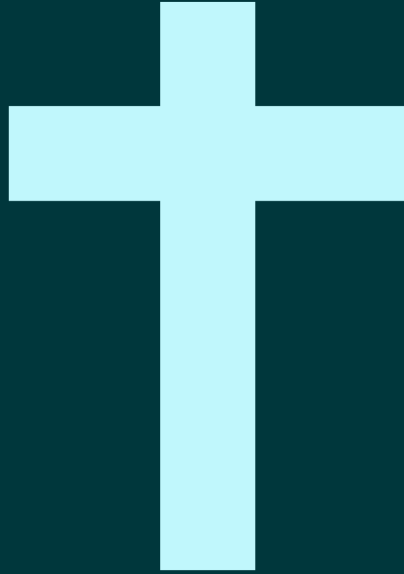

Mbuko: Aḡan 'am wiya
awan

The New Testament in the Mbuko language of Cameroon
(CM:mqb:Mbuko)

Mbuko: Aʒan 'am wiya awan
The New Testament in the Mbuko language of Cameroon (CM:mqb:Mbuko)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mbuko

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mbuko

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-05-14

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 26 Jul 2025 from source files dated 14 May 2025
85377c5a-ee2b-5540-a6b5-8f8a5a729092

Contents

Mata	1
Markus	60
Lukas	97
Yuhana	163
Mer su way ahay	208
Ruma ahay	263
1 Korintu ahay	290
2 Korintu ahay	318
Galatiya ahay	335
Efesus ahay	345
Filipi ahay	355
Kolosiya ahay	362
1 Tesaloniki ahay	369
2 Tesaloniki ahay	375
1 Timote	379
2 Timote	387
Titus	393
Filemon	397
Ibəraninko ahay	399
Yakuba	420
1 Piyer	427
2 Piyer	435
1 Yuhana	440
2 Yuhana	447
3 Yuhana	448
Yuda	449
Cœn sə zuḡay	452

**Ləbara mugom a kawa
ana
Mata
sə vinde anan ata awan
A dəkay way pə deftere
a anan**

Mata a vinde derewel a anan nà, anà Yahuda ahay sə dəkay anan nà, Yesu nə Almasihu. Saray bayak a Mata a dəkay anan nə way a Yesu sa ga ataya tə təra kawa ana dō maja'am a Mbərom ahay sa taa ja kwakwa ataya awan. Aday a dəkay anan dukwen, Yesu winen apan i tətakan anan way anà dō ahay nà, a ga nə kawa a var Tawrita wiya a kawa ana Musa sa var kwakwa ata awan. Matanan, tə Yesu nà, Mbərom a rah anan wa way anahan sə dazlan sa ga tə Isəra'ila ahay ata awan.

Nga sa 'am ahay

Mbərom a slənay ahay Yesu, winen Almasihu awan (1.1 - 4.11)
Yesu a wazay à Galile aday à Yahudiya (4.12 - 25.46)
Yesu a mac aday a slabakay ahay à məke wa (26.1 - 28.20)

Bije a Yesu ahay

Lukas 3.23-38

¹ Həna anan nà, derewel sə sləmay ana bije a Yesu Almasihu ahay. Winen mə wahay a nà, pə zahav ana Dawuda wan sə kutov ana Ibərahima.

² Ibərahima a wahay Isiyaku, Isiyaku winen a wahay Yakob, Yakob ite a wahay Yahuda, tinen tə mərak anahan ahay inde.

³ Yahuda winen a wahay atə Fares tə Jara pə uwar a sə ngaman Tamar ata wa. Fares a wahay Hesərunu, Hesərunu ite a wahay Aram,

⁴ Aram ite a wahay Aminadabu, Aminadabu ite a wahay Nasunu, Nasunu ite a wahay Salmuna.

⁵ Salmuna a wahay Bo'es pə uwar a sə ngaman Rahab ata wa. Bo'es ite a wahay Obed pə uwar a sə ngaman Rut ata wa. Obed ite a wahay Yisa,

⁶ Yisa ite a wahay bahay Dawuda.

Dawuda a wahay Sulimanu pə uwar anahan sə ngəzar pə Uriya wa ata awan.

⁷ Sulimanu ite a wahay Roba'am, Roba'am ite a wahay Abiya, Abiya ite a wahay Asa,

⁸ Asa ite a wahay Yusafat, Yusafat ite a wahay Yoram, Yoram ite a wahay Ujiya,

⁹ Ujiya ite a wahay Yotam, Yotam ite a wahay Akas, Akas ite a wahay Hejekiya,

¹⁰ Hejekiya ite a wahay Manasa, Manasa ite a wahay Amos, Amos ite a wahay Yusiya,

¹¹ Yusiya ite a wahay Yekoniya tə mərak aya awan. A alay a tinen ata, bahay sə Babila a pak anan Isəra'ila ahay ù kon wa.

¹² Pə dəba a way ata wa asa, Yekoniya a wahay Salatiyel, Salatiyel ite a wahay Zorobabila,

¹³ Zorobabila ite a wahay Abihuda, Abihuda ite a wahay Eliyakim, Eliyakim ite a wahay Ajora,

¹⁴ Ajora ite a wahay Sadok, Sadok ite a wahay Akim, Akim ite a wahay Eliyada,

¹⁵ Eliyada ite a wahay Eliyajaru, Eliyajaru ite a wahay Matan, Matan ite a wahay Yakob,

¹⁶ Yakob ite a wahay Yusufu, mbaz ana Mariyama, may a Yesu sə ngaman Almasihu ata awan.

¹⁷ Abaslay zahav ata pə mədire pə mədire a bənay ahay pə Ibərahima wa hus pə Dawuda nà, kà gak bije ahay kuro nga anahan a fudō. A ban pə Dawuda wa ite, hus pə ana tinen sə hədek à Babila dukwen, kà gak bije ahay kuro nga anahan a fudō. A bənay pə winen ata wa ite, hus pa sə wahay anan Almasihu ite nà, kà gak bije ahay kuro nga anahan fudō a re.

Awahay ana Yesu Almasihu

Lukas 2.1-7

¹⁸ Awahay ana Yesu Almasihu a təra nà, natiya awan: Mariyama, may anahan ata nà, winen dəle ana Yusufu. A alay a tə gəbak zek fan bay

nà, mægala sə Apasay Cəncan a, a gan wan anà Mariyama.

¹⁹ Yusufu, dəle anahan ata nà, winen dō didek awan, a pərahan azar anà Mbərom. A nan sa ra apan waray pa 'am sə dō ahay bay. Anga nan, Yusufu a nan sə mbəsak anan dəle anahan tə wurwer.

²⁰ Winen apan i bayak pa 'am ata mba, maslay a Mbərom a kan zek i cəen sə zūbay inde. A jan, a wa: «Yusufu, dō sə zahav ana Dawuda, kə jəjar sə gəba anan dəle anak Mariyama bay, anga sa gan wan nà, mægala sə Apasay Cəncan awan.

²¹ I wahay wan mungol awan, kə ngaman Yesu*, anga i tam anan dō anahan ahay i ines a tinen ahay wa.»

²² Way ata fok a təra anga aday 'am ana Mbərom Ba Məduwen a sa ja tə dūngo ana dō maja'am anahan ata, a təra. A wa:

²³ «Dəna dalay a i ga wan, i wahay wan mungol awan, ti ngaman Imanuwila.†»

²⁴ Yusufu a pədek pə ahan wa nà, a ga kawa ana maslay a Mbərom sa jan ata awan. A gəba anan dalay anahan Mariyama agay.

²⁵ Əna tə japak tə Mariyama bay, hus pa sə wahay anan wan anahan ata awan. Yusufu a dəf apan sləmay Yesu a kutok.

2

Do sa san way ahay ta nay saa ca pə Yesu

¹ Yesu nà, winen mə wahay a à Baytilama pə daliyugo sə Yahudiya. A alay ata nà, bahay sə Yahudiya a nə Hiridus. Pə dəba sə wahay anan Yesu wa nà, kəlire ahay ta nay ahay kwa ta day sə dara wa, à Urəsalima. Tinen aday nà, ta san way pə cəved sə mawuzlawazl ahay zle. Anga nan tə cəce pə dō ahay wa, ta wa:

² «Wan a mə wahay a, aday i sa təra bahay sə Yahuda ahay ata nà, winen ahaw? Mə canak anan anà mawuzlawazl anahan a kə slabakak ahay a

dəlon wa. Ma nay sa naa həran ayak nga.»

³ Bahay Hiridus a sləne cəna, 'am ata kə wusek atan nga, winen tu dō sə Urəsalima ahay fok.

⁴ Hiridus a halan nga anà bahay sə gədan dūngo anà way ahay anga Mbərom, pi zek tə miter sə Tawrita ahay fok. A cəce patan wa, a wa: «Ti wahay Almasihu nà, ahaw?»

⁵ Tə mbədahan apan, ta wa: «Ti wahay Almasihu nà, à Baytilama, pə daliyugo sə Yahudiya. Anga dō maja'am a Mbərom kə vindek kwakwa, a wa:

⁶ «Iken Baytilama, wulen su doh pə daliyugo sə Yahudiya, kə kəcak à mamasl sə wulen su doh sə Yahudiya ahay bay jiga awan.

Anga bahay i sləray ahay nà, i iken wa, aday i gan nga anà Isəra'ila dō uno ahay kawa dō sə jugwar təman ahay.*»

⁷ Natiya kutok, Hiridus a ngaman atan ayak anà kəlire ahay u doh pə cakay anahan. A ngaman atan ayak mənəna dō ahay sa san apan, aday a cəce patan wa, a wa: «Kə cinen anan anà mawuzlawazl ata a slabak nà, à alay wuraw?» Tə dakan anan kutok.

⁸ Pə dəba anahan a wa a jan atan asa, a wa: «Zlen à Baytilama, pəlen anan wan ata lele. Ki ten anan à nga cəna, ka naa jen uno, aday nen ni zla saa həran ahay nga a cite.»

⁹ Tinen ite, tə sləne anan 'am a bahay ata cəna, ta zla kutok. Mawuzlawazl a, tinen a sə canan kurre a ata, a njahan atan pa 'am wa. A dəzle pa nga su doh a aday wan a à man ata ata nà, mawuzlawazl ata a tavay dek. ¹⁰ Tə canan anà mawuzlawazl sə tavay dek ata cəna, ta njad ataslay mivəl məduwen awan.

¹¹ Ta zla u doh a aday wan a winen à man ata ata awan. Ta tan à nga anà Yesu, tinen maya tə may anahan Mariyama. Tə dukwen gərmec u vo, tə həran nga anà wan ata awan.

* **1:21** Yesu a nan sa ja nà, Mbərom a tam dō. † **1:23** Imanuwila a nan sa ja bine siwaw nà, Mbərom winen inde tə mənuko. * **2:6** Ca pə Mika 5.2; 2 Samiyel 5.2.

Tə pəsak anan mbulo a tinen ahay, aday tə varan magwagway ahay cara cara: gura ahay, mətətok sə ləluway sə rəbas lele ataya awan, pi zek tə wurde sə ngaman *mira* ataya awan.

¹² Pə dəba anahan a wa nə, Mbərom a dakan atan anan i cən sə zuḅay inde nə, t̄a ma ta man ana Hiridus sabay. Natiya ta zla agay tə cəved hinen kutok.

Atə Yusufu tə Mariyama ta zla à Misra

¹³ Do a ataya ta zla way a tinen cəna, maslay a Mbərom a kan zek anə Yusufu i cən sə zuḅay inde, a jan, a wa: «Slabak! Zla anan wan tə may anahan a t̄ake à Misra, bina Hiridus i pəlay wan a anan, anga a nan sə lize anan. Njiheh à man ata hus pə luvon a azanan ni jak, hayak ikwen ahay wa ata awan.»

¹⁴ Matanan kutok Yusufu a slabak sə luvon, a zla anan Yesu tə Mariyama a t̄ake à Misra.

¹⁵ Tə njahay à man ata hus pə amac ana Hiridus. Natiya, way ana Mbərom Ba Məduwen sa ja tə dūngo ana do maja'am anahan ata a t̄era. A wa: «Ni ngaman anə wan uno kwa pə daliyugo sə Misra wa.†»

Hiridus a vad anan gwaslay ahay

¹⁶ Hiridus a ca apan nə do ataya ta gak kawa ananahan sa jan atan ata sabay cəna, a ga mivél. A jan anə suje anahan ahay nə, t̄a vad anan gwaslay ahay à Baytilama wa fok, pi zek tu kon aya sa van nga ataya awan, a ban pa wan ma va a bay a wa, hus pa wan ma va cew ataya awan. Anga kawa ana kəlire ataya sə dakan anan alay a ana mawuzlawazl a sə sləray ahay ata nə, a baslay ava awan, i ga nə matanan. A vad atan fok.

¹⁷ A t̄era kawa ana do maja'am a Mbərom Yeremiya sa ja, a wa:

¹⁸ «Zliyzloy k̄a gak à Rama, ayam tə aja mawa k̄ə zalak. Rahilu winen apan i yam gwaslay anahan ahay.

A nan dōwan à bənan mbac bay,

anga gwaslay anahan ahay tə məcak fok.‡»

Atə Yusufu tə Mariyama ta may agay à Misra wa

¹⁹ Hiridus a mac cəna, maslay a Mbərom a kan zek anə Yusufu i cən sə zuḅay inde à Misra,

²⁰ a jan, a wa: «Slabak! Zla anan wan tə may anahan a t̄ake pə daliyugo sə Misra wa, ma pə daliyugo sə Isəra'ila, anga do sa gan may sa vad anan wan ataya tə məcak.»

²¹ Yusufu a slabak, a gəba anan wan tə Mariyama a t̄ake, ta ma pə daliyugo sə Isəra'ila kutok.

²² Aya əna, a sləne sa j̄eka sa pa 'am ana Hiridus nə, wan anahan sə ngaman Arkilawus ata nə, k̄ə j̄əjarak sə njahay à man anahan pə daliyugo sə Yahudiya. Anga nan Mbərom a kan anan ahay i cən sə zuḅay inde way anahan t̄əde saa ga ata awan. Ta zla à Galile kutok,

²³ tə njahay way a tinen à wulen su doh a sə ngaman Nazaratu ata awan. A t̄era matanan ata d̄ukwen, anga do maja'am a Mbərom ahay ta jak, ta wa: «Ti ngaman Nazaratu ahay.»

3

Wazo a Yuhana do sa gan baptisma anə do ahay

Markus 1.1-8; Lukas 3.1-18; Yuhana 1.19-28

¹ Yawa, à alay ata nə, dōwan a inde tə ngaman Yuhana, a taa gan baptisma anə do ahay. A taa nahay à saf inde à kiḅe sə Yahudiya, aday a taa wazan anə do ahay.

² A wazay, a wa: «Mbəsiken ines a kwanay ahay, anga bahay a Mbərom winen b̄əse tə kwanay.»

³ Yuhana aday nə, winen do mbala ana do maja'am a Mbərom Ezaya sa ja apan ata awan, a wa:

«Dowan a inde, winen apan i zlah à saf inde à kiḅe, a wa:

“Ten anan cəved anga Bahay winen apan i nay.

† 2:15 Ca pə Hose'a 11.1. ‡ 2:18 Ca pə Yeremiya 31.15. * 3:3 Ca pə Esaaya 40.3.

Ten anan caved' ata mə tavay nga a fəhhe lele.*"»

⁴ Yuhana a nà, winen a pak pi zek nə zana ma han a tə sibœk sə zlugweme awan, a ɓan zərkutov dukwen tə maslärapa sa zlay. Way sa pa anahan a nà, hayam ahay pi zek tə umam sə kiɓe aya awan.

⁵ Do sə Urəsalima ahay pi zek tu do sə Yahudiya azar aya tatə do su kon sə cakay sə zlinder sə Urdon ataya fok, ta nay pə cakay anahan.

⁶ Tə dazlan sə ɗakay anan ines a tinen ahay, aday Yuhana a gan atan baptisma à zlinder sə Urdon ata inde.

⁷ Yuhana a canan anà Farisa ahay pi zek tə Saduki ahay ta nay pə cakay anahan saa ga baptisma nà, a jan atan, a wa: «Kwanay zahav sə kòn ahay, do sa njak do ahay, waya sə ɗakak ikwen anan sa haw pə sariya ana Mbərom saa nay ahay ata wa anaw?

⁸ Gen mer su way lele aya aday sə ɗakay anan nə kə mbəsiken ines a kwanay ahay acəkan ata awan aday.

⁹ Kà saa bayiken à nga inde nà, kwanay wan ana Ibərahima ahay ata bay. Way ata i tam kwanay bay. Nen apan ni jak ikwen, Mbərom i mba apan sə təra anan kon a anaya wan ana Ibərahima aya təte.

¹⁰ Mbərom kə lavak anan zek tə tirez, i gad' anan dɗadazl si sé aday a wahay wan lele aya bay ata fok. I gad' atan, aday i pak atan ù uko inde.

¹¹ «Nen na gak ikwen baptisma nə tə a'am aday sə ɗakay a nə kə mbəsiken ines a kwanay ahay ata awan. Aya əna, ɗowan inde i nay à dəba uno wa, winen nà, i gak ikwen baptisma nə tə Apasay Cəncan awan aday tə uko. Winen nà, a zalay nen tə mazlaɓ lele. Na slak aday ni pəsakan anan liɓer sə təkarak anahan ahay à saray wa bay jiga awan.

¹² Gəsadaf inde à alay anahan sə vəvay anan ndaw, i gəzla anan ndaw pi zek wa tə janjar. I halan nga anà ndaw sa pak i de, aday i vak anan

janjar tə uko a aday a mbacay kula itəbay ata awan.»

Yesu a ga baptisma

Markus 1.9-11; Lukas 3.21-22

¹³ Natiya kutok, Yesu a slabakay ahay pə daliyugo sə Galile wa, a nay ahay pə cakay ana Yuhana à zlinder sə Urdon. A nan nà, Yuhana à gan baptisma.

¹⁴ Abay Yuhana a ngam bay, a jan, a wa: «Nen adəka nə na gan may kù go baptisma. Aday iken asa nə ki nay ahay pə cakay uno nà, kəkəməw?»

¹⁵ Yesu a mbəɗahan apan, a wa: «Â zlak à nga! Anga sumor a nà, gumo anan mer su way a abay təde a nan à Mbərom gumo ata awan.»

Natiya kutok, Yuhana a təma,

¹⁶ a gan baptisma anà Yesu. Yesu a slabakay ahay à a'am wa cəna, a canan ayak anà bagəbaga mburom a təba pangaya, aday a canan ayak anà Apasay a Mbərom kawa badəbada, winen apan i dazay ahay, a njahay apan.

¹⁷ 'Am dukwen a ndəray ahay kwa à bagəbaga mburom wa, a wa: «Həna anan nà, wan uno, ləliwe uno awan. Nə taslay mivəl bayak a nə tə winen awan.»

4

Fakalaw a nan sa njak a Yesu

Markus 1.12-13; Lukas 4.1-13

¹ Pə dəba anahan a wa nà, Apasay a Mbərom a zla anan Yesu à man sa saf inde à kiɓe, anga aday Fakalaw à sa njak anan.

² Yesu kà pak awan bay, luvon ahay kwa kuro fuɗo. Luvon tə ipec fok, kà pak awan bay jiga awan. May a han apan kutok.

³ Fakalaw a həɗəken ayak pə cakay, a jan, a wa: «Kak iken nə Wan a Mbərom cukutok nà, jan anà kon a anaya tē təra ɗaf, aday ki pa biɗaw?»

⁴ Yesu a mbəɗahan apan, a wa: «Deftere a Mbərom a ja nà: “Do zənzen a a njahay uho nə tə way sa pa ɗəkɗək

* 4:4 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 8.3.

bay, əna ta 'am ana Mbərom sa ja ataya fok.*»

⁵ Fakalaw a zla anan Yesu à Urəsalima, wulen su doh cəncan awan, a daf anan pa nga su doh sə mazlaḅ a Mbərom,

⁶ a jan kutok: «Kak iken Wan a Mbərom a acəkan nà, ənga larak ayak zek à man a anan wa. Anga Deftere a Mbərom kà jak, a wa:

“Mbərom i jan anà maslay anahan ahay sa ba iken.

Ti kəcaw iken à alay a tinen inde, anga aday kà saa bərgosl anan saray anak ahay pu kon bay.†»

⁷ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Deftere a ja dukwen: “Kà sa ca azan pə Mbərom anak wa bay.‡»

⁸ Matanan, Fakalaw a zla anan à bəzlom a inde, sololo cəvedabay. A dakan pə bahay sə daliyugo tembərazem fok, tə mazlaḅ sə zlile a tinen aya təkə.

⁹ A jan kutok asa, a wa: «Way a anaya fok, ni varak atan, kak kə dukwek uno gərmec ù vo, aday kə hərak uno nga nà, na.»

¹⁰ Əna Yesu a jan kutok, a wa: «Zla à man a anan wa, iken Fakalaw, mbəsak nen. Anga mə vinde a à Deftere a Mbərom inde, a wa: “Həran nga nà, anà Mbərom Fetek a taayak, winen Bahay anak. Gan mer su way nà, anà winen a kərtək.§»

¹¹ A alay ata kutok, Fakalaw a mbəsak anan Yesu. Maslay a Mbərom ahay ta nay, ta gan mer su way anà Yesu.

Yesu a dazlan anà mer su way anahan à Galile

Markus 1.14-15; Lukas 4.14-15

¹² Pə luvon a inde, Yesu a sləne nə tə bənək anan Yuhana à dangay. A slabak, a ma pə daliyugo sə Galile.

¹³ A mbəsak Nazaratu, a zla way anahan saa nahay à Kafarnahum, wulen su doh a pa 'am sə bəlay sə Galile ata awan, pa day su kon sə Jabulon tə Neftalim ahay.

¹⁴ A ga matanan ata nà, aday 'am ana dō maja'am a Mbərom Ezaya sa ja ata à təra. A wa:

¹⁵ «Kon sə Jabulon aday kon sə Neftalim,

kwanay pa day uho sə Urdon, pə cəved sa zla à bəlay inde,

kwanay pə daliyugo sə Galile, à wulen su dō sə pəra ahay inde.

¹⁶ Kwanay mə njahay aya à luvon inde ataya,

ki cinen anan anà jiyjay məduwen awan.

Kwanay mə njahay aya à man hərəkhərek ataya ù vo sə amac inde,

jiyjay ata i dəvak ikwen kutok.*»

¹⁷ A bənay pə winen ata wa kutok nà, Yesu a dazlan sə wazay. A wa: «Mbəsiken ines a kwanay ahay, anga bahay a Mbərom winen defefe coy.»

Yesu a ngaman anà dō sa ban kələf aya inde

Markus 1.16-20; Lukas 5.1-11

¹⁸ Yesu winen apan i bar pa 'am sə bəlay sə Galile. A canan ayak anà dōwan aya inde tinen cew, dō sa ban kələf ahay. Dōwan ataya nà, atə Simon, dōwan a Yesu sə ngaman Piyer ata awan, tə mərək anahan a inde, tə ngaman Andəre. Tinen apan ti ban kələf a tinen ahay tə zuvo.

¹⁹ Yesu a jan atan, a wa: «Hayak ikwen ahay. Pərihen uno azar, aday ki bənen nə kələf sabay. Ki i njiden uno nà, dō sə pəruho azar ahay adəka.»

²⁰ Kwayan'a tə mbəsak zuvo a tinen ahay, aday tə pərahan azar à Yesu.

²¹ Yesu a hədek pa 'am mənjoek asa, a tan à nga anà dō ahay à kwalalan inde cew mungol aya awan. Dōwan ataya nà, atə Yakuba tə mərək anahan a inde tə ngaman Yuhana. Tinen tatə Zebede, bəbay a tinen awan, tinen apan ti ndakay anan zuvo a tinen ahay à kwalalan inde. Yesu a ngaman atan.

²² Kwayan'a wan ataya tə mbəsak anan kwalalan a tinen tə bəbay a tinen a təkə, tə pərahan azar anà Yesu.

† 4:6 Ca pə Jabuura 91.11-12. ‡ 4:7 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 6.16. § 4:10 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 6.13. * 4:16 Ca pə Esaaya 8.23 - 9.1.

Yesu a mbar anan do sə dəvac ahay bayak awan

Lukas 6.17-19

²³ Yesu kə bərak pə daliyugo sə Galile fok. A dakan anan way anə Yahuda ahay ù doh sə wazay a tinen aya awan. A wazan atan ləbara mu-gom a sə bahay a Mbərom. A mbar anan do sə dəvac ahay cara cara pi zek tu do mə tēra à mēndak aya cara cara bayak awan.

²⁴ Ləbara anahan ata a ta 'am tēday pə daliyugo sə Siriya fok. Ta nan anan ahay do sə dəvac ahay cara cara pi zek tu do jəje aya awan, do tē setene aya à nga inde, do tē mēhərvov aya awan, do ma mac hawal si zek aya fok, a mbar atan.

²⁵ Man su do mēduwen a a taa pərahan azar kutok. Ta nay ahay pə daliyugo sə Galile wa, kwa pə daliyugo sə ngaman Dekapol ata wa, kwa à Urəsəlima wa, aday kwa pə daliyugo sə Yahudiya azar aya wa, aday kwa pə daliyugo sa day uho sə zinder sə Ūrdon ata wa re.

5

Yesu a wazay à bəzlom

¹ Yesu a canan anə man su do ata nà, a ján à bəzlom saa njahay à man ata awan. Njavar anahan ahay dukwen, ta ján à man ata re.

² Yesu a dazlan sə wazan atan 'am a anan:

Ataslay mivél su do sə pərahan azar anə Yesu ahay

Lukas 6.20-23

³ «Ataslay mivél inde, anga dōwan aya aday ta san zle, tinen mətawak aya pa 'am a Mbərom ata awan, anga bahay a Mbərom ma var a nə anga tinen.

⁴ «Ataslay mivél inde, anga dō sa yam ahay, anga Mbərom i bənan atan mbac.

⁵ «Ataslay mivél inde, anga dō sə njahay səkəffe ahay, anga Mbərom i varan atan anan daliyugo.

⁶ «Ataslay mivél inde, anga dō sə pəlay sa ga way sa zlan à nga anə Mbərom ata awan, anga Mbərom i

man atan zek sa ga kawa a tinen sa gan may ata awan.

⁷ «Ataslay mivél inde, anga dō sa gan sumor anə do ahay, anga Mbərom i gan atan sumor.

⁸ «Ataslay mivél inde, anga dō sə pəlay Mbərom tē mivél kərték awan, anga ti i canan tē ide a tinen njək anə Mbərom.

⁹ «Ataslay mivél inde, anga dō sə ndakay do ahay pi zek ataya awan, anga Mbərom i ngaman atan wan anahan ahay.

¹⁰ «Ataslay mivél inde, anga dō aday tē jugwar panan 'am anga a pəlay sa ga way sa zlan à nga à Mbərom ata awan, anga i njahay pə kərték a tatə Mbərom à bahay anahan inde.

¹¹ «Kak dō ahay tē gənəhak ikwen, tē jugurak pikwen wa 'am, ta rak pikwen 'am kəriya awan, anga kə dāfen upo nga nà, ataslay mivél inde anga kwanay re.

¹² Tislen mivél bayak awan, anga Mbərom i varak ikwen magwagway mēduwen a à bagəbaga mburom. Ta gan atan ahay anə do maja'am a Mbərom a sə lahak ikwen ahay ataya kwakwa fok dukwen, kətana awan.»

Zətene tə jiyjay sə daliyugo

Markus 9.50; Lukas 14.34-35

¹³ «Matanan, kawa ana zətene su gom anan way sa pa ata nà, kwanay dukwen ki gumen anan daliyugo nə matanan re. Əna kak zətene awan a vad sabay nà, ki ma anan apan avad anahan a nə ta ma asa anaw? Zətene ata i gom sabay, ti lar anan, do ahay ti ján apan à mēndak.

¹⁴ «Kwanay nà, kawa jiyjay sə dəvan anə daliyugo, kawa wulen su doh ma han a à bəzlom. Wulen su doh a matanan ata nà, a dər zek itəbay.

¹⁵ Ta taa han uko pə lalam nə sa dər anan ta sə hərok apan tasa daw? Ti daf anan bugol nà, pə way sa daf lalam awan, aday à dəvan anə do su doh ataya fok.

¹⁶ Matana re, lele bine siwaw nà, jiyjay a kwanay à dəvan anə do ahay. Ata ti canan anə mer su way a kwanay a lele ataya awan, aday ti

həran nga anà Bəbay a kwanay winen à bagəbaga mburom ata awan.»

Atatak way pə Tawrita

¹⁷ «Kā sa bayiken sa jəka na nay sa naa mbazl anan Tawrita, kabay sa mbazl anan 'am ana dō maja'am a Mbərom ahay nà, matanan bay. Na nay ahay adəka nà, sa naa rah anan wa, bina sa mbazl anan wa bay.

¹⁸ Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Hus pə ana daliyugo tə bagəbaga mburom saa lize azanan ata nà, kula alfabe inde kərtek à Deftere a Mbərom ti lar anan wa à məndak nà, ibay, si way a uda ataya fok ti təra aday.

¹⁹ Anga nan kutok, kuwaya kə mbəsakak anan, kabay kə tətakak anan anan anà dō hinen sə mbəsak anan nga sa 'am a mə baslay a kwa zek cədeu a kərtek a nà, winen dukwen i təra dō zek cədeu a à bahay a Mbərom inde re. Əna dōwan a kə təmahak sa ban anan 'am a Mbərom, aday kə đakak anan anan anà dō hinen sa ban anan re cəna, i təra dō məduwen a à bahay a Mbərom.

²⁰ Nen apan ni jak ikwen anan həna re: Ki njiden sa zla à bahay a Mbərom a bay, kak si dīdek a kwanay i zalay anan dīdek sə miter sə Tawrita ahay tə Farisa ahay aday.»

A ga mivel pu dō

²¹ «Kə sənən zle, Mbərom a jan anà bije a kwanay ahay nà: “Kā vad nga su dō bay.* Kuwaya kə vədak dō cəna, ti gan sariya.”

²² Əna nen ni jak ikwen həna kəma, kuwaya dōwan a kə gak mivel pə njavar uno hinen cəna, kə slak ti gan sariya ca. Aday kuwaya dōwan a kə jak anan anà njavar uno hinen: “Iken nə wayaw?” cəna, kə slak aday dō sə lavay nga ahay ti halay nga sa gan sariya. Kuwaya kə jak anan anà njavar uno hinen: “Iken ka san Mbərom bay” dukwen, 'am ata kə slak sa ban anan apan aday sa lar anan à dəlov sə uko inde coy.

²³ «Anga nan, kak iken ka nak ù doh sə mazlaḅ a Mbərom tə way a à alay inde coy, əna kə jalak pə way inde à wulen a kwanay tə njavar uno hinen anga kə nəsek anan cəna,

²⁴ mbəsak anan way anak à man ata aday, zla, pəlay ahay ayaw ana dōwan anak ata, aday ki may ahay saa var way anak ata anga Mbərom a kutok.

²⁵ «Kak dōwan a kə zlahak apak, aday ki sa zlen əga dō sa ga sariya cəna, pəlay panan asan zek pə cəved. Bina kə sak a dəzle tə iken əga dō sa ga sariya coy nà, dō sa ga sariya i sa varan iken à alay inde anà suje ahay. Tinen ite ti sa dərəzl iken ù doh sə dangay.

²⁶ Nen apan ni jak tə dīdem a həna: Hus pə ananak saa hamay anan way anahan ata bay cəna, ti mbəsakay ahay iken ù doh sə dangay ata wa bay jiga awan.»

Aga mədigwed

Mata 19.9; Markus 10.11-12; Lukas 16.18

²⁷ «Kə slənen 'am a Mbərom a sa ja ata zle, a wa: “Kā ga mədigwed bay.†”

²⁸ Əna ni jak ikwen həna kutok nà, kuwaya fok, dōwan a kə cak pə dō uwar a tə ide sa ga apan ubor cəna, ata kə gak mədigwed à mivel anahan inde tə uwar ata awan.

²⁹ Matanan kutok, kak ide sə alay puway anak i sapat iken sa ga ines nà, ndaha anan, aday lar anan dərən pi zek anak wa. Anga suwan hawal si zek anak kərtek a à lize tə winen zek anak a fok sa saa lize à məke sə mərda inde nà, na.

³⁰ Matanan re, kak alay puway anak i sapat iken sa ga ines nà, gad anan, aday lar anan dərən pi zek anak wa. Anga suwan hawal si zek anak kərtek a à lize, tə winen zek anak a fok saa lize à məke sə mərda inde nà, na.

³¹ «'Am a Mbərom a ja, a wa: “Kuwaya dōwan a kə rəzлак anan uwar anahan cəna, à varan dərəwel à

* 5:21 Ca pə Gurtaaki 20.13. † 5:27 Ca pə Gurtaaki 20.14. ‡ 5:31 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 24.1.

alay inde sə ɗakay anan nà, kè rəzɓak anan.‡”

³² Əna nen ni jak ikwen həna kutok nà, kuwaya ɗowan â saa razl anan uwar anahan bay, si kak a ban atan pi zek tu ɗo aday. Aday uwar ma razl a kà zɓak à mbaz hinen, uwar ata kà gak mədigwed cite re. Matanan, ɗowan a kə gəɓak uwar ma razl a cəna, kà gak mədigwed cite.»

Ambaday

³³ «Asa, kə sənən zle, Mbərom a jan anà bije a kwanay ahay nà: “Ga anan way anak sə mbaday apan ata awan. Kə mbadak pa 'am a Mbərom ɗukwen, rah anan ambaday anak ata lele.”

³⁴ Əna nen ni jak ikwen həna kutok nà, kà saa mbaday bay jiga awan: kwa â ga nə tə bagəbaga mburom, anga winen nə man sə njahay ana Mbərom;

³⁵ kwa â ga nə tə daliyugo, anga winen nə man sa ɗaf saray ana Mbərom; kwa â ga nə tə Urəsəlima ɗukwen, kə mbaday anan bay, anga winen wulen su doh ana Mbərom Ba Məduwen.

³⁶ Kà saa mbaday anan kwa ta nga anak bay, anga ki mba apan sə mbəɗa anan sibœk sa nga anak bay, kwa â ga nə zənzen awan, kwa â ga nə kwedeɓkwedeɓ awan.

³⁷ Ki ja lele awan aɗəka cəna, “Ayaw” kak matanan nà, na, “A'ay” kak matanan bay cite nà, na. Anga 'am a sa ja azar aya nà, sa var nə Fakalaw.»

Aman anan uda siked sə ines anà ɗo Lukas 6.29-30

³⁸ «Kə slənen 'am a Mbərom a sa ja ata zle, a wa: “Kak ɗowan a kə nəsek anak anan ide, ki nəsen anan ide cite. Kak ɗowan a a kaɗak anan nə slan, ki kaɗan anan uda slan a cite.Š”

³⁹ Əna nen ni jak ikwen həna kutok nà, kà si men anan anan uda siked sə ines anà ɗo sə huwan ahay bay. Kak ɗowan a kə ɗəcak anak pə cakay sləmay kərtek a nà, mbəɗahan anan apan cakay sləmay hinen re.

⁴⁰ Kak ɗowan a a nan sa zlah apak anga aday i ngəzar panak zana anak məduwen a cəna, mbəsakan anan apan tegwere sə zana ata re.

⁴¹ Matanan, kak ɗo kà gak anak bəlaray sə tavak way anahan kilometer kərtek nà, tavakan anan way sə kilometer cew lele.

⁴² ɗowan a kə cəcihek panak way cəna, kà sa gan anan azay bay, varan. Matanan re, ɗo kə cəcihek panak gudire ɗukwen, kà saa ngaman anan bay ata bay. Varan.»

Pəlen anan ɗo manide a kwanay ahay

Lukas 6.27-28, 32-36

⁴³ «Kə slənen 'am a Mbərom sa ja, a wa: “Pəlay anan ɗo sə məsudoh anak*, aday nan ide anà ɗo manide anak ite.”

⁴⁴ Əna nen ni jak ikwen nà: Pəlen anan ɗo manide a kwanay ahay, gen amboh anga ɗo sə jugwar pikwen wa 'am ahay fok,

⁴⁵ anga aday kɪ gen way təɗe anga wan ana Bəbay a kwanay Mbərom, winen à bagəbaga mburom. Winen kəma, a ɗav anan pac anahan nà, pu ɗo lele aya tu ɗo lelibay aya təkə fok. A ga iven anahan pu ɗo sa ga mer su way lele aya tu ɗo sa ga mer su way lelibay aya təkə fok re.

⁴⁶ Kak kə pəlen nə ɗo sə pəlay kwanay ahay ɗəkɗek nà, ki ben magwagway sa ma a kwanay pə Mbərom wa asa re anaw? ɗo sə cakal jan-gal ahay ɗukwen ta ga matanan re asanaw?

⁴⁷ Kak ki jen anan 'am anà zek a kwanay ahay ɗəkɗek nà, ata ki gen way lele sə zalay ɗo azar aya ɗaw? Kwa ɗo sə pəra ahay ɗukwen ta ga nə matanan re.

⁴⁸ Təren ɗo lele aya à way ahay inde fok, kawa Bəbay a kwanay Mbərom, winen mə njahay a à bagəbaga mburom winen ɗo lele à way ahay inde fok ata awan.»

Š 5:38 Ca pə Gurtaaki 21.24; Farillaaji Lewiŋko'en 24.20; Tooktaaki Tawreeta 19.21.

* 5:43 Ca pə Farillaaji Lewiŋko'en 19.18.

6

Atatak way pa 'am sa var way

¹ «Kwanay apan ki gen anan sumor anà dó nà, kâ si gen anan pa 'am sà dó ahay anga aday tâ canak ikwen bay. Bina, Bəbay a kwanay Mbərom, winen à bagəbaga mburom ata i varak ikwen magwagway sabay.

² «Kak kə njadak way sa man anan zek anà dó nà, kâ sa zlapay anan awan aday saa varan anan bay. Sa ga way ata matanan cəna, dó sà mbadəmbada ahay. Ta ga matanan nà, ù doh sà wazay ahay, aday à lumohay, anga aday dó ahay tâ həran atan nga. Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a hənə, tə njadak anan magwagway a tinen a coy.

³ Əna iken kəma, kak a nak sa man zek anà dó nà, ga anan tə wurwer awan. Kwa dó inde pə cakay anak dukwen à san apan bay re.

⁴ Ga sumor anak nà, à midər a inde. Ata Bəbay anak Mbərom dukwen i varak magwagway. Winen nà, a canan anà way ma ga à midər a inde ataya fok.»

Atatak way a Yesu pə amboh

Lukas 11.2-4

⁵ «À alay a ki gen amboh dukwen nà, kâ sa tərən kawa dó sà mbadəmbada ahay bay. Tinen nà, a nan atan sa ga amboh nà, ti tavay jərek ù doh sà wazay ahay, kabay pə mægəzləga cəved ahay, anga aday dó ahay tâ ca patan lele. Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a hənə, tə njadak magwagway a tinen coy.

⁶ Iken, a nak sa ga amboh kəma, zla ù doh, tacay anan məsudoh lele, gan amboh anà Bəbay anak Mbərom. Mbərom nà, winen inde à man a mi dər ata awan. A canan anà way anak ma ga à man a mi dər ata re, i varak anan way anak a sà cəce panan ata awan.

⁷ Kwanay apan ki gen amboh ata dukwen, kâ sa zilen anan 'am aya zedədede bay. Sə zalan anà 'am nà, dó sà pəra ahay. A ga patan nə Mbərom i təma amboh a tinen anga tə zalak anan anà 'am bayak a ata awan.

⁸ Kâ si gen kawa ana tinen ata bay, anga Bəbay a kwanay awan aday nà, a san way a kwanay a saa cəce panan wa ata zle, mənənəna kwanay sà dazlan anà amboh awan.

⁹ «Kwanay ki gen amboh kəma, gen nə natiya awan:

Bəbay a manay, iken à bagəbaga mburom,

dó ahay tâ san sləmay anak nə cəncan awan.

¹⁰ Bahay anak à ga zek à wulen à manay ite.

Way anak sa gan may à təra à wulen a manay pə daliyugo,

kawa anahan sà təra à bagəbaga mburom ata re.

¹¹ Varan umo way sa pa saa slan umo biten ata awan.

¹² Pəsən umo anan ines a manay ahay,

kawa ana manay sà pəsən anan anà dó sa gan umo ines ataya cite.

¹³ Ba manay pə way saa njak manay ahay wa ite,

anga aday mâ sa zla i ines inde bay.

Dərgwaday manay à alay ana Fakalaw a wa.

[Anga bahay nà, iken.

Məgala anak tə mazlaḡ anak nà, inde sà coy.

Amen.]

¹⁴ «Kak kwanay apan ki pəsən anan anan ines anà dó sa gak ikwen ines ahay nà, Bəbay a kwanay, winen mə njahay a à bagəbaga mburom ata dukwen, i pəsek ikwen anan ines a kwanay ahay re.

¹⁵ Əna ka sak a pəsən anan anan ines anà dó azar aya bay cəna, Bəbay a kwanay dukwen i pəsek ikwen anan ines ahay bay ite re.»

Sumaya

¹⁶ «Kwanay apan ki gen sumaya nà, kâ si ken anan ide a kwanay kawa kwanay ma ga mugo aya bay. Do sà mbadəmbada ahay nà, ta ga matanan. Tinen apan ti rac jəer aday dó ahay tâ san tinen apan ti ga sumaya. Əna nen apan ni jak ikwen

həna, tə njadək anan magwagway a tinen coy.

¹⁷ Əna, iken ki ga sumaya nə, banay anan ide anak, ga apan amar lele,

¹⁸ anga aday do ahay ta san iken apan ki ga sumaya bay jiga awan. Bina saa san anan way anak sa ga fok nə, si Bəbay anak Mbərom. Winen inde a man a mi der ata awan. A canan anə way ata zle, aday i varak anan magwagway anak. Winen nə, a canan anə way mi der aya fok.»

Man sa der zlile lele awan
Lukas 12.33-34, 11.34-36

¹⁹ «Matanan kutok, kə sa hilen anan nga anə way ahay pə daliyugo a anan anga kwanay a bay. Anga pə daliyugo a anan nə, mumok ahay inde, zəbzeḅ sa ján mangaz pə way ahay dukwen inde, ti nes anan way ata fok. Aday do sə akar ahay dukwen ti zlar anan doh ahay aday ti kəra anan way a kwanay sə halay ata awan.

²⁰ Əna hilen anan way anə nga a kwanay adəka nə, a bagəbaga mburom. A man ata nə, mumok ahay tə mangaz dukwen ti nes anan sabay. Aday dukwen do sə akar ahay ti zlar anan doh aday sə kəra way ahay sabay re.

²¹ Anga, zlile anak ma dəf a a man ata nə, mivəl anak a dukwen i ga nə cezlezlen'e a man ata re.

²² «Ide nə, kawa lalam sə dəvan jiyjay anə zek. Kak ide anak winen lele nə, ata zek anak a fok winen a jiyjay a inde.

²³ Əna kak ide anak lelibay nə, zek anak a fok winen i ide zənzen a inde. Saa varak jiyjay a nə ma asa anaw? Kak ide anak kə tərək ide zənzen a nə, takədimbomma iken a luvon inde acəkan.»

Atə Mbərom tə dala
Lukas 16.13

²⁴ «Dowan saa mba apan sa gan mer su way anə bahay su doh ahay cew nə, ibay. Anga kə pəlak anan do kərtek a lele nə, i nan ide anə dowan a hinen ata awan. Kabay, tə njahak tu do kərtek a lele gerger cəna, i kədəy anan dowan a hinen ata awan. Matanan, ki mben apan sa gan mer

su way anə Mbərom aday sə pəlay dala cew maya dukwen, i ga zek bay re.

Adaf nga pə Mbərom
Lukas 12.22-31

²⁵ «Nen apan ni jak ikwen asa: Kə sa jilen pə way sa pa tə zana bay. Sifa si zek a zalay way sa pa, aday zek dukwen a zalay zana asanaw?

²⁶ Cen pə məvuhom ahay aday. Ta casl awan bay, ta car awan bay, tə halay awan itəbay. Əna Bəbay a kwanay a mə njahay a a bagəbaga mburom ata, winen apan i gan atan sumor ta sə varan atan way sa pa. Aday kwanay kə zilen anan məvuhom ahay bidaw?

²⁷ Waya a wulen a kwanay saa mba apan tə ajalay nga anahan sə zəga anan apan luvon sə njahay anahan mənjoek anaw?

²⁸ «Kak matanan cukutok nə, kə jilen pə zana kə zalak nə angamaw? Ənga, cen pə avərez sə way ahay sa hay ahay a kiḅe ataya aday! Ta ga mer sə awan bay, ta han awan pi zek bay.

²⁹ Tə winen ata təke nə, nen apan ni jak ikwen: Kwa abay bahay Sulimanu tə zlile anahan a bayak ata təkede nə, kula kə pəkək zana lele aya pi zek kawa avərez sə way ahay a kiḅe ataya bay re.

³⁰ Aday Mbərom winen apan i rəḅa anan daslam sə kiḅe, tinen inde biten lele, aday sidew a cəna ti i han anan uko tə daslam ataya re. Kwanay do ma kac adaf nga a anan aya awan, kak Mbərom kə mbək apan sa ga mer su way matana nə, i mba apan sə pəkək ikwen zana pi zek lele aya zal way ahay, a kiḅe ataya bidaw?

³¹ Matanan kutok, kə sa viwen anan nga anə zek a kwanay tə ajalay nga pə way sa pa, pə way sa sa, kabay pə zana sa pak pi zek ahay bay.

³² Sə pəlay way matanan ataya cəna, do sə pəra ahay. Aday Bəbay a kwanay Mbərom a dukwen a san zle, kwanay ki gen anan may anə way ataya way anahan.

³³ Əna lihen adəka sə pəlay bahay a Mbərom aday didek anahan awan.

Ata winen a, i varak ikwen way a kwanay a sa gan may ataya fok re.

³⁴ Kâ sa viwen anan nga anà zek a kwanay tã ajalay nga pã way sã sidew bay, anga sidew ata ðukwen i gan nga anà zek anahan a cite. Pã ide sã cãde fok, way anahan aya inde i sla saa bayak apan.»

7

'Am sa man mungok i zek ahay

Lukas 6.37-38, 41-42

¹ «Kâ si men anan anan mungok ù ðo azar aya à mivel inde bay, anga aday Mbərom â sa mak ikwen anan mungok bay ite.

² Anga Mbərom i mak ikwen anan mungok nã, kawa ana kwanay sa man anan mungok anà ðo ahay ata cite. I lavak ikwen way nã, tã way mbala ana kwanay sã lavan anan anà ðo ahay ata cite re.

³ «Iken nã, ka mba apan sã canan anà cukol i ide ana mərak anak inde, aday dədom i ide anak a inde nã, ka mba apan sã canan sabay ata nã, angama kutok anaw?

⁴ Ka mba apan sa jan anà mərak anak: “Hayak anan, nã gəbak anan cukol i ide wa!” aday cəkəbay dədom zləngədda i ide anak a inde nã, kəkəməw?

⁵ Mbadəmbada bidəka! Gəbay anan dədom i ide anak a wa aday! Ata ki mba apan sã canan sã gəbay anan ahay cukol i ide anà mərak anak wa kutok cite.

⁶ «Matanan, kâ sa viren anan anan way cəncan a anà kəla ahay bay, anga ti sa may ahay pikwen, ti ngalay kwanay awan. Kâ sa viren anan anan mədine a kwanay ahay anà gadura ahay bay, anga tã sa ndərasl atan à dəndəlo6 inde bay, bina ti lize.»

Cəcihen, pəlen aday jen ayak 'am uho wa

Lukas 11.9-13

⁷ «Cəcihen! Mbərom i varak ikwen way a kwanay sã cəce ata awan. Pəlen! Ki ten anan à nga anà way a kwanay a sã pəlay ata awan. Jen 'am

pi zek wa uho, aday ti təbak ikwen ayak wa.

⁸ Anga kuwaya kə cəcihek way cəna, ti varan. Kuwaya kə pəlak way ðukwen, i njad way anahan a sã pəlay ata awan, aday kuwaya kə jak ayak 'am uho wa ðukwen, ti təban ayak wa cite re.

⁹ «Matanan re, waya à wulen a kwanay saa varan kon à alay inde anà wan anahan, anga a cəce panan wa daf anaw?

¹⁰ Kabay kak wan a a cəce nã kələf nã, ki varan dədew à alay inde bay re asanaw?

¹¹ Kwanay ðo lelibay aya bugol ðukwen, kə sənən a viren anan way lele aya anà wan a kwanay ahay. Aday Bəbay a kwanay Mbərom, winen à bagəbaga mburom ata nã, a san sã varan way lele aya anà ðo sã cəce panan wa way ahay zal mbala a kwanay sa san bidaw?

¹² «Way a tədə abay ki gen anan may ðo ahay tã gak ikwen anan ataya fok nã, lihen apan sa gan atan anan aday. Anga way a mə vinde aya à Tawrita inde, aday à Deftere ana ðo maja'am a Mbərom ahay inde fok nã, tã dazlan nã ta 'am ata awan.»

Məsudoh ahay cew

Lukas 13.24

¹³ «Zlen tã məsudoh a mə mbədəc a njulehwehwe ata awan. Anga məsudoh a zləbatam ata aday cəved anahan a ðukwen ma da 'am a bay ata nã, a dəzle ðo nã, à man sã lize. Do sa zla ta man ataya nã bayak awan.

¹⁴ Əna məsudoh a mə mbədəc ata aday cəved anahan a ðukwen ma da 'am ata nã, a dəzle ðo nã, à man sã sifa sa ndav bay ata awan. Do sa zla ta man ataya nã, tinen bayak aya itəbay.»

Do maja'am a Mbərom mungwalay aya awan

Lukas 6.43-44

¹⁵ «Bənen nga a kwanay lele pu ðo maja'am a Mbərom mungwalay aya wa. Ti zlak ayak à wulen a kwanay ahay inde nã, tinen kawa təman ahay, aday cəkəbay tinen nã kawa kəla ki6e ahay.

¹⁶ Ki sänen atan nà, pi mer su way a tinen aya wa. Anga jøgem i wahay buway kulibay. Matanan iyam dukwen i wahay maka kulibay re.

¹⁷ Matanan dædezl si sé lele awan, i wahay wan lele cite re. Sé lelibay a dukwen i wahay wan lelibay aya cite.

¹⁸ Sé lele cæna, i wahay wan lelibay a kulibay, sé lelibay ite, i wahay wan lele aya kulibay re.

¹⁹ Sé sæ wahay wan lele aya bay ata cæna, ti gad anan, ti lar anan ù uko inde.

²⁰ Matanan, ki sänen anan dō maja'am a Mbərom mungwalay aya nə pi mer su way a tinen aya wa.»

*Njavar a Yesu guzgwez aya awan
Lukas 13.25-27*

²¹ «Sänen anan pi zek wa lele re: Saa zla à bahay a Mbərom inde nà, dō sæ ngumo “Bahay, bahay” ataya fok bay. Əna saa dæzle cæna, dō sa ga way kawa sa zlan à nga anà Bəbay uno, winen mə njahay a à mburom ata awan.

²² Kə dæzlek pə luvon saa ga sariya ata asanaw nà, dō ahay bayan aya ti ja: “Bahay, bahay, ma mak anan anan 'am a Mbərom anà dō ahay tə sləmay anak, mə rəzlak anan setene ahay tə sləmay anak, ma gak masuwayan sə way ahay bayak a tə sləmay anak a re.”

²³ Əna ni jan atan nà: “Kula nə sənək kwanay a bay jiga awan. Zlen ayak à man uno wa, kwanay dō sa ga sədøk ahay.”»

*Jike su doh ahay cew
Lukas 6.47-49*

²⁴ «Natiya kutok, dōwan a nə kuwaya kə slənek 'am uno a anaya, aday kə dəfak anan apan lele cæna, winen a a ga minje tə dōwan a inde ma san way awan, winen a han anan doh a anahan pə pəkərad.

²⁵ Iven a ga, zəlaka a haway, aday vəvara a ga, a ɓal anan doh ata, əna hwiya kə mbəzlak anan bay, anga doh ata ma han a pə pəkərad.

²⁶ Aday dōwan a kə slənek anan 'am uno a anaya, aday kə dəfak anan apan bay ite nà, ata winen a ga minje tə

dōwan a inde ma san way a bay awan. Winen a han doh anahan pə wiyen.

²⁷ Iven a ga, zəlaka a haway ahay, vəvara a ga, a ɓal anan doh ata awan, a mbazl gərep gərep hele hele.»

²⁸ Yesu a ndav anan 'am anahan ataya cæna, wazo anahan ata a gan wadan wadan anà dō ahay.

²⁹ Anga winen a dakay anan way nə kawa dō sə mazlaɓ bina, kawa miter sə Tawrita ahay itəbay.

8

Yesu a mbar anan dōwan a inde mə dugwad awan

Markus 1.40-45; Lukas 5.12-16

¹ Yesu a ndav anan atətak way anahan ataya nà, a dazay ahay à ɓəzlom ata wa, aday dō ahay bayak a tə pərahan azar.

² Dōwan a inde à man ata, winen dō mə dugwad awan. A zlak ayak pə cakay ana Yesu, a dukwen gərmec ù vo, a wa: «Ba Məduwen, kə zlak anak à nga nà, ki mba apan sa mbar nen aday zugol uno à ndav ite.»

³ Yesu a ndəđoy anan alay anahan, a laman, aday a jan kutok, a wa: «U no, mbar! Zugol anak kə ndəvak.» Kwayan'a dōwan a mə dugwad ata a mbar acəkan.

⁴ Yesu a jan asa, a wa: «Sləne lele, kə sa təkəren ləbara a anan anà dōwan bay, əna zla saa kan zek anà dō sə gədan dongo anà way anga Mbərom, à zəzor iken. Aday varan way a Mbərom kawa ana Tawrita a Musa sa ja ata awan, aday dō ahay tā san apan zugol anak kə ndəvak.»

Yesu a mbar anan ɓile ana bahay sə suje sə Ruma ahay

Lukas 7.1-10

⁵ Natiya kutok, Yesu a zla à wulen su doh sə Kafarnahum. Bahay sə suje ahay a inde à man ata awan, winen nà, Ruma ahay. A hədek pə cakay ana Yesu saa cəce panan maməzek.

⁶ A jan, a wa: «Ba Məduwen, ɓile uno a inde, winen mə nahay a àga nen. Winen ma mac saray aya awan, a ga dæce tə mindel.»

⁷ Yesu a mbəḏəhan apan, a wa: «Ni zlak ayak saa mbar anan.»

⁸ Bahay sə suje ata a jan, a wa: «Ba Məduwen, na slak aday sa jəka ki zla əga nen ata bay. Əna ja 'am a kərtek cəna, ɓile uno ata i mbar asanaw?»

⁹ Nen a aday nà, bahay uno ahay ɗukwen inde, aday nen nə bahay sə lavan nga anà suje ahay bayan aya re. Na sak a jan anà ɗowan a kərtek a: «Zla tiya», i zla. Na sak a jan anà ɗo hinen: «Hayak à man a anan», i nay ahay. Na sak a jan anà ɓile uno: «Ga natiya», i ga anan acəkan.»

¹⁰ Yesu a sləne 'am anahan ataya cəna, a zlan à nga lele. A jan anà ɗo sə pərahan azar ataya awan, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə ɗiɗem a həna: Kula na tak anan à nga anà ɗo sa ɗaf upo nga lele kawa ɗowan a anan à wulen su ɗo sə Isəra'ila ahay bay.

¹¹ Ni jak ikwen: Do ahay bayak a, ti i halay ahay nga kwa pə daliyugo ahay wa fok, ti i pa way à bahay a Mbərom tatə Ibərahima, tatə Isiyaku, aday tatə Yakob.

¹² Əna ɗo sa jəka tinen abay mə walay aya bugol saa pa 'am sə bahay a Mbərom ataya nà, ti gucey atan uho i ɗe zənzen a inde. A man ata nà, ti i yam aday ti i rac slan.»

¹³ Yesu a ɗazlan sa jan anà bahay sə suje ata awan, a wa: «Zla way anak agay! I tərak kawa ananak a sa ɗaf upo nga ata awan.»

A alay ata awan ite, ɓile anahan ata a mbar acəkan.

Yesu a mbar ɗo sə ɗəvac ahay bayak awan

Markus 1.29-34; Lukas 4.38-41

¹⁴ Aya, Yesu a zla əga Piyer. A ɗəzle cəna, a tan ayak à nga anà jəje ana Piyer nà, winen mə nahay a, nga a ɓərzlan.

¹⁵ Yesu a laman alay anà uwar ata awan, aday nga a sə ɓərzlan ata a ndalay panan. A slabak, a dan way sa pa anà Yesu.

¹⁶ Suko anahan a ga cəna, ta ran ahay ɗo sə ɗəvac azar aya bayan awan, tinen tə setene aya à nga inde.

Yesu a razl anan setene ahay ta 'am anahan sa jan atan, aday a mbar anan ɗo sə ɗəvac ataya fok.

¹⁷ A ga matanan ata aday 'am ana ɗo maja'am a Mbərom Ezaya sa ja ata à təra, a wa:

«Winen nà, kə gəɓak puko wa ɓele a mənuko,

kə tavakak anan puko wa ɗəvac ana mənuko ahay.*»

Do sa gan may sə pərahan azar anà Yesu ahay

Lukas 9.57-62

¹⁸ Yesu a canan anà man su ɗo pə cakay anahan ata nà, a jan anà njavar anahan ahay tə takas way a tinen pa day uho sə ɓəlay.

¹⁹ Miter sə Tawrita a inde, a həɗəken ayak pə cakay ana Yesu, a jan, a wa: «Miter, nen ni pərahak azar kwa aha fok.»

²⁰ Yesu a mbəḏəhan apan, a wa: «Hwehwe ahay nà, məke a tinen ahay inde, məvuhom sa nga mburom ahay ɗukwen, doh a tinen ahay inde, əna nen Wan su Do nà, man sə nahay uno inde saa man uda ibay.»

²¹ ɗowan a maza à wulen sə njavar a Yesu ahay wa a jan, a wa: «Ba Məduwen, u no sə pərahak azar, əna vuro cəved nà zla agay, nà saa lay anan ahay ɓəbay uno aday.»

²² Yesu a mbəḏəhan apan ite, a wa: «Mbəsak anan məsinde ahay tala məsinde a tinen ahay. Iken, hayak, pəruho azar.»

Yesu a gafan 'am anà atə mad tə a'am

Markus 4.35-41; Lukas 8.22-25

²³ Pə ɗəɓa anahan a wa nà, Yesu a jan way anahan à kwalalan inde tə njavar anahan ahay.

²⁴ Tinen apan ti zla kutok, vəvara məduwen a a slabak kwayan'a pa nga sə a'am. Məsugurndolon sə miresl sə a'am a slabak, a njəvek ayak à kwalalan inde. Ata Yesu nà, winen apan i njak ahan.

²⁵ Njavar anahan ataya ta nay apan, tə pədek anan, ta jan, ta wa: «Ba

* 8:17 Ca pə Esaaya 53.4.

Məduwen, mənuکو apan di lize. Tam mənuکو ite!»

²⁶ Yesu a mbəfahan atan apan, a wa: «Kə jəjiren nə, angamaw? Kə dəfen upo nga bayak a bay kələdaw?»

Coy Yesu a slabak hərom, a gafan 'am anə məd, a jan anə məsugurndolon sə a'am ahay tə mbəsak sa bal. Dekek, atə məd tə a'am tə tavay acəkan.

²⁷ Way ata a gan masuwayan anə do ataya bayak awan. Anga nan ta ja, ta wa: «Dowan a anan ata nə, do maw? Kwa atə məd tə məsugurndolon sə a'am ahay dukwen tə dəfan apan!»

Yesu a mbar anan dōwan aya inde cew tə setene aya à nga inde

Markus 5.1-20; Lukas 8.26-39

²⁸ Pə dəba anahan a wa nə, Yesu a dazle pa 'am sə bəlay, pa day uho su kon sə Gadarena ahay. A man ata nə, dōwan aya inde cew, tə setene aya à nga inde. Tinen aday nə, ta ga zlawan cəvedabay. Anga nan, do ahay tə mbəsakak sa zla ta man ata awan. Dowan ataya ta nay ahay à wulen sə jəvay ahay wa, tə zlangay tatə Yesu.

²⁹ Tə canan à Yesu cəna, ta zlah pi zek, ta wa: «İken Wan a Mbərom, kə pəlay pumo wa həna kwayan'a nə maw? Ka nak sa naa ga alay tə manay kwayan'a mənəna alay a Mbərom sa dəf ata sə dazley ahay ca daw?»

³⁰ Ta man a tinen ata dərən mənəcək nə, gadura ahay inde, tinen apan ti rac apa.

³¹ Setene ataya tə cəce pə Yesu a wa, ta wa: «Kak a nak sa razl manay nə, varan umo cəved mə ndərmađ à gadura a anaya inde.»

³² Yesu a jan atan kutok, a wa: «Zlen uda awan!» Tə zləray ahay à do ataya wa, ta zla à gadura ahay inde. Gadura ahay fok ite, ta haw kwa pa zar kon wa, tə dazak ayak kwa pa 'am məgugəje wa à bəlay inde, tətah, tə lize uda awan.

³³ Do sa gan nga anə gadura ataya ta haw à wulen su doh. Ta jan anə do ahay way a sə təra pu do cew ataya awan, aday pə gadura ahay re.

³⁴ Do sə wulen su doh ahay fok, ta nay saa zlangay tə Yesu. Tə canan cəna, tə dubok anan Yesu, aday à zla à kon a tinen ata wa.

9

Yesu a mbar anan dōwan a inde mə təra à məndak awan

Markus 2.1-12; Lukas 5.17-26

¹ Natiya kutok, Yesu a ján à kwalalan inde maza awan, a takas bəlay, a ma way anahan à Kafar-nahum, wulen su doh anahan.

² A wulen su doh ata wa, dōwan aya inde tə gəban ahay do pə lala, winen mə təra à məndak awan. Yesu a canan anə adaf nga a tinen ata cəna, a jan anə dōwan a mə təra à məndak ata awan, a wa: «Dəna uno, kə jalay awan sabay. Nə pəsek anan ines anak ahay coy.»

³ Aya əna, miter sə Tawrita ahay inde à man ata awan, tə jalay nə: «Dowan a anan, winen apan i jənan pa 'am anə Mbərom.»

⁴ Yesu a san abayak nga a tinen ata zle coy. Anga nan a wa: «Kə jilen way lelibay a matanan à mível a kwanay inde nə, angamaw?»

⁵ Ma da 'am a nə maw? Sa ja: “Nə pəsek anan ines anak ahay” ata daw, kabay sa ja: “Slabak, zla” ata daw?

⁶ Əna u no kə sənən apan lele, nen Wan su Do nə, məgala uno inde sə pəsən anan ines à do ahay pə daliyugo.» A jan anə dōwan a mə təra à məndak ata: «Slabak, gəba lala anak, zla agay!»

⁷ Dowan ata a slabak, a zla way anahan agay acəkan.

⁸ Do ahay tə canan anə way ata cəna, tə jəjar pi zek, aday tə həran nga anə Mbərom, anga kə varak anan mazlaḅ matanan ata anə do zənzen aya awan.

Yesu a ngaman anə Mata

Markus 2.13-17; Lukas 5.27-32

⁹ Yesu a slabak à man ata wa asa, a zla way anahan. Winen apan i zla ata nə, a canan à dōwan a inde tə ngaman Mata, winen mə njahay a à doh sə cakal jangal. Yesu a canan cəna, a

jan: «Pəruho azar!» Mata a slabak, a pərahan azar acəkan.

¹⁰ Tə njahay pə tuwez àga Mata kutok, Yesu tə njavar anahan ahay. Aday do sə cakal jangal ahay tu do sə atahasl azar aya bayak a ta zlak ayak re.

¹¹ Farisa ahay tə canan anà way ata cəna, tə cəce pə njavar anahan ataya wa: «Miter a kwanay nà, a pa way pə kərtek a tu do sə cakal jangal ahay, aday tu do sə atahasl ahay nà, angamaw?»

¹² Yesu a sləne anan lele nà, a jan atan, a wa: «Do dəvac a bay cəna, a gan may anà do sə disise bay, si do sə dəvac ahay.

¹³ Adəka bay, zlen saa tətək nà, 'am a ma ja à Deftere a Mbərom inde a anan: «U no do ahay tā gan sumor i zek ahay, bina u no tē vuro gənaw ma sla dundo aya bay.*» Nen a aday dukwen, na nay ahay sa naa ngaman anà do sa ga way lele ataya bay. Əna na nay ahay nà, sə ngaman anà do sə atahasl ahay.»

Acəce way pə sumaya

Markus 2.18-22; Lukas 5.33-39

¹⁴ Natiya kutok, njavar a Yuhana ahay tə cəce pə Yesu wa, ta wa: «Manay tə Farisa ahay, ma ga sumaya kutok nà, njavar anak ahay nə ta ga itəbay angamaw?»

¹⁵ Yesu a mbədəhan atan apan, a wa: «A ga pikwen nà, do mə ngamay aya à man sə gəba dalay nà, ti mba apan sa ga sumaya itədaw? Matanan bay! Əna pa pac a do sə gəba dalay ata, tə bənak anan à wulen a tinen wa nà, ata ti ga sumaya kutok.

¹⁶ «Matana re, waya sə tapay zana wiya a pə zana anahan məduwer a anaw? Ibay. Anga à man sə banay anan nà, məgabəl sə zana wiya ata i zəga anan apan məke ana zana məduwer ata awan, i ngəraw.

¹⁷ Matana re, dōwan sa mbađ mahay mə kwasay a bay a à mbulo sa zlay məduwer a dukwen ibay†. Anga

mahay mə kwasay a bay ata kà sak a kwasay nà, i ngəraw anan mbulo sa zlay a məduwer ata awan, aday mahay dukwen i mbađ à məndak, mbulo sa zlay kə nəsek asa re. Anga nan, suwan sa mbađ mahay mə kwasay a bay à mbulo sa zlay wiya awan. Ata, awan saa nes dukwen ibay.»

Atə bahay a inde tə uwar sə laman alay à zana a Yesu ata awan

Markus 5.21-43; Lukas 8.40-56

¹⁸ Yesu winen apan i ja 'am anahan ataya nà, dōwan inde winen bahay awan, a zlak ayak. A dukwen gərmec u vo anà Yesu, a jan, a wa: «Dəna uno kə məcak həna. Hayak àga nen. Kà daf apan alay anak aday á mbar ite.»

¹⁹ Atə Yesu tə njavar anahan ahay tə slabak, tə pərahan azar.

²⁰ Uwar a inde à man ata ite, winen dəvac a, ava kuro nga cew. Mez winen apan i pəkan ahay à kutov wa. Anga nan, a nay ahay à wulen sə do ahay ta sə dəba a Yesu. A dazlan, a laman alay nec anà 'am sə zana ana Yesu.

²¹ A jalay nà: «Kak nə njadək sə laman anà zana anahan a cəna, ni mbar asanaw!»

²² Yesu ite a mbəda 'am pə uwar ata, a canan, aday a jan: «Mazar uno, kə jalay awan bay, adaf nga anak pi nen ata kə mbərak iken.» A alay ata awan ite, uwar ata a mbar acəkan.

²³ Yesu a dəzle àga bahay ata awan. A canan anà do sa fa gingec ataya pi zek tu do sa yam ataya fok nà,

²⁴ a jan atan, a wa: «Zlen à man a anan wa, anga dəna a anan kə məcak bay. A njak ahan ca.» Man su do ataya tə mbasay apan.

²⁵ Ta razl anan do ahay fok uho lele nà, Yesu a zla u doh à man sə məsinde, a bənan anan alay anà dəna ata awan. Dəna ata a slabak hərom.

²⁶ Matana kutok, ləbara ata a ta 'am tədəy pə daliyugo ata fok.

Yesu a mbar anan hurof aya inde cew

* **9:13** Ca pə Hose'a 6.6. † **9:17** Mbulo sa zlay nà, way sa mbađ uda mahay sə Yahuda ahay. Aday dukwen, kak winen wiya awan nà, à alay ana mahay sə kwasay uda nà, a ngəraw bay.

²⁷ Yesu a slabak à man ata wa asa, a zla way anahan. Pə cəved anahan ata kutok, hurof ahay cew tə pərahan ayak azar, tinen apan ti zlah, ta wa: «Iken wan a Dawuda, mâ gak i zek wa itel!»

²⁸ Yesu a zla ù doh lele nà, hurof ataya tə hədəken ayak pə cakay. Yesu a cəce patan wa, a wa: «Kə dəfen upo nga ni mba apan sa mbar kwanay acəkan daw?»

Tə mbədaḥan apan, ta wa: «Ayaw, mə dəfak apak nga.»

²⁹ Natiya kutok, Yesu a laman atan alay pə ide, aday a wa: «Â tərak ikwen kawa ana kwanay sə dəfay upo nga ata awan.»

³⁰ Ide a tinen ahay tə təba acəkan ngurret.

Pə dəba wa nà, Yesu a gafan atan 'am pi zek wa lele, a wa: «Kâ sa təkəren anan 'am a anan anà dōwan bay jiga awan.»

³¹ Əna tinen ta zla cəna, tə təkər anan ləbara a Yesu kwa aha pə daliyugo ata fok.

Yesu a mbar anan dōwan a inde maandakan awan

³² Dōwan a abay hurof ataya tinen apan ti zla way a tinen mba, do ahay tə gəban ahay dōwan a inde anà Yesu. Dōwan ata a ja 'am bay, winen maandakan awan, anga setene inde anan à nga.

³³ Yesu a razl anan setene ata awan, aday dōwan a maandakan ata a dazlan sa ja 'am kutok. Way a sə təra ata a gan masuwayan anà do ahay. Anga nan ta ja, ta wa: «Way kawa həna anan ata, dōwan kə canak anan kula à Isəra'ila bay fok.»

³⁴ Aya əna, Farisa ahay ta wa: «Sə varan məgala sa razl anan setene ahay nà, bahay sə setene aya awan.»

Do si mer su way ahay ta kac ike

³⁵ Yesu a bar à wulen su doh ahay, aday a zla pu kon pu kon. Winen apan i tətakan anan way anà do ahay ù doh sə wazay ahay. A taa wazan atan ləbara sə bahay ana Mbərom mugom awan. Kə mbərak anan do sə

dəvac a tinen ahay fok, pi zek tu do mə təra à məndak aya fok re.

³⁶ Yesu a canan anà man su do ata cəna, ta gan i zek wa, anga ta yak nga, tə dawarak kawa təman mənjenə do sa gan atan nga ataya awan.

³⁷ Natiya kutok, a jan anà njavar anahan ahay, a wa: «Way sa pa inde à guvo bayak a sə halan nga, əna do sə halan nga aya ta kac ike.

³⁸ Suwan gen anan kem anà bahay sə guvo awan, â zəga anan do ahay à guvo, anga sə halan nga anà way sa pa.»

10

Yesu a walay do maslan anahan ahay kuro nga cew

Markus 3.13-19; Lukas 6.12-16

¹ Natiya awan, Yesu a ngaman anà njavar anahan kuro nga cew ataya pə cakay anahan. A varan atan məgala sa razl anan setene ahay, aday sa mbar anan do sə dəvac ahay fok, tu do mə təra à məndak aya fok re.

² Sləmay su do maslan anahan a kuro nga cew ataya nà, həna: mama'am awan, Simon, dōwan a Yesu sə ngaman Piyer* ata awan, tinen tə mərak anahan Andəre. Yakuba tinen tə mərak anahan Yuhana, tinen wan ana Zebede ahay.

³ Filip tə Bartilome, Tomas tə Mata do sə cakal jangal ata awan, Yakuba wan ana Alfa, Tade,

⁴ Simon do manide sə Ruma ahay ata awan, tə apan Yudas Iskariyot do saa ga dəf pə Yesu ata awan.

Mer su way ana do maslan a kuro nga cew ataya awan

Markus 6.7-13; Lukas 9.1-6

⁵ Yesu a slan anan do maslan anahan ahay kuro nga cew ataya ta sa jan atan: «Kâ si zlen àga do sə pəra ahay bay, kâ si zlen à wulen su doh sə Samariya ahay bay re.

⁶ Kî zlen asanaw cəna, pə cakay sə Isəra'ila ahay, tinen kawa təman mə lize ataya awan.

* **10:2** Kawa sa ja nà, Pəkərad.

⁷ A man a kwanay sa zla fok, diken atan anan nà: “Bahay a Mbərom winen bəse tə kwanay coy.”

⁸ Mbəren anan dō ahay à dəvac a tinen ahay wa. Slabiken anan dō ma mac aya re. Dō mə dugwad aya dukwen, mbəren atan aday zugol a tinen à ndav. Rəzlen anan setene à dō ahay wa. Kə njiden mēgala ata dukwen kəriya awan, viren anan anà dō ahay kəriya cite.

⁹ Kā sa gəben dala à alay bay, kwa dala sə gura, kwa sə gursa, kwa sə rəslom.

¹⁰ Kā sa gəben taḡay à alay bay, kā sa gəben zana ahay cew bay, kā si ren təkarak ahay saray cew bay, kā sa gəben dəker à alay bay fok. Anga dō si mer su way cəna, i pa nà, way sə herreḡ anahan.

¹¹ «Ka sak a dəzlen à wulen su doh cəna, pəlen dō tədə i təma kwanay ata awan. Njiheŋ əga winen hus à luvon a kwanay sa zla à man hinen.

¹² Kwanay apan ki i dəzlen əga dō nà, jen atan kawa həna a anan: “Zay à tərak ikwen.”

¹³ Ata kak dō su doh ataya tə təmahak kwanay nà, zay a kwanay à njahay patan acəkan. Aday kak dō su doh ataya tə təmahak kwanay bay ite cəna, zay a kwanay à may ahay pikwen.

¹⁴ Matana re, kak dōwan aya tinen tə təmahak kwanay bay, kabay ta ngam sə sləne 'am a kwanay bay nà, zlen way a kwanay à man ata wa, aday kə bəzləmen morbodok su kon a tinen pə saray a kwanay ahay wa.

¹⁵ Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Pə luvon a aday Mbərom i gan sariya anà dō sə daliyugo ahay ata nà, zek i naa dan anà dō su kon ataya zal mbala ana Sodoma tə Gomora.†»

Dəce ahay inde pa 'am

Markus 13.9-13; Lukas 21.12-17

¹⁶ «Ni slan kwanay həna, kawa təman ahay à wulen sə kəla kiḡe ahay inde. Anga nan, tərən dō wurwer aya kawa dədew ahay, aday njiheŋ səkəffe kawa badəbada ahay.

¹⁷ Ben nga a kwanay lele pu dō sə daliyugo ahay wa, anga ti naa zla kwanay à man sə sariya ahay, ti naa ndaḡay kwanay ù doh sə wazay ahay.

¹⁸ Ti naa ngəza kwanay pa 'am sə guverner ahay aday pa 'am sə bahay məduwen aya anga kwanay njavar uno ahay. Matanan ki gen side pa 'am a tinen ahay, aday pa 'am ana dō sə pəra ahay re.

¹⁹ Kwa siwa siwa tə bənak kwanay à man sə sariya ahay nà, kā sa jilen à mivel a kwanay inde: “Mi i ja həna nə maw, aday mi ja kəkəməw?” bay. Anga ki njiden 'am i nak ikwen ahay à nga inde à alay ata awan.

²⁰ Anga 'am ata i nay ahay dukwen à nga a kwanay wa bay. Saa jak ikwen ahay nà, Apasay a Bəbay a kwanay Mbərom.

²¹ «Matanan, mərak ahay ti varan anan mərak a tinen ahay anà dō ahay aday tā vad atan. Bəbay ahay dukwen ti gan anà gwaslay a tinen ahay matana re. Gwaslay ahay dukwen, ti slabak pə bəbay a tinen ahay aday dō ahay tā vad atan re.

²² Dō ahay fok ti nak ikwen ide anga kwanay njavar uno ahay. Əna dōwan a kə səmak anan anà dəce ata hus à andav a inde nà, winen i tam.

²³ Kak dō ahay ta gak alay tə kwanay ù kon ata nà, zlen way a kwanay ù kon hinen. Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Nen Wan su Dō ni may ahay nà, ki mben apan sə zlangay alay pu kon sə Isəra'ila fok aday bay.

²⁴ «Dō sə jangay nà, i zalay miter anahan bay. Matanan, dō sa ga mer su way əga dō dukwen, i zalay bahay su doh ata bay re.

²⁵ Dō sə jangay kə sak a dəzle ù doh anà dō sə jangān ata awan, kabay dō si mer su way dukwen kə sak a dəzle à məduwen sə mazlaḡ ana bahay su doh ata awan, ata winen kə slak kutok. Kak aday tə ngamak uno i nen bahay su doh “Bə'elzebul‡” nà, ti təra kwanay dō su doh uno ahay fok à

† 10:15 Ca pə Laataanooji 19. ‡ 10:25 Bə'elzebul nà, sləmay ana Fakalaw re.

məndak kə zalak kutok bidaw?»

Lele sə jəjaran nà, anà wayaw?

Lukas 12.2-9

²⁶ «Anga nan, na wa: Kə jəjiren anan anà dō sa ga alay tə kwanay ahay bay. Way mi der aya fok ti kay ahay zek uho mba, aday 'am mə səsək aya asəsək fok, ti sləne zek kutok.

²⁷ Way uno sa jak ikwen mənuko taayak ataya fok, jen anan pə idə sə dō ahay fok kutok re. Way a kwanay sə sləne mə səsək asəsək ataya nà, jen anan pə zavay wa kutok.

²⁸ Kə jəjiren anà dō sa mba apan saa ndəvak ikwen anan sifa tətə ataya bay. Jəjiren anan adəka nà, anà Mbərom. Winen nà, i mba apan sə lize anan zlay si zek tə sifa a təkə à məkə sə mərda ata awan.

²⁹ Tə dala anak mənək nà, ti pəkak apan kədəye ahay ngwer cew bidaw? Kədəye ataya nà, inde kərtek sə sləhay pa nga mburom wa à məndak mənəna Bəbay Mbərom sa gan may nà, inde daw?

³⁰ Kwanay həna dukwen, kwa sibək sa nga a kwanay, tinen mə baslay aya fok kərtek kərtek.

³¹ Anga nan, na jak ikwen: Kə jəjiren bay, bina kwanay kə zilen kədəye ahay bayak a asanaw!

³² «Natiya, kak dōwan a kə jak pa 'am su dō sə daliyugo ahay “Nen dō a Yesu!” nà, nen dukwen, ni ja pa 'am ana Bəbay uno Mbərom, winen à bagəbaga mburom ata: “Winen dō uno!” cite.

³³ Əna dōwan kə jak pa 'am su dō sə daliyugo ahay sa jəka a san nen Yesu bay cəna, nen dukwen ni jan anà Bəbay uno Mbərom, winen à bagəbaga mburom ata nà, na san anan bay ite re.»

Yesu a nay anan nə zay bay, əna maslalam

Lukas 12.51-53, 14.26-27

³⁴ «Natiya asa, kə jilen sa jəka na nay ahay nà, sə gəbay ahay zay bay. Na nay sə gəbay nə zay bay, əna maslalam.

³⁵ Nen na naa njak anan atə wan pi zek tə bəbay anahan, aday atə dənə

dalay a pi zek tə may anahan, atə dalay sa wan pi zek tə jəje anahan.

³⁶ Saa tərə pi zek dō manide ahay nà, dōwan aya ù doh pə kərtek ata awan.

³⁷ «Dowan a kə sak a pəlay bəbay anahan kabay may anahan zal sə pəlay nen cəna, winen kə slak njavar uno bay. Aday dōwan kə sak a pəlay wan anahan kabay dənə anahan zal sə pəlay nen cəna, kə slak njavar uno bay re.

³⁸ Kak dōwan a kə tavakak dədom anahan mə zləngad a aday kə pərahak uno azar bay cəna, kə slak njavar uno bay re.

³⁹ Dowan a kə nak anan sa tam anan sifa anahan tə alay anahan a cəna, i lize anan adəka bugol. Əna dōwan a kə lizek anan sifa anahan anga nen ite nà, ata i njad anan way anahan adəka.»

Mərdok anga sə təma njavar a Yesu ahay

Markus 9.41; Lukas 10.16

⁴⁰ «Dowan a kə təmahak kwanay, a təma nà, nen awan. Aday dō sə təma nen dukwen, a təma dō sə slənay ahay nen ata awan.

⁴¹ Dowan a kə təmahak dō maja'am a Mbərom anga winen dō maja'am a Mbərom cəna, i njad mərdok anahan kawa ana dō maja'am a Mbərom ata awan. Aday dōwan a kə təmahak dō didek a anga winen dō didek a cəna, i njad mərdok anahan kawa ana dō didek ata re.

⁴² Nen apan ni jak ikwen tə didem a həna: Kuwaya dōwan a kə varak anan kwa a'am mə taslay a anà dō ma kac a kərtek à wulen sə njavar uno a anaya anga winen njavar uno nà, i njad magwagway anahan acəkan.»

11

Yuhana, dō sa gan baptisma anà dō ahay ata, a slan dō ahay à man a Yesu

Lukas 7.18-35

¹ Natiya kutok, Yesu a ndav anan sə dakan anan way anà njavar anahan ahay kuro nga cew ataya cəna, a zla way anahan à man maza aya awan, anga a nan sə tətakan anan aday sə

wazan anan 'am a Mbərom anà dō sə wulen su doh sa man ataya fok.

² A alay ata ite, Yuhana dō sa gan baptisma anà dō ahay ata aday nà, winen à dangay. A sləne ləbara si mer su way ana Yesu Almasihu sa ga ataya nà, a slənay anan njavar anahan ahay ite, tã nay pə cakay ana Yesu

³ saa cəce panan wa: «İken nà, Almasihu dōwan a manay sə sləne i nay ahay mba ata dāw? Kabay mǎ ba dō maza dāw?»

⁴ Yesu a mbəđahan atan apan, a wa: «Zlen, təkəren anan anà Yuhana nà, way a kwanay sə sləne aday way a kwanay sə canan ataya awan.

⁵ Hurof ahay tə təbak idə, vədalahay tinen apan ti zla tə saray a tinen, aday dō mǎ dugwad aya dukwen, zugol inde patan sabay anga tə mbərak. Mədəngazlak ahay, tinen apan ti sləne way tə sləmay a tinen ahay re, dō ma mac aya tə slabakak ahay à mǎke wa, aday dō mətawak aya tə slənek ləbara sa 'am mugom awan.

⁶ Ataslay mível i təran anà dō aday kə mbəsakak sa daf upo nga itəbay ata awan.»

⁷ A alay a njavar a Yuhana ahay tinen apan ti zla way a tinen kutok ata nà, Yesu a dazlan sa jan 'am ana Yuhana anà man su dō ata awan, a wa: «Ki zlen à kibe à man sa saf inde nà, saa cay ahay pa maw? Pə gusuko aday mad winen apan i ɓal anan ata dāw? A'ay!

⁸ Əna aday ka si cen ahay nà, pa ma kutok anaw? Pu dō aday winen ma pak zana kəlfedede aya ata dāw? Dō sa pak zana kəlfedede aya dukwen, tinen nà, ù doh sə bahay ahay.

⁹ Aka aday ka si cen ahay nə pa ma kərtek a kutok anaw? Pu dō maja'am a Mbərom bidaw? Ayaw, winen dō maja'am a Mbərom acəkan, aday nen ni jak ikwen nà, winen a zalay dō maja'am a Mbərom ahay re.

¹⁰ Anga 'am inde mǎ vinde à Deftere a Mbərom inde, pə winen. Mbərom a wa: «Həna ni slan dō maslan uno, i

lahak pa 'am saa ndakak anan cəved lele.*»

¹¹ «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: A wulen su dō sə njahay ahay pə daliyugo nà, dōwan inde sə zalay anan Yuhana dō sa gan baptisma anà dō ahay ata nà, ibay. Aya əna, dō ma kac awan à bahay a Mbərom inde ata ite nà, winen a zalay anan Yuhana tə mǎduwen.

¹² Kwa a bənay ahay à alay Yuhana sə dazlan sə wazan anan 'am sə bahay a Mbərom anà dō ahay hus ahay həna ata nà, dō manidə ahay inde ta gak vəram tə bahay a Mbərom, aday a nan atan sə ngəzar anan.

¹³ Hus ahay pə Yuhana sə dǎzley, Deftere Tawrita a Musa, tə Deftere mbala ana dō maja'am a Mbərom ahay fok, ta jay ahay nà, pa 'am sə bahay a Mbərom awan.

¹⁴ Kak ki təmihen 'am uno kəmayə, 'am ana Deftere sa ja pə amay ana Eliya ata nà, kə tərak tə Yuhana kutok.†

¹⁵ Sləmay inde pə dōwan a sə sləne 'am a anan cəna, à sləne.

¹⁶ «Dō a wuswes anaya həna ata nà, ni ga atan minje nà, ta maw? Ni ga atan minje cəna, tə gwaslay ahay sə njahay pə zavay sə wulen su doh, ti zlahan ayak anà gwaslay sa day hinen ataya, ta wa:

¹⁷ «Ma fak ikwen ayak gungozl, kə gərven bay. Ma fak ikwen ayak gin-gec, kə yimen bay re!»

¹⁸ Bina Yuhana kà nak, a pa way sa pa kəray bay, a sa mahay bay re, ta ja apan ta wa: «Winen tə setene à nga!»

¹⁹ Nen Wan su Dō na nak, na pa daf kəray, na sa mahay kəray. Tinen apan ti ja upo re, ta wa: «Cen apan! Dōwan a anan nà, dō sə kutov, dō sə vaway nga, aday winen car su dō sə cakal jəngal ahay pi zek tu dō sə atahasl ahay.» Aya əna, dō ahay ti san kəlire‡ ana Mbərom winen lele, anga ti canan anà mer su way anahan sa ga ataya awan.»

* 11:10 Ca pə Malakiya 3.1. † 11:14 Ca pə Malakiya 3.23-24. ‡ 11:19 Kəlire a anan nà, madan bay, əna asan way ana Apasay a Mbərom.

Dāce pu kon aya sə təma 'am a Yesu bay ataya awan

Lukas 10.13-15

²⁰ Yesu a dazlan, a gafan 'am anà dō sə wulen su doh aya aday winen sa ga uda zek məduwen sə masuwayan anahan ahay ataya awan, anga tə ngəmak sa yam pə ines a tinen ahay itəbay ata awan.

²¹ A ja, a wa: «Iken, wulen su doh sə Kurajin, yam zek anak anga dāce i tak à nga. Iken, wulen su doh sə Baytisada dukwen, dāce i tak à nga re. Anga abay masuwayan aya ma ga à wulen su doh a kwanay ataya, tā ga atan à wulen su doh sə Tirus tə Sidon nà, dō sa man ataya ti yam pə ines a tinen ahay bidaw? Ti pak zana sə məsinde pi zek, ti kukot rəḡa pa nga aday sə dakay anan tə yimak pə ines a tinen ahay tə didek awan.

²² Anga nan, nen apan ni dakak ikwen anan həna: Pə luvon sa ndav anan daliyugo nà, sariya ana atə Tirus tə Sidon nà, i dan atan 'am kawa ana kwanay bay.

²³ «Iken Kafarnahum, a ga apak nà, Mbərom i cakaf wa iken à mburom daw? Matana bay! Ki zla nà, à məkə sə mərda adəka coy. Anga masuwayan aya ma ga àga iken ataya nà, abay à ga nə tinen ma ga aya nə à wulen su doh sə Sodoma nà, ata tiya winen i ga inde hus biten cite re.

²⁴ Anga nan, ni jak ikwen: Pə luvon sa ndav anan daliyugo nà, sariya ana Sodoma i dan 'am kawa ananak bay.»

Yesu i dakan anan cəved sa man uda anà dō ahay

Lukas 10.21-22

²⁵ A alay ata awan, Yesu a ja, a wa: «Bəbay uno, iken Bahay sə bagəbaga mburom, iken Bahay sə daliyugo. Suse anak, anga kə dakak anan anan way a anaya anà gwaslay ahay, way ataya aday dukwen abay kə dərək anan pu dō sə kəlire ahay wa, pu dō sə asan way ahay wa.

²⁶ Ayaw, Bəbay uno, ka ga matanan, anga a zlak à nga anakiken awan.»

²⁷ Matanan, a jan anà njavar anahan ahay, a wa: «Bəbay uno kə varak uno anan way ahay fok. Dowan sa san Wan a Mbərom nà, ibay, si zek ana Bəbay Mbərom awan. Aday dōwan sa san Bəbay Mbərom dukwen ibay, si nen wan anahan awan, tu dō aday Wan a Mbərom a gan may sə dakan atan anan ataya awan.

²⁸ «Kwanay dō ma ya nga aya, kwanay tə way ma ba aya pa nga ata awan, hayak ikwen ahay pə cakay uno, aday ki njiden sa man uda awan.

²⁹ Pərihen anan azar lele nà, anà 'am uno ahay, tətiken way pi nen wa, anga nen nə dō səkəffe awan, ki gen dāce à alay uno wa itəbay. Ata aday, sifa a kwanay ahay ti man uda awan kutok.

³⁰ Anga 'am uno ahay nen sa jak ikwen ataya nà, ti njahak ikwen pa may. Way nen sə dəfak ikwen uda pa nga ata nà, i ba pikwen bay.»

12

Yesu nà, winen bahay sə luvon sa man uda awan

Markus 2.23-28; Lukas 6.1-5

¹ Pə luvon a inde nà, Yesu tə njavar anahan ahay ta zla tə guvo sa ndaw. Njavar anahan ahay ta kad ndaw aday ta pa, anga may a han patan. Əna, pac ata nà, luvon sa man uda awan.

² Farisa ahay tə canan à way a tinen sa ga ata cəna, tə cəce pə Yesu a wa, ta wa: «Ca apan, njavar anak ahay nà, ta ga way aday tədə abay sa ga pə luvon sa man uda bay ata nà, angamaw?»

³ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Kwanay kə jingen way ana Dawuda sa ga tu dō anahan ahay, à alay a may a han apan ata itəbay daw? A ga nə kəkəməw?»

⁴ Dawuda a zla à jawjawa sə mazlaḡ a Mbərom inde, a ray pen ma ga nga a anga Mbərom, ta pa tu dō anahan ahay. Aday abay tədə sa pa pen ataya nà, si dō sə gədan dūngo anà way anga Mbərom ahay taayak bidaw?

* 12:3 Ca pə 1 Samiyel 21.2-7.

⁵ «Kabay kula kə jingen Tawrita itəbay daw? Do sə gədan dundo anə way ahay anga Mbərom nà, ta ga mer su way ù doh sə mazlaḅ a Mbərom nə pac pac, kwa tə luvon sa man uda awan.[†] Tə winen ata təke dukwen, ines inde patan ibay re.

⁶ Ni jak ikwen həna: Do sə zalay doh sə mazlaḅ a Mbərom inde həna à man a anan.

⁷ «Mə vinde à Deftere a Mbərom inde nà, Mbərom a wa: “U no do ahay tã gan sumor i zek ahay, bina u no tã vuro gəhaw ma sla dundo aya bay.[‡]” Ata nà, abay kə sənən anan 'am ata nà, ki viren anan ines anà do mənəna ines ahay həna biten ataya bay.

⁸ Bina nen Wan su Do nà, nə lavan nga anà luvon sa man uda awan.»

Yesu a mbar anan dowan a inde ma mac alay awan

Markus 3.1-6; Lukas 6.6-11

⁹ Natiya awan, Yesu a slabak, a zla ù doh sə wazay a inde.

¹⁰ Dowan a inde à man ata, winen ma mac alay awan. Aday dukwen Farisa ataya, a nan atan sa man anan mungok anà Yesu pa sa ga mer su way pə luvon sa man uda ata awan. Anga nan tə cəce pə Yesu wa: «Tawrita a mənuko kə varak uko cəved sa mbar do pə luvon sa man uda awan daw?»

¹¹ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Hinahibay təman anak inde, aday kə slahak panak à məke inde nà, ki gəḅay anan à məke wa, kwa à ga nə pə luvon sa man uda awan bidaw?

¹² Tə didem a nà, do a zalay təman bidaw? Anga nan, cəved inde sa ga mer su way lele awan, kwa pə luvon sa man uda awan.»

¹³ Yesu a jan anà dowan a ma mac alay a ata kutok: «Ndədox anan alay!» Dowan ata a ndədox anan alay acəkan, alay anahan kə pəsakak kawa alay a hinen ata re.

¹⁴ Matana awan, Farisa ataya ta nay ahay uho, tə halay nga, aday tə pəlay cəved sə lize anan Yesu kutok.

Do si mer su way a Mbərom sə walay ata awan

¹⁵ Aday Yesu a sləne ləbara a tinen ata cəna, a slabak à man ata wa, a zla way anahan. Do ahay tə pərahak anan azar bayak a re, aday a mbar anan do dəvac aya fok.

¹⁶ A gafan atan 'am pi zek wa lele, tã sa jan anà dowan winen wayaw bay.

¹⁷ Natiya awan, 'am a Mbərom sa ja tə dundo ana Ezaya ata a təra didek a kutok. Mbərom a wa:

¹⁸ «Do si mer su way uno nen sə walay ata, həna!

Winen nà, ləliwe uno awan, nə taslay anan mível nə tə winen awan.

Ni slənək ayak apan Apasay uno. I dakan atan anan didek uno anà do su kon ahay fok.

¹⁹ I ngam sə təre tu do bay, i zlah awan itəbay.

Dowan sə sləne dundo anahan pə cəved ibay.

²⁰ Gusuko winen apan i kad coy dukwen, winen i ndav a wa bay,

lalam winen apan i mbacay coy dukwen, winen i ndəvan wa alay itəbay re,

hus pə luvon mbala didek anahan saa tavay nga ata awan.

²¹ Do ahay fok ti dəfan ide nà, anà sləmay anahan kərtek.Š»

Yesu a razl setene ahay tə məgala a Mbərom

Markus 3.20-30; Lukas 11.14-23

²² Pə dəḅa anahan a wa nà, tə gəḅan ahay dowan a inde, winen hurof awan, aday maandak a re, anga setene inde anan à nga. Yesu a mbar anan. Dowan ata a ja 'am, a canan ide kutok.

²³ Way a sə təra ata a gan masuwayan anà man su do ata fok. Ta ja, ta wa: «Dowan a anan nà, winen Wan ana Dawuda mənuko sa ba ata bidaw?»

²⁴ Aya əna Farisa ahay tə sləne cəna, ta ja, ta wa: «Dowan a anan nà, sə varan məgala sa razl anan setene

[†] 12:5 Ca pə Limle 28.9-10. [‡] 12:7 Ca pə Hose'a 6.6. § 12:21 Ca pə Esaaya 42.1-4. * 12:24 Bə'elzebul nà, sləmay ana Fakalaw re.

ahay nà, Bə'elzebul* bahay sə setene ahay.»

²⁵ Yesu a san ajalay nga a tinen a zle. Anga nan a jan atan, a wa: «À bahay a wura wura fok cəna, kak dō anahan aya 'am kà zlak atan pi zek bay nà, bahay ata i nes wa. Wulen su doh a wura wura, gulom su doh a wura wura dukwen, kak dō ahay uda ataya 'am kà zlak atan pi zek sabay cəna, i tavay nga sabay re.

²⁶ Kak Fakalaw bahay sə setene ahay winen apan i razl setene ahay nà, 'am kà zlak atan pi zek tu dō anahan aya sabay. Matanan bahay anahan a i tavay nga sabay re.

²⁷ Kak nen na razl setene ahay tə mǝgala ana Fakalaw nà, aday wan a kwanay ahay ti sa razl setene ahay nə tə mǝgala à waya kutok asa anaw? Anga nan, sa naa mak ikwen anan mungok nà, wan a kwanay aya awan.

²⁸ Tə dǝdem awan, na razl setene ahay tə mǝgala sə Apasay a Mbərom. Matanan re, ki sənən anan kutok, bahay a Mbərom kà nak ahay à wulen a kwanay.

²⁹ «Matana re, dōwan saa zlan ù doh ù dō gədan a saa ngəzəray panan way anahan ahay nà, ibay. Si kə lahak apan kurre kə jawak anan dōwan ata awan, aday i saa mba apan sa zlan ù doh sa ray panan way anahan ahay nà, na.

³⁰ «Dowan aday winen ti nen bay cəna, ata winen dō manidə uno. Dowan a kà mak uno zek sə halan nga anà dō ahay bay, ata winen a i tan atan 'am.

³¹ Anga nan ni jak ikwen həna, dō zənzen a kə nəsek kabay kə jənək anan pa 'am anà Mbərom nà, Mbərom i pəsə anan ines anahan ata awan. Aya əna, kak dōwan a kə jənək anan pa 'am anà Apasay Cəncan a nà, ata Mbərom i pəsən anan ines anahan ata itəbay fok.

³² Matanan re, kwa dōwan a nə a ja 'am lelibay a pa Wan su Dō, Mbərom i pəsən anan ines anahan ata, əna dō sa ja 'am lelibay pa 'am ana Apasay

Cəncan ata nà, Mbərom i pəsən anan ines anahan ata kula ite sabay, kwa həna pə luvon sə biten, kwa pə luvon saa náy.»

Dədezl si sé tə wan anahan aya awan

Lukas 6.43-45

³³ «Kak dǝdazl si sé a nə sumor a cəna, wan anahan a i təra sumor a re. Aday kak dǝdazl si sé a nə sumor a bay ite, ata wan anahan a dukwen nə sumor a bay re cite. Anga nan, ta san dǝdazl si sé nà, pa wan a wa.

³⁴ Kwanay aday nà, zahav su kòn ahay, ki mben apan sa ja 'am lele aya nə kəkəməw? Bina təbəlem su dō a ja nə way sa náy ahay à mível anahan wa.

³⁵ Dō lele a nà, a san sa ja 'am zle ləfədədə, anga 'am anahan ata a náy ahay nà, kwa à mível anahan lele ata wa. Matanan, dō sə huwan dukwen a ja nə 'am sə huwan, anga 'am anahan ata a náy ahay nà, kwa à mível anahan a lelibay ata wa re.

³⁶ Nen ni jak ikwen həna: Pə luvon a Mbərom sa ga sariya ata nà, dō ahay ti mbədahan apan anà nga a tinen ahay pa 'am a tinen ahay ma ja aya lelibay ataya fok.

³⁷ Mbərom i ban iken, kabay i mbəsək iken nà, anga 'am anak ma ja awan.»

Dō ahay ta gan may Yesu à gan atan masuwayan

Markus 8.11-12; Lukas 11.29-32

³⁸ Natiya awan asa, dō ahay à wulen sə Farisa ahay pi zek tə miter sə Tawrita aya ta jan anà Yesu, ta wa: «Miter, a nan umo, ga masuwayan sə way kərtek sə dəkay anan nà, Mbərom a sə slənay ahay iken acəkan ata awan.»

³⁹ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Dō sə biten ahay nə huwan aya fok, dō sə mbədahan ləən anà Mbərom ahay. Tinen ta gan may nà, anà masuwayan. Əna ti canan anà masuwayan sə təra pə Zonas, dō maja'am a Mbərom ata aday.†

† 12:39 Ca pə Zonas 1 - 4.

⁴⁰ Kawa ana Zonas sa ga luvon ahay maakan à kutov sə kələf məduwen a inde ata nà, nen Wan su Do ni ga matanan luvon ahay maakan à məkə inde re.

⁴¹ Pə luvon sə sariya a Mbərom saa ga ata nà, do sə Nəniwe ahay ti slabakay ahay uho pə kərtek a tu do sə biten a anan ataya, ti gan atan sariya. Anga do sə Nəniwe ahay nà, tə sləne wazo ana Zonas cəna, ta yam pə ines a tinen ahay. Aday dukwen, do sə zalay Zonas winen inde à man a ana awan.

⁴² «Pə luvon sə sariya nà, bahay sə Saba dukwen i slabak sa gan sariya anà do sə biten a anaya awan. Anga kwa winen dərən təkede nà, kà nak ahay sa naa pəkak ayak sləmay pa 'am ana bahay Sulimanu, ma ja aya tə kəlire ata awan†. Əna, cen apan həna kutok, do sə zalay anan Sulimanu tə məduwen dukwen, winen inde à man a ana awan. Əna hwiya dōwan a ngam sə sləne 'am anahan bay re.»

*Amay ana setene à mivél su do inde
Lukas 11.24-26*

⁴³ «Setene kà nak ahay ù do wa nà, i zla à man kiḡe inde saa bar, saa pəlay man sa man uda awan. Əna kə njadak man bay nà,

⁴⁴ i jan anà nga anahan: “Suwan ni ma ù doh uno nen a sa nay ahay wa ata awan.” Kà sak a may ahay nà, i tan à nga anà doh anahan a mama'am ata mə ndakay awan, mə fadáy a lele, dōwan uda ibay.

⁴⁵ Aday cəna, i ma pə dəḡa, i ray ahay apan setene azar aya cuwḡe, sə zalay anan tə huwan asa, ti nay, ti njahay à dōwan ata inde. Aday anjahay ana dōwan ata nà, lelibay zal pa sə kukwa ata wa asa. Natiya dukwen, i tərən anà do sə biten a huwan ataya fok nà, matanan re.»

Mərak a Yesu ahay tatə may anahan

Markus 3.31-35; Lukas 8.19-21

⁴⁶ Yesu winen apan i jan 'am ata anà do ahay mba, mərak anahan ahay tatə may anahan ta nay, tə tavay uho. Ta gan may sa ja 'am tə winen.

⁴⁷ Dōwan a a jan anà Yesu, a wa: «Atə may anak tatə mərak anak ahay, tinen mə tavay aya uho. A nan atan sa jak 'am.»

⁴⁸ Yesu a mbədahan apan, a wa: «May uno nà, wayaw? Mərak uno ahay nà, maya anaw?»

⁴⁹ A sukwe alay pə njavar anahan ahay, a wa: «Sə tərə mərak uno ahay aday may uno nà, tinen.

⁵⁰ Anga do sa ga way sa zlan à nga anà Mbərom, winen à bagəbaga mburom ata nà, sə tərə may uno tə mərak uno nə winen adəka.»

13

Jike su do sa casl ndaw

Markus 4.1-9; Lukas 8.4-8

¹ Natiya kutok, pə luvon ata kərtek awan, Yesu a nay ù doh wa, a zla way anahan sa jan 'am anà do ahay pa 'am sə bəlay.

² Do ahay bayan a tə mindel ta nay ahay pə cakay anahan. Anga nan, a ján way anahan sə njahay à kwalalan inde. Do ahay ite tə tavay pa 'am məgugəje.

³ Yesu a dakan atan anan way ahay bayan a tə jike ahay.

A jan atan, a wa: «Dōwan inde a zla à guvo, saa casl ndaw.

⁴ Winen apan i casl ndaw ata kutok, zahav a guce panan pə cəved, aday məvuhom ahay tə dagay anan.

⁵ Zahav azar a, a guce pə saray pəkərad, ta hay ahay bəse, anga yugo inde bayan a ibay.

⁶ Əna pac a sləray cəna, a butoy anan aday a vak anan, anga sləlay a ibay.

⁷ Zahav mə mbəsakan a à alay inde ata a guce à wulen sə adak inde. Ta ha cəna, ta har pi zek tə adak, əna adak a bənan mbiyed, ndaw ata kə nahak bay.

⁸ Əna zahav azar awan, a guce à məndak pə yugo lele awan. Ta nah bine siwaw nà, nga sa ndaw kərtek a cəna, hawal sa ndaw apan nə səkat, azar a kwa kuro mbərka, hinen ahay dukwen inde apan kwa kuro maakan.»

† 12:42 Ca pə 1 Laamiḡe 10.1-13.

⁹ Yesu a jan atan kutok, a wa: «Sləmay inde pə dōwan a nə, â sləne 'am a anan.»

Yesu a ja 'am tə jike nə angamaw?

Markus 4.10-12; Lukas 8.9-10

¹⁰ Pə dəba anahan a wa nə, njavar anahan ataya ta zla à man anahan sə cəce panan, ta wa: «Ka taa jan 'am anà dō ahay tə jike nə, angamaw?»

¹¹ Yesu a mbəḏahan atan apan, a wa: «Kwanay nə, way mi der aya à bahay a Mbərom a inde ata nə, winen a kà gak ikwen panan akar sa 'am sə bahay anahan a coy. Aday dō a azar a nə, Mbərom kə varak atan cəved sa san anan itəbay.

¹² Dō aday way anahan ahay inde nə, i njad apan re, way i ga inde apan bayan a kutok. Əna, dō aday awan anahan inde ibay ata, i lize anan mbala anahan a mənjoek ata re.

¹³ Natiya, na jan atan 'am tə jike nə, anga ti ca apan, əna tə canan bay, ti pak apan sləmay, əna tə sləne bay, ti san awan bay re.

¹⁴ 'Am mbala ana Ezaya sa ja ata a təra patan kutok. Mbərom a wa: «Ki pəken sləmay, əna ki slənen awan bay.

Ki cen apan tə ide, əna ki cinen anan anà awan bay.

¹⁵ Anga dō ataya nə, tə tacak anan ide, anga aday tə canan anà awan bay, tə dəngəzlak anan sləmay a tinen, anga aday tə sləne awan bay, tə dərzlak anan mivél a tinen, anga aday tə san awan bay.

Bina, abay ti mbəḏahan ləen anà ines a tinen ahay,

aday ni mbar atan.*»

¹⁶ «Əna kwanay nə, tislen mivél, anga ide a kwanay ahay tə canan à way ahay zle, sləmay a kwanay dukwen ti sləne way ahay re.

¹⁷ Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Dō maja'am a Mbərom ahay bayan a pi zek tu dō dīdek aya bayak a ta gak anan may sə canan à way a kwanay a sə canan həna ata awan,

əna tə canak anan anà awan bay. Ta gan may sə sləne way a kwanay a sə sləne həna ata awan, əna tə slənek awan bay re.»

Yesu a pəsak anan jike su dō sa casl ndaw ata awan

Markus 4.13-20; Lukas 8.11-15

¹⁸ «Natiya kwanay nə, sənən anan jike su dō sa casl ndaw ata kutok:

¹⁹ Kuwaya, dōwan a kə slənek ləbara sə bahay a Mbərom, aday kə sənək anan bay cəna, Dō sə Sədcək a nay ahay, a wudeh anan way a ma casl a à mivél anahan inde ata awan. Cəved aday zahav sə guce apan ata nə, a ga minje tu dō matanan ata awan.

²⁰ Dō maza aya ite, tinen ta ga minje tə saray pəkərad, zahav sə guce apan ata awan. Tinen nə, tə slənek 'am a Mbərom cəna, tə təma anan tə ataslay mivél awan.

²¹ Əna, 'am ata a pak sləlay à mivél a tinen inde bay. Ti njahay mənjoek cəna, dəcə i tan atan à nga, kabay ajugwar 'am i nay ahay patan anga 'am ana Mbərom nə, ti mbəsak cəved sa 'am a Mbərom.

²² Dō maza aya ite, tinen ta ga minje tə wulen sə adak zahav sə guce uda ata awan. Tinen tə slənek anan 'am a Mbərom nə, ti sapat zek tə way sə daliyugo ahay, ti gan may à zlile sə daliyugo ahay. Way ataya nə, ti bənan mbiyed anà 'am a Mbərom aday à nah bay.

²³ Əna dō azar aya nə, tinen ta ga minje tə yugo lele awan, zahav sə guce uda ata awan. Tinen kutok, tə slənek 'am a Mbərom nə, ti san anan. Anga nan, ta zla nga uho pa 'am a Mbərom. Ti nah aday hawal sa ndaw ahay ti ga patan nə səkat, kwa kuro mbərka, kabay kwa kuro maakan.»

Jike sə azay sa sla à wulen sa ndaw inde

²⁴ Asa, Yesu a gan atan jike maza awan, a wa: «Bahay a Mbərom a ga minje tu dō aday a zla à guvo, a casl ndaw.

²⁵ Əna luvon a ga bine siwaw nə, à alay a dō ahay tinen apan ti njak

* 13:15 Ca pə Esaaya 6.9-10.

ahan ata nà, dō manide a zla à guvo ata ite, a casl uda azay sa sla pa nga ana ndaw, a zla way anahan.

²⁶ Ndaw a hay, a har, a zla nga uho cəna, azay sa sla ata a ha, a har, a kay anan nga anahan uho cite.

²⁷ Do sa ga mer à guvo ana dōwan ata ataya ta zla à guvo nà, ta may, ta jan: “Ka casl à guvo nà, ndaw asənə, aday azay sa sla a hay ahay uda awanaw?”

²⁸ A mbədahan atan apan, a wa: “Sa casl uda nà, dō manide uno.” Do ataya tə cəce panan, ta wa: “A nak mē ndaha anan wa həna dāw?”

²⁹ A mbədahan atan apan: “A'ay, anga ki i ndihen anan pi zek ta ndaw!”

³⁰ Mbəsiken anan tã nah pi zek hus pə luvon sa car ndaw aday. Ata ni jan anà dō si mer su way uno ahay: Binen anan azay sa sla, viken anan, aday hilen anan nga anà ndaw i de uno kutok.”»

Jike sə zahav sa wan sə bəzan
Markus 4.30-32; Lukas 13.18-19

³¹ Yesu a jan atan 'am sə jike maza awan, a wa: «Bahay a Mbərom a ga minje nà, ta wan sə bəzan†. Do a gəba wan awan, a casl anan à guvo anahan inde.

³² Wan sə bəzan nà, ma kac a à wulen sə zahav sə dədazl sə way sə kiβe ahay fok. Əna kak ta sak a casl anan aday kà hak ite nà, a har a zalay dədazl si sé azar aya tə mēduwen. A har dükwen, kawa dədazl si sé mēduwen aya re. Məvuhom ahay ta mba apan sə njahay uda tu doh.»

Jike sə wudəh
Lukas 13.20-21; Markus 4.33-34

³³ Yesu a zəgahan atan anan 'am sə jike hinen asa, a wa: «Bahay a Mbərom a ga minje nə tə wudəh. Uwar a ra mənjoek, a gan anan, a pak pə nukō anahan gəsədaf maakan. A laβ anan nà, nukō ata fok a kwasay, a zlambar.»

³⁴ Natiya kutok, Yesu a jan 'am a anaya anà man su dō ata fok nə tə

jike. Kà jak atan 'am sə awan maza mənjoəna jike bay.

³⁵ A ga matanan nà, aday 'am a Mbərom mbala Ezaya sə vinde anan ata à təra, bina Mbərom a wa:

«Ni jan atan 'am tə jike,

ni dakan atan anan way mi dər a, kwa à alay a daliyugo dükwen mə ndakay a fan bay ataya awan.‡»

Yesu a pəsak anan jike sə azay sa sla
d wulen sa ndaw ata awan

³⁶ Aday kutok, Yesu a mbəsak anan man sə dō ahay ahay uho, a zla way anahan u doh. Njavar anahan ataya tə hədəken ayak pə cakay, ta jan: «Pəsakan umo anan ahay jike sə azay sa sla à wulen sa ndaw inde ata awan.»

³⁷ Yesu a jan atan, a wa: «Do sa casl ndaw, winen Wan su Do.

³⁸ Guvo a nà, daliyugo. Ndaw a nà, dō sə dəfan apan à Mbərom ataya awan. Azay sa sla kutok nà, dō sə dəfan apan anà dō sə huwan ataya ite re.

³⁹ Do sə Sədcək sa casl azay sa sla ata nà, Fakalaw. Alay sa car ndaw dükwen, luvon sa ndaw anan daliyugo. Do sa car ndaw ahay dükwen, tinen maslay a Mbərom ahay.

⁴⁰ Kawa ana dō sa ra azay sa sla aday a vak anan ata nà, way i təra pə luvon sa ndaw anan daliyugo dükwen matanan.

⁴¹ A alay ata nà, nen Wan su Do, ni slənay ahay maslay uno ahay aday ti fakan wa alay anà dō sə huwan ahay aday sa man zek anà dō ahay sa ga ines ataya fok à bahay a Mbərom wa.

⁴² Ti lar atan dükwen à bərom sə uko inde. A man ata awan, ti yam ta sa rac slan ngərcəca.

⁴³ A alay ata kutok, dō didek aya nà, ti dav kawa pac à bahay a Bəbay a tinen Mbərom inde. Do aday sləmay inde apan nà, à sləne 'am a anan!»

Jike sə zlile mi dər aya awan

⁴⁴ «Bahay a Mbərom a ga minje nà, tə zlile mi dər a à guvo. Do a njad

† 13:31 Yesu a ga minje nà, ti sé sə əga tinen a inde. ‡ 13:35 Ca pə Jabuura 78.2.

anan, a der anan maza awan, a zla tɔ ataslay mivel awan. A sukom anan dala tɔ way anahan ahay fok, a sukom anan guvo winen sa der anan uda zlile anahan ata kutok.

⁴⁵ «Asa, bahay a Mbərom a ga minje tu dɔ sa ga masa tɔ mɔdine ahay.

⁴⁶ A njad mɔdine lele awan, a sukom anan dala tɔ way anahan ahay fok, aday a sukom anan mɔdine ata kutok.»

Jike sɔ kɔlef ɔ zuvo inde

⁴⁷ «Matanan re, bahay a Mbərom a ga minje nɔ tɔ zuvo ma lar a ɔ dɔlov inde, a ray ahay kɔlef ahay bayan a cara cara ata awan.

⁴⁸ A rah lele nɔ, dɔ sa ban kɔlef ahay tɔ ngɔzahay anan uho kutok. Ti pɔkay anan wa kɔlef ahay pɔ mɔguguje, tɔ walay a wa kɔlef lele aya ɔ mbulo, aday kɔlef lelibay ataya dukwen tɔ guce atan.

⁴⁹ Way i naa tɔra pɔ luvon sa ndav anan daliyugo dukwen matanan. Maslay a Mbərom ahay ti nay ahay, ti walay anan dɔ sɔ huwan ahay ɔ wulen su dɔ didek aya wa.

⁵⁰ Ti lar anan dɔ sɔ huwan ahay ɔ bərom sɔ uko inde, aday ti yam ta sa rac slan a ngərcɔca ɔ man ata awan.»

Jike sɔ way mɔduwer aya pi zek tɔ way wiya aya awan

⁵¹ Yesu a cɔce way pɔ njavar anahan ahay wa kutok: «Kwanay kɔ sɔnen way a anaya fok dɔw?»

Tinen ite tɔ mbɔdahan apan, ta wa: «Ayaw, mɔ sɔnak.»

⁵² Anga nan, Yesu a jan atan kutok: «Kak miter sɔ Tawrita inde, aday kɔ dakak anan 'am sɔ bahay a Mbərom nɔ, kɔ tɔrak kawa bahay su doh sa ray anan way anahan ahay mɔduwer aya ɔ doh wa pi zek tɔ way wiya aya tɔke def uho ata awan.»

Dɔ sɔ Nazaratu ahay tɔ dɔfak nga pɔ Yesu bay

Markus 6.1-6; Lukas 4.16-30

⁵³ Yesu a ndav anan sa ja 'am ataya nɔ, a zla way anahan

⁵⁴ ɔ Nazaratu, kon anahan a sa har uda ata awan. A dazlan, a zla ɔ doh sɔ wazay, a tɔtakan anan way anɔ dɔ

ahay ɔ man ata awan. 'Am anahan ataya a gan atan masuwayan, aday ta wa: «A njadɔy ahay kɔlire sɔ asan way ata awanaw? Aday a mba apan sa ga masuwayan a anaya nɔ, waya sɔ varan gɔdan ata anaw?»

⁵⁵ Winen nɔ, wan ana dɔ sɔ cɔced dɔdom ba? May anahan dukwen Mariyama. Məran aya dukwen, dɔ san atan zle, atɔ Yakuba tɔ Yusufu tɔ Simon tatɔ Yuda.

⁵⁶ Mərak anahan ahay dɔna aya dukwen, dɔ san atan zle lele, tinen pɔ cakay a mənuko. Aday winen a njadɔy gɔdan matanan ata awanaw?»

⁵⁷ Anga nan, tɔ ngɔmak sa dɔf nga pɔ Yesu bay.

Yesu a jan atan kutok: «Dɔ ahay ta gan nga anɔ 'am ana dɔ mɔja'am a Mbərom kwa ta sɔ wura fok. ɔna ɔ kon anahan awan, aday ɔ doh anahan a nɔ, dɔwan a gan nga anɔ 'am anahan ahay itɔbay.»

⁵⁸ Yesu a ga masuwayan sɔ way ɔ man ata nɔ, mɔnjɔek ca, anga tɔ tɔmahak sa dɔf apan nga bay.

14

Amac ana Yuhana, dɔ sa gan baptisma anɔ dɔ ahay

Markus 6.14-29; Lukas 3.19-20, 9.7-9

¹ Ihe, ɔ alay ata nɔ, Hiridus nɔ bahay a pɔ daliyugo sɔ Galile. A slɔne pɔ lɔbara ana Yesu nɔ,

² a jan anɔ dɔ anahan ahay, a wa: «Dɔwan ata nɔ, i ga nɔ Yuhana dɔ sa gan baptisma anɔ dɔ ahay ata kɔ mak uho. Anga nan, a mba apan sa ga masuwayan sɔ way ahay nɔ, na.»

³⁻⁴ Kwakwa ata nɔ, Hiridus a gɔɔa anan Hirudiya, uwar ana wanbay anahan a inde, tɔ ngaman Filip. Anga nan, Yuhana a jan, a wa: «Ki jipen pɔ uwar tɔ mɔrak anak nɔ, lelibay. Way ata nɔ, ines!» Anga nan kutok, Hiridus a jan anɔ dɔ ahay tɔ ban anan Yuhana. Ta ban anan, tɔ dɔfak anan ayak ɔ doh sɔ dangay.

⁵ Anga nan kutok, a nan anɔ Hiridus sa vad anan Yuhana. Aya ɔna, kɔ vɔdak anan bay, anga a jɔjəran anɔ

Yahuda ahay, bina ta ca pə Yuhana nà, dō maja'am a Mbərom wanahan.

⁶ Pa pac a inde kutok, azar uko sə bayak pə luvon sə wahay anan bahay Hiridus a ga. Dəna a Hirudiya a inde, a nay, a gərvan pa 'am anà Hiridus tu dō anahan mə ngamay ataya. Agərav ata a zlan à nga anà Hiridus,

⁷ a mbađay i varan way anà dēna ata kawa anahan saa cəce panan ata fok.

⁸ Dēna ata ite, a zla à man ana may anahan, a cəce panan: «Nê cəce nə maw?»

May anahan a jan nà: «Cəce nà, tē gəđak ahay nga a Yuhana.»

A may à man ana Hiridus, a cəce: «U no ki gađ anan nga anà Yuhana, aday vuro anan ahay həna à kwatama inde.»

⁹ Way a mə cəce ata kà zlak anan à nga anà Hiridus sabay. Əna 6a kə mbađak anan pa 'am ana dō anahan mə ngamay aya coy. Natiya kutok a jan anà suje ahay tē varan ahay nga a Yuhana anà dēna ata kawa anahan sə cəce ata awan.

¹⁰ Suje a zla ù doh sə dangay saa gəđay ahay nga ana Yuhana.

¹¹ Ta nay anan ta nga a Yuhana ma đaf a à kwatama inde, tē varan anan anà dēna a Hirudiya ata kutok. Winen ite a tēma anan cəna, a varan anan anà may anahan.

¹² Njavar a Yuhana ahay ite, ta zla ù doh sə dangay, tē gəbay anan məsinde ana Yuhana, ta la anan. Pə dəba anahan a wa, ta zla sə təkəren 'am ata anà Yesu.

Yesu a varan way sa pa anà dō ahay ti ga mbulo đara

Markus 6.30-44; Lukas 9.10-17; Yuhana 6.1-14

¹³ Yesu a sləne Yuhana kə məcak cəna, a slabak à man ata wa, a ján à kwalalan inde tē njavar anahan ahay đəkdek, a zla way anahan kəcah pə dō ahay wa à kiβe. Dō ahay tē sləne sa jəka tinen à kiβe ata nà, ta nay ahay à wulen su doh ahay wa, tē pərahan azar à kiβe tē saray.

¹⁴ Yesu a dazay ahay à kwalalan wa cəna, a canan anà dō ahay bayak

awan. Dō ataya ta gan i zek wa. A dazlan, a mbəran atan anan dō sə dəvac a tinen ahay.

¹⁵ Suko a ga bine siwaw nà, njavar anahan ahay ta jan, ta wa: «Luvon winen apan i ga! Aday həna đukwen mənuko à man kiβe. Suwan, mbakan cəved anà dō ahay tē zla à wulen su doh ahay. Ata ti njad sə sukom way sa pa ahay.»

¹⁶ Yesu ite, a mbəđahan atan apan, a wa: «Ti gan may sa zla à man a bay, əna kwanay a viren atan way sa pa awan.»

¹⁷ Tinen ite tē mbəđahan apan re, ta wa: «Awan inde pumo ibay! Inde həna đukwen si tapa sa pen ahay đara tē kəlef ahay cuwcuwwe coy.»

¹⁸ Yesu a jan atan: «Hayak ikwen anan ahay!»

¹⁹ A jan anà dō ahay tē njahay pa nga sə gujed à məndak. A gəba anan tapa sa pen a đara ataya, tē kəlef a cew ataya awan. A ca ide à mburom, a ngəran ayak anà Mbərom. A gəzla anan tapa sə pen ataya i zek wa, a varan anan anà njavar anahan ahay, aday tē gəzlan anan anà dō ahay.

²⁰ Dō ataya fok ta pak, tē rahak 6ah 6ah. Njavar anahan ahay tē halan nga anà mə mbəsak ataya nà, a ga cəkarak kuro nga anahan a cew re. ²¹ Dō sa pa way à man ata đukwen, tinen mə baslay a nà, mungol a đəkdek aday nà, ta ga mbulo đara, mənjenja sə baslay anan uwar ahay pi zek tē gwaslay aya awan.

Yesu a bar pa nga sə a'am tē saray Markus 6.45-56; Yuhana 6.15-21

²² Pə dəba ana way ata wa kutok, Yesu a jan anà njavar anahan ahay tē ján à kwalalan inde, aday tē lahan pa 'am sa zla pa day sə uho. Winen awan, i i mbəsak anan dō ahay à dəba a tinen wa.

²³ Tē gəzla nga tē dō ahay lele nà, a zla way anahan à 6əzlom saa ga amboh, winen a taayan. Luvon a ga apan à man ata awan.

²⁴ A alay ata nà, kwalalan winen dəren coy. Mađ winen apan i vawan

nga anà kwalalan pa nga sə a'am, anga tə zlangay uda awan.

²⁵ Aday ide kà cədek lele fan bay, Yesu a zla pə cakay a tinen cukwe cukwe pa nga sə a'am tə saray.

²⁶ Njavar anahan ataya tə canan winen apan i zla tə saray pa nga sə a'am ata cəna, tə jəjar pi zek yiðyeð, ta wa: «Həna anan nà, mədahan.» Ta ma nga sa zlah pi zek, anga zlawan cərkəke.

²⁷ Aya əna Yesu a canan atan cəna, a jan atan ayak 'am a kwayan'a, a wa: «Bənen mbac lele, nen awan, kə jəjiren bay.»

²⁸ Piyer a jan 'am, a wa: «Bahay uno, kak iken acəkan nà, jo ahay i nen nà zlak ayak pa nga sə a'am tə saray a ite kwa!»

²⁹ Yesu a jan ahay: «Hayak!»

Piyer a dazay à kwalalan wa ca, a zla à man a Yesu tə saray aday pa nga sə a'am acəkan.

³⁰ Əna a canan ayak anà mad' nà, a ma nga sə jəjar, aday a dazlan kwayan'a sə kəkar à a'am inde. Winen ite a zlah pi zek, a wa: «Bahay uno, tam nen ite!»

³¹ Natiya Yesu a bənan alay bəse, aday a jan kutok: «Adaf nga anak a kac ike daw? Sa gak hiyem hiyem nə maw?»

³² Ta ján way a tinen à kwalalan inde cew maya awan cəna, mad' a mbəsak sa bal cite.

³³ Njavar anahan a azar ataya tə həran nga, ta wa: «Acəkan, tə didem a nà, iken nə Wan a Mbərom.»

³⁴ Tə takasay ahay pa day sə agay lele nà, ta zla ù kon sə Gənesaret.

³⁵ Do su kon ataya ta san anan Yesu lele cəna, ta tar anan 'am a pə daliyugo a tinen fok. Anga nan, do ahay ta ray anan ahay do sə dəvac ahay fok.

³⁶ Ta gan amboh à mbəsakan cəved anà do dəvac ataya tē laman alay kwa anà 'am sə zana anahan, aday tā mbar ite. Do sə laman ataya fok, tə mbərak acəkan.

15

Atətak way sə bije ahay

Markus 7.1-13

¹ Natiya kutok, Farisa ahay pi zek tə miter sə Tawrita aya ta nay ahay kwa à Urəsalima wa, pə cakay ana Yesu. Tə cəce panan, ta wa:

² «Njavar anak ahay nà, tə pərahan azar anà atətak way sə bije ahay bay nə angamaw? Bina, ta pa daf mənəna sə banay alay kawa atətak way sə bije ahay.»

³ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Aday kwanay dukwen, tə atətak way a kwanay nà, kə nəsen anan 'am a Mbərom angama kəla anaw?»

⁴ Anga Mbərom a ja nà: “Dəfan apan anà bəbay anak tə may anak*” aday “Kuwaya dōwan a kà jak 'am lelibay a pə bəbay anahan kabay pə may anahan nà, sa vad' anan.†”

⁵ Əna kwanay ki jen nà, kak dōwan a kà jak anan anà bəbay anahan kabay anà may anahan: “Way uno abay saa mak anan zek ata nà, kə tərak anà Mbərom.”

⁶ Ata i dəfan apan anà atə bəbay tə may sabay. Matanan kutok, kə nəsen anan way a Mbərom ma ban awan, anga sə pərahan azar anà atətak way sə bije ahay.

⁷ Kwanay aday nà, mbadəmbada aya awan. Ezaya kà jak pikwen 'am a Mbərom didem awan, Mbərom a wa:

⁸ “Do anaya tə həro nga nà, ta 'am dəkdek, mivel a tinen aya nə dərən ti nen.

⁹ Tinen apan ti dukwo gərmec ù vo nə kəriya awan.

Bina tinen apan ti tətakan anan anà dō ahay nà, way sa nga a tinen ahay dəkdek.‡”»

Way sa ga məsagar pu dō

Markus 7.14-23

¹⁰ Yesu a ngaman ayak anà dō ahay tā nay pə cakay anahan. A jan atan, a wa: «Pəken uno sləmay, sənen 'am a anan.

* 15:4 Ca pə Gurtaaki 20.12; Tooktaaki Tawreeta 5.16. † 15:4 Ca pə Gurtaaki 21.17; Farillaaji Lewin'ko'en 20.9. ‡ 15:9 Ca pə Esaaya 29.13.

11 Saa ga mäsagar pu dö nä, way sa zla ta 'am i zek su dö ata bay. Əna way sa ga mäsagar pu dö nä, way sa nay ta 'am i zek wa adəka.»

12 Njavar anahan ahay tə hədəken ayak pə cakay ta jan, ta wa: «'Am anak a sa ja ata nä, kə cəbak anan anə Farisa ahay nə, ka san bidaw?»

13 Yesu a mbədhahan atan apan, a wa: «Zahav sə way a aday Bəbay uno winen ə bagəbaga mburom ata sa casl bay ata cəna, ti ndaha wa zek.

14 Mbəsiken atan. Tinen nä, hurof sə bənan alay anə hurof ahay adəka. Kak aday dö hurof a winen apan i bənan alay anə dö hurof a cəna, ti slahay nə cew maya ə gujar inde.»

15 Natiya kutok, Piyer a jan, a wa: «Dakan umo anan 'am sə jike ata ite!»

16 Yesu a mbədhahan apan, a wa: «Hus həna dukwen, kwanay kə sənən fan bay daw?»

17 Way sa zla i zek su dö ta 'am nä, a zla nə ə kutov a way anahan, a may uho tə mətilen, kə sənən bay re daw?»

18 Əna way sa nay uho ü dö wa ta 'am nä, a nay ahay nə kwa ə mivel wa. Ata sa ga mäsagar pu dö nä, way ata kutok.

19 Anga sa nay ə mivel su dö wa kutok cəna, way kawa ajalay nga lelibay aya, avad nga su dö, aga mədigwed, aga vuwar, akar, agad mungwalay, agədan azar ü dö.

20 Natiya, sa ga mäsagar pu dö kutok nä, way ataya awan. Bina, apa way mənəna sə banay alay kawa ana bje a kwanay ahay sa ja nä, a ga mäsagar pu dö bay.»

Uwar a inde winen Kanana ahay a dafnga pə Yesu

Markus 7.24-30

21 Yesu a slabak way anahan ə man ata wa, a zla way anahan pə daliyugo sə Tirus tə Sidon.

22 A man ata awan, uwar a inde, dö sə pəra, winen Kanana ahay. A nay ə man ata wa, pə cakay ana Yesu, a jan: «Bahay uno, wan a Dawuda, mo zek ite, bina dənə uno winen tə setene awan, a bənan dəvac bayak awan.»

23 Əna Yesu kə mbədhak anan apan bay.

Əna njavar anahan ahay ta nay, ta jan, ta wa: «Miter, kem, bal anan aday ə mbəsak iken, bina winen apan i vawak uko nga tə abəbal awan.»

24 Yesu a mbədhahan apan anə njavar anahan ahay, a wa: «Nen mə slənay a nə, anga dö sə pəra ahay bay. Əna nen mə slənay a nə pə təman mə lize aya ə wulen sə Isəra'ila ahay wa ata awan.»

25 Uwar ata a hədek pə cakay anahan asa, a dukwen gərmec ü vo, a wa: «Bahay uno, mo zek!»

26 Yesu a mbədhahan apan kutok, a wa: «Sə gəba anan way sa pa sə gwaslay ahay, sə varan anan anə kəla ahay nä, sumor a daw?»

27 Natiya kutok asa, uwar ata a wa: «Matanan, bahay uno, əna kəla ahay dukwen ta pa way sə pəpas pə tuwez ana bahay a tinen ahay wa re asanaw?»

28 Yesu a ja, a wa: «Iken uwar a anan, adaf nga anak nə məduwen awan. A tərək nə kawa ananak sə pəlay ata awan.»

Natiya, ə alay ata ite, dənə anahan ata a mbar.

Yesu a mbar dö sə dəvac ahay bayak awan

29 Yesu a slabak ə man ata wa asa, a zla way anahan pa 'am sə bəlay sə Galile. A jən ə bəzlom, a njahay way anahan ə man ata awan.

30 Man su dö a a nay ahay pə cakay anahan, ta zlan anan ayak tu dö mə kuray saray aya awan, dö hurof aya awan, dö vədäl aya awan, dö maandak aya awan pi zek tu dö sə dəvac ahay bayak a cara cara. Tə nahay atan fok pə cakay ə Yesu, aday a mbar atan fok re.

31 Ana dö sə dəvac ahay sa mbar fok ata nä, a gan masuwayan anə dö ahay bayak a cite, anga tə canan anə dö maandak aya ta ja 'am kutok, dö vədäl aya tə mbərak, dö ma mac saray ataya tinen apan ti zla kutok, hurof ahay tə canan ide zle coy kwaler kwaler. Tə dazlan sə həran nga anə Mbərom sə Isəra'ila ahay.

Yesu a varan way sa pa anà do ahay ti ga mbulo fudo

Markus 8.1-10

³² Yesu a ngaman anà njavar anahan ahay, a jan atan: «Do a anaya tu go i zek wa, anga mənuko pə kərtek a luvon maakan həna, way sa pa ibay. Ni mba apan sə mbəsak atan tã zla agay ta may awan bay, anga ti sa ga bəle pə cəved.»

³³ Tinen ite ta jan: «Aday dī njaday way sa pa anga do a anaya fok à kiβe inde à man a anan awanaw?»

³⁴ Yesu a cəce patan wa kutok: «Tapa sə pen inde pikwen nə jugumaw?»

Tə mbədahan apan, ta wa: «Cuwβe, tə kələf ahay mənjęk.»

³⁵ Matanan Yesu a jan anà do ahay tã njahay à məndak.

³⁶ A gəba anan tapa sə pen a cuwβe ataya awan, pi zek tə kələf a təkə, a gan ayak suse anà Mbərom, a gəzla anan i zek wa, a varan anan anà njavar anahan ahay tã gəzlan anà do ahay.

³⁷⁻³⁸ Do a mə halay nga ataya fok, tinen mbulo fudo, mənjęna sə baslay anan uda uwar ahay pi zek tə gwaslay ahay. Ta pak, tə rahak fok a tinen awan. Tapa sə pen mə mbəsak ata nà, a ga cəkarak cuwβe re.

³⁹ Coy, Yesu a mbəsak anan do ahay tə gəzla nga. Winen a a ján à kwalalan inde sa zla pə cakay sə wulen su doh sə Magadan.

16

Farisa ahay tə Saduki ahay ta gan may Yesu a gan atan masuwayan

Markus 8.11-13; Lukas 12.54-56

¹ Natiya kutok, Farisa ahay pi zek tə Saduki ahay tə tavay den pə cakay anahan. Tə cəce panan wa masuwayan sə way sa nay ahay à mburom wa, anga ta gan may sa ban anan pə kwande.

² Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Pac kə slahak ù doh nà, zamburom a ca ngəlaβaβa, ata ki wen: “Sidew nà, pac i dav.”

³ Aday duwdew sa pac sə sləray ahay ite, kak matapasl kə dəfak aday

a ca ngəlaβaβa nə ki wen: “Biten nà, iven i ga.” Way sa ga à mburom tə way saa təra pə daliyugo fok nə kə sənən a agəzlan anan alay pi zek wa nə lele, aday kə sənən pə way sə təra à alay a wuswes a anan inde sabay ata nà, angama kutok anaw?

⁴ Do sə biten ahay nà, huwan aya aday tə mbədahan ləen anà Mbərom re. Tinen ta gan may nà, anà masuwayan. Əna ti canan anà masuwayan sə awan sabay, kak si masuwayan sə təra pə Zonas, do maja'am a Mbərom ata aday.»

A mbəsak atan à man ata awan, a zla way anahan.

Wudəh sə Farisa ahay ta sə Saduki ahay

Markus 8.14-21

⁵ Aday à alay a tinen apan ti takas bəlay nà, njavar anahan ahay tə mbədəkək anan nga sə gəba tapa sə pen à alay inde.

⁶ Yesu a jan atan, a wa: «Uffa ahak ikwen, bənen nga a kwanay nə lele pə wudəh sə Farisa ahay tə Saduki ahay wa.»

⁷ Əna tinen ta ja à wulen a tinen inde nà: «I ga nə a ja pə pen də gəbak à alay inde bay ata awan.»

⁸ Yesu ite a san way a tinen a sə bayak ata zle re. Anga nan, a cəce patan wa, a wa: «Kə bayiken, na ja nə anga tapa sə pen inde pikwen ibay nà, angamaw? Kwanay munok aya pa sa dəf nga pə way.

⁹ Kə sənən apan fan bay daw? 'Am sə pen tapa dāra, aday do ahay mbulo dāra ta pak, tə rahak aday kə mbəsakak re ata, aday kə riħen anan cəkarak ahay ata nà, kə mbədəkək ikwen à nga wa daw?

¹⁰ Aday 'am sə pen tapa cuwβe nen sə varan anà do ahay mbulo fudo, ta pa, ta rah, aday kə riħen anan cəkarak ahay ata nà, kə sənən apan sabay kələdaw?

¹¹ Na jak ikwen nə 'am sə pen bay. Kwanay kə sənən bay nà, angamaw? Aya əna, bənen nga a kwanay pə wudəh sə Farisa ahay ta sə Saduki ahay wa lele.»

¹² Natiya kutok, ta sa san sa jəka a jan atan nə pə wudəh sə pen bay, əna pə atətak way sə Farisa ahay ta sə Saduki ahay nə, na.

Piyer a dakay anan nə, Yesu nə Almasihu, Wan a Mbərom
Markus 8.27-30; Lukas 9.18-21

¹³ Pə dəba anahan a wa kutok, Yesu a slabak, a zla way anahan pə cakay sə wulen su doh a sə ngaman Kaysariya Filipi ata awan. A man ata awan, a cəce 'am pə njavar anahan ahay wa, a wa: «Do ahay ta ja pi nen, nen Wan su Do nə, nen nə wayaw?»

¹⁴ Tinen ite tə mbəfahan apan, ta wa: «Do hinen ahay ta wa, iken Yuhana do sa gan baptisma anə do ahay ata awan. Do maza aya ta wa, iken Eliya, do maja'am a Mbərom. Do azar aya dukwen ta ja nə, iken Yermiya, do maja'am a Mbərom, kabay iken do hinen a wulen su do maja'am a Mbərom ahay.»

¹⁵ Yesu a cəce asa, a wa: «Aday kwanay a nə, ki wen nen wayaw?»

¹⁶ Simon Piyer a mbəfahan apan, a wa: «Iken nə, Almasihu, Wan a Mbərom, bahay sə sifa.»

¹⁷ Yesu a mbəfahan apan, a wa: «Iken Simon, wan ana Zonas, iken nə, Mbərom kə dəfak apak alay sə mazlaḡ anahan coy. Anga sə dakak anan way a didek ata nə, Bəbay uno winen a bagəbaga mburom ata awan, bina do zenzen a bay.

¹⁸ Pak sləmay, ni jak 'am inde həna: Iken nə Piyer, kawa sa ja nə, Pəkərad.* Pə pəkərad a anan kutok, ni halan apan nga anə do sa daf upo nga ahay fok, aday məgala sə məke i i mbasay patan bay.

¹⁹ Ni varak lakile sə təba anan məsudoh sə bahay a Mbərom a alay inde. Aday way anak saa ḡan pə daliyugo cəna, winen ma ḡan a matanan a mburom re. Way anak saa pəsak anan pə daliyugo ite dukwen, winen mə pəsak a a mburom re ca.»

²⁰ Əna Yesu a gafan 'am anə njavar anahan ahay sə dakay anan winen nə Almasihu.

Yesu a dakay anan amac anahan tə aslabakay anahan a məke wa
Markus 8.31 - 9.1; Lukas 9.22-27

²¹ Natiya awan kutok, a bənay pə winen ata wa ite, Yesu a dazlan sa jan 'am tə njanjorzlom a anə njavar anahan ahay kutok, a wa: «Bəlaray ni zla a Urəsalima. Ata, məcəd sə Yahuda ahay, tə bahay sə ḡədan dundo anə way ahay anga Mbərom, tatə miter sə Tawrita ahay ti ga alay ti nen tə mindel, ti vad nen. Aday pə lu-von maakan anahan a cəna, nen ni slabakay ahay way uno a məke wa.»

²² Piyer ite a ngaman, ta zla kəcah, a gafan 'am, a wa: «A'ay, bahay uno. A tərak matanan bay!»

²³ Yesu a mbəda apan 'am, a jan: «Zlak ayak pə cakay uno wa, iken Fakalaw! Kə pəlay sə slaray nen a cəved uno wa. Anga ajalay nga anak ata nə, a nay ahay u do zenzen a wa, bina mbala a Mbərom ata bay.»

²⁴ Yesu a jan anə njavar anahan ahay fok kutok: «Kak dowan a a nan sə pəruho azar nə, a mbəsak sə bayakan way anə nga anahan, a tavak dədom anahan mə zləngad awan, a pəruho azar.

²⁵ Anga kə nak anan anə dowan a sa tam anan sifa anahan nə, i lize anan adəka. Əna dowan a kə lizek anan sifa anahan anga nen ite nə, i njad anan uda way anahan.

²⁶ Bina, do kə sak a njad anan way sə daliyugo a anan fok anə winen, aday sifa anahan a nə, kə lizek anan nə, saa gan dədaffa nə, ma mba asa anaw? Ibay! Awan a inde aday do zenzen i var sə bəmbad anan sifa anahan nə, inde daw?

²⁷ Nen Wan su Do, ni nay ahay tə mazlaḡ a Bəbay uno mba, aday tə maslay anahan ahay re. I man anan anə kuwaya nə, kawa mer su way anahan a sa taa ga ata awan.

²⁸ Nen apan ni jak ikwen tə didem a həna: Dowan aya inde a man a anan,

* **16:18** Ta 'am a tinen, Piyer a nan sa ja nə, pəkərad.

ti mac bay si ti canan anà Wan su Do i nay tə bahay anahan a təke aday.»

17

Zek a Yesu a mbəda pə ide ana njavar anahan ahay

Markus 9.2-13; Lukas 9.28-36

¹ Pə dəba anahan a wa kutok, a ga luvon ahay mbərka nà, Yesu a gəba pə azar Piye, Yakuba tə apan Yuhana mərak ana Yakuba, ta ján taayak à ɓəzlom a inde zəbor awan.

² Tə dɛzle cəna, zek a Yesu a mbədahan atan pə ide. Tə canan anà jœr anahan nà, kawa sə kwakwa sabay, a wuteden atan kawa pac. Zana anahan pi zek dukwen, a dav nə herre kawa jiyjay sə uko ma dav awan.

³ Njavar anahan ataya tə canan anà atə Musa tə Eliya dō maja'am a Mbərom ahay kwakwa, tinen apan ti ja 'am tatə Yesu.

⁴ Piye a dazlan sa jan anà Yesu, a wa: «Bahay uno, mənuko à man a anan nə sumor awan. Kà zlak anak à nga nà, ni ngaray jawjawa ahay maakan, kərtek awan anga Musa, kərtek a ite anga Eliya, aday mɛdakwidok a nà, anga iken awan.»

⁵ Winen apan i ja 'am ata mba, mugudongudon a dazay, a van atan nga sɛrdɛdek. Aday 'am a ndəray ahay à mugudongudon ata wa, a wa: «Həna a anan nà, wan uno ləliwe uno awan. Tə winen nà, nen ni taslay anan mivɛl bayak awan. Slənən anan anan 'am anahan!»

⁶ Atə Piye tə sləne 'am ata cəna, ta ma nga sə jəjar pi zek, tə slahay duboz.

⁷ Yesu a hədəken atan ayak pə cakay, a laman atan alay, a wa: «Slabiken, kə jəjiren bay.»

⁸ Ta sa cakaf nga asanaw nà, dōwan inde pə cakay ana Yesu sabay, a mbəsak winen a kərtek coy.

⁹ Tinen apan ti dazay à ɓəzlom ata wa mba, Yesu a jan atan, a wa: «Way a kwanay sə canan ahay à ɓəzlom wa ata nà, kà si jen anan à dōwan bay, hus pə luvon uno nen, Wan su Do, saa slabakay à məke wa ata awan.»

¹⁰ Njavar anahan ataya tə dazlan sə cəce panan wa: «Miter sə Tawrita ahay ta wa, Eliya i lahan anà Almasihu aday nà, angamaw?»

¹¹ Yesu a dukwen a mbədahan atan apan, a wa: «Acəkan, Eliya i lahay aday i ndakay anan way ahay fok.

¹² Nen apan ni jak ikwen: Eliya kà nak ahay coy, aday dōwan kə sənək apan bay. Ta gak anan anà Eliya way kawa a tinen sa gan may sa ga fok. Aday dukwen ti gan anà Wan su Do azanan nə matanan re.»

¹³ Atə Piye tə sənək kwayan'a a ja 'am ata nà, pə Yuhana dō sa gan baptisma anà dō ahay ata awan.

Yesu a mbar anan wan a inde məhərvov a taa ban anan

Markus 9.14-29; Lukas 9.37-43

¹⁴ Aday tə dɛzley ahay pə cakay sə dō ahay cəna, dōwan a inde a nay ahay, a dukwen gərmec u vo anà Yesu,

¹⁵ a jan: «Bahay uno, wan uno winen lelibay. A gak i zek wa ite. Məhərvov a taa gan, a bənan dəvac bayak awan, a taa slahay anan u uko inde kabay à a'am inde.

¹⁶ Na nak anan pə cakay ana njavar anak ahay, əna ta mbək apan sə mbəro anan bay.»

¹⁷ Yesu a ja, a wa: «Kwanay nà, adaf nga a kwanay ma kac awan kəladaw? Kə sənən anan cəved a Mbərom bay re. Ni njahay tə kwanay, aday ni səmen anà way a kwanay ahay nə hus à siwaw? Hayak ikwen uno anan ahay wan a aday!»

¹⁸ Yesu a jan 'am anà məhərvov ata tə angəraz awan: «Hayak à wan a anan wa!» Məhərvov ata a zləray à wan ata wa, wan ana dōwan ata a mbar à alay ata acəkan.

¹⁹ Pə dəba anahan a wa kutok, njavar anahan ataya tə hədəken ayak pə cakay taayak a tinen awan, tə cəce: «Manay ma mba apan sə rəzlay anan wa setene ata bay nà, angama kərtek anaw?»

²⁰ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Anga adaf nga a kwanay a a kac ike. Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Kak abay adaf nga a

kwanay â ga inde nê mænjoek kawa wan sê bəzan dukwen, ki jen anan anà bəzlom a anan ataya: “Zla à man a anan wa, zla tiyal!” dukwen, i ndaha, i zla à man a kwanay sa jan “zla tiya” ata awan. Awan saa dak ikwen 'am ibay jiga awan. [

²¹ Əna abay zahav sê setene həna anan nà, kak si ta sa ga amboh tə sumaya aday bina, a razl zek bay.]»

Yesu a dakay anan amac anahan tə aslabakay anahan à məkə wa asa

Markus 9.30-32; Lukas 9.43-45

²² Pə luvon a inde nà, njavar a Yesu ahay mə halay nga aya pə kərtek a à Galile. Yesu a jan atan 'am, a wa: «Nen Wan su Do nà, ti varan nen à alay inde anà do sê daliyugo ahay.

²³ Tinen ite, ti vad'nen à məkə, aday pə luvon maakan anahan a cəna, ni slabakay ahay à məkə wa.» Njavar anahan ahay tə sləne 'am ata cəna, mbac a slahay patan wa tə mindel asa.

Yesu a var jangal

²⁴ Tə dazle à Kafarnahum cəna, do sê cakal jangal anga doh sê mazlaə a Mbərom ahay, ta nay ahay pə cakay ana Piyer, ta jan: «Miter a kwanay nà, a var jangal anga doh sê mazlaə a Mbərom itəbay daw?»

²⁵ Piyer a mbədahan atan apan, a wa: «A taa hamay ike!»

Aday à alay a tinen apan ti i zla à doh mba kutok, Yesu a lah sê cəce pə Piyer wa: «Simon, a ga apak nà, bahay sê uho a anaya ti təma jangal nê pə waya wa anaw? Pə wan su kon aya wa daw, kabay pə mədurlon ahay wa daw?»

²⁶ Piyer a mbədahan apan, a wa: «Pə mədurlon ahay wa.»

Yesu a wa: «Kak matanan nà, abay wan sê agay ahay nê ti hamay bay ba?»

²⁷ Aya əna, dā saa ga way sê cəban anà do ahay bay. Natiya, zla à bəlay, larak anan ayak kwaniyel anak à a'am inde. Kələf anak a saa bənay ahay pa 'am ata cəna, təban anan 'am, ki tan à nga uda à dala tədə i sla anga mənumo cew ata awan. Varan atan anan kutok.»

18

Waya sê zalay do hinen tə məduwen à bahay a Mbərom inde anaw?

Markus 9.33-37, 42-48; Lukas 9.46-48, 17.1-2

¹ A alay ata awan ite, njavar a Yesu ahay tə hədəken ayak pə cakay, aday tə cəce panan, ta wa: «Waya sê zalay do hinen tə məduwen à bahay a Mbərom inde anaw?»

² Yesu a ngaman ayak anà wan cədeu a, a tavay anan à mamasl pa 'am a tinen.

³ A wa: «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Kak kə mbədihen aday sê təra nga a kwanay kawa gwaslay ahay bay cəna, ki dəzlen à bahay a Mbərom inde bay.

⁴ Dowan a kə mak anan nga anahan à məndak kawa wan a anan nà, sê təra do məduwen a à bahay a Mbərom nà, winen awan.

⁵ «Kuwaya kə sak a təma jəba sa wan kawa həna anan ataya kərtek a anga sləmay uno nà, dowan ata a təma nē nen awan.

⁶ Əna kak do kə vak atan saray pə cəved anà do cədeu anaya sa daf upo nga ata nà, suwan pə winen tē banan van à dundo aday tē larak anan ayak à bəlay inde.

⁷ «Ayaw! Dəce inde pə daliyugo a anan, anga way ahay inde tinen apan ti njan saray anà do ahay. Way ataya ti ga inde hwiya, əna dəce inde anga do aday way ata a təra tə alay anahan ata awan.

⁸ Kak ide anak kabay saray anak i sapat iken i ines inde cəna, gad anan, lar anan dərən. Suwan sa zla à bahay inde pə cakay a Mbərom, iken ma gad alay awan kabay tə saray anak slangalan a, tə winen aday ki i zla à uko sê mbacay itəbay ata inde tə alay aya cew, saray anak ahay səndaə cew nà, na.

⁹ Kak ide anak i sapat iken sa ga ines cəna, ndaha anan, lar anan dərən tə iken. Suwan sa zla à bahay inde pə cakay a Mbərom tə ide anak a kərtek mbiyan'a ta sa zla à dəlov sê uko inde tə ide anak aya cew maya nà, na.

¹⁰ «Gen anan ngatay anà zek lele anga pa sə kədey anan do cacədey a anaya wa. Nen apan ni jak ikwen həna: Maslay a Mbərom ahay inde mə tavay aya pa 'am a Bəbay uno pac pac sa gan atan nga. [

¹¹ Anga nen Wan su Do na nay ahay nà, sa tam anan do mə lize aya awan.]]»

Jike sə təman mə lize awan

¹² «Kə bayiken nə kəkəməw? Kak dōwan a nà, təman anahan ahay inde səkat, aday kərtek à wulen a wa kə lizek nà, i ga kəkəməw? I mbəsak anan kwa kuro dəsudō nga dəsudō mə lize bay ataya à bəzlom, i zla saa pəlay anan winen mə lize ata bidaŋw?

¹³ Nen apan ni jak ikwen tə didem a həna: Kak kə njadək anan mə lize ata nà, i taslay mivəl tə winen nə zal tə tinen mə lize a bay aya kwa kuro dəsudō nga dəsudō ataya awan.

¹⁴ Matanan kutok re, Bəbay a kwanay a winen à bagəbaga mburom ata nà, a nan dōwan à lize kwa kərtek à wulen su do ma kac a anan ataya wa bay ite re.»

Ki may anan mərak anak pə cəved sa ga ines wa nə kəkəməw?

¹⁵ «Yawa matanan, kak mərak anak kà gak ines nà, zla à man anahan awan, jan anan kwanay a cuwcuwwe, way anahan a sa ga lelibay ata awan. Kak kə pəkək anak apan sləmay nà, ki njad anan mərak anak maza awan.

¹⁶ Əna hinahibay i ngam sə pəkək apan sləmay pa 'am ata bay. Kak matanan nà, zla pə cakay anahan kwanay cew tu do hinen, kabay kwanay maakan à alay inde. Anga: “Kak dōwan a kə zlahak pu do nà, tã njad do sə side way ata do ahay cew kabay maakan”, kawa ana Deftere a Mbərom sa ja.*

¹⁷ Kà sak a ngam 'am su do ataya bay re cəna, jan anan 'am ata pa 'am su do uno ahay, aday ata ti jan apan kutok. Kà sak a ngam sa pak apan sləmay bay re cəna, do matanan ata

dukwen, ca apan nə kawa do sə pəra, kabay winen do sə cakal jangal tə danakay ataya awan.

¹⁸ «Nen apan ni jak ikwen tə didem a həna: Way a kwanay saa ban pə daliyugo cəna, i ban zek matanan à mburom. Way a kwanay saa pəsak anan həna pə daliyugo ata dukwen, i pəsak zek à mburom re.

¹⁹ «Ni jak ikwen 'am hinen asa: Kak dōwan aya cew pə daliyugo aday 'am kà zlak atan pi zek sə cəce way cəna, Bəbay uno à bagəbaga mburom ata i varan atan kawa ana tinen sa gan may ata awan.

²⁰ Anga dōwan aya cew kabay maakan ta sak a halay nga tə sləmay uno cəna, nen inde à wulen a tinen a re.»

Jike su do aday a ngam sə pəsen anan ines anà do itəbay ata awan

²¹ Piyer a nay ahay pə cakay ana Yesu, a cəce panan: «Ba Məduwen, hinahibay, mərak uno inde, kà gak uno ines nà, ni pəsen anan nà, saray jugumaw? Hus à saray cuwbe bidaŋw?»

²² Yesu a mbədaŋan apan, a wa: «A'ay! Ki pəsen anan saray cuwbe bay, əna saray kwa kuro cuwbe məcapar cuwbe.

²³ «Matanan kutok, bahay a Mbərom a ga minje nà, tə bahay a inde, a nan do si mer su way anahan ahay fok tə haman anan gudire anahan ahay fok cite.

²⁴ A dazlan anà mer su way ata cəna, tə bənan ahay dōwan a inde, dala ata apan nə bayak awan.

²⁵ Dōwan ata ite, zlile anahan a saa hamay anan gudire ata ibay. Bahay ata a jan anà do si mer su way anahan a azar aya nə tã sukōm anan way tə way ana dōwan ata fok, tu do su doh anahan ahay, ti zek anahan a təke, aday i saa slan pə gudire anahan.

²⁶ Dōwan ata ite, a nay a dukwen gərmec u vo anà bahay ata, a wa: “Amboh, ni hamak anan way anak ahay nə fok. Ga ngatay aday!”

²⁷ 'Am anahan ata a gan i zek wa anà bahay ata awan, a mbəsakay

* 18:16 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 19.15.

anan zek anahan awan, aday a mbəsakan anan gudire ata fok re.

²⁸ «Dowan ata a təmay uho lele nà, tə zlangay tu dō si mer su way hinen, aday abay gudire anahan inde apan ite. Aday dala anahan apan *dinar* səkat kərtektəkke†. A ban anan, a jakan alay pə dūngo. A jan, a wa: “Si ki humo anan dala uno həna.”

²⁹ Dō sə gudire anahan ata ite, a dukwen gərmec ù vo ite, a jan, a wa: “Amboh, ga ngatay aday, ni hamak anan way anak fok.”

³⁰ Əna winen nà, a ngam bay, a ban anan, a zla anan à dangay, a dərəzl anan hus pə luvon ana dōwan ata saa hamay anan gudire ata awan.

³¹ Dō a tinen a sa taa ga mer su way pi zek ataya tə canan cəna, a cəban atan bayak awan. Ta zla àga bahay ata awan, tə dakan anan ləbara ata awan.

³² «Bahay a tinen ata ite a ngaman ayak asa, a jan: “Iken nà, dō si mer su way lelibay awan. Nə mbəsakak anak anan gudire anak abay ki humo ata awan, anga ka gak uno amboh.”

³³ Aday ka mba apan sə pəsen anan anà dō kwanay i mer su way inde maya ata kətanən bay nà, angamaw?”

³⁴ Anga nan bahay ata a ga apan mivél, a ban anan maza awan, a varan anan à alay inde anà suje ahay, tē tacak anan ayak à dangay, tã ga anan alay, hus pə luvon anahan sə hamay anan gudire ata awan.»

³⁵ Yesu a zəga anan asa, a wa: «Kak ka sak a pəsen anan anan ines anà mərak a kwanay ahay tə mivél kərtek a bay cəna, Bəbay uno sə mburom ata i ga tə kwanay aya dukwen matanan kutok.»

19

Atətak way pa 'am sa razl uwar

Markus 10.1-12

¹ Yesu a ndav anan 'am ata cəna, a slabak way anahan à Galile wa, a zla à Yahudiya, ta day uho sə zlinger sə Urdon.

² Dō ahay bayan a tə pərahan azar, aday a mbar anan dō sə dəvac a tinen ahay.

³ Aday Farisa ahay tə hədəken ayak pə cakay saa ban anan pə kwande, ta jan: «Tawrita kə varak anan cəved anà mungol sa razl anan uwar kwa pa 'am wura wura daw?»

⁴ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Kwanay kə jingen way mə vinde à Deftere a Mbərom ata itəbay daw? A dālen anahan a inde dukwen, Mbərom a ndakay dō nà, mungol tə uwar.*

⁵ Aday a ja nà: “Anga nan, dō mungol a i mbəsak anan bəbay anahan tə may anahan, i hədek pə cakay ana uwar anahan. Cew maya a tinen a ti tēra nà, zek kərtektəkke coy.†”

⁶ Ti naa tēra kula inde zek cew sabay. Ti tēra zek kərtek sə coy. Anga nan kutok, way a Mbərom sə japay anan ata, dōwan à sa gəzla anan kula bay.»

⁷ Farisa ahay tə cəce asa: «Kak matanan cukutok nà, Musa a varan cəved ù dō aday à varan dərəwel à alay inde anà uwar anahan aday à razl anan nà, angama kəla anaw?»

⁸ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Musa a sa varak ikwen cəved sa razl anan uwar a kwanay ahay nà, anga akuray nga a kwanay a kə zalak. Cəkəbay, pə dālen a wa dukwen, cəved inde sa razl uwar ibay re.

⁹ Nen apan ni jak ikwen: Kak dōwan kə rəzlak anan uwar anahan, aday kə gəbak uda uwar hinen, dōwan ata kə gak mədīgweđ, si kak a ban atan pi zek tu dō aday.»

¹⁰ Njavar anahan ahay ta jan: «Kak abay matanan à wulən atə ana mbaz tə uwar nà, suwan tē gəba zek bay bidaw?»

¹¹ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Dō ahay fok ta mba apan sə təma atətak way a anan bay. Si dōwan aya Mbərom sə varan atan gədan ata way anahan aday.

† 18:28 *Dinar* kərtek nà, àga tinen dala si mer su way sə hway kərtek. * 19:4 Ca pə Laataanooji 1.27, 5.2. † 19:5 Ca pə Laataanooji 2.24.

¹² Bina, do ahay inde tə gəba uwar bay anga tinen mə wahay aya matana coy. Azar aya dukwen tə dadasl atan adədasl. Do azar aya ite tə gəba uwar bay anga 'am sə bahay a Mbərom a wanahan. Do inde a nan sə təma atətak way a anan nə, ă təma kutok.»

*Yesu a daf ngama pə gwaslay ahay
Markus 10.13-16; Lukas 18.15-17*

¹³ Natiya, pə dəba anahan a wa kutok nə, do ahay ta nan anan ahay gwaslay cacə dew aya anə Yesu, anga aday ă daf patan alay sə ngama. Əna njavar anahan ahay ta ca apan do ahay tinen apan ti nay anan ahay gwaslay ahay ata nə, ta ma nga sə gafan 'am anə do ataya awan.

¹⁴ Əna Yesu a jan anə njavar anahan ahay, a wa: «Mbəsiken anan ahay gwaslay ahay, kă gifen atan 'am sa nay ahay pə cakay uno bay, anga bahay a Mbərom mə lavay zek awan adəka nə, anə do sa ga minje tə tinen anaya ata awan.»

¹⁵ Yesu a dazlan a daf ngama pə gwaslay ahay a kutok, aday a zla way anahan ă man ata wa, a hədek way anahan ă kon hinen.

*Njavar a inde zlile awan
Markus 10.17-31; Lukas 18.18-30*

¹⁶ Natiya asa, dowan a inde, winen njavar awan, a nay pə cakay ana Yesu. A cəce: «Miter, ni ga mer sa ma lele aday ni saa njad sifa sa ndav bay ata anaw?»

¹⁷ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Kă cəce puno wa way sa ga lele awan nə, angamaw? Do lele nə, ibay, si Mbərom a kərtək. Əna a nak sa zla ă bahay a Mbərom nə, ban anan 'am sə Tawrita ahay.»

¹⁸ Winen ite a cəce pə Yesu wa: «'Am ana Tawrita wura aya anaw?»

Yesu a mbədahan apan, a wa: «Kă vad nga su do bay. Kă ga mədigwed bay. Kă ga akar bay. Kă gad mung-walay pu do bay.

¹⁹ Dəfan apan anə atə bəbay tə may anak.‡ Pəlay anan do sə cakay su doh

anak kawa iken sə pəlay anan nga anak ata awan.§»

²⁰ Njavar ata a jan asa: «'Am ataya fok nə, nə bənək atan lele, a mbəsuko maza nə wuraw?»

²¹ Yesu a jan: «Kak a nak sə təra do mənəna ines fok cəna, zla, sukom anan way tə way anak ahay fok, aday varan anan dala awan anə do mətawak aya awan. Matanan kutok, ki i njad zlile anak ă mburom. Aday hayak, pəruho azar.»

²² Dowan ata a sləne 'am ata cəna, a cəban, a zla way anahan, anga winen zlile awan.

²³ Yesu a jan anə njavar anahan ahay kutok, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Ma dan 'am awan anə do zlile awan sa zla ă bahay a Mbərom inde.

²⁴ Kă sənən apan zle, zlugweme i ndərmad tə məkə sə ləpəre nə, i ga zek bay. Əna ma da 'am a sə zalay way ata nə, do sə zlile sa zla ă bahay a Mbərom inde.»

²⁵ Njavar a Yesu ahay tə sləne 'am ata cəna, a gan atan masuwayan. Anga nan ta wa: «Kak sə matanan cukutok nə, waya saa mba apan saa tam aday sa zla ă bahay a Mbərom inde anaw?»

²⁶ Yesu a zəzor atan, a wa: «Pu do zənzen a nə, i ga zek kula bay, əna pə Mbərom nə, matanan bay. Way ahay fok a ga zek ca.»

²⁷ Piyer a mbədahan apan ta sa jan kutok: «Aday manay həna nə, mə mbəsakak anan way a manay ahay fok sə pərahak azar. Saa tərən umo nə, magwagway wuraw?»

²⁸ Yesu a jan atan: «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Pə uho sa nay, ă alay nen Wan su Do ni njahay pa man sə njahay sə bahay sə mazlaḅ uno nə, kwanay do sə pəruho azar ahay dukwen, ki i njihen pa man sə njahay ahay kuro nga anahan a cew, sa gan sariya anə zahav sə Isəra'ila ahay kuro nga anahan a cew ite re.

²⁹ Aday kuwaya dowan a kə mbəsakak doh anahan ahay, mərak

‡ 19:19 Ca pə Gurtaaki 20.12-16; Tooktaaki Tawreeta 5.16-20. § 19:19 Ca pə Farillaaji Lewin'ko'en 19.18.

anahan ahay, bəbay anahan pi zek ta may anahan, gwaslay anahan ahay kabay guvo anahan ahay anga sləmay uno cəna, i njad uda way anahan ahay nə məcapar bayak awan, aday i njad sifa sa ndav bay ata re.

³⁰ Anga aday kutok nə, do sa lah pa 'am həna ataya bayak a ti i təra do mə dədəba aya cite asa. Aday do sə dəba ahay bayan a, azanan ti i təra do ma lah aya ite.»

20

Jike su do sa ga mer à guvo ahay

¹ Yesu a ja asa: «Way sa ga anan minje tə bahay a Mbərom nə, həna:

«Bahay su doh a inde a wule pərek sa ra do ahay à guvo.

² Ta ga masa tu do anahan a sa ra ataya nə, i hamam atan hway cəna, dala sə *dinar* kərtek*. Aday a zla atan à guvo.

³ Tə njamde dəsudə asa, a zla sə pəlay do ahay. A canan anə do hinen ahay ite, tinen mə tavay aya, mer su way inde patan ibay.

⁴ A jan atan ite: «Zlen à guvo uno, ni hamak ikwen dala kawa sə do ahay tədə sə hamam ataya awan.»

⁵ Ta zla à guvo anahan ata re. Man ipec kà gak, bahay sə guvo a zla sə pəlay ahay do maza aya re. A zla tə njamde maakan asa, a ga kawa sə kwakwakwa awan.

⁶ Tə njamde dāra a zla asa, a njad do ahay mə tavay aya, mer su way inde patan ibay re. A cəce patan wa: «Kə tiven hway kəriya, ki gen mer sə awan bay nə, angamaw?»

⁷ Tə mbədahan apan, ta wa: «Dowan kà rak manay à guvo bay kutok nə, mǎ ga nə mer sa maw?» Bahay sə guvo ata a wa: «Hayak ikwen ahay, zlen à guvo uno, mer su way inde.»

⁸ «Pac a slahay ù doh nə, bahay sə guvo a jan anə bahay su do si mer su way ahay: «Ngaman ayak anə do si mer su way ahay, hamam atan dala a tinen. Dazlan pu do dək ataya wa, ki

ndav anan tu do sə lahak ayak à guvo ata awan.»

⁹ Do sa zla à guvo tə njamde dāra ataya ta zlak ayak. Ta njad kuwaya a tinen a dala sə *dinar* kərtek kərtek.

¹⁰ Do sa zla à guvo pa 'am ataya ta zlak ayak bine siwaw nə, a ga patan nə tinen ti njad dala sə zalay anan do sa zlak ayak à guvo dək ataya awan. Aday dukwen ta njad nə *dinar* kərtek kərtek a re.

¹¹ Tə təma anan dala a tinen cəna, ta ma nga sə gungwazan anə bahay sə guvo, ta wa:

¹² «Do sa nay ahay həniniye ataya dukwen, ta ga mer nə ler kərtek, aday iken pa hamam atan hwiya kawa manay. Manay aday nə, ma ga mer nə hway à pac inde, ma yak nga nə ndəlekeke.»

¹³ Bahay sə guvo a mbədahan apan anə dowan a tinen a kərtek a, a wa: «Car uno, na gak iken tə danakay bay! Kà zlak anak à nga kawa anumə sa ja ata coy. Matanan, ni hamak hway nə, *dinar* kərtek bidaw?

¹⁴ Təma dala anak, zla way anak. U no ni varan anə dowan mədakwidok a anan kawa ananak.

¹⁵ Abay ike ni mba apan sa ga anan mer su way tə dala uno kawa su no bidaw? Ka ga sərak nə, pi nen sa gan sumor anə do ahay ata daw?»

¹⁶ Yesu a zəga anan apan kutok, a wa: «Natiya, do mədakwidok aya ti naa lah, aday do mama'am aya dukwen ti naa təra mədakwidok aya kutok re.»

Yesu a dakay anan amac anahan ta sə slabakay anahan asa

Markus 10.32-34; Lukas 18.31-34

¹⁷ Yesu winen apan i zla à Urəsalima nə, a ngaman anə njavar anahan ahay kuro nga cew ataya à wulen sə do ahay wa, a jan atan, a wa:

¹⁸ «Sənen anan həna, mənuko apan dī zla à Urəsalima. A man ata awan, ti varan nen, Wan su Do, à alay inde anə bahay sə gədan dundo anə way ahay anga Mbərom, aday anə miter sə Tawrita ahay. Ti go sariya aday sa vad nen,

* **20:2** *Dinar* kərtek nə, əga tinen dala si mer su way sə hway kərtek.

¹⁹ ti varan nen à alay inde anà dō sə pəra ahay. Tinen ite, ti mbasay upo, ti ndaḡay nen, aday ti daray nen pə dədom mə zləngad awan. Pə dəḡa anahan a wa, luvon maakan anahan i tēra nà, nen ni slabakay way uno à mēke wa.»

May ana atə Yakuba tə Yuhana a cəce way pə Yesu wa

Markus 10.35-45

²⁰ Natiya kutok, uwar ana Zebede, may ana atə Yakuba tə Yuhana, a zla pə cakay ana Yesu, a dukwen gərmec ũ vo sə cəce panan wa way.

²¹ Yesu a jan, a wa: «A nak nə maw?»

Uwar ata a mbəḡahan apan kutok, a wa: «Gwaslay uno ahay cew həna! Varan atan cəved sə njahay pə cakay anak à bahay anak inde ite. Dō kərtek a à alay puway anak inde, dō hinen dukwen à alay gula anak inde ite.»

²² Əna Yesu a mbəḡahan atan apan ite: «Kə sənən way a kwanay a sə cəce ata bayjiya awan. Ki mben apan sa sa məndolor sə dāce uno sa saa sa dāw?»

Atə Yakuba tə Yuhana ta wa: «Ha, mi mba apan!»

²³ Yesu a mbəḡahan atan apan, a wa: «Tə dīdem awan, ki i sen məndolor sə dāce kawa anuno saa sa, əna anjahay à alay puway uno, kabay à alay gula uno nà, nen saa var apan cəved a bay. Man ataya mə lavay zek aya nà, anà dō a Bəbay uno sə walay atan saa njahay apan ataya awan.»

²⁴ Njavar a Yesu a azar ataya kuro tə sləne ləbara ata nà, ta ma nga sa ga mivél pu dō a cew ataya cite.

²⁵ Matanan, Yesu a ngaman atan ayak fok pə cakay anahan awan, a jan atan, a wa: «Kə sənən zle, bahay sə daliyugo ahay tinen apan ti ga bahay pə dō ahay nə tə mēgala. Aday dō sə lavan nga anà dō ahay dukwen, ta ka anan nə mēgala a tinen ahay.

²⁶ Əna, à wulen a kwanay nà, way ataya tē tēra itəbay. Adəka bay, a nan anà dōwan a sə tēra dō mēduwen a cəna, à gan mer su way anà dō azar aya awan.

²⁷ Aday, kak dō a kwanay a kərtek a a nan sə tēra dō mama'am a cəna, à tēra bile a kwanay a fok aday.

²⁸ Bina nen Wan su Dō na nay ahay nà, aday dō ahay tū go mer su way bay, əna na nay ahay aday sa gan mer su way anà dō ahay adəka, ni var anan sifa uno saa bəmbəḡay anan ahay man su dō ahay à amac wa.»

Yesu a mbar anan hurof aya inde cew à Yeriko

Markus 10.46-52; Lukas 18.35-43

²⁹ Atə Yesu tə njavar anahan ahay tinen apan ti zla way a tinen à Yeriko wa. Dō ahay tinen apan ti pərahan azar bayak awan.

³⁰ Dowan aya inde cew hurof aya, tinen mə njahay aya pə cakay cəved. Tə sləne Yesu winen apan i zla tə cəved a tinen ata nà, tə dazlan sa zlah, ta wa: «Bahay a manay, wan a Dawuda, mâ gak i zek wa ite!»

³¹ Dō a sa zla ataya ta ma nga sə gafan atan 'am, ta wa: «Ticen 'am, njihen tete.»

Əna dōwan a hurof ataya tə zəga anan apan sa zlah tə mēgalak awan, ta wa: «Bahay a manay, wan a Dawuda, mâ gak i zek wa ite!»

³² Yesu a tavay jek, a ngaman atan ayak, a cəce patan wa: «A nak ikwen nà gak ikwen nə maw?»

³³ Tə mbəḡahan apan, ta wa: «Bahay, təḡan umo anan ide ite!»

³⁴ Ta gan i zek wa anà Yesu. A laman anà ide a tinen. Kwayan'a ide a tinen ahay tə təḡa ngurret. Tə pərahan azar anà Yesu.

Yesu a zla à Urəsalima
Markus 11.1-11; Lukas 19.28-40; Yuhana 12.12-19

21

¹ Atə Yesu tə njavar anahan ahay tə dazle bəse tə Urəsalima, defefe tə wulen su doh sə Baytifaji, pə cakay ana culok sə ngaman Ulivet ata nà, a slan njavar anahan ahay cew,

² ta sa jan atan: «Zlen à wulen su doh a tiya pa 'am a kwanay ata awan. Ki ten anan à nga anà wan sə zungo a inde ta may anahan a ma

6an awan. Natiya, pəsiken atan ahay, aday hayak ikwen uno atan ahay.

³ Ta sak a jak ikwen awan a dɛp nà, mbədihen atan apan nà: “Bahay a gan atan may, i may atan həniniye.”»

⁴ A tɛra matanan, anga aday 'am ana dɔ maja'am a Mbərom sa ja ata â tɛra.

⁵ Mbərom a wa:
«Jen anan anà dɔ sə Urəsalima ahay nà:
Kagasl, bahay a kwanay winen apan i nay ahay, winen ma ján a pə zungo.

Winen pa wan sə zungo ta may anahan ata awan, anga winen dɔ mə nahay nga awan.*»

⁶ Njavar ana Yesu ataya ta zla, ta ga kawa anahan a sa jan atan ata awan.

⁷ Ta nan anan ahay zungo ata ta wan anahan a tɛke anà Yesu kutok, tɛ bəbat patan zana a tinen ahay aday Yesu a njahay apan.

⁸ Dɔ azar aya bayak tɛ wadaɗ anan zana a tinen ahay pə cəved. Dɔ azar aya asa, tɛ ngəway ahay alay si sé ahay aday sə bəbat pə cəved a re.

⁹ Dɔ sə lahan pa 'am anà Yesu ataya, tatə dɔ sə dɛba ahay fok, tinen apan ti zlah, ta wa: «Həren anan nga anà wan a Dawuda! Mbərom â daf alay sə mazla6 anahan pu dɔ saa nay tɛ sləmay anahan ata awan. Həren anan nga anà Mbərom â bagəbaga mburom.»

¹⁰ Yesu i dɛzle â Urəsalima coy nà, wulen su doh ata fok a 6al cuwad cuwad. Dɔ ahay ta wa: «Dowan a anan nə winen wayaw?»

¹¹ Man sə dɔ ahay tɛ mbəda apan, ta wa: «Winen nə Yesu, dɔ maja'am a Mbərom, dɔ sə Nazaratu pə daliyugo sə Galile.»

Yesu a razl dɔ sa ga masa ahay u doh sə mazla6 a Mbərom wa
Markus 11.15-19; Lukas 19.45-48; Yuhana 2.13-22

¹² Yesu a zla u doh sə mazla6 a Mbərom kutok. A razl anan dɔ sə sukum anan way tɛ way ahay aday dɔ sə sukum way ahay fok uho. A fakay anan tabal su dɔ sə bəmbad dala

ahay, pi zek ta man sə njahay su dɔ sə sukum anan way tɛ kurkudok ahay fok re. ¹³ A jan atan, a wa: «Mə vinde a â Deftere a Mbərom inde nà, natiya awan: “Ti ngaman anà doh sə mazla6 uno nà, doh sa ga amboh.†” Aday kwanay kə tɛren anan hənə, lar su dɔ sə ngəzar dɔ ahay a nə kəkəməw?‡»

¹⁴ Hufof ahay pi zek tu dɔ vɛdal aya ta nay pə cakay ana Yesu u doh sə mazla6 a Mbərom, a mbar atan fok.

¹⁵ Əna bahay sə gədan dungo anà way ahay anga Mbərom pi zek tɛ miter sə Tawrita aya tɛ canan anà way a Yesu a sa ga masuwayan aya, aday tɛ sləne gwaslay ahay u doh sə mazla6 a Mbərom tinen apan ti zlah «Həren anan nga anà wan a Dawuda!». Way ata a gan atan nə wadan wadan. Tɛ dazlan sa ga mivél pə Yesu kutok.

¹⁶ Ta jan, ta wa: «Way a gwaslay ahay tinen apan ti ja ata nà, kə sləne zle dɛp daw?»

Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Nə sləne zle. Kə jingen 'am ata â Deftere a Mbərom inde itəbay kələdaw? A wa: “A nak nə tɛbəlem sə gwaslay ahay pi zek tɛ dungo sa wan gindez aya ti hərək nga.§”»

¹⁷ Yesu a mbəsak atan â man ata awan, a zla way anahan â Baytiniya, a sa nahay â man ata awan.

Yesu a tahasl anan buway a inde
Markus 11.12-14, 20-24

¹⁸ Yesu winen apan i may ahay â Urəsalima sidew a duwdew nà, may a han apan.

¹⁹ A canan ayak anà buway pə cəved, a hədəken ayak u vo. A ca apan nà, daslam a dəkdek. Wan a ibay. A jan 'am anà buway ata awan: «Kula iken ki njad wan ite sabay.» Cəna, buway ata a kuray sokok kwayan'a.

²⁰ Njavar anahan ahay tɛ canan cəna, a gan atan masuwayan, tɛ cəce: «Buway a anan a kuray bəse kwayan'a kəkəməw?»

²¹ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tɛ didem

* 21:5 Ca pə Jekariya 9.9. † 21:13 Ca pə Esaaya 56.7. ‡ 21:13 Ca pə Yereimiya 7.11. § 21:16 Ca pə Jabuura 8.3.

a hëna: Kak adaf nga a kwanay inde, aday awan kà gak ikwen hiyem hiyem bay cëna, ki mben apan sa ga way uno sa gan anà buway a anan. Aday ki mben apan sa jan kwa anà bəzlom a anan: “Slabak à man a anan wa, zla à bəlay inde!” Aday i tēra kawa ana kwanay sa ja ata acəkan.

²² Kak adaf nga a kwanay inde nà, ki njiden anan way a kwanay saa cəce à amboh a kwanay inde ataya nə fok.»

Sə varan mägala anà Yesu sa ga awan aya nə wayaw?

Markus 11.27-33; Lukas 20.1-8

²³ Yesu a ma ù doh sə mazlaḡ a Mbərom, aday winen apan i tətakan anan way anà do ahay. Bahay sə gəḡan dundo anà way ahay anga Mbərom, pi zek tə məced sə Yahuda ahay tə həḡaken ayak pə cakay anà Yesu. Tə cəce panan: «Ka ga way anak a anan ataya nə tə mägala ana wayaw? Sə varak cəved a nə wayaw?»

²⁴ Yesu a a mbəḡahan atan apan: «Nen ḡukwen, ni cəce pikwen wa way kərtək. Kà mbəḡihen uno apan aday. Ata nen ni jak ikwen ite, na ga way a anaya tə mägala a wayaw nà, na.

²⁵ Sə slənay anan ahay Yuhana sa gan baptisma anà do ahay nə wayaw? Mbərom ḡaw, kabay ḡo zənzen a ḡaw?»

Tinen ite, tə mbəḡa 'am pi zek a tinen awan, ta wa: «Di jan hëna nà, kəkəməw? Kak ḡa sak a jəka, Mbərom sə slənay anan ahay nà, i jak uko asa: “Kak kə sənən apan zle cukutok nà, kə ḡəfen apan nga bay nə angamaw?”

²⁶ Aday kak ḡa sak a jəka, ḡo zənzen a sə slənay anan ahay nà, ata guko ngatay, bina man su ḡo a ḡukwen i vawak uko nga. Bina a ga patan nà, Yuhana nə ḡo maja'am a Mbərom.»

²⁷ Anga nan kutok, tə mbəḡahan apan anà Yesu, ta wa: «Ma san bay!»

Yesu a wa: «Kak sə matanan cukutok ata nà, nen ḡukwen ni ḡakak ikwen anan ḡowan a sə vuro mägala sa ga mer su way anaya bay re.»

Jike ana bəbay a inde tə gwaslay anahan ahay cew

²⁸ Yesu a jan anà məced sə Yahuda ataya asa, a wa: «Bayiken pə ləbara inde hëna aday. ḡowan a inde nà, gwaslay anahan ahay inde cew. A jan anà wan kərtək awan: “Ḋəna uno, zla à guvo. Kà sa ga mer.”

²⁹ Wan ata a mbəḡahan apan anà bəbay anahan nà: “Ni zla bay.” A jalay pə ḡəḡa anahan a wa nə, a zla à guvo ata cukutok.

³⁰ Bəbay a tinen ata a zla pə cakay ana wan hinen, a jan kawa ana wan a mama'am ata re. Wan ata ite a mbəḡahan apan ta sa ja nà: “Ni zla.” Əna kà zlak à guvo ata bay adəka bugol.

³¹ A wulen sə gwaslay ahay a anaya wa nà, sa ga way sa zlan à nga anà bəbay nə wan wuraw?»

Tə mbəḡahan apan anà Yesu nà: «Wan mama'am awan!»

Yesu a jan atan kutok, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə ḡidēm a hëna: Ḋo sə cakal jangal ahay, tə uwar sa ján uho tə ḡo ahay so ataya ti i lahak ikwen à bahay a Mbərom inde.

³² Yuhana ḡo sa gan baptisma anà do ahay kà nak sə ḡakak ikwen anan cəved lele sə ḡəfan apan anà Mbərom, aday kə ḡəfen nga pa 'am anahan aya bay. Əna ḡo sə cakal jangal ahay, tə uwar sa ján uho tə ḡo ahay so ataya, tinen tə ḡəfak nga pa 'am ana Yuhana. Kə cinen anan, əna kə ngəmen sə mbəḡahan ləen anà azla a kwanay lelibay ataya bay hwiya, aday kə ḡəfen nga pa 'am anahan bay re.»

Jike pu ḡo sa ga mer à guvo ahay

Markus 12.1-12; Lukas 20.9-19

³³ Yesu a jan atan asa, a wa: «Pəken sləmay pə jike a hinen hëna re. Ḋowan a inde a jule təroz à guvo. A ga apan jal, a ḡaf uda kudom məduwen a sa zlaḡ uda wan si sé. A ḡəzl uda lagad zəbor awan anga ḡo sa ba anan guvo ata awan. A mbakan anan guvo à alay inde anà ḡo si mer su way ahay, a zla way anahan à man ḡəren awan.

³⁴ «À alay a ḡo ahay tinen apan ti ban təroz nà, bahay sə guvo a slan ḡo anahan ahay pə cakay ana ḡo sa ga

mer à guvo ahay saa tēmahan ahay mbala anahan ite.

³⁵ Əna do sə guvo ataya tə canan atan cəna, ta ban atan. Ta ndazl anan do kərtek a ledəddə. Do mə slala cew a ta vad anan bəskol à məkə. Do mə slala maakan awan, ta ra apan kon sa tar anan gəngaf gəngaf.

³⁶ Bahay sə guvo ata a zəga anan apan sa slan do ahay bayak a re. Əna do sa ga mer ahay à guvo, ta gan atan nə kawa ana do sə kwakwa ataya re.

³⁷ Pə dəba a tinen ata wa fok nà, bahay sə guvo a slənan atan ayak wan si zek anahan awan. A bayak nà: “Wan si zek uno dəgerger nà, ti dəfan apan.”

³⁸ Cəkəbay do sa ga mer ahay tə canan anà wan si zek anahan ata adəka nà, ta ja à wulen a tinen inde, ta wa: “Sa naa pa 'am sə guvo a adəka nə winen. Bənuko anan, vədūko anan. Ata guvo a anan i təra a mənuko.”

³⁹ Ta ban anan wan ata awan, tə ngəza anan uho à guvo wa, ta vad anan kutok.»

⁴⁰ Natiya kutok Yesu a cəce: «Bahay sə guvo ata kà sak a nay ahay tə alay anahan a nà, i ga anan do si mer su way ataya nə kəkəməw?»

⁴¹ Məcəf sə Yahuda ataya tə mbədahan apan, ta wa: «Bahay sə guvo kà nak nà, i ga atan alay ndəlekeke, aday i vad atan kutok. I mbəsakan anan guvo ata anà do maza aya awan, aday i njad patan wa magwagway sə guvo anahan ata awan.»

⁴² Anga nan, Yesu a jan atan kutok, a wa: «Kula kə jingen anan 'am a anan à Deftere a Mbərom inde itəbay kələdaw?

“Kon mbala ana do sa dēzl way ahay sa lar anan ata nà,
sə təra kon sə mide lele adəka nà,
winen.
Sa ga way ata dukwen, zek ana
Mbərom Fetek awan.

Way ata a gak uko masuwayan pə
ide.*”

⁴³⁻⁴⁴ Yesu a ja asa, a wa: «Kak dōwan a kə slahak pu kon ata nà, kon ata i

nes anan. Aday kon ata kà sak a slahay pə dōwan a ite dukwen, i ngələd anan. Anga nan, Mbərom i təma pikwen wa bahay anahan, i varan anan anà do ahay aday ti dəfan apan ata awan.»

⁴⁵ Bahay sə gədan dūngo anà way ahay pi zek tə Farisa aya tə sləne ləbara a Yesu a sa ga anan jike ata nà, ta san zle kutok, Yesu a ja nə pə tinen.

⁴⁶ Tə pəlay abay sa ban anan, əna tə jəjaran anà man su do sə pərahan azar a Yesu ata awan. Bina do ataya ta ja nà, Yesu nə winen do maja'am a Mbərom.

22

Jike sə azar uko sə gəba dalay

Lukas 14.15-24

¹ Yesu a gəba jike maza asa sa jan anà do ahay. A jan atan, a wa:

² «Way maza həna sa ga anan minje tə bahay a Mbərom re. Bahay a inde a lavay anan zek tə way sa pa sə azar uko bayak a anga wan anahan i gəba dalay.

³ A slan do si mer su way anahan ahay saa ngaman ahay anà do mə ngamay ataya, pə way sa pa. Əna tə ngəmay ahay bay.

⁴ A slan do maza aya sa jan anà do mə ngamay ataya nà: “Way sa pa ma da coy. Nə vədak guson sa sla ahay, pi zek ta sla mə dədok aya awan. Way ahay fok nə lavak anan zek anga agəba dalay coy. Hayak ikwen ahay!”

⁵ Əna do a mə ngamay ataya ta gak anan nga anà angamay ata bay. Ta zla way a tinen ahay, do hinen à guvo, do hinen à lumo.

⁶ Do maza aya ite, ta ma nga sa ban anan do si mer su way ataya, ta ga atan alay, aday ta vad atan.

⁷ «A cəban anà bahay ata awan. A slan suje ahay saa vədāy anan do sa vad do ataya, aday sə vakan atan anan wulen su doh a tinen ahay fok.

⁸ Pə dəba anahan a wa asa, a jan anà do si mer su way anahan ahay, a wa: “Way sa pa mə lavay zek a anga azar uko sə gəba dalay coy. Əna do a mə

* 21:42 Ca pə Jabuura 118.22-23.

ngamay ataya ta slak tæde sa pa anan bay.

⁹ Zlen ayak pæ mægæzlæga cæved ahay, ngimen anan ahay anà dōwan a kwanay saa canan ataya fok, tå nay à azar uko.”

¹⁰ Do si mer su way ataya ta zla pæ cæved, tæ halan nga anà dō aday tinen sa njad ataya fok, dō lele aya awan pæ kærtek a tæ dō sæ huwan ahay re. Natiya kutok, doh sæ azar uko ata a rah tæ dō ahay bayak awan.

¹¹ «Zek a bahay a zlak ayak sa ca pæ dō a mæ ngamay ataya kutok. Aya æna, a canan anà dōwan a inde, winen nà, zana sæ azar uko inde pi zek ibay.

¹² Bahay ata a jan: “Car uno, ka nay à man a anan mænjenja zana sæ azar uko næ kækæmaw?” Dōwan ata kè mbædahak anan apan awan a ibay.

¹³ Bahay a jan anà dō si mer su way anahan ahay, a wa: “Jiwen anan, liren anan ayak uho, i ide zænzen inde, à man aday dō ahay ti yam ta sa rac slan ata awan.”»

¹⁴ Yesu a zæga anan kutok, a wa: «Mbærom a ngaman anà dō ahay næ bayan awan, æna dō mæ walay aya ite nà, bayan a bay.»

Jangal anà bahay sæ Ruma

Markus 12.13-17; Lukas 20.20-26

¹⁵ Natiya Farisa ahay tæ halay nga, tæ pælay cæved sa ban anan Yesu pæ mungok sa 'am anahan awan.

¹⁶ Ta slan njavar a tinen ahay pi zek tu dō ana Hiridus ahay. Do ataya pæ kærtek a kutok, ta jan à Yesu, ta wa: «Miter, ma san zle, iken næ dō didem awan. Kæ tætakan anan anà dō ahay dukwen, didek sæ way ana Mbærom sa jan anà dō ahay tå ga ata awan. Kæ jæjaran anà 'am sæ dō ahay bay, kæ zæzor way sæ wuted ide itæbay re.

¹⁷ Jan umo, kæ bayak næ kækæmaw? Cæved inde sæ varan jangal anà bahay sæ Ruma dæw? Bæzi mâ varan bay dæw?»

¹⁸ Yesu a san sædœk a tinen a zle. Anga nan a jan atan kutok: «Kwanay næ mbædæmbæda aya dæw? Ki ngen upo bælay angamaw?

¹⁹ Ken uno anan ahay dala sæ jangal awan aday!» Ta kan anan karanga awan.

²⁰ Yesu a tæma anan, aday a jan atan: «Pæ karanga a anan nà, mezeze a wayaw, aday mæ vinde apan nà, slæmay a wayaw?»

²¹ Tæ mbædahan apan kutok: «Wita nà, mezeze tæ slæmay ana bahay sæ Ruma.»

Yesu a jan atan kutok: «Lele, kak matanan cukutok nà, viren anan anan way ana bahay sæ Ruma anà bahay sæ Ruma, aday way a Mbærom anà Mbærom a ite.»

²² Tæ slæne cæna, a gan atan masuwayan. Tæ mbæsak anan Yesu, ta zla way a tinen.

Aslabakay à mæke wa

Markus 12.18-27; Lukas 20.27-40

²³ Pæ luvon ata kærtek awan, azar su dō aya inde, tinen Saduki ahay, ta nay ahay pæ cakay a Yesu sæ cæce panan 'am. Tinen a aday nà, ta wa dō kè mæcak næ i slabakay ahay sabay. Anga nan tæ cæce 'am a anan pæ Yesu wa, ta wa:

²⁴ «Miter, Musa kæ vindek umo, a wa: “Do kæ mæcak aday kæ mbæsakak uwar mænjenja wan nà, mærak a mæsinde ata à gæba anan mædukway sæ uwar awan aday ti wahan mægije anà dōwan a ma mac ata awan.*”

²⁵ Dōwan aya inde àga manay cuwæ, tinen tæ mærak ahay. Do zek mæduwen awan, a gæba uwar, a mac mænjenja sa njad panan wan. Do sa mban apan a hædek anan uwar ata mædukway awan.

²⁶ Winen ite a mac re, tæ wahak bay a re. Do mæ slala maakan a hædek anan asa ite re. Matanan fok a tinen a cuwæ awan, tæ wahak pi zek tæ uwar ata bay.

²⁷ Pæ dæba a tinen a wa fok dukwen, zek a uwar ata a mac re.

²⁸ Ata pæ luvon saa slabakay ahay à mæke wa ata nà, uwar ata i tæra næ uwar a wayaw? Bina cuwæ a tinen a, tæ gæbak anan pa sæ uwar a re.»

²⁹ Yesu a dæzlan, a mbædahan atan apan kutok, a wa: «Kwanay apan ki

* 22:24 Ca pæ Laataanooji 38.8; Tooktaaki Tawreeta 25.5-6.

zluwen à caved wa, anga kə sənən Deftere a Mbərom bay, kə sənən məgala ana Mbərom bay re.

³⁰ Bina, do ahay tə slabakak ahay à məkə wa nà, kwa do mungol aya awan, kwa do uwar aya dukwen, ti i gəba zek ahay sabay fok. Anga ti i təra à mburom nà, kawa maslay a Mbərom ahay.

³¹ Aday pa 'am sə slabakay ahay à məkə wa ata nà, kə jingen way ana Mbərom sa jak ikwen ata itəbay kələdaw? Mbərom a ja nà:

³² “Nen nà, Mbərom ana Ibərahima, Mbərom ana Isiyaku, aday Mbərom ana Yakob.†” Mbərom, winen nà, Mbərom su do ma mac aya bay, əna winen Mbərom su do tə sifa aya awan.»

³³ Do ahay bayak a tə slənek atətak way anahan ataya awan, aday atətak way anahan ata a gan atan masuwayan.

Mama'am sa nga sa 'am mə baslay aya awan

Markus 12.28-34; Lukas 10.25-28

³⁴ Farisa ahay tə sləne sa jəka Yesu kə mbasak pə Saduki ahay ata nà, tə halay nga à man ata kərtek awan.

³⁵ Do a tinen a kərtek, winen miter sə Tawrita awan, a cəce panan wa way aday sa ban anan pə kwande, a wa:

³⁶ «Miter, à Tawrita inde nà, nga sa 'am mə baslay aya fok nà, wura məduwen a aday a zalay azar aya anaw?»

³⁷ Yesu a mbədahan apan, a wa: «“Pəlay anan Mbərom Fetek, Bahay anak nə tə mivəl anak a təkə, tə apasay anak a təkə, aday tə abayak nga anak a təkə.‡”

³⁸ Natiya sə təra nga sa 'am mə baslay a məduwen a aday a zalay azar aya nà, winen awan.

³⁹ Hinen aday sə lavay tə winen ata həna re: “Pəlay anan do sə cakay su doh anak kawa iken sə pəlay anan nga anak ata awan.§”

⁴⁰ Tawrita a Musa pi zek ta 'am ana do maja'am ana Mbərom ahay fok, tə bənay nə pa 'am a cew a anan ataya wa.»

Almasihu nà, wan a wayaw?

Markus 12.35-37; Lukas 20.41-44

⁴¹ Farisa ahay tinen mə halay nga à man ata hwiya. Anga nan, Yesu a cəce patan wa:

⁴² «Kwanay kə bayiken ma pə Almasihu anaw? Aday ki jen nə winen wan ana wayaw?»

Tə mbədahan apan, ta wa: «Winen wan ana Dawuda.»

⁴³ Yesu a jan atan kutok, a wa: «Aday Dawuda a ngaman bahay anahan nà, kəkəma asa anaw? A ja 'am tə məgala ana Apasay Cəncan awan, a wa:

⁴⁴ “Mbərom Fetek a jan anà Bahay uno:

Njahay à alay puway uno,

aday ni nahay anan do sa nak ide ahay,

ki ján patan tə saray.*”

⁴⁵ «Kak Dawuda a ngaman anà Almasihu nə “Bahay uno” bugol nà, winen i saa təra wan ana Dawuda nə, kəkəma asanaw?»

⁴⁶ Dowan kwa kərtek sə mbədahan apan nà, ibay. Pə dəba wa nà, kuwaya a jəjar sə cəce panan 'am maza awan.

23

Bənen nga a kwanay pə miter sə Tawrita ahay wa

Markus 12.38-39; Lukas 11.43, 46, 20.45-46

¹ Natiya, Yesu a jan 'am anà man sə do ahay tə njavar anahan ahay, a wa:

² «Miter sə Tawrita ahay pi zek tə Farisa ahay nà, mer su way a tinen aya nə sə dakan anan Tawrita a Musa anà do ahay.

³ Dəfen anan apan anà atətak way a tinen, aday gen way a tinen sa jak ikwen ataya fok. Əna kī gen way a tinen sa ga ataya bay, anga tinen a ta ga way a tinen sa ja ata bay.

⁴ Bina, tə banan way ma ba aya pa nga anà do ahay, əna ta ngam sa man

† 22:32 Ca pə Gurtaaki 3.6, 15-16. ‡ 22:37 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 6.5. § 22:39 Ca pə Farillaaji Lewiŋko'en 19.18. * 22:44 Ca pə Jabuura 110.1.

atan zek sə tavakan atan pa nga kwa ta wan sə alay bay.

⁵ «Ta ga way ahay fok nà, pə idə sə do ahay aday t̃ə canan atan. Anga nan, zlangar a tinen sa nga aday sa daf pi zek ataya nà, məduwen aya awan. Aday way a tinen sa tam pa 'am sə zana a tinen ahay dukwen nà, zəbor aya re.*

⁶ Ta zlak à man sa pa way nà, tə pəlay man sə njahay lele aya awan. Tinen ù doh sə wazay ahay cəna, ta ca wa dukwen man zəbor aya awan.

⁷ Ta gan may nà, do ahay ta jan atan 'am à kwasuko nà, tə akərdeh aya awan, à wulen sə do ahay inde fok. Aday ta gan may nà, do ahay tə ngaman atan nə “Miter.”

⁸ «Əna kwanay nà, kə ngəmen t̃ə ngamak ikwen “Miter” itəbay. Anga miter a kwanay inde nà, si kərtek. Kwanay fok nà, tə mərak ahay.

⁹ Kà sa ngimen anan anà dōwan “Bəbay” pə daliyugo bay. Bəbay a kwanay inde kərtek dukwen, winen à mburom.

¹⁰ Kə ngəmen sə ngamak ikwen “Bahay nga” ahay bay re, anga bahay nga a kwanay inde nə kərtek, Almasihu.

¹¹ Dōwan a məduwen a à wulen a kwanay ata à t̃əra adəka nà, do si mer su way a kwanay.

¹² Dōwan a kə pəlak man sə njahay pa 'am sə do ahay cəna, ti daf anan à dəba à məndak adəka. Aday do mə nahay nga sə njahay à dəba ata ite nà, ti daf anan pa 'am sə do ahay kutok.»

Dəce pə miter sə Tawrita ahay tə Farisa ahay

Markus 12.40; Lukas 11.39-42, 44, 52, 20.47

¹³ «Kwanay, miter sə Tawrita ahay, Farisa ahay, kwanay do sə mbadəmbada ahay, wawayah, dəce i tərak ikwen! Anga kə t̃icən anan məsudoh sə bahay a Mbərom pə do ahay wa. A nak ikwen anà kwanay a

sa zla uda bay, aday kwanay gədek a gafan 'am anà do ahay sa zla uda re.

[¹⁴ «Kwanay, miter sə Tawrita ahay, Farisa ahay, kwanay do sə mbadəmbada ahay, wawayah, dəce i tərak ikwen! Anga kwanay apan ki ngəzəren way pə mədukway sə uwar ahay wa. Kwanay apan ki gen amboh dukwen, ki gen nə zedede bayak awan, anga aday do ahay t̃ə canak ikwen. Əna kwanay nà, Mbərom i gak ikwen sariya ma da 'am awan.]

¹⁵ «Kwanay, miter sə Tawrita ahay, Farisa ahay, kwanay do sə mbadəmbada ahay, wawayah, dəce i tərak ikwen! Kwanay apan ki bəren kwa aha pə daliyugo, pa nga sə bəlay ahay, anga aday kə njiden do kərtek sə pərahak ikwen azar. Ata ki t̃əren anan do saa njad sariya a Mbərom a zal kwanay a saray cew adəka.

¹⁶ «Dəce inde anga kwanay! Kwanay do hufof aya aday ki jen ki bənen anan alay anà do ahay ata awan. Aday ki wen: “Dōwan a kə mbadək anan tu doh sə mazlaḡ a Mbərom nà, wita kə mbadək bay. Əna kə mbadək t̃ə gura a ù doh sə mazlaḡ a Mbərom ata nà, ata ambaday anahan nə lele awan.”

¹⁷ Kwanay nə hufof aya aday ḡalḡale aya nà, angamaw? Gura a aday ù doh sə mazlaḡ a Mbərom ata nà, winen way ma gan nga awan, anga winen ù doh sə mazlaḡ anahan. Sə zalay way hinen nə maw? Gura daw, kabay doh a sə t̃əra anan gura ata cəncan ata daw?

¹⁸ Aday asa, ki wen: “Dōwan a kə mbadək anan ta man sə gədan dūngo anà way anga Mbərom ata nà, wita kə mbadək bay. Əna kə mbadək t̃ə way a ma gad dūngo pa man ata nà, ata ambaday anahan nə lele awan.”

¹⁹ Kwanay nà, hufof aya acəkan! Sə zalay way nə maw? Way ma gad dūngo coy ata daw, kabay man sə

* **23:5** Yahuda ahay ta taa nga zlangar cacədew aya aday sə vinde uda 'am ana Mbərom ahay. Ata ti daf pi zek. Ta tam way kawa biye ahay zəbor aya pa 'am sə zana a tinen ahay re. Natiya a ga patan nà, ti mba apan sa may anan 'am a Mbərom à nga inde anga way ataya awan kutok.

gədan dundo anà way aday a təra anan way ata cəncan a ata daw?

²⁰ Matanan, kak dōwan a a mbaɖay nə ta man sə gədan dundo anà way ata nà, kə mbaɖak anan tə way a ma gaɖ dundo ata pi zek ta man sə gədan dundo anà way ata təke biɖaw?

²¹ Do sə mbaɖay anan tu doh sə ma-zlaɓ a Mbərom ata ɖukwen, a mbaɖay nə tə Mbərom a sə njahay ù doh sə mazlaɓ ata re.

²² Do sə mbaɖay anan tə mburom ite a mbaɖay ɖukwen ta man sə njahay a Mbərom, aday tə Mbərom a mə njahay a uda ata təke.

²³ «Kwanay, miter sə Tawrita ahay, Farisa ahay, kwanay do sə mbaɖəmbaɖa ahay, wawayah, ɖəce i tərak ikwen! Anga kə rəzlen anan à nga wa sa var alay mbok wa kərtek sə daslam ahay cara cara nə lele. Əna kə mbəɖəken anan à nga wa sa ga mer su way ta 'am məduwen aya à Tawrita inde, kawa sa ja nà, sa ga way tə cəveɖ awan, sa gan sumor ù do, sa ɖaf nga pə Mbərom tə mivəl kərtek awan. Abay təde ki gen nà, way ataya awan, mənɟəna sə mbəsak sa ga way a azar aya re.

²⁴ Kwanay hurof ahay, aday ki jen ki bənan anan alay anà do ahay! Kwanay apan ki ɖəzen anan a'am anga sə gəɖa anan wa makwakwaɖ ahay, əna kwanay apan ki səɖəken anan zlugweme mənɟəna asan apan.

²⁵ «Kwanay, miter sə Tawrita ahay, Farisa ahay, kwanay do sə mbaɖəmbaɖa ahay, wawayah, ɖəce i tərak ikwen! Kwanay nà, ki gen minje nə tə gəsa'am kabay tuwez. Kə cakiden anan day sə uho aya lele cəna coy. Aday cəkəbay, ta su doh sə mivəl a kwanay ahay nà, mə cakaɖ aya bay. Mivəl a kwanay ahay ma rah aya nà, tə ubor a kwanay ahay tə way a kwanay mə kəra aya awan.

²⁶ Kwanay Farisa ahay hurof aya awan, cakiden anan kutov sə gəsa'am a kwanay ahay, aday day sə uho a i saa təra mə cakaɖ a lele biɖaw?

²⁷ «Kwanay, miter sə Tawrita ahay, Farisa ahay, kwanay do sə

mbaɖəmbaɖa ahay, wawayah, ɖəce i tərak ikwen! Anga ki gen minje tə jəvay mə sluray aya awan. Ta day sə uho nà, a dav nə herre. Cəkəbay ta su doh aya nə ma rah a tə məsinde ahay, aday tə way mə wuslay aya cara cara bayak awan.

²⁸ Kwanay həna ɖukwen, kətanən. Ta day sə uho nà, kwanay kawa do ɖiɖek aya awan, əna ta su doh a ite nà, kwanay ma rah aya tə mbaɖəmbaɖa aday tə səɖək aya ɖəkɖək.»

Sariya su do mbaɖəmbaɖa aya awan

Lukas 11.47-51

²⁹ «Kwanay, miter sə Tawrita ahay, Farisa ahay, kwanay do sə mbaɖəmbaɖa ahay, wawayah, ɖəce i tərak ikwen! Kwanay apan ki ɖəzlen anan jəvay anà do maja'am a Mbərom ahay. Kwanay apan ki sluren anan jəvay su do ɖiɖek aya awan,

³⁰ aday ki jen, ki wen: “Ta wa abay mə ga inde kwakwa ata tə bije a manay ahay nà, mi japay ahay tə tinen sa vaɖ anan do maja'am a Mbərom ahay bay.”

³¹ Kə ɖiken anan həna ata nà, kwanay wan ana do sa vaɖ anan do maja'am a Mbərom ataya re.

³² Həna nà, ki ndəven anan mer su way ana bije a kwanay sə ɖazlan ahay ataya cukutok daw?

³³ «Kwanay ɖəɖew ahay biɖəka, kwanay wan su kòn ahay. Ki mben apan sa tam anan nga a kwanay à sariya sa zla à məke sə mərda ata wa nà, kəkəməw?

³⁴ Matanan kutok, slənen anan 'am a anan aday: Ni slan do maja'am a Mbərom ahay tu do kəlire aya, aday tə miter ahay àga kwanay. Azar aya ki vəɖen atan kabay ki diren atan pə ɖədom mə zləɲgaɖ aya awan. Azar aya ite ɖukwen, ki naa ndiɓen atan ù doh sə wazay a kwanay ahay, ki hiwen atan azar ɖukwen kwa ta sə wura fok asəka.

³⁵ Anga nan kutok, mez su do ɖiɖek aya sa mac pə daliyugo a anan ataya fok i nay ahay pikwen. A bənay ahay kwa pə amac ana Abel wa, hus pə

amac ana Zakari, wan ana Barakiya, dōwan a kwanay sa vad à gala su doh sà mazlaḡ a Mbərom à wulen ana atə man cəncan a ta man sà gədan dūngo anà way ahay ata awan.

³⁶ Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna, Mbərom i gan sariya anga way ataya fok nà, anà dō a wuswes a anan ataya awan.»

Yesu a yam anga wulen su doh sà Urəsalima

Lukas 13.34-35

³⁷ «Hayaka Urəsalima ahay! Kwanay dō sà Urəsalima ahay! Kə vaden anan dō maja'am a Mbərom ahay, aday kə tiren anan dō a Mbərom sà slənak ikwen ahay ataya tu kon. Aday saray bayak a, na gak anan may sà halak ikwen nga anà kwanay dō sà Urəsalima ahay ù vo uno, kawa man njəkar sà halan nga anà wan anahan ahay à bərgaslay inde ata awan. Hwiya kə ngəmen bay re.

³⁸ Ihe, doh sà mazlaḡ a Mbərom a kwanay i təra rəgay.

³⁹ Matanan, ni jak ikwen anan: Ki cinen uno sabay, si azanan ki naa cinen uno nà, à alay a aday ki i jen: “Mbərom à daf alay sà mazlaḡ anahan pu dō sa nay ahay tə sləmay anahan ata awan.”»

24

Do manide ahay ti i mbazl anan doh sà mazlaḡ a Mbərom

Markus 13.1-2; Lukas 21.5-6

¹ Pə dəḡa anahan a wa, Yesu a nay ù doh sà mazlaḡ a Mbərom wa, winen apan i zla way anahan. Njavar anahan ahay tə hədek pə cakay anahan, aday tə dakan pu doh mi dēzl aya à gala su doh sà mazlaḡ a Mbərom.

² Aday Yesu a jan atan kutok, a wa: «Kə cinen anan anà doh a anaya zle fok bidaw? Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Do manide ahay ti mbazl anan. Kon hinen saa dīnger zek pə hinen nà, ibay fok.»

Way saa lahan anà andav sà daliyugo ataya awan

Markus 13.3-13; Lukas 21.7-19

³ Yesu a njahay à bəzlom sà Ulivet. Njavar anahan ataya tə hədekən ayak pə cakay, tinen a taayak, aday tə cəce panan wa, ta wa: «Jan umo bidaw? Doh sà mazlaḡ a Mbərom i saa mbazl nə siwaw? Minje sa ma i ga aday mi saa san ki may ahay aday daliyugo i ndav coy anaw?»

⁴ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Liven anan i zek a kwanay ahay lele, dōwan à sa njak kwanay bay.

⁵ Anga dō ahay bayak a ti gəḡa sləmay uno, ti nay, kuwaya i ja winen nə Almasihu. Ti njak anan dō ahay bayak awan.

⁶ Ki slənen ləbara sà vərəm ahay cara cara, kwa dərən, kwa bəse, əna kə jəjiren anan bay. Anga təktek way ataya ti təra aday. Əna wita kə dəzlek pə andav ana daliyugo fan bay re.

⁷ Kon a anan, i slabak pu kon hinen, bahay a anan i vad zek tə bahay hinen. A man ahay cara cara may i ga, aday daliyugo i ḡal matanan re.

⁸ Dəce ataya fok ti təra nə kawa wan sà dəlay anan uwar ti zek cew ata awan.

⁹ «À alay ata nà, ti varan kwanay à alay inde anà dō ahay aday tà ga alay tə kwanay, tà vad kwanay à məkə sa ndaw. Dō su kon ahay fok ti nak ikwen ide anga kwanay njavar uno ahay.

¹⁰ A alay ata kutok, dō ahay bayak a ti mbəsak sa daf upo nga, ti ga daf pi zek ahay, ti nan ide i zek ahay re.

¹¹ Dō maja'am a Mbərom mungwalay aya bayak a ti nay ahay, ti zluwe anan dō ahay bayak a cite.

¹² Mer su way sà sədək i zakay aday asan zek sà dō ahay bayak a i səfe.

¹³ Əna dōwan a kə səmak anan hus à andav a inde cəna, winen i tam.

¹⁴ Ti dəkay anan ləbara sà bahay a Mbərom mugom a anan pə daliyugo kəzlek, aday dō su kon ahay fok ti sləne anan. Ata daliyugo i sa ndav kutok.»

Do manide ahay ti naa mbazl anan Urəsalima

Markus 13.14-23; Lukas 21.20-24

¹⁵ «Ki i cinen anan anà səkar sə lize way i tavay à man cəncan awan, kawa ana do maja'am a Mbərom Daniyel sa ja apan ata awan.* (Dowan a kə jingek anan 'am a anan nà, à sənən anan anà nga anahan nə lele.)

¹⁶ A alay ata asanaw nà, do sə Yahudiya ahay tã haw sa ma nga à bəzlom ahay inde.

¹⁷ Do aday winen pa nga su doh dukwen à dazay, à haw, əna à sa ray ahay way anahan ahay ù doh wa bay.

¹⁸ Dowan a winen à guvo dukwen, à saa nay ahay agay sa naa gəbak ayak zana anahan bay re.

¹⁹ Wuna, pa pac ataya nà, dəce inde anga uwar ti zek cew aya awan, aday anga uwar ta wan a à bak ataya re.

²⁰ Gen anan amboh à Mbərom aday ahaw a kwanay à sa təra à alay sa mađ kabay pə luvon sa man uda bay.

²¹ Anga à alay ata nà, dəce i zalay, bina kwa ana Mbərom sə ndakay daliyugo hus ahay biten dukwen, dəce kawa winen ata kə tərak kula bay, aday inde i təra kula sabay re.

²² Əna, Mbərom kə kəcak anan luvon ataya bay nà, abay dowan saa tam nà, ibay. Əna, kə kəcak anan luvon awan anga do anahan a sə walay ataya awan.

²³ «À alay ata nà, dowan a kə jak ikwen: “Almasihu winen həna” kabay “Winen tiya” nà, kà sa dəfen apan nga bay.

²⁴ Anga almasihu ahay mungwalay aya bayak a ti nay ahay pi zek tu do sə jəka tinen do maja'am a Mbərom ahay. Ti ga minje sə way ahay, tə masuwayan aya cara cara sa njak anan kwa do mə walay aya awan, abay a ga zek nà, na.

²⁵ Na jak ikwen anan pi zek wa kurre. Sənen pi zek lele.

²⁶ «Ta sak a jak ikwen: “Almasihu winen tiya pə pala à kiə” nà, kɪ zlen saa cay anan ahay bay. Kabay ta sak a jak ikwen: “Winen mi der zek a həna” dukwen, kə təmihen 'am ata bay re.

²⁷ Bina Wan su Do i nay ahay nə kawa awuted a Mbərom sə wuted

pərad, a dav kwa aha ata awan.

²⁸ A man a aday way ma mac a inde ata cəna, mugudok ahay ti halay nga bayak a nà, à man ata awan.

Luvon ana Wan su Do saa may ahay

Markus 13.24-27; Lukas 21.25-28

²⁹ «Pə luvon sə dəce ataya sa ndav cəna, pac i dav sabay, kiya dukwen matanan. Mawuzlawazl ahay ti gucey ahay à məndak, aday dukwen məgala sə way ahay à mburom ataya, ti 6al.

³⁰ Ata minje mbala Wan su Do i kay ahay zek pa nga mburom kutok. A alay ata, do su kon ahay fok ti zlah, ti yam. Ata, ti canan anà Wan su Do winen apan i may ahay pə mata-pasl ahay pa nga mburom tə məgala awan, aday tə mazla6 a bayak a re.

³¹ Məzləzlilen məduwen a i fa zek. Aday Wan su Do i slənay ahay maslay anahan ahay, ti halan nga anà do anahan a sə walay ataya kwa ta sə wura fok hus pə magaga sə daliyugo.»

Minje sə buway

Markus 13.28-31; Lukas 21.29-33

³² «Sənen pə way ana buway sə đakak ikwen anan ata aday. Kə cinen anan anà alay anahan aya ta gak kul6osloslo nà, daslam aya dukwen ta đak, ata kə sənen zle coy viya winen apan i slay bəse.

³³ Matanan re, kə cinen anan anà way uno sə đakak ikwen anan ataya cəna, sənen a nà, nen Wan su Do, nen apan ni may ahay bəse, nen pə alay sə məsudoh.

³⁴ Nen apan ni jak ikwen tə đidəm a həna: Əlek do sə biten ahay ti i mac nà, way ataya fok ti təra.

³⁵ Daliyugo i ndav, kərngay i slukwac pə bagəbaga mburom, əna 'am uno nà, i ndav itəbay.»

Dowan saa san luvon sa ndav anan daliyugo nà, ibay

Markus 13.32-37; Lukas 17.26-30, 34-36

³⁶ «Əna, dowan saa san luvon sə way ataya nà, ibay. Maslay a Mbərom

* 24:15 Ca pə Daniyel 9.27, 11.31, 12.11.

ahay ta san bay, nen wan anahan a dukwen na san bay. Sa san luvon a cəna, si zek a bəbay uno Mbərom awan.

³⁷ A alay a Wan su Do i may nà, way ahay ti tərà nà kawa sə tərà à alay ana Nuhu ata re.†

³⁸ A alay ata nà, dō ahay tinen apan ti taslay mível sa pa way ahay, ta sa sa way a tinen ahay, mungol ahay ti gəba dalay, dənà ahay dukwen ti zla à mbaz, hus pə luvon ana Nuhu sa zla way anahan à kwalalan inde ata kutok.

³⁹ Dō ataya fok, tə sənək pi zek bay, hus pə luvon ana a'am sa rah anan daliyugo aday a ra atan fok ata awan. A alay ana Wan su Do sa may ahay ata dukwen, i tərà nà kətanən re.

⁴⁰ «À alay ata kutok, dō ahay cew ti ga mer à guvo kərtek awan, dō kərtek a nà, ti gəba anan, aday dō hinen nà ti mbəsak anan.

⁴¹ Uwar ahay cew ti gan pa van kərtek awan, dō kərtek a nà, ti gəba anan, aday dō hinen nà ti mbəsak anan.

⁴² Njihen cəna, mə lavay zek aya awan, bina kə sənən luvon ana Bahay a kwanay sa nay ata bay.

⁴³ «Sənən pə way inde lele aday: Kak bahay su doh awan, a san apan zle, à alay a həna anan nà, dō sə akar ahay ti nay ahay àga winen saa zləray anan ahay nà, dōwan ata i njak ahan daw? I nahay nà tə ide cekərkerre anga aday dō sə akar ataya tã zlan ù doh bay, bidaw?

⁴⁴ Anga nan kutok, kwanay dukwen, njihen mə lavay zek aya cekərkerre matanan re, bina, nen Wan su Do nà, ni i may ahay à alay a duwuraw dukwen, ki sənən apan bay re.»

Do sa ga mer su way lele awan, tu dō sa ga mer su way lelibay awan

Lukas 12.41-48

⁴⁵ «Do sa ga mer su way lele awan, aday winen nà wurwer a ata nà, wayaw? Winen nà, dōwan a aday bahay su doh anahan a sə mbakan anan dō si mer su way ahay fok à

alay anahan inde ata awan. Winen i varan atan way sa pa lele à alay aday tədə sa pa way ata awan.

⁴⁶ Ataslay mível i tərən anà dōwan ata awan, kak bahay su doh anahan kà mak agay aday kà tak anan ahay à nga winen apan i gan nga anà dō si mer su way anahan ataya lele nà, na.

⁴⁷ Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna, bahay su doh anahan ata i mbəsakan anan way ahay à alay inde nà fok.

⁴⁸ «Aya əna, hinahibay ite, dō sa ga mer su way ata kà sak a jalay à nga anahan inde: “I ga nà bahay su doh uno i may bəse bay.”

⁴⁹ Winen gədek sa ga anan alay tə azar su dō si mer su way ahay, gədek pə way sa pa anahan ahay, sa pa, aday i sa mahay anahan tu dō sə vaway nga ahay.

⁵⁰ Sənən apan lele kutok, bahay su doh ana dōwan ata i may ahay nà, pə luvon a aday winen a i san apan bay jiga ata awan, kabay à alay a dukwen i san bay re.

⁵¹ Bahay su doh anahan ata kà sak a may ahay aday kà tak anan ahay à nga nà, winen apan i ga mer su way lelibay aya ata nà, i ga anan alay tə dōwan ata tə mindel. I razl anan à man su dō sə mbadəmbada ahay, aday ti rac slan tə ide sə ayam awan anga dəcə à man ata awan.»

25

Jike sə dənà dalay ahay kuro

¹ «À alay a Wan su Do i may ata nà, i ga minje tə dənà dalay aya kuro sa ba dō sə gəba dalay ata awan. Tə gəba lalam a tinen ahay, ta zla sa ba dōwan a sə gəba dalay ata kutok.

² Cəkəbay, dənà ataya nà, dāra aya nà bəlbəle aya awan, dāra aya ite, ma san nga aya awan.

³ Dənà bəlbəle ataya cəna, tə gəbay lalam a tinen ahay mənəna sə gəbay apan kwalaba sə kwalenjer maza awan.

⁴ Dənà ma san nga ataya nà, tə gəbay lalam a tinen ahay, tinen tə

† 24:37 Ca pə Laataanooji 7.17-23.

pəkay kwalenjer maza à kwalaba hinen ahay inde re.

⁵ Aya əna, dōwan sə gəba dalay ata kə njahak ayak bayak awan, dəna ataya fok tə dangwaz, ta njak ahan.

⁶ «Man luvon a ga bine siwaw cəna, tə sləne abəbal awan sə dō ahay, ta wa: “Dō sə gəba dalay kə dəzlek ahay. Slabiken, təmihen anan!”

⁷ Dəna ataya fok tə pədək cəna, tə dazlan sə lavay anan zek tə lalam a tinen ahay fok.

⁸ Dəna bəlbəle ataya tə dazlan sa jan anə dəna ma san nga ataya kutok, ta wa: “Amboh, viren umo kwalenjer a kwanay ataya panan mənjoek mənjoek ite, bina lalam a manay ahay tinen apan ti mbacay pumo wa.”

⁹ Dəna ma san nga ataya tə mbədahan atan apan, ta wa: “A'ay, i slak uko fok bay. Suwan, zlen à wulen su doh, aday ki sukumen ahay pə dō sa ga masa ahay wa.”

¹⁰ Dəna bəlbəle ataya ta zla saa sukumay ahay kwalenjer à wulen su doh ahay wa kutok. A alay a tinen apan ti pəlay kwalenjer à wulen su doh wa ata awan, dō sə gəba dalay a dəzley ahay ite. Dəna ma san nga ataya tə slabak, ta zla à man sə azar uko tatə dō sə gəba dalay. Bahay su doh a tacay anan məsudoh anahan.

¹¹ A njahay zərata cəna, dəna dalay a azar ataya dāra aya, tə dəzley ahay ite. Ta jan ayak 'am anə bahay su doh uho wa, ta wa: “Kem, təban umo ayak wa ite!”

¹² Bahay su doh ata a jan atan ahay apan, a wa: “Tə didek a nà, na san kwanay bay.”»

¹³ Natiya kutok, Yesu a wa: «Anga nan, njihen mə lavay zek aya awan, anga kə sənən luvon a bay, kwa alay adəka sabay fan.»

*Jike su dō si mer su way ahay
Lukas 19.11-27*

¹⁴ «À alay ata dūkwən, i ga minje tə bahay su doh saa zla à man dərən ata awan. A ngaman anə dō si mer su way ahay, a mbəsakan atan anan zlile anahan.

¹⁵ A varan dala sə gura səkat dāra anə dō kərtek awan. Anə dōwan hinen dūkwən, dala sə gura səkat cew, aday anə dō mə slala maakan a nà, dala sə gura səkat kərtek. A varan anə kuwaya dūkwən, kawa ana dōwan a saa mba apan ata awan. A dazlan, a zla way anahan kutok.

¹⁶ «Kwayan'a, dō sa njad dala sə gura səkat dāra ata a zla, a mbəda anan alay lele. Kə njadak apan wan a dūkwən dala sə gura səkat dāra re.

¹⁷ Dō sa njad dala sə gura səkat cew ata a zla, a mbəda anan alay, kawa dōwan a mama'am ata re. Kə njadak apan wan a dūkwən dala sə gura səkat cew re.

¹⁸ Əna dōwan sə təma dala sə gura nə səkat kərtek ata, a zla, a la anan dala ana bahay anahan ata à məke inde, a dər anan uda awan.

¹⁹ «A njahay pə dəba wa bayak a nà, bahay a tinen ata a may agay. A cəce patan wa, ta ga anan tə dala sə gura anahan ahay nə kəkəməw.

²⁰ Dō sa njad dala sə gura səkat dāra ata, a nay, a jan anə bahay anahan: “Kə varak uno dala sə gura səkat dāra. Ca apan, nə njadak apan wan aya səkat dāra re.”

²¹ Bahay anahan ata a jan nà: “Suse, iken dō si mer su way lele aday didek a re. Ka gak mer su way lele awan tə way a aday abay bayak a bay ataya awan. Ni mbəsakak way ahay bayan a à alay inde re. Hayak wa à doh. Taslumo mivel pə kərtek awan.”

²² «Dō sa njad dala sə gura səkat cew ata, a nay, a jan anə bahay anahan, a wa: “Bahay uno, kə varak uno dala sə gura səkat cew. Ca apan, nə njadak apan wan aya səkat cew re.”

²³ Bahay anahan ata a jan nà: “Suse, iken dō si mer su way lele aday didek a re. Ka gak mer su way lele awan tə way a aday abay bayak a bay ataya awan. Ni mbəsakak way ahay bayan a à alay inde re. Hayak wa à doh. Taslumo mivel pə kərtek awan.”

²⁴ «Dō sa njad dala sə gura səkat kərtek ata dūkwən a nay, a jan anə bahay anahan, a wa: “Na san iken zle,

iken dō jinje awan. A man aday kə caslak ayak way bay ata dukwen, ka zla sə cəray wa way re. A man aday kə zəvak awan bay ata dukwen, ka ban panan way re.

²⁵ Nə jəjarak tə iken bayak awan. Anga nan, nə dərek anan dala anak à məkə. Ahan way anak kutok.”

²⁶ «Bahay anahan ata a jan, a wa: “Iken nà, dō lelibay awan, isew awan. Ka san apan zle, nen nà, dō jinje awan. A man a nə caslak awan bay ata dukwen, nə cəray wa way re. A man aday nə zəvak ayak awan bay ata dukwen, na ban panan way re.

²⁷ Matanan, abay tədə ki daf anan dala uno à bank, aday ata na mak agay nà, ni tan à nga anà dala uno tə wan a awan.

²⁸ Təmihen panan dala sə gura səkat kərtek ata awan, aday viren anan anan apan anà dō aday dala sə gura anahan inde mbulo ata awan.

²⁹ Anga kuwaya way anahan inde cəna, ti zəgahan anan apan aday à ga inde apan bayak a adəka. Əna dō aday way anahan nə mənjoek ata nà, ti ngəzar panan kwa mənjoek anahan ata re.

³⁰ Aday dō si mer su way a isew a kəriya ata nà, liren anan ayak uho i ide zənzen a inde. A man ata nà, dō ahay ti yam, ti rac slan.”»

Jike sə təman tə awak ahay

³¹ «Pə luvon a aday Wan su Dō kà sak a nəy ahay à mazlaḡ inde tə maslay anahan ahay fok cəna, i njahay tə mazlaḡ a pa man sə njahay sə bahay anahan.

³² Dō sə daliyugo ahay pu kon pu kon fok ti halay nga pa 'am anahan. Aday i dazlan sə gəzla atan kawa dō sə jugwar gənaw ahay sə gəzla anan təman anahan ahay pi zek wa tə awak ahay day cew ata awan: təman ahay cara, awak ahay cara.

³³ I tavay anan təman ataya tə alay puway anahan, aday awak ahay dukwen, tə alay gula anahan.

³⁴ «Aday bahay i jan anà dō sa day sə alay puway anahan ahay kutok: “Hayak ikwen ahay, kwanay dō ana

Bəbay uno sa daf pikwen alay sə mazlaḡ anahan ataya awan. Njiheh à bahay anahan a inde kutok, bahay a anan mə lavay zek a nə anga kwanay kwa həna kabay, daliyugo dukwen mə ndakay a fan bay.

³⁵ Anga, abay may a han upo, kə viren uno ahay way sa pa, abay jom u go, kə viren uno ahay a'am, abay nen mbəlok awan, kə təmiheh ahay nen, kə liven upo zek,

³⁶ abay zana inde upo ibay, kə viren uno ahay zana pi zek, abay nen dəvac awan, ki men uno ahay zek, abay nen u doh sə dangay, ki cen ahay upo.”

³⁷ «Dō a didek ataya ti cəce panan wa: “Bahay a manay, mə canak may a han apak, aday mə varak way sa pa ata nà, siwaw? Mə canak jom a gak, aday mə varak a'am ata nà, ahaw?

³⁸ Mə canak iken mbəlok awan, aday mə təma iken, mə lavay apak zek ata nà, siwaw? Mə canak zana anak ibay, aday mə pəkak apak zana a nà, ahaw?

³⁹ Mə canak iken dəvac a, kabay iken u doh sə dangay, aday ma zlak ayak sa cay ahay apak ata nà, siwaw?”

⁴⁰ «Bahay i mbəḡahan atan apan kutok: “Nen apan ni jak ikwen tə dideh a həna: Way a kwanay sa gan anà mərak uno a kərtek ma kac ata nà, ki gen uno nà, i nen awan.”

⁴¹ «Kagasl, bahay i jan anà dō sə alay gula anahan ataya kutok: “Kwanay dō a Mbərom mə tahasl a anaya, zlen ayak pə cakay uno wa. Zlen u uko sə mbacay itəbay ata inde, uko a mə lavay zek a nə anga Fakalaw tə maslay anahan ahay ata awan.

⁴² Abay may a han upo, kə viren uno ahay way sa pa bay, abay jom u go kə viren uno ahay a'am bay.

⁴³ Abay nen mbəlok awan, kə təmiheh ahay nen bay, kə liven upo zek bay. Abay zana inde upo ibay, kə viren uno ahay bay. Abay nen dəvac awan, nen u doh sə dangay, ki zlen ayak pə cakay uno sa cay ahay upo bay.”

⁴⁴ «Tə cəce panan wa: “Bahay a manay, mə canak aday may a han apak, kabay jom a gak, kabay iken mbəlok awan, kabay zana inde apak ibay, iken dəvac a, kabay iken ù doh sə dangay, aday ma mak anak ahay zek bay ata nə, siwaw?”

⁴⁵ «Ihe, Bahay i mbəđahan atan apan kutok: “Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Way a kwanay sa ngam sa gan anə do uno a anaya ma kac ataya kwa kərtek bay ata nə, ki gen uno bay ata nə, anə nen awan.”

⁴⁶ «Ti zla atan à man sə dəce sa ndav sabay ata awan, əna do dīdek aya kəma, ti njad sifa sa ndav bay ata ite.»

26

*Wurwer sa ban anan Yesu
Markus 14.1-2; Lukas 22.1-2;
Yuhana 11.45-53*

¹ Yesu a ndav anan 'am a anaya fok cəna, a jan anə njavar anahan ahay, a wa:

² «Kə sənən apan zle, a mbəsak luvon ahay cew coy aday azar uko sə Pasəka i sla. A alay ata ti ban nen, nen Wan su Do, ti varan nen anə do ahay aday ti darak ayak nen pə dədom mə zləngad awan.»

³ A alay ata ite, bahay sə gəđan dundo anə way ahay anga Mbərom, tə məcəd sə Yahuda ahay, tə halay nga əga Kayafas, bahay nga su do sə gəđan dundo anə way ahay anga Mbərom ata awan.

⁴ Tə jəjem 'am sa ban anan Yesu tə wurwer, aday sa vad anan.

⁵ Əna ta wa: «Də sa ban anan à azar uko inde bay, bina do ahay ti sa vəze puko.»

*Uwar a inde a mbəđan amar pa nga anə Yesu
Markus 14.3-9; Yuhana 12.1-8*

⁶ A alay ata nə, Yesu winen à Baytiniya, əga dowan a inde, tə ngaman Simon do mə dugwad awan.

⁷ Uwar a inde a zlak ayak à man anahan tə dunguzlok sə amar sə wurde a dala bayak awan. A mbad

anan amar ata pa nga ana Yesu à alay a winen apan i pa way.

⁸ Njavar anahan ahay tə canan anə way anahan sa ga ata cəna, a ma nga sə cəban atan. Ta wa: «A nes anan amar a anan həna nə, pa maw?»

⁹ Ta wa, abay tē sukom anan way tə amar a anan nə, i ga dala bayak awan, aday ti var anan dala awan anə do mətawak aya nə, ta gak way lele bīdaw?»

¹⁰ Yesu dukwen a sləne way a tinen a sa ja ata zle re. A jan atan kutok, a wa: «Kə bənen anan mbiyed anə uwar a anan nə pa maw? Way anahan su go ata nə lele.

¹¹ Anga do mətawak aya nə, ti ga inde tə kwanay hwiya, əna nen ni ga inde tə kwanay hwiya itəbay.

¹² A pak upo amar a anan nə, a ga upo nə amar uno sa zla anan à məke.

¹³ Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: A man aday do ahay ti wazay anan ləbara uno mugom a anan kwa aha pə dāliyugo fok nə, ti taker anan ləbara sə way ana uwar a anan sa ga həna ata awan.»

*Yudas a sukom a way tə Yesu
Markus 14.10-11; Lukas 22.3-6*

¹⁴ Natiya kutok, do kərtek à wulen su do maslan anahan kuro nga cew ataya wa, sə ngaman Yudas Iskariyot ata, a zla pə cakay sə bahay sə gəđan dundo anə way ahay.

¹⁵ A jan atan, a wa: «Kak nə varak ikwen anan Yesu nə, ki viren uno ma i nen awan anaw?» Tə baslay dala kwayan'a, tə varan dala sə gursa kwa kuro maakan.* ¹⁶ A ban pə winen ata wa kutok cəna, Yudas a pəlan atan cəved sə varan atan anan Yesu.

*Yudas i i ga dəfpə Yesu
Markus 14.12-21; Lukas 22.7-14,
21-23; Yuhana 13.21-30*

¹⁷ Natiya, à luvon mama'am sə azar uko sa pa tapa sə pen mə zlambar a bay ata bine siwaw nə, njavar a Yesu ahay ta nay, tə cəce panan, ta wa: «A nak mâ sa lavay anan zek tə way sa pa sə Pasəka ata nə, ahaw?»

* 26:15 Ca pə Jekariya 11.12.

18 Yesu a jan atan kutok, a wa: «Zlen à wulen su doh sə Urəsalima àga mana, jen anan nà: «Miter a manay a ja nà: Alay uno i sla bəse. U no sa ga azar uko sə Pasəka tə njavar uno ahay nà, àga iken.»»

19 Njavar anahan ataya ta ga kawa ana Yesu a sa jan atan ata awan, tə lavay anan uda zek tə way sa pa sə azar uko sə Pasəka kutok.

20 Suko a a ga nà, Yesu a njahay pə tuwez tu dō maslan anahan ahay kuro nga cew sa pa way pə kərtek awan.

21 Tinen apan ti pa way a kutok, Yesu a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Dowan a kərtek à wulen a kwanay inde, i i ga upo daf.»

22 'Am ata a wusen nga anà njavar anahan ahay fok. Tə dazlan sə cəce panan fok a tinen a kərtek kərtek, ta wa: «Bahay, nen bay ba?»

23 Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Dowan a manay sa tar alay maya à tuwez inde ata, saa ga upo daf nə winen.

24 Nen Wan su Dō nà, ni mac, kawa ana Deftere a Mbərom sa ja upo ata awan. Əna dəcə i naa tan à nga anà dō saa ga upo daf ata awan. Suwan pə winen maka tē wahay anan bay jiga awan.»

25 Yudas, dōwan a saa ga apan daf ata, a cəce, a wa: «Miter, nen bay ba?»

Yesu a mbədahan apan, a wa: «Iken a sa ja!»

Way sa pa cəncan awan

Markus 14.22-26; Lukas 22.15-20; 1 Korintu ahay 11.23-24

26 A alay a tinen apan ti pa way mba, Yesu a gəba tapa sə pen, a ngəran ayak anà Mbərom, a gəzla anan i zek wa, aday a varan anan anà njavar anahan ahay, ta sa jan atan: «Təmihen, pen. Həna anan nà, zek uno awan.»

27 Pə dəba anahan a wa nà, a gəba gəsa'am, a ngəran ayak anà Mbərom, aday a varan atan anan gəsa'am ata awan, ta sa jan atan nà: «Sen wa ju6jo6, kwanay a fok.

28 Həna anan nə mez uno mə pəkay a anga sə pəse ines sə dō ahay bayak awan. Tə mez uno a anan, Mbərom a ban 'am tə dō ahay.

29 Nen apan ni jak ikwen tə dīdem awan: I ban pə luvon sə biten a anan wa nà, ni naa sa way kawa həna a anan sabay, si azanaka pə luvon aday dī saa sa maza pə kərtek a à bahay a Bəbay uno inde.»

30 Pə dəba anahan a wa nà, ta ga ara sə həran nga anà Mbərom, ta zla way a tinen à 6əzlom sə Ulivet.

Atə Yesu tə Piyer

Markus 14.27-31; Lukas 22.31-34; Yuhana 13.36-38

31 A alay a tinen apan ti zla way a tinen ata kutok nà, Yesu a jan anà njavar anahan ahay, a wa: «À luvon a sə biten a anan inde, ki i mbəsiken nen, kwanay a fok. Anga Deftere ana Mbərom a ja nà: «Ni vad anan dō sə jugwar təman awan, aday dukwen təman ahay ti ta 'am.†»

32 Əna, na sak a slabakay ahay à məkə wa nà, ni lahak ikwen à Galile.»

33 Piyer a jan kutok, a wa: «Kwa à ga nə dō ahay fok ti mbəsak iken dəp nà, nen ni mbəsak iken itəbay.»

34 Yesu a mbədahan apan, a wa: «Nen apan ni jak tə dīdem a həna, Piyer: A luvon a sə biten a anan inde, zukwa njəkar i saa zlah nà, ka jak saray maakan ka san nen bay.»

35 Piyer a mbədahan apan, a wa: «Kwa à ga nə ni mac anga iken dəp nà, ni ja kula na san iken bay itəbay!» Njavar a Yesu a azar ataya fok ta ja matanan re.

Yesu a ga amboh à Gecemene

Markus 14.32-42; Lukas 22.39-46

36 Natiya kutok, tə dəzle à man a sə ngaman Gecemene ata tə njavar anahan ahay. Yesu a jan atan: «Njihen à man a anan, ni zla tiya saa gay amboh.»

37 Winen apan i zla nà, a ngaman anà atə Piyer ta wan ana Zebede ahay cew, ta zla jiga awan. A dazlan sə jalay mərəva sə dəcə anahan ata kutok.

† 26:31 Ca pə Jekariya 13.7.

³⁸ A jan atan, a wa: «Mivel uno i ndəro6, hus pa sa mac anan. Njiheh à man a anan. Ben ti nen lele.»

³⁹ A zla pa 'am mənjoek nà, a slahay ta 'am duboz, a ga amboh kawa hənà anan: «Bəbay uno, kà zlak anak à nga nà, ki gə6a puno dəce saa nay upo a anan ata awan. Aya əna, way kawa su no nà, à tərà bay, si kawa sa nak iken.»

⁴⁰ A ma à man ana njavar anahan a maakan ataya nà, a tan atan ahay à nga nə ma njak ahan aya awan. A jan anà Piyer: «Ki mben apan sa ba ti nen kwa ler kərtek bay asəka?»

⁴¹ Ben lele, gen amboh, anga aday kə tiven anan anà way saa njak kwanay ahay. Apasay su dō zənzen a nà, a gan may sə dəfan apan anà Mbərom, əna zlay si zek anahan a bəle awan.»

⁴² A zla mə slala cew a dukwen, a ga amboh asa, a wa: «Bəbay uno, kak i njad zek aday dəce a anan i zla puno wa bay cəna, nà sa anan adəka. Way a sa nak ata à tərà.»

⁴³ A may ahay pə cakay ana njavar anahan ataya asa, a tan atan à nga nà, tə njəkak ahan asa, ta mba apan sə tə6a idə kwa mənjoek bay jiga awan.

⁴⁴ A mbəsak atan, a zla saa ga amboh asa, kawa sə manan.

⁴⁵ Cəna, a ma pə də6a à man ana njavar anahan ahay, a jan atan, a wa: «Kwanay apan ki man anan uda awan daw, dō sa njak ahan ahay? Kagasl, alay a kà slak hənà kutok, aday ti varan nen Wan su Dō à alay inde anà dō sə atahasl ahay.

⁴⁶ Slabiken, zluko. Dō sa ga upo daf winen tiya, kà nak ahay.»

Do ahay ta ban anan Yesu

Markus 14.43-50; Lukas 22.47-53; Yuhana 18.3-12

⁴⁷ Yesu kə ndəvak anan 'am anahan ata fan bay, Yudas, dō kərtek à wulen sə njavar anahan aya inde kuro nga cew ata, a dəzley ahay pə cakay anahan. A njahan pa 'am wa anà dō ahay bayak a tə way sə alay a hunjəslesle: maslalam a pi zek tə sukol aya re. Sə slənay atan ahay nə bahay sə gədan

dungo anà way ahay pi zek tə maced sə Yahuda ahay.

⁴⁸ Yudas, dōwan a sa ga daf pə Yesu ata, 6a kə varak atan minje sə way, a wa: «Dōwan a ni ban anan həmbok ata nà, winen awan. Bənen anan.»

⁴⁹ Kwayan'a, Yudas a hədek pə cakay ana Yesu, a jan: «Iken inde zay bidaw, Miter?» A varan alay, a ban anan pi zek həmbok.

⁵⁰ Yesu a jan kutok: «Car uno, ndav anan way a sə gə6ay iken à man a anan ata awan.» Dō ahay ta zlak ayak kutok, ta ban anan, ves.

⁵¹ Dōwan a kərtek à wulen su dō a Yesu ataya, a ndahay maslalam anahan, a car anan 6ile ana bahay nga su dō sə gədan dungo anà way anga Mbərom, aday maslalam anahan ata a gad panan sləmay kərtek a poc.

⁵² Əna Yesu a jan, a wa: «Ma anan maslalam anak u doh anahan awan, anga dō sa ban maslalam ahay ti lize nə tə winen awan.

⁵³ Aday asa, ka san sa jəka, nà gan may nə ni cəce pə Bəbay uno wa, i sləno ahay maslay anahan ahay bayak a məcapar a kuro nga cew bidaw?

⁵⁴ Aka aday, kak nə cəcihek maməzek ata nà, way a mə vinde upo à Deftere a Mbərom inde ata i sa tərà kəkəməw? Deftere a ja nà, i tərà upo kawa hənà anan.»

⁵⁵ Yesu a jan anà dō ahay kutok, a wa: «Ki nen upo tə maslalam aya aday tə sukol aya sa ban nen kawa nen dō sə ngəzar dō à cəved inde daw? Nen inde u doh sə mazla6 a Mbərom pac pac, nen apan ni tətakan anan way anà dō ahay, kə bənen nen bay.

⁵⁶ Əna way a anaya fok a tərà cəna, aday way ana dō maja'am a Mbərom ahay sa ja à Deftere a Mbərom inde ataya tə tərà.»

Kagasl kutok, njavar anahan ahay tə mbəsak anan, ta haw way a tinen fok.

Yesu winen pa 'am su dō sə lavay nga sə Yahuda ahay

Markus 14.53-65; Lukas 22.54-55, 63-71; Yuhana 18.13-14, 19-24

⁵⁷ Do sa ban anan Yesu ataya ta zla anan àga Kayafas, winen bahay nga su do sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom. Miter sə Tawrita ahay pi zek tə məced sə Yahuda ahay tinen mə halay nga a à man ata awan.

⁵⁸ Piyer winen apan i pərahan ayak azar à dəba wa à dəba wa, dezl à gala ana bahay nga su do sə gədan dundo anà way ata awan. A zla ù doh ite re, tə njahay pi zek tu do si mer su way sə àga dōwan ata ataya awan, anga sa ca pə andav sə sariya ana Yesu.

⁵⁹ Aday nà, bahay sə gədan dundo anà way ahay, pi zek tu do sə lavan nga anà Yahuda ahay, fok a tinen a ta ban bitem sə mungwalay ahay aday ti vad anan Yesu à məkə.

⁶⁰ Əna ta njad cəved a bay, kwa abay do sə mungwalay ahay bayak a tə ndəbak apan 'am ahay cara cara dəp nà, na. Kagasl, do ahay cew ta nay,

⁶¹ ta wa: «Dowan a anan kà jak, a wa: «Ni mba apan sa mbazl anan doh sə mazlaḡ a Mbərom, ni han uda maza à luvon maakan inde.»»

⁶² Bahay nga su do sə gədan dundo anà way ahay a slabak, a jan anà Yesu, a wa: «Kə mbəda apan itəbay kələdaw? Do a anaya fok ta ja apak nə maw?»

⁶³ Yesu a njahay way anahan faafa. Bahay nga su do sə gədan dundo anà way ahay ata a jan kutok, a wa: «Nen apan ni cəce panak həna. Mbaday tə sləmay a Mbərom, bahay sə sifa. Jan umo, iken nə Almasihu, Wan a Mbərom daw?»

⁶⁴ Yesu a mbədaahan apan kutok, a wa: «Matanan! Əna nen apan ni jak ikwen həna: Pa 'am kəmaya, ki cinen anan anà Wan su Do, winen mə njahay a à alay puway ana Mbərom Ba Məgala. Ki cinen anan pə matapasl ahay pa nga mburom, winen apan i may ahay re.»

⁶⁵ Natiya, bahay nga su do sə gədan dundo anà way ahay ata a ngəraw anan zana anahan pi zek wa, a wa: «Həna nà, di gan may anà side hinen re daw? Kə jənak anan pa 'am a Mbərom. Kə slənen 'am anahan a coy.

⁶⁶ Ki jen həna nə kəkəməw?»

Do ahay tə mbədaahan apan, ta wa: «Winen tə mungok a coy. Kà slak sa vad anan.»

⁶⁷ Tə təfen mənə pə ide, tə duzlay anan tə alay, aday do azar aya tə dəcən,

⁶⁸ ta wa: «Iken nə Almasihu, do maja'am a Mbərom nà, jan umo kutok: Sə dəcak nə wayaw?»

Piyer a wa a san Yesu bay

Markus 14.66-72; Lukas 22.56-62; Yuhana 18.15-18, 25-27

⁶⁹ Natiya, Piyer winen mə njahay a à gala hwiya. Dəna sa ga mer su way a inde à man ata a nay, a jan: «Iken dukwen abay kwanay jiya tatə Yesu sə Galile ata re.»

⁷⁰ Əna Piyer a məman anan, pa 'am sə do ahay fok, a wa: «Nen na san 'am anak a sa jay ata bay.»

⁷¹ Piyer a slabak, a zla way anahan à məgədengəden uho. Dəna hinen asa a canan re, a jan anà do ahay à man ata awan: «Həna a anan dukwen, winen tə Yesu sə Nazaratu ata re.»

⁷² Piyer a məman anan asa, a wa: «Ni mbaday, tə didek a, na san anan bay.»

⁷³ A njahay mənəcək asa, do sa man ataya ta nay pə cakay a Piyer. Ta jan, ta wa: «Tə didek awan, iken do a tinen wanahan, anga miresl anak a a cakay anan iken nə Galile ahay.»

⁷⁴ Kagasl Piyer a dazlan sə mbaday coy: «Kak na san dōwan ata zle nà, Mbərom a tə alay anahan awan à tahasl nen! Na san dōwan ata bay fok!»

Kwayan'a, njəkar a zlah.

⁷⁵ 'Am a Yesu a sa jan kurre ata à man à nga inde, a wa: «Njəkar i saa zlah nà, ka jak saray maakan ka san nen bay.» A nay uho, a yam cədək cədək tə ide sə ayam.

27

Ta zla anan Yesu àga Pilatu

Markus 15.1; Lukas 23.1-2; Yuhana 18.28-32

¹ Ide a cəde siwa a cəna, bahay sə gədan dundo anà way ahay pi zek tə

mæced sə Yahuda ahay ta ʔan 'am sa vadʔ anan Yesu kutok.

² Coy tə jaway anan, ta zla anan ʔa Pilatu, guverner sə Yahudiya, winen Ruma ahay.

Amac ana Yudas

Mer su way ahay 1.18-19

³ Natiya, Yudas a ca apan nə ta gan anə Yesu nə, sariya sa vadʔ anan à mæke cəna, a jalay anan cəðœk cəðœk, a zla à man ana bahay sə gəðan dundo anə way ahay anga Mbərom tə mæced sə Yahuda ahay, a man atan anan dala sə gursa a tinen sə varan kwa kuro maakan ata awan.

⁴ A jan atan, a wa: «Na gak ines, anga nə njəkak anan uda anə do mənʔəna ines.»

Əna tinen ite ta jan apan, ta wa: «Ma a manay apan anaw! Wita nə, baway anak kutok!»

⁵ Coy Yudas a dazlan, a guce anan dala ata à gala su doh sə mazlaʔ a Mbərom. A zla, a ngərew zek anahan tə liβer.

⁶ Bahay sə gəðan dundo anə way ahay anga Mbərom ataya ta ra anan dala ata awan, ta wa: «Tawrita kə varak uko cəvedʔ sa tar anan dala a anan à kukwar sa daf dala su doh sə mazlaʔ a Mbərom bay. Anga tə dala ata tə sukom nə mez su do.»

⁷ Ta ʔan apan à wulen a tinen a inde kutok, tē sukom anan guvo ana do sa han səngəle a inde tə dala ata awan, aday ti taa la uda mədurlon ahay.

⁸ Anga nan kutok, hus həna dukwen, tə ngaman anə guvo ata nə, Guvo sə Mez.

⁹ Natiya 'am ana do maja'am a Mbərom Yeremiya a təra, anga kə jak, a wa: «Ta ra dala sə gursa kwa kuro maakan, dala mbala ana Isəra'ila ahay sa ʔan apan sə sukom anan tə winen ata awan.

¹⁰ Tə sukom anan guvo ana do sa han səngəle a inde, kawa ana Mbərom Fetek sə dukon anan ata awan.*»

Ta ga sariya sa vadʔ a Yesu

Markus 15.2-15; Lukas 23.3-5, 13-25; Yuhana 18.33 - 19.16

¹¹ Yesu, winen mə tavay a pa 'am ana guverner Pilatu. Pilatu ite, a cəce panan wa, a wa: «Iken nə, bahay sə Yahuda ahay daw?»

Yesu a mbəðahan apan, a wa: «Ka jak anan asanaw!»

¹² Bahay sə gəðan dundo anə way ahay anga Mbərom pi zek tə mæced sə Yahuda ahay ta ndaʔ apan 'am, əna kə mbəðahak apan bay.

¹³ Kagasl, Pilatu a cəce panan asa, a wa: «Kə slənek 'am ana do sa ra apak 'am a anaya itəbay kələdaw?»

¹⁴ Yesu kə mbəðahak apan kwa mənʔœk bay fok, aday a gan masuwayan anə guverner Pilatu.

¹⁵ Pə azar uko sə Pasəka fok cəna, guverner a taa mbəsakan atan ahay do kərtek à dangay wa, dowan a kawa ana do ahay saa cəce ata fok.

¹⁶ A alay ata ite, dowan a inde à dangay a re, do ahay fok ta san anan lele. Tə ngaman Yesu Barabas.

¹⁷ Do ahay tə halay nga, aday Pilatu a cəce patan wa kutok, a wa: «A nak ikwen nə mbəsakak ikwen ahay à dangay wa həna nə, wayaw? Yesu Barabas daw, kabay Yesu sə ngaman Almasihu ata daw?»

¹⁸ Pilatu a san zle, ta ban anan Yesu nə, anga sərak cərkəke.

¹⁹ A alay a Pilatu winen apan i ga sariya u doh ata nə, uwar anahan a slənay apan do, à jan nə: «Kə sa gan awan anə dowan a mənʔəna ines a anan bay, bina avadʔ a nə, cəen sə zuβay kə bənək uno mbiyed anga winen bayak awan.»

²⁰ Aya əna, bahay sə gəðan dundo anə way ahay, pi zek tə mæced sə Yahuda ahay, ta ran 'am anə do ahay aday tē cəce Pilatu à mbəsakan atan anan Barabas aday à vadʔ anan Yesu.

²¹ Guverner a cəce patan wa asa, a wa: «A nak ikwen nə mbəsakak ikwen ahay à wulen su do a cew a anaya wa nə wayaw?»

Tə mbəðahan apan, ta wa: «Mbəsakan umo ahay nə Barabas.»

* 27:10 Ca pə Jekariya 11.12-13; Yeremiya 18.2-3, 19.1-2, 32.6-15.

22 A cəce patan wa: «Aday nā ga anan tə Yesu sə ngaman Almasihu ata nā, kəkəməw?»

Tə mbədahan apan pə kərtek a tinen a fok, ta wa: «Darak anan ayak pə dədom!»

23 Pilatu a cəce asa: «A ga mer sa ma lelibay a anaw?»

Əna tə zəga anan sa zlah tə məgalak a, ta wa: «Darak anan ayak pə dədom!»

24 Pilatu a ca apan nə i mba apan sa ga awan kwa mənjoek ibay, aday abəbal awan winen apan i zəga hwiya. Natiya kutok, a banay alay anahan pa 'am sə dō ahay ta sa ja nā: «Ines sa vad anan dōwan a anan inde upo ibay. Wita nā, kwanay sa san!»

25 Dō ahay fok tə mbədahan apan, ta wa: «Ines sa vad dōwan a anan ā njahay pa nga a manay ahay, aday pa nga a gwaslay a manay ahay.»

26 Pilatu a mbəsakan atan anan Barabas. A jan anā suje ahay tē ndəbay anan Yesu. Aday a varan atan anan, tē daray anan pə dədom.

*Suje ahay ta ran mindel anā Yesu
Markus 15.16-20; Yuhana 19.2-3*

27 Suje ana Pilatu ahay ta zla anan tə Yesu ū doh sə guverner, aday tə halan nga anā suje ahay fok pə cakay.

28 Tə culok panan zana, tə dəfan zana dəzdəz a pi zek, kawa sə bahay.

29 Tə hanan jugo sə adak, tə dəfan ā nga inde, tə varan sukol ā alay puway anahan. Kagasl tə dukwen gərmec ū vo, ta ma nga sə mbasay apan, ta wa: «Bahay sə Yahuda ahay ā ga inde sə coy!»

30 Tə təfe apan mənə, tə ngəzar panan sukol sə manan aday tə dəcan anan pa nga saray bayak awan.

31 Ta ndav anan sə mbasay apan nā, tə culok panan zana ata, ta man anan zana anahan pi zek kutok. Ta zla anan saa darak anan ayak pə dədom mə zləngad awan.

*Tə daray anan Yesu pə dədom mə
zləngad awan*

*Markus 15.21-32; Lukas 23.26-43;
Yuhana 19.17-27*

32 Natiya awan, tinen apan ti zla anan Yesu ata nā, suje ahay tə zlan-gay uda tə dōwan a inde tə ngaman Simon, winen Siren ahay. Suje ahay ta gan bəlaray sə tavak dədom ata pə Yesu wa.

33 Tə dəzle ā man a inde tə ngaman Golgota, kawa sa ja nā, Kəlakasl-sa-Nga.

34 A man ata nā, tə varan way mə kwasay a mə japay a tə ndəliwen a anā Yesu aday ā sa. Əna Yesu a tukom anan cəna, a ngam sa sa bay.

35 Coy tə darak anan ayak pə dədom mə zləngad awan, aday tə gəzla anan zana a Yesu ahay ā wulen a tinen ahay inde, ta sa ga apan caca.

36 Tə njahay ā man ata sa ba anan kutok.

37 Tə vinde anan way a tinen a sa ban anan apan ata awan, tə lawak anan ayak pə dədom pa nga anahan. Tə vinde anan 'am ata nā, natiya awan: «Dōwan a anan nə Yesu, bahay sə Yahuda ahay!»

38 Tə darak ayak dō sə akar aya inde cew re, dō kərtek a tə alay puway, dō hinen tə alay gula, Yesu ā mamasl a tinen.

39 Dō sa zla ta man ataya awan fok ta 6al nga kwata kwata, tə gənahan, ta wa:

40 «İken ka wa ki mbazl anan doh sə mazla6 a Mbərom aday ki han anan maza awan ā luvon maakan inde ba? Tam anan nga anak kwa! Kak iken Wan a Mbərom cukutok nā, dazay ahay pə dədom a wa bidaw?»

41 Bahay sə gədan dundo anā way ahay anga Mbərom, tə miter sə Tawrita ahay, tə maced sə Yahuda ahay, ta ma nga sa ran mindel a re. Ta wa:

42 «Kə təmak anan dō azar aya awan, əna a mba apan sa tam anan nga anahan a bay. Winen bahay sə Isəra'ila acəkan dāw? A dazay həna pə dədom wa aday dī sa daf apan nga kutok.

43 A daf nga pə Mbərom, a wa winen wan anahan! Lele, cuko apan kutok, kak a nan ā Mbərom sa tam anan həna nā, na.»

⁴⁴ Do sə akar ataya mə daray aya pə kərtek a tatə Yesu ataya ta ma nga sə gənanan matanan re.

Amac a Yesu
Markus 15.33-41; Lukas 23.44-49;
Yuhana 19.28-30

⁴⁵ Natiya, a ban pə man ipec wa nà, luvon a ga pə daliyugo fok takədimbom, hus à njamde maakan.

⁴⁶ A ga njamde maakan nà, Yesu a zlah tə məgalak a, a wa: «*Eli, Eli, lama sabaktani?*» Kawa sa ja nà: «Mbərom uno, Mbərom uno, kə mbəsak nen angamaw?†»

⁴⁷ Do a mə tavay aya à man ata azar a tə sləne bine maw cəna, ta wa: «Winen apan i ngaman anà Eliya.»

⁴⁸ Dowan a tinen a kərtek a haw, a gəba awan a kawa baf, a tar anan à way mə kwasay a inde, aday sərekeke re asa. A taran anan ayak tə gusuko zəbor awan aday Yesu à susœb.

⁴⁹ Əna do a azar ataya ta wa: «Kak Eliya i nay saa tam anan nà, dī ca apan aday. Buko!»

⁵⁰ Yesu a zlah tə məgalak awan asa, a mac way anahan.

⁵¹ A alay anahan a sa mac ata ite, zana sə gəzla anan man sə njahay a Mbərom pi zek wa tə do ahay ù doh sə mazlaḡ a Mbərom ata, a ngəraw ī zek wa əndem, a bənay ahay kwa à mburom wa hus à məndak. Aday dukwen daliyugo a ḡal, pəkəraḡ ahay ta ta ī zek wa.

⁵² Jəvay ahay tə təba re, aday do a Mbərom ma mac ataya tə slabakay à məkə wa bayak awan.

⁵³ Do ataya tə jənay ahay à jəvay wa, aday pə dəba ana Yesu sə slabakay ahay à məkə wa ata nà, ta zlak à Urəsəlima, wulen su doh cəncan awan, aday do ahay bayak a tə canak atan re.

⁵⁴ Suje sə Ruma ahay tə bahay a tinen, tinen apan ti ba pə Yesu. Tə canan anà daliyugo a sa ḡal pi zek tə way a sə təra ataya nà, tə jəjar pi zek anga way a sə təra ata awan. Ta ja, ta wa: «Tə dīdek awan, winen Wan a Mbərom.»

⁵⁵ Uwar ahay bayak a inde à man ata awan, tə tavay zad, tinen apan ti cak ayak apan. Tinen aday nà, tə pərahan ahay azar anà Yesu kwa à Galile wa, anga ti gan mer su way.

⁵⁶ A wulen sə uwar ataya nà, dī tan à nga anà Mariyama dəna sə Magədala ahay, tə Mariyama may ana Yakuba tə Yusufu, aday may ana wan a Zebede aya inde à man ata re.

Tə gəba anan Yesu à məkə
Markus 15.42-47; Lukas 23.50-56;
Yuhana 19.38-42

⁵⁷ Suko a a ga cəna, dōwan a inde zlile awan, winen Arimatiya ahay, a nay. Dowan ata nà, tə ngaman Yusufu, winen dukwen njavar ana Yesu.

⁵⁸ A zla à man ana Pilatu, a cəce panan məsinde ana Yesu. Pilatu dukwen kə təmahak anan anan, a varan cəved sa la anan Yesu.

⁵⁹ Yusufu a zla, a gəba anan məsinde, a nga anan apan rəkot a inde lele awan.

⁶⁰ A dəfak anan ayak à jəvay anahan a inde ma la a à jama inde wiya awan. A bətukwal apan bələlən məduwen a, a tacay anan 'am sə jəvay kutok, a zla way anahan.

⁶¹ Mariyama, dəna sə Magədala ahay, tə Mariyama hinen ata, tinen mə njahay aya pa 'am jəvay, ti ca apan.

Do sa ba pə jəvay a Yesu ahay

⁶² Sidew a cəna, luvon sa man uda awan, bahay sə gədan dūngo anà way ahay anga Mbərom pi zek tə Farisa ahay ta zla àga Pilatu.

⁶³ Ta jan anà Pilatu kutok, ta wa: «Bahay a manay, 'am inde kə mak umo ahay à nga inde. Bina, à alay a do sə mungwalay a anan kə məcak fan bay ata nà, a wa: “Pə dəba sə amac uno wa luvon maakan nà, ni slabakay à məkə wa.”»

⁶⁴ Suwan həna nà, jan anà suje ahay tā ba anan jəvay awan luvon a maakan ataya cite. Bina njavar anahan ahay tā sa nay sə kəra anan məsinde anahan a bay. Ata ti jan anà do ahay: “Yesu kə slabakak ahay

† 27:46 Ca pə Jabuura 22.2.

à mæke wa.” Aday mungwalay a hëna anan ata nà, i zalay winen a mama'am ata re.»

⁶⁵ Pilatu a jan ata, a wa: «Suje ahay inde hëna. Zlen, kâ si ben anan jøvay ata kawa ana kwanay sa mba apan.»

⁶⁶ Ta zla, tã tapay anan 'am sã jøvay ata tã mætãtok, ta pak suje ahay à man ata sa ba anan jøvay kutok.

28

Yesu a slabakay ahay à mæke wa
Markus 16.1-10; Lukas 24.1-12;
Yuhana 20.1-10

¹ Pã dæða sã luvon sa man uda wa, kawa sa ja nã, pa pac sã zaka, pærek, Mariyama dëna sã Magädala tã Mariyama hinen ata, ta zla sa cak ayak pã jøvay.

² Natiya ca, daliyugo a ßal kãzlek kãzlek, anga maslay a Mbërom a nay à mburom wa, a bëtukwal anan bëlälän ana tinen sã tacay a 'am sã jøvay ata, a njahay apan ton.

³ Maslay a Mbërom ata a dav nã kawa awuted a Mbërom sa dac ata awan. Zana anahan pi zek ðukwen a dav nã kawa lanja.

⁴ Do sa ba pã jøvay ataya tã canan cëna, tã jëjar pi zek bayak awan, tã tãra kawa ðo ma mac aya awan.

⁵ Maslay a Mbërom ata a jan anã uwar ataya: «Kwanay nã, kã jëjiren bay, bina na san zle, kwanay apan ki pälän Yesu, ðowan a tã darak anan ayak pã ðëdom mæ zlängad ata awan.

⁶ Winen inde à man a anan sabay! Kã slabakak ahay à mæke wa kawa ananahan a sa ja ata awan. Əna, hayak ikwen ahay! Cen pa man a tinen sã nahak anan ayak uda ata awan.

⁷ Aday zlen bæse, jen anan anã njavar anahan ahay nã: “Yesu kã slabakak ahay à mæke wa. I lahak ikwen à Galile. Ki i cinen anan nã, à man ata awan.” Na jak ikwen anan coy.»

⁸ Kwayan'a, uwar ataya ta haw aha-haw pa 'am jøvay wa, tinen ma rah a tã zlawan aday tã ataslay mivel a re. Tinen apan ti zlan anan ayak tã lëbara ata anã njavar a Yesu ahay kutok.

⁹ Kwayan'a Yesu a nay ahay, tã zlan-gay uda tã uwar ataya awan. Yesu a jan atan, a wa: «Zay ðaw?» Uwar ataya tã hädäken ayak pã cakay. Ta ban anan à saray a wa, tã hëran nga.

¹⁰ Yesu a jan atan, a wa: «Kã jëjiren bay. Zlen, jen anan anã mërak uno ahay nã tã zla pã daliyugo sã Galile. Ti i cuno nã, à man ata awan.»

'Am ana ðo sa ba pã jøvay ahay

¹¹ Uwar ataya tinen apan ti zla way a tinen kutok, suje sa ba pã jøvay ataya azar aya ta zla à Urësalima, tã tækären lëbara sã way a sã tãra ataya fok anã bahay sã gädän dundo anã way ahay anga Mbërom.

¹² Tinen ite tã halay nga pã kãrtek a tã mæced sã Yahuda ahay. Ta ßan à wulen a tinen inde, tã varan dala bayak a anã suje ahay,

¹³ tã jan atan nã: «Jen nã: “Më njækak ahan, aday njavar anahan ahay ta nak, tã kërak anan mäsindë sã luvon.”

¹⁴ Guverner kã sak a släne 'am a anan ite nã, manay a mi san sã bënan mbac, mi tãmay ahay kwanay à ðäce ahay wa fok.»

¹⁵ Suje ataya tã tãma dala ata, aday ta ga kawa ana tinen a sa jan atan ata awan. Mungwalay ata kã tak 'am à wulen sã Yahuda ahay bayak a hus ahay biten.

Yesu a kan zek anã njavar anahan ahay

Markus 16.14-18; Lukas 24.36-49;
Yuhana 20.19-23; Mer su way ahay 1.6-8

¹⁶ Natiya kutok, njavar a Yesu ahay kuro nga kãrtek ataya ta zla pã daliyugo sã Galile, ta zla à bëzlom a ßa Yesu a kã jak atan anan ata awan.

¹⁷ Tã canan cëna, tã dukwen gërmec ù vo, əna ðo a azar aya ta ma nga sa ja nã: «Hinahibay nã winen bay ðäge.»

¹⁸ Yesu a hädäken atan ayak pã cakay, a ja: «Mbërom kã varak uno anan mægala pã way sã mburom ahay fok tã mægala pã way sã daliyugo ahay fok.

¹⁹ Anga nan, zlen pã cakay su ðo su kon ahay fok, tären atan njavar

uno aya awan. Gen atan baptisma tə sləmay ana Bəbay Mbərom, tə sləmay ana Wan anahan, aday tə sləmay ana Apasay Cəncan awan.

²⁰ Tətiken atan anan aday ti dəfan apan anà way uno sa jak ikwen ataya fok. Sənen anan, ni ga inde tə kwanay pə luvon pə luvon hus pa sa ndav anan daliyugo.»

**Ləbara mugom a kawa
ana
Markus
sə vinde anan ata awan
A dəkay way pə deftere
a anan**

Markus a vinde dərəwel a anan nà, sə dəkay anan Yesu winen Almasihu, Wan a Mbərom. Iken apan ki jinge dərəwel a Markus nà, ki njiden anan Yesu kawa iken pə kərtek a tə Piyer. Kawa ana Piyer sə canan anà masuwayan a Yesu sa ga ata nà, ki canan pə mədire pə mədire, aday ki san kutok, Yesu nə winen wayaw.

Nga sa 'am ahay

Yesu a lavan zek anà mer su way anahan (1.1-20)

Yesu a ga mer su way anahan à Galile aday à Yahudiya (1.21 - 10.52)

Yesu winen à Urəsalima (11.1 - 15.47)

Yesu a slabakay à məke wa (16.1-20)

Wazo a Yuhana do sa gan baptisma anà do ahay

Mata 3.1-12; Lukas 3.1-18; Yuhana 1.19-28

¹ Ləbara mugom a, pə Yesu Almasihu, Wan a Mbərom, a dazlan nà, natiya awan.

² A təra kawa ana Ezaya, do maja'am a Mbərom, sə vinde, a wa:

«Mbərom a jan ahay anà do si mer su way anahan nà:

“Həna ni slan do maslan uno, i lahak pa 'am saa ndakak anan cəved lele.

³ Dowan a inde, winen apan i zlah à saf inde à kiɓe, a wa:

Ten anan cəved anga Bahay winen apan i nay.

Ten anan cəved ata mə tavay nga a fəhhe lele.*”»

⁴ Matanan kutok, Yuhana do sa ga baptisma, a zla à man sa saf inde. Winen apan i wazan à do ahay, a wa: «Mbəsiken ines a kwanay

ahay, təmihen sa ga baptisma, aday Mbərom i pəsek ikwen anan ines a kwanay ahay.»

⁵ Do sə Urəsalima ahay pi zek tu do sə Yahudiya azar aya fok, ta nay pə cakay a Yuhana. Tə dazlan sə dəkay anan ines a tinen ahay. Aday Yuhana a gan atan baptisma à zlinder sə Urdon inde.

⁶ Yuhana a aday nà, a daf pi zek nə zana ma han a tə sibœk sə zlugweme awan, a ɓan zərkutov dukwen tə maslärapa sa zlay. Way sa pa anahan ite nà, hayam ahay pi zek tə umam sə kiɓe aya awan.

⁷ A wazo anahan inde nà, a wa: «Dowan inde, i nay à dəɓa uno wa, a zalay nen tə mazlaɓ lele. Anga nan, nen na slak sə kudœk, aday ni pəsakan anan liɓer sə təkarak anahan bay.

⁸ Nen nà, na gak ikwen baptisma nə tə a'am, winen kəma, i i gak ikwen baptisma nə tə Apasay Cəncan awan.»

Yesu a ga baptisma

Mata 3.13 - 4.11; Lukas 3.21-22, 4.1-13

⁹ A alay ata kutok, Yesu a slabakay ahay, kwa à wulen su doh sə Galile sə ngaman Nazaratu ata wa, a nay ahay pə cakay a Yuhana à zlinder sə Urdon, aday Yuhana a gan baptisma.

¹⁰ Yesu winen apan i jənay à a'am wa cəna, a canan à bagəbaga mburom a təɓa pangaya, aday Apasay a Mbərom winen apan i dazay ahay apan kawa badəbada.

¹¹ Aday 'am a ndəray ahay kwa à mburom wa, a wa: «Iken wan uno, ləliwe uno awan. Nə taslay mivəl bayak a nə tə iken.»

¹² Kwayan'a, Apasay a Mbərom a zla anan Yesu à man sa saf inde à kiɓe.

¹³ Yesu, winen à man ata nə luvon kwa kuro fuɗo, Fakalaw winen apan i njak anan. Atə Yesu mə njahay a, pi zek tə way sə kiɓe ahay, aday maslay a Mbərom ahay tinen apan ti gan mer su way.

* 1:3 Ca pə Esaaya 40.3.

Yesu a ngaman anà do sa ban kələf aya inde fudo

Mata 4.18-22; Lukas 5.1-11

¹⁴ A alay ata asanaw nà, bahay Hiridus a ban anan Yuhana à dangay. Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a ma pə daliyugo sə Galile. A wazay anan ləbara mugom a, mbala ana Mbərom sə slənay,

¹⁵ a wa: «Alay a kà slak həna, bahay a Mbərom winen defefe kutok. Mbiken ines a kwanay ahay, aday dəfen nga pə ləbara mugom awan.»

¹⁶ Natiya, Yesu a zla ta man sə bəlay sə Galile nà, a canan anà do sa ban kələf aya inde cew, atə Simon tə mərək anahan Andəre, tinen apan ti ban kələf tə zuvo a tinen ahay.

¹⁷ Yesu a jan atan, a wa: «Hayak ikwen ahay. Pərihen uno azar, aday ki bənen nə kələf sabay. Ki i njiden uno nà, do sə pəruho azar ahay adəka.»

¹⁸ Kwayan'a tə mbəsak zuvo a tinen ahay, aday tə pərahan azar.

¹⁹ A hədek pa 'am mənjoek, a tan à nga anà dōwan aya cew asa, atə Yakuba tə mərək anahan Yuhana, wan ana Zebede ahay. Tinen apan ti ndakay zuvo a tinen ahay à kwalalan inde.

²⁰ A ngaman atan ayak ite, kwayan'a tə mbəsak anan bəbay a tinen Zebede pi zek tu do si mer su way anahan ahay à kwalalan inde, tə pərahan azar anà Yesu.

Yesu a mbar anan dōwan a inde tə setene à nga

Lukas 4.31-37

²¹ Atə Yesu tə njavar anahan a, sə ngaman ataya, ta zla way a tinen, tə dəzle à wulen su doh sə Kafarnahum. Pə luvon sa man uda awan, Yesu a zla à doh sə wazay†, a dazlan sə dakan atan anan way.

²² Wazo anahan a a gan atan masuwayan, anga winen a dakay way nə kawa do sə mazlaḅ bina, kawa miter sə Tawrita ahay itəbay.

²³ A alay ata ite, dōwan inde à man ata awan, winen tə setene à nga inde. A zlah pi zek,

²⁴ a wa: «Iken Yesu, do sə Nazaratu, ma a nak pə manay anaw? Ka nak sə lize manay ca daw? Na san iken zle lele, iken nə do maslan a Mbərom Cəncan awan.»

²⁵ Cəna Yesu a gafan 'am tə məgalak awan, a jan nà: «Kə bəbal awan bay, hayak à dōwan ata wa adəka.»

²⁶ Kwayan'a, setene ata a ḅal anan dōwan ata kəzlek kəzlek, a zlah pi zek sə məgala, aday a nay à dōwan ata wa bok.

²⁷ A gan masuwayan anà do ahay fok. Aday tə cəce pi zek ahay wa, ta wa: «Həna anan nə maw? Mərike wiya a aday tə mazlaḅ a bidaw? Winen apan i jan 'am anà setene ahay, aday tə dəfan apan acəkan!»

²⁸ Cəna, ləbara anahan a ata a ta 'am təday pə daliyugo sə Galile ata fok.

Yesu a mbar do sə dəvac ahay bayak awan

Mata 8.14-17; Lukas 4.38-41

²⁹ Natiya, atə Yesu ta nay tatə Yakuba tə Yuhana, à doh sə wazay wa cəna, ta zla way a tinen àga atə Andəre tə Simon.

³⁰ Jəje ana Simon inde, winen mə nahay a à doh, anga nga a bərzlan. Yesu a dəzlek ayak cəna, tə təkəren ləbara awan.

³¹ Yesu a hədek pə cakay anahan, a bənan alay, a slabak anan. Nga sə bərazl a ndalay panan. Uwar ata a slabak, a dan atan way sa pa.

³² Pə dəba ana pac sə slahay à doh wa nà, do maza aya tə gəḅay do sə dəvac a tinen ahay, pi zek tu do tə setene aya à nga inde ataya fok. Ta nay atan pə cakay ana Yesu.

³³ Do sa man ataya fok tə halay nga pə bərkwitek su doh ata awan.

³⁴ Yesu a mbar anan do sə dəvac ahay cara cara, a razl anan setene ahay à do ahay wa. Aday kə varak atan cəved anà setene ahay sa ja 'am bay, anga ta san anan zle lele.

Yesu a wazay à wulen su doh sə kiḅe ahay

Lukas 4.42-44

† 1:21 Doh sə wazay sə Yahuda ahay, bina egliz bay.

³⁵ Sidew a nà, Yesu a wule pèrek, a zla à kié à saf inde saa ga amboh à man ata awan.

³⁶ Atə Simon tu do aday tinen àga winen ataya, ta zla saa pəlay anan.

³⁷ Ta njad anan cəna, ta jan, ta wa: «Do ahay fok, tinen apan ti pəlay iken.»

³⁸ A mbəfahan atan apan, a wa: «Zluko adəka nə à wulen su doh sə kié ahay, aday ni saa wazan à do ahay à man ataya re. Anga na nay nà, saa ga mer su way ata awan.»

³⁹ Matanan acəkan, a bar pə daliyugo sə Galile fok. A wazay u doh sə wazay ahay, a razl anan setene ahay à do ahay wa.

Yesu a mbar anan dōwan a inde mə dugwad awan

Mata 8.1-14; Lukas 5.12-16

⁴⁰ Dōwan a inde, winen mə dugwad awan, a nay pə cakay ana Yesu. A dukwen gərmec u vo, a jan tə zəhha awan: «Kà zlak anak à nga nà, ki mba apan sa mbar nen aday zugol uno à ndav ite.»

⁴¹ 'Am anahan ata, a gan i zek wa anà Yesu. A ndədo y alay, a laman, ta sa ja: «U no. Mbar! Zugol anak kə ndəvak.»

⁴² Cəna, mbəlak məduwen ata a ndalay pə dōwan ata wa, a mbar kutok.

⁴³ Aya əna Yesu a gafan 'am pi zek wa lele, aday a razl anan, ta sa jan nà:

⁴⁴ «Zla wanak, aday kà sa təkəren ləbara a anan anà dōwan bay. Əna zla saa kan zek anà do sə gədan dūngo anà way anga Mbərom, à zəzor iken. Aday varan way anà Mbərom, kawa a Tawrita ana Musa sa ja, sa vad panak awiyaway. Natiya do ahay tā san apan, zugol anak kə ndəvak.»

⁴⁵ Əna, dōwan ata a zla way anahan cəna, a gar anan do ahay tə ləbara kawa sə təra apan. Anga nan, Yesu a mba apan sa zla à wulen su doh ahay, pə idé su do ahay, sabay. A njahay wanahan nə, uho à kié. Cəkəbay, do ahay ta zlak ayak pə cakay anahan ta day ahay wa fok.

2

Yesu a mbar anan dōwan a inde mə təra à məndak awan

Mata 9.1-8; Lukas 5.17-26

¹ Pə dəba sə nahay mənjoek wa cəna, Yesu a may ahay à Kafarnahum. Do ahay fok tə sləne asa winen inde agay à wulen su doh.

² Tə halay nga bayak awan, aday man kə mbakak kwa mənjoek bay, uho kawa u doh re. Aday Yesu winen apan i dakan atan anan 'am a Mbərom.

³ Do ahay fudo tə gəbak ayak dōwan a tinen inde tə lala, winen mə təra à məndak awan.

⁴ Tə njadək man sə dəzle anan dōwan ata pə cakay ana Yesu bay, anga do kə zalak u doh awan, rod ahay à məsudoh inde. Anga nan kutok, ta jən pa nga su doh, tə təba anan nga su doh à man ana Yesu winen mə tavay a uda ata awan.* Tə taran anan ayak dōwan pə lala ata tə liéer.

⁵ Yesu a canan anà adaf nga† a tinen ata cəna, a jan anà dōwan a mə təra à məndak ata awan, a wa: «Dəna uno, nə pəsek anan ines anak ahay coy.»

⁶ Kutok nà, miter sə Tawrita ahay mə njahay aya inde à man ata awan. Tə jalay à nga a tinen inde, ta wa:

⁷ «Dōwan a anan a ja 'am ata nà, angama kəlanaw? Ajənan pa 'am anà Mbərom. Waya sa mba apan sə pəse ines su do anaw, kak si Mbərom a aday bina!»

⁸ Yesu a san anan ajalay nga a tinen a kwayan'a, a jan atan: «Kə jilen à mível a kwanay inde matana ata nà, angamaw?

⁹ Ma da 'am a nə maw? Sa ja: “Nə pəsek anan ines anak ahay”, ata daw, kabay, sa ja: “Slabak, gəba lala anak, zla”, ata daw?

¹⁰ Əna u no kə sənən apan lele, nen Wan su Do nà, məgala uno inde sə pəsen anan ines à do ahay pə daliyugo.»

Matanan, a jan anà dōwan mə təra à məndak ata awan:

* **2:4** Nga su doh a tinen mi cəe6 a cəecəe6 bay. Tə pəpay a pəpay. † **2:5** Adaf nga: tə bayak pə Yesu aday ta daf apan nga.

¹¹ «Nen apan ni jak: Slabak, gəba lala anak, zla agay!»

¹² Cəna, a slabak, a gəba lala anahan pə ide sə do ahay fok, a zla wanahan. A gan atan masuwayan. Anga nan, tə həran nga à Mbərom, ta wa: «Kula də canak anan anà way mə təra kawa həna anan bay.»

*Yesu a ngaman anà Lewi
Mata 9.9-13; Lukas 5.27-32*

¹³ Asa, Yesu a zla ta man sə bəlay sə Galile. Do ahay fok ta zla pə cakay anahan, aday a dakan atan anan way.

¹⁴ Winen apan i zla ata nà, a canan ayak anà dōwan inde tə ngaman Lewi‡, wan ana Alfa, winen mə njahay a ù doh sə cakal jangal. Yesu a jan, a wa: «Pəruho azar!» Lewi a slabak ca, a pərahan azar acəkan.

¹⁵ Pə dəba anahan a wa, Yesu a njahay tə njavar anahan ahay sa pa way àga Lewi. Do sə cakal jangal ahay pi zek tu do sə atahasl ahay tə njahay pə cakay ana Yesu sa pa way à tuwez kərtek a wa, tinen bayak a sə pərahan azar.

¹⁶ Miter sə Tawrita à wulen sə Farisa ahay wa tə canan winen apan i pa way pə kərtek a tu do sə cakal jangal ahay, aday tu do sə atahasl ahay nà, tə cəce pə njavar anahan ahay wa, ta wa: «A pa way pə kərtek a tu do sə cakal jangal ahay, aday tu do sə atahasl ahay nà, angamaw?»

¹⁷ Yesu a sləne anan lele nà, a jan atan, a wa: «Do dəvac a bay cəna, a gan may anà do sə disise bay, si do sə dəvac ahay. Nen na nay ahay sa naa ngaman anà do sa ga way lele ataya bay. Əna na nay ahay nà, sə ngaman anà do sə atahasl ahay.»

*Acəce way pə sumaya
Mata 9.14-17; Lukas 5.33-39*

¹⁸ Natiya, njavar a Yuhana ahay pi zek tə Farisa ahay, tinen apan ta ta ga sumaya. Do ahay ta jan anà Yesu: «Njavar a Yuhana ahay ta sə Farisa

ahay ta ga sumaya, aday mbala anak ahay nə ta ga itəbay nà, angamaw?»

¹⁹ Yesu a mbədaħan atan apan, a wa: «A ga pikwen nà, do mə ngamay aya à man sə gəba dalay nà, ti mba apan sa ga sumaya ite daw? Matanan bay! A alay a tinen pi zek tatə do sə gəba dalay ata nà, ti ga sumaya kula bay.

²⁰ Əna pa pac a do sə gəba dalay ata, tə bənak anan à wulen a tinen wa nà, ata ti ga sumaya kutok.

²¹ «Matana re, waya sə tapay zana wiya a pə zana anahan məduwer a anaw? Ibay. Anga à man sə banay anan nà, məgabəl sə zana wiya ata i zəga anan apan məke ana zana məduwer ata awan, i ngəraw.

²² «Aday dukwen, dōwan sa mbaď mahay anahan mə kwasay a bay, à mbulo sa zlay§ məduwer a nà, ibay. Anga mahay mə kwasay a bay ata kà sak a kwasay uda nà, i ngəraw anan mbulo məduwer ata awan. Ata mahay i mbaď, aday mbulo dukwen kə nəsek re. Sumor a nà, sa mbaď mahay mə kwasay a bay à mbulo wiya inde cite.»

Yesu nà, winen bahay sə luvon sa man uda awan

Mata 12.1-8; Lukas 6.1-5

²³ Pa pac a inde nà, luvon sa man uda awan, atə Yesu tə njavar anahan ahay ta zla tə guvo sa ndaw. Tinen apan ti zla ata nà, njavar anahan ahay ta kaď ndaw sa pa.

²⁴ Farisa ahay tə canan cəna, tə cəce pə Yesu wa kutok, ta wa: «Ca apan, ta ga way aday təde abay sa ga pə luvon sa man uda awan bay ata nə angamaw?»

²⁵ Yesu a mbədaħan atan apan, a wa: «Kula kwanay kə jingen way ana Dawuda sa ga tu do anahan ahay, à alay a may a han apan ata itəbay daw? A ga nə kəkəməw?*

²⁶ A alay a Abiyatar winen bahay nga su do sə gəďan dundo anà way

‡ 2:14 Lewi: kawa sa ja nà, Mata. Sləmay su do kərtek awan. § 2:22 Mbulo sa zlay nà, way sa mbaď uda mahay kabay a'am sa sa, anga do sa bar ahay. Aday dukwen, kak winen wiya a nà, a ngəraw kawa atə gəzla tə kukwar sa kaď ata bay. * 2:25 Ca pə 1 Samuyila 21.2-7.

ahay anga Mbərom ata nà, Dawuda a zla à jawjawa sə mazlaḅ a Mbərom, a ray pen ma ga nga anga Mbərom. Təde abay saa pa dəf ata nà, tinen do sə gədan dundo anà way ahay taayak ba. Əna Dawuda kà pak tu do anahan ahay re.»

²⁷ Yesu a jan atan kutok: «Mbərom a dəf luvon sa man uda awan nà, anga do, bina a dəf do anga luvon sa man uda awan bay.

²⁸ Kətanən, nen Wan su Do nà, nə lavan nga anà luvon sa man uda awan.»

3

Yesu a mbar anan dōwan a inde ma mac alay awan

Mata 12.9-14; Lukas 6.6-11

¹ Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a zla u doh sə wazay* maza asa. Dōwan inde à man ata ma mac alay awan.

² Do manide a Yesu aya inde nà, tinen apan ti dəfan ide. Kak kə mbərak anan dōwan ata pə luvon sa man uda awan nà, ata aday ti man anan mungok.

³ Yesu a jan anà dōwan ma mac alay ata awan: «Slabak, tavay pa 'am sə do ahay.»

⁴ Cəna, a cəce pə do ahay wa, a wa: «Pə luvon sa man uda nà, cəved inde sa ga mer su way lele awan, kabay cəved inde sa ga mer su way lelibay awan, daw? Təde sa tam anan sifa su do daw, bəzi lele nə sə lizen anan sifa daw?» Əna ta ngam sə mbədahan apan bay.

⁵ Yesu a ca patan nerre tə mível awan, aday asəder a tinen ata dukwen kə cəbak anan ite. A jan à dōwan ma mac alay a ata kutok: «Ndədo y anan alay anak!» A ndədo y anan acəkan, alay anahan a pəsak ike.

⁶ Farisa ahay tə canan cəna, ta nay ahay uho, aday tə halay nga pə kərtək a tu do ana Hiridus ahay, aday tə pəlay cəved sə lize anan Yesu.

Do ahay bayak a ta zla à man a Yesu

* **3:1** Doh sə wazay sə Yahuda ahay, bina egliz bay. ga mível bəse bəse kawa adac a Mbərom.

⁷⁻⁸ Yesu a slabak à wulen a tinen wa, a zla way anahan pə bəlay sə Galile tə njavar anahan ahay. Do ahay bayak a tə pərahak anan azar. Ta nay ahay kwa à Galile wa, kwa à Urəsəlima wa, tu do sə Yahudiya ahay fok, aday à Idumiya wa, pi zek tu do ahay sa nay ahay kwa à dəba sə zliinder sə Urdon wa, aday tu kon sə cakay sə Tirus tə Sidon ahay wa fok.

⁹ Anga nan kutok, Yesu a jan anà njavar anahan ahay tə pəlan kwalalan cəde wə awan, aday i njahay uda awan, bina do ahay tinen apan ti ngədec anan kə zalak.

¹⁰ Kə mbərak do sə dəvac ahay bayak awan. Anga nan, do sə dəvac azar aya cara cara tə zəgahak ayak apan, aday tā njad sə laman à Yesu ite.

¹¹ Do sə setene ahay ite, tə canan à Yesu a cəna, tə slahay pa 'am anahan, ta zlah, ta wa: «Iken nə Wan a Mbərom!»

¹² Yesu a gafan 'am anà setene ataya tā sa jan anà dōwan winen wayaw bay.

Yesu a walay do maslan anahan ahay kuro nga cew

Mata 10.1-4; Lukas 6.12-16

¹³ Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a jan way anahan à bəzłom, a ngaman ayak à do ahay kawa sa nan fok. Ta nay pə cakay anahan awan.

¹⁴ Winen ite, a walay wa kuro nga anahan a cew, a ngaman atan nə do maslan ahay. A jan atan, a wa: «Nə walay kwanay nà, aday ki njihen ti nen, ata ni slan kwanay saa wazay,

¹⁵ saa razl setene ahay tə məgala a nen saa varak ikwen ata awan.»

¹⁶ Do a mə walay a kuro nga cew ataya nà, sləmay a tinen aya həna: Simon (Yesu a dəf apan sləmay hinen, a ngaman Piye†),

¹⁷ atə Yakuba tə Yuhana, wan ana Zebede ahay (Yesu a dəf patan sləmay re, a ngaman atan Bowanerges ahay, kawa sa ja nà, wan ma dac Mbərom ahay‡),

† **3:16** Kawa sa ja nà, Pəkərad. ‡ **3:17** Anga ta

¹⁸ Andære, Filip, Bartilome, Mata, Tomas, Yakuba wan ana Alfa, Tade, Simon, do manide sə Ruma ahay,

¹⁹ tə Yudas Iskariyot, do saa ga daf pə Yesu.

Yesu a razl setene ahay tə mægala a Mbərom

Mata 12.22-32; Lukas 11.14-23, 12.10

²⁰ Atə Yesu tə njavar anahan ahay ta may ahay agay. Asa, do ahay tə halay nga kə zalak, aday Yesu tə njavar anahan ahay tə njadak alay a sa pa way bay.

²¹ Do anahan ahay tə sləne 'am ata nà, ta nay sə gəbak anan ayak, anga do ahay ta wa: «I ga nə nga a vawan.»

²² Miter sə Tawrita aya inde, ta nay ahay kwa à Urəsalima wa. Ta wa: «Bə'elzebul apan!Š» Azar aya ta wa: «Ayaw! Fakalaw sə varan mægala sa razl anan setene ahay.»

²³ Yesu a ngaman ayak anà do ataya pə cakay anahan, a jan atan 'am ta 'am sə jike, a wa: «Fakalaw i mba apan sa razl Fakalaw nə kəkəməw?»

²⁴ A wulen sə bahay kərtek a inde nà, kak do anahan aya tinen apan ti vad zek nə, bahay ata i tavay nga mba daw?

²⁵ Kak do su doh ahay, 'am kà zlak atan pi zek bay nà, doh ata i tavay nga mba daw? A'ay. I gugwes.

²⁶ Matana re, kak Fakalaw kə slabakak pi zek anahan a nà, gədan anahan a i gəzla cew nà, i tavay nga mba daw? A'ay. I lize.

²⁷ «Dowan saa mba apan sa zla ù doh su do gədan a saa ngəzəray panan way anahan ahay nà, ibay. Si kə lahak apan kurre kə jawak anan dowan ata awan, aday i saa mba apan sa zlan ù doh sa ray panan way anahan ahay nà, na.

²⁸ «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Do ahay ti ga ines, ti jənan pa 'am anà Mbərom dukwen, i pəsen atan anan fok re.

²⁹ Əna do sə jənan pa 'am anà Apasay Cəncan a nà, i njad apəse 'am sə atahasl anahan kulibay. Anga ines

anahan a sa ga ata nà, i njahay apan sə viyviya awan.»

³⁰ Yesu a ja matanan nà, anga dowan ataya ta wa: «Apasay lelibay inde apan.»

Mərak a Yesu ahay tatə may anahan

Mata 12.46-50; Lukas 8.19-21

³¹ Pə dəba anahan a wa nà, mərak a Yesu ahay tatə may anahan ta nay. Tə dəzle cəna, tə tavay uho, ta slan apan do saa ngaman ayak.

³² Do ahay inde bayak a mə njahay a pə cakay anahan ta jan kutok, ta wa: «Atə may anak tə mərak anak ahay, tinen mə tavay aya uho, tə cəce iken.»

³³ Əna Yesu a mbədahən atan apan, a wa: «May uno, mərak uno ahay, ata nə atə wayaw?»

³⁴ A ca pu do sa van nga tew ataya, a wa: «Sə təra mərak uno ahay aday may uno nà, tinen.

³⁵ Do sa ga way sa zlan à nga anà Mbərom ata nà, sə təra may uno tə mərak uno nə winen adəka.»

4

Jike su do sa casl ndaw

Mata 13.1-9; Lukas 8.4-8

¹ Yawa, Yesu a dazlan sə wazan à do ahay maza pa 'am sə bəlay sə Galile. Do ahay bayak a tə halay nga pə cakay anahan. Anga nan, a ján à kwalalan inde saa njahay uda pa nga sə bəlay. Do ahay fok mə njahay a pə yugo.

² Yesu a dakan atan anan way ahay bayan a tə jike ahay. A wazo anahan a inde a jan atan, a wa:

³ «Pəken sləmay. Dowan inde a zla à guvo, saa casl ndaw. ⁴ Winen apan i casl ndaw ata kutok, zahav a guce panan pə cəved, aday məvuhom ahay tə dagay anan.

⁵ Zahav azar a, a guce pə saray pəkərad, ta hay ahay bəse, anga yugo inde bayan a ibay.

⁶ Əna pac a sləray cəna, a butoy anan aday a vak anan, anga sləlay a ibay.

⁷ Zahav azar a a guce à wulen sə adak inde. Ta ha cəna, ta har pi zek

tə adak, əna adak a bənan mbiyed, ndaw ata kə nahak bay.

⁸ Əna zahav azar a a guce pə yugo lele awan. Winen a hay cəna, a har, a zla nga uho, a nah kutok. Kərtək awan, hawal sa ndaw apan nə kwa kuro maakan, hinen ahay, hawal sa ndaw kwa kuro mbərka. Azar aya inde dukwen, hawal sa ndaw apan nə səkat səkat.»

⁹ Yesu a jan atan kutok: «Sləmay inde pə dōwan a nə, â sləne 'am a anan.»

*Yesu a ja 'am tə jike nə angamaw?
Mata 13.10-17; Lukas 8.9-10*

¹⁰ Pə dəba anahan a wa nə, Yesu winen taayak tu do maslan anahan ahay kuro nga cew, tu do maza aya ma van nga tew ata, tə cəce panan 'am anahan sa jan atan tə jike ata awan.

¹¹ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Kwanay nə, way mi der aya à bahay a Mbərom a inde ata nə, winen a kə gak ikwen panan akar sa 'am sə bahay anahan a coy. Əna do maza aya nə, ti sləne way ahay fok nə, si ta 'am sə jike,

¹² anga aday:

Tā ca apan, əna tə canan bay,
tā pak apan sləmay, əna tə sləne bay.

Bina aday tā saa may ahay pə cakay ana Mbərom bay,
aday Mbərom â pəsen atan anan ines a tinen ahay bay.*»

Yesu a pəsak anan jike su do sa casl ndaw ata awan

Mata 13.18-23; Lukas 8.11-15

¹³ Yesu a jan atan asa, a wa: «Kə slənen 'am sə jike a anan bay däge? Matanan acəkan! Ki i slənen 'am sə jike ahay kula sabay asanaw?

¹⁴ Do sa casl ndaw ata nə, a casl nə 'am a Mbərom.

¹⁵ Zahav sa ndaw pə cəved ata nə, do sə sləne 'am a Mbərom a ahay. Pə dəba anahan a wa nə, ti təma anan bəse, əna Fakalaw i nay, i wudeh anan 'am a ma casl à tinen inde ata awan, anga aday â hay bay.

¹⁶ «Do maza aya awan, ta ga minje tə zahav ma casl a pə saray pəkərad ata awan. Tə slənek 'am a Mbərom nə, tə təma anan bəse tə ataslay mível awan.

¹⁷ Əna 'am ata a pak sləlay à mível a tinen inde bay. Anga nan, dəcə i tan atan à nga, kabay ajugwar 'am i nay ahay patan anga 'am ana Mbərom nə, ti mbəsak cəved sa 'am a Mbərom.

¹⁸ «Do maza aya ta ga minje tə zahav ma casl a à wulen sə adak inde. Tinen apan ti sləne 'am a Mbərom cite.

¹⁹ Əna way sə daliyugo inde cara cara. Ti sapat zek tə way sə daliyugo ahay, ti gan may à zlile sə daliyugo ahay, ti ga ubor si zek pə way ahay cara cara. Way ataya fok nə, ti bənan mbiyed anə 'am a Mbərom, aday â nah bay.

²⁰ «Do maza aya asa, ta ga minje tə zahav sa ndaw ma casl a pə yugo lele awan. Tinen apan ti sləne 'am ana Mbərom ma ja awan, tə təma anan lele, ta zla nga uho pa 'am a Mbərom. Anga nan, kərtək a i nah lele, hawal i ga apan kwa kuro maakan, hinen ahay ti nah dukwen, hawal i ga patan kwa kuro mbərka, azar aya kutok ite, ti nah, hawal i ga patan səkat səkat.»

*Man sa daf lalam
Lukas 8.16-18*

²¹ Yesu a jan atan asa, a wa: «Kak, tə hanak uko pə lalam nə, ti der anan ta sə hərok apan tasa, kabay ti daf anan u vo lala daw? Lele nə, sa daf anan pə way sa daf lalam a bidaw?

²² Sənen anan, way mi der a, aday i njad zek bay nə, ibay. Wurwer sə way saa dəzley ahay ipec məduwen a bay dukwen ibay re.

²³ Anga nan kutok, kak do, sləmay inde apan cəna, â sləne!»

²⁴ A jan atan re asa: «Gen anan nga anə way a kwanay sə sləne ahay. Tasa a mbala a kwanay sə lavay anan way ata nə, Mbərom i lavak ikwen anan dukwen tə winen awan asa, aday i zəgahak ikwen anan apan.

* 4:12 Ca pə Esaaya 6.9-10.

²⁵ Do kà təbək anan sləmay sə sləne 'am nà, Mbərom i zəgahan anan sə sləne 'am ite re. Aday dō kà tacak anan sləmay, anga a nan sə sləne 'am bay nà, Mbərom i zəgahan anan sə tacan anan apan re.»

Jike sə zahav ma casl a à guvo

²⁶ Yesu a jan atan 'am maza awan, a wa: «Bahay a Mbərom a ga minje nà, tu dō sa casl zahav à guvo.

²⁷ A njak ahan, à njak ahan bay dəp nà, luvon tə ipec, zahav nà i ha, i har, mənjenja winen sa san a təra nə kəkəməw nà, a san bay.

²⁸ Yugo nà, a ha anan zahav taayak, a təra anan gujed, aday a təra anan gusuko, azanan asa, a zla nga uho, a nah zahav sə way asa re.

²⁹ Pə dəba anahan sa nah ata wa asa, i bəbez dem anahan saa car, sə halan nga anga way kə nahak.»

Jike sə zahav sa wan sə bəzan

Mata 13.31-32, 34; Lukas 13.18-19

³⁰ A ja asa, a wa: «Di ga anan minje tə bahay a Mbərom nà, ta ma asa anaw? Kabay dī dəkay anan nə tə jike wura asa anaw?

³¹ Bahay a Mbərom a ga minje nà, ta wan sə bəzan†. Winen ma kac a pə zahav sə way sə daliyugo.

³² Əna aday tə caslak anan à məke cəna, a ha, aday a har nà, a zalay dədəzl si sé azar aya awan. Alay si sé anahan aya nə məduwen aya awan. Məvuhom ahay ti mba apan sə njahay uda à sise anahan awan tu doh a tinen aya təke.»

³³ Yesu a təkəren 'am anà dō ahay nà, tə jike ahay bayak a kawa həna anaya awan, aday kawa ana dō ahay sa mba apan sə sləne.

³⁴ Kà jak atan 'am sə awan maza mənjenja jike bay. Əne pə dəba anahan a wa nà, atə Yesu, tinen mə mbəsak a taayak. A alay ata kutok, a dakan atan anan 'am sə jike aya awan.

Yesu a gafan 'am anà atə mad tə a'am

Mata 8.23-27; Lukas 8.22-25

† 4:31 Yesu a ga minje nà, ti sé sə əga tinen a inde. aday à gan dədəf à nga ata awan.

³⁵ Pa pac ata kərtek awan, suko a ga bine siwaw nà, Yesu a jan anà njavar anahan ahay, a wa: «Takasuko pa day uho.»

³⁶ Tə slabak, tə mbəsak anan dō ahay mə halay nga kutok. Njavar anahan ahay ta zla à kwalalan anahan sə lahan ata uda pa 'am ata awan, tə njahay uda awan. Tə gəba anan, ta zla way a tinen, aday kwalalan azar aya dukwen inde à man anahan ata awan.

³⁷ Tə dəzle à mamasl sə bəlay nà, vəvara məduwen a a slabak pa nga sə a'am. Məsugurndolon sə a'am ahay tə slabak, a nan à kwalalan sa rah coy.

³⁸ Yesu nà, winen ma njak ahan awan ta sə dəba, à slaway a inde, nga anahan ma daf a pə way aday à gan dədəf‡. Njavar anahan ahay tə dazlan, tə pədək anan ta sa jan: «Miter, dī lize kutok nə, a gak à nga wa itəbay dāw?»

³⁹ Yesu a slabak, a gafan 'am anà mad, a jan 'am anà məsugurndolon sə a'am ahay, a wa: «Njihe bəbətək bəbətək! Bəlay, iken dukwen ngatay aday, njahay tetəmtəme!» Mad a mbəsak sa bal, anga nan, bəlay dukwen kə njahak tetəmtəme acəkan.

⁴⁰ Yesu a cəce pə njavar anahan ahay wa kutok: «Kə jəjiren nà, angamaw? Kə dafen upo nga fan bay kələdāw?»

⁴¹ Ta ma nga sə jəjar pi zek asa. Ta ja à wulen a tinen, ta wa: «Do wura həna anan anaw? Atə mad tə məsugurndolon sə a'am ahay dukwen tə dəfan apan ata nà?»

5

Yesu a mbar anan dowan a inde tə setene aya à nga inde

Mata 8.28-34; Lukas 8.26-39

¹ Yesu a nay pa 'am sə bəlay, pa day su kon sə Gerasina ahay, tinen tə njavar anahan ahay fok.

² A dazay ahay à kwalalan wa cəna, dowan inde, winen tə setene aya à nga inde, a nay ahay à wulen sə jəvay ahay wa, i zla pə cakay a Yesu.

‡ 4:38 Way sa daf apan nga à man sa njak ahan,

³ Dowan ata a taa nahay way anahan nà, à wulen sə jəvay ahay inde. Dowan a mba apan sa ban anan aday sə jaway anan bay. Tə jawak anan à səşile inde dəp nà, a kađ anan fok.

⁴ Saray bayan awan, tə ɓanak anan tə calalaw, alay tə saray a təke fok, əna, a taa slađ anan nduroc nduroc fok re. A zalan məgala ana do sə pəlay sa gan nga ataya fok.

⁵ Luvon tə ipec fok, winen apan i bar à wulen sə jəvay ahay inde. Winen apan i zlah à ɓəzlom ahay inde, aday a ta zek mbəlak awan tu kon.

⁶ Əna a canan ayak à Yesu winen apan i nay ahay cəna, a hawan ayak pa 'am, a dukwen gərmec ù vo.

⁷ A zlah pi zek tə məgalak awan, a wa: «İken Yesu, Wan a Mbərom sə bagəbaga mburom, kə pəlay puno wa maw? Na gak kem tə sləmay a Mbərom, kà ga alay ti nen bay ite.»

⁸ A jan matanan ata nà, anga ɓa Yesu kà jak anan: «İken apasay lelibay awan, hayak à dōwan a anan wa.»

⁹ Yesu a cəce panan kutok: «Sləmay anak a nə wayaw?»

A mbədahan apan: «Sləmay uno Daskalak, anga manay bayak awan.»

¹⁰ A dubok a Yesu tə mindel, a wa: «Kem, kà sa razl setene a anaya dərən pə daliyugo a anan wa bay ite.»

¹¹ A man ata aday nà, gadura ahay inde bayak a pa zar kon, mə jugwar aya awan.

¹² Apasay lelibay ataya ta jan à Yesu kutok: «Varan umo cəved, mâ zla à gadura a anaya inde ite.»

¹³ Yesu a varan atan cəved acəkan, tâ zla à gadura ahay inde. Ta nay à dōwan ata wa, tə ndərmađ à gadura ahay inde kutok. Gadura ahay ta haw way a tinen, tə haway kwa ahay pa zar kon wa, tə dazak ayak kwa pa 'am məgujeguje wa à bəlay inde. Gadura ahay ti ga mbulo cew, əne tə lizek fok.

¹⁴ Matanan, do sa gan nga anà gadura ahay tə canan cəna, ta haw way a tinen agay. Ta tan 'am anà ləbara awan à wulen su doh məduwen awan, aday à wulen su doh

sə kiɓe ahay fok re. Do ahay ta nay ahay sa ca pə way ata awan.

¹⁵ Tə dəzley ahay pə cakay a Yesu cəna, tə canan à dōwan a apasay lelibay aya sa nay ahay wa ata awan, winen mə njahay awan, winen tə zana pi zek kutok. A san nga anahan zle lele coy. Aday ta ma nga pə əjəjar.

¹⁶ Do a sə canan anà masuwayan ataya tə təkəren ləbara sə təra pə dōwan ata awan, aday pə gadura ahay fok anà do sa zlak ayak ataya awan.

¹⁷ Do sa man ataya tə dazlan sə dubok Yesu aday à zla ù kon a tinen wa.

¹⁸ Yesu winen apan i jan à kwalalan inde mba, dōwan apasay lelibay aya sa nay ahay wa ata a jan anà Yesu nà: «Nà pərahak azar ite.»

¹⁹ Əna Yesu kə mbakak anan cəved sa zla maya tə winen bay, əna a jan, a wa: «Zla agay, təkəren anan anà do su doh anak ahay nə ləbara sə way sə təra apak ataya, aday ka gan i zek wa anà Mbərom Ba Məduwen nə kəkəməw ata awan.»

²⁰ Dowan ata a zla way anahan, a dazlan sə təkəren anan ləbara ataya pə daliyugo sə Dekapol, kawa ana Yesu sa gan fok, aday a gan masuwayan anà do sə sləne ataya fok.

Atə Zayrus tə uwar sə laman alay à zana a Yesu ata awan

Mata 9.18-26; Lukas 8.40-56

²¹ Natiya, Yesu a takasay bəlay, a nay pa day sə agay asa. Do ahay tə halay nga pə cakay anahan bayak a pa 'am sə bəlay.

²² Dowan inde, tə ngaman Zayrus, a zlak ayak à man a Yesu. Winen do məduwen awan, sə ləvan nga anà mer su way ù doh sə wazay nà, winen. A dəzley ahay pə cakay anahan nà, a dukwen gərmec ù vo anà Yesu.

²³ A gan may kə zalak, a wa: «Dəna uno inde, winen dəvac awan, i mac! Kem, hayak, đaf apan alay anak ite, aday à mbar, à njahay zay.»

²⁴ Yesu a slabak, a pərahan azar.

Aday, Yesu winen apan i zla nà, do sə pərahan azar ahay tə ngədec anan pə cəved.

²⁵ Uwar a inde à man ata awan, dɔvac a ite re. Ava kuro nga cew, mez winen apan i pəkan ahay à kutov wa hwiya.

²⁶ Kà gak dɛce à alay sɛ doktor ahay wa nə bayak awan. Kà lizek anan zɛlile anahan fok, aday kə njadək apan zay bay re, dɔvac anahan a ma nga sɛ zakay bugol.

²⁷⁻²⁸ Iyo, uwar ata kə slənek ləbara a Yesu. Anga nan, a nay ahay à wulen sɛ dɔ ahay wa ta sɛ dɔɔa anahan. A jalay nà: «Abay nà njad sɛ laman alay anà zana anahan a cəna, ni mbar.» A laman à zana awan cəna, ²⁹ mez anahan sa taa pəkay ata a dəkac ma kərtek. A jəjam anan zek anahan nà, cəcaɓ cəcaɓ a san zle kə mbərak à dɛce anahan wa.

³⁰ Yesu ite, a san zle, mɔgala kà nak ahay à winen wa. A mbəda zek à wulen sɛ dɔ ahay inde, a cəce: «Waya sɛ lumo anà zana anaw?»

³¹ Njavar anahan ahay tɛ mbədahan apan, ta wa: «Kə canan zle, dɔ ahay tinen apan ti ngədɛc iken. Kutok nà, ki cəce dɔ sɛ lamak asa daw?»

³² Əna Yesu winen apan i ca ide tuwwe hwiya, anga a nan sɛ canan à dɔwan sa ga awan ata awan.

³³ Uwar ata a canan à masuwayan ata sɛ tɛra i zek anahan inde ata nà, a jəjar pi zek yiɓyeɓ anga zlawan. A nay, a dukwen gərmec u vo anà Yesu, a təkəren anan 'am ataya fok.

³⁴ Yesu a jan kutok, a wa: «Mazar uno, adaf nga anak pi nen ata kə mbərak iken! Həna dɔvac anak inde sabay. Zla agay tɛ zay.»

³⁵ A alay a Yesu winen apan i ja 'am ata mba cəna, dɔ ahay ta nay əga Zayrus wa, winen dɔ sɛ lavan nga anà doh sɛ wazay ata awan, ta wa: «Zayrus, dənə anak nə kə ndəvak zek. Kə vawan nga anà Miter fan sabay.»

³⁶ Yesu kà gak anan nga anà 'am a tinen ata bay, a jan anà Zayrus: «Kə jəjar bay, daf upo nga lele cəna coy!»

³⁷ Kutok, Yesu a dazlan sa zla əga Zayrus asa. Əna kə mbakak anan cəved à dɔ ahay fok sɛ lagay anan

bay, si anà Piyer, aday anà Yakuba tɛ mərak anahan Yuhana.

³⁸ Tə dɛzle əga Zayrus nà, Yesu a sləne dɔ ahay tinen apan ti yam tuh-hwa, ti zlah, dɛce inde.

³⁹ A zla u doh, a ja: «Kə bəbilen awan bay. Ki yimen angamaw? Dənə a anan kə məcak bay. A njak ahan ca!»

⁴⁰ Man su dɔ ataya tɛ mbasay apan. Yesu a rəzlay atan uho fok, a mbəsak u doh nà, bəbay ta may ana dənə ata awan, tɛ apan njavar anahan maakan ataya awan. Tə dɛzle pə cakay ana dənə ata awan.

⁴¹ A bənan anan alay a dənə ata awan, a jan: «*Talita kumi!*» kawa sa ja nà: «Dənəma, slabak!»

⁴² Kwayan'a, dənə ata a slabak, a dazlan sa bar. Aday dɔ ahay tɛ jəjar pi zek bayan awan. Ava ana dənə ata nà, kuro nga cew.

⁴³ Yesu a gafan atan 'am lele, a wa tɛ saa jan à dɔwan bay. A jan atan asa tɛ varan way sa pa à dənə ata awan.

6

Do sɛ Nazaratu ahay tɛ dɛfak nga pə Yesu bay

Mata 13.53-58; Lukas 4.16-30

¹ Kagasl, Yesu a slabak à man ata wa, a zla u kon anahan à Nazaratu asa. Njavar anahan ahay tɛ pərahan azar.

² Winen à man ata awan, luvon sa man uda awan a dɛzley ahay nà, Yesu a dazlan sɛ dəkay anan 'am a Mbərom u doh sɛ wazay*.

Do ahay bayan awan inde, tɛ sləne 'am sɛ tətak way a anahan ata nə a gan atan masuwayan, aday ta wa: «A tətakay way a anaya awanaw? A njad kəlire sɛ asan way† a anan kəkəməw? Aday, a ga masuwayan həna anan cara cara nə ta maw?»

³ Na wa, winen nə dɔ sɛ cəced dɛdom ba? May anahan Mariyama bidaw? Mərak anahan ahay inde, atə Yakuba, tatə Yoses, Yuda, Simon, aday məran dənə aya dukwen inde, tinen à wulen a mənuko awan ba?»

* **6:2** Doh sɛ wazay sɛ Yahuda ahay, bina egliz bay. ana Apasay a Mbərom.

† **6:2** Kəlire a anan nà, madan bay, əna asan way

Anga nan kutok, ta ngam sa daf nga pə Yesu bay.

⁴ Yesu a jan atan, a wa: «Do ahay ta gan nga anà 'am ana do maja'am a Mbərom kwa ta sə wura fok. Əna ù kon anahan awan, à mamasl su do anahan aya awan, aday ù doh anahan a nà, dōwan a gan nga anà 'am anahan ahay itəbay.»

⁵ Natiya, Yesu kə njadək sa ga masuwayan à man ata kwa wura bay. Si a daf alay pu do sə dəvac azar aya ngal, a mbar atan.

⁶ A gan à winen awan wadan wadan, anga adaf nga a tinen inde pə Mbərom kwa mənjoek ibay.

Mer su way ana do maslan a kuro nga cew ataya awan

Mata 10.5-15; Lukas 9.1-6

Pə dəba a way ata wa nà, Yesu a zla pu kon sə daliyugo ata fok, a dakan anan way à do ahay.

⁷⁻⁸ A alay ata awan, a nan à Yesu sa slan anan do maslan anahan kuro nga cew ataya à wulen su doh aya inde. A halan atan nga, aday a varan atan məgala sa razl apasay lelibay aya awan.

A jan atan kutok, a wa: «Ni slan kwanay nə cew cew. Kà saa gəben awan pə alay anga cəved bay, kwa way sa pa, kwa mbulo sə dala. Ki gəben nà, si sukol,

⁹ təkarak, aday zana dukwen kərtək.»

¹⁰ A jan atan asa, a wa: «Kak ki zlen à wulen su doh a nà, njihen nə àga dōwan a sə təma uda kwanay ata awan. Ki njihen àga winen hus pə luvon a kwanay saa zla way a kwanay.

¹¹ Əna aday do sa man ataya tə təmahak kwanay bay ite nà, zlen way a kwanay à man ata wa, aday kə bəzləmen morbodok su kon a tinen pə saray a kwanay ahay wa, anga aday tà san pi zek tinen tə ines aya awan.»

¹² Do maslan a Yesu ataya ta zla, tə wazan à do ahay, aday tə mbəđahan ləen i ines a tinen ahay.

¹³ Tə rəzlak setene ahay bayak awan, aday tə mbərak do sə dəvac

ahay bayak awan ta sə mbəđan atan amar pa nga.

Amac ana Yuhana, do sa gan baptisma anà do ahay

Mata 14.1-12; Lukas 9.7-9

¹⁴ Iyo, bahay a inde məduwen awan, tə ngaman Hiridus, a sləne ləbara ana Yesu, anga do ahay fok tinen apan ti təkər ləbara a Yesu kwa aha fok.

Do ahay ngal ta ja, ta wa: «Yuhana, do sa gan baptisma anà do ahay ata, kà mak uho.» Tə dakan à Yesu nà, Yuhana. Anga nan, ta ja nə, a mba apan sa ga masuwayan ahay ata nà, nà.

¹⁵ Do maza aya ite, ta wa: «Yesu nà, Eliya‡.»

Aday do hinen ahay dukwen ta wa: «Winen nà, do maja'am a Mbərom hinen, kawa do maja'am a Mbərom sə kwakwa ataya awan.»

¹⁶ Əna Hiridus a sləne 'am ataya fok nà, a ja, a wa: «Yuhana, nen sa gad panan nga ata nà, kə slabakak ahay à məke wa!»

¹⁷⁻¹⁸ Kwakwa ata nà, Hiridus a gəba anan Hirudiya, uwar ana wanbay anahan a inde, tə ngaman Filip. Anga nan, Yuhana a jan, a wa: «Ki jipen pə uwar tə mərak anak nə, lelibay. Way ata nà, ines!» Anga nan kutok, Hiridus a jan anà do ahay tə ban anan Yuhana. Ta ban anan, tə dəfak anan ayak ù doh sə dangay.

¹⁹ Natiya kutok, Hirudiya a nan ide à Yuhana, a gan may sə lize anan. Əna, kə njadək apan cəved a bay.

²⁰ Aday dukwen Hiridus a jəjaran anà Yuhana. A san zle, Yuhana a nà, winen do lele awan, aday didem a pa 'am a Mbərom. Anga nan re, a gan nga lele. A ta pak sləmay pa 'am anahan awan nà, a wusen nga, əna hwiya a gan may sə sləne asa.

²¹ Pə luvon a inde kutok, Hirudiya a njad cəved sa ban anan Hiridus pə kwande. Azar uko sə bayak pə luvon sə wahay anan bahay Hiridus a ga. A da way sa pa, a ngaman anà do sə zlile ahay pə daliyugo sa Galile, pi zek tu

‡ 6:15 Eliya nà, do maja'am a Mbərom kwakwa awan.

dó sê lavan nga anà suje ahay fok, pi zek tã bahay sê daliyugo ataya awan.

²² Kutok nà, dèna a Hirudiya inde, a zlak ayak, a gèrvan atan. Agèrav anahan ata lele, kà zlak anan à nga anà bahay Hiridus tu dó anahan ahay fok. Aday Hiridus a cèce pè dèna ata wa, a wa: «A nak nè maw? Way anak saa cèce fok ni varak anan.»

²³ Dèrzalah a mbàdan apan, a wa: «Ni varak anan way anak saa cèce ata fok, kwa i dèzle hus pa sê gèzla anan bahay uno ì zek wa cew dèp nà, ni varak anan.»

²⁴ Dèna dalay ata, a nay uho, a jan anà may anahan, a wa: «Mamay, nè cèce nè maw?»

May anahan a wa: «Cèce nà, tã gèdàk ahay nga a Yuhana.»

²⁵ Cèna, dèna a dalay ata awan a may ahay pè cakay ana Hiridus, a jan, a wa: «U no ki gad anan nga anà Yuhana, aday vuro anan ahay hèna à kwatama inde.»

²⁶ Way a mè cèce ata kà zlak anan à nga anà Hiridus sabay fok. Əna ba kè mbàdàk anan pa 'am ana dó anahan mè ngamay ataya coy. I varan anan bay nà, i ga zek sabay.

²⁷ Matanan, a slan suje kèrtek, aday à gèdan anan ahay nga a Yuhana à kwatama inde.

²⁸ Suje ata a zla ù doh sê dangay, a gèday nga pè Yuhana wa. A nà anan à kwatama inde, a varan anà dèna a Hirudiya. Winen ite a tème anan cèna, a varan anan anà may anahan.

²⁹ Njavar a Yuhana ahay tã slène lèbara awan cèna, ta zla saa gèbay anan ahay mèsinde a Yuhana, ta la anan.

Yesu a varan way sa pa anà dó ahay ti ga mbulo dára

Mata 14.13-21; Lukas 9.10-17; Yuhana 6.1-14

³⁰ Aday, dó maslan a Yesu ataya ta may agay kutok. Tã halan nga pè cakay, tã dazlan sê tækèren anan way a tinen sa ga, aday sa jan anà dó ahay fok.

³¹ A alay ata nà, dó ahay tinen apan ti zlak ayak, tinen apan ti zla way a tinen bayak awan. Atə Yesu tu dó maslan anahan ahay ta njad cèved aday ti pa way bay. Anga nan kutok, Yesu a jan atan, a wa: «Kwanay, hayak ikwen ahay taayak a kwanay awan, zluco à kièbe à man a dèwan inde uda ibay ata awan. Ata, dī njad sa man uda mənjàek.»

³² Ta ján à kwalalan inde, aday ta zla kècah pè dó ahay wa à kièbe.

³³ Dó ahay bayak a tã canan atə Yesu tã njavar anahan ahay tinen apan ti zla way a tinen. Aday dukwen ta san atan zle. Anga nan, dó ahay ta nay ahay à wulen su doh ahay wa cara cara, ta haw tã saray à man ana Yesu saa zla. Tã lahan atan à Yesu tã njavar anahan ahay re.

³⁴ Yesu a dazay ahay à kwalalan wa cèna, a canan anà dó ahay bayak awan. Dó ataya ta gan ì zek wa, anga tinen kawa tème anahay, aday mənjàna dó sa gan atan nga. Anga nan, Yesu a dazlan sê dèkan atan anan way ahay fok.

³⁵ Anga luvon winen apan i ga ata nà, njavar a Yesu ahay ta nay pè cakay anahan, ta wa: «Mənuko à man kièbe inde, aday luvon winen apan i ga.

³⁶ Suwan, mbakan cèved anà dó ahay tã zla à wulen su doh ahay, pè culok ahay, aday ti i sukom way sa pa ahay.»

³⁷ Yesu a mbəđahan atan apan, a wa: «Kwanay a viren atan way sa pa awan.»

Njavar anahan ataya, ta jan, ta wa: «A nak ma saa sukomay ahay way sa pa tã dala sê *dinar*§ sèkat cew, anga aday mi varan atan acèkan dèw?»

³⁸ Yesu a cèce patan wa asa, a wa: «Tapa sê pen inde pikwen hèna nè jugumaw? Ənga, cen apan aday.»

Ta cay ahay apan, ta jan: «Inde nà, tapa sê pen ahay dára, tã kələf ahay cew.»

³⁹ Kagasl, Yesu a jan anà njavar anahan ahay tã njahay anan dó ahay

§ 6:37 *Dinar* kèrtek nà, àga tinen dala si mer su way sê hway kèrtek.

pə gujed mængədəz a à man ata awan, njəbukbok cara cara.

⁴⁰ Tə njahay atan nà, njəbok cəna səkat səkat, aday njəbok cəna kwa kuro dāra kwa kuro dāra.

⁴¹ Yesu a gəba anan tapa sə pen a dāra ataya tə kələf a cew ataya awan. A ca ide à mburom, a ngəran ayak anà Mbərom. A gəzla anan tapa sə pen ataya i zek wa, a varan anà njavar anahan ahay, aday tē gəzlan anan anà do ahay. Kutok, Yesu a gəzla anan apan kələf a cew ataya awan, a varan atan apan.

⁴² Do ataya fok ta pak, tə rahak 6ah 6ah.

⁴³ Pə dəba a way ata wa coy nà, njavar anahan ahay tə halan nga anà tapa sə pen tə kələf a mə mbəsak ata nà, a ga cəkarak kuro nga anahan a cew.

⁴⁴ Do sa pa way à man ata dukwen, tinen mə baslay a nà, mungol a dəkdek aday nà, mbulo dāra.

*Yesu a bar pa nga sə a'am tə saray
Mata 14.22-33; Yuhana 6.15-21*

⁴⁵ Pə dəba anahan a wa cəna, Yesu a jan anà njavar anahan ahay tē ján à kwalalan inde, aday tē lahan pa 'am sa zla à Baytisada pa day sə uho. Winen awan, i i mbəsak anan do ahay à dəba a tinen wa.

⁴⁶ Tə gəzla nga tə do ahay kutok, a zla way anahan à bəzlom saa ga amboh.

⁴⁷ Luvon a ga coy nà, Yesu winen taayak anahan à məndak mba. Njavar anahan ahay dukwen tinen tə kwalalan a kwa à mamasl sə bəlay dərən coy.

⁴⁸ A canan atan ayak nà, tinen apan ti 6al kwalalan nə tə gədan, anga tinen apan tə zlangay nga uda ta mad. Way ata fok a tēra nà, luvon uda mba. Ide a sa jəka i cəde nà, Yesu kə dəzlek à man a tinen winen apan i zla tə saray pa nga sə a'am. A ga kawa i saa gədan atan anan 'am.

⁴⁹ Njavar anahan ahay tə canan winen apan i zla tə saray pa nga sə a'am ata cəna, tə jalay nà, i ga nə mədahan. Anga nan kutok, ta zlah pi zek.

⁵⁰ Tə jəjar pi zek yi6ye6 anga tinen a fok tə canak anan.

Aya əna Yesu a canan atan cəna, a jan atan ayak 'am kwayan'a, a wa: «Bənen mbac lele, nen awan, kə jəjiren bay.»

⁵¹ A ján à kwalalan inde pə cakay a tinen awan cəna, mad a mbəsak sa 6al cite. A man ata wa kutok, ajalay nga a tinen a mbəda wucəfed. Way ata a gan atan masuwayan

⁵² anga 'am sə masuwayan sə tēra tə tapa sə pen ata a ja nə maw nà, tə sənək anan bay re. Kurkwilen inde à sləmay a tinen.

*Yesu a mbar do ahay à Gənesaret
Mata 14.34-36*

⁵³ Tə takasay ahay pa day sə agay lele nà, ta zla u kon sə Gənesaret. Ta ban anan kwalalan pa 'am sə bəlay.

⁵⁴ Tə dazay à kwalalan wa cəna, do ahay tə sənək ayak Yesu kwayan'a

⁵⁵ Do ahay tə sləne sa jəka Yesu winen à man tiya ata cəna, tə haway ahay tə day sə wulen su doh ahay wa fok. Tə dazlan sa ran ahay do sə dəvac mə nahay aya pə lala ataya fok.

⁵⁶ Ta man anahan sa zla fok cəna, a ga nà, culok, ki6e, kabay wulen su doh adəka, tə halan ahay do sə dəvac ahay. Tinen a tavay atan pa man sə lumo ahay fok. Ta gan amboh à mbəsakan cəved anà do dəvac ataya tē laman alay kwa anà 'am sə zana anahan, aday tē mbar ite. Do sə laman ataya fok, tə mbərak acəkan.

7

*Atətak way sə bije ahay
Mata 15.1-9*

¹ Farisa aya inde, tinen tə azar sə miter sə Tawrita ana Musa ahay, ta nay ahay kwa à Urəsalima wa, tə halay nga pə cakay ana Yesu.

² Tə canan anà njavar a Yesu azar aya tinen apan ti pa way mənəna sə banay alay kawa atətak way sə Farisa ahay. Ata pə tinen nà, njavar a Yesu ahay ta gak ines.

³ Anga aday nà, Yahuda ahay fok, mə zakan a anà Farisa ahay nà, tə dəfan apan anà atətak way sə bije a

tinen ahay nə lele. Ta taa pa way aday mənjenə sə banay alay kawa atətak way sə bije a tinen bay.

⁴ Kwa, ta nay ahay nə à kwasuko wa dukwen, tə banay zek, aday ta sa pa way. Tə dəfan apan anə atətak way sə bije azar aya dukwen lele, kawa acakađ gəsa'am, kəlawə, aday tuwez ahay.

⁵ Anga nan kutok, Farisa ataya pi zek tə miter sə Tawrita ahay tə cəce pə Yesu wa, tə dazlan, ta wa: «Njavar anak ahay nə, tə pərahan azar anə atətak way sə bije ahay bay nə angamaw? Bina, ta pa dəf mənjenə sə banay alay kawa atətak way sə bije ahay.»

⁶ Yesu a mbədəhan atan apan, a wa: «Kwanay aday nə, mbədəmbada aya awan. Ezaya kə vindek 'am a Mbərom dīdem a anga kwanay, Mbərom a wa: “Do anaya tə həro nga nə, ta 'am dəkdek,

mivel a tinen aya nə daren ti nen.

⁷ Tinen apan ti dukwo gərmec u vo nə kəriya awan.

Bina tinen apan ti tətakan anan anə do ahay nə,
way sa nga a tinen ahay dəkdek.*»

⁸ Yesu a jan atan asa: «Kwanay nə, kə mbiken 'am a Mbərom ma ja aya awan, anga sə pərahan azar anə 'am sə do ahay.

⁹ Ambəsak 'am a Mbərom, aday sə mbədək pə anjahay sə bije ahay nə, a dak ikwen 'am bay.

¹⁰ Musa kə jak: “Dəfan apan anə bəbay anak tə may anak†” aday “Kuwaya dōwan a kə jak 'am lelibay a pə bəbay anahan kabay pə may anahan nə, sa vad anan.‡”

¹¹ Əna kwanay ki jen nə, kak dōwan a kə jak anan anə bəbay anahan kabay anə may anahan: “Way uno abay saa mak anan zek ata nə, winen *korban*, kawa sa ja nə, kə tərak anə Mbərom.”

¹² Ata i dəfan apan anə atə bəbay tə may sabay.

¹³ Matanan kutok, kə nəsen anan way a Mbərom ma ban awan, anga sə pərahan azar anə atətak way sə bije ahay. Kwanay apan ki gen way maza aya cara cara kətanən re.»

Way sa ga məsagar pu do Mata 15.10-20

¹⁴ Yesu a ngaman ayak anə do ahay maza awan, tə nay pə cakay anahan. A jan atan, a wa: «Pəken uno sləmay, kwanay a fok, sənen 'am a anan.

¹⁵ Way inde uho, i zla à kutov su do saa ga apan məsagar nə, ibay. Əna, sa ga məsagar pu do nə, way sa nay u do wa uho bugol adəka. [

¹⁶ Kak sləmay inde pə dōwan sə sləne 'am nə, ə pak sləmay.]]»

¹⁷ Yesu a dazlan nə, a zla way anahan u doh pə cakay sə do ahay wa. Njavar anahan ahay tə cəce panan jəba sa 'am sə jike ataya awan.

¹⁸ Yesu a jan atan: «Kwanay dukwen, kə sənen fan bay daw? Way sa zlak ayak uho wa u do inde nə, i mba apan sa ga məsagar pu do bay.

¹⁹ Anga way sa pa i zlan à mivel inde bay, si à kutes inde. Pə dəba anahan a wa nə, i may ahay uho. Kwanay kə sənen bay re daw?»

Yesu a ja kətanən nə, aday tə san nə way sa pa ahay fok lele.

²⁰ A ja asa: «Way sa nay ahay u do wa uho nə, i ga apan məsagar kutok.

²¹ Anga sa nay à mivel su do wa kutok cəna, way kawa aga vuwar, akar, avad nga su do,

²² aga mədigwed, aga ubor, aga huwan, agad mungwalay, aga way sə wurwer ana ayaw si zek lelibay awan, aga sərak, agədan azar u do, ahəran nga anə zek anahan, aga way sə mindel.

²³ Way ataya fok, ta nay fok nə, u do wa, aday ta ga məsagar pu do acəkan.»

Uwar a inde winen Sirofiniki ahay a dəf nga pə Yesu Mata 15.21-28

* 7:7 Ca pə Esaaya 29.13. † 7:10 Ca pə Gurtaaki 20.12; Tooktaaki Tawreeta 5.16. ‡ 7:10 Ca pə Gurtaaki 21.17; Farillaaji Lewinjo'en 20.9.

²⁴ Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a slabak way anahan à man ata a wa kutok, a zla à wulen su doh a inde, bəse tə Tirus̄. A dəzle cəna, a njahay àga dōwan inde, aday a nan abay dōwan à san apan bay. Əna dō ahay tə sənək apan.

²⁵ Uwar a inde à man ata nà, dəna anahan inde, winen tə setene awan. A sləne ləbara a Yesu cəna, a nay pə cakay anahan. A dukwen gərmec ù vo.

²⁶ Uwar ata nà, winen Sirofiniki ahay, a ja 'am sə Gərek. A jan anà Yesu, à razl anan setene à dəna anahan ata wa, apasay a sə vawan nga ata awan.

²⁷ Aday Yesu a mbədahan apan, a wa: «Mbəsak anan gwaslay ahay t̄a rah aday. Anga sə gəba anan way sa pa sə gwaslay ahay, sə varan anan anà kəla ahay nà, sumor a bay.»

²⁸ Uwar ata a mbədahan apan, a wa: «Matanan, bahay uno. Əne kəla ahay dukwen ta pa way sa pa sə pəpas pə gwaslay ahay wa ata re asanaw!»

²⁹ Yesu a jan: «Anga 'am anak a anan, ki mba apan sa zla agay. Apasay sə vaway nga ata, kà nak ahay à dəna anak wa coy.»

³⁰ Uwar ata a zla agay, a dəzle cəna, a tan ayak à nga à dəna anahan mə nahay a pə biket. Apasay sə vaway nga ata kà nak à dəna ata wa acəkan.

Yesu a mbar anan dōwan a inde mədəngazlak awan

³¹ Yesu a nay way anahan pə daliyugo sə Tirus wa. A zla tə daliyugo sə Sidon, a dəzle pə cakay sə bəlay sə Galile, pə daliyugo sə Dekapol.

³² A man ata kutok, dō ahay ta nan anan ahay dōwan a inde mədəngazlak awan. Dōwan ata nà, a sləne sləmay bay aday a ja 'am lelibay re. Ta gan amboh anà Yesu aday à daf apan alay, à mbar anan ite.

³³ Yesu a ngaman ayak à wulen sə dō ahay wa. Ta zla tə Yesu dal nà, Yesu a dəfan alay à sləmay inde. Aday,

a təfe mənə pə alay, a laman anan à miresl anahan.

³⁴ A ca ide à mburom, a sakaf pi zek, a ja, a wa: «*Effata!*» kawa sa ja nà: «Təba zek!»

³⁵ Natiya cəna, sləmay anahan ahay tə təbak, miresl anahan dukwen kə pəsakak ite, a ja 'am lele kutok.

³⁶ Yesu a jan atan fok a tinen awan, t̄a sa jan à dōwan bay. Winen apan i taa gafan atan 'am dəp nà, tinen tə zəga anan sə taker ləbara awan.

³⁷ Do sə sləne ləbara ataya fok, a gan atan masuwayan, ta wa: «Way anahan sa ga fok nə lele. Mədəngazlak ahay tə sləne sləmay, aday maandak ahay dukwen ta ja 'am kutok.»

8

Yesu a varan way sa pa anà dō ahay ti ga mbulo fudo

Mata 15.32-39

¹ A alay ata awan, dō ahay tə halay nga bayak a miza awan. Way sa pa dukwen inde patan ibay. Anga nan kutok, Yesu a ngaman anà njavar anahan ahay, a jan atan, a wa:

² «Do a anaya tu go i zek wa, anga mənuko pə kərtek a luvon maakan həna, way sa pa ibay.

³ Kak na sak a mbəsak atan ti zla agay ta may awan nà, ti ga bəle pə cəved. Aday dukwen dō azar aya ta nay ahay kwa à man dəren aya wa.»

⁴ Njavar anahan ahay ta jan, ta wa: «Mənuko à kiḃe kutok nà, dī saa njaday ahay way sa pa awan awana, aday saa slan ù dō a anan fok anaw?»

⁵ Yesu a cəce patan wa, a wa: «Tapa sə pen inde pikwen nə jugumaw?»

Tə mbədahan apan, ta wa: «Cuwḃe.»

⁶ Yesu a jan anà dō ahay, t̄ə njahay à məndak, aday a gəba anan tapa sə pen a cuwḃe ataya awan. A gan ayak suse anà Mbərom nà, a gəzla anan i zek wa, aday a varan anan anà njavar anahan ahay, aday t̄ə gəzlan anà dō ahay. Tə gəzla anan kutok.

⁷ Kəlef cəḃew aya inde patan mənjoek re. Yesu a ngəran ayak à Mbərom anga nan re. Aday a jan

anà njavar anahan ahay tē gəzla anan kawa tapa sə pen ahay asa.

⁸⁻⁹ Do a mə halay nga ataya fok, tinen ta ga mbulo fudo, ta pak, tə rahak. Tapa sə pen mə mbəsak ata nà, a ga cəkarak cuwbe re.

Coy, Yesu a mbəsak anan do ahay tə gəzla nga.

¹⁰ Cəna, Yesu a ján à kwalalan inde tə njavar anahan ahay. Ta zla way a tinen ù kon sə Dalmanuta.

Do ahay ta gan may Yesu á gan atan masuwayan

Mata 16.1-4

¹¹ Farisa aya inde, ta nay sa vad awiyaway tatə Yesu. Tə cəce Yesu á ga masuwayan sə way sa nay ahay à mburom wa, anga a nan atan sa ban anan pə kwande.

¹² Yesu a sakaf, a ma anan apasay à zar kutov lele nà, a ja, a wa: «Do sə biten ahay tə pəlay masuwayan nà, angamaw? Nen apan ni jak ikwen tə didem a həna, ti njad minje sə masuwayan sabay fok.»

¹³ Coy, a mbəsak anan Farisa ataya awan, a ma way anahan à kwalalan inde, sə takas bəlay pə day hinen asa.

Wudəh sə Farisa ahay, aday mbala ana Hiridus ite

Mata 16.5-12

¹⁴ Njavar a Yesu ahay tə mbədəkek anan nga sə gəba tapa sə pen à alay inde. Tapa sə pen inde patan à kwalalan inde nà, si kərtek coy.

¹⁵ Yesu a jan atan, a wa: «Uffa ahak ikwen! Bənen nga a kwanay nə lele pə wudəh sə Farisa ahay wa, tə wudəh ana Hiridus.»

¹⁶ Əna tinen ta ja à wulen a tinen inde nà: «I ga nə a ja pə pen də gəbak à alay inde bay ata awan.»

¹⁷ Yesu a sənan atan anan kwayan'a, a jan atan, a wa: «Kə bayiken, na ja nə anga tapa sə pen inde pikwen ibay nà, angamaw? Kə sənən apan fan bay daw? Ki mben apan sə sləne 'am a anan bay kələdaw? Kurkwilen inde à sləmay a kwanay daw?

¹⁸ «Idé inde pikwen asənə, kə cinen anan à awan bay kələdaw? Sləmay

inde pikwen asənə, kə slənen sləmay bay kələdaw?

«Aday, kə mbədəkek ikwen à nga wa daw?

¹⁹ A alay a nə gəzla tapa sə pen ahay dāra, anà do ahay tinen mbulo dāra nà, kə hilen anan nga a mə mbəsak a ata awan nə cəkarak jugumaw?»

Tə mbədahan apan, ta wa: «Cəkarak kuro nga anahan awan cew.»

²⁰ «Aya, aday nə gəzlan tapa sə pen cuwbe à do ahay mbulo fudo nà, kə hilen anan nga à mə mbəsak awan nə cəkarak jugumaw?»

Tə mbədahan apan, ta wa: «Cuwbe!»

²¹ «Aya aday kə sənən həna bay nà, angama kutok anaw?»

Yesu a mbar anan dōwan a inde, winen hurof awan

²² Yesu tə njavar anahan ahay tə dəzle à Baytisada kutok. Do ahay tə gəbay ahay dōwan a inde, winen hurof awan. Ta gan amboh anà Yesu aday á laman alay ite.

²³ Yesu a bənay anan dōwan ata alay a wa, a zla anan kəcah à wulen su doh wa. A təfen mənə pə idé, a daf apan alay. A cəce panan, a wa: «Kə canan à way ahay zle daw?»

²⁴ Winen a mbədahan apan, a wa: «Nen apan ni canan anà do ahay tinen apan ti zla, əna tinen kawa dədazl si sé ahay.»

²⁵ Yesu a dəfan alay pə idé maza awan. Winen ite a zəzor way ahay lele, kə mbərak kutok, a canan idé zle coy.

²⁶ Yesu a jan, a wa: «Zla agay. Ká ma tə wulen su doh sabay.»

Piyer a dakay anan nà, Yesu nə winen Almasihu

Mata 16.13-20; Lukas 9.18-21

²⁷ Pə dəba anahan a wa nà, atə Yesu tə njavar anahan ahay ta zla ù kon maza awan, pə cakay sə Kaysariya Filipi. A alay a tinen pə cəved mba nà, Yesu a cəce patan wa, a wa: «Do ahay ta ja pi nen nà, nen nə wayaw?»

²⁸ Njavar anahan ataya tə mbədahan apan, ta wa: «Do hinen ahay ta wa iken Yuhana, do sa gan

baptisma anà dō ahay ata awan. Do maza aya ta wa, iken Eliya, dō maja'am a Mbərom. Do azar aya dukwen ta ja nà, iken dō kərtek à wulen su dō maja'am a Mbərom ahay.»

²⁹ Yesu a cəce patan wa: «Aday kwanay a nà, ki wen nen wayaw?»

Piyer a mbədahan apan, a wa: «Iken nà, Almasihu.»

³⁰ Yesu a gafan atan 'am, a wa: «Kâ saa dīken anan 'am a anan anà dōwan bay.»

Yesu a dakay anan amac anahan tɔ aslabakay anahan à mɛke wa

Mata 16.21-28

³¹ Cəna, Yesu a dazlan sə dakan anan anà njavar anahan ahay, a wa: «Bəlaray nen, Wan su Do nà, ni ga dāce bayak awan. Aday maced sə Yahuda ahay, tə bahay sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom, tatə miter sə Tawrita ahay, ti lar nen, aday dō ahay ti vad nen. Aday dukwen, luvon maakan pə dəba anahan a wa cəna, ni slabakay way uno à məke wa.»

³² A jan atan anan nà, i ide inde.

Piyer ite a ngaman, ta zla kəcah, a gafan 'am.

³³ Yesu a mbəda 'am pə njavar anahan ahay, a cak ayak patan. Cəna, a gafan 'am anà Piyer, a wa: «Zlak ayak pə cakay uno wa, iken Fakalaw. Anga ajalay nga anak ata nà, a nay ahay ù dō zənzen a wa, bina mbala a Mbərom ata bay.»

³⁴ Cəna, Yesu a ngaman ayak anà dō ahay, tə njavar anahan aya təkə, a jan atan: «Kak dōwan a a nan sə pəruho azar nà, à mbəsak sə bayakan way anà nga anahan, à tavak dədom anahan mə zləngad awan, à pəruho azar.»

³⁵ Anga kâ nak anan anà dōwan a sa tam anan sifa anahan nà, i lize anan adəka. Əna dōwan a kə lizek anan sifa anahan anga nen, aday anga ləbara uno mugom a anan ata nà, i tam anan sifa anahan adəka.

³⁶ Bina, dō kâ sak a njad anan way sə daliyugo a anan fok anà winen, aday sifa anahan a nà, kə lizek anan nə, sa

gan dədəffa nà, ma mba asa anaw? Ibay!

³⁷ Awan a inde aday dō zənzen i var sə bəmbad anan sifa anahan nà, inde dāw?

³⁸ «Do sə biten ahay nà, mi nes aya awan, aday tə mbədahak anan ləen anà Mbərom. Aya əna, kak dōwan a kə gak waray sə dakay anan sləmay uno aday sə dakay anan 'am uno ahay nà, nen ni ga anan winen kəkəməw? A alay a aday na mak ahay tə maza ana Bəbay uno Mbərom, aday tə maslay anahan cəncan aya ata nà, nen Wan su Do dukwen ni naa pəkan waray i ide cite.»

9

¹ Yesu a ja asa, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Dōwan aya inde à man a anan, ti mac mənəna sə canan anà bahay a Mbərom bay. Si bahay a Mbərom i nay ti canan tə məgala awan aday.»

Zek a Yesu a mbəda pə ide ana njavar anahan ahay

Mata 17.1-13; Lukas 9.28-36

² Pə dəba anahan a wa kutok, a ga luvon ahay mbərka nà, Yesu a gəba pə azar Piyer, Yakuba tə Yuhana, ta ján taayak à bəzlom a inde zəbor awan. A man ata kutok, zek anahan a mbədahan atan pə ide.

³ Zana anahan a mbəda kwedekkwedek, a dav herre kə zalak. Dōwan saa mba apan pə daliyugo sə banay zana kətanən nà, ibay.

⁴ Njavar anahan a maakan ataya, tə canan anà atə Eliya tə Musa tə sləray, tinen apan ti ja 'am tatə Yesu.

⁵ Piyer a jan à Yesu, a wa: «Miter, mənuko à man a anan nə sumor awan. Mi ngaray jawjawa ahay maakan: kərtek awan anga Musa, kərtek a ite anga Eliya, aday mədakwidok a nà, anga iken awan.»

⁶ Anga zlawan sa gan atan ata awan, Piyer a san way anahan a sa ja ata bay.

⁷ Pə dəba anahan a wa nà, mugudongudon a dazay, a van atan nga sərdədek. Aday 'am a ndəray

ahay à mugudongudon ata wa, a wa: «Həna a anan nà, wan uno ləliwe uno awan. Slənen anan anan 'am anahan.»

⁸ 'Am ata a ndav cəna, njavar ataya tə canak anan à dōwan sabay. Si Yesu a kərtektəkke pə cakay a tinen coy.

⁹ Tinen apan ti dazay à bəzlom ata wa mba, Yesu a jan atan, a wa: «Way a kwanay sə canan ahay à bəzlom wa ata nà, kà si jen anan à dōwan bay, hus pə luvon uno nen, Wan su Do, saa slabakay à məkə wa ata awan.»

¹⁰ Njavar anahan ataya tə təmahak 'am ata awan, ta dər anan à mivəl inde, əna tə cəce pi zek ahay wa asa: «I slabakay à məkə wa aday nà, 'am ata a nan sa ja nə maw?»

¹¹ Anga nan, tə cəce pə Yesu wa, ta wa: «Miter sə Tawrita ahay ta wa, Eliya i lahan anà Almasihu aday nà, angamaw?»*

¹² A mbədahan atan apan, a wa: «Acəkan! Eliya i lahay, i ndakay anan way ahay fok. Aday dukwen Deftere a Mbərom a wa bəlaray, si Wan su Do i ga dəcə bayan awan, aday dō ahay ti kədəy anan nà, angamaw?»

¹³ Nen apan ni jak ikwen: Eliya kà nak ahay, aday ta gak anan kawa a tinen sa gan may sa ga fok, kawa ana Deftere sa ja apan ata coy.»

Yesu a mbar anan wan a inde məhərvov a taa ban anan

Mata 17.14-21; Lukas 9.37-43

¹⁴ Yesu tə njavar anahan a maakan ataya tə dəzley ahay à man sə njavar anahan azar aya nà, tə canan anà dō ahay bayak a ma van atan nga cərlew. Njavar anahan ahay tinen apan ti vad awiwayay pi zek tə azar sə miter sə Tawrita ahay.

¹⁵ Do ahay tə canan anà Yesu nà, a gan atan masuwayan tə mindel. Tə haway ahay pə cakay anahan aha-haw sa naa jan 'am: «Iken inde zay dāw?»

¹⁶ Yesu a cəce pə njavar anahan ahay wa, a wa: «Kə vəden awiwayay tə tinen nə pa maw?»

¹⁷ Do kərtek à wulen su dō ahay wa a mbədahan apan, a wa: «Na nak anak anan ahay ta wan uno. Məhərvov a vawan nga. A mba apan sa ja 'am tətibay, a ban panan 'am.

¹⁸ Məhərvov ata kà nak apan kwa aha dukwen, ata i ban anan à məndak bərav. Aday ata mumbof a rahan à 'am inde popo, i rac slan ngərəcəcəcəca, zek anahan a nà, a sərə anan sədəcədə. Na gak anan kem anà njavar anak ahay, aday tə rəzlay a wa məhərvov ata awan, əna ta mbak apan bay.»

¹⁹ Coy Yesu a jan atan, a wa: «Kwanay nà, adaf nga a kwanay ma kac awan kələdāw? Ni njahay tə kwanay, aday ni səmen anà way a kwanay ahay nə hus à siwaw? Hayak ikwen uno anan ahay wan a aday!»

²⁰ Ta nan anan ahay wan ata pə cakay anahan a kutok.

Coy, wan ata a canan à Yesu nà, məhərvov ata a ban anan, a bal anan zek a wan ata tə məgala, aday a slahay à məndak. I ja mawa tumbolombolo pə yugo, aday mumbof à 'am inde popo bayak awan.

²¹ Yesu a cəce pə bəbay a wan ata wa, a wa: «Way a anan a dazlan sa gan nà, kwa siwaw?»

Dowan ata a mbədahan apan, a wa: «Kwa winen tə cədew awan.

²² Saray bayak a məhərvov a anan i ban anan, ata i slahay anan u uko inde, kabay à a'am inde, aday a mac. Əna na gak nə kem, nà gak i zek wa ite, kak ki mba apan nà, man umo zek ite.»

²³ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Ka ja, ka wa: “Kak ki mba apan” nà, angamaw? Pu dō sa daf nga pə Mbərom nà, way ahay fok ta ga zek asanaw?»

²⁴ Coy bəbay a wan ata a zlah pi zek, a wa: «Ni daf nga pə Mbərom, əna ni mba apan sə daf apan nga gem fan bay. Kem, mo zek ite.»

²⁵ Yesu a canan à dō ahay dukwen tinen apan ti zlak ayak à man a tinen bayak awan. Cəna, Yesu a ngəraz pə

* **9:11** A Tawrita inde nà, abay Almasihu i sa nay ahay nà, Eliya i lahay aday.

apasay ata, a jan: «Iken apasay a sə dəngazl do aday sa ɓan 'am pu do wa a anan. Hayak à wan a anan wa! Kà naa ma apan sa zla à winen inde kula sabay.»

²⁶ Natiya, apasay ata a zlah pi zek, a ɓal anan wan ata kəzlek kəzlek tə mɛgala, a nan ahay i zek wa bok. Wan ata nà, kawa ma mac a coy. Do ahay bayak a tə bayak nà, winen kə məcak.

²⁷ Əna Yesu a bənan alay, a slabak anan. Wan ata a tavay jek.

²⁸ Natiya, Yesu a may ahay agay nà, njavar anahan ahay tə cəce panan taayak a tinen awan, ta wa: «Manay ma mba apan sə rəzlay anan wa məhərvov ata bay nà, angama kərtek anaw?»

²⁹ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Məgala hinen saa razl jəba sə məhərvov a anan nà, si sa ga nà am-boh aday.»

Yesu a fakay anan amac anahan tə aslabakay anahan à məkə wa asa

Mata 17.22-23; Lukas 9.43-45

³⁰ Natiya, pə dəba anahan a wa kutok, atə Yesu tə njavar anahan ahay tə mbəsak Kaysariya Filipi, ti takas daliyugo sə Galile. A nan à Yesu nà, dōwan à san anan winen à man ata bay,

³¹ anga a nan sə təkəren atan anan 'am a anan.

A jan atan kutok, a wa: «Nen Wan su Do nà, ti varan nen à alay inde anà do sə daliyugo ahay, aday do ataya ti vad'nen à məkə. Pə dəba anahan a wa, ni i slabakay ahay à məkə wa pə luvon maakan awan.»

³² Əna njavar anahan ataya tə sənək nga sa 'am anahan a sa jan atan ata bay, aday dukwen zlawan a gan atan sə cəce panan 'am anahan ata re.

Wayə sə zalay do hinen tə məduwen à bahay a Mbərom inde anaw?

Mata 18.1-5; Lukas 9.46-48

³³ Natiya awan, atə Yesu tə njavar anahan ataya tə dəzle à Kafarnahum kutok. Ta zla u doh a Yesu sə njahay uda ata nà, Yesu a cəce patan wa kutok, a wa: «Kə vaden ahay awiyaway sa 'am sa ma à cəved wa anaw?»

³⁴ Dəkdek njavar anahan ataya tə mbədahak anan apan bay. Anga abay pə cəved wa ata nà, tə vədak ayak apan awiyaway nə pa 'am sa jəka, à wulen a tinen wa nà, wayə məduwen a sə zalay do anaw?

³⁵ Coy Yesu awan a njahay, aday a ngaman ayak anà njavar anahan a kuro nga cew ataya pə cakay anahan awan, a jan atan, a wa: «A nan à dōwan a sə təra do mama'am a nà, à təra anan nga anahan nà, do mədakwidok awan, à gan mer su way à do ahay fok.»

³⁶ A ngaman ayak anà wan cədeu awan, a tavay anan à mamasl pa 'am a tinen, a ban anan həmbok. A jan anà njavar anahan ataya kutok, a wa:

³⁷ «Kuwayə kà sak a təma jəba sa wan kawa həna anan ataya kərtek a anga sləmay uno nà, dōwan ata a təma nə nen awan. Aday dōwan a kə təmahak nen ite nà, a təma nà, nen a taayak sabay. A təma nə Mbərom, do sə slənay ahay nen ata re.»

Do sa nak uko ide bay nà, winen do a mənuko

Lukas 9.49-50

³⁸ Yuhana a jan anà Yesu kutok, a wa: «Miter, ma tak anan à nga anà dōwan a inde winen apan i razl apasay lelibay aya à do ahay wa tə sləmay anak. Əna mə gafak anan 'am, anga winen do a mənuko bay.»

³⁹ Cəna, Yesu a mbədahan apan, a wa: «Kə gifen anan 'am bay. Anga kuwayə kə gak masuwayan sə way tə sləmay uno nà, pə dəba i mba apan sa ja upo 'am lelibay a kwayan'a bay.

⁴⁰ Do aday a nak uko ide bay ata nà, winen nə do a mənuko asanaw!

⁴¹ Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Kuwayə kə varak ikwen a'am sa sa mənjoek anga kwanay do ana Al-masihū ahay nà, i təma magwagway anahan tə dīdem awan.»

Wayə sə fakay do ahay i ines inde

Mata 18.6-9; Lukas 17.1-2

⁴² Natiya, Yesu a ja asa, a wa: «Kak do kə vak atan saray pə cəved anà do cədeu anaya sa daf upo nga ata nà, suwan pə winen tə ɓanan van

à dundo, aday tã larak anan ayak à bəlay inde.

⁴³ Kak alay anak i sapat iken i ines inde nã, gad anan. Suwan sa zla à bahay inde pə cakay a Mbərom iken ma gad alay awan, tã winen aday ki i zla à mæke sã mərda inde, man aday uko a mbacay itəbay ata tã alay aya cew nã, na. [

⁴⁴ A man ata nã, mətunay ahay ta mac bay, uko dukwen a mbacay bay.]

⁴⁵ Kabay, kak saray anak i sapat iken i ines inde nã, gad anan. Suwan sa zla à bahay inde pə cakay a Mbərom tã saray anak slangalan a, tã winen aday ki i zla à mæke sã mərda inde saray anak ahay səndaɔ cew nã, na. [

⁴⁶ A man ata nã, mətunay ahay ta mac bay, uko dukwen a mbacay bay.]

⁴⁷ Matanan re, kak ide anak i sapat iken sa ga ines nã, ndaha anan. Suwan sa zla à bahay inde pə cakay a Mbərom tã ide anak a kərtek mbiyan'a, ta sa zla à mæke sã mərda inde, tã ide anak aya cew maya nã, na.

⁴⁸ A man ata nã, mətunay ahay ta mac bay, uko dukwen a mbacay bay.

⁴⁹ «Tã dīdem a nã, azanan nã kuwaya i tãra lele, kawa sluwed ma ga zətene awan, anga dæce i guce ines a tinen ahay, kawa uko sã guce ruhom pə rəslom wa.

⁵⁰ Zətene awan aday nã, way lele awan, əna kak zətene awan a vad sabay kəma, ki ma anan apan avad anahan a nã ta maw? Bugol bay, tərən adəka nã, dō ma ga zətene ma vad aya awan. Kwanay a fok, njihen zay tã kuwaya.»

10

*Atətak way pa 'am sa razl uwar
Mata 19.1-12; Lukas 16.18*

¹ A mbəsak Kafarnahum kutok, a slabak, a zla way anahan tã daliyugo sã Yahudiya. A takas zylinder sã Ur-don. A man ata awan, dō ahay tã halan nga pə cakay asa, aday Yesu a

tətakan atan anan way kawa anahan sa taa ga ata awan.

² Azar sã Farisa ahay ta nay ahay pə cakay anahan. Tã cæce panan way, anga a nan atan abay sa ban anan pə kwande. Ta wa: «Tawrita kə varak anan cəved anã mungol sa razl anan uwar anahan daw?»

³ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Musa a jak ikwen nã, kəkəməw?»

⁴ Tinen tã mbədahan apan, ta wa: «Musa a ja nã, ki vinde derewel à alay inde anã uwar aday sa razl anan.»

⁵ Yesu a jan atan asa, a wa: «Anga akuray nga a kwanay a kə zalak, Musa a saa varak ikwen cəved sã vinde derewel nã, na.

⁶ Cəkəbay, à dālen anahan a inde dukwen nã, matanan bay. «Mbərom a ndakay dō nã, mungol tã uwar.

⁷ Anga nan, dō mungol a i mbəsak anan bəbay anahan tã may anahan, i hədek pə cakay ana uwar anahan.

⁸ Cew maya a tinen a ti tãra nã, zek kərtektəkke coy.*» Ti naa tãra kula inde zek cew sabay. Ti tãra zek kərtek sã coy.

⁹ Anga nan kutok, way a Mbərom sã japay anan ata nã, dōwan ā sa gəzla anan kula bay.»

¹⁰ Ta zla ù doh tã njavar anahan ahay nã, tã cæce panan 'am ata taayak maza asa.

¹¹ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Kak dōwan kə rəzlak anan uwar anahan, aday kə gəbak uda uwar hinen, dōwan ata kə gak mədīgwed pə uwar a mama'am ata awan.

¹² Matana awan, kak uwar kə mbakak anan mbaz anahan, aday dō hinen kə gəbak anan ite nã, uwar ata kə gak mədīgwed cite re.»

*Yesu a daf ngama pə gwaslay ahay
Mata 19.13-15; Lukas 18.15-17*

¹³ Natiya, pə dəba anahan a wa kutok nã, dō ahay ta nan anan ahay gwaslay cacədew aya anã Yesu, anga aday ā daf patan alay sã ngama. Əna njavar anahan ahay ta ca apan dō ahay tinen apan ti nay anan ahay

* 10:8 Ca pə Laataanooji 1.27, 2.24.

gwaslay ahay ata nà, ta ma nga sà gafan 'am anà dō ataya awan.

¹⁴ Yesu a canan cəna, a ga mivel pə njavar anahan ahay, a jan atan, a wa: «Mbəsiken anan ahay gwaslay ahay, kâ gifen atan 'am sa nay ahay pə cakay uno bay, anga bahay a Mbərom mə lavay zek a adəka nà, anà dō sa ga minje tə tinen anaya ata awan. ¹⁵ Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Kuwaya kə təmahak Mbərom bahay anahan kawa wan cədew bay nà, Mbərom i ga apan bahay kula itəbay.»

¹⁶ Coy, a ra atan, a ban atan pi zek həmbok, a dəfan atan alay pa nga, a gan atan amboh.

*Do zlile awan
Mata 19.16-30; Lukas 18.18-30*

¹⁷ Yesu a ban cəved anahan sa zla way anahan. Dowan inde a haway apan ahahaw. A dukwen gərmec ù vo anà Yesu, a cəce panan: «Miter lele a anan, ni ga nə ma aday ni saa njad sifa sa ndav bay ata anaw?»

¹⁸ Yesu a mbədahan apan: «Ka wa nen lele a nà, angamaw? Dowan inde lele ibay, si Mbərom a kərtek.

¹⁹ Ka san nga sa 'am a Mbərom mə baslay aya zle asanaw? Kâ vad nga su dō bay, kâ ga mədīgweɖ bay, kâ ga akar bay, kâ gad mungwalay pu dō bay, kâ ran mindel ù dō bay, dəfan apan anà atə bəbay anak tə may anak.[†]»

²⁰ Dowan a zlile ata a wa: «Miter, 'am ataya fok nà, nə bənak atan lele, kwa à alay a nen cədew a mba.»

²¹ Yesu a zəzor anan lele, a pəlay anan cəvedabay. A jan, a wa: «Wita nà, a mbakak way kərtektəkke. Zla, sukom anan way tə way anak ahay fok, aday varan anan dala awan anà dō mətawak aya awan. Matanan kutok, ki i njad zlile anak à mburom. Aday hayak, pəruho azar.»

²² A sləne 'am ataya cəna a tacay pə idə sərət, a cəban, a zla way anahan, anga winen zlile awan.

²³ Yesu a ca pə dō ahay tə idə tuwwe, a jan anà njavar anahan ahay, a wa: «Wuna! Ma dan 'am awan anà dō zlile awan sa zla à bahay a Mbərom inde.»

²⁴ 'Am ata nà, a gan anà njavar a Yesu ahay wadan wadan. Əna Yesu a jan atan asa, a wa: «Dəna uno ahay, ma da 'am a sa zla à bahay a Mbərom inde!

²⁵ Kə sənən apan zle, zlugweme i ndərmad tə məke sə ləpəre nà, i ga zek bay. Əna ma da 'am a sə zalay way ata nà, dō sə zlile sa zla à bahay a Mbərom inde ata awan.»

²⁶ A gan atan masuwayan bayak a asa, tə cəce pi zek ahay wa: «Kak sə matanan cukutok nə, waya saa mba apan saa tam aday sa zla à bahay a Mbərom inde anaw?»

²⁷ Yesu a zəzor atan asa, a wa: «Pu dō zənzen a nà, i ga zek kula bay, əna pə Mbərom nə a ga zek ca. Anga pə Mbərom nà, way ahay fok a ga zek.»

²⁸ Piyer a dazlan sa jan kutok, a wa: «Manay həna nà, mə mbəsakak anan way a manay ahay fok sə pərahak azar bīdaw?»

²⁹ Yesu a jan, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Kuwaya kə mbakak doh anahan, kabay mərak anahan ahay, kabay may anahan, kabay bəbay anahan, kabay gwaslay anahan ahay, kabay guvo anahan ahay, anga nen aday anga ləbara uno a mugom a nà,

³⁰ i i njad anan uda saray səkat həna à anjahay anahan pə daliyugo a anan inde: doh ahay, mərak ahay, may ahay, gwaslay ahay, guvo ahay à yime inde, pi zek tə ajugwar 'am sə daliyugo a təkə fok. Aday pə uho saa nay ata dukwen, i njad sifa sa ndav bay ata awan.

³¹ Anga aday kutok nà, dō sa lah pa 'am həna ataya bayak a ti i təra dō mə dədəba aya cite asa. Aday dō sə dəba ahay bayan a, azanan ti i təra dō ma lah aya ite.»

*Yesu a dakay anan amac anahan ta
sə slabakay anahan asa
Mata 20.17-19; Lukas 18.31-34*

[†] 10:19 Ca pə Gurtaaki 20.12-16; Tooktaaki Tawreeta 5.16-20.

³² Atə Yesu tə njavar anahan ahay, tinen pə cəved ti zla à Urəsalima. Yesu, winen a nà, pa 'am, do azar a nə pə dəba. Njavar anahan ahay tinen apan ti jəjar, aday zlawan a gan à man su do sə pərahan atan azar ataya re.

Natiya, Yesu a ngaman à njavar a kuro nga anahan a cew ataya taayak, a jan atan way saa təra apan ata awan.

³³ A wa: «Sənen anan həna, mənuko apan di zla à Urəsalima. A man ata awan, ti varan nen, Wan su Do, à alay inde anà bahay sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom, aday anà miter sə Tawrita ahay. Ti go sariya aday sa vad nen, ti varan nen à alay inde anà do sə pəra ahay.

³⁴ Tinen ite ti mbasay upo, ti cəre upo mənə, ti ndəbay nen, ti vad nen kutok. Pə dəba a wa nà, ni i slabakay ahay à məkə wa pə luvon maakan anahan awan.»

Atə Yakuba tə Yuhana tə cəce way pə Yesu wa

Mata 20.20-28

³⁵ A njahay pə dəba wa mənjoek nà, atə Yakuba tə Yuhana, wan ana Zebede ahay, tə hədəken ayak pə cakay ana Yesu. Ta jan, ta wa: «Miter, way inde a nan umo mi cəce aday ki gan umo anan.»

³⁶ Yesu a cəce patan wa: «A nak ikwen na ga anga kwanay həna nə maw?»

³⁷ Tə mbədaahan apan: «Ka sak a njahay à man sə bahay anak inde azanan nà, a nan umo nà, dəf manay, do kərtek a à alay puway anak inde, do hinen dukwen à alay gula anak inde ite.»

³⁸ Yesu a jan atan: «Kə sənen way a kwanay a sə cəce ata bay jiya awan. Ki mben apan sa sa məndolor sə dəce uno sa saa sa daw? Ki təmihen sa ga baptisma kawa anuno saa ga ata daw?»

³⁹ Tə mbədaahan apan, ta wa: «Ha, mi mba apan!»

Yesu a wa: «Tə didem awan, ki i sen məndolor sə dəce kawa anuno saa sa, ki i gen baptisma kawa anuno saa ga.

⁴⁰ Əna anjahay à alay puway uno, kabay à alay gula uno nà, nen saa var apan cəved a bay. Man ataya mə lavay zek aya nà, anà do a Mbərom sə walay atan saa njahay apan ataya awan.»

⁴¹ Njavar a Yesu a azar ataya kuro tə sləne ləbara ana atə Yakuba tə Yuhana cəna, ta ma nga sa ga patan mivəl.

⁴² Anga nan, Yesu a ngaman atan ayak fok pə cakay anahan awan, a jan atan, a wa: «Kə sənen zle, do ahay ta ca pa nga a tinen kawa bahay sə daliyugo ahay ata nà, tinen ti ga bahay pə do ahay nə tə məgala. Do sə lavan nga anà do ahay dukwen, tinen ta ka anan nə məgala a tinen ahay.

⁴³ Cəkəbay, à wulen a kwanay nà, way ataya tə təra itəbay. Adəka bay, a nan anà dowan a sə təra do məduwen a cəna, à gan mer su way anà do azar aya awan.

⁴⁴ Aday, kak do a kwanay a kərtek a a nan sə təra do mama'am a cəna, à təra bile sə do ahay fok.

⁴⁵ Anga nen Wan su Do na nay ahay nà, aday do ahay tū go mer su way bay, əna na nay ahay aday sa gan mer su way anà do ahay adəka, ni var anan sifa uno saa bəmbəday anan ahay man sə do ahay à amac wa.»

Yesu a mbar anan hurof a inde tə ngaman Bartime

Mata 20.29-34; Lukas 18.35-43

⁴⁶ Pə dəba anahan a wa, Yesu tə njavar anahan ahay tə dəzle à Yeriko nà, ta zla à wulen su doh ata wa tu do ahay bayak tə pərahak atan azar. Tinen apan ti zla kutok, dowan inde hurof awan, winen mə njahay a sə dubok way pə cakay cəved. Dowan ata nà, tə ngaman Bartime, wan a Time.

⁴⁷ A sləne Yesu sə Nazaratu winen apan i zla ta man ata cəna, a dazlan sa zlah, a wa: «Yesu, wan ana Dawuda, amboh! Nà gak i zek wa ite!»

⁴⁸ Do ahay bayak a tə gafan 'am, ta jan nà: «Tacay 'am! Njahay tete.»

Əna dowan ata a ngam sə təma 'am a tinen ata bay jiya awan. A ma nga sə zakay anan sa zlah tə məgalak adəka,

a wa: «Wan ana Dawuda, amboh! Nâ gak i zek wa ite!»

⁴⁹ Yesu a slâne cêna, a tavay jek, a jan anâ njavar anahan ahay nâ: «Ŋnga, ngimen anan ayak â nay â man uno awan.»

Tê ngamân â dōwan ata kutok, ta jan: «Slabak! Kê jêjar bay. Ban mível. Winen apan i ngamak adêka!»

⁵⁰ Dowan ata a slabak hêrom, gem larak ayak gwedere anahan pi zek wa, a nay pê cakay a Yesu kutok.

⁵¹ Coy Yesu a cêce panan, a wa: «A nak nâ gak nê maw?»

Dowan a hurof ata a mbêdahan apan kutok, a wa: «Amboh, Miter. Ni gan may nâ, têbo anan idé uno ite.»

⁵² Yesu a jan: «Ki mba apan sa zla way anak. Anga kê dêfak upo nga, kê mbêrak.»

Cêna idé anahan a têba ngurret, a canan idé zle lele. A pêrahan azar anâ Yesu, aday ta zla pi zek jiya awan.

11

*Yesu a zla â Urêsalima
Mata 21.1-11; Lukas 19.28-40;
Yuhana 12.12-19*

¹ Atê Yesu tê njavar anahan ahay tê dâzle bête tê Urêsalima, defefe tê wulen su doh sê Baytifaji tê Baytiniya, pê cakay ana culok sê ngaman Ulivet ata nâ, a slan njavar anahan ahay cew,

² ta sa jan atan, a wa: «Zlen â wulen su doh a tiya pa 'am a kwanay ata awan. Kê dâzlen â man ata nâ, ki ten anan â nga anâ wan sê zungo a inde ma ban awan, aday dōwan kê jênak apan kula bay re. Natiya, pêsiken anan ahay, aday hayak ikwen anan ahay.

³ Kak dōwan kê cêcihek pikwen wa, kê jak ikwen: «Ki i gen anan maw?» nâ, mbêdîhen anan apan nê: «Bahay a gan may. I may anan ahay hêniyiye.»

⁴ Ta zla kutok. Tê dâzle cêna, tê njadâk anan ayak wan sê zungo ata ma ban a pêgêrved sê mêsudoh a inde. Tê dâzlan sê pêsak anan cêna,

⁵ dō mê tavay aya inde â man ata tê cêce pê njavar a Yesu ataya wa: «Kê pêsiken anan wan sê zungo a nâ, ki gen anan maw?»

⁶ Njavar a ataya tê mbêdahan atan apan kawa ana Yesu sê têkêren atan ata awan. Tê dâzlan sê mbêsak atan kutok.

⁷ Ta nan anan ahay zungo ata anâ Yesu kutok, tê wadâd apan zana a tinen ahay. Yesu a njahay apan.

⁸ Yesu winen apan i zla nâ, dō ahay tê bêbot zana a tinen ahay pê cêved ite, aday dō a azar aya tê ngêrway ahay alay si sê ahay â guvo wa, tê bêbot cite.*

⁹ Dô sê lahan pa 'am anâ Yesu ataya, tatê dō sê dêba ahay fok ta zlah, ta wa: «Hêren anan nga anâ Mbêrom! Mbêrom â dâf alay sê mazlêb anahan pu dō saa nay tê slêmay anahan ata awan. ¹⁰ Mbêrom â dâf alay sê mazlêb anahan pê bahay ana Dawuda, bije ana mênuko, bahay anahan saa nay ata awan. Hêren anan nga anâ Mbêrom â bagêbaga mburom!»

¹¹ Coy, aday Yesu a dâzle â Urêsalima kutok, a zla û doh sê mazlêb a Mbêrom. A ca idé tuwwe pê way ahay fok nâ, a zla way anahan â Baytiniya tê njavar anahan a kuro nga cew ataya, anga suko kê gak kê zalak.

*Yesu a tahasl anan buway a inde
Mata 21.18-19*

¹² Sidew a kutok, tinen apan ti nay ahay â Baytiniya wa nâ, may a han pê Yesu.

¹³ A canan ayak â buway pa 'am a tinen dâren mba nâ, a ga apan dükwen wan i ga inde, anga winen tê daslam a lele. A hêdêken ayak pê cakay lele, a zlan ayak û vo nâ, a njadâd apan nê daslam a dêkdêk, anga aday dükwen alay sê wahay wan ana buway bay.

¹⁴ Yesu a jan 'am anâ buway kawa anâ dō, a wa: «Dowan â saa tukom wan anak kula sabay!» Njavar anahan ahay dükwen tê slênek 'am ata awan.

* 11:8 Andakay anan cêved matanan anga sê têma mbêlok mê zakay a kawa bahay.

Yesu a razl do sa ga masa ahay u doh sə mazlaḅ a Mbərom wa

Mata 21.12-17; Lukas 19.45-48; Yuhana 2.13-22

¹⁵ Tə dəzle à Urəsalima maza nà, Yesu a zla u doh sə mazlaḅ a Mbərom. A man ata nà, do sə sukom anan way tə way ahay inde, pi zek tə do sə sukom way ahay fok. Cəna, a ma nga sə ḅəlay atan ahay uho. A fakay anan tabal su do sə bəmbad dala ahay, pi zek ta man sə njahay su do sə sukom anan way tə kurkudok ahay fok re.

¹⁶ A gafan 'am anà do ahay sə takasay anan gala su doh sə mazlaḅ a Mbərom tə way a pa nga.

¹⁷ Aday a tətakan atan anan way ta sa jan atan, a wa: «Mə vinde a à Deftere a Mbərom inde bidaw: “Ti ngaman anà doh sə mazlaḅ uno nà, doh sa ga amboh su do su kon ahay kəzlek.” Aday kwanay kə tərən anan həna, lar su do sə ngəzar do ahay a nə kəkəməw?‡»

¹⁸ Bahay sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom, tə miter sə Tawrita ahay, tə sləne 'am ata cəna, ta ma nga sə pəlay wurwer sa vad anan wa Yesu. Tə jəjaran à man su do awan, anga azar su do a nà, atətak way a Yesu a zlan atan nga.

¹⁹ Luvon a ga cəna, atə Yesu tə njavar anahan ahay ta zla way a tinen à Urəsalima wa.

Buway mə kuray awan - adafnga pə Yesu ta sə aga amboh

Mata 21.20-22

²⁰ Sə duwdew, atə Yesu tinen apan ti zla way a tinen, tə canan anà buway ata, kə kurak sokokkwa tə sləlay a təkə.

²¹ A man ahay à nga inde anà Piyer, a jan anà Yesu: «Miter, ca pə buway a anan, iken sə tahasl anan ata, kə kurak sokok fok.»

²² Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Sənen a kutok, dəfen nga pə Mbərom.

²³ Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Do kə sak a jan à ḅəzlom a anan: “Slabak à man a anan wa, zla à ḅəlay inde” nà, aday kə jəjarak bay, kə

gudicek bay, kə dəfak apan nga cəna, i tərən kawa anahan sa dəf apan nga ata acəkan.

²⁴ Anga nan, nen apan ni jak ikwen, kə cəcihen way à amboh a kwanay inde nà, dəfen apan nga. Ki njiden anan coy, aday i tərak ikwen acəkan.

²⁵ Kak kə tiven sa ga amboh coy, aday way kə mak ikwen ahay à nga inde, way inde a cəḅak ikwen pu do nà, pəsen anan anan, anga aday Bəbay a kwanay winen à bagəbaga mburom ata à pəsak ikwen anan ines a kwanay ahay re. [

²⁶ Əna aday, kak kə pəsen anan anan ines a mərak a kwanay ahay bay nà, Bəbay a kwanay winen à bagəbaga mburom dukwen i pəsek ikwen anan ines ahay bay ite re.]»

Sə varan məgala anà Yesu sa ga awan aya nə wayaw?

Mata 21.23-27; Lukas 20.1-8

²⁷ Ta may ahay à Urəsalima kutok. Yesu a zla sa bar u doh sə mazlaḅ a Mbərom nà, bahay sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom, pi zek tə məcəd sə Yahuda ahay tə hədəken ayak pə cakay anà Yesu.

²⁸ Tə cəce panan: «Ka ga way anak a anan ataya nə tə məgala ana wayaw? Sə varak cəved sa ga kətanən nà, waya kərtek anaw?»

²⁹ Yesu a mbədahan atan apan: «Nen dukwen ni cəce pikwen wa way kərtek. Kə mbədihen uno apan aday. Ata nen ni jak ikwen ite, na ga way a anaya tə məgala a wayaw nà, na.

³⁰ Sə slənay anan ahay Yuhana sa gan baptisma anà do ahay nə wayaw? Mbərom daw, kabay do zənzen a daw? Mbədihen uno ahay apan.»

³¹ Tinen ite, tə mbəda 'am pi zek a tinen awan, ta wa: «Di jan həna nà, kəkəməw? Kak də sak a jəka, Mbərom sə slənay anan ahay nà, i jak uko asa: “Kak kə sənen apan zle cukutok nà, kə dəfen apan nga bay nə angamaw?”

³² Aday kak də sak a jəka, do zənzen a sə slənay anan ahay nà, ata guko ngatay! Tə jəjar ta man su do awan,

† 11:17 Ca pə Esaaya 56.7. ‡ 11:17 Ca pə Yereimiya 7.11.

anga dō ahay fok ta ca pə Yuhana nà, kawa dō maja'am a Mbərom acəkan.

³³ Anga nan kutok, tə mbədahan apan anà Yesu, ta wa: «Ma san bay!»

Yesu a wa: «Kak sə matanan cuku-tok ata nà, nen dukwen ni dakak ikwen anan dōwan a sə vuro mēgala sa ga mer su way anaya bay re.»

12

*Jike pu dō sa ga mer à guvo ahay
Mata 21.33-46; Lukas 20.9-19*

¹ Yesu a dazlan sa jan 'am tə jike anà dō ahay, a wa: «Dowan a inde a jule təroz à guvo. A ga apan jal, a daf uda kudom mēduwen a sa zla6 uda wan si sé. A dezl uda lagad zəbor awan anga dō sa ba anan guvo ata awan. A mbakan anan guvo à alay inde anà dō si mer su way ahay, a zla way anahan à man dāren awan.

² «Alay a a sla kutok, dō ahay tinen apan ti ban təroz nà, bahay sə guvo a slənay ahay dō saa təmahan anan ayak mbala anahan.

³ Dō sə guvo ahay tə canan anà dō maslan ata cəna, ta ban anan, ta ndazl anan ledədde. Tə mbəsak anan, a zla agay alay kəray awan.

⁴ Bahay sə guvo a slənay ahay dō maslan maza awan. Ta ban anan, ta gan mbəlak pa nga, tə walay panan agənah pəleslesle.

⁵ Bahay sə guvo a slənay njavar maza asa re. A saa dēzle pə winen kutok nà, ta vad anan bəskol. Matanan, bahay sə guvo kə slənək dō ahay nə bayak awan. Ta ndazl anan dō hinen ahay, aday ta vad atan azar aya nà, nà.

⁶ «A mbakan anà bahay sə guvo nà, wan si zek anahan awan kətektəkke, aday wan ata dukwen ləliwe anahan awan. A slənay anan pə cakay su dō si mer su way anahan ahay à guvo anahan ata awan. A jalay nà: «Anga wan si zek uno dəgerger nà, ti dəfan apan ite.»

⁷ «Cəkəbay dō sa ga mer ahay ta ja à wulen a tinen inde, ta wa: «Sa naa pa 'am sə guvo a adəka nə winen awan.

Bənuko anan, vəduko anan. Ata guvo a anan i təra a mənuko.»

⁸ Ta ban anan, ta vad anan acəkan. Tə laray anan məsinde awan à guvo wa əgem.»

⁹ Yesu a cəce: «Bahay sə guvo ata nà, i ga nə maw? Tə didem a nə, i may ahay agay, i lize anan dō sa ga mer à guvo anahan ataya fok. Aday i varan anan guvo ata anà dō maza aya awan.

¹⁰ Kəmaya! Kə jingen 'am ana Deftere a Mbərom a anan itəbay kələdaw? Deftere a wa:

«Kon mbala ana dō sa dezl way ahay sa lar anan ata nà, sə təra kon sə mide lele adəka nà, winen.

¹¹ Sa ga way ata dukwen, zek ana Mbərom Fetek awan. Way ata a gak uko masuwayan pə ide.*»

¹² Dō sə njahan pa 'am wa anà Yahuda ahay tə sləne 'am ataya, tə pəlay cəved saa ban anan, anga ta san zle Yesu a ja jike sa 'am ata nà, pə tinen. Əna tə jəjaran anà dō ahay. Anga nan re, tə mbəsak anan Yesu, ta zla way a tinen.

*Jangal anà bahay sə Ruma
Mata 22.15-22; Lukas 20.20-26*

¹³ Ta slan dō ahay à wulen sə Farisa ahay wa, tu dō ana Hiridus ahay, aday ta saa ban anan Yesu à balay sa 'am anahan aya awan.

¹⁴ Ta jan, ta wa: «Miter, ma san zle, iken nə dō didem awan. Kə jəjaran anà 'am sə dō ahay bay, kə zəzor way sə wuted ide itəbay re. Kə dakay anan cəved a Mbərom dukwen tə didem awan kawa anahan sa ja. Həna nà, dakan umo anan. Cəved inde sə varan jangal anà bahay sə Ruma daw? Bəzi mē varan bay daw?»

¹⁵ Yesu a san pə mbadəmbada a tinen a zle. A jan atan: «Ki ngen upo balay angamaw? Viren uno ahay karanga, na ca apan aday.»

¹⁶ Tə varan ahay karanga awan.

A cəce patan wa: «Pə karanga a anan nà, mezeze a wayaw, aday mē vinde apan nà, sləmay a wayaw?»

* 12:11 Ca pə Jabuura 118.22-23.

Tə mbəḏahan apan, ta wa: «Wita nà, mezeze tə sləmay ana bahay sə Ruma.»

¹⁷ Yesu a jan atan, a wa: «Lele, kak matanan cukutok nà, viren anan anan way ana bahay sə Ruma anà bahay sə Ruma, aday way a Mbərom anà Mbərom a ite.»

Anahan sə mbəḏa apan kətanən ata, a gan atan masuwayan.

Aslabakay à məkə wa

Mata 22.23-33; Lukas 20.27-40

¹⁸ Azar su do aya inde, tinen Saduki ahay, ta nay ahay pə cakay a Yesu sə cəce panan 'am. Tinen a aday nà, ta wa do kə məcak nà i slabakay ahay sabay. Tə cəce 'am a anan pə Yesu wa, ta wà:

¹⁹ «Miter, Musa kə vindek umo, a wa: “Do kə məcak aday kə mbəsakak uwar mənjenja wan nà, mərak a məsinde à gəḃa anan mədukway sə uwar awan aday ti wahan məgiye anà dōwan a ma mac ata awan.”†

²⁰ Matanan, dōwan aya inde cuwḃe, tinen tə mərak ahay. Do zek məduwen awan, a gəḃa uwar, a mac mənjenja sa njad panan wan.

²¹ Do sa mban apan a hədek anan uwar ata mədukway awan. Winen ite a mac mənjenja wan re. Do məslala maakan awan a hədek anan uwar ata ite re.

²² Hus a dukoy pu do tə bahay cuwḃe awan kutok, kə məcak re. Aday uwar ata dukwen kə məcak re. Tə mbəsakak wan uho kwa kərtek bay re.

²³ Aday həna azanan kutok nà, pə luvon saa slabakay ahay à məkə wa ata nà, uwar ata i tərà nà uwar a wayaw? Bina cuwḃe a tinen a, tə gəḃak anan pa sə uwar a re.»

²⁴ Yesu a mbəḏahan atan apan, a wa: «Kwanay apan ki zluwen à cəved wa, anga kə sənən Deftere a Mbərom bay, kə sənən mægala ana Mbərom bay re.

²⁵ Do ahay ti slabakay à məkə wa nà, kwa do mungol aya awan, kwa do

uwar aya dukwen, ti i gəḃa zek ahay sabay fok. Anga ti i tərà à mburom nà, kawa maslay a Mbərom ahay.

²⁶ Əna aday, 'am sə slabakay ana do ma mac aya à məkə wa nà, kə jingen Deftere a Mbərom kula itəbay daw? Mbərom a jan ahay anà Musa, u uko sə vəragaz‡ wa nà: “Nen Mbərom ana Ibərahima, Mbərom ana Isiyaku, aday Mbərom ana Yakob” ba?

²⁷ Mbərom, winen nà, Mbərom su do ma mac aya bay, əna winen Mbərom su do tə sifa aya awan. Anga nan kə zluwen à cəved wa adəka bu-gol.»

Mama'am sa nga sa 'am mə baslay aya awan

Mata 22.34-40; Lukas 10.25-28

²⁸ Əna, miter sə Tawrita inde à man ata awan, kə slənek avad uway sa 'am a tinen ata awan. A ca pə Yesu sə mbəḏahan apan anà Saduki ahay ata lele. A nay, a cəce panan, a wa: «Nga sa 'am mə baslay aya fok nà, wura məduwen a aday a zalay azar aya anaw?»

²⁹ Yesu a mbəḏahan apan: «Sə tərà mama'am sa nga sa 'am mə baslay a nà: “Iken Isəra'ila, pak sləmay. Mbərom Fetek, Bahay a mənuko, winen kərtek bahay awan.

³⁰ Pəlay anan Mbərom Fetek, Bahay anak, tə mível anak a təkə, tə apasay anak a təkə, tə abayak nga anak a təkə, aday tə mægala anak a təkə.§”

³¹ Nga sa 'am mə baslay a tə bahay cew a nə həna: “Pəlay anan do sə cakay su doh anak kawa iken sə pəlay anan nga anak ata awan.*” Nga sa 'am inde mə baslay awan saa zalay həna anaya nà, ibay.»

³² Miter sə Tawrita ata a jan, a wa: «Acəkan, miter, ka jak didek. Mbərom nə kərtek. Mbərom maza sa ga anan minje nà, ibay.

³³ Anga nan, lele nà, do zənzen i pəlay anan Mbərom nə tə mível anahan a təkə, tə abayak nga anahan a təkə, aday tə mægala anahan

† 12:19 Ca pə Laataanooji 38.8; Tooktaaki Tawreeta 25.5-10. ‡ 12:26 Vəragaz: uko a ban u vo sə way, aday winen ma gad a bay. Ca pə Gurtaaki 3.2-4, 6, 15-16. § 12:30 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 6.4-5.

* 12:31 Ca pə Farillaaji Lewinjo'en 19.18.

a tæke. Aday i pelay anan do sæ cakay su doh anahan kawa winen sæ pelay anan nga anahan ata awan. Sæ tæma sæ dæfan apan anà 'am a anaya dukwen, a zalay way ma tak aya awan, tatæ way mæ waslay aya sæ varan à Mbærom ataya fok.»

³⁴ Yesu a ca apan næ dowan ata kè mbædahak apan lele tæ mærike awan. A jan, a wa: «Iken dæren tæ bahay a Mbærom a bay!»

Pæ dæba wa nà, kuwaya a jæjar sæ cæce panan 'am maza awan.

Almasihu nà, wan a wayaw?

Mata 22.41-46; Lukas 20.41-44

³⁵ Pæ dæba wa, Yesu winen apan i tètakan anan way anà do ahay ù doh sæ mazla6 a Mbærom nà, a cæce, a wa: «Kækæma aday miter sæ Tawrita ahay ta jækæ, Almasihu nà, wan ana Dawuda anaw?

³⁶ Dawuda ta nga anahan awan a ja tæ mægala sæ Apasay Cæncan awan, a wa: “Mbærom Fetek a jan anà Bahay uno, a wa: Njahay à day sæ alay puway uno, aday ni nahay anan do sa nak ide ahay, ki ján patan tæ saray.†”

³⁷ «Kak Dawuda a ngaman anà Almasihu næ “Bahay uno” bugol nà, winen i saa tæra wan ana Dawuda nà, kækæma asanaw?»

Do ahay bayak a tæ slæne 'am a Yesu ata tæ ataslay mivel awan.

Bænen nga a kwanay pæ miter sæ Tawrita ahay wa

Mata 23.1-36; Lukas 20.45-47

³⁸ A atætak way anahan ataya inde nà, a jan atan, a wa: «Bænen nga a kwanay pæ Miter sæ Tawrita ahay wa, anga a nan atan sa bar nà, tæ rækot aya awan, aday dukwen ta gan may nà, do ahay ta jan atan 'am à kwasuko nà, tæ akærdeh aya awan, à wulen sæ do ahay inde fok.

³⁹ Tinen ù doh sæ wazay ahay cæna, ta ca wa dukwen man zæbor aya awan. Ta zlak à man sa pa way nà, tæ pelay man sæ njahay lele aya awan.

⁴⁰ Tinen apan ti ran mindel anà mædukway sæ uwar ahay. Ti ngæzar patan wa doh a tinen ahay. Dukwen, pæ ide su do ahay nà, tæ zædeh amboh næ kawa do lele aya awan. Do matanan ataya næ, sariya a tinen a nà, ma da 'am awan.»

Mædukway sæ uwar a inde, a ndav pi zek sæ varan way anà Mbærom

Lukas 21.1-4

⁴¹ Pæ dæba anahan a wa kutok, Yesu a njahay à man sæ do ahay sæ pækak ayak way à kukwar sæ dala ù doh sæ mazla6 a Mbærom ata awan. Winen apan i ca pu do sæ pækak ayak dala ataya awan. Do sæ zlile ahay tæ pækak ayak dala bayak awan.

⁴² Coy, mædukway sæ uwar a inde aday mætawak awan, a zlak ayak ite. A gucek ayak uda dala særdæde aya cew, kawa sa ja nà, dala bayak a bay.

⁴³ Anga nan, Yesu a ngaman anà njavar anahan ahay, a jan atan, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tæ dïdem a hæna: Mædukway sæ uwar a mætawak a anan ata kè varak à kukwar sæ dala inde nà, zal do ahay a sa pak ataya fok.

⁴⁴ Anga do ahay fok ta var nà, mænjøek pæ way a tinen a bayak a ataya wa. Æna mædukway sæ uwar a anan ata, kwa à ga næ winen mætawak a dæp nà, kè ndævak pi zek. Anga a var anan nà, ta sa pa way anahan a tæke fok.»

13

Do manide ahay ti i mbazl anan doh sæ mazla6 a Mbærom

Mata 24.1-2; Lukas 21.5-6

¹ Yesu a nay ù doh sæ mazla6 a Mbærom ata wa cæna, do kærtek à wulen sæ njavar anahan ataya a jan, a wa: «Miter, ca pu kon a anaya awan, aday pæ idezl anahan aya ite tæ ræba ike!»

² Yesu a mbædahan apan: «Kæ canan anà way a mi dæzl a anan ba? Do manide ahay ti mbazl anan. Kon hinen saa dïnger zek pæ hinen nà, ibay fok.»

† 12:36 Ca pæ Jabuura 110.1.

Way saa lahan anà andav sɔ daliyugo ataya awan

Mata 24.3-14; Lukas 21.7-19

³ Pə dɔba wa, winen mə njahay a à ɓəzlom sɔ Ulivet, a mbəda 'am pu doh sɔ mazlaɓ a Mbərom. Piyeɾ, Yakuba, tatə Yuhana tɔ Andəre nà, tinen taayak a tinen a tatə Yesu. Tə cəce panan, ta wa:

⁴ «Jan umo biɗaw? Doh sɔ mazlaɓ a Mbərom i saa mbazl nə siwaw? Minje sa ma i ga aday mi saa san i tɔra kutok anaw?»

⁵ Yesu a dazlan sɔ ɗakan atan anan kutok, a wa: «Liven anan i zek a kwanay ahay lele, ɗowan à sa njak kwanay bay.

⁶ Anga ɗo ahay bayak a ti gəba sləmay uno, ti nay, kuwaya i ja winen nə Almasihu. Ti njak anan ɗo ahay bayak awan.

⁷ Ka sak a slənen ləbara sɔ vɔram, kwa dɔren, kwa bəse, kà sa jəjiren bay. Anga təktek way ataya ti tɔra aday. Əna wita kə dɔzlek pə andav ana daliyugo fan bay re.

⁸ Kon a anan, i slabak pu kon hinen, bahay a anan i vad zek tɔ bahay hinen. Daliyugo i ɓal à man ahay cara cara, may i ga matanan re. Dəce ataya fok ti tɔra nə kawa wan sɔ dɔlay anan uwar ti zek cew ata awan.

⁹ «Gen anan nga i zek à kwanay, anga ti ban kwanay aday ti zla kwanay pa 'am sɔ sariya ahay. Ti ndəzlay kwanay u doh sɔ wazay ahay wa. Anga kwanay njavar uno ahay, ki tiven atan pa 'am ana bahay ahay pi zek tɔ guverner ahay, aday kɪ gen side pa 'am a tinen ahay.

¹⁰ Anga bəlaray ləbara mugom a à wazay zek pu kon ahay fok.

¹¹ Kwa siwa siwa tɔ bənək kwanay sa ga sariya pa 'am a tinen nà, kà sa jilen sa jəka mi i ja nə maw ata bay. Jen nə 'am a sa nak ikwen ahay à nga inde à alay ata awan. Anga 'am a kwanay a saa ja ata nà, i nay à nga a kwanay wa bay. Saa jak ikwen nə Apasay Cəncan awan.

¹² Mərak ahay ti varan anan mərak a tinen ahay anà ɗo ahay aday tã vad atan. Bəbay sa wan ahay ti gan anà

gwaslay a tinen ahay nà, matanan. Gwaslay ahay ɗukwen, ti slabak pə bəbay a tinen ahay aday ɗo ahay tã vad atan.

¹³ Do ahay fok ti nak ikwen ide anga kwanay njavar uno ahay. Əna ɗowan a kə səmak anan hus à andav a inde cəna, winen i tam.»

Do manide ahay ti naa mbazl anan Urəsalima

Mata 24.15-28; Lukas 21.20-24

¹⁴ Yesu a ja asa, a wa: «Ki i cinen anan anà səkar sɔ lize way à man aday tɔde i tavay uda bay ata awan. (Dowan a kə jingek anan 'am a anan nà, à sənən anan anà nga anahan nə lele.) A alay ata asanaw nà, ɗo sɔ Yahudiya ahay tã haw sa ma nga à ɓəzlom ahay inde.

¹⁵ Do aday winen pa nga su doh ɗukwen à dazay, à haw, əna à sa ray ahay way anahan ahay u doh wa bay.

¹⁶ Dowan a winen à guvo ɗukwen, à saa nay ahay agay sa naa gəbək ayak zana anahan bay re.

¹⁷ Wuna, pa pac ataya nà, dɔce inde anga uwar ti zek cew aya awan, aday anga uwar ta wan a à bak ataya re.

¹⁸ Gen anan amboh à Mbərom aday way ataya tã sa tɔra à alay sa maɗ bay.

¹⁹ Anga pə luvon ataya nà, dɔce i zalay, bina kwa ana Mbərom sɔ ndakay daliyugo hus ahay biten ɗukwen, dɔce kawa winen ata kə tɔrak kula bay, aday inde i tɔra kula sabay re.

²⁰ Əna, Bahay Mbərom kə kəkək anan luvon ataya bay nà, abay ɗowan saa tam nà, ibay. Əna, kə kəkək anan luvon awan anga ɗo anahan a sɔ walay ataya awan.

²¹ «Asa, ɗowan a kà jak ikwen: “Almasihu winen həna” kabay: “Winen tiya” nà, kà sa dɔfen apan nga bay.

²² Anga almasihu ahay mungwalay aya bayak a ti nay ahay pi zek tu ɗo sɔ jəka tinen ɗo maja'am a Mbərom ahay. Ti ga minje sɔ way ahay, tɔ masuwayan aya cara cara sa njak anan kwa ɗo mə walay aya awan, abay a ga zek nà, na.

²³ Kwanay nà, uffa ahak ikwen. Gen anan nga anà zek lele. Na jak ikwen anan kurre nà, anga nan.»

Luvon ana Wan su Do saa may ahay

Mata 24.29-35; Lukas 21.25-33

²⁴ «À alay a pə dəba ana dəce ataya wa nà, pac i dāv sabay, kiya dukwen matanan.

²⁵ Mawuzlawazl ahay ti gucey ahay à mēndak, aday dukwen mēgala sə way ahay à mburom ataya, ti bal.

²⁶ Ata aday ti canan anà Wan su Do winen apan i may ahay pa nga sə matapasl ahay pa nga mburom tə mēgala bayak awan, aday tə mazlaḡ a re.

²⁷ Aday Wan su Do i slənay ahay maslay anahan ahay, ti halan nga anà dō anahan a sə walay ataya kwa ta sə wura fok hus pə magaga sə daliyugo.»

Minje sə buway

²⁸ «Sənen pə way ana buway sə ḡakak ikwen anan ata aday. Kə cinen anan anà alay anahan aya ta gak kulḡosloslo nà, daslam aya dukwen ta ḡak, ata kə sənen zle coy viya winen apan i slay bəse.

²⁹ Matanan re, kə cinen anan anà way uno sə ḡakak ikwen anan ataya cəna, sənen a nà, nen Wan su Do, nen apan ni may ahay bəse, nen pə alay sə məsudoh.

³⁰ Nen apan ni jak ikwen tə ḡiḡem a hənə: Əlek dō sə biten ahay ti i mac nà, way ataya fok ti təra.

³¹ Daliyugo i ndav, kərngay i slukwac pə bagəbaga mburom, əna 'am uno nà, i ndav itəbay.»

Dowan saa san luvon sa ndav anan daliyugo nà, ibay

Mata 24.36-44

³² «Əna, dōwan saa san luvon sə way ataya nà, ibay. Maslay a Mbərom ahay ta san bay, nen wan anahan a dukwen na san bay. Sa san luvon a cəna, si zek a bəbay uno Mbərom awan.

³³ Gen anan məkəlingesl i zek a kwanay ahay. Bənen nga a kwanay, anga kə sənen luvon a bay.

³⁴ Way matanan i təra nà, kawa dō saa zla à man dərən awan. A mbəsakan anan doh anahan anà dō si mer su way anahan ahay nə kərtek tə kərtek, kuwaya ti mer su way awan. Do sa ba doh dukwen, a jan nà: “Ba pu doh!”

³⁵ Anga nan kutok nà, tərən dō mə lavay zek aya awan! Bahay su doh ata i may nə siwaw nà, kə sənen bay. A ga nə suko, man luvon, alay a njəkar sa zlah, kwa duwdew dukwen, alay ataya fok cəna i nay.

³⁶ Kə sak a nay, kwanay ma njak ahan aya nə lelibay.

³⁷ Kawa anuno sa jak ikwen hənə ata nà, ni jan anan anà dō ahay fok: Tərən dō mə lavay zek aya awan!»

14

Wurwer sa ban anan Yesu

Mata 26.1-5; Lukas 22.1-2; Yuhana 11.45-53

¹ A mbəsak luvon ahay cew nà, azar uko sə Pasəka, aday sa pa tapa sə pen mə zlambar a bay ata i sla kutok. Bahay sə gəḡan dūngo anà way ahay anga Mbərom, pi zek tə miter sə Tawrita aya awan, a nan atan sa ban anan Yesu tə wurwer, aday sa vad anan.

² Anga nan ta ja 'am à wulen a tinen ahay inde, ta wa: «Ḋā sa ban anan à azar uko inde bay, bina dō ahay ti sa vəze puko.»

Uwar a inde a mbəḡan amar pa nga anà Yesu

Mata 26.6-13; Lukas 12.1-8

³ Yawa, Yesu winen à Baytiniya, àga dōwan a inde, tə ngaman Simon dō mə dugwad awan. Yesu winen apan i pa ḡaf nà, uwar a inde a nay ahay, tə amar sə wurde anahan tə dunguzlok awan à alay inde. Ta da amar ata aday nà, tə *nardi*. Masa anahan a dukwen mənjoek bay. A kaḡ panan 'am awan aday à təḡa, a mbəḡan anan pa nga anà Yesu.

⁴ Matanan kutok, way ana uwar ata sa ga ata nà, a cəban anà dō azar aya bayak awan. Ta ja à wulen a tinen

ahay inde, ta wa: «A nes anan amar a anan kəriya həna nà, angamaw?

⁵ Ta wa, abay tē sukom anan way tē amar a anan nà, i zalay dala sē *dinar** səkāt maakan, aday ti var anan dala awan anà dō mətawak aya nà, ta gak way lele bidaw?» Ta ga mível pə uwar ata awan.

⁶ Kutok, Yesu a jan atan, a wa: «Mbəsiken anan, abay kə bənen anan mbiyed nà, angama kərtek anaw? Way anahan su go ata nē lele.

⁷ Dō mətawak aya nà, ti ga inde tē kwanay hwiya. Kà nak ikwen nà, ki gen atan sumor awan kwa siwa mba asanaw? Əna nen ni ga inde tē kwanay hwiya itəbay.

⁸ Way abay i mba apan sa ga ata nà, kà gak anan həna kurre anga nen: A lah anan upo amar uno sa zla anan à məke.

⁹ Nen apan ni jak ikwen tē dīdem a həna: A man aday dō ahay ti wazay anan ləbara uno mugom a kwa aha pə daliyugo fok nà, ti taker anan ləbara sē way ana uwar a anan sa ga həna ata awan.»

Yudas a sukom a way tē Yesu

Mata 26.14-16; Lukas 22.3-6

¹⁰ Natiya kutok asa, Yudas Iskariyot a zla əga bahay sē gədan dundo anà way ahay anga Mbərom, anga aday à gan atan daf pə Yesu. Winen a aday nà, dō kərtek à wulen su dō maslan a Yesu ahay kuro nga cew ataya awan.

¹¹ Tə sləne 'am anahan a cəna, tē taslay mível bayak a tē Yudas, tē zla-pay sē haman dala. A bənay pə winen ata wa kutok cəna, Yudas a pəlan atan cəved sē varan atan anan Yesu.

Alavay zek sa da daf sē Pasəka

Mata 26.17-25; Lukas 22.7-23; Yuhana 13.21-30

¹² Natiya asa, à luvon mama'am sē azar uko sa pa tapa sē pen mē zlambar a bay ata, aday à pac sē waslay wan sē təman sē Pasəka ata inde, njavar a Yesu ataya ta jan: «A nak mǎ sa lavay anan zek tē way sa pa sē Pasəka ata nà, ahaw?»

¹³ A wulen sē njavar anahan ataya wa nà, Yesu a slan dō ahay cew. A jan atan: «Zlen à wulen su doh sē Urəsalima. Ki zlingen tē dōwan a inde kəlawə pa nga, aday winen apan i may ahay à a'am wa. Pərihen anan azar.

¹⁴ U doh anahan a saa dəzle uda ata nà, jen anan anà bahay su doh ata nē: «Miter a manay a ja nà: Doh a aday mi i pa uda daf sē azar uko sē Pasəka tē njavar uno ahay ata nà, wuraw?»

¹⁵ Ata i dəkak ikwen pə sewene a inde məduwen awan, mē lavay zek a coy. Kə ndiken uko anan uda way ahay fok à man ata awan.»

¹⁶ Njavar anahan ataya ta zla. Tə dəzle cəna, ta tan ayak à nga anà way ahay nà, kawa ana Yesu sa jan atan. Tə lavay anan uda zek tē way sa pa sē azar uko sē Pasəka kutok.

Yudas i i ga daf pə Yesu

¹⁷ Suko a a ga nà, atə Yesu ta nay ahay tu dō maslan anahan ahay kuro nga cew.

¹⁸ Tinen mē njahay a, ti pa way kutok, Yesu a ja, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tē dīdem a həna: Dowan a kərtek à wulen a kwanay inde, mənuko apan dī tar alay à tuwez jiga awan həna, i i ga upo daf.»

¹⁹ 'Am ata a wusen atan nga fok. Tə dazlan sē cəce panan fok a tinen a kərtek kərtek: «Nen bay ba?»

²⁰ Yesu a jan atan asa, a wa: «Dowan ata nà, à wulen a kwanay a kuro nga cew a anaya awan. Manay apan mi tar alay à tuwez miya awan.

²¹ Tə dīdem a nà, nen Wan su Dō nà, ni mac, kawa ana Deftere a Mbərom sa ja upo ata awan. Əna dəce i naa tan à nga anà dō saa ga upo daf ata awan. Suwan pə winen maka tē wahay anan bay jiga awan.»

Way sa pa cəncan awan

Mata 26.26-30; Lukas 22.15-20; 1 Korintu ahay 11.23-25

²² Coy, tinen apan ti pa way ata kutok, Yesu a gəba tapa sē pen, a ngəran ayak anà Mbərom, a gəzla anan i zek

* **14:5 Dinar** kərtek nà, əga tinen dala si mer su way sē hway kərtek.

wa, a varan atan, a wa: «Təmihen. Həna anan nà, zek uno.»

²³ Pə dəba anahan a wa nà, a gəba gəsa'am, a ngəran ayak anà Mbərom, aday a varan atan anan gəsa'am ata awan, aday tã sa wa way juɓjoɓ fok a tinen awan.

²⁴ A jan atan, a wa: «Həna anan nà, mez uno mə pəkay awan anga dō ahay bayak awan. Tə mez uno a anan, Mbərom a ɓan 'am tə dō ahay.

²⁵ Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: I ban pə luvon sə biten a anan wa nà, ni naa sa way kawa həna a anan sabay, si azanaka pə luvon aday dī saa sa maza à bahay a Mbərom inde.»

²⁶ Pə dəba anahan a wa nà, ta ga ara sə həran nga anà Mbərom, ta zla way a tinen à ɓəzlom sə Ulivet.

Atə Yesu tə Piyer

Mata 26.31-35; Lukas 22.31-34; Yuhana 13.36-38

²⁷ Yesu a jan anà njavar anahan ahay, a wa: «Kwanay a fok, ki i hiwen, ki i mbəsiken nen. Anga Deftere ana Mbərom a ja nà: “Ni vad anan dō sə jugwar təman awan, aday dukwen təman ahay ti ta 'am.”»

²⁸ Aday Yesu a zəga anan asa, a wa: «Na sak a slabakay ahay à məkə wa nà, ni lahak ikwen à Galile.»

²⁹ Piyer a mbədahan apan, a wa: «Kwa à ga nə dō ahay fok ti mbəsak iken dəp nà, nen ni mbəsak iken itəbay.»

³⁰ Yesu a jan: «Nen apan ni jak tə dīdem a həna: A luvon a sə biten a anan inde, zukwa njəkar i saa zlah saray cew nà, ka jak saray maakan, ka san nen bay.»

³¹ Piyer a ma pa 'am anahan ata maza awan, a wa: «A ga nə ni mac anga iken dəp nà, ni ja kula na san iken bay itəbay!» Fok a tinen a ta ja 'am kərtek awan.

Yesu a ga amboh à Gecemene

Mata 26.36-46; Lukas 22.39-46

³² Natiya, atə Yesu tə njavar anahan ahay ta zla à man sə ngaman Gecemene. Tə dazle à man ata kutok

nà, a jan anà njavar anahan ahay: «Njihen à man a anan à alay a nen ni gay ahay amboh.»

³³ Winen apan i zla nà, a ngaman anà Piyer, anà Yakuba, aday anà Yuhana, ta zla jiga awan. Zlawan a dazlan sa ban anan, a jəjar pi zek.

³⁴ A jan atan asa: «Mivel uno i ndəroɓ hus pa sa mac anan. Njihen à man a anan, ben lele.»

³⁵ A zla à man a tinen ata wa mənjoek cəna, a slahay à məndak duboz. A ga amboh aday dəcə ata à zla panan wa ite, abay à ga zek nà, na.

³⁶ A wa: «*Abba*†, bəbay uno, pə iken nà, way ahay fok ta ga zek. Gəba puno dəcə saa nay upo a anan ata ite. Aya əna, way kawa su no nà, à təra bay, si kawa sa nak iken.»

³⁷ A ma à man ana njavar anahan a maakan ataya nà, a tan atan ahay à nga nə ma njak ahan aya awan. Anga nan a jan anà Piyer: «Simon, iken ma njak ahan a daw? Ka mbak apan sa ba kwa ler kərtek bay asəka?

³⁸ Ben lele, gen amboh anga aday kə tiven anan anà way saa njak kwanay ahay. Apasay su dō zənzen a nà, a gan may sə dəfan apan anà Mbərom, əna zlay si zek anahan a bəle awan.»

³⁹ Yesu a ma maza asa, a ga amboh kawa anahan sə manakwakwa awan.

⁴⁰ A may ahay pə cakay ana njavar anahan ataya asa, a tan atan à nga nà, tə njəkak ahan asa, ta mba apan sə təba idə kwa mənjoek bay jiga awan. Aday ta san sa jan həna nə maw bay.

⁴¹ A zla, a ga amboh asa, a may ahay tə bahay maakan awan. A jan atan: «Kwanay apan ki men anan uda daw, dō sa njak ahan ahay? Coy, alay a kà slak həna kutok, aday ti varan nen Wan su Dō à alay inde anà dō sə atahasl ahay.

⁴² Slabiken, zluko. Do sa ga upo dəf winen tiya, kà nak ahay.»

Do ahay ta ban anan Yesu

Mata 26.47-56; Lukas 22.47-53; Yuhana 18.3-12

† 14:27 Ca pə Jekariya 13.7. ‡ 14:36 *Abba*: Kawa sa ja nà, «bəbay» ta 'am sə Aramayak.

⁴³ Yesu kà ndəvak anan 'am ata fan bay cəna, Yudas, dō kərtek à wulen sə njavar anahan aya inde kuro nga cew ata a dazley ahay. A njahan pa 'am wa anà dō ahay bayak a tə way sə alay a hunjəslesle: maslalam a pi zek tə sukol aya re. Sə slənay atan ahay nə bahay sə gədan dundo anà way ahay, pi zek tə miter sə Tawrita ahay, aday tə maced sə Yahuda ahay.

⁴⁴ Yudas, dōwan a sa ga daf pə Yesu ata, 6a kə varak atan minje sə way, a wa: «Dowan a ni ban anan həmbok ata nà, winen awan. Bənen anan, aday kɪ gen anan nga lele, zlen anan kutok.»

⁴⁵ A dazlek ayak cəna, a zla pə cakay ana Yesu bəse. A jan 'am: «Miter!» A dazlan a varan alay, a ban anan pi zek həmbok.

⁴⁶ Cəna ves, dō ahay ta ban anan.

⁴⁷ Dō kərtek à wulen su dō a Yesu mə tavay a à man ataya, a ndahay maslalam anahan, a car anan 6ile ana bahay nga su dō sə gədan dundo anà way anga Mbərom, aday maslalam anahan ata a gad panan sləmay kərtek a poc.

⁴⁸ Yesu a jan anà dō ahay, a wa: «Ki nen upo tə maslalam aya aday tə sukol aya sa ban nen kawa nen dō sə ngəzar dō à cəved inde daw?»

⁴⁹ Pac pac nen inde tə kwanay ù doh sə mazla6 a Mbərom, nen apan ni tətakan anan way anà dō ahay, əna kə bənen nen bay. Əna way a anan a təra hənə nà, aday 'am ana dō maja'am a Mbərom ahay sa ja upo à Deftere a Mbərom inde ata à təra.»

⁵⁰ Njavar anahan ahay tə mbəsak anan, ta haw way a tinen fok.

⁵¹ Wan a inde nà, winen apan i pərahan azar anà Yesu. Zana pi zek dukwen gwedere kərtektəkke. Tə pəlay abay sa ban anan,

⁵² aya əna alay a tinen a dazle nà, pə zana ata awan. Winen ite a pəsakay anan ahay gwedere ata à zar wa, gədek sa haw zek kəray a gweder gweder.

Yesu winen pa 'am su dō sə lavay

nga sə Yahuda ahay

Mata 26.57-68; Lukas 22.54-55, 63-71; Yuhana 18.13-14, 19-24

⁵³ Dō sa ban anan Yesu ataya ta zla anan àga bahay nga su dō sə gədan dundo anà way ahay. Bahay sə gədan dundo anà way ahay, tə maced sə Urəsalima ahay pi zek tə miter sə Tawrita aya tə halay nga fok a tinen awan.

⁵⁴ Piyer winen apan i pərahan ayak azar à də6a wa à də6a wa. A dazlek ayak à gala ana bahay nga su dō sə gədan dundo anà way nà, a njahay à wulen su dō si mer su way ahay su doh ata awan. Tə njahay pə uko anga alay sa mad.

⁵⁵ Aday nà, bahay sə gədan dundo anà way ahay, pi zek tu dō sə lavan nga anà Yahuda ahay, fok a tinen a ta ban bitem sə mungwalay ahay aday ti vad anan Yesu à məke. Əna ta njad cəved a bay,

⁵⁶ kwa abay dō sə mungwalay ahay bayak a tə ndə6ak apan 'am ahay cara cara dəp nà, na. Aday 'am a tinen awan kà zlak atan pi zek bay re.

⁵⁷ Dō hinen ahay tə slabak tə mungwalay a tinen ite, ta wa:

⁵⁸ «Manay nà, mə slənek a wa: “Doh sə mazla6 a Mbərom a ma han a tə alay su dō a anan nà, ni mbazl anan, aday nen ni han anan à luvon maakan inde tə alay su dō zənzen a sabay.”»

⁵⁹ Tə winen ata təkə dukwen side ata kà zlak atan pi zek bay.

⁶⁰ Bahay nga su dō sə gədan dundo anà way ahay a slabak à wulen sə dō ahay inde, a cəce pi zek à Yesu a wa, a wa: «Kə mbəda apan itəbay kələdaw? Dō a anaya fok ta ja apak nə maw?»

⁶¹ Yesu a njahay way anahan faafa. Kə tə6ak anan 'am anahan a bay jiga awan.

Bahay nga sə dōwan ata a mənahan anan asa: «Iken nà, Almasihu, wan a Mbərom mbala dō ahay sə həran nga ata daw?»

⁶² Yesu a mbəfahan apan kutok: «Ayaw! Nen nà, winen awan. Kwanay dukwen ki cinen anan anà Wan su Dō, winen mə njahay a à alay puway

ana Mbərom Ba Məgala. Ki cinen anan pə matapasl sa nga mburom, winen apan i may ahay re.»

⁶³ Bahay nga su do sə gədan dundo anà way ata a sləne 'am ataya nà, a ngəraw anan zana anahan pi zek wa, a wa: «Həna nà, dī gan may anà side hinen re daw?»

⁶⁴ Kə jənak anan pa 'am a Mbərom. Kə slənen 'am anahan a coy. Ki jen həna nə kəkəməw?» Fok a tinen ta gan nə sariya sə mac.

⁶⁵ Do azar aya ta ma nga sə təfe apan mənə. Tə kərtan way pə idə, tə dəcan, aday ta jan: «Jan umo kutok: Sə dəcak nə wayaw?» Do si mer su way ahay ta zla anan, tə dəcan ite.

Piyer a wa a san Yesu bay

Mata 26.69-75; Lukas 22.56-62; Yuhana 18.15-18, 25-27

⁶⁶ Piyer nà, winen à gala hwiya, mə njahay a pə uko. Dəna sa ga mer su way àga bahay nga su do sə gədan dundo anà way, a nay ahay.

⁶⁷ A canan anà Piyer nà, a zəzor anan cəna, a jan: «Iken dukwen do ana Yesu sə Nazaratu ata ba?»

⁶⁸ Piyer a məman anan, a wa: «Nen na san 'am anak ata sa jay həna ata bay.» A slabak, a hədəkey ahay à məgədəngəden uho. [Njəkar a zlah kərtək.]

⁶⁹ Dəna ata a canan asa cəna, a jan anà do a mə njahay ataya awan, a wa: «Həna anan dukwen do a tinen aya kərtək awan.»

⁷⁰ Piyer a məman anan asa.

A njahay mənjoek asa cəna, do sa man ataya ta jan à Piyer: «Ki mba apan sə məman zek bay! Tə dīdem awan, iken do a tinen, anga iken Galile ahay re.»

⁷¹ Piyer a dazlan sə mbəday coy: «Kak na san dōwan ata zle nà, Mbərom a tə alay anahan awan à tahasl nen! Nen na san dōwan ata bay!»

⁷² Kwayan'a, njəkar a zlah mə slala cew awan. Piyer a sləne cəna, 'am a Yesu a sa jan kurre ata à man à nga inde, a wa: «Njəkar i saa zlah saray cew nà, ka jak saray maakan ka

san nen bay.» Səkwelkwele mə tavay awan, a dazlan ayam.

15

Ta zla anan Yesu àga Pilatu

Mata 27.1-2, 11-14; Lukas 23.1-5; Yuhana 18.28-38

¹ Idə a cəde siwa a cəna, bahay sə gədan dundo anà way ahay ta ma anan 'am i zek tə məcəd sə Yahuda ahay pi zek tə miter sə Tawrita ahay, tə halay nga tu do sə mbəda alay pa 'am azar aya fok. Coy tə jaway anan Yesu, ta zla anan àga Pilatu, guverner sə Yahudiya, winen Ruma ahay.

² Pilatu a kutok a cəce 'am pə Yesu wa: «Iken nà, bahay sə Yahuda ahay daw?»

Yesu a mbədahən apan, a wa: «Ka jak anan asanaw!»

³ Bahay sə gədan dundo anà way ahay ta nda6 'am pə Yesu nà, anga way ahay cara cara bayak awan.

⁴ Pilatu a cəce panan asa: «Kə mbəda apan itəbay daw? Ca pə way aya tinen sa zlah anan apak ata awan!»

⁵ Yesu ite a ngam sə mbəda apan bay fok. Ambəda apan bay a Yesu ata a gan masuwayan anà bahay Pilatu.

Ta ga sariya sa vad'a Yesu

Mata 27.15-26; Lukas 23.13-25; Yuhana 18.39 - 19.16

⁶ Pə azar uko sə Pasəka fok cəna, bahay a taa mbəsakan atan ahay do kərtək à dangay wa, kawa ana tinen sə cəce fok.

⁷ A alay ata ite, dōwan a inde tə ngaman Barabas nà, tinen tə dōwan aya inde tə vəze pə Ruma ahay à wulen su doh, tə vədak uda awan nga su do re. Anga nan, winen à dangay.

⁸ Natiya kutok, do ahay fok ta zlak ayak, tə cəce kawa ana tinen sa taa ga sə kukwa awan.

⁹ Pilatu a cəce patan wa, a wa: «A nak ikwen nê mbəsakak ikwen anan ahay bahay sə Yahuda ahay daw?»

¹⁰ Anga a san zle lele, bahay sə gədan dundo anà way ahay ta ban anan Yesu nà, anga sərak cərkəke.

¹¹ Əna bahay sə gədan dundo anà way ahay tə pəkan 'am anà man su do

ata fok aday tâ cæce pə bahay wa nà, Barabas.

¹² Pilatu a cæce pə dō ahay wa asa: «Aday nà ga anan tə dōwan a kwanay sə ngaman bahay sə Yahuda ahay ata nà, kəkəməw?»

¹³ Ta zlah azlazlah, ta wa: «Darak anan ayak pə dədom!»

¹⁴ Pilatu a cæce: «A ga mer sa ma lelibay a anaw?»

Tə zəga anan sa zlah, ta wa: «Darak anan ayak pə dədom!»

¹⁵ Pilatu a nan sa ga nà, way sa zlan à nga anà dō ahay. Anga nan, a mbəsakan atan anan Barabas. A jan anà suje ahay tâ ndəbay anan Yesu. Aday a varan atan anan, tâ daray anan pə dədom.

*Suje ahay ta ran mindel anà Yesu
Mata 27.27-31; Yuhana 19.2-3*

¹⁶ Suje ahay ta zla anan Yesu à man sə njahay a tinen à gala su doh àga Pilatu. Tə halan nga anà suje ahay fok.

¹⁷ Tə dəfan zana dəzdəz a pi zek, kawa sə bahay, tə hanan jugo sə adak, tə dəfan à nga inde.

¹⁸ Tə dazlan sa jan 'am kawa ana bahay kutok, ta wa: «Bahay sə Yahuda ahay à ga inde sə coy!»

¹⁹ Tə dəcan pa nga tə sukol, tə təfe apan mənə, tə dukwen gərmec ù vo, tinen mə rihe nga ayan.

²⁰ Ta ndav anan sə mbasay apan nà, tə culok panan zana ata, ta man anan zana anahan pi zek kutok. Ta zla anan saa darak anan ayak pə dədom mə zləngəd awan.

*Tə daray anan Yesu pə dədom mə
zələngəd awan*

*Mata 27.32-44; Lukas 23.26-43;
Yuhana 19.17-27*

²¹ Tinen apan ti zla anan Yesu ata kutok, tə zlangay tə dōwan a inde tə ngaman Simon, dō sə Siren ahay, winen dukwen bəbay ata ana Aleksandire tə Rufus. Winen a aday nà, winen apan i may ahay à kiə wa. Suje ahay ta gan bəlaray sə tavak dədom ata pə Yesu wa.

²² Ta zla anan tə Yesu pa man sə ngaman Golgota ata, kawa sa ja nà, Kəlakasl-sa-Nga.

²³ A man ata nà, dōwan aya inde abay a nan atan sə varan way mə kwasay a mə japay a tə ndəliwen awan, aday à man zek à dæce anahan inde. Əne Yesu a ngam bay.

²⁴ Tə dazlan tə daray anan pə dədom. Tə gəzla anan zana a Yesu, ta ga caca pə zana anahan ata à wulen a tinen ahay inde, aday sa san anan pi zek wa saa njad zana ataya nə wayaw.

²⁵ Tə daray anan Yesu nà, i ga njamde dəsudō*.

²⁶ Tə vinde way a tinen a sa ban anan apan ata awan: «Bahay sə Yahuda ahay.» Tə tapan anan pə dədom ata awan.

²⁷ Tə darak ayak dō sə akar aya inde cew re, dō kərtek a tə alay puway, dō hinen tə alay gula, Yesu à mamasl a tinen. [

²⁸ Kawa ana Deftere sa ja ata nà, a təra matanan acəkan. A wa: «Tə baslay anan à wulen su dō mi nes aya inde.†»]

²⁹ Dō sa zla ta man ataya fok ta 6al nga kwata kwata, tə gənahan, ta wa: «Na wa, iken ka wa ki mbazl anan doh sə mazlaə a Mbərom aday ki han anan maza awan à luvon maakan inde ba?

³⁰ Əna dazay ahay pə dədom a wa kutok, aday tam anan nga anak bidaw!»

³¹ Matanan, bahay sə gədan dundo anà way ahay, miter sə Tawrita ahay pə kərtek a, ta ran mindel à wulen a tinen, ta wa: «Kə təkək anan dō azar aya awan, əna a mba apan sa tam anan nga anahan a bay. ³² Kak də canak anan anà Almasihu bahay sə Yahuda ahay kə dazak ahay pə dədom wa həna ata nà, dī daf apan nga acəkan!»

Dō aya tinen mə daray aya tatə Yesu ataya dukwen ta ma nga sə gənahan ite re.

* 15:25 Njamde dəsudō: pac a may ahay apa sa sla wa dā. † 15:28 Ca pə Esaaya 53.12.

Amac a Yesu
Mata 27.45-56; Lukas 23.44-49;
Yuhana 19.28-30

³³ A ban pə man ipec wa nà, luvon a ga pə daliyugo fok takədimbom, hus à njamde maakan‡.

³⁴ Tə njamde maakan kutok cəna, Yesu a zlah tə məgalak a, a wa: «*Elowa, Elowa, lama sabaktani?§*» Kawa sa ja nà: «Mbərom uno, Mbərom uno, kə mbəsak nen, anga-maw?*

³⁵ Do a mə tavay aya à man ata azar a tə sləne bine maw cəna, ta wa: «Winen apan i ngaman anà Eliya hənà!»

³⁶ Dowan a tinen a kərtek a a haw, a gəba awan a inde kawa baf, a tar anan à way mə kwasay a inde, aday sərəkeke re. Tə taran anan ayak tə gusuko zəbor awan aday Yesu à susœb. Ta wa: «Kak Eliya i nay sa naa dazay anan ahay pa man a anan wa nà, dī ca apan aday. Buko!»

³⁷ Əna Yesu a zlah tə məgalak awan, a mac way anahan.

³⁸ Cəna, zana sə gəzla anan man sə njahay a Mbərom pi zek wa tə do ahay, ù doh sə mazlaḅ a Mbərom ata, a ngəraw i zek wa əndem, a bənay ahay kwa à mburom wa hus à məndak.

³⁹ Bahay sə suje a mə tavay a pa 'am ana atə Yesu a mə daray ataya kə canak anan a mac nə kəkəmw. Anga nan a wa: «Tə dīdek awan, winen Wan a Mbərom.»

⁴⁰ Uwar ahay inde à man ata awan, tə tavay zad, tinen apan ti cak ayak apan. A wulen sə uwar ataya nà, dī tan à nga anà Mariyama dənə sə Magədala ahay, tatə Salome, aday Mariyama may ana Yakuba zek cəfew awan tatə Yoses.

⁴¹ A alay a Yesu winen à Galile nà, uwar ataya ta taa pərahan azar, aday ta taa gan mer su way re. Uwar azar aya dukwen inde bayak a tə pərahak anan ahay azar à Urəsalima, tinen inde à man ata re.

Tə gəba anan Yesu à məkə
Mata 27.57-61; Lukas 23.50-56;
Yuhana 19.38-42

⁴² Pac ata nà, luvon sə lavay zek anga luvon sa man uda awan. Kawa sa ja nà, luvon sə lahan anà luvon sa man uda awan. Suko awan a ga nà,

⁴³ Yusufu, do sə Arimatiya ahay, a nay. Winen do tə mazlaḅ awan à wulen su do sə lavay nga ahay. Winen apan i ba bahay a Mbərom re. A sa mbac sa zla à man ana Pilatu, a cəcihey ahay cəved sa la anan Yesu.

⁴⁴ Pilatu a sləne sa jəka Yesu kə məcak coy nà, a gan masuwayan, anga pə winen nà, Yesu kə məcak bəse kak matanan nà, na. Pilatu a ngaman ayak anà bahay sə suje ata awan, a cəce panan: «A mac nà, kə njahak bayak a daw?»

⁴⁵ Bahay sə suje ata a ndav anan sə təkəren ləbara cəna, a jan anà Yusufu nà: «Ka a gəba məsində anak, la!»

⁴⁶ Yusufu a sukom apan rəkot, a dazay anan ahay məsində a Yesu pə dədom mə zləngad ata wa. A nga anan apan rəkot ata awan, a dəfak anan ayak à jəvay a ma la à jama inde ata awan.† A bətukwal apan bələlen məduwen a, a tacay anan 'am sə jəvay.

⁴⁷ Atə Mariyama, dənə sə Magədala ahay, tə Mariyama, may ana Yoses, ta ca pa man a ta la anan uda Yesu ata awan.

16

Yesu a slabakay ahay à məkə wa
Mata 28.1-8; Lukas 24.1-12;
Yuhana 20.1-10

¹ Pə dəba ana luvon sa man uda awan wa nà, Mariyama sə Magədala, tə Salome, tatə Mariyama may ana Yakuba, tə sukom amar lele aya sə rəbas dun'a ata awan, saa gak ayak pə məsində a Yesu à jəvay inde.

² Ta pac sə zaka awan duwdew, pac winen apan i gay ahay tərdussa, uwar ataya ta zla pa 'am jəvay. Pac kə gak cəf lele way anahan, ta sa dəzle nà, na.

‡ 15:33 Njamde maakan: pac à man sa zla apa sa sla inde dā. § 15:34 'Am ataya nà, tinen ta 'am sə Aramayak. * 15:34 Ca pə Jabuura 22.2. † 15:46 Jəvay a tinen ma la a ù kon inde kawa doh. Anga nan ta mba apan sa zla uda awan.

³ Tinen apan ti ja à wulen a tinen inde ta wa: «Waya saa bätukolok uko anan bələlen a pa 'am jəvay wa anaw?»

⁴ Tə cakaf nga nà, tə canan ayak anà bələlen a məduwen ata mə bətukwal a pa 'am jəvay wa, mə jəkay a coy.

⁵ Ta zla à jəvay inde, ta ca ide nà, tə canan à dōwan inde njavar awan mə njahay tə alay puway, winen tə zana pi zek sədek awan aday kwedekkwedek. A gan atan masuwayan, ta ma nga pə ajəjar yiḃyaḃ.

⁶ Əna dōwan ata a jan anà uwar ataya, a wa: «Kə jəjiren bay! Kwanay apan ki pəlen nə Yesu sə Nazratu, dōwan a tinen sə darak anan ayak pə dədom mə zləngad ata awan. Cen apan. Man sə nahay anahan awan nə həna. Winen inde à man a anan sabay. Kə slabakak!»

⁷ Həna nà, zlen! Kə si jen anà njavar anahan ahay tatə Piyer nà: «I lahak ikwen à Galile. Ki cinen anan nà, à man ata awan, kawa anahan sa jak ikwen.»

⁸ Kwayan'a, uwar ataya ta haw aha-haw pa 'am jəvay wa tə ajəjar awan, anga zlawan a gan atan. Tə təkərek anan 'am ata anà dōwan kwa kərtek bay anga tinen apan ti jəjar.

Yesu a kan zek anà Mariyama sə Magədala, aday anà njavar anahan ahay cew

Mata 28.9-10; Yuhana 20.11-18

⁹ Yesu a slabakay ahay à məke wa nà, pac sə zaka duwdew pərek. Mama'am awan a kan zek anà Mariyama, dənə sə Magədala ahay ata, Yesu sə rəzlay ahay wa apasay lelibay aya cuwḃe à winen wa ata awan.

¹⁰ Mariyama ata awan a zla sə dakan anan ləbara awan anà dō sa taa japay tatə Yesu ataya, tinen apan ti yam anga mbac kə slahak patan wa.

¹¹ Tə sləne sa jəka winen inde tə sifa awan, aday Mariyama kə canak anan dukwen, tə təmahak sa daf apan nga bay.

¹² Pə dəḃa wa dukwen nà, Yesu a kan zek anà njavar anahan ahay cew

ti zek hinen. Tinen a aday nà, tinen apan ti nay à wulen su doh wa sa zla tə kiḃe.

¹³ Njavar ataya dukwen ta mak, tə təkərek anan ləbara awan anà njavar anahan azar ataya awan, əna tə təmahak atan anan bay re.

Yesu a kan zek anà njavar anahan ahay

Mata 28.16-20; Lukas 24.36-49; Yuhana 20.19-23; Mer su way ahay 1.6-8

¹⁴ Pə dəḃa anahan a wa nà, Yesu a kan atan zek anà njavar anahan ahay kuro nga anahan a kərtek, tinen mə njahay a ti pa daf. A gapan atan 'am anga tə dəfak apan nga bay, aday anga kurkwilen à sləmay a tinen ahay inde, bina tə təmahak 'am su dō sə canan kə slabakak ataya bay.

¹⁵ Yesu a jan atan, a wa: «Zlen kwa ta sə wura pə daliyugo fok. Diken anan ləbara mugom a anan kwa anà waya fok.

¹⁶ Kuwaya, dōwan a kə dəfak apan nga pə ləbara ata awan aday kə təmahak sa ga baptisma nà, i tam. Aday dōwan a kə dəfak apan nga bay ite nà, Mbərom i gan sariya.

¹⁷ Dō ma daf upo nga aya awan ti njad sa ga way masuwayan aya awan. Ti razl setene ahay tə sləmay uno, ti njad sa ja 'am wiya aya awan.

¹⁸ Hinahibay ti ban dədew tə alay kabay ti varan atan leke dəp nà, i gan atan awan bay. Ti dəfan alay pa nga ana dō sə dəvac ahay nà, ti mbar à dəvac a tinen ahay wa.»

Yesu a ján à Mbərom

Lukas 24.50-53; Mer su way ahay 1.9-11

¹⁹ Pə dəḃa ana Bahay Yesu sa jan atan 'am ata wa nà, zek anahan a cakaf à məndak wa, a zla à mburom saa njahay à alay puway ana Mbərom.

²⁰ Njavar anahan ataya ite ta zla saa wazay anan ləbara mugom ata kwa ta sə wura fok. Bahay Yesu a varan atan məgala sa ga masuwayan,

aday do ahay tâ san 'am a tinen nâ,
didem aya awan.*

* **16:20** Andav cəḏew a inde re, kawa à Deftere sa 'am sə mbuzom.

**Ləbara mugom a kawa
ana
Lukas
sə vinde anan ata awan
A dəkay way pə deftere
a anan**

Lukas a vinde anan dɛrewel a anan nà, sə dəkay anan ləbara a Yesu, anay anahan pə daliyugo, mer su way anahan sa ga ataya awan, amac anahan, aday aslabakay anahan à məkə wa. Lukas a vinde ləbara a anan nà, anà dō fok, dō aday tinen Yahuda ahay bay ataya aday anà Yahuda ahay re. Lukas winen doktor awan, aday kà gak anan nga sə təkər anan ləbara a anan tə cəvəd a lele təhhe kawa way a sə tərà ataya awan.

Nga sa 'am ahay

Alay sə wahay Yesu (1.1 - 4.13)

Yesu i wazay aday i mbar dō sə dāvac ahay à Galile (4.14 - 9.50)

Yesu i zla à Urəsəlima (9.51 - 19.27)

Lumo a Yesu mədakwidok a à Urəsəlima (19.28 - 23.56)

Yesu a slabakay ahay à məkə wa aday a kan zek anà njavar anahan ahay (24.1-53)

Adazlan anahan awan

¹⁻² Na jak anak ayak 'am, iken Tiyu-fil dō məduwen awan.

Do azar aya tə canak anan tə idə a tinen awan, anà way a Mbərom sa ga à wulen a mənuko inde kurre ataya awan. Aday Mbərom a slan atan sə dəkay anan ləbara sə way a tinen sə canan ata awan. Tinen dukwen tə dəkak umo anan re. Dō ahay bayak a à wulen a manay wa, ta rak apan zek sə vinde anan ləbara ata awan.

³ Nen həna dukwen nə bənək anan bitem sə cəce anan way a sə tərà kurre ataya awan, aday həna nə gəzlan alay pi zek wa lele kutok. Anga nan, u no sə vindek anan ayak way ataya pə mədire pə mədire akiken Tiyufil.

⁴ Nə vindek anan ayak iken ite nà, aday kà san anan didek sə way a iken sə tətək həna ata awan.

Maslay a Mbərom a dəkay anan ləbara saa wahay Yuhana, dō sa gan baptisma anà dō ahay

⁵ Natiya awan, à alay a Hiridus winen bahay a pa nga sə daliyugo sə Yahudiya ata nà, dōwan a inde tə ngaman Zakari. Winen dō sə gədan dongo à way ahay anga Mbərom, dō sə slala ana Abiya. Dalay anahan inde tə ngaman Elizabet winen dənə sə slala ana Haruna, bahay sə gədan dongo anà way a re.

⁶ Tinen cew maya tə dalay anahan nà, dō sa ga way didek aya pa 'am a Mbərom. Tə dəfan apan anà nga sa 'am ana Bahay Mbərom mə baslay aya nà, dəc dəc lele.

⁷ Əna wan a tinen ibay, anga dalay anahan Elizabet ata nà, dərlay awan. Tə wahak wan bay, hus ta gak məduwer.

⁸ Natiya kutok, pə luvon a inde, Zakari winen apan i ga mer su way anahan u doh sə mazlaḅ a Mbərom, anga alay a saa ga mer su way a tinen tu dō sə slala ana Abiya ahay kà slak.

⁹ Dō sə gədan dongo à way ataya ta taa gəzla anan mer su way ata pə luvon pə luvon. Pac ata kutok, alay a ca pə Zakari. A zla u doh sə mazlaḅ a Mbərom, à man cəncan awan, aday a vak anan awan a inde kawa ləluway a rəbas ike lele dun'a.

¹⁰ A alay a Zakari winen apan i vak awan ata u doh sə mazlaḅ a Mbərom à man a cəncan ata nà, dō a Mbərom ahay tinen apan ti gan amboh à Mbərom uho kurkwer.

¹¹ Zaməma nà, Zakari a canan anà maslay a Mbərom mə tavay a à man sə vakan way anà Mbərom, ta day sə alay puway.

¹² Zakari a canan cəna, a ma nga pə ajəjar, zlawan a gan tə mindel.

¹³ Əna maslay a Mbərom a jan: «Kê jəjar bay, Zakari, anga Mbərom kə slənek anak anan amboh anak. Dalay anak Elizabet i wahak wan mungol awan, aday ki ngaman anà wan ata nà, Yuhana.

¹⁴ A alay ata awan, ki taslay mivəl tə mindel, anga wan ata awan. Dō ahay

bayak a takede ti taslay mível anga awahay ana wan ata re,

¹⁵ anga i tēra dō mēduwen a pa 'am a Mbērom. I sa mahay bay, i sa way mē kwasay aya bay re. I saa nay ahay à kutov a may anahan wa nà, winen ma rah a tē Apasay Cēncan awan.

¹⁶ I may anan ahay dō sē Isēra'ila ahay bayak a à man ana Bahay Fetek, Mbērom a tinen.

¹⁷ I nay ahay kawa dō maja'am a Mbērom tē mēgala sē apasay a kawa ana Mbērom sē varan anà Eliya, dō maja'am anahan kwakwa ata awan. Wan anak ata i mbēda anan mível sē bēbay ahay ta day a wan a tinen ahay, anga aday 'am ā zlan atan pi zek. I mbēda anan mível su dō sē dēfan apan anà Mbērom bay ataya aday ti saa bayak nga kawa dō dīdek aya kutok ite. Aday ata, dō ahay ti ga inde mē lavay zek aya awan, anà Bahay a mēnuko.»

¹⁸ Natiya, pē dēba anahan a wa ite, Zakari a cēce pē maslay a Mbērom ata wa, a wa: «Ni i san aday way ata i tēra acēkan nà, kēkēmaw? Anga nen nà, mēced a coy, aday dalay uno dūkwēn ava anahan sē wahay wan sabay re.»

¹⁹ Maslay a Mbērom ata a mbēdahan apan, a wa: «Nen nà, Jibirila. Nen mē tavay a pa 'am a Mbērom sa gan mer su way. A slēnay ahay nen hēna nà, sa naa dākak anan lēbara sa 'am a mugom a anan ata awan.

²⁰ Way uno sa jak i tēra acēkan ata nà, kē dēfak nga pa 'am uno ata bay. Anga na awan, ki tēra dō maandak awan, ki mba apan sa ja 'am tētibay. Ki njahay tete dezl pē luvon ana way ata i tēra aday.»

²¹ A alay ata ite, dō ahay tinen apan ti ba anan Zakari uho. A gan masuwayan anà dō sē uho ataya, anga kē njahak ayak ù doh ata bayak awan.

²² Zakari a nay uho kutok nà, a mba apan sa jan 'am anà dō ahay sabay, anga kē tērak dō maandak awan. A jan atan 'am nà, tē alay. Cēna, dō ahay ta san zle i ga nē kē canak anan ahay anà awan a à man a cēncan ata wa.

²³ Natiya kutok, alay sa ga mer su way ana Zakari ù doh sē mazla6 a Mbērom a ndav nà, a zla way anahan agay.

²⁴ Pē dēba sē way ataya wa nà, uwar anahan Elizabet a tēra dō. Anjahay way sē kiya dāra ahay nà, winen a njahay way anahan agay, a wa:

²⁵ «Na gak anan i zek wa à Mbērom, anga hēna waray sē dērlay inde upo sabay, aday dō ahay ti mbasay upo sabay re.»

Maslay a Mbērom a dakan anan à Mariyama i i wahay wan

²⁶ Natiya, kiya a gan mbērka anà Elizabet nà, Mbērom a slēnay ahay maslay anahan Jibirila à wulen su doh a inde tē ngaman Nazaratu, pē daliyugo sē Galile.

²⁷ A slēnay anan ahay āga dēna inde dalay awan, tē ngaman Mariyama, dēle a Yusufu. Yusufu ata nà, winen dō sē slala ana Dawuda bije anahan.

²⁸ Maslay a Mbērom ata a zla pē cakay a Mariyama kutok, a jan: «Na jak anak 'am, dēnama. Taslay mível bayak awan, anga Mbērom kē gak anak nga tē asan zek anahan. Mbērom Fetek winen inde tē iken.»

²⁹ Əna Mariyama a slēne 'am a matana ata cēna, a wusen nga tē min-del. Winen apan i bayak, a wa: «Aday u jo 'am matana ata jiya nà, a nan sa ja nē maw?»

³⁰ Maslay a Mbērom ata kutok a wa: «Kē jējar bay, Mariyama, anga Mbērom kē gak anak sumor.

³¹ Hēna nà, ki tēra dō ti zek cew awan. Ki i wahay wan mungol awan, ki daf apan slēmay nà, Yesu.

³² I tēra dō mēduwen a pa nga sē dō ahay fok. Ti ngaman nà, wan a Mbērom sē bagēbaga mburom. Bahay Fetek Mbērom i man anan bahay ana bije anahan Dawuda.

³³ I ga bahay pa nga sē Isēra'ila ahay nà, pa sē viyviya awan. Bahay anahan i ndav kulibay.»

³⁴ Mariyama a mbēdahan apan anà maslay a Mbērom ata awan, a wa: «Hēna nà, kula mē zlangak tē dōwan

bay kutok nə aday way ata i tēra nā, kəkəməw?»

³⁵ Maslay a Mbərom a mbəḏəhan apan, a wa: «Apasay Cəncan a i dazay apak, məgala a Mbərom sə bagəbaga mburom i nay apak sərdədek kawa mezeze. Anga nan, wan a iken saa wahay ata nā, winen cəncan awan, ti ngaman nə Wan a Mbərom.

³⁶ Ənga ca apan həna, Elizabet, dənə a mərbay anak, winen mə tēra dō awan, i wahay wan. Abay dō ahay tē bayak nā, winen dərlay a coy, əna həna kiya kə gak anan mbərka kutok.

³⁷ Way aday Mbərom a mba apan sa ga anan bay nā, ibay.»

³⁸ Mariyama a mbəḏəhan apan, a wa: «Nen nā, dō si mer su way anā Bahay Mbərom coy. Mbərom awan, ā ga kawa ananak a su jo a anan ata awan.»

Pə dəḃa wa kutok, maslay a Mbərom ata a zla way anahan.

Mariyama a zla saa can ahay ide anā Elizabet

³⁹ Pə dəḃa anahan a wa nā, Mariyama a slabak, kwayan'a a zla ā ḃəzlom, ā wulen su doh a inde pə daliyugo sə Yahudiya.

⁴⁰ A zla āga Zakari. A dēzle cənə, a jan 'am anā Elizabet.

⁴¹ Elizabet a sləne 'am ana Mariyama ata cənə, wan ana Elizabet ā kutov ata a ḃal kuzled kuzled. Aday Apasay Cəncan a a zlan ā mivēl inde ana Elizabet.

⁴² A jan anā Mariyama tē məgalak awan, a wa: «Mbərom kə ḏəfak apak alay sə mazlaḃ anahan zal uwar ahay pə daliyugo fok. Ngama ana Mbərom inde pa wan anak a saa wahay ata awan.»

⁴³ Aday a ja asa, a wa: «May ana Bahay uno i nay ahay āga nen kawa həna ata nā, Mbərom sa ma uno ite anaw?»

⁴⁴ Anga nə sləne 'am anak iken su jo ata cənə, wan a dazlan sa ḃal ā kutov uno, anga wan ata kə taslak mivēl tē mindel.

⁴⁵ Ataslay mivēl i tərak iken anga kə ḏəfak nga pa 'am ana maslay a

Mbərom a sa jak ata awan, way ata i tēra.»

Mariyama a həran nga anā Mbərom Ba Məduwen

⁴⁶ Natiya kutok, Mariyama a ga ara, a wa:

«Mivēl uno i həran nga anā Mbərom Ba Məduwen.

⁴⁷ Apasay uno i taslay mivēl anga Mbərom, winen dō sa tam nen.

⁴⁸ Anga winen kə bayakak pi nen ḃile anahan, aday na slak awan bay ata awan.

Ayaw, həna kutok dō ahay fok ti taa ja coy, nen uwar tē ngama a Mbərom awan.

⁴⁹ Mbərom Ba Məgala kə gak uno mer su way lele aya bayak awan.

Sləmay anahan nā, cəncan awan.

⁵⁰ Dō sa ḏaf apan nga ahay nā, ta gan ī zek wa pa sə viyviya awan.

⁵¹ Kə gak mer su way ahay tē məgala sə alay anahan njənnjan awan.

Kə tak anan 'am anā dō sa gan may anā ahar nga ahay ā man ahay cara cara fok.

⁵² Kə dazak anan ahay bahay ahay ā man sə njahay a tinen ahay wa, aday kə slabakak anan nga anā dō mə nahay nga aya awan.

⁵³ Kə rahak anan dō may sa han patan ataya tē way lele aya awan, əna dō sə zlile ahay nā, kə rəzlake atan alay məgaḃar aya awan.

⁵⁴ Kə mak anan zek anā dō si mer su way anahan Isəra'ila ahay.

Ta gak anan ī zek wa, kə mbəḏəkek atan ā nga wa bay, kə gak atan asan zek hwiya.

⁵⁵ Kawa anahan sə zlapan anan anā bje a mənuko ahay, tatē Ibərahima, aday tē slala anahan ahay ata nā, i ga anan way ata hwiya.»

⁵⁶ Mariyama a njahay tē Elizabet way sə kiya maakan, aday a zla way anahan agay kutok.

Awahay ana Yuhana, dō sa gan Baptisma anā dō ahay

⁵⁷ Natiya, alay a a sla aday Elizabet i njad wan kutok. A wahay wan mungol awan.

⁵⁸ Do sə cakay su doh anahan ahay tu do sə zaav anahan ahay tə sləne sa jəka Elizabet kà gak anan i zek wa anà Mbərom ata nà, ta nay saa taslay mível pə kərtek awan.

⁵⁹ Natiya, wan ata a njahay luvon jəmaakan nà, do ahay ta nay ahay saa gədan mədəndalas, sa dəf apan sləmay. Abay ta gan may sə ngaman tə sləmay ana bəbay anahan Zakari.

⁶⁰ Əna may anahan awan a mbəda apan, a wa: «Matana bay. Sləmay anahan a nà, Yuhana.»

⁶¹ Tə mbədahən apan, ta wa: «Matana bay. Anga sləmay a dōwan inde matana pə slala anak ibay.»

⁶² Tə cəce pə bəbay a wa, kawa mədəngazlak wulak wulak tə alay, aday sa san, a nan sə ngaman anà wan anahan a nà, wayaw.

⁶³ Natiya kutok, Zakari a cəce way sə vinde apan way, aday a vinde apan 'am aya awan: «Sləmay anahan a nà, Yuhana.» Way ata a gan atan masuwayan.

⁶⁴ Cəna kwayan'a, Zakari a mba apan sa ja 'am, aday a dazlan sə həran nga anà Mbərom kutok.

⁶⁵ Natiya, do sə cakay su doh anahan ahay fok ta ma nga sə jəjar, aday à bəzlom sə daliyugo sə Yahudiya ataya fok, tinen apan ti təkər ləbara sə way a sə tərə ata awan.

⁶⁶ Do sə sləne ləbara sa 'am ataya fok, ta ma nga sə bayak, ta wa aday: «Ləbara a wan ata i naa ga nà, kəkəməw?» Anga alay sə mazlaḡ a Mbərom Ba Məduwen inde pa wan ata awan.

Zakari a zambad a Mbərom anga sumor anahan

⁶⁷ Pə dəḡa a wa kutok, Apasay Cəncan awan a rahan à mível inde anà Zakari, bəbay ana wan a ata awan. Natiya awan, a dazlan sa ma anan 'am a Mbərom, a wa:

⁶⁸ «Zambaduko anan Bahay Fetek, Mbərom ana Isəra'ila ahay, anga kà gak atan nga lele, kə təkək atan ahay à ḡile wa.

⁶⁹ Kə slənək uko ahay anà mənuko ite, do sa tam do məḡala awan pə

slala ana Dawuda wa, do sa ga mer su way anahan ata awan.

⁷⁰ Bina ḡa kà jak anan matanan kwəkwə ta 'am ana do mājə'am anahan cəncan aya awan,

⁷¹ a wa, i təmay ahay mənuko à alay ana do manide a nuko ahay wa, aday à alay ana do sa nak uko ide ahay wa fok.

⁷² Natiya, Mbərom a kay anan ahay sumor anahan sə zlapan anan anà bje a mənuko ahay ata awan, anga a bayak pə aḡan 'am a tinen ata hwiya,

⁷³ way a Mbərom sə zlapan anan anà Ibərahima, bje a mənuko ata awan.

⁷⁴ A wa, i təmay ahay mənuko à alay ana do manide a mənuko ahay wa, aday di mba apan sa gan mer su way mənəna ajəjar,

⁷⁵ di gan mer su way tə cəved awan mənəna ines ahay, pə ide a Mbərom, hus pə luvon a sifa a nuko saa ndav pə daliyugo wa.»

⁷⁶ Zakari a ja hwiya asa re, a wa: «İken, wan a cəḡew a ana awan, ti naa ngamak do mājə'am a Mbərom sə bagəbaga mburom, anga ki lahan anà Ba Məduwen, sə ndakan anan cəved anahan,

⁷⁷ aday sə ḡakan anan anà do anahan ahay nà, winen i naa tam atan ta sə pəsən atan anan ines a tinen ahay.

⁷⁸ Anga winen nà, do sa ga sumor, aday do sə asan zek re.

A kay puko jiyjay anahan à mburom wa, kawa pac sə sləray ata awan.

⁷⁹ Jiyjay ata i dəvan ayak anà do sə ide zənzen ataya awan, tinen bəse do sə məke ahay coy ata awan, i lagay mənuko à cəved sə zay inde.»

⁸⁰ Natiya, pə dəḡa anahan a wa, Yuhana a har, a san nga lele, a zla way anahan à saf inde. A njahay à man

ata dezl pə luvon anahan sa kan ahay zek anà Isəra'ila ahay ata kutok.

2

Awahay ana Yesu Almasihu

Mata 1.18-25

¹ A alay ata ite, bahay sə Ruma Agustus a jan anà do si mer su way anahan ahay tē baslay anan sləmay su do pə daliyugo anahan ahay ataya fok.

² Wita nà, mama'am sə baslay do pə daliyugo sə Ruma ahay ata awan. A tēra nà, à alay a Kiriniyus winen do sə lavan nga anà daliyugo sə Siriya ata awan.

³ Anga nan kutok, kuwaya fok a zla saa vindek anan ayak sləmay anahan à wulen su doh ana bije anahan.

⁴ Natiya kutok, Yusufu ite a slabak à Nazaratu pə daliyugo sə Galile wa, a zla pə daliyugo sə Yahudiya à wulen su doh sə Baytilama, man sə wahay ana bije anahan Dawuda.

⁵ Aday ta zla saa vindek anan ayak sləmay a tinen tē Mariyama, dāle anahan, winen mə tēra do awan.

⁶ A alay a tinen à Baytilama à man ata kutok nà, wan a dēlay anan Mariyama, bina kà slak pə kiya anahan.

⁷ Aday a wahay wan mungol a murkwaya anahan, a kumboh anan à zana inde, a nahay anan à kuđom* inde, bina man inde sə nahay ù doh sabay, anga mbəlok ahay tē zalak ayak.

Do sa 6al gənw ahay ta zla à Baytilama

⁸ Natiya awan, do sa 6al way ahay inde à ki6e sa man ata awan, tinen apan ti ba pə gənw a tinen ahay sə luvon.

⁹ Maslay a Mbərom a sləray ahay à wulen a tinen inde. Jiyjay sə mazla6 a Mbərom a dəway ahay patan pəzlad pəzlad, aday ta ma nga sə jəjar tē min-del.

¹⁰ Əna maslay a Mbərom ata a jan atan nà: «Kê jəjiren bay, anga na nak ikwen anan ahay nà, tē ləbara mugom a, sə taslan anan mível anà do ahay fok.

¹¹ Do sa tam do mə wahay a anga kwanay biten à Baytilama, wulen su doh a Dawuda. Winen nà, Almasihu, Ba Məduwen.

¹² Ki i sənən anan pə minje sə way a anan: Ki njiden anan ayak wan cəfew a ndələ6ə6e mə kumboh a à zana inde, aday mə nahay awan à kuđom† inde.»

¹³ Kwayan'a cəna, daskalak, maslay a Mbərom azar aya tē sləray ahay, tē japay tē maslay a Mbərom ata awan. Tē taslay mível pə kərtək awan, tē həran nga anà Mbərom ta sə zambad anan, ta wa:

¹⁴ «Zambaduko anan Mbərom à bagəbaga mburom.

Zay à ga inde pə daliyugo à wulen su do anahan a sa zlan à nga ataya awan.»

¹⁵ Pə də6a anahan a wa nà, maslay a Mbərom ataya tē mbəsak anan do sa 6al way ataya awan. Ta ma way a tinen à man a Mbərom nà, do sa 6al way ahay ta ja à wulen a tinen inde, ta wa: «Zluko à Baytilama, cuko ahay pə way a sə tēra à man ata kawa ana maslay a Mbərom sə dəkak uko anan ata awan.»

¹⁶ Cəna, tē slabak, ta zla kwayan'a, ta tan ayak à nga anà atə Mariyama tē Yusufu aday ta wan a cəfew a ata, mə nahay awan, à kuđom‡ inde. ¹⁷ Do sa 6al gənw ahay tē canan à wan ata cəna, tē dazlan sə dəkay anan way kawa ana maslay a Mbərom sa jan atan pa wan ata ata awan.

¹⁸ 'Am ana do sa 6al way ataya a ma nga sa gan masuwayan anà do sə sləne 'am a tinen ataya awan.

¹⁹ Əna Mariyama nà, a daf anan à nga inde way a sə tēra ataya fok kəcek kəcek, a taa jalay apan à mível anahan inde.

* 2:7 Kuđom sə Mbuko bay. Awan a kawa kuđom aday ta taa pak uda apa sə gənw ahay. † 2:12 Kuđom sə Mbuko bay. Awan a kawa kuđom aday ta taa pak uda apa sə gənw ahay. ‡ 2:16 Kuđom sə Mbuko bay. Awan a kawa kuđom aday ta taa pak uda apa sə gənw ahay.

²⁰ Pə dəḅa anahan a wa nà, dō sa ḅal way ahay ta ma way a tinen à kiḅe à man sə gənaw a tinen ahay. Tinen apan ti zambad a Mbərom, tinen apan ti həran nga, anga way a tinen sə canan ta sə sləne ataya fok. Kə tərak kawa ana maslay a Mbərom a sa jan atan ayak kurre ata acəkan.

Adaf sləmay pə wan

²¹ A njahay pə dəḅa wa kwasuko kərtek nà, alay a a sla sə gədan mədəndalas anà wan ata kutok. Ta daf apan sləmay a nà, Yesu. Sləmay ata nà, sləmay mbala ana maslay a Mbərom sə dakan anan anà Mariyama, à alay a kə tərak dō fan bay a ata awan.

Ta zla anan tə Yesu saa ka anan ù doḅ sə mazlaḅ a Mbərom

²² Alay sa ga mudo ana Mariyama a ndav kutok, kawa ana Tawrita ana Musa sə dakay anan nà, ta zla anan tə Yesu à Urəsalima sə dakan anan à Mbərom, ù doḅ sə mazlaḅ a Mbərom awan,

²³ anga mə vinde a à Tawrita a Mbərom inde nà: «Murkwaya sə wan mungol a cəna, ma ga nga awan, anà Mbərom.Š»

²⁴ Aday ta var way ta 'am kəray awan, anga mə vinde a à Tawrita a Mbərom inde matanan: «Sa var nà, kurkudok ahay cew, kabay badəbada ahay cew.*»

Simiyon a ngəran anà Mbərom anga Yesu

²⁵ A alay ata ite, dōwan a inde à Urəsalima à man ata awan, tə ngaman Simiyon, winen dō didek a aday a jəjaran anà Mbərom cəvedabay. Winen apan i ba anay ana dō saa tam anan Isəra'ila ahay ata awan. Apasay Cəncan a dukwen inde à mivəl anahan.

²⁶ Ba Apasay Cəncan a kə dakak anan anan, i mac fan bay si i canan anà Almasihu a Mbərom saa slənay anan ahay ata aday.

²⁷ A alay ata ite, Apasay a Mbərom kà nak anan ahay Simiyon ù doḅ sə

mazlaḅ a Mbərom. Aday bəbay a Yesu ta may anahan ta nak anan ahay Yesu à man ata, saa zugulan way kawa mə vinde a à Tawrita ana Mbərom inde ata awan.

²⁸ Cəna, Simiyon a təma anan wan à alay anahan inde, a gan suse anà Mbərom, a wa:

²⁹ «Bahay Mbərom, 'am anak a su jo kurre ata kà gak zek kutok.

Həna nà, mbəsak nen ḅile anak nà mac. Nen à zay inde kutok.

³⁰ Anga həna nə canak anan tə ide uno njœk anà dō iken sə slənay saa tam anan dō ahay ata awan.

³¹ Winen, iken sə lavan a zek anà dō sə daliyugo ahay fok ata awan.

³² Winen nà, jiyjay sə dakan anan way anà dō sə daliyugo ahay fok, aday winen i varan mazlaḅ anà dō anak Isəra'ila ahay.»

³³ 'Am ana Simiyon sa jan à nga wa anà Yesu ata nà, a gan masuwayan à bəbay anahan tə may anahan a təkə fok.

³⁴ Natiya kutok, Simiyon a daf patan ngama, aday a jan anà Mariyama, may a Yesu awan, a wa: «San apan lele, wan anak a anan nà, i naa dəcan saray anà Isəra'ila ahay bayak awan, aday i naa tərən cəved sa njad sifa anà Isəra'ila ahay bayak a re. Winen i təra dō saa dakan anan Mbərom anà dō ahay, əna dō ahay ti təma 'am anahan bay.

³⁵ I kay anan ahay uho abayak nga su dō mi der ataya awan. Əna iken, Mariyama nà, way i cəḅak à mivəl inde kawa ta ndaz iken zlac zlac tə maslalam.»

Anna a ngəran anà Mbərom

³⁶ A Urəsalima à man ata nà, dō maja'am a Mbərom a inde uwar awan, tə ngaman Anna. Winen dəna ana Fanuwel, dō sə zaav ana Aser. Uwar ata winen məduwer a coy. Ba kə njahak abay pi zek tə mbaz ava cuwḅe tə dalay anahan awan, əna mbaz a mac panan.

³⁷ A njahay winen mədukway sə uwar awan, ava anahan kà gak həna

kutok kwa kuro jəmaakan nga anahan a fudo. Winen apan i ga mer su way ù doh sə mazlaḅ a Mbərom hwiya, luvon tə ipec a təke. Winen apan i ga amboh tə sumaya awan.

³⁸ A alay a Simiyon tə Yesu a à alay inde ata nà, Anna a zla à man a tinen awan, a gan suse à Mbərom. A təkəren ləbara a Yesu anà do sa ba aday Mbərom i tam anan Urəsəlima ataya awan.

Atə Yusufu tə Mariyama ta ma pə dəḅa à Nazaratu

³⁹ Pə dəḅa anahan a wa, atə bəbay a Yesu tə may anahan ta ndav anan sa ga way kawa mə vinde a à Tawrita a Mbərom inde ataya nà, ta ma way a tinen pə dəḅa à wulen su doh a tinen à Nazaratu pə daliyugo sə Galile kutok.

⁴⁰ Natiya awan, wan ata kə hərak. Kə njadək məgala lele, kə njadək kəlirē† lele re, aday Mbərom a pəlay anan cəvedəbay.

Yesu ma va kuro nga cew awan, ù doh sə mazlaḅ a Mbərom

⁴¹ Atə bəbay a Yesu tə may anahan ta taa zla pə ava pə ava saa gay ahay azar uko sə Pasəka à Urəsəlima wa.

⁴² Ava ana Yesu a ga kuro nga anahan a cew kutok nà, ta zla pə kərtek a à azar uko ata, kawa ana Isəra'ila ahay sa taa zla ata awan.

⁴³ Azar uko a ndav nà, atə bəbay anahan tə may anahan ta ma pə dəḅa sa zla agay. Əna wan a tinen Yesu ata nà, winen mətak njahay way anahan à Urəsəlima. Aday atə bəbay anahan tə may anahan nà, tə sənək pi zek bay.

⁴⁴ Tinen tə bayək nà, i ga inde à wulen su do a tinen ahay. Ta zla way sə luvon kərtek nà, winen ibay hwiya. Matanan tə dazlan sə pəlay anan à wulen su do a tinen ahay, tə məndala anahan ahay wa.

⁴⁵ Əna ta tak anan à nga à wulen su do ataya inde bay, ta ma pə dəḅa à Urəsəlima, saa pəlay anan ahay à man ata wa.

⁴⁶ Hus pə luvon maakan anahan a ta saa tan à nga ù doh sə mazlaḅ a

Mbərom, winen mə njahay awan, à wulen sə miter sə Tawrita ahay inde. Winen apan i pak sləmay pa 'am a tinen, aday winen a dukwen winen apan i cəce patan wa 'am ahay ite. ⁴⁷ A ma nga sa gan həbəkəkka anà do sa pak sləmay pa 'am anahan ataya fok, anga 'am anahan a sə mbədahan atan apan ata nà, tə mərīke sa san way awan.

⁴⁸ Atə bəbay anahan tə may anahan tə canan kutok nà, a gan atan həbəkəkka re. Anga nan awan, may anahan a jan, a wa: «Wan uno, ka gan umo ata nà, way maw? Ma yak nga sə pəlay iken tə bəbay anak aday zek kə dak umo ndəlekeke sə pəlay iken nà, angamaw?»

⁴⁹ A mbədahan atan apan, a wa: «Kə pəlen nen nà, angamaw? Kə sənən apan abay sa jəka, ni njahay ù doh ana Bəbay uno bīdaw?»

⁵⁰ Əna tə sənək anan 'am anahan a sa jan atan ata bay.

⁵¹ Pə dəḅa anahan a wa kutok nà, Yesu a ma tə tinen a təke fok à Nazaratu. Kə dəfək anan apan anà atə bəbay anahan tə may anahan. May anahan nà, a dəf anan way a sə təra ataya fok à nga anahan inde kəcek kəcek lele.

⁵² Natiya awan, Yesu winen apan i har, winen apan i san nga kurkwer. A zlan à nga anà Mbərom, aday a zlan à nga anà do ahay fok re.

3

Wazo a Yuhana do sa gan baptisma anà do ahay

Mata 3.1-12; Markus 1.1-8; Yuhana 1.19-28

¹ Natiya, Tiberiyas kə gak à bahay inde ava kuro nga dāra pə daliyugo sə Ruma ahay fok; sə lavan nga anà daliyugo sə Yahudiya nà, Pontiyos Pilatu; sə lavan nga anà daliyugo sə Galile nà, Hiridus; mərək anahan Filip dukwen a lavan nga anà kon sə Ituriya, tə daliyugo sə Tarakunitis; Lisaniya dukwen a lavan nga anà daliyugo sə Abilene.

† 2:40 Kəlirē a anan nà, madan bay, əna asan way ana Apasay a Mbərom.

² Atə Anas tə Kayafas ite, tinen bahay nga su dō sə gədan dundo anə way ahay anga Mbərom. A alay ata ite kutok, Mbərom a jan ahay 'am anahan anə Yuhana, wan ana Zakari, winen mə njahay a nà, à saf inde taayak.

³ Yuhana a bar à wulen su doh sa mban anə zliner sə Urdon ataya fok ta sə wazan anə dō ahay, a wa: «Mbəsiken ines a kwanay ahay, təmihen sa ga baptisma, aday Mbərom i pəsek ikwen anan ines a kwanay ahay.»

⁴ Matanan kawa ana Ezaya, dō maja'am a Mbərom sə vinde à Deftere a Mbərom inde, a wa: «Dowan a inde, winen apan i zlah à saf inde à kibe, a wa:

“Ten anan cəved anga Bahay winen apan i nay.

Ten anan cəved ata mə tavay nga a lele fəhhe.

⁵ Futor ahay fok, rihen a wa, ndisen uda awan.

Bəzlom tə culok ahay, mbəzlen a wa, à ga fəkətuwwa lele.

Cəved mə slaray aya fok, tē tavay nga.

Cəved mi nes aya fok, tē ndakay zek lele.

⁶ Matanan, dō ahay fok ti san apan Mbərom i tam anan dō ahay kutok.*»

⁷ Natiya kutok, dō ahay bayak a tinen apan ti zla à man a Yuhana, aday à sa gan atan baptisma. Yuhana a jan ù dō ataya, a wa: «Kwanay zahav su kòn ahay, dō sa njak dō ahay, waya sə dakak ikwen anan sa haw pə sariya ana Mbərom saa nay ahay ata wa anaw?

⁸ Gen mer su way lele aya aday sə dakay anan nə kə mbəsiken ines a kwanay ahay acəkan ata awan aday. Bina, kà sa dəfen ajalay nga a kwanay ta sa jəka: “Manay nà, wan ana Ibərahima ahay asanaw” ata bay. Nen apan ni jak ikwen, Mbərom i mba apan sə təra anan kon a anaya, wan ana Ibərahima aya tətə.

⁹ Mbərom kə lavak anan zek tə tirez, i gad anan dədazl si sé aday a

wahay wan lele aya bay ata fok. I gad atan, aday i pak atan ù uko inde.»

¹⁰ Dō ataya tə cəce panan kutok, ta wa: «Aday m̃a ga həna nà, kəkəma kutok anaw?»

¹¹ Yuhana a mbədahan atan apan, a wa: «Dō aday zana anahan ahay inde cew ata nà, à varan panan wa anə dō aday zana anahan ibay ata awan. Dō aday way sa pa anahan inde ata dukwen, à varan panan wa anə dō hinen, aday way sa pa anahan inde apan itəbay ata awan.»

¹² Dō sə cakal jangal ahay ite ta zlak ayak à man a Yuhana anga aday à gan atan baptisma ite re. Tə cəce panan, ta wa: «Miter, mi ga həna nà, kəkəma ite anaw?»

¹³ A mbədahan atan apan, a wa: «Kà sa təmihen way pə dō ahay wa zal pə mbala ana bahay a kwanay sa jak ikwen ata bay.»

¹⁴ Suje ahay ite asa tə cəce panan, ta wa: «Aday manay həna nà, m̃a ga kəma ite anaw?»

A mbədahan atan apan, a wa: «Kà ngəzəren dala pu dō ahay wa tə məgala, kabay ta sa gad patan mungwalay bay. Tislen mivəl nà, pə dala sa ga mer su way a kwanay adəka.»

¹⁵ Anga nan kutok, dō ataya fok tinen apan ti bayak à nga a tinen inde ta sa ja nà: «Həna anan nà, i ga nə Almasihu bay dəge?»

¹⁶ Əna Yuhana a mbədahan atan apan à tinen ata fok, a wa: «Nen nà, na gak ikwen baptisma nà, tə a'am cəna coy. Əna, dō hinen inde i nay ahay pə dəba uno wa mba, winen a zalay nen tə mazla6 lele. Nen, na slak sə hədek pə cakay anahan aday ni pəsakan anan li6er sə təkarak anahan bay. Winen kà sak a nay ahay nà, i naa gak ikwen baptisma nà, tə Apasay Cəncan awan, aday tə uko.

¹⁷ Dowan ata nà, i nay ahay tə gəsadaf anahan a à alay inde saa vəvay ndaw, anga sə gəzla anan ndaw pi zek wa tə janjar. Aday i halan nga anə ndaw i de anahan, janjar dukwen

* 3:6 Ca pə Esaaya 40.3-5.

i dāfan uko, i vak anan wa tē uko sē mbacay kula itēbay ata awan.»

¹⁸ Natiya, Yuhana a dākan anan lēbara sa 'am a Mbərom mugom a, anā dō ataya nā, ta 'am a ma ja a anaya awan, aday ta 'am azar aya re.

¹⁹ Cəkəbay, bahay a inde ite, tē ngaman Hiridus. A ngəzar anan uwar a inde tē ngaman Hirudiya, pə wan-bay anahan wa. Aday dukwen winen apan i ga way lelibay aya inde azar aya bayan a re. Anga nan, Yuhana a jan apan anga mer su way anahan a lelibay ataya awan.

²⁰ Əna Hiridus a ga way lelibay a miza awan, zal way ata asa re. A ban anan Yuhana, a dāfak anan ayak ā dangay.

Yesu a ga baptisma

Mata 3.13-17; Markus 1.9-11

²¹ Natiya awan, ā alay ana Yuhana winen apan i gan baptisma anā dō ahay mba ata nā, a gan baptisma anā Yesu ite re. A alay a Yesu winen apan i ga amboh ata nā, bagəbaga mburom a tēba pangaya.

²² Apasay Cəncan a dazay ahay apan ti zek a kawa badəbada dəgurzelehhe. 'Am a ndəray ahay kwa ā bagəbaga mburom wa, a wa: «Iken nā, wan uno, ləliwe uno awan. Nen a nə taslay mivel bayak a nə tē iken awan.»

Bije ana Yesu ahay

Mata 1.1-17

²³ A alay a Yesu sē dazlan sē dākay anan lēbara sa 'am a Mbərom ata nā, ava anahan i ga way sē kwa kuro maakan ahay. Pə ana dō ahay sē bayak nā, winen wan ana Yusufu. Aday kutok, Yusufu winen wan ana Heli,

²⁴ Heli wan ana Matat, Matat wan ana Lewi, Lewi wan ana Melki, Melki wan ana Yanay, Yanay wan ana Yusufu, Yusufu wan ana Matatiya,

²⁵ Matatiya wan ana Amos, Amos wan ana Nahom, Nahom wan ana Hesəli, Hesəli wan ana Nagay,

²⁶ Nagay wan anan Mahata, Mahata wan ana Matatiya, Matatiya

wan ana Semeyon, Semeyon wan ana Yosek, Yosek wan ana Yoda,

²⁷ Yoda wan ana Yowanan, Yowanan wan ana Reza, Reza wan ana Zorobabila, Zorobabila wan ana Salatiyel, Salatiyel wan ana Neri,

²⁸ Neri wan ana Melki, Melki wan ana Adi, Adi wan ana Kosam, Kosam wan ana Elmadem, Elmadem wan ana Eri,

²⁹ Eri wan a Yosuwā, Yosuwā wan ana Eliyezer, Eliyezer wan ana Yorim, Yorim wan ana Matat, Matat wan ana Lewi,

³⁰ Lewi wan ana Simiyon, Simiyon wan ana Yahuda, Yahuda wan ana Yusufu, Yusufu wan ana Yonam, Yonam wan ana Eliyakim,

³¹ Eliyakim wan ana Meliya, Meliya wan ana Mena, Mena wan ana Matata, Matata wan ana Natan, Natan wan ana Dawuda,

³² Dawuda wan ana Yisa, Yisa wan ana Obed, Obed wan ana Bo'es, Bo'es wan ana Salmuna, Salmuna wan ana Nasunu,

³³ Nasunu wan ana Aminadabu, Aminadabu wan ana Adəmin, Adəmin wan ana Arəni, Arəni wan ana Hesərunu, Hesərunu, wan ana Fares, Fares wan ana Yahuda,

³⁴ Yahuda wan ana Yakob, Yakob wan ana Isiyaku, Isiyaku, wan ana Ibərahima, Ibərahima wan ana Tarak, Tarak wan ana Nakor,

³⁵ Nakor wan ana Saruku, Saruku wan ana Ragaw, Ragaw wan ana Falek, Falek wan ana Eber, Eber wan ana Sala,

³⁶ Sala wan ana Kaynam, Kaynam wan ana Arəfasada, Arəfasada wan ana Sem, Sem wan ana Nuhu, Nuhu wan ana Lemek,

³⁷ Lemek wan ana Matusala, Matusala wan ana Anuhu, Anuhu wan ana Yeret, Yeret wan ana Meleliyel, Meleliyel wan ana Kaynam,

³⁸ Kaynam wan ana Enos, Enos wan ana Setu, Setu wan ana Adama, Adamu ata nā, wan ana Mbərom awan.

4

*Fakalaw a nan sa njak a Yesu
Mata 4.1-11; Markus 1.12-13*

¹ Coy, pə dəba ana Apasay Cəncan a sa nay ahay pə Yesu ata wa nà, Yesu a may ahay à zlinder sə Urdon wa. Aday Apasay ata a zla anan à man sa saf inde à kibe.

² Winen à saf inde à man ata nà, luvon kwa kuro fudo, Fakalaw winen apan i njak anan. Luvon kwa kuro fudo ata fok nà, Yesu kə tukumok awan bay jiga awan. Luvon ata a ndav kutok nà, may a han apan tə mindel.

³ Coy kutok, Fakalaw a jan, a wa: «Kak iken nà Wan a Mbərom cukutok nà, jan anà kon a anan à təra daf bidaw?»

⁴ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Ba mə vinde a à Deftere a Mbərom inde coy, a wa: “Do zənzen a a njahay uho nà tə way sa pa dəkdek bay.*”»

⁵ Asa, Fakalaw a zla anan pa nga sə bəzlom zəbor awan, a dakan pə bahay sə daliyugo tembərəzem fok, kawa akəbəc ide.

⁶ A jan, a wa: «Daliyugo a anan fok, ni varak anan pə alay anak. Ki lavan nga tə mazlaḅ sə zlile anahan a təkə fok. Anga way a iken sə canan anaya fok nà, mə vuro a à alay uno inde. Ni mba apan sə varan anan anà dōwan a kawa su no.

⁷ Kə dukwek uno gərmec ù vo aday kə hərak uno nga nà, way a anaya fok ni varak atan.»

⁸ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Mə vinde a à Deftere a Mbərom inde, a wa: “Həran nga nà, anà Mbərom Fetek a taayak, winen Bahay anak. Gan mer su way nà, anà winen a kərtek.†”»

⁹ Pə dəba anahan a wa asa nà, Fakalaw a zla anan Yesu à wulen su doh sə Urəsalima, a ján anan pa nga su doh sə mazlaḅ a Mbərom a cəkədek a aday sololo re. Aday a jan kutok, a wa: «Kak iken Wan a Mbərom a acəkan nà, ənga larak ayak zek kwa à man a anan wa à məndak bidaw!

¹⁰ Anga Deftere a Mbərom kə jak, a wa: “Mbərom i jan anà maslay anahan ahay sa ba iken” asanaw?

¹¹ Aday dukwen, a wa: “Ti kəcaw iken à alay a tinen inde, anga aday kə saa bərgosl anan saray anak ahay pu kon bay‡” bidaw?»

¹² Yesu a mbədahan apan asa re, a wa: «Deftere a Mbərom a ja nà: “Kə sa ca azan pə Mbərom anak wa bay.Š”»

¹³ Pə dəba anahan a wa, Fakalaw kə yak nga dəftakar pə Yesu wa. Coy a mbəsak anan, a zla way anahan pə cakay anahan wa, si pac a hinen asa.

Yesu a dazlan anà mer su way anahan à Galile

Mata 4.12-17; Markus 1.14-15

¹⁴ Pə dəba ana way ataya wa fok kutok, Yesu a may ahay pə daliyugo sə Galile, winen ma rah məgala sə Apasay a Mbərom awan. Do ahay tə dazlan sə təkə anan ləbara sa 'am anahan awan, anà do ahay à wulen su doh sa man ataya fok, pu kon pu kon.

¹⁵ Yesu a dukwen kə dakak anan anan 'Am a Mbərom anà do ahay ù doh sə wazay ahay. Do sa man ataya fok ta ma nga sə varan zlangar.

Do sə Nazaratu ahay tə dəfak nga pə Yesu bay

Mata 13.53-58; Markus 6.1-6

¹⁶ Yesu a may ahay a Nazaratu, wulen su doh a winen sa har uda ata awan. Pə luvon sa man uda awan, kawa anahan sa taa ga, a zla ù doh sə wazay ata awan. A slabak anga aday i jangan Deftere a Mbərom anà do ahay.

¹⁷ Tə varan ahay Deftere ana Ezaya, do maja'am a Mbərom. A təba anan Deftere ata awan, a njad man sə jinge, winen apan i ja nà:

¹⁸ «Apasay a Mbərom Fetek inde pi nen.

A zəba nen anga aday sə dakan anan ù do mətawak aya awan, ləbara mugom awan.

A slənay ahay nen sa jan anà do sə dangay ahay nà: “Həna ti mbəsak kwanay coy”,
aday anà hurof ahay nà: “Həna ide a kwanay i təba kutok”.

* 4:4 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 8.3. † 4:8 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 6.13. ‡ 4:11 Ca pə Jabuura 91.11-12. § 4:12 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 6.16.

A slənay ahay nen saa tam anan do
aday tinen apan ti ga atan alay
ataya à dāce a tinen ahay wa,

¹⁹ aday sa naa dākay anan ava
a Mbərom sa kay anan ahay
sumor anahan ata kà slak.*»

²⁰ Pə dāba wa kutok, a tacay anan
Deftere ata awan, a man anan anà do
sa ga mer su way ù doh ata awan. A
njahay way anahan kutok. Do su doh
ataya fok ide pə winen hāmācācce,
tinen apan ti ca apan.

²¹ Yesu a jan atan kutok, a wa: «Way
a kwanay sə sləne à Deftere a Mbərom
wa ata nà, hənā biten way ata kà gak
zek coy.»

²² 'Am anahan a lele sa jan atan ata
nà, a gan atan masuwayan. Ta wa:
«Winen nà, do lele awan. Ənā aday na
wa, winen nà, wan ana Yusufu ba?
Aday a gəbay wurwer sa san way a
anahan a matanan ata awanaw?»

²³ Natiya, Yesu a jan atan apan ku-
tok, a wa: «Na san zle, ki saa jen
uno jike sa 'am kawa hənā a anan
awan: “Doktor, ənga mbar zek anak
tə alay anak awan. Matanan, way
anak a manay sə sləne iken sa ga à
Kafarnahum ata fok nà, ənga ga anan
ù kon anak awan ite bidaw?”»

²⁴ Yesu a jan atan asa, a wa: «Nen
apan ni jak ikwen tə dīdem a hənā:
Do ahay ta gan nga anà 'am ana do
maja'am a Mbərom kwa ta sə wura
fok. Ənā ù kon anahan a nà, dōwan a
gan nga anà 'am anahan ahay itəbay.

²⁵ Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a
asa re. A alay ana Eliya do maja'am
a Mbərom winen inde mba ata
nà, iven kà gak bay ava maakan
tə kiya mbərka. May kà nak pə
daliyugo bayak awan. Aday dukwen,
mədukway sə uwar ahay nà, inde pə
daliyugo sə Isəra'ila re asanaw?

²⁶ Ənā Mbərom kə slənek anan
Eliya āga mədukway sə uwar ataya
bay. Si Mbərom a slan anan nà, āga
mədukway sə uwar a inde winen à
Sarəfat pu kon sə Sidon bidaw?†

²⁷ Aday à alay ana Elize do maja'am
ana Mbərom ata dukwen do mə

dugwad aya inde bayak a pə daliyugo
sə Isəra'ila, ənā Elize kə mbərak
dōwan kwa kərtek bay. Si a mbar
anan nà, Na'aman taayak, winen
dukwen do sə daliyugo sə Siriya.‡»

²⁸ Natiya kutok, do mə njahay aya
ù doh sə wazay ata, tə sləne 'am ata
cəna, a cəban atan tə mindel, mivel a
tinen a ban nə kawa uko.

²⁹ Tinen a fok tə slabak, tə ngəza
anan kucəcəren kucəcəren, ta zla
anan zad à wulen su doh wa. Wulen
su doh a tinen ata nà, pa nga sə culok.
Ta zla anan pə zalan, aday ti i fakan
ayak alay à man ata wa.

³⁰ Ənā a nay ahay à wulen a tinen
wa, a zla way anahan.

*Yesu a mbar anan dōwan a inde tə
setene à nga*

Markus 1.21-28

³¹ Pə dāba anahan a wa, Yesu a
slabak à man ata wa, a zla à wulen
su doh sə Kafarnahum pə daliyugo sə
Galile. Pə luvon sa man uda awan, a
dakan atan anan way ù doh sə wazay.

³² Wazo anahan a a gan atan ma-
suwayan, anga a dākay anan way nə,
tə mazlaḅ awan, doḅok doḅok lele.

³³ Dōwan inde ù doh à man ata
awan, winen tə setene à nga inde. A
zlah pi zek tə məgalak awan, a wa:

³⁴ «Iken Yesu, do sə Nazaratu, ma a
nak pə manay anaw? Ka nak sə lize
manay ca daw? Na san iken zle lele,
iken nə do maslan a Mbərom Cəncan
awan.»

³⁵ Cəna Yesu a gafan 'am tə məgalak
awan, a jan nà: «Kə bəbal awan bay,
hayak à dōwan ata wa adəka.»

Cəna bəram, setene ata a lar anan
dōwan ata à məndak à wulen su do
ahay inde à man ata awan. A nay
à dōwan ata wa bok, a mbəsak anan
mənəna sa gan awan kwa mənəcək.

³⁶ Way a sə təra ata kà gak anan
masuwayan anà do ataya fok, ta ma
nga sə cəce pi zek ahay wa, ta wa:
«Jəba su do wura hənā anan anaw?
Winen apan ijan 'am anà setene ahay
tə məgala sə mazlaḅ awan, aday tə
bənan à 'am wa acəkan re.»

* 4:19 Ca pə Esaaya 61.1-2. † 4:26 Ca pə 1 Laamiiḅe 17.8-16. ‡ 4:27 Ca pə 2 Laamiiḅe 5.1-14.

³⁷ Do ataya ta tan 'am à ləbara ana Yesu pə daliyugo ata tədəy fok.

Yesu a mbar do sə dəvac ahay bayak awan

Mata 8.14-17; Markus 1.29-34

³⁸ Natiya awan, Yesu a nay ù doh sə wazay wa cəna, a zla əga Simon. A tan ayak à nga anà jəje a Simon winen lelibay. Nga a bərzlan tə mindel. Ta gan kem, á mbar anan ite.

³⁹ Yesu a zla pə cakay anahan awan, a kudək apan. A ngəraz pə dəvac sa nga sə bərazl ata cəna, a ndalay panan. Kwayan'a, uwar ata a slabak, a dan atan way sa pa.

⁴⁰ Pə dəba ana pac sə slahay ù doh wa ite nà, do ahay ta zlak anan ayak tu do sə dəvac a tinen ahay cara cara bayak awan, à man a Yesu. A dazlan sa dəf patan alay kərtek kərtek a tinen awan, aday tə mbərak fok.

⁴¹ Apasay lelibay aya ta nak ahay à do ahay wa bayak awan. Apasay lelibay ataya tinen apan ti zlah kurkwer, ta wa: «Iken nà, Wan a Mbərom wanahan!» Əna Yesu a ngəraz patan, a gafan atan 'am anga aday tã ja matanan bay. Bina ta san zle, winen nà, Almasihu a wanahan.

Yesu a wazay à wulen su doh sə kiβe ahay

Markus 1.35-39

⁴² Idə a cəde sidew a nà, Yesu a zla à wulen su doh ata wa, a zla à kiβe, à saf inde. Əna do ahay ta zla saa pəlay anan. Ta tan ayak à nga kutok, ta gan may nà, abay á mbəsak atan bay.

⁴³ Əna Yesu a jan atan nà: «Abay təde ni zla adəka, saa dəkay anan ləbara sa 'am mugom a sə bahay a Mbərom, anà do sə wulen su doh sə kiβe ahay re. Bina nen mə slənay a bugol nà, saa ga mer su way ata awan.»

⁴⁴ A zla sə wazay pu kon pu kon ù doh sə wazay ahay à wulen su doh sə Yahudiya ataya inde fok.

5

Yesu a ngaman anà do sa ban kəlef aya inde

Mata 4.18-22; Markus 1.16-20

¹ Pə luvon a inde, Yesu winen mə tavay a pa 'am sə bəlay sə Gənesaret. Do ahay inde bayak a à man anahan, tinen apan ti ngədac zek ahay tə mindel, anga a nan atan sə sləne 'am a Mbərom.

² Coy a canan ayak anà kwalalan ahay cew pa 'am məgujeguje. Do sa ban kəlef ahay tə dazak ahay wa, tinen apan ti banay anan zuvo a tinen ahay.

³ A ján à kwalalan kərtek a inde, mbala ana Simon. A jan anà Simon a nà, á hədek anan kwalalan anahan ata pa 'am məgujeguje wa mənjoek, sa ma nga à mamasl awan. Coy Yesu a a njahay uda awan, a dazlan sə wazan anà do ahay kutok.

⁴ Yesu a ndav anan 'am anahan ata nà, a jan anà Simon, a wa: «Hədek anan kwalalan pa man sə a'am sədek awan, aday kə liren ayak zuvo à a'am inde sə bənay ahay wa kəlef ahay.»

⁵ Simon a mbədahan apan, a wa: «Miter, ma gak mer su way ata matanan sə luvon a anan ndekərkərre, mə njəkak ahan bay, mə nahay apan nə hwiyo. Aday dukwen mə bənək kəlef a kwa kərtek bay. Əna ka jak umo həna ata nà, mi təma sə larak anan ayak zuvo aya à a'am inde aday bidaw!»

⁶ Tə larak anan ayak zuvo à a'am inde bine siwaw nà, kəlef ahay bayak a tə rahak anan zuvo. Bəse coy a nan anà zuvo sə məndah.

⁷ Tə ngaman ayak anà do à kwalalan hinen inde ataya, saa man atan zek. Do ataya tə dazlek ayak nà, ta rah anan kwalalan a tinen a cew ataya fok tə kəlef ahay. Bəse coy a nan anà kwalalan ataya sə kəkar à a'am inde, anga ta ba ike kə zalak.

⁸ Simon Piyer a canan anà way a matanan ata cəna, a nay à man a Yesu. A dukwen gərmec ù vo, a ja nà: «Ba Məduwen uno, mbəsak nen cəpak, bina nen nà, nen do sə ata-hasl.»

⁹ Simon tu do si mer su way anahan ataya ta ma nga pə ajəjar anga kəlef a sa ban ata kə zalak pə alay a mindel a wa, bayak a jiga awan.

¹⁰ Way ata kà gak anan masuwayan anà atə Yakuba tə Yuhana, wan ana Zebede ahay, tinen dō sa ga mer su way kərtek a tatə Simon ata re.

Əna Yesu a jan anà Simon, a wa: «Kê jəjar bay. Iken ki təra həna adəka nà, dō sə njudo dō sə pəruho azar ahay, bina iken dō sa ban kələf sabay.»

¹¹ Ta may anan ahay kwalalan a tinen ahay, tə tavay atan pa 'am məgugəguje asa. Cəna tinen mbəsak ayak way a tinen ahay fok à man ata awan, tə pərahan azar à Yesu kutok.

Yesu a mbar anan dōwan a inde mə dugwad awan

Mata 8.1-4; Markus 1.40-45

¹² Natiya, Yesu winen ù kon hinen asa. Tə zlangay tə dōwan a inde mə dugwad awan. Dōwan ata a canan à Yesu cəna, a lar zek à məndak pa 'am anahan, a gan amboh, a jan nà: «Ba Məduwen, kà zlak anak à nga nà, ki mba apan sa mbar nen aday zugol uno à ndav ite.»

¹³ Yesu a ndəfəy alay, a laman ta sa jan nà: «U no. Mbar! Zugol anak kə ndəvak.»

Kwayan'a, dəvac a dōwan ata a ndalay panan, kə mbərak.

¹⁴ Coy, Yesu a gafan 'am pi zek wa lele, a jan, a wa: «Kê sa təkəren ləbara a anan anà dōwan bay. Əna zla saa kan zek anà dō sə gədan dūngo à way ahay anga Mbərom, à zəzor iken. Aday kà var way kawa ana Tawrita ana Musa sa ja, aday dō ahay tã san apan zugol anak kə ndəvak.»

¹⁵ Kwa abay Yesu kà jak anan kà sa dakan anan à dōwan bay təkede nà, sləmay a Yesu a ma nga sə zakay sa ta 'am pə daliyugo ata təday bayak awan. Dō ahay ta nay ahay à man anahan bayak a sa naa sləne 'am anahan, aday à mbar atan à dəvac a tinen ahay wa.

¹⁶ Əna Yesu a a zla way anahan, a njahay à man sa saf inde, aday a taa gan amboh à Mbərom à man ata awan.

Yesu a mbar anan dōwan a inde mə təra à məndak awan

Mata 9.1-8; Markus 2.1-12

¹⁷ Pə luvon a inde asa, Yesu winen apan i tətakan way anà dō ahay. Farisa ahay pi zek tə miter sə Tawrita ahay tinen inde mə njahay a pə cakay anahan. Dō ahay ta nay ahay kwa pu kon ahay wa cara cara: dō sə Galile ahay, dō sə Urəsalima ahay pi zek tu dō sə Yahudiya azar aya re. Aday məgala a Mbərom inde pə Yesu sa mbar anan dō ahay.

¹⁸ A alay ata ite, dōwan aya inde tə gəbak ayak dō pə lala, winen mə təra à məndak awan. Ta gan may sa zla anan ù doh à man a Yesu, aday ti nahay anan pa 'am anahan.

¹⁹ Əna ta san sa jəka ti zla anan ù doh nə ta sə wuraw bay, anga dō kə zalak ù doh awan, rod ahay à məsudoh inde. Ta ján pa nga su doh, tə pəpas man, aday tə tarak anan ayak dōwan a pə lala ata tə liber ù doh, dinger à man a Yesu awan. A dəzle à wulen su dō bayak ata inde, tə nahak anan ayak pa 'am a Yesu.

²⁰ Yesu a canan anà adaf nga a tinen ata nà, a jan anà dōwan a dəvac ata awan, a wa: «Car uno, nə pəsek anan anan ines anak ahay coy.»

²¹ Pə dəba a 'am anahan ata wa kutok nà, Farisa ahay, tə miter sə Tawrita ahay, ta ja ta nga ta nga, ta wa: «Jəba su dō wura həna anan sə jənan pa 'am anà Mbərom matana ata anaw? Waya sa mba apan sə pəse ines su dō anaw, kak si Mbərom a aday bina!»

²² Yesu a san way a tinen sə jalay ata zle kwayan'a, a jan atan, a wa: «Kə jilen way matanan à mível a kwanay inde nà, angamaw?»

²³ Ma da 'am a nə maw? Sa ja: “Nə pəsek anan ines anak ahay” ata dāw, kabay sa ja: “Slabak, zla” ata dāw?

²⁴ Əna u no kə sənən apan lele, nen Wan su Dō nà, məgala uno inde sə pəsen anan ines à dō ahay pə daliyugo.»

A jan anà dōwan a mə təra à məndak ata kutok, a wa: «Nen apan ni jak: Slabak, gəba lala anak, zla agay.»

²⁵ Cəna, dōwan ata a slabak pə ide su dō ataya fok. A gəba lala anahan

a sə nahay apan ata awan, a zla way anahan agay, ta sə həran nga anà Mbərom.

²⁶ Way ata a gan masuwayan ù dō ataya fok, aday tə həran nga anà Mbərom, ta ma nga pə ajəjar, ta wa: «Biten a anan nà, də canak anan anà way ma ga masuwayan awan.»

Yesu a ngaman anà Lewi

Mata 9.9-13; Markus 2.13-17

²⁷ Pə dəba anahan a wa, Yesu a may ahay ù doh wa nà, a canan anà dō sə cakal jangal a inde tə ngaman Lewi*, winen mə njahay a ù doh sə cakal jangal. Yesu a jan, a wa: «Pəruho azar!»

²⁸ Dowan ata a slabak kwayan'a, a mbəsak way anahan ahay fok à man ata awan, a pərahan azar.

²⁹ Pə dəba wa kutok Lewi sə dōwan ata a da way sa pa bayak a əga winen sə təma anan Yesu. Dō sə cakal jangal ahay tu dō azar aya bayak awan, tinen apan ti pa way sa pa pə kərtek a tatə Yesu.

³⁰ Aya əna Farisa ahay tə miter sə Tawrita ahay nà, way ata kà zlak atan à nga bay. Anga nan, ta jan anà njavar a Yesu ataya, ta wa: «Kwanay apan ki pen way a aday ki sen way pə kərtek a tu dō sə cakal jangal ahay aday tu dō sə atahasl ahay nà, angamaw?»

³¹ Yesu a jan atan, a wa: «Dō dəvac a bay cəna, a gan may anà dō sə disise bay, si dō sə dəvac ahay.

³² Nen na nay ahay sa naa ngaman anà dō sa ga way lele ataya bay. Əna na nay ahay nà, sə ngaman anà dō sə atahasl ahay, anga aday tə yam pə ines a tinen ahay.»

Acəce way pə sumaya

Mata 9.14-17; Markus 2.18-22

³³ Farisa ahay pi zek tə miter sə Tawrita ahay ta jan anà Yesu, ta wa: «Njavar ana Yuhana ahay ta sə Farisa ahay ta taa ga sumaya tə amboh a kutok nà, aday mbala anak ahay ta ga itəbay nà, angama kəlanaw?»

³⁴ Yesu a mbədaḥan atan apan, a wa: «A ga pikwen nà, dō mə ngamay aya à man sə gəba dalay nà, ti mba apan sa ga sumaya itədaḥaw? Matanan bay!

³⁵ Əna pa pac a dō sə gəba dalay ata tə bənək anan à wulen a tinen wa nà, ata ti ga sumaya kutok.»

³⁶ Natiya kutok, Yesu a təkəren atan 'am sə jike a anan, a wa: «Kula dōwan saa ngərway anan ahay zana wiya a aday i tam anan pə zana məduwer a nà, ibay asanaw? Kak dōwan a kà gak matanan nà, kə nəsek anan zana wiya ata bidaw? Aday zana məduwer ata dukwen nà, i zla pi zek tə zana wiya ata bay ba?

³⁷ Aday dukwen, dōwan saa mbaḥ mahay mə kwasay a bay a à mbulo sa zlay məduwer a inde nà, ibay.† Dowan a kà sak a ga matanan cəna, mahay a mə kwasay a bay ata kà sak a kwasay uda nà, i ndazl anan mbulo ata awan. Mahay i pak, aday mbulo dukwen kə nəsek.

³⁸ Kak matanan bay cəna, si ti pak mahay mə kwasay a bay awan, à mbulo wiya a inde cite.

³⁹ Dowan a kà sak mahay mə kwasay a nà, i gan may anà mə kwasay a bay ata sabay asanaw? Anga ta ja nà, lele a nə mə kwasay ata awan.»

6

Yesu nà, winen bahay sə luvon sa man uda awan

Mata 12.1-8; Markus 2.23-28

¹ Pə luvon sa man uda a inde nà, atə Yesu tə njavar anahan ahay tinen apan ti zla tə guvo sa ndaw kutok nà, njavar anahan ahay ta kaḥ ndaw, ta pə.

² Əna azar sə Farisa aya sə canan atan ataya ta jan atan nà: «Ki gen way aday təde abay sa ga pə luvon sa man uda bay ata nə, angamaw?»

³ Yesu a mbədaḥan atan apan, a wa: «Kula kwanay kə jingen way ana Dawuda sa ga tu dō anahan ahay, à

* **5:27** Lewi ata nà, sləmay anahan Mata re. † **5:37** Mbulo sa zlay nà, way sa mbaḥ uda mahay kabay a'am sa sa, anga dō sa bar ahay. Aday dukwen, kak winen wiya awan nà, a ngərway kawa atə gəzla tə kukwar sa kaḥ ata bay.

alay a may a han apan ata itəbay daw?
A ga nə kəkəməw?*

⁴ Dawuda a zla à jawjawa sə ma-
zlaḅ a Mbərom, a ray pen ma ga nga
anga Mbərom ata awan, a pa, aday
do anahan ahay dukwen, kə varak
atan, ta pak re. Abay tədə saa pa nà,
do sə gədan dundo à way ahay anga
Mbərom dəkdek bidaw?»

⁵ Yesu a jan atan asa, a wa: «Nen
Wan su Do nà, nə lavan nga anà luvon
sa man uda awan.»

*Yesu a mbar anan dōwan a inde ma
mac alay awan*

Mata 12.9-14; Markus 3.1-6

⁶ Natiya awan, pə luvon sa man uda
hinen asa, Yesu a zla ù doh sə wazay,
winen apan i wazay. Dōwan a inde
à man ata awan, alay puway anahan
ma mac awan.

⁷ Miter sə Tawrita ahay tə Farisa
ahay tinen apan ti dəfan ide anà Yesu,
ata aday, kak kə mbərak anan do
pə luvon sa man uda awan nà, ti
njad apan alay sa 'am sa man anan
mungok kutok.

⁸ Aya əna, Yesu nə a san way a tinen
sə bayak ata zle. Anga nan, a jan
anà dōwan a ma mac alay ata, a wa:
«Slabak! Tavay à wulen su do anaya
inde.» Cəna, dōwan ata a slabak, a
tavay jek à wulen su do ataya inde.

⁹ Natiya, Yesu a jan anà miter sə
Tawrita ahay tə Farisa ataya fok, a
wa: «U no sə cəce pikwen wa: Pə
luvon sa man uda nà, cəved inde sa
ga mer su way lele awan, kabay cəved
inde sa ga mer su way lelibay awan,
daw? Tədə sa tam anan sifa su do daw,
bəzi lele nə sə lizen anan sifa daw?»

¹⁰ Yesu a ca patan nerre fok, a jan
anà dōwan a ma mac alay ata kutok,
a wa: «Ndəḁoy anan alay anak.»

Dōwan ata a ndəḁoy anan alay ana-
han cəna, wuret alay anahan kə
pəsakak.

¹¹ Əna, way ata kə cəḅak anan anà do
ataya awan. Ta ma nga sa vad apan
awiyaway, aday kəkəma ti i ga anan
tə Yesu anaw.

*Yesu a walay do maslan anahan
ahay kuro nga cew*

Mata 10.1-4; Markus 3.13-19

¹² A luvon ataya inde kutok nà,
Yesu a jan wanahan à ḅəzlom saa
ga amboh. A nahay apan hwiyo-
p tə ide cekərkərre sa gan amboh anà
Mbərom.

¹³ Ide a a cəde kutok bine siwaw nà,
Yesu a jan anà njavar anahan ahay tē
halay nga pə cakay anahan. Ta nay
ahay kutok nà, a walay wa kuro nga
anahan a cew. A ngaman atan nà, do
maslan ahay.

¹⁴ Sləmay a tinen aya həna: Simon,
dōwan a Yesu a ngaman tə sləmay
hinen, Piyer† ata awan, aday Andəre,
mərak ana Simon, Yakuba, Yuhana,
Filip, Bartilome,

¹⁵ Mata, Tomas, Yakuba wan ana
Alfa, Simon do manide sə Ruma ahay,

¹⁶ tə apan Yuda wan ana Yakuba
aday tə apan Yudas Iskariyot, do saa
ga dəf pə Yesu ata awan.

*Yesu a mbar anan do sə dəvac ahay
bayak awan*

Mata 4.23-25

¹⁷ Pə dəḅa anahan a wa nà, atə Yesu
tu do maslan anahan ataya tə dazay à
ḅəzlom wa, tə tavay pa man barbara a
fadada. Njavar a Yesu azar aya tinen
inde à man ata bayak awan. Aday
man su do azar aya ta nay kwa ù kon
a azar aya wa, kawa do sə Urəsalima
pi zek tu do sə Yahudiya azar aya, tə
apan do sə wulen su doh aya bəse tə
bəlay ataya, kawa do sə Tirus ahay
aday tu do sə Sidon ahay fok, tinen à
man ata awan.

¹⁸ Ta nay ahay nà, sa naa pak
sləmay pa 'am anahan ahay, aday
sa naa njad zay si zek a tinen ahay.
Aday do setene sə hurvos atan ataya
dukwen ta nak ahay, aday fok tə
mbərak re.

¹⁹ Kuwaya a gan may sə laman alay
à Yesu, anga məgala sa mbar do ahay
a nay à winen wa, aday a mbar atan
fok.

Ataslay mível tə dəcə

Mata 5.1-12

* 6:3 Ca pə 1 Samiyel 21.2-7. † 6:14 Piyer: kawa sa ja nà, Pəkərad.

²⁰ Natiya awan, Yesu a ca pə njavar anahan ahay, a jan atan, a wa:

«Ataslay mivel inde anga kwanay, do mətawak aya awan, anga bahay a Mbərom ma var a nə anga kwanay.

²¹ Ataslay mivel inde anga kwanay, do may a han pikwen həna ataya awan, anga ki naa rihe pə luvon a inde nə, mbodol mbodol mba.

Aday ataslay mivel inde anga kwanay, do sə jalay mərava ahay ite asa, anga ki naa mbisen pə luvon a inde mba.

²² Kak həna do ahay ta nak ikwen ide, tə rəzlak kwanay à wulen a tinen wa, tə gənahak ikwen, ta jak pikwen 'am lelibay aya anga kə dəfen nga pi nen Wan su Do nə, tislen mivel adəka.

²³ Pə luvon a ta gak ikwen way matana ataya cəna, tislen mivel, ndəzlen tə ambasay adəka, anga Mbərom i varak ikwen magwagway məduwen a à bagəbaga mburom.

Anga bije a tinen ahay dukwen ta gak anan ahay anà do maja'am a Mbərom ahay kətanən re.

²⁴ Əna, kwanay do sə zlile ahay nə, dəce inde pikwen, anga 6a kə njiden panan magwagway a kwanay həna pə daliyugo coy.

²⁵ Kwanay, do ma rah aya həna ataya awan, dəce inde pikwen, anga may i naa rawad kwanay pə luvon a inde mba.

Kwanay, do à ambasay inde həna ataya awan, dəce inde pikwen, anga ki naa yimen ta sə jalay mərava pə luvon a inde mba.

²⁶ Kak həna do ahay ta ja pikwen nə 'am lele aya nə, dəce inde pikwen, anga bije a tinen ahay dukwen tə varak anan zlangar matanan

anà do maja'am mungwalay ataya re.»

Pəlen anan do manide a kwanay ahay

Mata 5.38-48, 7.12

²⁷ Pə dəba anahan a wa, Yesu a jan atan asa, a wa:

«Kwanay do sə puko sləmay ahay, nen apan ni jak ikwen: Pəlen anan do manide a kwanay ahay, gen anan sumor anà do sa nak ikwen ide ahay.

²⁸ Pəsen 'am lele aya anà do sə tahasl kwanay ahay. Gen amboh anà Mbərom anga do sa ga alay tə kwanay ahay.

²⁹ «Dowan a kə dəcak anak pə cakay sləmay kərtek a nə, mbədəhan anan apan day hinen asa. Kabay dowan a kə ngəzərak panak zana anak məduwen a sa pak pi zek ata nə, mbəsakan anan apan tegwere sə zana ata re.

³⁰ «Dowan a kə cəcihek panak wa way nə, kə sa gan anan azay bay, varan. Kabay dowan kə ngəzərak panak wa way anak nə, mbəsakan anan, kə cəce a panan bay.

³¹ «Way a aday həna ki gen anan may do ahay tə gak ikwen anan nə, gen atan anan dukwen matanan re.

³² «Kak kə pəlen nə, do sə pəlay kwanay ahay dəkdek nə, waya saa ngərak ikwen apan anaw? Kwa do sə atahasl ahay dukwen tə pəlay nə, do sə pəlay atan ataya re asanaw?

³³ Kabay, kak ki gen anan sumor nə ʉ do sa gak ikwen sumor ahay dəkdek ata nə, mərdok sə ayanga a kwanay wuraw? Abay do sə atahasl ahay nə, ta ga nə matanan bay cara daw?

³⁴ «Kak kə viren anan gudire nə, anà dowan aya aday kə sənən zle ti mba apan sə hamak ikwen anan uda tətə ataya nə, waya saa ngərak ikwen apan anaw? Kwa abay do sə atahasl ahay təkede tə varan gudire nə, anà dowan aya aday ta san zle ti mba apan sə haman atan anan uda tətə ataya bidaw?

³⁵ Əna, adəka bay, pəlen anan do manide a kwanay ahay, gen atan sumor, viren atan gudire, əna

mənjəna sə bayak sa jəka ti sa haman umo anan uda mba ata awan. Kak ki gen matanan nà, ki i njiden magwagway bayak awan, ki tərən nə wan a Mbərom sə bagəbaga mburom ahay. Anga Mbərom awan, winen a gan sumor nà, anà dō sa ngar pə alay itəbay ataya awan, aday anà dō sə huwan ahay fok re.

³⁶ Gen anan sumor i zek ahay, anga Bəbay a kwanay Mbərom nà, winen dō sa gan sumor ù dō.»

'Am sa man mungok i zek ahay

Mata 7.1-5

³⁷ «Kâ si men anan anan mungok ù dō azar aya à mivél inde bay. Ata Mbərom dukwen i mak ikwen anan mungok bay ite re. Kâ bənen dō à mivél inde bay. Ata Mbərom dukwen i ban kwanay tə sariya bay ite re. Pəsen anan anan ines anà dō ahay, aday Mbərom dukwen i pəsek ikwen anan à kwanay aya ite re.

³⁸ «Viren anan way anà dō ahay, aday Mbərom dukwen i mak ikwen anan uda awan. I mak ikwen uda nà, tə way sə lavay way məduwen awan, aday i tambal anan, i jəjak anan uda nə lele. I rahak ikwen anan cucucə aday i pəkak ikwen ayak uda à mbulo inde. Mbərom i lavak ikwen ayak uda nà, tə way a kwanay sə lavan uda anà dō ahay ata awan.»

³⁹ Yesu a təkəren atan 'am sə jike hinen asa, a wa: «Dō hurof a nà, i mba apan sə bənan alay anà hurof car a tətə dāw? Kak matanan nà, ti slahay à gujar inde cew maya bidāw?

⁴⁰ Dō sə jangay nà, i zalay miter anahan bay. Əna dō sə jangay ata i ndav anan ajangay anahan aday ti sa lavay tə miter anahan ata kutok ba?»

⁴¹ A jan atan asa, a wa: «Iken nà, ka mba apan sə canan anà cukol i ide ana mərak anak inde, aday dədom i ide anak a inde nà, ka mba apan sə canan sabay ata nà, angama kutok anaw?

⁴² Ka mba apan sa jan anà mərak anak: «Ənga, nə gəbak anan ahay cukol i ide wa», aday cəkəbay iken a nə dədom i ide anak a inde zəlɲgəddā nà, kə gəbak anan ahay wa bay re

asanaw? Mbadəmbada bidəka! Ənga, gəbay anan ahay dədom i ide anak a wa, aday ki ca ide lele. Ata aday ki i mba apan sə gəbay anan ahay cukol ide anà mərak anak wa nà, na.»

Dədezl si sé tə wan anahan aya awan

Mata 7.16-20, 12.33-35

⁴³ Natiya, Yesu a jan atan asa, a wa: «Dədezl si sé lele a nà, i wahay wan lelibay a bay. Dədezl si sé lelibay a ite nà, i wahay wan lele aya bay.

⁴⁴ Anga na awan, dā san anan dədezl si sé ahay fok nà, pa wan a tinen aya wa. Dowan i mba apan sə bənay ahay wan sə buway i sé sə jəgem wa nà, ibay. Dowan sa sa bənay ahay maka i sé sə iyam wa dukwen ibay re.

⁴⁵ Dō lele a nà, a san sa ja 'am zle ləfədəde, anga 'am anahan ata a nay ahay nà, kwa à mivél anahan a lele ata wa. Aday dō sə huwan ite nà, a ja nə 'am sə huwan, anga 'am anahan ata a nay ahay nà, kwa à mivél anahan a lelibay ata wa re. Bina təbəlem su dō a ja nə way sa nay ahay à mivél anahan wa.»

Jike su doh ahay cew

Mata 7.24-27

⁴⁶ Pə dəba anahan a wa asa, Yesu a jan atan, a wa: «Kə ngimen uno “Bahay, Bahay!” nà, aday ki gen way a kawa nen sa jak ikwen aday kɪ gen ata bay asanaw?

⁴⁷ Ni dəkak ikwen anan həna. Dō zənzen a kà nak à man uno, kə slənək 'am uno, kə dəkak anan apan lele nà, winen a ga minje nə tə wayaw?

⁴⁸ Winen a ga minje nà, tu dō sə ndakay doh. A pak saray a nà, a la məke sədek dezl pə pəkərad, a pəkay ahay saray su doh anahan pə pəkərad ata wa kutok. Zəlaka a haway ahay, a van nga anà doh a mi dezl ata awan, əna doh ata kə mbəzłak bay, anga saray su doh ata ma pak a lele.

⁴⁹ Əna dō sə sləne 'am uno aday kə dəkak anan apan bay ata nà, winen a ga minje tu dō sa dezl doh anahan pə yugo mənjəna sa pak a saray a ata awan. Iven a ga, zəlaka a haway

ahay, a van nga anà doh ata cəna, doh ata a mbazl seked seked kwayan'a.»

7

Yesu a mbar anan bile ana bahay sə suje sə Ruma ahay

Mata 8.5-13

¹ Natiya kutok, pə dəba anahan a wa, Yesu a ndav anan 'am anahan sa jan anà do ahay nà, a slabak, a zla way anahan à wulen su doh sə Kafarnahum.

² Bahay sə suje ahay a inde à man ata awan, winen nà, Ruma ahay. Ləliwe sə bile anahan a inde dəvac awan, bəse winen apan i ndav zek coy.

³ Matanan, bahay sə suje ata a sləne pə ləbara a Yesu cəna, a slənay ahay məcəd sə Yahuda ahay à man anahan sa naa gan kem, aday à zla saa mbar anan bile anahan ata ite.

⁴ Natiya, do ataya tə dəzley ahay à man a Yesu nà, tə dubok anan, ta gan kem, ta sa jan nà: «Dowan ata nà, abay kə slənen anan ayam anahan ite nà, təde.

⁵ Winen a pəlay do a mənuko ahay tə mindel, aday sə hanan umo doh sə wazay ata dukwen, winen a re.»

⁶ Natiya awan, Yesu a zla tə məcəd ataya kutok. Abay bəse tinen apan ti dəzle àga bahay sə suje ata kutok nà, dowan ata a slənay car anahan ahay pə cəved sa naa jan à Yesu nà: «Ba Məduwen, kà yay nga sa nay ahay bay, anga nen na slak təde aday ki dəzley ahay àga nen bay.

⁷ Anga nan, na ca apan nà, ni zlak ayak ta nga uno awan, à man anak a nà, na slak bay. Ja 'am anak a dasl kərtək cəna, bile uno i mbar.

⁸ Nen a aday nà, bahay uno ahay dukwen inde, aday nen nə bahay sə lavan nga anà suje ahay bayan aya re. Na sak a jan anà dowan a kərtək a: «Zla tiya», i zla. Na sak a jan anà do hinen: «Hayak à man a anan», i nay ahay. Na sak a jan anà bile uno: «Ga natiya», i ga anan acəkan.»

⁹ Natiya, Yesu a sləne anan 'am ataya fok cəna, a zlan à nga lele. A mbədahay 'am pu do sə pərahan ayak

azar ataya, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə dīdek awan, kula na tak anan à nga anà do sa daf upo nga lele kawa dowan a anan à wulen su do sə Isəra'ila ahay bay.»

¹⁰ Do maslan ataya ta ma pə dəba àga bahay sə suje ata kutok. Taa tan ayak à nga anà bile anahan ata nà, kə mbərak, winen inde zay coy.

Yesu a mbar anan wan ana mədukway sə uwar inde, ma mac awan

¹¹ Natiya kutok, pə dəba anahan a wa nà, Yesu a zla à wulen su doh a inde tə ngaman Nayin. Njavar anahan ahay, tə do ahay bayak a tə pərahan azar.

¹² Bəse Yesu winen apan i dəzle à wulen su doh ata inde nà, tə zlangay tu do ahay tə gəbak ahay məsinde, tinen apan ti zla anan à məkə. Məsinde ata nà, wan ana mədukway sə uwar a inde, mənduwel awan. Do ahay bayak a tinen apan ti zla tatə uwar ata pa 'am jəvay.

¹³ Aday kutok, Yesu Ba Məduwen a canan à mədukway sə uwar ata cəna, a gan i zek wa, a jan, a wa: «Njahay way anak, kà yam bay.»

¹⁴ Cəna, a zla, a laman alay anà lala sə gəba məsinde ata awan, do sə gəba məsinde ataya tə tavay. Yesu a jan anà məsinde ata, a wa: «Wan ada, nen apan ni jak: Slabak!»

¹⁵ Cəna, wan ata a slabak acəkan, a njahay tun, winen apan i ja 'am. Aday Yesu a man anan à alay inde anà may anahan.

¹⁶ Do sə canan à way a Yesu a sa ga ata nà, ta ma nga pə ajəjar, tə həran nga anà Mbərom ta sa ja nà: «Do maja'am a Mbərom məduwen a kà nak ahay à wulen a mənuko inde» aday «Mbərom kà nak sa man zek anà mənuko do anahan Isəra'ila ahay.»

¹⁷ Ləbara sə way a Yesu a sa ga ata a ta 'am təday pə daliyugo sə Yahudiya, aday pu kon azar a sa mban atan ataya fok.

Yuhana, do sa gan baptisma anə do ahay ata a slan do ahay à man a Yesu
Mata 11.2-19

¹⁸ Natiya awan, njavar ana Yuhana do sa gan baptisma anà do ahay ata, tə təkəren anan ləbara sə way a Yesu sa ga ataya fok anà miter a tinen. Yuhana a ngaman anà njavar anahan ahay cew,

¹⁹ a slan atan à man a Yesu Ba Məduwen, saa cəce panan: «Iken nà, Almasihu, dōwan a manay sə sləne i nay ahay mba ata daw? Kabay mâ ba do hinen daw?»

²⁰ Do maslan a Yuhana ataya tə dəzle à man a Yesu nà, tə cəce panan kutok, ta wa: «Yuhana do sa gan baptisma anà do ahay a slənay manay à man anak saa cəce panak: Iken nà, Almasihu dōwan a manay sə sləne i nay ahay mba ata daw? Kabay mâ ba do hinen daw?»

²¹ A alay ata ite, Yesu winen apan i mbar do sə dəvac ahay bayak a, à dəvac a tinen ahay wa cara cara, tu do sə setene ahay, aday kə təbak anan anan ide anà hurof ahay bayak awan.

²² Yesu a mbəḏahan atan apan, a wa: «Zlen, təkəren anan anà Yuhana nà, way a kwanay sə canan aday sə sləne: Hurof ahay tə təbak ide, vədal ahay tinen apan ti zla tə saray a tinen, aday do mə dugwad aya dukwen, zugol inde patan sabay anga tə mbərak. Məḏəngazlak ahay, tinen apan ti sləne way tə sləmay a tinen ahay re, do ma mac aya tə slabakak ahay à məkə wa, aday do mətawak aya, tə slənek ləbara sa 'am mugom awan.

²³ Zay i təran anà do aday kə mbəsakak sa dəf upo nga itəbay ata awan.»

²⁴ Pə dəba ana do maslan a Yuhana ataya sa zla way a tinen ata wa nà, Yesu a dazlan sa jan 'am ana Yuhana anà man su do ata awan, a wa: «Ki zlen à kiḃe à man sa saf inde nà, saa cay ahay pa maw? Pə gusuko aday mad winen apan i 6al anan ata daw? A'ay.

²⁵ Əna aday ka si cen ahay nà, pa ma kutok anaw? Pu do aday winen ma pak zana kəlfedede aya ata daw? Do sa pak zana kəlfedede aya aday tinen

zlile aya ata dukwen, mə njahay aya way a tinen à gala bahay ahay.

²⁶ Aka aday ka si cen ahay nə pa ma kərtek a kutok anaw? Pu do maja'am a Mbərom bidaw? Ayaw, winen do maja'am a Mbərom acəkan, aday nen ni jak ikwen nà, winen a zalay do maja'am a Mbərom ahay re.

²⁷ Anga 'am inde mə vinde à Deftere a Mbərom inde, pə winen. Mbərom a wa:

“Həna ni slan do maslan uno, i lahak pa 'am saa ndakak anan cəved lele.*”

²⁸ Yesu a jan atan asa, a wa: «Nen ni jak ikwen ite nà, dōwan inde mə wahay a pə daliyugo sə zalay Yuhana nà, ibay. Aya əna, do ma kac awan à bahay a Mbərom inde ata ite nà, winen a zalay anan Yuhana tə məduwen.»

²⁹ Do ahay, tu do sə cakal jangal aya təkə fok, tə sləne 'am ataya cəna, tə sənək way a Mbərom ahay fok nà, lele aya awan, bina tə ngəmak baptisma ana Yuhana coy.

³⁰ Əna Farisa ahay tə miter sə Tawrita ahay, tə təmahak kawa ana Mbərom sa gan may tâ ga ata bay, bina tə ngəmak baptisma ana Yuhana ata itəbay.

³¹ Yesu a ja asa re, a wa: «Do a wuswes anaya həna ata nà, ni ga atan minje nà, ta maw? Ta ga minje nə tə wayaw?

³² Ta ga minje tə gwaslay mə njahay aya pə zavay sə wulen su doh, tinen apan ti zlahan i zek ahay, ta sa ja nà: “Ma fak ikwen ayak gungozl, kə gərven bay. Ma fak ikwen ayak gingeç, kə yimen bay re!”

³³ Anga Yuhana a nay ahay, winen a sa mahay bay, a taa ga sumaya re. Əna ki wen: “Winen mə vaway nga awan”.

³⁴ Əna nen, Wan su Do, na nay ahay, na pa dəf kəray, na sa way kəray nà, ki wen: “Cen apan! Dōwan a anan nà, do sə kutov, do sə vaway nga, aday winen car su do sə cakal jangal ahay pi zek tu do sə ines ahay.”

* 7:27 Ca pə Malakiya 3.1.

³⁵ Aya əna, do ahay ti san kəlire ana Mbərom winen lele, anga ti canan anə mer su way anahan sa ga ataya awan.»

Yesu əga dōwan a inde tə ngaman Simon, winen Farisa ahay

³⁶ Natiya kutok, dōwan a inde tə ngaman Simon, winen Farisa ahay. A ngaman ə Yesu saa pa way əga winen miya awan. Yesu a zla əga dōwan ata, tə njahay sa pa way pə kərtek a kutok.

³⁷ Uwar a inde ə wulen su doh ata awan, winen nə do sə atahasl. A sləne sa jəka Yesu winen apan i pa way əga Simon, Farisa ahay ata cəna, a nay ahay əga dōwan ata awan, tə amar sə wurde anahan a ə dunguzlok inde.

³⁸ Uwar ata a tavay ə dəba ana Yesu bəse ə man sə saray anahan. Winen apan i yam gweguzguzze, ide sə ayam anahan a dazlan sə banay anan saray a Yesu kusler kusler. A ma nga sə təlkađ panan ide sə ayam anahan ata tə sibœk sa nga anahan, a ban anan saray a Yesu həmbok, a pak apan amar sə wurde ata kutok.

³⁹ Natiya kutok, Simon, Farisa sə dōwan a sə ngaman ayak ə Yesu əga winen ata, a canan ə way a matanan ata cəna, a jalay ta nga ta nga, a wa: «Dōwan a anan i ga nə, do maja'am a Mbərom bay aday bina, a san sa jəka uwar sə laman a anan ata, winen do sə atahasl đukwen a san bay ata nə kəkəməw?»

⁴⁰ Pa 'am anahan ata kutok, Yesu a jan, a wa: «Simon, way inde u no sa jak.»

Simon a mbəđahan apan, a wa: «Miter, ja asanaw!»

⁴¹ Yesu a jan kutok, a wa: «Dōwan a inde nə, gudire anahan inde pə do ahay cew. Pu do kərtek awan, dala anahan apan mbulo səkat đara, pu do hinen ite, mbulo kwa kuro đara.

⁴² Əna do sə dala ata a ca patan cew miya đukwen, dōwan saa mba apan sə haman anan dala anahan ata tətə nə, ibay. Anga nan, a mbəsakan atan anan dala anahan ata fok sə coy awan. Əna ə wulen su do a cew ataya wa nə, iken kə bayak saa pəlay

anan dōwan ata tə mindel nə, dōwan a đuwuraw?»

⁴³ Simon a mbəđahan apan, a wa: «I ga nə, saa pəlay anan dōwan ata tə mindel nə, do aday winen sə mbəsakan anan dala zek məduwen a ata awan.»

Yesu a jan apan kutok, a wa: «Ka jak 'am đidem awan.»

⁴⁴ Pə dəba anahan a wa nə, Yesu a mbəda 'am pə uwar ata awan, aday a jan anə Simon, a wa: «Na wa, kə canak anan anə uwar a anan ba? Nen na nak əga iken, əna kə varak uno a'am aday anga nə banay anan saray uno ahay bay. Əna winen kə banak uno anan saray tə ide sə ayam anahan, aday pa təlkađ panan tə sibœk sa nga anahan re bidaw?

⁴⁵ Aday iken nə, kə təmahak nen ta sa ban nen həmbok həmbok bay. Əna winen nə, kwa anuno sa nay ahay əga iken nə, kə mbəsakak sə buno anan saray uno ahay həmbok həmbok bay.

⁴⁶ Iken kə mbədađak uno amar sə wurde pa nga bay, əna winen kə mbədađak amar sə wurde pə saray uno ahay re.

⁴⁷ Anga nan, nen apan ni jak: Winen nə, i pəlay nen tə mindel, anga ines anahan ahay bayak a đukwen mə pəse aya awan. Əna do aday ines anahan ahay mə pəse a mənjoek akenen ata nə, winen đukwen i pəlay nen tə mindel bay re.»

⁴⁸ Natiya pə dəba anahan a wa kutok, Yesu a jan anə uwar ata, a wa: «Mazar uno, ines anak ahay mə pəse aya coy.»

⁴⁹ Do a sa pa way pə kərtek a tə winen ataya fok tə dazlan sə jalay ta nga ta nga, ta wa: «Jəba su do wura aday kwa sə pəse ines pu do wa đukwen a mba apan re ata anaw?»

⁵⁰ Əna Yesu a jan ə uwar ata asa, a wa: «Adəf nga anak pi nen kə təmak iken. Zla tə zay!»

8

Uwar sə pərahan azar anə Yesu ahay

¹ Natiya, pə dəba anahan a wa a njahay əngal nə, Yesu a zla tə njavar

anahan a kuro nga cew ataya awan, à wulen su doh ahay, aday pu kon pu kon. A ðakay anan ləbara sə bahay a Mbərom mugom awan.

² Uwar aya inde tə pərahan azar. Uwar ataya nà, 6a Yesu kə mbərak atan à ðəvac a tinen ahay wa, aday kə rəzlak ahay setene à nga a tinen ahay wa re. A wulen sə uwar a sə pərahan azar ataya inde nà: Mariyama, dənə sə Magədalə ahay, aday Yesu sə rəzlay ahay setene ahay cuw6e à nga anahan a wa ata awan;

³ tə apan Yuwana, uwar ana Huza, ðo məduwen a sa ga mer su way àga Hiridus; tə apan Suzana; aday tə apan azar sə uwar aya bayak a re. Uwar ataya ta mak anan zek à Yesu tə njavar anahan ahay tə zlile a tinen.

Jike su ðo sa casl ndaw

Mata 13.1-9; Markus 4.1-9

⁴ Pə wulen su doh ahay wa cara cara, ðo ahay bayak a tə halay nga à man a Yesu. A dazlan sa jan atan 'am tə jike, a wa:

⁵ «Dowan inde a zla à guvo, saa casl ndaw. Winen apan i casl ndaw ata kutok nà, zahav a guce panan pə cəved. Do ahay tə dədasl anan, aday məvuhom ahay tə ðagay anan.

⁶ Zaav sa ndaw azar a a guce panan pə saray pəkərad. A hay ahay, aday a kuray kwayan'a, anga man ata mə naaz a sabay.

⁷ Zahav mə mbəsakan a à alay inde ata a guce à wulen sə adak inde. Ta ha cənə, ta har pi zek tə adak, əna adak a bənan mbiyed, ndaw ata kə nahak bay.

⁸ Əna azar sə zaav a mə mbəsak ata, a guce pə yugo lele awan. A hay, a har, a nah wan pə hawal sa ndaw kərtək a nà, səkat səkat.»

Pə də6a sa 'am ata wa asa nə, a jan atan 'am tə məgalak awan, a wa: «Sləmay inde pə dōwan a nə, à sləne 'am a anan.»

Yesu a ja 'am tə jike nə angamaw?

Mata 13.10-17; Markus 4.10-12

⁹ Pə də6a anahan a wa kutok nà, njavar anahan ahay tə cəce panan, ta wa: «Jike sa 'am anak a sa ga sə manan ata nà, a nan sa ja nə maw?»

¹⁰ Yesu a mbəðahan atan apan, a wa: «Kwanay nà, way mi ðer aya à bahay a Mbərom a inde ata nà, winen a kə gak ikwen panan akar sa 'am sə bahay anahan a coy. Əna ðo azar aya nà, ti sləne way ahay fok nà, si ta 'am sə jike. Anga nan:

Tinen apan ti ca apan, əna tə canan bay,
aday ti pak apan sləmay, əna tə sləne bay re.*»

Yesu a pəsak anan jike su ðo sa casl ndaw ata awan

Mata 13.18-23; Markus 4.13-20

¹¹ Coy, Yesu a wa: «'Am sə jike anan a nan sa ja nà, natiya awan: Zaav sa ndaw nà, 'am a Mbərom.

¹² Do azar aya ta ga minje ta ndaw mə guce pə cəved ata awan. Tinen nà, tə sləne anan 'am a Mbərom bəse, əna Fakalaw i nay, i wudīhey anan 'am ata à mivél a tinen wa, anga aday tə ðaf apan nga sa tam bay.

¹³ Do azar aya ite, ta ga minje tə zaav sa ndaw mə guce pə saray pəkərad ata awan. Tinen nà, tə slənek 'am a Mbərom cənə, tə təma anan tə ataslay mivél awan. Əna 'am ata a pak sləlay a mivél a tinen inde bay. Zanaka dəce sə daliyugo kə nak, tə way sa njak ðo anahan aya cənə, ti mbəsak cəved sa 'am a Mbərom.

¹⁴ Do azar aya ite, ta ga minje tə zaav sa ndaw sə guce à wulen sə adak ahay inde ata awan. Tinen tə slənek 'am a Mbərom nà, way sə daliyugo ahay inde cara cara ti njak atan. Kawa ti jalay nga pə way sə daliyugo ahay, ti gan may anà zlile sə daliyugo, ti taslay mivél sa ga ubor pə way sə daliyugo ahay cara cara. Way ataya ti bənan mbiyed anà 'am a Mbərom à mivél a tinen inde, aday 'am ata à zla nga uho saa nah bay.

¹⁵ Əna ðo azar aya ite asa, tinen ta ga minje tə zaav sa ndaw sə guce pə yugo lele ata awan. Tə sləne 'am a Mbərom

* 8:10 Ca pə Esaaya 6.9.

nà, ta ban anan tə mivél kərtek a lele. Kwa dɔce kə njadak atan dukwen, tə mbəsak bay re. Ta ban mivél, aday ta zla nga uho pa 'am a Mbərom.»

Man sa daf lalam

Markus 4.21-25

¹⁶ Pə dɔba anahan a wa kutok, Yesu a jan atan asa, a wa: «Dowan saa daf uko pə lalam aday i der anan ta sə hərok apan tasa, kabay i dɔrek anan ayak ù vo lala nà, ibay asanaw? I daf anan bugol nà, pa man jəgaɗ awan, anga aday idɛ jiyjay á dɔvan anà dɔ sa zla ù doh ataya fok lele.

¹⁷ Ayaw, way a mi der a aday dowan i canan bay nà, i ga inde sabay. Akar sa 'am ma ja aya bay dukwen, i kay zek pa 'am su dɔ ahay à man ipec inde.»

¹⁸ A jan atan asa, a wa: «Gen wurwer pə way a kwanay sə sləne ahay. Anga dɔ kə tɔbak anan sləmay sə sləne 'am nà, Mbərom i zəgahan anan sə sləne 'am ite re. Aday dɔ kə tacak anan sləmay, anga a nan sə sləne 'am bay nà, Mbərom i tɔma panan mənjoek anahan a abay sə bayak, kə slənek anan coy ata re.»

Mərak a Yesu ahay tatə may anahan

Mata 12.46-50; Markus 3.31-35

¹⁹ Mərak a Yesu ahay tatə may anahan ta nay ahay à man anahan, əna ta mbak apan sə dɔzle dezl à man anahan a bay, anga dɔ ahay inde bayak a kə zalak.

²⁰ Anga nan, dɔ ahay ta jan à Yesu, ta wa: «Atə may anak tə mərak anak ahay tinen mə tavay aya uho, ta gak may.»

²¹ Əna Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Pi nen nà, atə may uno tə mərak uno ahay nà, dɔ sə sləne 'am a Mbərom ahay, aday sə dɔfan apan ataya awan.»

Yesu a gafan 'am anà atə maɗ tə a'am

Mata 8.23-27; Markus 4.35-41

²² Pə luvon a inde asa, Yesu a jan à kwalalan inde tə njavar anahan ahay, a jan atan, a wa: «Takasuko pa day uho!» Ta ra zek, ta zla.

²³ A alay a tinen apan ti takas tə kwalalan mba ata ite, Yesu a njak ahan à kwalalan ata inde. Zaməma nà, vəvara ədud a slabakay ahay pa nga sə bəlay ata awan, a'am a ma nga sa rah anan kwalalan, aday bəse tinen apan ti lize coy.

²⁴ Natiya njavar anahan ahay tə hədek pə cakay anahan, tə pədek anan, ta jan, ta wa: «Miter, miter! Aday mənuko apan dɛ lize bəse coy asanaw!»

Cəna, Yesu a slabak, a gafan 'am anà atə maɗ tə məsugurndolon sə a'am ahay tə məgalak awan. Cəna, a'am a tavay dekek, awan a ɓal sabay fok.

²⁵ Natiya Yesu a jan anà njavar anahan ataya awan, a wa: «Kə dɔfen upo nga jiga nə kəkəməw?»

Njavar anahan ataya ta ma nga pə ajəjar, a gan atan masuwayan. Ta ja à wulen a tinen, ta wa: «Dɔ wura həna anan anaw? A gafan 'am anà atə maɗ tə a'am ahay dukwen, tə dɔfan apan re ata nà, jəba su dɔ wura kəlanaw?»

Yesu a mbar anan dowan a inde tə setene aya à nga inde

Mata 8.28-34; Markus 5.1-20

²⁶ Pə dɔba anahan a wa kutok, atə Yesu tə njavar anahan ahay tə takas pə day hinen, tə dɔzle ù kon sə Gerasina ahay. Kon ata, winen dinger pa 'am anà daliyugo sə Galile.

²⁷ Yesu a dazay ahay à kwalalan wa bine siwaw nà, dɔ su kon ataya inde a nay ahay pə cakay anahan kwayan'a. Dowan ata nà, setene ahay ta taa ban anan. A taa pak zana pi zek sabay, aday a taa nahay agay sabay re. Əna a taa nahay way anahan ahay nà, à wulen sə jəvay ahay inde.

²⁸⁻²⁹ Abay setene ata a taa ban anan nà, saray bayak a way anahan. Ta taa ɓan anan tə calalaw, alay tə saray a təke, aday tə jaway anan à səsilɛ inde, anga sa gan nga. Tə winen ata təke nà, a slaɗ anan way ataya nduroc nduroc, aday setene ataya tə vawan nga sa haw way anahan à kiɓe re.

A canan à Yesu nà, a zlah pi zek tə məgalak awan, a dukwen gərmec ù

vo, a wa: «Iken Yesu, Wan a Mbərom sə bagəbaga mburom, kə pəlay nə ma pi nen wa anaw? Na gak anak kem, kâ ga alay ti nen bay ite.»

A ja matana ata nà, anga 6a Yesu kà jak anan anà apasay lelibay ata â nay à dōwan ata wa ata awan.

³⁰ Yesu a cəce panan kutok, a wa: «Sləmay anak a nə wayaw?»

A mbədahan apan, a wa: «Tə ngumo nə Daskalak.» Dōwan ata a ja matanan ata nà, anga setene ahay inde bayak a ï zek anahan inde.

³¹ Setene ataya tə dubok a Yesu, ta wa: «Amboh, kem â nak ite. Kâ sa razl manay dərən aday mē lize dənəm à məke sə mərda inde bay ite.»

³² A man ata awan, dōwan aya inde, tinen apan ti 6al gadura ahay pa zar kon bayan awan, gadura ataya tinen apan ti rac apa a tinen ahay. Əna setene ataya ta gan kem à Yesu, ta wa: «Kem, amboh, ənga varan umo cəved mâ zla à gadura tiya ataya inde ite.» A varan atan cəved.

³³ Natiya, setene ataya tə zləray à dōwan ata wa, ta zla à gadura ataya inde cəna, gadura ataya tə pəkay anan ahay ahaw kwa pa zar kon wa, tə dazak ayak kwa pa 'am məgujungu je wa à bəlay inde. Fok a tinen awan, tə lizek à a'am ata inde dədam.

³⁴ Do sa gan nga anà gadura ataya tə canan à way a sə tərà ata cəna, ta haw saa đakay anan ləbara sə way a sə tərà patan tə gadura a tinen ataya fok à wulen su doh məduwen awan, aday à wulen su doh sə ki6e ahay fok re.

³⁵ Do ahay tə zləray ahay à wulen su doh ataya wa. Ta zla saa ca pə ləbara sə way a sə tərà ata awan. Tə dəzley à man a Yesu nà, ta tan à nga anà dōwan a setene ahay sa nay ahay à winen wa ata, mə njahay a à man a Yesu, winen tə zana pi zek kutok. A san nga anahan zle lele coy. Aday ta ma nga pə ajəjar.

³⁶ Do a sə canan anà masuwayan ataya nà, tə təkərən ləbara sə ambar ana dōwan ata anà do ahay fok.

³⁷ Do su kon ataya ta ma nga sa gan kem à Yesu aday â zla ù kon a

tinen wa, anga tə jəjarak tə way ata tə mindel. Natiya kutok, Yesu a ma way anahan à kwalalan inde sa zla way anahan.

³⁸ A alay a Yesu winen apan i ján à kwalalan inde sa zla way anahan ata nà, dōwan a setene sa nay ahay à winen wa ata a gan kem, aday tá zla maya ite. Əna Yesu a man 'am pi zek wa ta sa jan nà:

³⁹ «Ma agay, aday kâ sa đakan anan anà do ahay way a Mbərom sa gak ataya fok.» A zla way anahan, a đakay anan ləbara sə way a Yesu a sa ga anga winen ata à wulen su doh inde fok.

Atə Zayrus tə uwar sə laman alay à zana a Yesu ata awan

Mata 9.18-26; Markus 5.21-43

⁴⁰ Pə də6a anahan a wa nà, Yesu a takasay ahay bəlay, a may ahay pə day sə Galile kutok. A tan ahay à nga anà do ahay mə halay nga bayak a, tinen apan ti ba anan. Tə təma anan tə ataslay mivel awan.

⁴¹ A alay ata kutok ite, dōwan a inde tə ngaman Zayrus kà zlak ayak à man a Yesu. Winen do məduwen awan, sə lavan nga anà mer su way ù doh sə wazay nà, winen. A nay, a dukwen gərmec ù vo anà Yesu, a gan kem aday â zla əga winen ite,

⁴² anga dəna anahan a inde mənduwel a ma va kuro nga cew awan, winen apan i mac bəse coy.

A alay a Yesu winen apan i zla əga dōwan ata kutok nà, do ahay bayak a tinen apan ti ngədec anan.

⁴³ Uwar a inde à wulen su do ataya ite, mez winen apan i pəkan ahay à kutov wa. Kà gak a pi zek nà, ava kuro nga cew. Kə lizek anan dala anahan fok sa haw a pi zek wa đukwen, dōwan kà mbak apan sa mbar anan bay re.

⁴⁴ Uwar ata a hədəkey à də6a a Yesu, a laman anà 'am sə zana a Yesu pec. Cəna, cənjəlan dəvac anahan kə ndalak panan. Kə mbərak, mez a pəkan ahay à kutov wa sabay.

⁴⁵ Natiya, Yesu a cəce pu do sə pərahan azar ataya wa, a wa: «Wayə sə lumə anaw?»

Kuwaya a ma nga sa ja nà: «Nen bay.» Əna Piyer a mbəđahan apan, a wa: «Miter, dō ahay nà, tinen apan ti ngədec iken kutok nà, aday ki cəce waya sə lamak anaw re asa đaw?»

⁴⁶ Əna Yesu a jan atan, a wa: «Ayaw, əna nen a na san dōwan kə lamak uno nà, anga məgala inde kà nak ahay i nen wa.»

⁴⁷ Uwar ata a ca apan nà, Yesu kə sənək apan, i mba apan sa đer panan zek sabay. Anga nan, a nay ahay pa 'am anahan sləbslaḅ tə ajəjar awan, a dukwen gərmec ù vo anà Yesu à wulen su dō ataya inde. A đakan anan anà man su dō ata ləbara anahan sə laman anà Yesu, aday à alay anahan sə laman ata nà, a mbar kwayan'a ata awan.

⁴⁸ Pə dəḅa a 'am anahan ata wa nà, Yesu a jan anà uwar ata, a wa: «Mazar uno, adaf nga anak pi nen ata kə mbərak iken! Zla agay tə zay.»

⁴⁹ A alay a Yesu winen apan i ja 'am ata mba cəna, dō maslan a nay ahay àga Zayrus wa, winen dō sə lavan nga anà doh sə wazay ata awan. A jan anà Zayrus a nà: «Dəna anak nə, kə ndəvak zek coy. Həna nà, kə vawan nga anà miter sabay.»

⁵⁰ Yesu a sləne 'am ana dō maslan ata cəna, a jan anà Zayrus nà: «Kə jəjar bay, đaf upo nga lele cəna coy! Dəna anak nà, i mbar.»

⁵¹ Tə dəzle àga Zayrus kutok nà, Yesu a mbakan cəved sa zla ù doh tatə winen a nà, anà Piyer, anà Yuhana tə Yakuba, tə apan anà bəbay a dəna ata tə may anahan cəna coy.

⁵² Yesu a tan ayak à nga anà dō ahay bayək a tinen apan ti yam dəna ata, tuhhwa. Əna Yesu a jan atan, a wa: «Kə yimen bay, anga dəna a anan kə məcək bay. A njak ahan ca.»

⁵³ Man su dō ataya tə mbasay apan, anga ta san zle, dəna ata nà, abay kə məcək wanahan.

⁵⁴ Əna Yesu a hədəken ayak pə cakay anà dəna ata awan, a bənan alay, a ja tə məgalak awan, a wa: «Dənama, na jak nà, slabak!»

⁵⁵ Cəna, dəna ata a mbar, a slabak acəkan. Coy Yesu a jan atan kutok:

«Viren anan ahay way sa pa aday à pa.»

⁵⁶ Way a Yesu a sa ga ata a gan masuwayan anà bəbay a dəna ata tə may anahan a tə mindel. Əna Yesu a jan atan, a wa: «Way a sə təra a anan fok nà, kə si jen anà dōwan bay.»

9

Mer su way ana dō maslan a kuro nga cew atayā awan

Mata 10.5-15; Markus 6.7-13

¹ Natiya pə luvon a inde, Yesu a halan nga anà dō maslan anahan a kuro nga cew ataya awan. A varan atan məgala tə mazlaḅ awan, sa razl setene ahay, aday sa mbar anan dō sə dəvac ahay re.

² A slan atan saa đakay anan ləbara sa 'am sə bahay a Mbərom, aday ta sa mbar anan dō sə dəvac ahay.

³ A slan atan, ta sa jan atan kutok, a wa: «Zlen! Əna way kawa dəker, mbulo, way sa pa, aday dala nà, kə sa gəḅen à alay inde bay. Aday ki gəḅen zana pi zek dukwen kərtəktəkke re.

⁴ Kə dəzlen à man a aday tə təmahak kwanay àga dōwan a nà, kə sa hədəken way a kwanay àga dōwan ata wa bay. Njihe nà, àga dōwan a sə təma kwanay àga winen ata awan, hus pə luvon a kwanay saa zla way a kwanay ata awan.

⁵ Əna aday dō sa man ataya tə təmahak kwanay bay ite nà, zlen way a kwanay à man ata wa, aday kə bəzlaşmen a morbodok su kon a tinen pə saray a kwanay ahay wa, anga aday tã san pi zek tinen tə ines aya awan.»

⁶ Natiya, dō maslan anahan ataya ta ra zek, ta zla pu kon pu kon sə đakay anan ləbara mugom a sa 'am sə bahay a Mbərom kwa aha fok. Aday tinen apan ti mbar anan dō sə dəvac ahay re.

A nan à Hiridus sa san Yesu nə wayaw

Mata 14.1-12; Markus 6.14-29

⁷ Natiya kutok, Hiridus, bahay sə Galile, a sləne pə ləbara si mer su way a Yesu a sa ga tə njavar anahan ahay

ataya awan. Aday do ahay tinen apan ti taker ləbara anahan ata re nà, a wusen nga tə mindel. Anga do azar aya awan, tinen apan ti ja nà, ta wa: «I ga nà, Yuhana do sa gan baptisma anà do ahay ata kà mak uho.»

⁸ Do azar aya ite ta wa: «Sə sləray ahay nà, Eliya.»

Do azar aya ite asa ta wa: «I ga nà, do kərtek à wulen su do maja'am a Mbərom sə kwakwa ataya kà mak uho.»

⁹ Əna Hiridus nà, a wa: «Aday Yuhana do sa gan baptisma anà do ahay ata nà, nə gəɖək panan nga. Aday sa ga mer su way matana ataya, hus sləmay anahan a saa ndar ndənnan ata nə waya asa anaw?»

Natiya Hiridus a gan may sə canan anà Yesu aday à san anan.

Yesu a varan way sa pa anà do ahay ti ga mbulo ɖara

Mata 14.13-21; Markus 6.30-44; Yuhana 6.1-14

¹⁰ Natiya pə ɖəɖa anahan a wa nə do maslan a Yesu a sa slan ataya ta mak ahay à man anahan. Tə ɖakan anan way a kawa ana tinen sa gay à man ataya wa ata fok. Aday Yesu a ngaman atan taayak a tinen a, ta zla zad, bəse tə wulen su doh a sə ngaman Baytisada ata awan.

¹¹ Natiya, do ahay ta san patan tinen tiya nà, ta zla, ta njad anan Yesu tə njavar anahan ahay à man ata awan. Yesu a təma atan, a ɖakan atan anan ləbara sa 'am sə bahay a Mbərom. A mbar anan do a sa gan may anà zay a tinen ahay re.

¹² Natiya kutok, suko a ga lele nà, do maslan ataya ta zla pə cakay a Yesu, ta jan nà: «Suwan, mbakan cəved anà do ahay tã zla pə culok ahay, à wulen su doh ahay, anga aday tã saa pəlay way sa pa, ta man sə nahay aya, bina mənuko à man kiɖe inde asanaw?»

¹³ Əna Yesu a mbəɖahan atan apan, a wa: «Kwanay a viren atan way sa pa awan.»

Tə mbəɖahan apan, ta wa: «Inde pumo nà, tapa sa pen ahay ɖara tə apan kələf ahay cew. Kak si ka gan

may mǎ zla à wulen su doh ahay inde, saa pəlay ahay way sa pa aday ata bina, hana anan i slan anà man su do a anan bay asanaw?»

¹⁴ Do sa pa way à man ata ɖukwen, tinen mə baslay a nà, mungol a ɖəkɖək aday nà, ta ga mbulo ɖara.

Əna Yesu a jan anà njavar anahan ahay, a wa: «Jen anà do ahay tē njahay njəɖukɖok. Man kərtek cəna, i ga do ahay kwa kuro ɖara, kwa kuro ɖara.»

¹⁵ Njavar anahan ataya, ta ga mer su way a kawa ananahan a sa jan atan ata awan.

¹⁶ Yesu a gəɖa anan tapa sa pen a ɖara ataya, tə kələf a cew ataya awan. A ca ide à mburom, a ngəran ayak anà Mbərom. A gəzla anan i zek wa, a varan anan anà njavar anahan ahay aday tē gəzlan anan anà do ahay.

¹⁷ Do ataya fok ta pak, tə rahak 6ah 6ah. Tə halan nga anà mə mbəsak a patan wa ata awan, aday kə rahak anan cəkarak ahay kuro nga anahan a cew re.

Piyer a ɖakay anan nà, Yesu nə winen Almasihu

Mata 16.13-19; Markus 8.27-29

¹⁸ Pə luvon a inde, Yesu winen apan i ga amboh taayak anahan awan. Aday njavar anahan ahay ɖukwen tinen inde bəse à man anahan kutok. Yesu a cəce patan wa, a wa: «Do ahay ta ja pi nen nà, nen nə wayaw?»

¹⁹ Tə mbəɖahan apan ite, ta wa: «Do hinen ahay ta wa, iken nà, Yuhana do sa gan baptisma anà do ahay ata awan. Do maza aya ta wa, iken Eliya, do maja'am a Mbərom. Do azar aya ɖukwen ta ja nà, iken do kərtek à wulen su do maja'am a Mbərom ahay sə kwakwa ataya sa may uho.»

²⁰ Aday Yesu a cəce patan wa asa, a wa: «Aday kwanay a nà, ki wen nen nà, wayaw?»

Natiya kutok nà, Piyer a mbəɖahan apan, a wa: «Iken nə Almasihu, do ana Mbərom sə slənay ahay ata awan.»

²¹ Yesu a sləne 'am ata cəna, a gafan atan 'am, a wa: «Əna kà sa ɖiken anan anan anà ɖowan bay.»

²² A jan atan asa, a wa: «Bəlaray nen Wan su Do nà, ni ga dəce bayak awan. Aday maced sə Yahuda ahay, tə bahay sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom, tatə miter sə Tawrita ahay ti lar nen, aday do ahay ti vad nen. Əna pə luvon maakan anahan a cəna, nen ni slabakay ahay à məkə wa.»

Dəce inde pə cəved sə pərahan azar anə Yesu

Mata 16.20-28; Markus 8.30 - 9.1

²³ Natiya, pə dəba anahan a wa kutok nà, Yesu a jan u do sə pərahan azar ataya fok, a wa: «Kak dōwan a a nan sə pəruho azar nà, à mbəsak sə bayakan way anà nga anahan, à tavak dədom anahan mə zləngad ata kəla luvon fok, à pəruho azar.

²⁴ Anga kà nak anan anà dōwan a sa tam anan sifa anahan nà, i lize anan adəka. Əna dōwan a kə lizek anan sifa anahan anga nen nà, i tam anan sifa anahan adəka.

²⁵ Bina, do kà sak a njad anan way sə daliyugo a anan fok anà winen, aday sifa anahan a nà, kə lizek anan nə, sa gan dədəffa nà, ma mba asa anaw? Ibay!

²⁶ «Asa, kak dōwan a kà gak waray sə dakay anan sləmay uno aday sə dakay anan 'am uno ahay nà, nen ni ga anan winen kəkəmay? A alay a aday na mak ahay tə mazlaḡ uno awan, tə mazlaḡ ana Bəbay uno Mbərom, aday tə maslay anahan cəncan aya ata nà, nen Wan su Do dukwen ni naa pəkan waray i ide cite.

²⁷ «Nen apan ni jak ikwen tə didek awan: Dōwan aya inde à man a anan, ti mac mənəna sə canan anà bahay a Mbərom bay.»

Zek a Yesu a mbəda pə ide ana njavar anahan ahay

Mata 17.1-8; Markus 9.2-8

²⁸ Natiya kutok, a njahay pə dəba ana 'am a tinen ata wa way sə lumo kərtek nà, Yesu a gəba pə azar, Piyer, Yuhana tə Yakuba. A jan à bəzlom saa ga amboh.

²⁹ A alay a winen apan i ga amboh à bəzlom à man ata bine siwaw nà, zek

anahan a mbəda, aday zana anahan dukwen a dav herre kwedekkwedek.

³⁰⁻³¹ Cəna, dōwan aya inde cew, atə Musa tə Eliya, tə sləray à jiyjay sə mazlaḡ a Mbərom inde. Tinen apan ti kad bala tatə Yesu, pə amac anahan saa təra à wulen su doh sə Urəsalima, anga sa ndav anan wa mer su way anahan ata awan.

³² Cəkəbay Piyer tə Yuhana, aday tatə Yakuba nà, tinen ma njak ahan aya awan. Ahan ata kə gumak atan tə mindel, əna tə pədek pə ahan wa nà, tə canan anà jiyjay sə mazlaḡ a Yesu, tu do a cew ataya mə tavay aya pə cakay a Yesu.

³³ A alay a do a cew ataya tinen apan ti gəzla nga tatə Yesu ata nà, Piyer a jan à Yesu, a wa: «Miter, mənuko à man a anan nə sumor awan. Natiya mi ngaray jawjawa ahay maakan: kərtek awan anga Musa, kərtek a ite anga Eliya, aday mədakwidok a nà, anga iken awan.» Piyer a ja 'am anahan ata nà, so, bina a gəzlan alay anà 'am anahan ata bay jiga awan.

³⁴ A alay a Piyer winen apan i ja 'am ata nà, mugudongudon a dazay, a van atan nga sərdədek. Njavar a Yesu ataya ta ma nga pə ajəjar anga mugudongudon a sa van atan nga ata awan.

³⁵ Cəna, 'am a ndəray ahay à mugudongudon ata wa, a wa: «Wita nà, wan uno, do nen sə walay anan ata awan. Slənen anan anan 'am anahan!»

³⁶ Pə dəba ana Mbərom sa jay ahay 'am à mugudongudon ata wa cəna, tə canak anan anà dōwan miza pa nga a Yesu wa sabay. A alay ata ite, njavar anahan ataya tə njahay way a tinen tete, tə təkərek anan anan ləbara sə way a tinen sə canan ata anà dōwan bay.

Yesu a mbar anan wan a inde məhərvov a taa ban anan

Mata 17.14-18; Markus 9.14-27

³⁷ Ide a cəde sidew a kutok, Yesu a dazay ahay à bəzlom wa tə njavar anahan a maakan ataya awan. Tə

dəzley ahay cəna, do ahay bayak a ta zla saa zlangay tə tinen.

³⁸ A wulen su do a bayak ata wa, dōwan a inde à man ata a zlah pi zek tə məgalak awan, a wa: «Miter, amboh. Na gak anak kem, anga wan uno mənduwel a həna anan à gak i zek wa ite.

³⁹ Məhərvov a taa ban anan. A alay a aday kə bənək anan nà, a ma nga sa zlah pi zek, winen apan i nguçe, aday dükwen mumbof a rahan à 'am inde nə popo. Winen apan i ga anan alay ta wan a anan tə mindel, aday kə bənək anan dükwen, a man uda bəse bay re.

⁴⁰ Na gak anan kem anà njavar anak ahay, aday tã razl panan apasay sə məhərvov ata ite dükwen, ta mbak apan bay re.»

⁴¹ Yesu a jan atan, a wa: «Kwanay nà, adaf nga a kwanay ma kac awan kələdaw? Kə sənən anan cəved a Mbərom bay re. Ni njahay tə kwanay, aday ni səmen anà way a kwanay ahay nə hus à siwaw?» A jan anà bəbay a wan ata kutok, a wa: «Ənga, hayak anan ahay wan anak ata à man uno awan aday.»

⁴² A alay a wan ata winen apan i nay ahay à man a Yesu ata nà, apasay sə məhərvov ata a ban anan kwayan'a bəram à məndək. Winen apan i nguçe, nguc nguc.

Cəna, Yesu a lar angəraz pə apasay sə məhərvov ata tə məgalak awan. Kwayan'a, a ndalay panan sə coy. A man anan à alay inde à bəbay anahan awan.

⁴³ Way a sə təra ata a gan masuwayan anà do sa man ataya tə mindel, anga məgala sə mazlaḅ a Mbərom ata awan.

Yesu a dəkay anan amac anahan asa

Mata 17.22-23; Markus 9.30-32

Əna do ataya fok tinen apan ti jalay pə way a Yesu sa ga ataya mba nà, Yesu a jan anà njavar anahan ahay, a wa:

⁴⁴ «Pəken sləmay lele pa 'am uno nen a saa jak ikwen a həna ata awan.

Nen Wan su Do nà, ti varan nen à alay inde anà do sə daliyugo ahay.»

⁴⁵ Əna njavar anahan ataya tə sənək nga sa 'am anahan a sa jan atan ata bay. Nga sa 'am ata mi dər a patan wa, anga aday tã san anan 'am anahan a sa jan atan ata bay. Aday dükwen zlawan a gan atan sə cəce panan 'am anahan ata re.

Way a sə zalay do hinen tə məduwen à bahay a Mbərom inde anaw?

Mata 18.1-5; Markus 9.33-37

⁴⁶ Natiya, pə dəḅa anahan a wa asa kutok, njavar anahan ahay tinen apan ti vad awiyaway pa 'am sa jəka way a məduwen à wulen a tinen inde anaw.

⁴⁷ Kwayan'a, Yesu a san way sə mivəl a tinen ata zle coy. A ngaman ayak anà wan cəḅew awan, a tavay anan pə cakay anahan awan.

⁴⁸ A jan atan, a wa: «Kuwaya kə sak a təma jəba sa wan kawa həna anan ataya kərtek a anga sləmay uno nà, dōwan ata a təma nə nen awan. Aday dōwan a kə təmahak nen ite nà, a təma nə Mbərom, do sə slənay ahay nen ata awan. Bina dōwan aday həna winen cəḅew a à wulen a kwanay inde fok ata nà, winen nə do məduwen a kutok.»

Do sa nak ikwen ide bay nà, winen do a kwanay

Markus 9.38-40

⁴⁹ Yuhana a jan anà Yesu, a wa: «Miter, ma tak anan à nga anà dōwan a inde winen apan i razl apasay lelibay aya à do ahay wa tə sləmay anak. Əna mə gafak anan 'am, anga winen do a mənuko bay.»

⁵⁰ Əna Yesu a mbədahan apan, a wa: «Kə gifen anan 'am bay. Do aday a nak ikwen ide bay ata nà, winen nə do a kwanay asanaw!»

Do sə Samariya ahay tə dəfak nga pə Yesu bay

⁵¹ Natiya, alay a Yesu saa zla pə daliyugo wa à mburom winen apan i slay ahay bəse coy ata nà, a jan i zek anahan nə ni zla à Urəsalima aday.

⁵² A slan do maslan anahan ahay pa 'am. Ta zla à wulen su doh sə Samariya a inde. Tə dəzle nà, tə pəlan man sə nahay à man ata awan.

⁵³ Do sə wulen su doh ataya tə təmahak a bay, anga ba tə slənek, a nan sa zla à Urəsalima.

⁵⁴ Əna atə Yakuba tə Yuhana, njavar anahan ahay, tə canan anà way ataya nà, ta jan anà Yesu, ta wa: «Ba Məduwen, a nak mâ jan ù uko á dazay ahay patan à mburom wa aday á lize atan daw?»

⁵⁵ Əna Yesu a cak ayak patan basl tə ide, [a jan atan, a wa: «Ata nà, inde pikwen nə apasay wuraw?»

⁵⁶ Anga nen Wan su Do nà, na nay ahay anga sə lize anan sifa sə do ahay bay, əna anga sa tam anan.»]

Cəna, ta zla way a tinen ù kon hinen.

Do sa gan may sə pərahan azar and Yesu ahay

Mata 8.19-22

⁵⁷ Natiya, tinen pə cəved sa zla mba ata nà, dowan a inde a jan à Yesu, a wa: «Nen ni pərahak azar kwa aha fok.»

⁵⁸ Yesu a sləne 'am ana dowan ata nà, a jan, a wa: «Hwehwe ahay nà, məke a tinen ahay inde, məvuhom sa nga mburom ahay dukwen, doh a tinen ahay inde, əna nen Wan su Do nà, man sə nahay uno inde saa man uda ibay.»

⁵⁹ A jan anà do hinen asa, a wa: «Hayak, pəruho azar!»

Əna dowan ata a mbəđahan apan, a wa: «Ba Məduwen, u no sə pərahak azar, əna vuro cəved nà zla agay, nà saa lay anan ahay bəbay uno aday.»

⁶⁰ Yesu a mbəđahan apan, a wa: «Mbəsak anan məsinde ahay tâ la məsinde a tinen ahay. Əna iken, zla saa đakay anan ləbara sa 'am sə bahay a Mbərom.»

⁶¹ Do hinen ite a jan à Yesu, a wa: «Ba Məduwen, u no sə pərahak azar, əna mbuko cəved saa jan ahay 'am pi zek wa anà do su doh uno ahay aday.»

⁶² Yesu a mbəđahan apan ite, a wa: «Do kə bənək alay pi jœ sa ga mer

aday winen apan i ca ide à dəba kurkwer nà, kà slak saa ga mer su way à bahay a Mbərom inde bay.»

10

Yesu a slan njavar anahan ahay kwa kuro cuwbe nga cew

¹ Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a walay njavar maza aya awan, tinen kwa kuro cuwbe nga cew. A slan atan pa 'am anahan cew cew à wulen su doh ahay inde, aday ta man anahan a sa zla uda ataya fok re.

² A slan atan ta sa jan atan, a wa: «Way sa pa inde à guvo bayak a sə halan nga, əna do sə halan nga aya ta kac ike. Suwan gen anan kem anà bahay sə guvo awan, á zəga anan do ahay à guvo, anga sə halan nga anà way sa pa.

³ «Zlen, na slan kwanay kawa wan sə təman ahay à wulen sə kəla kibe ahay inde.

⁴ Əna way kawa dala, mbulo, təkarak nà, kà sa gəben à alay inde bay. Kà sa mbəđəken awan pə cəved, anga sa jan 'am anà do ahay bay re.

⁵ «Kə dəzlen àga dowan a nà, jen anà do su doh ataya nà, zay a Mbərom á təra à gulom su doh a anan inde.

⁶ Kak do sa gan may à zay a Mbərom inde à gulom su doh ata nà, zay a kwanay i təran anà dowan ata awan. Kak matanan bay cəna, zay a kwanay i təran atan bay. Əna zay a kwanay ata, i may ahay pə kwanay awan.

⁷ Njihen à gulom su doh a sə təma uda kwanay ata awan. Pen way, aday sen way a tinen a saa varak ikwen ata fok. Anga do si mer su way i pa nà, way sə herređ anahan. Kà sa bəren awan pu doh pu doh bay.

⁸ «Kə dəzlen à wulen su doh a aday tə təmahak uda kwanay ata nà, pen way a tinen saa varak ikwen ata fok.

⁹ Mbəren anan do sə dəvac ahay kawa ana kwanay sa tan à nga à man ata awan. Aday jen atan dukwen: «Bahay a Mbərom, winen defefe coy.»

¹⁰ Əna kə dəzlen à wulen su doh a aday tə təmahak kwanay à man

ata bay cəna, zlen, kâ sa tiven à mægəzləga cəved, aday jen atan nà:

¹¹ “Mi bəzləmak ikwen anan mor-bodok sə wulen su doh a kwanay pə saray a manay ahay wa anga ines a kwanay. Əna sənən apan lele, bahay a Mbərom winen defefe tə kwanay coy.”

¹² Əna nen apan ni jak ikwen, pə luvon sə sariya nà, zek i naa dan anà dō su kon ataya zal dō sə Sodoma ahay.*»

Dəce pu kon aya sə təma 'am a Yesu bay ataya awan

Mata 11.20-24

¹³ Yesu a ja asa, a wa: «Iken, wulen su doh sə Kurajin, yam zek anak anga dəce i tak à nga. Iken, wulen su doh sə Baytisada dukwen, dəce i tak à nga re. Anga abay masuwayan aya ma ga à wulen su doh a kwanay ataya, tã ga anan à wulen su doh sə Tirus tə Sidon nà, dō sa man ataya ti yam pə ines a tinen ahay bidaw? Ti pak zana sə məsinde pi zek, ti njahay à məndak à rəba inde aday sə dakay anan tə yimak pə ines a tinen ahay tə didek awan.

¹⁴ Anga na awan, pə luvon sa ndav anan daliyugo nà, sariya ana atə Tirus tə Sidon nà, i dan atan 'am kawa ana kwanay bay.

¹⁵ «Iken Kafarnahum, a ga apak nà, Mbərom i cakaf wa iken à mburom daw? Matana bay! Ki zla nà, à məkə sə mərda adəka coy.»

¹⁶ Natiya, Yesu a jan anà njavar anahan ataya kutok, a wa: «Dō kə slənek ikwen anan nà, kə slənek uno anan re. Dowan a kə təmahak kwanay bay nà, a təma bay nà, nen awan. Aday asa dō kə təmahak nen bay, a təma bay nà, zek a Mbərom a sə slənay ahay nen ata awan.»

Njavar a Yesu ma slan a kwa kuro cuwbe nga cew ataya ta may agay

¹⁷ Dō maslan a kwa kuro cuwbe nga cew ataya ta may ahay tə ataslay mível awan. Ta nay, ta jan à Yesu nà: «Ba Məduwen! Kwa apasay lelibay aya dukwen tə bənak umo à 'am wa anga sləmay anak.»

¹⁸ Yesu a jan atan ite, a wa: «Nə canak anan anà Fakalaw kə slahak ahay à bagəbaga mburom wa kawa Mbərom a wuted ike.

¹⁹ Əna ihe! Anga mägala sə maza6 uno, ni varak ikwen cəved ki jənen pa nga sə dədew ta sə rəje aya awan, aday ki gen bahay pə manide a kwanay Fakalaw, pə way ahay fok. Awan saa ga alay tə kwanay nà, inde sabay.

²⁰ Aya əna kə tislen mível həna anga apasay lelibay aya tə bənak ikwen à 'am wa cəna coy bay. Tislen mível həna adəka nà, anga sləmay a kwanay ahay mə vinde awan, à mburom.»

Ataslay mível a Yesu

Mata 11.25-27, 13.16-17

²¹ A alay ata kutok, Apasay Cəncan a a taslan a mível anà Yesu. A həran nga anà Mbərom, a wa: «Bəbay uno, iken Bahay sə bagəbaga mburom, iken Bahay sə daliyugo. Suse anak, anga kə dakak anan anan way a anaya anà gwaslay ahay, way ataya aday dukwen abay kə dərək anan pu dō sə kəlire ahay wa, pu dō sə asan way ahay wa. Ayaw, Bəbay uno, ka ga matanan, anga a zlak à nga anakiken awan.»

²² A jan anà dō sa man ataya kutok, a wa: «Bəbay uno Mbərom kə varak uno anan way ahay fok. Dowan sa san sa jəka nen wan anahan nə ibay, si zek ana Bəbay Mbərom awan. Aday dukwen, dowan sa san Bəbay uno nə wayaw nà, ibay, si nen wan anahan awan, tu dō aday Wan a Mbərom a gan may sə dakan atan anan ataya awan.»

²³ Pə dəba anahan a wa Yesu a mbəda 'am pə njavar anahan ahay, a jan atan anà tinen a dəkdek, a wa: «Tislen mível anga kə cinen anan anà way a anaya awan.

²⁴ Nen apan ni jak ikwen: Dō maja'am a Mbərom ahay tə bahay ahay bayak a ta gak anan may sə canan à way a kwanay a sə canan həna ata awan, əna tə canak anan anà awan bay. Ta gan may sə sləne way a

* 10:12 Ca pə Laataanooji 19.1-29.

kwanay a sə sləne həna ata awan, əna tə slənek awan bay re.»

Jike pu do sə Samariya a inde a ga sumor lele awan

²⁵ Natiya awan, miter sə Tawrita a inde a slabak, anga a nan sa ban anan Yesu pə kwande. A cəce pə Yesu wa kutok, a wa: «Miter, ni ga nə mer sa ma aday ni sa njad sifa sa ndav bay ata anaw?»

²⁶ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Ka tan à nga mə vinde a à Deftere sə Tawrita inde nə maw? Iken apan ki jinge nə, a ja nə maw?»

²⁷ A mbədahan apan anà Yesu ite, a wa: «Mə vinde uda nə: “Pəlay anan Mbərom Fetek, Bahay anak, tə mível anak a təke, tə apasay anak a təke, tə məgala anak a təke, tə abayak nga anak a təkə†” aday “Pəlay anan do sə cakay su doh anak kawa iken sə pəlay anan nga anak ata awan.‡”»

²⁸ Yesu a jan: «Wita nə, lele. Zla, kaa ga matanan kawa iken a sə baslay ata, aday ki njad sifa sa ndav bay ata kutok.»

²⁹ Əna miter sə Tawrita ata a nan sə dakay anan nə, acəce 'am anahan ata nə lele awan. Anga nan, a cəce pə Yesu wa asa, a wa: «Aday do sə cakay su doh uno ata nə wayaw?»

³⁰ Yesu a mbədahan apan kutok, a jan nə: «Dowan a inde a slabak à Urəsalima wa, i zla à Yeriko. Pə cəved kutok, do sə akar ahay ta kad apan, tə culok panan zana, ta ndazl anan ledədde. Ta zla way a tinen, tə mbəsak anan nə hədek hədek kawa i ndav zek coy.

³¹ «À man ata dukwen, do sə gədan dundo anà way anga Mbərom a inde, a nay tə cəved ata cite. A canan anà dowan ata mə nahay a gwəhəhhe nə, a zla way anahan tə zlawak cəngəhha.

³² «Capəpa asa, do hinen a nay ahay ta man ata re, winen do sa ga mer su way à doh sə mazlaḅ a Mbərom. A nay, a ca pə dowan ata matana re

cəna, a ban cəved tə zlawak, a zla way anahan ite.

³³ «Əna Samariya a inde, winen apan i zla à man anahan dərən a ite, a dəzley à man ata nə, a canan anà dowan a mə nahay a gwəhəhhe ata awan, a gan i zek wa. ³⁴ A hədəken ayak pə cakay, a pəkan disise ahay pə mbəlak anahan a pi zek ataya awan, a banan apan. A slabak anan, aday a zləzlam anan pə zungo anahan, a zla anan à wulen su doh, à man sə təma mbəlok ahay, a gan nga anà dowan ata lele.

³⁵ «İde a cəde sidew a nə, a varan dala sə *dinar*§ ahay cew anà bahay su doh ata awan. A jan nə: “Gan nga anà dowan a anan lele. Kwa à ga nə kə lizek anan dala anak anà nga dəp nə, pə luvon a ni may ahay ta man a anan ata nə, ni naa hamak anan dala anak kutok.”»

³⁶ Yesu a cəce pə miter sə Tawrita ata wa kutok, a wa: «À wulen a su do a maakan ataya inde nə, sə tərə do sə cakay su doh ana dowan aday do sə akar ahay sa kad apan ata nə, wayaw?»

³⁷ Miter sə Tawrita ata a mbədahan apan anà Yesu kutok, a wa: «Sə tərə do sə cakay su doh anahan nə, dowan a sa gan sumor ata awan.»

Yesu a jan kutok, a wa: «Əna, iken zla, kə sa ga matanan ite.»

Yesu winen əga atə Marta tə Mariyama

³⁸ Natiya awan, atə Yesu tə njavar anahan ahay tinen pə cəved sa zla à Urəsalima nə, tə dəzle à wulen su doh a inde. A man ata nə, uwar a inde tə ngaman Marta, a təma atan əga winen.

³⁹ Məran a uwar ata inde dənə awan, tə ngaman Mariyama. A nay ahay pə cakay a Yesu, a njahan à vo, winen apan i pak sləmay pa 'am ana Yesu sa ja ataya fok.

⁴⁰ Cəkəbay Marta nə, nga winen apan i wusen ti mer su way à mbak inde.

† 10:27 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 6.5. ‡ 10:27 Ca pə Farillaaji Lewiŋko'en 19.18. § 10:35 *Dinar* kərtek nə, əga tinen dala si mer su way sə hway kərtek.

Natiya kutok, Marta a nay ahay à man a Yesu, a jan, a wa: «Ba Məduwen! Dəna a anan winen mə njahay a pə cakay anak kəriya awan, aday zek winen apan i do ti mer su way ahay taayak uno kutok nà, ka jan ù mo zek ite bidaw?»

⁴¹ Yesu a mbəḏahan apan, a wa: «Hey Marta, hey Marta! Iken nà, kə varak anan nga anak pi mer su way ahay bayak a ba?»

⁴² Əna way inde kərtek lele awan, təde sə varan anan nga anak. Mariyama a varan anan nga anahan nà, anà way ata awan. Dowan saa gafan apan 'am nà, inde sabay.»

11

*Atətak way a Yesu pə amboh
Mata 6.9-13, 7.7-11*

¹ Pə luvon a inde, Yesu winen apan i ga amboh à man a inde. A ndəvay anan ahay sa ga amboh ata nà, do kərtek à wulen sə njavar anahan ahay wa a jan: «Ba Məduwen, ḏakan umo anan sa gan amboh anà Mbərom, kawa ana Yuhana sə ḏakan anan anà njavar anahan ahay ata ite.»

² A mbəḏahan atan apan, a wa: «Kwanay apan ki gen amboh anà Mbərom nà, jen nə natiya awan: Bəbay a manay, do ahay tã san sləmay anak nə cəncan awan. Bahay anak à ga zek à wulen a manay ite.

³ Varan umo way sa pa saa slan umo ata pə luvon pə luvon fok ite.

⁴ Pəsen umo anan ines a manay ahay, kawa ana manay sə pəsen anan anà do sa gan umo ines ataya cite.

Ba manay pə way saa njak manay ahay wa ite, anga aday m̃a sa zla i ines inde bay.»

⁵ A jan atan asa, a wa: «Hinahibay məndala anak inde, aday ki zla àga winen gak à luvon inde. Ki jan nà: “Amboh, məndala uno. Ḍaf kə mbakak pikwen wa mənjoek ite ḏaw? Ənga, vuro ite!

⁶ Anga car uno a inde, a may ahay à man a wa, winen àga nen, əna way sa pa inde upo sə varan ibay.”

⁷ Natiya kutok, məndala anak ata i mbəḏahak ahay apan ù doh wa ta sa jak nà: “Kê bəbulo ahay awan bay wuna! Nə tacak anan məsudoh uno coy, manay apan mi njak ahan tə gwaslay uno ahay. Ni mba apan sə slabak aday sə varak ayak way sa pa sabay!”»

⁸ Natiya Yesu a jan atan asa, a wa: «Nen apan ni jak ikwen: Məndala anahan ata i slabak sə varan ahay way anahan a sa gan may ata awan. I varan ahay nà, anga sa jəka winen məndala anahan ata bay, əna anga winen apan i bəbalan ayak awan uho wa hwiya ata awan.

⁹ «Natiya kutok, nen apan ni jak ikwen: Cəcihen! Mbərom i varak ikwen way a kwanay sə cəce ata awan. Pəlen! Ki ten anan à nga anà way a kwanay a sə pəlay ata awan. Jen 'am pi zek uho, aday ti təḃak ikwen ayak wa.

¹⁰ Anga kuwaya kə cəcihek way cəna, ti varan. Kuwaya kə pəlak way ḏukwen, i njad way anahan a sə pəlay ata awan, aday kuwaya kə jak ayak 'am pi zek uho wa ḏukwen, ti təḃan ayak wa cite re.

¹¹ «Kwanay bəbay ahay, wan anak kə cəcihek panak kəlef nà, ki mba apan sə varan dəḏew à yime sə kəlef inde bay asanaw?

¹² Kabay wan anak a cəce panak slay nà, ki mba apan sə varan rəje à yime sa slay inde bay re asanaw?

¹³ Kwanay do lelibay aya adəka nà, kə sənən a viren anan way lele aya anà wan a kwanay ahay zle. Matana re, Bəbay a kwanay Mbərom winen à bagəbaga mburom ḏukwen, i mba apan sə varan Apasay Cəncan a anà do sə cəce panan ataya fok bidaw?»

Yesu a razl setene ahay tə məgala a Mbərom

Mata 12.22-30; Markus 3.20-27

¹⁴ Pə luvon a inde, Yesu a rəzlay anan ahay setene ù do maandak a wa, aday dōwan ata a dazlan sa ja

'am njälen'en'e. Way ata a gan masuwayan anä dö ataya awan.

¹⁵ Əna dö azar aya ta wa: «Sə varan mägala a aday sa razl setene ataya nä, Bə'elzebul*, winen bahay sə setene ahay.»

¹⁶ Dö azar aya ite ta gan may sa ban anan pə kwande. Anga nan, tə cəce panan ä gan atan masuwayan sə way sa nay ahay ä mburom wa.

¹⁷ Əna Yesu a san way a tinen sə jalay ata zle kwayan'a. A jan atan kutok, a wa: «Ä bahay a wura wura fok cəna, kak dö anahan aya 'am kə zlak atan pi zek bay nä, bahay ata i nes wa. Doh ahay dukwen ti təra nə rəgay ahay, ti mbazl seked seked.

¹⁸ Matanan re, kak Fakalaw kə gak vərəm ti zek anahan a nä, bahay anahan a dukwen i tavay nga daw? Natiya, kwanay ki jen, nen na razl setene ahay nə tə mägala ana Fakalaw nä, angamaw?

¹⁹ Kak nen na razl setene ahay tə mägala ana Fakalaw nä, aday wan a kwanay ahay ti sa razl setene ahay nə tə mägala ä waya kutok asa anaw? Anga nan, sa naa mak ikwen anan mungok nä, wan a kwanay aya awan.

²⁰ Tə didem awan, na razl setene ahay tə mägala sə Apasay a Mbərom. Matanan re, ki sənən anan kutok, bahay a Mbərom kə nak ahay ä wulen a kwanay.»

²¹ A ja asa, a wa: «Kak dö gədan a, aday mə lavay zek a tə way sə alay anahan a, i ba way su doh anahan ahay lele nä, way anahan ahay ti lize daw?

²² Əna dö sə zalan mägala ä nga wa kə nak ite, kə zalak anan winen tə mungol nä, i ngəzar panan way sə alay anahan sə lavay anan zek ata awan, i gəzla anan zlile anahan a sə ngəzar pə dōwan ata wa anä car anahan ahay.

²³ «Dö sə pəlay nen bay ata nä, winen nə dö manide uno. Dōwan a kə mak uno zek sə halan nga anä way

ahay bay cəna, sa tan 'am ä kiße nä, winen awan.»

Amay ana setene ä mivel su dö inde Mata 12.43-45

²⁴ Yesu a ja asa, a wa: «Setene kə nak ahay ü dö wa nä, i zla ä man kiße inde saa bar, saa pəlay man sa man uda awan. Əna kə njadak man bay nä, i jan anä nga anahan: “Suwan ni ma ü doh uno nen a sa nay ahay wa ata awan.”

²⁵ Kə sak a may ahay nä, i tan ä nga anä doh anahan a mama'am ata mə ndakay awan, mə faday a lele.

²⁶ Aday cəna, i ma pə dəba, i ray ahay apan setene azar aya cuwbe, sə zalay anan tə huwan asa, ti nay, ti njahay ä dōwan ata inde. Aday anjahay ana dōwan ata nä, i təra lelibay a zal pa sə kukwa ata wa asa.»

Mbərom a daf ngama anahan nä, pu dö sə sləne 'am anahan ahay

²⁷ Yesu winen apan i ja 'am ata mba cəna, uwar a inde ä wulen su dö ataya, a ja tə məgalak awan, a wa: «Mbərom kə dəfak ngama anahan pə uwar a sə wahay iken, aday iken sa sa pay anahan a ata awan.»

²⁸ Əna Yesu a mbədəhan apan ite, a wa: «Mbərom a daf ngama adəka nä, pu dö sə sləne 'am anahan ahay, aday sə dəfan apan anä 'am anahan a ma ja ataya awan.»

Dö ahay ta gan may Yesu ä gan atan masuwayan

Mata 12.38-42

²⁹ Natiya kutok, dö ahay bayak a tinen apan ti zlak ayak ä man a Yesu asa. Coy, a jan atan kutok, a wa: «Dö sə biten ahay nä, tinen huwan aya awan. Tinen ta gan may nä, anä masuwayan. Əna ti canan anä masuwayan sə awan sabay, kak si masuwayan sə təra pə Zonas, dö maja'am a Mbərom ata aday.

³⁰ Kawa ana Mbərom sə dakay anan mazla6 sə sləmay anahan anä dö sə Nəniwe ahay tə masuwayan sə təra pə Zonas† ata nä, nen, Wan su Dö, həna dukwen ni təran anä dö sə biten ahay nə matanan re.

* **11:15** Bə'elzebul nä, sləmay ana Fakalaw re. † **11:30** Ca pə Zonas 1 - 4.

³¹ Pə luvon sə sariya nà, bahay sə Saba dukwen i slabak sa gan sariya anà do sə biten a anaya awan. Anga kwa winen daren təkede nà, kà nak ahay sa naa pəkak ayak sləmay pa 'am ana bahay Sulimanu, ma ja aya tə kəlire ata awan.† Əna, cen apan həna kutok, do sə zalay anan Sulimanu tə məduwen dukwen, winen inde à man a ana awan. Əna hwiya dōwan a ngam sə sləne 'am anahan bay re.

³² Pə luvon sə sariya a Mbərom saa ga ata nà, do sə Nəniwe ahay ti slabakay ahay uho pə kərtek a tu do sə biten a anan ataya, ti gan atan sariya. Anga do sə Nəniwe ahay nà, tə sləne wazo ana Zonas cəna, ta yam pə ines a tinen ahay. Aday dukwen, do sə zalay Zonas winen inde à man a ana awan.»

Ide nà, way sa kan anan jiyjay anà zek

Mata 5.15, 6.22-23

³³ Yesu a ja asa, a wa: «Dowan saa daf uko pə lalam, aday i der anan, kabay i hərok apan tasa nà, ibay. Əna i daf anan lalam ata nà, pə way sa daf lalam awan, anga aday ide jiyjay à dəvan anà do sa zla ù doh ataya fok lele.

³⁴ «Ide anak nà, kawa lalam sə dəvan jiyjay anà zek anak. Kak ide anak winen lele nà, ata zek anak a fok winen à jiyjay a inde. Əna, kak ide anak a lelibay nà, zek anak kə tərak kawa winen i ide zənzen a inde.

³⁵ Gan nga anà zek anak lele, bina ide jiyjay anak à sa tərak kawa ide zənzen bay.

³⁶ Kak zek anak a fok i ide jiyjay inde nà, aday kə mbakak uda man sə ide zənzen mənjoek bay nà, zek anak fok i tərak ide jiyjay, kawa lalam sa kak anan jiyjay ata awan.»

Yesu a man a mungok anà Farisa ahay pi zek tə miter sə Tawrita aya awan

Mata 23.1-36; Markus 12.38-40

³⁷ Yesu a ndav anan 'am anahan ata mba cəna, Farisa a inde, a ngaman pa

daf àga winen. Ta zla àga dōwan ata kutok, ta pa daf miya awan.

³⁸ A gan masuwayan anà Farisa ata, anga Yesu a pa daf mənjoəna sə banay alay kawa atətak way sə bije a tinen ahay ata awan.

³⁹ Yesu a san way anahan a sə bayak ata zle. Anga nan, a jan, a wa: «Kwanay Farisa ahay nà, ki gen minje nə tə gəsa'am kabay tuwez. Kə cakiden anan day sə uho aya lele cəna coy. Aday cəkəbay, ta su doh sə mivel a kwanay ahay nà, mə caka aya bay. Mivel a kwanay ahay ma rah aya nà, tə ubor aday tə huwan ahay.

⁴⁰ Kwanay nà, demdemem sə do ahay! Mbərom a ndakay way ahay nà, day sə uho tə day su doh a təkə bidaw?

⁴¹ Way a à siked a kwanay kabay à tuwez a kwanay inde ataya nà, viren anan anan anà do mətawak aya awan, aday way a azar aya fok ti i tərak ikwen cədan'a kutok.

⁴² «Əna kwanay Farisa ahay, wawayah, dəcə i tərak ikwen! Kə rəzlen anan à nga wa sa var alay mbok wa kərtek sə daslam ahay cara cara nə lele. Əna kə mbədəken anan nga tə didek anahan, tə asan zek anahan ahay. Abay tədə ki gen nà, way ataya awan, mənjoəna sə mbəsak sa ga way a azar aya re.

⁴³ «Kwanay Farisa ahay, wawayah, dəcə i tərak ikwen! Anga ki zlen ù doh sə wazay ahay cəna, ki cen wa dukwen, man zəbor aya awan. Ki gen anan may nà, do ahay ta jak ikwen anan 'am à kwasuko nà, tə akərdeh aya awan, à wulen sə do ahay inde fok.

⁴⁴ «Wita nà, wawayah, dəcə i tərak ikwen! Anga ki gen minje nà, tə jəvay, aday do ahay tə canak anan bay ata awan. Do ahay tinen apan ti bəran pa nga mənjoəna sa san apan.»

⁴⁵ Pə dəba ana 'am a Yesu a sa jan atan ata wa nà, do kərtek à wulen sə miter sə Tawrita ahay a mbədahan apan, a wa: «Ta 'am anak a sa ja

† 11:31 Ca pə 1 Laamiie 10.1-13.

ata nà, kə tərak manay à məndak re bidaw?»

⁴⁶ Yesu a mbəda apan, a wa: «Kwanay, miter sə Tawrita ahay, wawayah, dəce i tərak ikwen! Anga kwanay apan ki taviken anan way ma ba aya tə mindel ata pa nga anà do ahay, anga aday tə gəba. Əna kwanay a dukwen, ki men atan apan zek kwa ta wan sə alay bay re.

⁴⁷ «Wawayah, dəce i tərak ikwen! Anga kwanay apan ki dazlen anan jəvay anà do maja'am a Mbərom ahay. Aday cəkəbay, sa vad anan do ataya nà, bije a kwanay aya awan.

⁴⁸ I ga nà, way a bije a kwanay ahay sa ga à alay ataya nà, kà zlak ikwen à nga. Bina, sa vad anan do maja'am a Mbərom ataya nà, bije a kwanay aya awan. Aday kwanay həna dukwen, kwanay apan ki dazlen anan jəvay ataya re angamaw?

⁴⁹ Anga nan, Mbərom kà jak, a wa: «Ni slan do maja'am uno ahay tu do maslan uno ahay. Ti vad anan azar su do a tinen aya awan, aday ti ga anan alay tu do azar aya re.»

⁵⁰ Anga, kwa pa sə ndakay daliyugo wa, hus həna nà, tinen apan ti ndav anan do maja'am uno ahay ta sa vad atan à məkə sa ndaw. Anga nan, ni naa cəce mez ana do uno ahay nà, pu do sə biten a anan aya wa.

⁵¹ A bənay ahay kwa pə amac ana Abelš wa, hus pə amac ana Zakari, winen ma vad a à gala su doh sə mazlaḅ a Mbərom à wulen ana atə man cəncan a ta man sə gədan dundo anà way ahay ata awan.* Ayaw, acəkan, Mbərom i naa gan sariya anà do sə biten a anaya awan, anga way ataya fok.

⁵² «Kwanay, miter sə Tawrita ahay, wawayah, dəce i tərak ikwen! Anga kə ticen anan cəved sa san Mbərom. Aday kwanay a dukwen, ki zlen à cəved ata inde sabay re. Aday kə gifen anan 'am anà do sa gan may sa zla tə cəved ataya re.»

⁵³ Natiya kutok, pə dəba ana 'am anahan ataya wa nà, a slabakay way anahan à man ata wa. Cəna, miter sə Tawrita ahay tə Farisa ahay, ta ga apan mível. Tə cəce panan way ahay cara cara bayak awan,

⁵⁴ anga ta gan may nà, abay Yesu à nes 'am cəna, ata ti ban anan pə kwande.

12

Aba zek pə way lelibay a wa Mata 10.26-27

¹ Natiya, à alay ata a ite, do ahay tə halay nga bayak awan, a baslay zek bay. Tinen apan ti zla nà, tə jənan pə saray i zek ahay. Yesu a dazlan sa jan anà njavar anahan ahay, a wa: «Bənen nga a kwanay nə lele pə wudəh sə Farisa ahay wa, anga tinen nà, do sə mbaḁəmbada ahay.

² Way mi der aya fok ti kay ahay zek uho mba, aday 'am mə səsoək aya asəsoək fok, ti sləne zek kutok.

³ Anga nan, 'am a kwanay sa ja i ide zəzen a inde ata nà, i sləne zek i ide jiyjay a inde, aday 'am a kwanay sə səsoək asəsoək taayak u doh a kwanay ataya dukwen, ti sləne zek kawa ki jen nə uho pə zavay wa.»

Lele sə jəjaran nà, anà wayaw? Mata 10.28-31

⁴ Yesu a jan atan asa, a wa: «Nen apan ni jak ikwen, car uno ahay: Kə jəjiren anà do sa mba apan saa ndəvak ikwen anan sifa tətə ataya bay, anga pə dəba anahan a wa nà, ti i mba apan sa ga awan inde sabay.

⁵ Do a aday tədə ki jəjiren anan ata nà, nen apan ni dakak ikwen anan: Jəjiren anan adəka nà, anà Mbərom. Winen nà, i mba apan sə ndəvak ikwen anan sifa tətə, aday pə dəba anahan a wa dukwen, i mba apan sa zla kwanay à məkə sə mərda inde re. Ayaw, sumor a nà, jəjiren anan anà dowan ata kutok.

⁶ «Slənen asa aday, na wa kə sənən zle, tə sukom kədəye ahay dāra tə dala sərdədə aya cew bidaw? Əna aday

§ 11:51 Ca pə Laataanooji 4.8. * 11:51 Ca pə 2 Habaruuji Nyalaade 24.20-22.

dukwen, Mbərom a san patan zle fok re asanaw!

⁷ Kê jəjiren awan bay jiga awan. Kwa sibœk sa nga a kwanay ahay dukwen mə baslay aya kərtek kərtek fok coy. Pə Mbərom nà, kwanay kə zilen a kədeye ahay gəmgam asanaw!»

Yesu i man zek ù dō sə dakay anan ləbara anahan ahay

Mata 10.32-33, 12.32, 10.19-20

⁸ Yesu a jan anà njavar anahan ahay asa re, a wa: «Kak dōwan a kà jak pa 'am su dō sə daliyugo ahay “Nen dō a Yesu!” nà, nen Wan su Dō dukwen, ni ja pa 'am ana maslay a Mbərom ahay: “Winen dō uno!” cite re.

⁹ Əna dōwan kà jak pa 'am su dō sə daliyugo ahay sa jəka a san nen Yesu bay cəna, nen dukwen ni jan anà maslay a Mbərom ahay nà, na san anan bay ite re.

¹⁰ «Dō kə jənək uno pa 'am i nen Wan su Dō nà, Mbərom i pəsən anan. Əna kak dōwan a a jənan pa 'am nə anà Apasay Cəncan a nà, wita Mbərom i pəsən anan ines anahan kula itəbay.

¹¹ «Kwa siwa siwa tə bənək kwanay aday ta zlak kwanay pa 'am sə sariya ù doh sə wazay ahay, kabay pa 'am ana bahay sə daliyugo ahay, kabay pa 'am su dō məduwen aya dəp nà, kà sa jilen sa jəka aday mi i mbədahan atan apan nə, kəkəməw kabay mi i ja nə maw ata bay.

¹² Anga à alay ata nà, Apasay Cəncan a i dəkək ikwen anan 'am a kwanay a saa ja ata awan.»

Jike su dō zlile a mindel awan

¹³ A wulen su dō a bayak ata wa kutok, dōwan a inde a jan anà Yesu, a wa: «Miter, ənga, jan anà mərək uno à gəzlan umo anan way a bəbay a manay sa mac panan ata awan.»

¹⁴ Əna Yesu a mbədahan apan, a wa: «Dōwan a anan, nen nə tərək dō sa gak ikwen sariya, kabay sə gəzlake ikwen anan zlile a kwanay ahay bay asanaw?»

¹⁵ Natiya, a jan anà dō ataya fok kutok, a wa: «Bənen nga a kwanay pa

sə pəlay zlile wa. Anga sə bənan anan sifa uho anà dō zənzen a nà, way anahan ahay, kabay zlile anahan ahay bay.»

¹⁶ Natiya awan, Yesu a təkəren atan jike sa 'am a anan kutok, a wa: «Dōwan a inde nà, zlile awan, guvo anahan ahay inde pa man ma nda aya awan. Kà gak apan way bayak a tə mindel.

¹⁷ Dōwan ata a jalay à mivəl anahan inde kutok, a wa: “Man i slə sa pak anan uda way uno ma ga bayak a anaya fok bay kutok nà, ni ga nə kəkəməw?”

¹⁸ «Coy a jan i zek anahan a kutok, a wa: “Nə njadək anan nga sa 'am a kutok. Suwan ni kad anan de uno ahay fok, ni han uda məduwen aya awan, aday ni pak anan uda ndaw uno tə way sa pa uno azar ataya fok.

¹⁹ Aday ni jan à nga uno nà: Zek uno, way anak inde mə ndakay man a bayak awan, i ndav bay, i slak way sə ava bayak a wanahan. Man uda kutok, pa way sa pa anak ahay aday bay itədaw! Ənga, sak ayak way həna anan aday, mbasay, taslay mivəl bayak awan.”

²⁰ «Əna Mbərom a mbədahan apan, a wa: “Dōwan a mindel a anan awan, à luvon a sə biten a anan inde nà, ni gəba anan sifa anak. Əna aday way anak a sə halan nga bayak a anan ata nà, waya saa pa anan kutok anaw?”»

²¹ Yesu a ndav anan ta sa jan atan kutok, a wa: «Matanan awan, pu dō sə halan nga anà zlile bayak a, anà nga anahan a dəkdek ata nà, i naa tərən matana re, bina pə ide a Mbərom nə winen dō mətawak awan.»

Adaf nga pə Mbərom

Mata 6.25-34

²² Pə dəba anahan a wa kutok, Yesu a jan anà njavar anahan ahay, a wa: «Nen apan ni jak ikwen həna: Kà sa jilen pə way sa pa tə zana bay.

²³ Sifa si zek a zalay way sa pa, aday zek dukwen a zalay zana re.

²⁴ Ənga, cen pə ngahak ahay aday. Ta casl awan bay, ta car awan bay, aday de a tinen ahay dukwen ibay.

Əna Mbərom winen apan i varan atan way sa pa re. Əna kwanay, pə ide a Mbərom nà, kə zilen a məvuhom ahay lele bidaw?

²⁵ «Waya à wulen a kwanay saa mba apan tə ajalay nga anahan a sə zəga anan apan luvon sə njahay anahan mənjoek anaw?

²⁶ Kak ki mben apan sa ga way mənjoek kawa wita bay asənə, aday kə jilen pə way azar aya nà, angama kutok anaw?

²⁷ Ənga, cən pə avərez sə way ahay sa hay ahay à kiə ataya aday. Ta ga mer sə awan bay, ta han awan pi zek bay. Tə winen ata təkə nà, nən apan ni jak ikwen: Kwa abay bahay Sulimanu tə zlile anahan a bayak ata təkədə nà, kula kə pəkak zana lele aya pi zek kawa avərez sə way ahay à kiə ataya bay re.

²⁸ Həna dəp nà, Mbərom winen apan i rəba anan daslam sə kiə ahay, aday sidew a dukwen ti i han anan uko tə daslam ataya re. Kwanay do ma kac adaf nga a anan aya awan, kak Mbərom kə mbak apan sa ga mer su way matana nà, i mba apan sə pəkak ikwen zana pi zek lele aya zal way ahay, à kiə ataya bidaw?

²⁹ «Matana awan, kwanay nà, kə sa yan anan nga i zek a kwanay ahay sə pəlay nə way sa pa kabay way saa sa ata bay. Kə jilen pə way ataya bay re.

³⁰ Anga jəba sə way kawa way ataya ata nà, sa ya apan nga sə pəlay nà, do sa san Mbərom bay ataya awan. Əna kwanay a nà, ki gen anan may anə way ataya dukwen, Mbərom Bəbay a kwanay a san apan zle re.

³¹ Suwan, pəlen adəka nà, bahay a Mbərom, aday way a kwanay sa gan may ataya nà, Mbərom awan, i varak ikwen atan kutok re.

³² Kə jəjiren awan bay, dənə uno ahay, anga Mbərom a gan may sə varak ikwen anan bahay anahan.»

Man sa der zlile lele awan Mata 6.19-21

³³ Yesu a jan atan asa, a wa: «Suku-men anan way tə way a kwanay ahay, aday kə viren anan anan dala awan,

anə do mətawak aya awan. Təmen mbulo sa daf dala lele aya, aday sa nes itəbay ataya awan. Ndi ken ayak man pə zlile a kwanay ahay à bagəbaga mburom. Anga à man ata nà, zlile a kwanay ahay ti lize itəbay. Do sə akar ahay ti njad apan alay bay, mumok ahay dukwen ti mba apan sa pa anan sabay re.

³⁴ Anga, zlile a kwanay ma daf a à man ata nà, mivel a kwanay a dukwen i ga nə cezlezlen'e à man ata re.»

Do si mer su way lele awan

³⁵ Yesu a jan atan asa, a wa: «Liven zek lele. Hinen anan lalam a kwanay ahay lele.

³⁶ Təren nà, kawa do sa ga mer su way ahay, tinen sa ba anan bahay su doh a tinen i may ahay à man sə gəba uwar wa ata awan. Kwa à ga nə bahay su doh ata à may ahay agay nə siwa siwa cəna, tinen inde mə lavay zek a sə təban ayak wa.

³⁷ Kak bahay su doh ata a may agay, aday a tan à nga anə do si mer su way anahan ataya ma njak ahan aya bay, tinen apan ti ban pu doh cekərkərre nà, ngama i tərən anə do ataya awan. Nən apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Winen a ta nga anahan awan, i jawad zek, i ngaman atan ahay, i varan atan man sə njahay, aday i gəzlan atan way sa pa tə alay anahan awan, ti pa kutok.

³⁸ Kak bahay su doh a tinen ata a may nə man luvon kabay əduw təkədə, aday a tan atan ahay à nga nə tinen tə ide cekərkərre nà, ngama i tərən anə do sa ba pu doh ataya awan.

³⁹ «Sənen pə way inde lele aday: Kak bahay su doh awan, a san apan zle, à alay a həna anan nà, do sə akar ahay ti nay ahay əga winen saa zləray anan ahay nà, dōwan ata i nahay nə tə ide cekərkərre anga aday do sə akar ataya tə zlan u doh bay, bidaw?

⁴⁰ Kwanay dukwen, nji hen mə lavay zek aya cekərkərre matanan re, bina, nən Wan su Do nà, ni i may ahay

à alay a ðuwuraw ðukwen, ki sänen apan bay re.»

Do sa ga mer su way lele awan, tu ðo sa ga mer su way lelibay awan

Mata 24.45-51

⁴¹ Natiya, pə dəba ana 'am a Yesu a sa jan atan ata wa kutok nà, Piyer a jan, a wa: «Ba Məduwen, ka ja 'am sə jike a anan ata nà, anga manay daw, bəzi anga do ahay fok daw?»

⁴² Yesu a mbəðahan apan, a wa: «Do sa ga mer su way lele awan, aday winen nə wurwer a ata nà, wayaw? Winen nà, dōwan a aday bahay su doh anahan a sə mbakan anan do si mer su way ahay fok à alay anahan inde ata awan. Winen i varan atan way sa pa lele à alay aday tade sa pa way ata awan.

⁴³ Zay i tēran anà dōwan ata awan, kak bahay su doh anahan kà mak agay aday kà tak anan ahay à nga winen apan i gan nga anà do si mer su way anahan ataya lele nà, na.

⁴⁴ Matana awan, nen apan ni jak ikwen lele, bahay su doh anahan ata i mbəşakan anan way ahay à alay inde nə fok.

⁴⁵ «Aya əna, hinahibay ite, do sa ga mer su way ata kà sak a jalay à nga anahan inde: “I ga nà, bahay su doh uno i may bəse bay.” Winen gədek sa ga anan alay tə azar su do si mer su way ahay, gədek pə way sa pa anahan ahay, sa pa, aday winen apan i vaway nga tə mahay anahan ahay re.

⁴⁶ Sənen apan lele kutok, bahay su doh ana dōwan ata i may ahay nà, pə luvon a aday winen a i san apan bay jiga ata awan, kabay à alay a ðukwen i san bay re. Bahay su doh anahan ata kà sak a may ahay aday kà tak anan ahay à nga nà, winen apan i ga mer su way lelibay aya ata nà, i ga anan alay tə dōwan ata tə mindel. I razl anan, i sa njahay tu do lelibay aya awan.

⁴⁷ «Hinahibay do si mer su way a inde, aday a san way kawa ana bahay su doh anahan sa gan may à ga anan ata awan. Aya əna, dōwan ata kə lavak anan zek, aday kà gak anan way kawa sa zlan à nga anà bahay su

doh anahan ata bay re. Kak matanan nà, ti jan pə akəta nə lele, ti vad anan alay bayak awan.

⁴⁸ Əna do si mer su way hinen inde, winen a san sa ga way a kawa sa zlan à nga anà bahay su doh anahan ata bay. Winen nà, ti jan pə akəta nə mənjoek kəriya awan, anga a san bay. Tə varak anan way anà dōwan a bayak a nà, ti cəce panan wa nə bayak a re. Dōwan a aday tə mbakak anan anan way à alay inde bayak nà, ti naa cəce panan ðukwen bayak a re.»

'Am i zlan pi zek anà do ahay sabay anga Yesu

Mata 10.34-36

⁴⁹ Natiya awan, Yesu a dazlan sa ja asa, a wa: «Nen na nay ahay nà, anga sa naa dəfan uko anà daliyugo, aday na gan may nə uko ata abay à han kwayan'a.

⁵⁰ Nen ni dazay təzlev həna à dəcə inde kawa do sə dazay à a'am inde à alay a winen sa ga baptisma ata awan. Əna hwiya nen ni sa məndolor sə dəcə ata hus à andav a inde.

⁵¹ Kwanay ki jen nà, nen na nay ahay anga aday zay à ga inde pə daliyugo daw? Cəkəbay matanan bay, na nay sə gəzla anan do ahay pi zek wa adəka bugol.

⁵² Azanan do ahay dāra a gulom su doh kərtek a inde nà, ti gəzla. Do ahay maakan awan, 'am i zlan atan pi zek tu do cew aya sabay. Do a cew ataya ðukwen, 'am i zlan atan pi zek tu do maakan ataya sabay re.

⁵³ Bəbay sa wan i nes pi zek ta wan anahan, aday wan ata ðukwen, ti nes pi zek tə bəbay anahan ata re. May sa wan i nes pi zek tə dəna anahan, aday dəna ata ðukwen, ti nes pi zek tə may anahan ata re. May sa wan ðukwen i nes pi zek tə dalay ana wan anahan, aday dalay ana wan anahan ata ðukwen, ti nes pi zek tə jəje anahan ata re.»

Agəzlan alay pi zek wa anà way saa tərā ahay

Mata 16.2-3

⁵⁴ Yesu a jan atan asa, a wa: «Kə cinen anan anà mburom kə gəbək

ahay vegege tə day sə dəlon wa nə, ki wen, iven i gay ahay, aday a ga ike acəkan re.

⁵⁵ Ka sak a cinen anan à maď winen apan i ma nga à dəlon nə, ki wen ata herre6 i ga, aday a ga ike acəkan re.

⁵⁶ Matana awan, kwanay do sə mbəďəmbəda ahay, way sa ga à mburom tə way saa təra pə daliyugo fok nə kə sənən a agəzlan anan alay pi zek wa nə lele, aday kə sənən pə way sə təra à alay a wuswes a anan inde sabay ata nə, angama kutok anaw?»

'Am à zlak ikwen pi zek tu do manide anak

Mata 5.25-26

⁵⁷ Pə dəba anahan a wa, Yesu a jan atan asa, a wa: «Kwanay a ki mben apan sə gəzlan alay pi zek wa anà way lele aya tə lelibay aya ta nga a kwanay a bay jiga nə, angamaw?

⁵⁸ Hinahibay, dowan a kə zlahak apak, aday kwanay pə cəved sa zla à man sə sariya mba nə, suwan 'am à zlak ikwen pi zek. Njiden zay à wulen a kwanay inde, à alay a kwanay pə cəved mba ata awan. Bina tə mungok anak ata take, dowan ata kə sak a dəzle iken à man su do sa ga sariya ahay nə, ti mak anan mungok aday do sa ga sariya i varan iken à alay inde anà suje ahay, ti tacak ayak iken à dangay.

⁵⁹ Nen apan ni jak: Hus pə ananak saa hamay anan way anahan a sa zlah anan apak ata bay cəna, ti mbəsakay ahay iken ù doh sə dangay ata wa bay jiga awan.»

13

Suwan sə mbəďahan ləen i ines daw, kabay sə lize daw?

¹ A alay ata ite, dowan aya inde à man ata awan, ta jan à Yesu ləbara su do sə Galile ahay, ta wa: «Pilatu kə vəďak anan Galile ahay à alay a tinen apan ti gədan dundo anà way anà Mbərom, aday mez a tinen kə japak tə mez sə way a ma gad dundo aya ata awan.»

² Yesu a mbəďahan atan apan, a wa: «Kwanay kə jilen nə, do a ma vad ataya

ta mac matanan nə, anga tinen do sa ga ines ahay zal a do sə Galile azar ataya daw?

³ Nen apan ni jak ikwen nə, matanan bay, əna kwanay həna đukwen kə mbəďihen anan ləen anà ines a kwanay ahay bay cəna, ki lizen kawa do ataya cite re.

⁴ Kabay do a kuro nga jəmaakan sa mac à Silowam, à alay a doh zəbor a sa mbazl patan ata nə, kə jilen tinen ta gak ines ahay zal do sə Urəsalima azar ataya fok daw?

⁵ Nen apan ni jak ikwen nə, matanan bay re. Əna kwanay həna đukwen, kə mbəďihen anan ləen anà ines a kwanay ahay bay ite nə, ki lizen dənəm kawa do ataya re.»

Jike sə buway sə wahay bay ata awan

⁶ Yesu a jan atan 'am sə jike a anan awan, a wa: «Dowan a inde a jule buway à guvo anahan, a nay saa bənək ayak wa wan awan, əna kə bənək bay, anga kə wahak bay.

⁷ Dowan ata a jan anà do sa ga mer su way à guvo ata, a wa: «Həna kə gak ava maakan, nen apan ni ta nay abay sə bənək ayak wa wan sə buway anan, əna nə njəďak bay anga kə wahak bay. Suwan gad anan, bina winen apan i nəso anan guvo kəriya nə pa maw?»

⁸ Əna dowan ata a jan nə: «Bahay su doh uno, suwan mbəsak anan apan sə tə viya a anan kərtek aday, ni lan à cakay wa, ni pəkan bərbor tuwwe nə,

⁹ izəne pac hinen ahay nə, i wahay kəməw? Kak kə wahak bay re nə, aday kə gad anan kutok.»

Yesu a mbar anan uwar a inde pə luvon sa man uda awan

¹⁰ Pə luvon a inde nə, luvon sa man uda awan, aday Yesu winen apan i wazay ù doh sə wazay.

¹¹ A man ata awan, uwar a inde mə təra à məndak a ava kuro nga jəmaakan, anga setene sa gan. A mba apan sə tavay bay. A zla nə, mə kərdeh a tuhha.

¹² Yesu a canan anà uwar ata cəna, a ngaman ahay, aday a jan, a wa:

«Mazar, kə mbərak à atəra à məndak anak wa!»

¹³ Cəna, a daf apan alay, kwayan'a uwar ata a tavay lele kutok, a həran nga anà Mbərom.

¹⁴ Cəkəbay, way ata kə cəbak anan anà dō sə lavan nga anà doh sə wazay ata, anga Yesu sa mbar anan uwar ata pə luvon sa man uda ata, ata awan. A jan anà dō ahay kutok, a wa: «Luvon ahay inde mbərka sa ga mer su way ahay, əna suwan kī nen ahay à luvon a mbərka ataya inde aday sa mbar, bina si pə luvon sa man uda aday bay.»

¹⁵ Yesu Ba Məduwen a mbədahan apan, a wa: «Kwanay nà, dō sə mbədəmbədə ahay kələdaw? Pə luvon sa man uda nà, kə pəsiken sla a kwanay ahay, kabay zungo a kwanay ahay sa zla atan à man saa varan atan a'am bidaw?»

¹⁶ Uwar a həna anan nà, winen dō sə zaav ana Ibərahima. Fakalaw kə gak anan alay ava kuro nga jəmaakan nà, abay tədə sə pəsakay anan ahay à alay a Fakalaw wa pə luvon sa man uda itəbay kələdaw?»

¹⁷ 'Am ana Yesu a sə mbədahan atan apan ata a pəkan waray i idə inde anà dō manidə anahan ataya fok. Əna dō azar ataya fok tə taslak mivəl anga mer su way ana Yesu a sa ga lele ataya awan.

Jike sa wan sə bəzan

Mata 13.31-32; Markus 4.30-32

¹⁸ Pə dəba anahan a wa asa, Yesu a wa: «Bahay a Mbərom a ga minje nà, ta maw? Aday ni ga anan minje həna nà, ta maw?»

¹⁹ Ta ga minje nə tə wan sə bəzan.* Dowan a a gəba, a casl anan à guvo anahan, a hay ahay, a təra dədazl si sé məduwen awan, aday məvuhom ahay tə ndakay apan doh pə alay si sé anahan aya ata awan.»

Jike sə wudəh

Mata 13.33

²⁰ A dəba wa asa re, Yesu a ja, a wa: «Bahay a Mbərom ta ga minje nə ta ma asanaw?»

²¹ Ta ga minje tə wudəh sə kwasay way ata awan. Uwar a ra mənjoek, a gan anan, a pak pə nuko anahan gəsədaf maakan. A laḅ anan nà, nuko ata fok a kwasay, a zlambar.»

Jike sə məsudoh mə mbədəc awan

Mata 7.13-14, 21-23

²² Natiya, à alay a Yesu winen apan i zla à Urəsalima nà, a takas kon a azar aya, tə wulən su doh ahay. Aday winen apan i tətakan way anà dō ahay.

²³ A alay ata kutok nà, dōwan a inde, a cəce panan, a wa: «Ba Məduwen, waka Mbərom i tam a nà, azar su dō ahay əngal cəna coy daw?»

Yesu a mbədahan atan apan, a wa:

²⁴ «Njəzlen pi zek sa zla à bahay a Mbərom inde tə məsudoh a mbədəc a njulehwehwe ata awan. Nen ni jak ikwen, dō ahay bayak awan, ti gan may sa zla uda awan, əna ti mba pi zek bay.

²⁵ Aday, alay a i nay, bahay su doh i slabak nà, i tacay anan məsudoh anahan kutok. Ata kwanay nà, kwanay uho mba. Matanan, ki dəzlen anan sə dəcan ayak anà məsudoh, ta sa ja nà: «Manay uho ite. Bahay su doh a manay, təḅan umo ayak wa ite.»

«Bahay su doh ata i mbədahak ikwen ahay apan ta sa ja nà: «Kwanay mayanaw, na san kwanay bay fok.»

²⁶ «Aday ki dizlen anan sa ja kutok: «Da pak way sa pa, da sak way fok tatə iken awan, aday kə wazak à wulən su doh a manay re.»

²⁷ «I mbədahak ikwen ahay apan hwiya ta sa ja nà: «Na jak ikwen lele, na ja nə kwanay mayanaw nà, na san bay jiga awan. Mbəsiken nen səfek. Zlen ayak à man uno wa, kwanay dō sə huwan ahay.»

²⁸ «À alay ata kutok nà, ki cinen anan anà Ibərahima, Isiyaku tə Yakob, aday tu dō maja'am a Mbərom ahay fok à bahay a Mbərom inde. Ata kwanay nà, ki yimen, ki rəcen slan, anga tə tacak pikwen uho.

* 13:19 Yesu a ga minje nà, ti sé sə əga tinen a inde kawa kemsire.

²⁹ Do ahay ti halay ahay nga kwa pə daliyugo ahay wa fok, kwa ta sə wura wa fok. Ti nay pə kərtek a sa pa way à bahay a Mbərom inde.

³⁰ Sənen apan lele kutok, azar su do a ma lah aya pa 'am həna ata nà, ti naa tərà do mədakwidok aya awan. Aday azar su do a mədakwidok ataya ite, ti naa tərà do ma lah aya pa 'am cukutok.»

*Asəder sə Urəsalima ahay
Mata 23.37-39*

³¹ A alay ata ite, Farisa aya inde, ta nay ahay pə cakay a Yesu, aday ta jan: «Zla way anak à man a anan wa, bina Hiridus a gan may sa vad iken.»

³² Əna Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Zlen ka si jen anà do sə wurwer a kawa wan ana ayah ata nà: Luvon sə biten ta sə sidew nə, nen apan ni razl apasay lelibay aya awan, ni mbar anan do sə dəvac ahay. Aday pə luvon maakan anahan a nà, ni ndav anan mer su way uno.

³³ Aya əna, sumor a ni pərahan azar anà cəved uno biten, sidew, aday anjahay sidew kərtek, bina a zla pi zek aday do maja'am a Mbərom à mac uho à man aya bay, sumor a nà, à Urəsalima awan.

³⁴ «Hayaka Urəsalima ahay! Kwanay do sə Urəsalima ahay! Kə vəden anan do maja'am a Mbərom ahay, aday kə tiren anan do a Mbərom sə slənak ikwen ahay ataya tu kon. Aday saray bayak a, na gak anan may sə halak ikwen nga anà kwanay do sə Urəsalima ahay à vo uno, kawa man njəkar sə halan nga anà wan anahan ahay à bərgaslay inde ata awan. Əna hwiya kə ngəmen bay re.

³⁵ Ihe, doh sə mazlaḅ a Mbərom a kwanay i tərà rəgay. Nen ni jak ikwen anan: Ki cinen uno sabay, si azanan ki naa cinen uno nà, à alay a aday ki i jen: “Mbərom à dəf alay sə mazlaḅ anahan pu do sa nay ahay tə sləmay anahan ata awan.†”»

† 13:35 Ca pə Jabuura 118.26.

14

Yesu a mbar anan dōwan a inde pə luvon sa man uda awan

¹ Pə luvon sa man uda a inde nà, bahay sə Farisa ahay a inde, a ngaman à Yesu saa pa way sa pa àga winen. Əna à man ata kutok nà, do a à man sa pa dəf ataya, tə dəfan ide anà Yesu zuhhwe nə lele.

² Aday dōwan a inde à man ata awan, zek anahan a fok nà, ma tar a dəngəleffe, anga dəvac a gan, winen pa 'am a Yesu.

³ Yesu a cəce pə miter sə Tawrita tə Farisa mə ngamay ataya wa, a wa: «Pə luvon sa man uda nà, cəved inde sa mbar anan do dəvac a daw, kabay cəved ibay daw?»

⁴ Do ataya tətəte way a tinen, ta ngam sə mbədahan apan bay.

Coy Yesu a mbəda 'am pə dōwan a ata kutok, a mbar anan, aday a jan à zla way anahan.

⁵ Pə dəḅa anahan a wa nà, Yesu a jan à do sa man ataya asa, a wa: «Kwanay nà, hinahibay wan anak kabay sla anak kə slahak à kurok inde kwa pə luvon sa man uda nà, ki zəḅay anan ahay wa way anak kwayan'a bidaw?»

⁶ Tətəte way a tinen ta mbak apan sə mbədahan apan bay re.

Jike pa man sə njahay à man sə way sa pa

⁷ Natiya, à man ata kutok, Yesu a ca pu do a mə ngamay a ataya nà, ta ca nà, man sə njahay lele aya awan. Anga nan, a gan atan jike sa 'am a anan, a wa:

⁸ «Kak tə ngamak anak à azar uko sə gəḅa dalay nà, kà sa lah sə njahay à man lele inde bay, anga hinahibay à wulen su do a mə ngamay ataya inde nà, do sə zalay iken tə məduwen, i ga inde uda awan.

⁹ Ata, bahay su doh a sə ngamak ikwen ata, i nay pə cakay anak, i jak kutok: “Mbəsakan man sə njahay a anan anà dōwan a anan.” Ata nà, waray i gak sa zla saa njahay à man sə njahay a sə dəḅa ata inde bidaw?

¹⁰ Adəka bugol nà, kak tə ngamak anak à man a nà, kà sa njahay, à man sə njahay su dō məduwen aya inde bay. Ata dō sə ngamak ikwen ata kà sak a canak nà, ijak: “Car uno, hayak! Ka naa njahay à man a lele a anan inde.” Ata i varak mazlaḅ lele pa 'am su dō a mə ngamay a à azar uko ataya awan.

¹¹ Matana awan, kak dōwan a kə hərak anan nga ĩ zek anahan nà, ti təra anan à məndak. Aday kak dōwan a kà mak anan nga anahan à məndak ite nà, ti həran nga nə lele.»

¹² Pə dəḅa anahan a wa nà, a jan anà dōwan a sə ngaman anà dō ahay à azar uko àga winen ata kutok, a wa: «Ka sak a da way sa pa sə azar uko nà, kà saa ngaman apan anà car anak ahay, kabay mərak anak ahay, tu dō anak ahay, aday anà dō sə cakay su doh anak zlıle aya ata bay. Anga tinen nà, ti naa ga azar uko pə luvon a inde, aday ti ngamak saa hamak anan uda awan.

¹³ Əna kak ka dak way sa pa sə azar uko nà, suwan ngaman apan anà dō mətawak aya awan, anà dō mə təra à məndak aya awan, tu dō vədāl aya awan, aday anà dō hurof aya awan.

¹⁴ Natiya Mbərom i daf apak alay sə mazlaḅ anahan, anga dō ataya nà, ti mba apan sə hamak anan uda bay. Əna Mbərom i i hamak anan uda awan, pə luvon anahan saa slabakay anan ahay dō didek aya à məke wa ata awan.»

Jike sə azar uko məduwen awan

Mata 22.1-10

¹⁵ Natiya kutok, dōwan a inde à wulen su dō sa pa daf pə kərtek a tatə Yesu ataya, a sləne jike sa 'am ata cəna, a wa: «Ataslay mível i təran anà dō sa pa way sa pa anahan à bahay a Mbərom inde ata awan.»

¹⁶ Coy Yesu a mbədahan apan kutok, a wa: «Dowan a inde, a ga azar uko məduwen awan, a da way sa pa, aday a ngaman apan anà dō ahay bayak awan.

¹⁷ Alay sa pa daf i sa sla kutok nà, a jan anà dō si mer su way anahan, a wa: “Zla, ka sa jan anà dō uno sə

ngaman atan ataya nə, tã nay həna kutok, anga way sa pa mə lavay zek a coy.”

¹⁸ «Əna dō a mə ngamay ataya fok ta ma nga sa may 'am pi zek wa, ta sa ja: “Mi zlak ayak sabay.” Dō mama'am a a jan anà dō maslan ata, a wa: “Nə sukumak guvo həniniye. Ni zla təktek saa cay apan aday, na gak kem, à sa cəḅak bay ite.”

¹⁹ “Dō hinen ite a wa: “Nə sukumak sla ahay kuro. Suwan nà sa cay pə mer su way a tinen aya aday. Na gak kem. A sa cəḅak bay ite.”

²⁰ “Dō hinen ite asa a wa: “Nen nə gəḅay dalay həniniye, anga nan, ni mba apan sa zlak ayak həna bay.”

²¹ «Natiya kutok, dō maslan ata a ma agay à man ana bahay su doh anahan, a təkəren anan way ataya fok. Way ata a cəḅan anà bahay su doh ata kutok, a jan anà dō maslan anahan ata, a wa: “Zlak ayak nə anga anga à man sə halay nga sə dō ahay ahay tə məgəzləga cəved ahay à wulen su doh inde, aday ngaman ahay anà dō mətawak aya awan, anà dō mə təra à məndak aya awan, anà dō hurof aya awan, aday tu dō vədāl aya təke fok.”

²² “Dō si mer su way ata a zla saa ngaman ù dō ataya awan. Anjahay capəpa nà, a may agay, a nay, a jan anà bahay su doh anahan nà: “Kawa iken su jo ata nà, nə ngamak anan ahay ù dō ataya awan, əna doh kə rahak fan bay. Man mə mbəsak a inde mba.”

²³ «Bahay su doh ata a jan anà dō si mer su way anahan ata asa, a wa: “Zla pə cəved sə kiḅe ahay fok, à guvo ahay. Kà jan anà dōwan aya iken saa tan atan à nga ataya fok nà, təktek tã nay ahay, anga aday doh uno à rah.

²⁴ Tə didek a nà, dō a mə ngamay a mama'am ataya aday sə ngəmay ahay bay ata nà, ti naa tukom way sa pa uno sabay.”»

Cəved sə pərahan azar à Yesu

Mata 10.37-38

²⁵ Pə dəḅa anahan a wa, à alay a Yesu winen pə cəved mba ata nà, dō ahay bayak a tinen apan ti pərahan

azar. Coy, a ma ide à dɔ́ɔ́, a jan atan, a wa:

²⁶ «Dowan kə pərahak uno ahay azar, aday a nan sə tɛra njavar uno nà, á pəlay nen, zal bəbay anahan, zal may anahan, zal uwar anahan, zal gwaslay anahan ahay, zal mərak anahan ahay, aday zal zek anahan a təkede re!

²⁷ Kak dɔ́wan a kə tavakak dɛdom anahan mə zləngad a aday kə pərahak uno azar bay cəna, kə slak sə tɛra njavar uno bay.

²⁸ «Matanan, kak dɔ́wan inde à wulen a kwanay, a nan sa han doh məduwen a lele a nà, i njahay tun, sə bayak apan aday bidaw? I jan à nga anahan kutok: “Doh ata i sa ndav nà, i pa puno fok nə dala jugumaw?”, i san anan pi zek wa aday re ba?

²⁹ Bina, kə sak a pak a saray awan, aday doh ata kə ndəvak sa han sabay nə, do sə canan ataya nə ti mbasay apan bidaw?

³⁰ Do ataya ti ja nà: “Dowan a həna kə pəkak saray su doh, əna kə mbak pi zek sa ndav a wa sabay!”

³¹ «Matanan re, kak bahay a inde, a nan sa ga vɛram tɛ bahay su kon hinen nà, i njahay tun sə bayak apan aday bidaw? I ca apan do anahan ahay nə tinen mbulo kuroroo nà, i sla pi zek sa ga vɛram tu do mbulo kwa kuro cew nà, i san anan pi zek wa aday re ba?

³² Kak bahay ata kə cak apan i sla pi zek saa ga vɛram tɛ dɔ́wan ata tətibay cəna, i slan do maslan ahay pə cakay anà bahay a hinen ata, à alay a winen dɛren mba, i man ù vo ta sa man ayak 'am pi zek wa anga aday tã njad zay.

³³ «Natiya awan, kak dɔ́wan kə mbəsakak anan way anahan ahay fok bay nà, i mba apan sə tɛra njavar uno bay re.»

*Zətene aday a vad sabay ata awan
Mata 5.13; Markus 9.50*

³⁴ Pə dɔ́ɔ́ anahan wa nà, a jan atan 'am sə jike asa, a wa: «Kə sənən apan zle, zətene nà, way lele awan. Əna aday kak zətene ata a vad sabay nà, ti man anan ahay avad anahan a

hərɛɛɛ ata, awana mba anaw? Inde sabay.

³⁵ Zətene ata nà, kə tɛrak way kəriya awan, i tɛra way lele a anga yugo sabay, aday i tɛra way lele a kawa bərborsabay re. Do ahay ti guce anan nə uho kəriya awan. Natiya kutok, sləmay inde pə dɔ́wan a sə sləne 'am a anan nà, á sləne.»

15

*Jike sə tɛman mə lize awan
Mata 18.12-14*

¹ Natiya, do sə cakal jangal ahay, pi zek tu do sə atahasl ahay bayak awan, tɛ halay nga à man a Yesu anga aday ti sləne 'am anahan aya awan.

² Anga nan, Farisa ahay tɛ Miter sə Tawrita ahay ta ma nga sa ja 'am à wulen a tinen a inde ngura ngura ngura, ta wa: «Dowan a anan a tɛma aday do sə atahasl ahay tã pa way tɛ winen nà, angama aday anaw?»

³ Anga nan kutok, Yesu a gan atan jike sa 'am a anan, a wa:

⁴ «Izəne do inde à wulen a kwanay, aday tɛman anahan ahay inde səkat. Kwa á ga sə lize nə kərtək a dɛp nà, i mbəsak azar sə tɛman a kwa kuro dəsudɔ́ nga dəsudɔ́ ataya à kibe, aday i zla saa pəlay anan ahay kərtək ata hus pa sa njaday anan ahay re asanaw?

⁵ Aday, kə njadək anan ahay tɛman a kərtək ata nà, i dɛfay a way anahan jap pə jugom, i may agay nə, tɛ ataslay mivɛl a kutok.

⁶ Kə dɛzlek ahay agay nà, i ngaman ahay anà car anahan ahay, tu do sə cakay su doh anahan ahay, aday i jan atan: “Tasluko mivɛl, anga nə njadək anan ahay tɛman uno a sə lize ata awan.”

⁷ «Natiya awan, həna, nen apan ni jak ikwen, kak do sə atahasl kərtək kə yimak pə ines anahan nà, ataslay mivɛl i ga inde à mburom bayak awan. Ataslay mivɛl ata i zalay ataslay mivɛl anga do ahay kwa kuro dəsudɔ́ nga dəsudɔ́ didek aya, aday ta gan may sa yam pə ines a tinen ahay bay ataya awan.»

Jike sə dala mə lize awan

⁸ Pə dəḃa wa a jan atan 'am sə jike hinen asa, a wa: «Uwar a inde nà, karanga anahan ahay inde kuro, aday kak kərtek a kà sak a lize panan nà, i ga kəkəməw? I han nə uko pə lalam anahan, aday i ca doh anahan ata fok ta sə fəday anan lele. I pəlay bətek bətek hus pa sa njad anan dala anahan ata biḃaw?»

⁹ Kak kà sak a njad a dala anahan ata nə, i ngaman anà məndala anahan ahay tu do sə cakay su doh anahan ataya, i jan atan: «Tasluko mivél pə kərtek awan, anga nə njadək anan dala uno sə lize ata awan.»

¹⁰ «Matanan re, ni jak ikwen, kak aday do kərtek kə yimak pə ines anahan ahay nà, maslay a Mbərom ahay ti taslay mivél anga winen re.»

Jike sa wan mə lize awan

¹¹ Yesu a ja asa, a wa: «Dowan a inde nà, wan anahan ahay inde cew.

¹² Wan zek cəḃew ata a jan à bəban anahan, a wa: «Bəbay uno, vuro anan zlile uno nen saa njad à alay saa pa 'am anak azana ata awan.» Aday dowan ata a gəzlan atan anan zlile anahan acəkan.

¹³ «Pə dəḃa wa mənəcək nà, wan a cəḃew ata a halan nga anà way anahan ahay fok, a sukom a way, aday a zla way anahan pə daliyugo hinen dərən. A man ata nà, a lize anan zlile anahan ata fok ta sə gəsle anan pə way kəriya awan.

¹⁴ «Dala a ndav panan cəna, may a ga pə daliyugo ata tə mindel. Dəce sə way sa pa dukwen a dazlan saa gan kutok.

¹⁵ Anga nan, a zla saa ga mer su way àga do su kon ataya awan. Dowan ata a slan anan saa ba gadura ahay à kiḃe.

¹⁶ A pəlay abay sa pa way sa pa mbala ana gadura ahay ata awan, anga may a han apan, əna dowan a ngəman a bay.

¹⁷ «A dazlan sə jalay pə anjahay anahan à alay a winen àga bəbay anahan ata awan, a ja: «Do si mer su way a bəbay uno ahay dukwen, tinen apan ti pa way sa pa kawa sa nan atan, a

mbəsak patan wa re, aday nen adəka bugol ni mac ta may à man a anan nà, angamaw?»

¹⁸ Suwan ni ma agay, aday ni i jan anà bəbay uno nà: Bəbay uno, na gak ines pa 'am a Mbərom, aday pa 'am anak re.

¹⁹ Na slak həna ki ca upo kawa nen wan si zek anak sabay, təra nen kawa do si mer su way anak kərtek awan.»

²⁰ Natiya a slabak, a may agay kutok.

«Bəbay anahan a canan ayak dərən winen apan i nay ahay cəna, a gan ahay i zek wa. A haw apan, a ban anan həmbok pi zek.

²¹ Wan ata a jan à bəbay anahan kutok, a wa: «Bəbay uno, na gak ines pa 'am à Mbərom, aday pa 'am anak re. Na slak həna kà ca upo kawa nen wan si zek anak sabay.»

²² «Əna bəbay anahan ata a jan u do si mer su way anahan ahay, a wa: «Kagasl, gəḃen uno ahay zana lele aya awan, pəken anan pi zek. Dəfen anan wurdek à alay inde, aday pəken anan təkarak à saray inde.

²³ Pəsiken ahay guson sa sla ma har a lele ata awan, wasluko, duko, aday puko tə ataslay mivél awan.

²⁴ Anga abay wan uno a anan nà, kə tərak kawa ma mac awan, aday həna winen inde tə sifa awan. Kə lizek coy, əna nə njadək a way uno.» Tə dazlan sa ga azar uko tə ataslay mivél awan.

²⁵ «À alay a tinen apan ti ga azar uko agay ata nà, wan a dowan ata zek məduwen a, winen à guvo. Winen apan i may à guvo wa mba aday i dəzley ahay agay bəse nà, a sləne do ahay tinen apan ti ga ara tə agərav awan.

²⁶ A ngaman u do si mer su way a bəban anahan ahay kərtek, a cəce panan ləbara awan.

²⁷ Dowan ata a mbədahan apan, a wa: «Mərak anak kà mak agay, aday bəbay a kwanay a vad guson sa sla, anga kə njadək anan winen inde zay.»

²⁸ «Wan a zek məduwen ata a ngam sa zla u doh sabay. A cəḃan, a ga

mivel. Bəbay anahan a nay uho saa dəbukok anan ayak ù doh.

²⁹ Əna a mbəđahan apan anə bəbay anahan, a wa: “Ngatay, bəbay uno. Ava bayan awan, nen apan ni gak mer su way nə lele mənəna sa gak isew. Na taa dəfak apan re, aday tə winen ata təke đukwen, kula kə varak uno kwa wan sə awak zləkətev a anaya anga sa ga anan azar uko tə məndala uno ahay bay re.

³⁰ Aday wan anak kə lizek anan dala anak tə uwar sa jan uho ahay. Həna a may ahay agay nə kə vəđak anan guson sa sla anga winen asa re!”

³¹ «Bəbay anahan a jan: “Wan uno, iken nə, iken inde ti nen a hwiya asanaw? Abay way uno ahay fok nə, ananak a bidaw?”

³² Sumor a nə, dī ga azar uko tə ataslay mivel awan, anga mərak anak a anan nə, kə tərak kawa ma mac awan, aday həna winen inde tə sifa awan. Kə lizek coy, əna də njadak anan.”»

16

Jike pu do sa ga mer su way tə wurwer awan

¹ Pə dəba anahan a wa asa, Yesu a jan anə njavar anahan ahay, a wa: «Dowan a inde nə, winen zlile awan, aday đukwen do inde kərtek sə lavan nga anə do si mer su way anahan ahay re. Əna do ahay ta ma 'am pə dowan ata à man a bahay su doh anahan ta sa ja nə: “Do si mer su way anak a anan winen apan i nes anan dala anak kəriya awan.”

² «Bahay su doh ata a sləne 'am ata cəna, a ngaman anə dowan ata kwayan'a, aday a jan, a wa: “Nə slənek do ahay ta mak apak 'am. Duko anan mer su way anak iken a sa ga anan tə zlile uno nen sə mbakak anan ata awan, bina iken ki tərə do si mer su way uno sabay.”

³ «Do si mer su way ata a ma nga sə jalay kutok, a wa: “Aday həna jiga nə, ni ga nə kəmaw? Bahay su doh uno kə larak nen i mer su way anahan wa re. Bənuko jœ, ni mba apan bay, aday ni dubok way pə do ahay wa,

wita đukwen waray re. Pa ga həna jiga nə, kəma kutok anaw, zek uno?”

⁴ Iyo, həna nə njadak anan nga sa 'am a nen saa ga ata kutok. Aday kwa bahay su doh uno kə larak nen i mer su way anahan wa đukwen, do ahay ti təma nen əga tinen re.”

⁵ «A ngaman ahay anə do sə təma gudire pə bahay su doh anahan ataya wa kərtek kərtek fok. A cəce pu do mama'am a wa, a wa: “Gudire ana bahay su doh uno inde apak nə jugumaw?”

⁶ «Dowan ata a mbəđahan apan, a wa: “Gudire sə amar ana bahay su doh anak inde upo, gungwan səkat.”

«Do si mer su way ata a jan, a wa: “Ihe, təma dərəwel sə gudire anak həna kwayan'a. Njahay aday vindey apan nə, gungwan sə amar kwa kuro dərə bina səkat sabay.”

⁷ «A jan anə do hinen asa, a wa: “Aday iken, gudire ana bahay su doh uno inde apak nə juguma ite anaw?”

«A mbəđahan apan, a wa: “Gudire sa ndaw anahan inde upo buho səkat dərə.”

«Do si mer su way ata a jan nə: “Ihe, gəba dərəwel sə gudire anak kagasl, aday vindey ahay apan nə gudire sa ndaw ata nə, buho səkat fudo.”

⁸ «Bahay su doh anahan ata kə varak anan zlangar anə do si mer su way anahan ata awan, anga dowan ata kə gak mer su way sə wurwer à wulen a tinen inde. Anga do sə daliyugo a anan aya nə, tə zalay do sə ide jiyjay ahay ta sa ga mer su way sə wurwer.

⁹ «Natiya, nen apan ni jak ikwen, kwanay nə, bənen car tə do ahay tə zlile sə daliyugo a anan aday bidaw? Ata, zlile sə daliyugo a kə sak a ndav pikwen wa nə, Mbərom i təma kwanay pə cakay anahan a sə coy kutok.

¹⁰ «Kak dowan aday kə mbak apan sa gan nga anə way bayak a bay ata tə cəved a nə, kwa way bayak a đukwen i mba apan sa gan nga tə cəved a re. Aday kak dowan a a mba apan sa gan nga anə way bayak a bay ata tətibay

nà, kwa way bayak a ðukwen i mba apan sa gan nga tətibay re.

¹¹ Matanan, kak abay ki mben apan sa gan nga anà zlile sə daliyugo a anan tətibay nà, waya saa mbakak ikwen anan zlile ðidek a aday ki gen anan nga anaw?

¹² Kak aday abay ki mben apan sa gan nga anà zlile su ðo hinen ahay tətibay nà, waya sa varak ikwen mbala ana kwanay a saa lavay ata mba asa anaw?»

*Atə Mbərom tə dala
Mata 6.24*

¹³ «Dowan saa mba apan sa gan mer su way anà bahay su doh ahay cew nà, ibay. Anga kə pəlak anan ðo kərtek a lele nà, i nan ide anà ðowan hinen ata awan. Kabay, tə njahak tu ðo kərtek a lele gerger cəna, i kədey anan ðowan a hinen ata awan. Matanan, ki mben apan sa gan mer su way anà Mbərom aday sə pəlay dala, cew maya ðukwen, i ga zek bay re.»

*Atə Yesu tə Farisa ahay
Mata 11.12-13, 5.31-32; Markus
10.11-12*

¹⁴ Farisa aya inde à man ata tə sləne 'am a Yesu ma ja ataya fok nà, ta ma nga sə mbasay apan anga tinen a aday nà, tə pəlay zlile tə mindel.

¹⁵ Anga nan, Yesu a jan atan, a wa: «Kwanay aday nà, ki gen anan may, ðo ahay ta ca pikwen nà, kawa ðo lele aya awan. Əna cəkəbay Mbərom nà, a san way sə mivel a kwanay aya zle. Bina way aday ðo ahay tə həran nga ata nà, Mbərom a ca pə way ata ite nà, kawa way ma ga mənjadak awan.

¹⁶ Kwakwa ata nà, ðo ahay tə pərahan azar anà Mbərom nà ta sə ðəfan apan ana Tawrita a Musa tə deftere ana ðo maja'am a Mbərom ahay. Əna a bənay ahay kwa pə ana Yuhana ðo sa gan baptisma anà ðo ahay ata wa nà, ðo ahay tinen apan ti ðakay anan ləbara sə bahay a Mbərom mugom awan. Natiya kuwaya kə gak anan may sə ndərɓoc uda zek, anga sə dəzle a uda awan.

¹⁷ Aya əna, Tawrita a Musa nə lele hwiya. Andav a daliyugo tə bagəbaga mburom nà, wita way ma da 'am a bugol bay. Ma da 'am a adəka nà, sə lize a wa alfabe kərtek à Tawrita a Musa wa, i ga zek bay.

¹⁸ «Matanan re, kuwaya kə rəzłak anan uwar anahan, aday kə gəbak uda uwar hinen nà, wita kə gak mədigwed. Dowan kə gəbak uwar a ma razl a ata ðukwen, winen kə gak mədigwed ite re.»

*Atə Lazarus tə dowan a inde zlile
awan*

¹⁹ Pə dəba anahan a wa asa, Yesu a jan atan, a wa: «Dowan a inde nà, winen zlile awan. Zana anahan a sa pak pi zek təkede nà, lele awan, aday sə dala bayak a re. Pə luvon, pə luvon fok nà, winen mə njahay a nə, à barbarar inde.

²⁰ Dowan a inde ite, tə ngaman Lazarus, winen mətawak awan. A taa nahay nə pə məsudoh a dowan ata awan, aday zek anahan a ðukwen, mbəlak a dəkdek.

²¹ A gan may sa pa way sa pa sə pəpasay pə dowan a zlile ata wa ata awan. Kəla ahay ðukwen, ta nay ahay sə ndəlkeɗ anan mbəlak a anahan a ataya awan.

²² «Natiya kutok, dowan mətawak ata a mac, aday maslay a Mbərom ahay tə gəbak anan ayak à man ana Ibərahima, pə cakay a Mbərom. Do sə zlile ata ðukwen a mac ite re, aday ta la anan à məke.

²³ A man ata kutok nà, dowan a zlile ata, winen apan i ga dəcə bayak awan. A ca ide à mburom, a canan ayak anà Ibərahima tə Lazarus, tinen miya awan, dəren.

²⁴ A zlah pi zek, a wa: “Ibərahima! Kem, nà gak i zek wa ite! Amboh, slan Lazarus, à tar wan sə alay anahan à a'am inde, aday i naa təlo pə miresl aday ũ go ziyya ite. Bina nen apan ni ga dəcə ũ uko a anan inde tə mindel.”

²⁵ «Ibərahima a mbədahan ahay apan ite, a wa: “Matanan, wan uno. Əna ənga, bayak pə anjahay anak à alay iken tə sifa mba ata aday. Iken nà, kə njahak à barbarar a inde, aday

Lazarus nà, kà gak dāce bayak awan. Həna ite nà, winen, winen apan i man uda à man a anan, aday iken ite dukwen, ki ga dāce kutok.

²⁶ Tə winen ata təkə dukwen, cəved inde aday dō a manay i dāzlek ayak à man a kwanay nà, ibay, kabay dō a kwanay i nay à man a manay dukwen, i ga zek bay re. Anga məkə inde sololo à wulen a nuko.”

²⁷ «Dowan ata a mbəḏahan apan asa: “Amboh, Ibərahima! Kem, slan Lazarus āga bəbay uno ite.

²⁸ Anga mərak uno aya inde dāra nà, u no Lazarus ā sa təkəren atan 'am à sləmay ite, anga aday tā sa nay à man sə dāce uno a anan inde sabay ite.”

²⁹ «Ibərahima a mbəḏahan apan asa, a wa: “Tawrita a Musa tə deftere ana dō maja'am a Mbərom ahay inde asənə, mərak anak ataya tē dāfan atan apan bidaw?”

³⁰ «Dowan ata a jan asa, a wa: “A'ay! Ibərahima, bəbay uno, wuna! Əna, hinahibay dō sə məkə kà zlak patan dezl nà, ti yam pə ines a tinen ahay tə didek awan.”

³¹ «Ibərahima a jan, a wa: “Matanan. Əna kak mərak anak ataya tə slənek anan anan 'am a Musa tu dō maja'am a Mbərom ataya bay cəna, kwa dō sə məkə a ā zla təkede nà, ti slənen a bay re.”»

17

'Am sə pəse ines ahay

Mata 18.6-7, 21-22; Markus 9.42

¹ Yesu a jan anà njavar anahan ahay asa, a wa: «Hwiya way ahay inde, tinen apan ti zla anan dō zənzen a i ines ahay inde. Aya əna, dāce i tərən anà dō sa njak anan dō ahay aday tā ga ines ataya awan.

² Natiya, ata pə dōwan a sa njak anan dō ahay ata nà, suwan pə winen tē banan van à dungo, aday tē larak anan ayak à bəlay inde. Bina, dō aday winen apan i njak dō ahay matanan ata nà, Mbərom i ga anan alay tə dōwan ata zal pa sa lar anan à bəlay inde ata wa.

³ Matanan, liven anà zek a kwanay ahay lele.

«Aday, kak mərak anak inde, kà gak ines nà, suwan dakan anan tə təpa təpa awan. Winen ite kà təmahak, kə mbəsakak anan ines anahan ata nà, pəsen anan.

⁴ Kwa abay ā ga winen apan i gak ines pə luvon kərtek a saray cuwbe, aday winen apan i nay ahay à man anak dukwen saray cuwbe ta sa ja nə “Amboh, nə yimak pə ines uno!” nà, iken dukwen, pəsen anan acəkan ite re.»

Adaf nga pə Yesu

⁵ Natiya, pə dəba anahan a wa nà, dō maslan a Yesu ataya ta jan nà: «Ba Məduwen, man umo zek aday adaf nga a manay pə Mbərom ā zəga ite!»

⁶ Bahay a tinen ata a mbəḏahan atan apan nà: «Kwa adaf nga a kwanay ā ga inde nə mənjoek, kawa wan sə bəzan mənjoek nà, ki mben apan sa jan anà dədazl sə ngəvəray: “Ndaha à man a anan wa, aday ka saa njahay à bəlay inde!” dukwen, i bənək ikwen à 'am wa re.»

Do si mer su way lele awan

⁷ Yesu a ja asa, a wa: «Hinahibay dōwan a kwanay kərtek a, aday dō si mer su way anahan inde, winen apan i ga mer su way à kiḃe, kabay winen apan i bal təman ahay. Kà mak ahay à kiḃe wa nà, bahay su doh anahan i jan: “Hayak ahay, pa daf!” kwayan'a dāw?

⁸ I jan adəka bugol nà: “Do ahay way sa pa, mbəḏahan anà zana, aday kà naa vuro way sa pa tə way sa sa aya awan.” Aday i jan: “Iken, ki naa pa nà, pə dəba anahan a wa!” bidaw?

⁹ Kwanay kə jilen nà, i gan suse anà dō si mer su way anahan ata anga kà gak anan mer su way ataya dāw?

¹⁰ «Kwanay a dukwen matanan re. Ka sak i gen anan mer su way mbala a Mbərom sa jak ikwen: “Gen anan!” ataya nà, jen adəka nà: “Manay nà, dō sa ga mer su way anak ahay ca. Ma ga nə mer su way mbala ana manay a saa ga ata awan.”»

Yesu a mbar anan do mə dugwad aya inde kuro

¹¹ Natiya, à alay a Yesu winen apan i zla à Urəsalima nà, a zla tə wulen ana daliyugo sə Samariya tə Galile.

¹² A sa jəka i dəzle à wulen su doh a inde nà, tə zlangay tə dōwan aya inde kuro, mə dugwad aya awan. Tə tavay zad,

¹³ aday ta jay 'am tə məgalak awan, ta wa: «Ambəh Yesu, bahay a manay, mâ gak i zek wa ite!»

¹⁴ Yesu a canan atan ayak ite cəna, a jan atan, a wa: «Zlen, aday ka si ken anan anan zek a kwanay anà do sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom.» A alay a tinen apan ti zla à man ana do sə gədan dundo à way ahay ataya kutok nà, tinen a fok tə mbərak.

¹⁵ Əna do a kərtek à wulen a tinen ata wa, a ca apan kə mbərak ata nà, pəlasl, a ma pə dəba à man a Yesu, a dazlan sə həran nga anà Mbərom tə məgalak awan.

¹⁶ A dəzley ahay à man a Yesu cəna, a dukwen gərmec ta sə rihen nga u vo, a ngəran kutok. Dōwan ata nà, winen Samariya ahay.

¹⁷ Yesu a cəce kutok, a wa: «Na wa, do a kuro ataya fok nà, tə mbərak re ba? Aday azar su do a dəsudə ataya nà, tinen aha kəlanaw?»

¹⁸ Dōwan sə jalay apan aday sa naa ngəran anà Mbərom nà, ibay, si mədurlon a anan taayak kələdaw?»

¹⁹ Pə dəba wa kutok, a jan anà dōwan ata awan: «Slabak, zla way anak. Mbərom kə mbərak iken anga kə dəfak upo nga.»

Yesu i sa may ahay nà, ma i təra aday anaw?

Mata 24.23-28, 37-41

²⁰ Natiya, pə dəba anahan a wa kutok Farisa ahay tə cəce pə Yesu wa, ta wa: «Bahay a Mbərom a i sa slay ahay nà, siwaw?»

Winen a mbədahan atan apan, a wa: «Bahay a Mbərom a i slay ahay aday nà, dōwan i canan tə ide bay.

²¹ Dōwan i mba apan sa jəka: “Bahay a Mbərom nə winen həna” kabay “Winen tiya” bay re. Əna, sənən apan lele, bahay a Mbərom nà, winen à mivél a kwanay aya inde adəka coy.»

²² Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a jan anà njavar anahan ahay, a wa: «Alay a inde i slay ahay, aday ki gen anan may sə cinen uno apan way sə luvon kərtek à wulen a kwanay inde. Əna i ga pikwen zek bay re.

²³ Ti naa jak ikwen asa: “Almasihu nə winen həna” kabay “Winen tiya” nà, kà sa ngəmen sa zla à man ataya bay.

²⁴ Anga nen, Wan su Do, ni may ahay nà, kawa awuted a Mbərom sə wuted pərad, aday do ahay fok ta san apan zle ata awan.

²⁵ Əna way ata i saa təra nà, nen Wan su Do ni ga dəcə bayak awan, aday do a sə wuswes anan aya dukwen, ti ngam nen bay re.

²⁶ «À alay a Wan su Do i may nà, way ahay ti təra nə kawa sə təra à alay ana Nuhu ata re.*

²⁷ A alay ata nà, do ahay tinen apan ti taslay mivél sa pa way ahay, ta sa sa way a tinen ahay, sə gəba uwar ahay, aday sa var a dəna a tinen ahay à mbaz, hus pə luvon ana Nuhu sa zla way anahan à kwalalan inde ata kutok. Pə dəba anahan a wa cəna, iven sukwat ahay ngəv ngəv kutok, pa rah anan daliyugo nə fadada, pa lize anan do ataya fok.

²⁸ «Aday asa, ni i may ahay nà, i ga nə kawa way sə təra à alay ana Ludu ata awan. A alay ata nà, do ahay tinen apan ti pa way, ti sa way ahay, tinen apan ti sukom anan way tə way a tinen ahay, aday tinen apan ti sukom uda re, tinen apan ti casl guvo ahay, aday tinen apan ti han doh ahay re.

²⁹ Aday, pə luvon ana Ludu sa nay way anahan à Sodoma wa ata nà, uko pi zek tə mətətok sə uko awan, tə pəkay ahay à mburom wa, dənam lize anan do ataya fok re.†

* 17:26 Ca pə Laataanooji 6.5-12, 7.6-23. † 17:29 Ca pə Laataanooji 19.24-25.

³⁰ Aday pə luvon uno nen Wan su Do saa may ahay ata nà, way ahay ti təra matanan. Dowan saa san pi zek nà, ibay re.

³¹ «Əna pə luvon ata kutok nà, do aday winen pa nga su doh dukwen à dazay, à haw, əna à sa ray ahay way anahan ahay ù doh wa bay. Dowan a winen à guvo dukwen, à saa nay ahay agay bay re.

³² Ənga, bayiken pə way a uwar a Ludu sa ga ata aday.‡

³³ Matanan, dowan a kà gak anan may sa tam anan sifa anahan nà, i lize anan. Aday do sə lize anan sifa anahan nà, i tam anan adəka bugol.

³⁴ «Nen nà, ni jak ikwen anan acəkan: Pə luvon ata nà, kwa do ahay cew mə nahay a pə lala kərtek a dəp nà, do kərtek a nà, ti gəba anan, aday do hinen nə ti mbəsak anan.

³⁵ Kwa uwar ahay cew tinen apan ti gan pə kərtek a dəp nà, do kərtek a nà, ti gəba anan, aday do hinen nə ti mbəsak anan. [

³⁶ Kabay do ahay cew tinen à guvo kərtek a inde dəp nà, do kərtek a nə ti gəba anan, aday do hinen nə ti mbəsak anan.]»

³⁷ Njavar anahan ahay tə cəce panan kutok, ta wa: «Ba Məduwen, way ata i sa ga zek jiya nà, ahaw?»

A mbədahan atan apan, a wa: «À man a aday way ma mac a inde ata cəna, mugudok ahay ti halay nga bayak a nà, à man ata awan.»

18

Jike pə mədukway sə uwar a inde tə bahay

¹ Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a gan jike sa 'am a anan anà njavar anahan ahay, anga aday tã sa ya nga sa gan amboh anà Mbərom bay.

² A jan atan kutok, a wa:

«À wulen su doh a inde nà, bahay sa man ata nə a jəjaran anà Mbərom bay jiga awan, aday a təma 'am a dowan itəbay fok re.

³ Mədukway sə uwar a inde à wulen su doh ata ite, a taa nay ahay cuhcəh əga bahay ata awan, a jan anà bahay ata nà: “Amboh, go anan sariya uno inde à wulen a manay tu do manide uno ite.”

⁴ Əna hwiya bahay ata a ngam sa gan anan sariya anà uwar ata bay, hus sariya anahan ata kə njahak bayak awan.

«Coy, bahay ata a jalay à mivel anahan inde, a wa: “Kwa abay nə jəjaran à Mbərom bay, kwa nə təma 'am su do bay təkede nà,

⁵ suwan ni gan anan sariya anahan a anan. Bina mədukway sə uwar a anan winen apan i taa wuse nga ta sa nay ahay əga nen sidew sidew anga 'am sə sariya anahan a anan.”»

⁶ Pə dəba anahan a wa kutok nà, Bahay Yesu a jan atan asa, a wa: «Ənga, jilen pə way a bahay a sa ga ata lele aday!

⁷ Kwanay kə sənən apan ite bay daw? Matanan, Mbərom bugol nà, i man zek anà do anahan sa taa gan amboh luvon tə ipec ataya re bidaw? I ga apan munok bay asanaw?

⁸ Nen apan ni jak ikwen anan həna: Mbərom i man zek anà do anahan ataya bəse. Aya əna, nen, Wan su Do ni saa may ahay pə daliyugo nà, ni tan ahay à nga anà do sa daf upo nga ahay dəp daw?»

Jike pə Farisa inde, tu do sa cakal jangal

⁹ Natiya, do azar aya inde à man ata, tinen tə jalay nà, tinen do didek aya awan. Aday tə kədey anan do azar aya re. Anga nan, Yesu a gan atan jike miza asa, a wa:

¹⁰ «Dowan aya inde cew ta zla ù doh sə mazlaə a Mbərom saa ga amboh. Dowan a kərtek a nà, Farisa ahay, aday do hinen ite nà, winen do sə cakal jangal.

¹¹ «Farisa ata a tavay, a ga amboh à mivel anahan inde, a wa: “Mbərom, suse anak anga nen nà, do mi nes a kawa do azar aya ite bay. Aday nen dukwen kawa do sə cakal jangal

‡ 17:32 Ca pə Laataanooji 19.26.

a anan ite bay re. Nen do sə akar bay, na ga mədigwed bay, aday nen huwan a bay re.

¹² Na ga sumaya pə lumō fok nā, saray cew. Nə njadək way cəna, à kuro wa fok nā, nə varak anan kərtek awan.”

¹³ «Do sə cakal jangal ata ite, a tavay dāren, a nan sa ca idē à mburom bay fok. A ma nga sə jalay mārava si zek anahan*, a wa: “Mbərom, amboh. Nā gak ĩ zek wa ite, anga nen nā, do sə atahasl.”»

¹⁴ Natiya, Yesu a ndav anan kutok, a wa: «Sa zla agay didek a pa 'am a Mbərom a nā, do sə cakal jangal ata awan, bina Farisa ata bay. Anga dōwan kə həkək anan nga ĩ zek nā, Mbərom i man anan nga anahan à mēndak. Aday dōwan kə mak anan nga anahan à mēndak ite nā, Mbərom i hēran nga adəka.»

*Yesu a daf ngama pə gwaslay ahay
Mata 19.13-15; Markus 10.13-16*

¹⁵ Natiya, pə dəba anahan a wa kutok nā, do ahay ta nan anan ahay gwaslay cacədew aya anā Yesu, anga aday à daf patan alay sə ngama. Əna njavar anahan ahay ta ca apan do ahay tinen apan ti nay anan ahay gwaslay ahay ata nā, ta ma nga sə gafan 'am anā do ataya awan.

¹⁶ Yesu a ngaman ahay anā gwaslay ahay pə cakay anahan, aday a jan anā njavar anahan ataya ite, a wa: «Mbəsiken anan ahay gwaslay ahay, kə gifen atan 'am sa nay ahay pə cakay uno bay, anga bahay a Mbərom mə lavay zek a adəka nā, anā do sa ga minje tə tinen anaya ata awan.

¹⁷ Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a hēna: Kuwaya kə tēmahak Mbərom bahay anahan kawa wan cədew bay nā, Mbərom i ga apan bahay kula itəbay.»

Bahay a inde zlile awan

Mata 19.16-30; Markus 10.17-31

¹⁸ Pə dəba anahan a wa nā, bahay a inde a cəce pə Yesu wa, a wa: «Miter,

lele a anan, ni ga nə ma aday ni saa njad sifa sa ndav bay ata anaw?»

¹⁹ Yesu ite a mbədahan apan, a wa: «Ka wa nen lele a nā, angamaw? Dōwan inde lele ibay, si Mbərom a kərtek.

²⁰ Na wa, ka san nga sa 'am a Mbərom mə baslay aya zle asanaw? Kə ga mədigwed bay, kə vad nga su do bay, kə ga akar bay, kə gad mungwalay pu do bay, dəfan apan anā atə bəbay anak tə may anak.†»

²¹ Dōwan ata a mbədahan apan kutok, a wa: «'Am ataya fok nā, nə bənək atan lele, kwa à alay a nen cədew a mba.»

²² Yesu a sləne 'am a dōwan ata cəna, a jan nā: «Tə winen ata təkə nā, way inde kərtek kə mbədəkək panak re: Zla, sukōm anan way tə way anak ahay fok, aday kə gəzlan anan dala a anā do mətawak aya awan. Matanan kutok, ki i njad zlile anak à mburom. Aday hayak, pəruho azar.»

²³ Əna dōwan ata a sləne anan 'am a Yesu ata cəna, a cəban, anga winen zlile awan.

²⁴ Yesu a zəzor anan dōwan ata lele nā, a wa: «Ma dan 'am awan anā do zlile awan sa zla à bahay a Mbərom inde.

²⁵ Kə sənən apan zle, zlugweme i ndərmađ tə məkə sə ləpəre nā, i ga zek bay. Əna ma da 'am a sə zalay way ata nā, do sə zlile sa zla à bahay a Mbərom inde ata awan.»

²⁶ Do sə sləne 'am anahan a sa ja matanan ataya nā, ta wa: «Kak sə matanan cukutok nə, waya saa mba apan saa tam aday sa zla à bahay a Mbərom inde anaw?»

²⁷ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Pu do zənzen a nā, i ga zek bay, əna pə Mbərom nā, way ahay fok a ga zek ca.»

²⁸ Pə dəba anahan a wa nā, Piyer a jan ite, a wa: «Aday manay hēna nā, mə mbəsakak anan way a manay ahay fok sə pərahak azar asanaw?»

²⁹ Yesu a jan atan, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a hēna: Do

* **18:13** Dōwan ata a dəcan à mbac anahan. Ata əga tinen, a nan sa ja nā, kə jalay mārava si zek anak.

† **18:20** Ca pə Gurtaaki 20.12-16; Tooktaaki Tawreeta 5.16-20.

aday kà mbəsakak anan doh anahan, kabay dalay anahan, kabay mərak anahan ahay, kabay dō anahan ahay, kabay gwaslay anahan ahay anga bahay a Mbərom ata nà,

³⁰ kwayan'a hənà, i naa njad' anan uda way anahan ataya bayak awan, zal panan adəka. Aday i njad' anan uda way anahan ahay cəna coy bay re. Azanan, pə uho saa nay ata nà, i naa njad' nà, sifa sa ndav bay ata pa 'am re.»

Yesu a dəkay anan amac anahan ta sə slabakay anahan asa

Mata 20.17-19; Markus 10.32-34

³¹ Natiya, Yesu a ngaman anà dō maslan anahan a kuro nga cew ataya demdem kəcah à wulen sə dō ahay wa, a jan atan nà: «Ihe, pəken sləmay pa 'am a anan aday. Sənen anan hənà, mənuko apan dī zla à Urəsalima. A man ata kutok nà, way ana dō maja'am a Mbərom ahay sə vinde pi nen, Wan su Do, ataya fok i i ga zek kutok.

³² Ti varan nen à alay inde anà dō sə pəra ahay. Tinen ti mbasay upo, ti ro mindel, ti cəre upo mənə,

³³ ti ndəbay nen, aday ti i vad' nen kutok. Əna cəkəbay aday, pə luvon maakan anahan a nà, ni i slabakay ahay way uno à məkə wa.»

³⁴ 'Am anahan a sa jan ù dō maslan anahan ataya nà, tinen tə sənək anan 'am ata bay jiga awan. Pə tinen nà, 'am ata mi dər a mba, anga 'am ata a nan sa ja nə maw nà, tə sənək a bay re.

Yesu a mbar anan hurof a inde à Yeriko

Mata 20.29-34; Markus 10.46-52

³⁵ Natiya, à alay a Yesu winen apan i dəzle à wulen su doh sə Yeriko bəse coy nà, hurof a inde mə njahay a pə cakay cəved', winen apan i dubok way pə dō ahay wa.

³⁶ Dowan a hurof ata a sləne nə dō ahay tinen apan ti zla tə cəved' ata nà, a cəce patan wa, ləbara awan.

³⁷ Do ataya ta jan nà: «Yesu dō sə Nazaratu, winen apan i zla tə cəved' a anan.»

³⁸ A sləne 'am ata cəna, a zlah pi zek, a wa: «Yesu, wan ana Dawuda, nà gak i zek wa ite!»

³⁹ Do mə lahay a pa 'am a Yesu pə cəved' ataya ta ma nga sə gafan 'am, ta jan nà: «Tacay 'am. Njahay tete.»

Əna hwiya dōwan ata a ngam sə təma 'am a tinen ata bay. A ma nga sə zakay anan azlah tə məgalak a bugol, a wa: «Amboh, wan a Dawuda, nà gak i zek wa ite!»

⁴⁰ Yesu a sləne 'am anahan ata nà, a tavay jek, a jan ù dō ataya nà: «Ənga, bənen anan ahay alay à man uno a aday.» Tə bənan ahay alay à man a Yesu awan. A dəzley pə cakay anahan a nà, Yesu a cəce panan kutok, a jan:

⁴¹ «A nak nà gak nə maw?»

Dowan ata a mbədahan apan, a wa: «Ba Məduwen, u no, təbo anan ide uno ahay ite!»

⁴² Yesu a jan: «Kə mbərak coy! Ka mbar nà, anga kə dəkak upo nga ata awan.»

⁴³ Kwayan'a, ngurret ide anahan ahay tə təkək acəkan. Winen ite gədek sə pərahan azar anà Yesu. A dazlan sə həran nga anà Mbərom, aday dō sə canan anà way ata fok, ta ma nga sə həran nga anà Mbərom ite re.

19

Atə Yesu tə Zakayus

¹ Natiya kutok, Yesu a dəzle à Yeriko, aday winen apan i zla tə wulen su doh ata awan.

² Dowan a inde à wulen su doh ata, tə ngaman Zakayus, winen zlile awan, aday winen bahay su dō sə cakal jangal ahay.

³ A gan may sə canan anà Yesu ite, əna a mba apan sə canan bay, anga dō ahay inde bayak awan, aday dukwen winen dō betele a re.

⁴ A haw pa 'am, a ján i sé sə ngəvəray inde, anga aday à canan à Yesu, bina Yesu winen apan i zla tə cəved' sa man ata awan.

⁵ Yesu a dəzle ù vo sə ngəvəray ata nà, a cak ayak uda ide, aday a canan ayak anà Zakayus. A jan ayak, a wa: «Zakayus, dazay ahay kagasl bəse.

Bina, biten nà, ni zla àga iken, nen nà mbəlok anak awan.»

⁶ Zakayus a sləne 'am ata cəna, a dazay ahay i sé ata wa kwayan'a, ta zla tə Yesu àga winen awan, a təma anan Yesu tə ataslay mível awan.

⁷ Do ataya fok tə canan anà Yesu sa zla àga Zakayus ata nà, a cəban atan. Anga nan ta ma nga sə gədan azar, ta wa: «A zla àga do sə atahasl a anan jiga nə ləbara maw?»

⁸ Natiya kutok, Zakayus a tavay pa 'am a Yesu, a jan: «Miter, nen nà, ni gəzla anan zlile uno wurasl i zek wa, aday ni varan anan əngal awan, anà do mətawak aya awan. Aday asa, kak way su do inde nə ngəzərak panan tə danakay dukwen, ni man anan uda məcapar fudo.»

⁹ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Biten a anan nà, zay a Mbərom kə tərak à gulom su doh a anan, bina Mbərom kə təmak iken. Iken a dukwen, zahav ana Ibərahima guzgwez a re asanaw?»

¹⁰ Anga, nen Wan su Do, na nay ahay nà, sə pəlay do məlize aya awan, aday sa tam atan.»

Jike su do si mer su way ahay

Mata 25.14-30

¹¹ Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a gan jike sa 'am anà do sa pak sləmay pa 'am anahan ataya awan. Anga tinen tə bayak nà, Yesu i saa dəzle à Urəsəlima nə, bahay a Mbərom i i kay zek uho kutok.

¹² Anga nan a jan atan, a wa:

«Dowan a inde nà, winen ngəlaw awan, a slabak sa zla pə daliyugo dərən awan, anga aday ti i dəfay anan ahay bahay a pu do anahan ahay, aday i may agay.

¹³ A alay a winen apan i ra zek sa zla nà, a ngaman anà do si mer su way anahan azar aya kuro, aday a gəzlan atan dala sə mbəda anan alay anà tinen a fok. A varan anà kuwaya fok dala sə gura kərtek. A jan atan nà: «Mbədihen anan alay, hus pə luvon uno saa may ahay ata awan.»

¹⁴ «Pə dəba anahan a wa nà, do a sə wulen su doh anahan ataya tə sləne

sa jəka winen kə zlak pə daliyugo dərən a aday ti dəfay anan ahay bahay pa nga a tinen ata nà, a cəban atan anga tə pəlay anan bay. Anga nan ta slan do ahay à dəba anahan wa saa jan anà do sa man ataya nà: «A nan umo dowan ata à njahay bahay a pa nga a manay bay.»

¹⁵ «Tə winen ata təkə dukwen hwiya tə dəfak anan ahay bahay a pa nga a tinen təktek. Winen a may ahay agay kutok. A ngaman anà do anahan a winen sə gəzlan atan dala ataya fok, aday a nan sa san, ta ga nə ma tə dala anahan a sə gəzlan atan ata anaw.

¹⁶ «Do mama'am awan, a nay ahay, a jan: «Bahay uno, iken kə vuro nə dala sə gura kərtektəkke. Əna dala anak kə wahak ahay apan kuro, uwec wa may sə dala a re.»

¹⁷ «Bahay ata a mbədahan apan, a wa: «Ka gak mer su way lele tə way bayak a bay awan. Anga nan, həna ni dəf iken bahay awan, aday ki lavan nga anà wulen su doh ahay kuro.»

¹⁸ «Do mə slala cew awan, a nay ahay ite, a jan: «Bahay uno, iken kə vuro dala sə gura nə kərtektəkke, əna dala anak kə wahak ahay apan dāra, uwec wa may sə dala a re.»

¹⁹ «Bahay ata a mbədahan apan, a wa: «Iken dukwen ka gak mer su way lele a re. Nə dəfak iken bahay awan, ki lavan nga anà wulen su doh ahay dāra ite.»

²⁰ «Do hinen a nay ahay ite asa, a jan anà bahay ata, a wa: «Bahay uno, dala anak həna, nə ndakak apan man a zana inde.

²¹ Nə jəjarak tə mindel. Na san zle, iken do jinje awan. Anga à man a aday kə dəfak ayak way bay, ka zla sa ray ahay way à man ata wa re. A man a aday kə caslak ayak way bay, ka zla sə cəray wa way re.»

²² «Bahay ata a mbədahan apan, a wa: «Iken nà, do lelibay awan. Ni gak sariya pa 'am anak a anan. Ka san apan zle nen nà, do jinje awan. A man a nə dəfak way bay dukwen nə gəbay ahay wa way re. Aday à man a nə

caslak awan bay dukwen, nə cəray wa way re bidaw?

²³ Kak sə matanan nə, kə nduko ayak man pə dala uno à bank bay nə, angamaw? Aday ata na mak agay nə, kagasl ni tan ahay à nga nə kə wahak apan bidaw?”

²⁴ «A jan anà do ahay kutok, a wa: “Təmihen panan dala a kərtek a anan, aday viren anan anan apan anà do a aday dala anahan kə wahak apan wan a kuro ata awan.”

²⁵ «Tinen tə mbədahan apan ite, ta wa: “Ba Məduwen, winen bugol nə, dala anahan nə inde kuro asənə, mi varan anan apan asa daw?”

²⁶ «A jan atan, a wa: “Nen nə, ni jak ikwen anan: Kuwaya way anahan inde cəna, ti zəgahan anan apan adəka, əna do aday way anahan nə mənjoek ata nə, ti ngəzar panan kwa mənjoek anahan ata re.

²⁷ Aday dukwen, abay kurre ata nə, do manide uno ahay ta gan may nə tərə bahay a bay bugol asanaw? Əna kagasl, ənga, bənen atan ahay pa 'am uno à man a anan, aday kə vaden atan kutok.”»

*Yesu a zla à Urəsalima
Mata 21.1-11; Markus 11.1-11;
Yuhana 12.12-19*

²⁸ Pə dəba ana 'am anaya wa nə, Yesu a njahan pa 'am wa anà do ahay, sa zla à Urəsalima.

²⁹ Tə dəzle bəse tə wulen su doh sə Baytifaji tə Baytiniya, pə cakay ana culok sə ngaman Ulivet ata nə, a slan njavar anahan ahay cew ta sa jan atan nə:

³⁰ «Zlen à wulen su doh a tiya pa 'am a kwanay ata awan. Kə dəzlen à man ata nə, ki ten anan à nga anà wan sə zungo a inde ma ban awan, aday dowan kə jənək apan kula bay re. Natiya, pəsiken anan ahay, aday hayək ikwen anan.

³¹ Kak dowan a kə cəcihek pikwen wa “Ki i gen anan maw?” nə, jen anan: “Bahay a gan may.”»

³² Do maslan a cew ataya ta zla kutok, ta tan ayak à nga nə, kawa ana Yesu sa jan atan ayak ata acəkan.

³³ Tə dazlan sə pəsək anan zungo ata nə, bahay sə zungo ataya tə cəce patan wa, ta wa: «Ki pəsiken umo anan wan sə zungo a nə, angamaw?»

³⁴ Tə mbədahan atan apan nə: «Bahay a manay a gan may.»

³⁵ Ta nan anan ahay zungo ata anà Yesu kutok, tə bəbat apan zana a tinen ahay, aday tə zləzlam anan apan Yesu kutok.

³⁶ Tə dazlan sa zla kutok nə, do ahay tə wadad zana a tinen ahay pə cəved.

³⁷ Natiya, à alay a tinen apan ti dəzle à Urəsalima bəse, à man sə kəkarak anan ayak bəzlom sə Ulivet ata nə, njavar anahan ahay fok tə taslay mivel. Ta ma nga sə həran nga anà Mbərom tə məgalək awan, anga masuwayan a tinen a sə canan ataya awan.

³⁸ Ta wa: «Mbərom à daf alay sə mazlaḅ anahan pə bahay a saa nay tə sləmay anahan ata awan.*»

«Zay inde à mburom! Mbərom, winen Bahay sə mazlaḅ!»

³⁹ Farisa aya inde à wulen su do ataya awan, ta jan à Yesu nə: «Miter, jan anà njavar anak anaya nə, tə mbəsək sə bəbal awan.»

⁴⁰ Əna Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Nen, ni jak ikwen, kwa tinen tə njahay way a tinen təkede nə, kon ahay dukwen ti zlah re asanaw?»

*Yesu a yiman anan anə wulen su
doh sə Urəsalima*

⁴¹ A alay a tinen apan ti dəzle à Urəsalima bəse coy ata nə, Yesu a canan ayak anà Urəsalima, aday a dazlan sə yiman anan anə wulen su doh ata awan.

⁴² A wa: «Iken, wulen su doh a anan, abay kə san zay a sə dəzley ahay apak biten a anan ata nə, suwan bidaw? Əna way ata kə dərək panək zək həna, anga nan kə sənək a bay.

⁴³ Wawayah wuna, iken wulen su doh a anan. Luvon anak a inde i slay ahay mba. Do manide anak ahay ti vak nga tə way sə alay aya awan, tə day ahay wa fok. Ti tacay iken.

* 19:38 Ca pə Jabuura 118.26.

⁴⁴ Do manide anak ataya ti lize iken tə gwaslay anak aya təke. Ti mbazl a way ahay nə fok, kon hinen saa dinger zek pə hinen nə, ibay. Way ataya ti təra nə, anga kə sənək pə luvon a Mbərom a sa nay aday sa mak zek ata bay.»

Yesu a razl do sa ga masa ahay u doh sə mazlaḅ a Mbərom wa
Mata 21.12-17; Markus 11.15-19; Yuhana 2.13-22

⁴⁵ Pə dəḅa anahan a wa kutok, Yesu a zla u doh sə mazlaḅ a Mbərom. Aday a dazlan sə rəzlay a wa do sa ga uda masa ahay.

⁴⁶ A jan atan nə: «Ihe! Mə vinde a à Deftere a Mbərom inde nə, natiya awan: “Ti ngaman anà doh sə mazlaḅ uno nə, doh sa ga amboh.” Aday kwanay kə tərən anan həna, lar su do sə ngəzar do ahay a nə kəkəməw?»

⁴⁷ Pə dəḅa anahan a wa kutok, a taa wazay u doh sə mazlaḅ a Mbərom ata nə, pac pac. Əna bahay sə gəḁan dundo anà way ahay, tə miter sə Tawrita ahay, aday tu do sə lavan nga anà do ahay ahay nə, ta gan may sa vad anan.

⁴⁸ Əna cəved a aday ti i ban anan nə kəkəməw ata nə, tə sənək bay, anga do ahay inde bayak a sa ta pak sləmay pə atətak way anahan nə lele tə mindel.

20

Sə varan mēgala anà Yesu sa ga awan aya nə wayaw?

Mata 21.23-27; Markus 11.27-33

¹ Natiya, pə luvon a inde nə, Yesu winen apan i tətakan anan way anà do ahay u doh sə mazlaḅ a Mbərom. Aday winen apan i dakan atan anan 'am sə ləbara mugom a re. A alay ata kutok ite, bahay sə gəḁan dundo anà way ahay anga Mbərom, tə miter sə Tawrita ahay, pi zek tə məced sə Yahuda ahay tə həḁəken ayak pə cakay anà Yesu,

² tə cəce panan, ta wa: «Dakan umo anan aday, ka ga way anak a anan ataya nə tə mēgala ana wayaw? Sə varak cəved a nə wayaw?»

³ Yesu a mbəḁahan atan apan, a wa: «Nen dukwen ni cəce pikwen wa way kərtek aday re. Jen uno ite aday.

⁴ Sə slənay anan ahay Yuhana sa gan baptisma anà do ahay nə wayaw? Mbərom daw, kabay do zənzen a daw?»

⁵ Tinen ite, tə mbəḁa 'am pi zek a tinen awan, ta wa: «Di jan həna nə, kəkəməw? Kak da sak a jəka, Mbərom sə slənay anan ahay nə, i jak uko asa: “Kak kə sənən apan zle cukutok nə, kə dəfen apan nga bay nə angamaw?”

⁶ Aday kak da sak a jəka, do zənzen a sə slənay anan ahay nə, do ahay ti tar mənuko tu kon, anga tə dəfak apan nga, Yuhana nə, winen do maja'am a Mbərom acəkan.»

⁷ Anga nan kutok, tə mbəḁahan apan anà Yesu, ta wa: «Ma san bay.»

⁸ Yesu a wa: «Kak sə matanan cuku-tok ata nə, nen dukwen ni dəkək ik-wen anan dowan a sə vuro mēgala sa ga mer su way anaya bay re.»

Jike pu do sa ga mer a guvo ahay
Mata 21.33-46; Markus 12.1-12

⁹ Pə dəḅa anahan a wa nə, Yesu a gan jike a anan anà do ahay, a wa: «Dowan a inde a jule təroz a guvo. A mbakan anan guvo a alay inde anà do si mer su way ahay, a zla way anahan a man dərən awan. Kə njahak ayak bayak awan.

¹⁰ «Natiya, alay a a sla kutok, way ahay dukwen tə nahak, bahay sə guvo ata a slənay ahay do maslan anahan sa naa təmahan ayak way sə guvo ata pu do anahan a sə mbəsak atan a guvo anahan ataya wa. Əna do si mer su way ahay tə canan anà do maslan ata cəna, ta ban anan, ta ndazl anan ledədde. Tə mbəsak anan, a zla agay alay kəray awan.

¹¹ «Bahay sə guvo a slənay do miza re, winen dukwen ta ndazl anan, tə walay panan agənah pəleslesle, ta razl anan, a ma way anahan alay kəriya re.

¹² Bahay sə guvo a slənay do mə slala maakan a re. Pə winen ite nə, ta

† 19:46 Ca pə Esaaya 56.7. ‡ 19:46 Ca pə Yereimiya 7.11.

ga apan mbalak bayak awan, aday tɔ rɛzlay anan ahay à guvo wa re.

¹³ «Bahay sɛ guvo a wa: “Aday ni ga hɛna nà, kɛkɛma aday anaw? Suwan ni slan wan uno lɛliwe a anan. Winen nà, izɛne ti dɛfan apan ite.”

¹⁴ «Cɛkɛbay dɔ sa ga mer ahay tɛ canan anà wan ata adɛka nà, ta ja à wulen a tinen inde, ta wa: “Sa naa pa 'am sɛ guvo a adɛka nɛ winen. Bɛnuko anan, vɛduko anan. Ata guvo a anan i tɛra a mɛnuko.”

¹⁵ Wan ata a sa dɛzlek ayak siwa a cɛna, tɛ ngɛza anan uho à guvo wa, ta zla anan zad, ta vad anan à mɛke sa ndaw kutok.»

Pɛ dɛba anahan a wa nà, Yesu a jan atan kutok, a wa: «Aday hɛna nà, bahay sɛ guvo ata i ga anan dɔ si mer su way ataya nɛ kɛkɛmaw?

¹⁶ Bahay sɛ guvo ata nà, i may ahay agay, i lize anan dɔ sa ga mer à guvo anahan ataya fok. Aday i varan anan guvo ata anà dɔ maza aya awan.»

Əna dɔ sɛ slɛne 'am ana Yesu ataya tɛ mbɛdahan apan, ta wa: «Wita matanan nà, i ga zek kula bay asanaw?»

¹⁷ Yesu ite a ca patan, aday a jan atan, a wa: «Ənga, bayiken pɛ way a mɛ vinde à Deftere inde a anan aday. Way ata a nan sa ja nɛ maw? A wa: “Kon mbala ana dɔ sa dɛzl way ahay sa lar anan ata nà, sɛ tɛra kon sɛ mide lele adɛka nà, winen.*”

¹⁸ «Kuwaya kà slahak pu kon ata nà, kon ata i nes anan. Aday kon ata kà sak a slahay pɛ dɔwan a ite dukwen, i ngɛlad anan.»

Jangal anà bahay sɛ Ruma

Mata 22.15-22; Markus 12.13-17

¹⁹ A man ata kutok nà, miter sɛ Tawrita ahay, pi zek tɛ bahay sɛ gɛdan dundo anà way ahay inde re. Tinen ta gan may sa ban anan Yesu, anga ta san zle, Yesu a ga jike sa 'am ata nà, pɛ tinen awan. Əna ta mbak apan sa ban anan bay, anga tɛ jɛjaran anà man su dɔ awan.

²⁰ Tɛ dazlan sɛ dɛfan idɛ anà Yesu, ta slan dɔ ahay pɛ cakay anahan, anga

aday ti ca panan azan. Do ataya tɛ tɛra anan nga a tinen à man a Yesu nɛ kawa tinen dɔ didek aya awan. Ta gan may sa ban anan à acɛce 'am a tinen ahay inde, anga aday ti varan anan anà bahay sɛ lavay daliyugo.

²¹ Do ataya tɛ cɛce pɛ Yesu wa kutok, ta wa: «Miter, ma san zle, way anak sɛ dakay anan, ta 'am anak sa ja ahay fok nà, didek aya awan. Pɛ iken nà, dɔ ahay fok hɛrro à alay kɛrtek a wa, iken apan ki dakay anan cɛved a Mbɛrom nà, tɛ didek awan.

²² Əna mbɛdahan umo pɛ acɛce 'am a manay a inde hɛna aday: Cɛved inde sɛ varan jangal anà bahay sɛ Ruma daw? Bɛzi mɛ varan bay daw?»

²³ Yesu a san wurwer a tinen a zle. Anga nan a jan atan, a wa:

²⁴ «Ənga, viren uno ahay karanga kɛrtek aday bidaw?» Tɛ varan ahay kutok. A jan atan asa: «Diken uno anan aday, pɛ karanga a anan nà, mezeze a wayaw, aday mɛ vinde apan nà, slɛmay a wayaw?»

Tɛ mbɛdahan apan ite, ta wa: «Wita nà, mezeze tɛ slɛmay ana bahay sɛ Ruma.»

²⁵ Yesu a mbɛdahan atan apan ite, a wa: «Lele, kak matanan cukutok nà, viren anan anan way ana bahay sɛ Ruma anà bahay sɛ Ruma, aday way a Mbɛrom anà Mbɛrom a ite.»

²⁶ Do ataya ta ca apan nà, Yesu kà bɛnak atan pɛ kwande. Ta mbak apan sɛ njad apan alay sa 'am sa ban anan pa 'am sɛ dɔ ahay sabay. Aday 'am anahan a sɛ mbɛdahan atan apan matanan ata dukwen kà gak atan masuwayan, tɛ njahay way a tinen ndɛdek.

Aslabakay à mɛke wa

Mata 22.23-33; Markus 12.18-27

²⁷ Pɛ dɛba anahan a wa nà, azar su dɔ aya inde, tinen Saduki ahay, ta nay ahay pɛ cakay a Yesu sɛ cɛce panan 'am. Tinen a aday nà, ta wa dɔ kà mɛcak nɛ i slabakay ahay sabay.

²⁸ Tɛ cɛce 'am a anan pɛ Yesu wa, ta wa: «Miter, Musa kà vindek umo, a wa: “Do kà mɛcak aday kà mbɛsakak

* **20:17** Ca pɛ Jabuura 118.22.

uwar mənǵəna wan nà, mərak a məsində â gəba anan mədukway sə uwar awan aday ti wahan mǵije anà dōwan a ma mac ata awan.†”

²⁹ Aya əna, dōwan aya inde cuwbe, tinen tə mərak ahay. Do zek məduwen awan, a gəba uwar, a mac mənǵəna sa njad panan wan.

³⁰ Do sa mban apan a hədek anan uwar ata mədukway awan, aday kə njadak panan wan bay re,

³¹ hus pə dō mə slala maakan a dukwen matanan asa re. A tərə nə matanan, matanan, hus tinen a cuwbe fok tə məcak mənǵəna sa njad wan pə uwar ata wa.

³² Coy uwar ata dukwen kə məcak à dəba wa re.

³³ Əna aday kutok nà, pə luvon saa slabakay ahay à məke wa ata nà, uwar ata i tərə nə uwar a wayaw? Bina cuwbe a tinen a, tə gəbak anan pa sə uwar a re.»

³⁴ Yesu a mbəḏəhan atan apan, a wa: «Pə uho a mənuko a anan nà, dō ahay tinen apan ti zəba uwar ahay, aday uwar ahay dukwen tinen apan ti zla à mbaz re.

³⁵ Əna azanan pə uho saa nay ahay ata nà, dō aday ti slabakay à məke wa ataya aday təde ta slak sə dəzle uda ataya nà, kwa dō mungol aya awan, kwa dō uwar aya dukwen, ti i gəba zek ahay sabay fok.

³⁶ Anga tinen nà, ti mac sabay, tinen kawa maslay a Mbərom ahay coy. Ti tərə wan a Mbərom ahay, anga tə slabakak ahay à məke wa coy ata awan.

³⁷ «Pa 'am sə aslabakay à məke wa nà, Musa dukwen kə jak anan cərəh awan, dō ma mac aya nə ti i slabakay wanahan. A alay ana Musa sə vinde anan ləbara a Mbərom sa jan ahay 'am ù uko sə vərəgaz wa ata nà, a vinde, a wa, Bahay a mənuko nà, winen: “Mbərom ana Ibərahima, Mbərom ana Isiyaku, aday Mbərom ana Yakob‡” bidaw?

³⁸ Mbərom, winen nà, Mbərom su dō ma mac aya bay, əna winen Mbərom su dō tə sifa aya awan. Anga

Mbərom a ca pə dō ahay fok nà, tinen tə sifa aya awan.»

³⁹ Azar su dō à wulen sə miter sə Tawrita ataya inde, ta jan a Yesu nà: «Miter, ka jak 'am lele awan.»

⁴⁰ Pə dəba wa nà, kuwaya a jəjar sə cəce panan 'am maza awan.

Almasihu nà, wan a wayaw?

Mata 22.41-46; Markus 12.35-37

⁴¹ Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a cəce patan wa, a wa: «Kəkəma aday dō ahay ta jəka, Almasihu nà, wan ana Dawuda anaw?

⁴² Anga Dawuda a ta nga anahan a dukwen kə jak à Deftere Jabura inde, a wa:

“Mbərom Fetek a jan anà Bahay uno: Njahay à alay puway uno,

⁴³ aday ni nahay anan dō sa nak ide ahay,

ki jan patan tə saray.§”

⁴⁴ «Kak Dawuda a ngaman anà Almasihu nə “Bahay uno” bugol nà, winen i saa tərə wan ana Dawuda nə, kəkəma asanaw?»

Bənen nga a kwanay pə miter sə Tawrita ahay wa

Mata 23.1-36; Markus 12.38-40

⁴⁵ Natiya, Yesu a jan 'am anà njavar anahan ahay pa 'am ana dō ataya fok, a wa:

⁴⁶ «Ihe, bənen nga a kwanay pə miter sə Tawrita ahay wa. A nan atan sa bar nà, tə rəkot aya awan. Ta gan may nà, dō ahay ta jan atan 'am à kwasuko nà, tə akərdeh aya awan, à wulen sə dō ahay inde fok. Tinen ù doh sə wazay ahay cəna, ta ca wa dukwen man zəbor aya awan. Ta zlak à man sa pa way nà, tə pəlay man sə njahay lele aya awan.

⁴⁷ Tinen apan ti ngəzar way pə mədukway sə uwar ahay wa. Tinen apan ti ga amboh dukwen, ta ga nə zedəfedə bayak awan, anga aday dō ahay tə canan atan. Əna tinen nà, Mbərom i gan atan sariya ma da 'am awan.»

† 20:28 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 25.5-6. ‡ 20:37 Ca pə Gurtaaki 3.6. § 20:43 Ca pə Jabuura 110.1.

21

Mədukway sə uwar a inde a ndav pi zek sə varan way anə Mbərom

Markus 12.41-44

¹ Yesu winen ù doh sə mazlaḅ a Mbərom mba ata, a ca pu do sə zlile ahay nà, tinen apan ti pak dala à kukwar sa pak dala inde.

² Aday a canan anə mədukway sə uwar a inde mətawak awan, a gucek ayak uda dala sərđəde aya cew ite, kawa sa ja nà, dala bayak a bay.

³ Əna Yesu a jan à do ahay, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə didek awan: Mədukway sə uwar a mətawak a anan ata nà, kə varak dala zal do ahay fok.

⁴ Anga do ahay fok ta var nà, mənjoek pə way a tinen a bayak a ataya wa. Əna mədukway sə uwar a anan ata, kwa â ga nə winen mətawak a dəp nà, kə ndəvak pi zek. Anga a var anan nà, ta sa pa way anahan a təkə fok.»

Do manide ahay ti i mbazl anan doh sə mazlaḅ a Mbərom

Mata 24.1-2; Markus 13.1-2

⁵ Azar su do əngal tinen apan ti ja 'am pu doh sə mazlaḅ a Mbərom ata awan, ta wa: «Ənga, cen pu doh a anan aday, mi dēzl a tu kon lele aya awan, aday tə way mə varan a anə Mbərom lele ataya awan.»

Əna Yesu a jan atan, a wa:

⁶ «Alay a inde, i slay ahay mba, way a kawa ana kwanay sə canan mə rəba a anan ataya fok nà, do manide ahay ti mbazl anan. Kon hinen saa dinger zek pə hinen nà, ibay fok.»

Way saa lahan anə andav sə daliyugo ataya awan

Mata 24.3-14; Markus 13.3-13

⁷ Natiya, do a sə sləne 'am anahan ataya tə cəce panan, ta wa: «Miter, doh sə mazlaḅ a Mbərom i saa mbazl nə siwaw? Minje sa ma i ga aday mi saa san way ataya ti ga zek bəse anaw?»

⁸ A mbəḁahan atan apan, a wa: «Liven anan i zek a kwanay ahay lele, dowan â sa njak kwanay bay. Anga do ahay bayak a ti gəḁa sləmay uno, ti nay, kuwaya i ja winen nə Almasihu.

Əna kâ sa təmihen sə pərahan atan azar bay.

⁹ Ki slənen ləbara sə vərəm ahay, aday do ahay ti vəze pi zek ahay kwa aha fok, əna kâ sa jəjiren bay. Anga təktek way ataya ti təra aday. Əna wita kə dəzlek pə andav ana daliyugo fan bay re.»

¹⁰ Natiya kutok, Yesu a jan atan asa, a wa: «Kon a anan, i slabak pu kon hinen, bahay a anan i vad zek tə bahay hinen.

¹¹ Daliyugo i 6al, məgara i ga inde, may i ga inde re, way ataya ti təra à man ahay cara cara. Kwa à bagəbaga mburom, minje sə way məduwen aya fok ti təra, aday do ahay ti jəjar.

¹² «Əna way ataya ti sa təra aday nà, do ahay ti ban kwanay. Ti varan kwanay à alay inde anə bahay ahay sa gak ikwen sariya ù doh sə wazay ahay, aday ti zla kwanay à dangay. Ti zla kwanay pa 'am ana bahay sə daliyugo ahay, aday pa 'am ana guverner ahay anga kwanay njavar uno ahay.

¹³ Way ataya ti təra nà, anga sə varak ikwen cəved sa ga side sa 'am uno pa 'am a tinen.

¹⁴ Kâ sa bayiken sa jəka “mi i mbəḁahan atan apan nà, kəkəməw?” ata bay,

¹⁵ anga nen awan, ni ḁakak ikwen a way, aday ni varak ikwen kəlire sa ja 'am. Aday do manide a kwanay ahay ti mba apan sa ja 'am sabay re.

¹⁶ «Do a kwanay ahay, tə mərak a kwanay ahay, tə car a kwanay ahay, ti varan kwanay anə do manide a kwanay ahay, aday ti vad anan azar su do a kwanay aya re.

¹⁷ Do ahay fok ti nak ikwen ide anga kwanay njavar uno ahay.

¹⁸ Tə winen ata təkə nà, kwa sibœk sa nga a kwanay ahay kərtek a ḁukwen i lize bay.

¹⁹ Tiven lele. Ata ki gen matanan nà, ki təmen anan sifa a kwanay.»

Do manide ahay ti naa mbazl anan Urəsalima

Mata 24.15-21; Markus 13.14-19

²⁰ Yesu a ja asa, a wa: «Ka sak a cinen anan anà do manide ahay ta vak anan nga anà Urəsalima cəna, ata sənən anan, alay sa mbazl anahan a kà slak coy kutok.

²¹ A alay ata asanaw nà, do sə Yahudiya ahay tâ haw sa ma nga à ɓəzlom ahay inde, do sə wulen su doh sə Urəsalima ataya tâ haw wa. Aday do azar aya tinen à kiɓe ataya dukwen, tâ haw re, əna tâ may nga à wulen su doh bay.

²² «Anga pə luvon ataya nà, Mbərom i kəta anan do ahay, kawa ana Deftere sa ja apan ata kutok.

²³ Wuna, pa pac ataya nà, dace inde anga uwar ti zek cew aya awan, aday anga uwar ta wan a à bak ataya re. Dace i ga bayak a pə daliyugo, anga Mbərom i ga mivél pu do sə Yahudiya ataya awan.

²⁴ Do manide ahay ti vad anan do ataya tə maslalam. Ti jaway atan, aday ti zla atan ù kon azar aya cara cara. Do sə pəra ahay dukwen ti mbazl anan wulen su doh sə Urəsalima a anan, hus pə alay a tinen a saa ndav.»

Luvon ana Wan su Do saa may ahay

Mata 24.29-31; Markus 13.24-27

²⁵ Yesu a jan atan asa, a wa: «À alay ana Wan su Do saa may ahay nà, ki sənən anan nà, pə minje ana atə pac tə kiya wa, aday pə minje ana mawu-zlawazl ahay wa re. Pə daliyugo dukwen, zlawan i gan anà do su kon ahay kəzlek, aday ajalay nga a tinen i wuse, i gan atan hərɓəɓəkka, anga agungol ana zəlaka à zlinger.

²⁶ Do ahay ti mac nà, anga zlawan a saa gan atan ata cərkəke, aday anga way a saa təra ataya awan. Aday dukwen məgala sə way ahay à mburom ataya, ti ɓal re.

²⁷ «À alay ata kutok, ti canan anà Wan su Do winen apan i may ahay pa nga sə matapasl ahay pa nga mburom tə məgala awan, aday tə mazlaɓ a bayak a re.

²⁸ Kə cinen anan anà way ataya kə dazlak anan matanan ata cəna,

bənen mivél, cen ide à mburom, anga alay a kə dəzlek ahay Mbərom i tam kwanay kutok.»

Minje sə buway

Mata 24.32-35; Markus 13.28-31

²⁹ Pə dəɓa anahan a wa asa, Yesu a gan atan jike, a wa: «Ənga, cen pə buway ti sé azar aya aday.

³⁰ Ka sak a cinen atan tinen apan ti dā daslam pi zek nà, kə sənən apan zle, viya winen apan i slay coy.

³¹ Matanan re, kə cinen anan anà way uno sə ɗakak ikwen anan ataya cəna, sənən a nà, bahay a Mbərom dukwen winen apan i slay ahay bəse coy.

³² «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Əlek do sə biten ahay ti i mac nà, way ataya fok ti təra.

³³ Daliyugo i ndav, kərngay i slukwac pə bagəbaga mburom, əna 'am uno nà, i ndav itəbay.»

Ben a nga a kwanay

³⁴ «Ben a nga a kwanay, anga aday ajalay nga a kwanay ahay à sa wuse pa 'am sə azar uko ahay bay, kabay pa 'am sa sa mahay bay, aday pa 'am sə vaway nga bay, aday anga dace sə daliyugo ahay bay re. Anga kak nga a kwanay kə wusek tə way ataya nà, luvon ata i slay ahay pikwen gangaf mənɓəna kwanay sa san pi zek.

³⁵ Andav a daliyugo i nay ahay nà, kawa ɓalay sa mbazl way dənəm ata awan. Matanan, do ahay kəzlek pə daliyugo fok ti san pi zek bay re.

³⁶ Anga nan, njihe mə lavay zek aya hwiya, gen amboh, anga aday kə njiden məgala sa tam pə way a saa təra ataya wa. Ata nen, Wan su Do, na sak a may ahay nà, ki tiven uno pa 'am lele.»

³⁷ Natiya awan, Yesu nà, a taa ɗakan anan way anà do ahay ù doh sə mazlaɓ a Mbərom sə ipec. Aday sə luvon nà, a taa nahay way anahan ahay à ɓəzlom sə Ulivet.

³⁸ Aday, ide kə cədek sidew a cəna, do ahay ta zla à man anahan ù doh sə mazlaɓ a Mbərom saa sləne atətak way anahan ahay.

22

Yudas a sukom a way tə Yesu
Mata 26.1-5, 14-16; Markus 14.1-2, 10-11; Yuhana 11.45-53

¹ Alay sə azar uko sə Pasəka aday sa da tapa sə pen mə zlambar a bay ata, winen apan i dazley ahay bəse coy.

² Bahay sə gədan dundo anə way ahay anga Mbərom pi zek tə Miter sə Tawrita ahay, tə pəlay cəved sa vad anan Yesu, anga zlawan sə dō ahay a gan atan.

³ Natiya kutok, Fakalaw a zlan à mivel inde anə Yudas, sə ngaman Iskariyot, winen dō kərtek à wulen su dō maslan a Yesu kuro nga cew ataya wa.

⁴ Aday Yudas ata a zla, tə jəjem 'am tə bahay sə gədan dundo anə way ahay anga Mbərom ataya, pi zek tə bahay sa ba pu doh sə mazlaḅ a Mbərom ahay. Tə pəlay cəved anga aday Yudas à gan atan daf pə Yesu.

⁵ Dō ataya tə taslay mivel bayak a tə Yudas, tə zlapay sə haman dala.

⁶ A zlan à nga kutok, aday a pəlan atan cəved sə varan atan anan Yesu, a nan aday dōwan à san apan bay re.

Alavay zek sa da daf sə Pasəka
Mata 26.17-25; Markus 14.12-21; Yuhana 13.21-30

⁷ Natiya awan, azar uko sa pa tapa sə pen mə zlambar a bay ata a sla, aday ti waslay wan sə təman sə Pasəka ata kutok.

⁸ Yesu a slan Piye tə Yuhana, a jan atan nà: «Zlen, ka saa liven uko a zek tə way sa pa sə azar uko, aday dī saa pa.»

⁹ Tə cəce panan: «A nak mâ sa lavay anan zek tə way sa pa ata nà, ahaw?»

¹⁰ A mbəfahan atan apan, a wa: «Ihe, kə dazlen à wulen su doh sə Urəsalima nà, ki zlingen tə dōwan a inde kəlawə pa nga, aday winen apan i may ahay à 'am wa. Pərihen anan azar dezl ù doh anahan a saa zla uda ata awan,

¹¹ aday ki jen anə bahay su doh ata nà: «Miter a manay a ja nà: Doh a aday mi i pa uda daf sə azar uko sə Pasəka tə njavar uno ahay ata nà, wuraw?»

¹² Ata i dəkak ikwen pə sewene a inde məduwen awan, mə lavay zek a coy. Kə ndiken anan uda way ahay fok à man ata awan.»

¹³ Ta zla kutok, ta tan ayak à nga anə way ahay fok nà, kawa ana Yesu sa jan atan ayak ata awan. Tə lavay anan uda zek tə way sa pa sə azar uko sə Pasəka kutok.

Way sa pa cəncan awan
Mata 26.26-30; Markus 14.22-26; 1 Korintu ahay 11.23-25

¹⁴ Alay a a sla kutok nà, atə Yesu tu dō maslan anahan ahay tə njahay pə kərtek awan, sa pa way sə azar uko.

¹⁵ A jan atan, a wa: «Na gak anan may tə mindel sa pa way sə azar uko a anan tə kwanay, zukwa dəcə uno i sa nay nà, na.

¹⁶ Anga, nen apan ni jak ikwen, ni naa pa way sə azar uko sabay, si azar uko a anan i ga zek à bahay a Mbərom aday.»

¹⁷ A gəḅa gəsa'am, a ngəran ayak anə Mbərom, aday a jan atan, a wa: «Təmihen anan, aday sen wa jəḅjəḅ kwanay a fok,

¹⁸ anga ni jak ikwen, i ban pə luvon sə biten a anan wa nà, ni naa sa way kawa həna a anan sabay, si azanan à alay à bahay a Mbərom kà nak aday.»

¹⁹ Aday a gəḅa tapa sə pen, a ngəran ayak anə Mbərom, a gəzla anan i zek wa, a varan atan, a wa: «Həna anan nà, zek uno awan, ma var a à yime a kwanay inde ata awan. Kà ti gen matanan à wulen a kwanay anga sə jalay pi nen.»

²⁰ Matana asa re, pə dəḅa a way a tinen sa pa ata wa, a gəḅa gəsa'am, a varan atan anan, a wa: «Tə gəsa'am a anan nà, Mbərom a ḅan 'am wiya tə dō ahay. A ḅan 'am a nə tə mez uno ma pak a anga kwanay ata awan.

²¹ Aya əna, ihe! Dō sa ga upo daf ata, winen apan i pa way pə kərtek a ti nen à man a anan awan.

²² Tə dīdem a nà, nen Wan su Dō nà, ni mac, kawa ana Deftere a Mbərom sa ja upo ata awan. Əna dəcə i naa tan à nga anə dō saa ga upo daf ata awan.»

²³ Njavar anahan ataya tə dazlan sə cəce pi zek ahay wa, ta wa: «Aday waya à wulen a nuko sa ga way ata anaw?»

Waya sə zalay do tə məduwen a anaw?

²⁴ Pə dəba anahan a wa nà, avad awiyaway a slabak à wulen su do maslan ahay inde pa 'am sa jəka, à wulen a tinen inde, sə zalay do tə məduwen nə wayaw?

²⁵ Yesu a jan atan: «Bahay sə daliyugo ahay tinen apan ti ga bahay pə do ahay nə tə məgala. Əna hwiya ta gan may do ahay tə varan atan zlangar, aday tã ja nà, tinen do sa man zek à do ahay re.

²⁶ Aya əna, a kwanay nà, matana itəbay. Do məduwen a à wulen a kwanay inde nə à təra kawa do cəfew awan. Do sa lavan nga anà do ahay dukwen à təra adəka nà, kawa do si mer su way.

²⁷ «Do məduwen a nà, wayaw? Do mə njahay a à man sa pa way ata daw, kabay do sa gan mer su way ata daw? Do məduwen a nà, winen mə njahay a à man sa pa way ata ba? Əna, nen à wulen a kwanay inde nà, kawa do si mer su way.

²⁸ «Aday kwanay nà, do mə njahay aya ti nen pac pac à dəcə uno ahay inde fok.

²⁹ Kawa ana Bəbay uno sə vuro ahay bahay ata nà, nen dukwen ni təra kwanay bahay aya re,

³⁰ anga aday ki sen way, ki pen way pə kərtek a ti nen à bahay uno inde. Ki i njihen à man sə njahay sə bahay inde, sa gan sariya à zaav sə Isəra'ila ahay kuro nga cew ataya awan.»

Atə Yesu tə Piyer

Mata 26.31-35; Markus 14.27-31; Yuhana 13.36-38

³¹ Yesu a jan anà Piyer, a wa: «Simon, Simon! Fakalaw kə njadak pikwen cəved sə tambal kwanay, kawa ndaw aday sə gəzla anan pi zek wa tə janjar ata awan.

³² Əna na gak amboh anà Mbərom anga iken, Simon, aday kə mbəsak sa

daf nga pi nen bay. Aday iken kə jalak pə ines anak, kə mak pə cəved nà, kə varan məgala anà mərak anak ahay ite.»

³³ Piyer a jan, a wa: «Ba Məduwen, nen mə lavay zek a sa zla tə iken kwa à dangay, kwa hus pə amac uno dukwen nen inde re.»

³⁴ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Piyer, ni jak tə didek awan, à luvon a sə biten a anan inde, zukwa njəkar i saa zlah nà, ka jak saray maakan ka san nen bay.»

Alavay zek tə dala, tə mbulo aday tə maslalam

³⁵ Yesu a jan anà njavar anahan ahay asa, a wa: «Anuno sa slan kwanay mənəna dala, mənəna mbulo, aday mənəna təkarak nà, awan a inde ki gen dəcə a daw?»

Tə mbədahan apan, ta wa: «A'ay. Ma gak dəcə sə awan bay.»

³⁶ A jan atan asa, a wa: «Əna, həna adəka kutok nà, do tə dala awan, tə mbulo a nà, à gəba. Do a aday maslalam inde apan ibay nà, à gəba kəlmije anahan, à sukom a way, aday à sukom a maslalam kutok.

³⁷ Anga nen apan ni jak ikwen, tə vindek anga nen à Deftere inde, ta wa: «Winen mə baslay a à wulen su do sə atahasl ahay inde.*» Way a aday mə vinde pi nen ata nà, təktek i təra.»

³⁸ Njavar anahan ahay ta jan nà: «Ba Məduwen, ihe, maslalam ahay inde həna cew.»

A jan atan: «Coy, i sla dā!»

Yesu a ga amboh à Gecemene

Mata 26.36-46; Markus 14.32-42

³⁹ Yesu a nay ù doh wa, a zla kawa anahan sə kwakwa ata awan, à bəzlom sə Ulivet. Njavar anahan ahay tə pərahan azar.

⁴⁰ A dəzle à man ata nà, a jan atan, a wa: «Gen amboh anà Mbərom anga aday kə tiven anan anà way saa njak kwanay ahay.»

⁴¹ A zla pə cakay a tinen wa zad, a dukwe gərmec, a ga amboh, a wa:

⁴² «Bəbay uno, kə zlak anak à nga nà, gəba puno dəcə saa nay upo a anan

* 22:37 Ca pə Esaaya 53.12.

ata ite. Aya əna, way kawa su no nà, à təra bay, si kawa sa nak iken.»

[
⁴³ Natiya maslay a Mbərom a nay à mburom wa, a kan zek à Yesu sa man a mivél ù doh.

⁴⁴ Winen apan i jalay mərava a tə mindel, a ga amboh tə məgalak awan. Winen apan i ga amboh ata nà, herreḡ anahan a təra kawa məcərkazlay si mez, aday a laray pə yugo.]

⁴⁵ A slabak pə amboh wa bine si-waw nà, a ma à man ana njavar anahan a maakan ataya awan. A tan atan ahay à nga nə ma njak ahan aya awan, anga mbac kə slahak atan tə mindel.

⁴⁶ A jan atan nà: «Kə njəken ahan nà, angamaw? Slabiken, gen amboh anga aday kə tiven anan anà way saa njak kwanay ahay.»

Do ahay ta ban anan Yesu

Mata 26.47-56; Markus 14.43-50; Yuhana 18.3-11

⁴⁷ Yesu kə ndəvak anan 'am ata fan bay, do ahay bayak a ta nay ahay. Yudas, do kərtek à wulen sə njavar anahan aya inde kuro nga cew ata, winen a njahan atan ahay pa 'am wa. A hədəkey pə cakay a Yesu aday sa ban anan həmbok.

⁴⁸ Əna Yesu a jan, a wa: «Iya, Yudas! Cəkəbay, a nak sə njəko uda awan, i nen Wan su Do nà, ta sa ban nen həmbok matana daw?»

⁴⁹ Do aya tinen jiga pə kərtek a tatə Yesu ataya tə canan à way a saa təra ata nà, ta jan nà: «Ba Məduwen, mə wacay atan tə maslalam daw?»

⁵⁰ Cəna, do kərtek à wulen a tinen wa, a car anan bile ana bahay nga su do sə gədan dundo anà way anga Mbərom, aday maslalam anahan ata a gad panan sləmay sə alay puway pəc.

⁵¹ Əna Yesu a jan atan nà: «Mbiken! Kà slak da.»

A laman anà sləmay a dowan ata, a mbar anan.

⁵² Aday Yesu a jan anà bahay sə gədan dundo anà way ahay pi zek tə bahay sa ba pu doh sə mazlaḡ

a Mbərom ataya, aday tə məcəd sə Yahuda aya sa nay apan sa ban anan ata nà: «Ki nen upo tə maslalam aya aday tə sukol aya kawa nen nà, do sə ngəzar do à cəvəd inde daw?»

⁵³ A alay a nen inde tə kwanay ù doh sə mazlaḡ a Mbərom pəc pəc dəp nà, kə bənen nen daw? Əna həna nə alay a kwanay kə slak, alay ana bahay sə setene ahay sa ga bahay à luvon inde ata awan.»

Piyer a wa a san Yesu bay

Mata 26.57-58, 69-75; Markus 14.53-54, 66-72; Yuhana 18.12-18, 25-27

⁵⁴ Natiya, do ahay ta ban anan Yesu kutok, ta zla anan əga bahay nga su do sə gədan dundo anà way ahay. Piyer winen apan i pərahan ayak azar à dəḡa wa à dəḡa wa.

⁵⁵ Do ahay ta han uko à gala, aday tə njahay apan tuw nà, Piyer dukwen a njahay à wulen a tinen inde cite re.

⁵⁶ Dəna sa ga mer su way ù doh ata a canan à Piyer winen mə njahay pə uko ata nà, a zəzor anan, a wa: «Həna ana ata nà, do a Yesu a re.»

⁵⁷ Əna Piyer a məman anan, a wa: «Dalay a anan, nen, na san a dowan a anan bay jiga awan!»

⁵⁸ Pə dəḡa wa mənjoək, do hinen a canan asa, a wa: «Iken dukwen do a Yesu a re.»

Piyer a mbədahan apan, a wa: «A'ay, wan ada. Nen do anahan bay wuna!»

⁵⁹ A njahay pə dəḡa wa capəpa nà, do hinen inde a mənahan anà 'am ata hayəḡ hayəḡ, a wa: «Tə dīdēm awan, həna anan ata nà, do a Yesu awan, bina winen Galile ahay.»

⁶⁰ Piyer a mbədahan apan, a wa: «Wan ada, a nak sa ja nə maw? Na san 'am anak ata bay wuna.»

Mənjəna sa ndav anan 'am anahan ata cəna, njəkar a zlah kwayan'a.

⁶¹ Coy, Bahay Yesu a mbədahay 'am, a cay ahay pə Piyer, aday cəna 'am a Yesu a sa jan kurre ata à man à nga inde, a wa: «À luvon a sə biten a anan inde, aday njəkar i saa zlah nà, ka jak saray maakan ka san nen bay.»

⁶² Coy Piyer a nay uho, a yam cædœk cædœk tæ ide sæ ayam.

*Do ahay ta ran mindel à Yesu
Mata 26.67-68; Markus 14.65*

⁶³⁻⁶⁴ Do sa ba pæ Yesu ataya tinen gædek sæ gænanhan. Tæ kærtan zana pæ ide, aday tæ dæcan, tæ cæce panan kutok: «Jan umo kutok: Sæ dæcak næ wayaw?»

⁶⁵ Ta jan 'am sæ suwat ahay à nga wa cara cara.

Yahuda ahay ta gan sariya anà Yesu

Mata 26.59-66; Markus 14.55-64; Yuhana 18.19-24

⁶⁶ Ide a cæde sidew a cæna, mæced sæ Yahuda ahay pi zek tæ bahay sæ gædan dundo anà way ahay, aday tæ miter sæ Tawrita ahay, tæ halay nga fok. Ta zla anan Yesu à man sa ga sariya a tinen,

⁶⁷ tæ cæce panan, ta wa: «Kak iken næ Almasihu, do ana Mbærom sæ slænay saa tam anan do sæ daliyugo ahay ata nà, dakan umo anan bidaw?»

A mbædahan atan apan, a wa: «Hæna næ dakak ikwen anan dæp dukwen, ki dæfen apan nga bay.

⁶⁸ Aday næ cæce pikwen wa dukwen, ki mbædihien uno apan bay re.

⁶⁹ Aya æna, azanan pa 'am nà, nen, Wan su Do, ni i njahay tæ alay puway ana Mbærom Ba mægala.»

⁷⁰ Tinen a fok ta jan, ta wa: «Hæna nà, iken næ Wan a Mbærom cukutok daw?»

A mbædahan atan apan: «Ayaw! Kawa ana kwanay a sa ja ata awan.»

⁷¹ Ta ja kutok, ta wa: «Hæna nà, dī gan may anà side hinen re daw? Mænuko dæ slænek tæ slæmay a nuko à 'am anahan wa coy asanaw?»

23

*Ta zla anan Yesu àga Pilatu
Mata 27.1-2, 11-14; Markus 15.1-5; Yuhana 18.28-38*

¹ Pæ dæba anahan a wa kutok nà, do sa gan sariya anà Yesu ataya fok, tæ slabak ta zla anan àga Pilatu, do sæ Ruma, winen bahay a pæ daliyugo sæ Yahudiya.

² Ta nda6 'am ahay cara cara pæ Yesu, ta wa: «Winen apan i tæran awan anà do a manay ahay. A wa dowan à varan jangal anà bahay sæ Ruma bay fok. Aday dukwen a wa winen nà, Almasihu, bahay awan.»

³ Pilatu a cæce 'am pæ Yesu wa, a wa: «Iken nà, bahay sæ Yahuda ahay daw?»

Yesu a mbædahan apan, a wa: «Ka jak anan asanaw!»

⁴ Pilatu a jan anà bahay sæ gædan dundo anà way ahay tu do a mæ halay nga bayak ata awan, a wa: «Na tak anan à nga anà mungok sa ban anan apan dowan a anan bay.»

⁵ Əna, do ataya tæ mænanhan asa, ta wa: «Winen apan i tæran awan anà do ahay ta 'am anahan ataya pæ daliyugo sæ Yahudiya fok. A dazlan ahay kwa pæ daliyugo sæ Galile wa, dezl hæna kè njadak anan ahay à man a anan re.»

⁶ Pilatu a slæne 'am ata cæna, a wa: «Dowan a anan nà, winen Galile ahay daw?»

⁷ A slæne sæ jæka Yesu a nay nà, pæ daliyugo ana Hiridus wa ata nà, a wa tæ zla anan àga Hiridus, anga à alay ata dukwen, Hiridus a winen inde agay anahan awan, à Uræsalima.

Ta zla anan Yesu àga Hiridus saa gan sariya

⁸ Hiridus a canan à Yesu cæna, a zlan à nga. Kè njahak bayak awan, a gan may sæ canan à Yesu, anga 6a do ahay tæ tækerek anan læbara anahan awan. Winen a bayak nà, i canan à Yesu winen apan i ga masuwayan.

⁹ Hiridus a cæce 'am ahay pæ Yesu wa bayak awan, æna Yesu kè mbædahak anan apan bay.

¹⁰ Bahay sæ gædan dundo anà way ahay, tæ miter sæ Tawrita ahay tinen inde à man ata re. Tinen, tæ zæga anan sa nda6 apan 'am asa.

¹¹ Coy Hiridus tæ suje anahan ahay ta ca apan nà, gæsæn'a, ta ma nga sæ mbasay apan. Ta pak apan zana lele awan, aday ta ma anan àga Pilatu asa.

¹² Pæ luvon ata ite, atæ Hiridus tæ Pilatu ta ban car kutok, bina abay hæren, tinen nà, tæ ngælinge i zek bay way anahan.

*Ta ga sariya sa vad'a Yesu
Mata 27.15-26; Markus 15.6-15;
Yuhana 18.39 - 19.16*

¹³ Pilatu a halan nga anà bahay sə gədan dundo anà way ahay, pi zek tu dō sə lavan nga anà dō ahay, aday tu dō azar aya bayak awan.

¹⁴ A jan atan: «Kə bənen uno ahay dōwan a anan. Ki jen nà, winen apan i tēran awan anà dō ahay. Ihe, nə cəcihek panan həna nà, pa 'am a kwanay a fok. Ki jen nà, winen tə mungok awan. Əne, nen nə njadak apan way kawa ana kwanay sa ja, abay tədə sa man anan mungok ata bay.

¹⁵ Hiridus dukwen kà mak anan ahay à man ana awan, anga kà tak anan à nga à mungok sə awan aday abay tədə sa vad'an anan apan ata bay re.

¹⁶ Anga nan, ni ndabay anan cəna coy, aday ni mbəsak anan.»

[
¹⁷ A jan atan matanan ata nà, anga azar uko sə Pasəka kà slak ahay cəna, a taa mbəsakan atan anan ahay dō sə dangay kərtek.]

¹⁸ Əna tinen a fok ta zlah tə məgalak awan, ta wa: «Ma gan may ki mbəsakay ahay nà, Barabas, aday dōwan a anan nà, kà vad'an anan.»

¹⁹ Barabas sə dōwan ata nà, winen à wulen su dō sə vəze pə Ruma ahay à Urəsalima ataya awan. Aday winen nə kə vədak nga su dō re. Ta ban anan à dangay nà, anga nan.

²⁰ Pilatu a man atan anan 'am ata asa, anga winen nà, a nan sə mbəsak anan Yesu.

²¹ Əna dō ataya ta zlah tə məgalak a asa, ta wa: «Darak anan ayak pə dədom! Darak anan ayak pə dədom!»

²² Pilatu a jan atan tə slala maakan a asa, a wa: «A ga mer sa ma lelibay a anaw? Nen nə njadak apan ines sa man anan mungok aday abay tədə sa vad'an anan apan à məkə itəbay. Suwan ni ndabay anan cəna coy, aday ni mbəsak anan.»

²³ Əna dō ataya tə zəga anan sa zlah tə məgalak awan. Ta gan may si tē darak anan ayak pə dədom. Tə njadak

apan cəved'anga abəbal awan a tinen ata awan.

²⁴ Pilatu a təma sa ga kawa ana a tinen sa gan may ata kutok.

²⁵ A mbəsakay anan ahay Barabas, kawa ana tinen sə cəce panan ata awan, dōwan aday 6a tə bənak anan à dangay anga a vəze pə Ruma ahay, aday dukwen kə vədak uda nga su dō re, ata awan. Yesu nà, Pilatu a varan atan anan ahay, aday tā ga anan alay kawa ana tinen sa gan may ata kutok.

*Tə daray anan Yesu pə dədom mə
zləngad'awan*

*Mata 27.32-44; Markus 15.21-32;
Yuhana 19.17-27*

²⁶ Natiya kutok, suje ahay tinen apan ti zla anan Yesu nà, tə zlangay tə dōwan a inde tə ngaman Simon, winen dō sə Siren ahay, winen apan i may ahay à ki6e wa. Ta ban anan, tə tavakan dədom mə zləngad' a mbala Yesu ata, aday à pərahan anan ayak azar à də6a wa.

²⁷ Dō ahay bayak a, tinen apan ti pərahan ayak azar à də6a wa anà Yesu. A wulen a tinen nà, uwar aya inde, tinen apan ti yam gweguzguzze anga winen.

²⁸ Yesu a mbədahay patan 'am, a jan atan ahay, a wa: «Dəna sə Urəsalima ahay, kə yimen anga nen bay. Yimen adəka nə zek a kwanay, aday wan a kwanay ahay re!

²⁹ Anga alay sə dəcə winen apan i nay ahay. Ata, sa naa taslay mivel nà, uwar aday winen dərlay awan, tə uwar aday kə wahak fan bay ata awan, tatə uwar aday kula dōwan kə sak pay anahan bay ata awan.

³⁰ Aday, dō ahay ti dazlan sa ja nà: “Bəzlom ahay, mbəzlen ahay pumo! Culok ahay dukwen ənga ndisen ahay pumo ite!*”

³¹ Nen nà, kawa dədom məngədaz awan. Aday ta sak u go way a anaya anà nen, dədom məngədaz ata nà, ti naa gan anà dō aday tinen kawa dədom mə kuray ataya ite nə, kəkəma asanaw!»

* 23:30 Ca pə Hose'a 10.8.

³² A man ata ite nà, dō sà akar aya inde cew. Suje ahay ta ra atan anga ines a tinen, saa vad atan tatə Yesu.

³³ Tə dəzle à man sà ngaman Kəlakasl-sa-Nga ata nà, tə daray anan Yesu tu dō sà akar a cew ataya pə dədom à man ata awan, dō kərtək a tə alay puway, dō hinen tə alay gula, Yesu à mamasl a tinen.

³⁴ Yesu a gan amboh anà Mbərom, a wa: «Bəbay uno, pəsen atan anan ines a tinen, anga ta san way a tinen a sa ga həna ata bay.»

Suje ahay tə gəzla anan zana a Yesu ahay à wulen a tinen ahay inde, ta sa ga apan caca.

³⁵ Aday dō a mə tavay aya à man ata awan, tinen apan ti ca ide həməcəcce. Bahay sà Yahuda aya inde ite, tinen apan ti təra anan Yesu à məndak, ta wa: «Kə təmak anan dō azar aya asanaw! Kak winen Almasihu, dō a Mbərom mə walay saa tam anan dō a acəkan nà, à mbar a zek anahan a ite bidaw?»

³⁶ Suje ahay dukwen tə hədəken ayak pə cakay, sa jan ayak 'am sà suwat. Tə varan ayak way mə kwasay a inde, aday sərekeke re aday à sa. Ta jan:

³⁷ «Kak iken bahay sà Yahuda ahay nà, tam anan nga anak a kutok bidaw?»

³⁸ Tə vinde way pə pəlungwad, ta wa: «Həna anan nà, bahay sà Yahuda ahay.» Aday tə tapak anan ayak pa nga sà dədom a mə zləngad ata awan.

³⁹ Natiya, dō kərtək à wulen su dō sà akar a mə daray aya pə dədom ata awan, a gənanan à Yesu ite, a wa: «Na wa iken nà, Almasihu ba? Ənga, tam a zek anak, aday kà tam manay ite bidaw?»

⁴⁰ Əna dō anahan a hinen ata a gafan ayak apan 'am, a wa: «Iken nà, kə jəjaran anà Mbərom itəbay daw? Anga iken dukwen dō ma ban a kawa winen a re asanaw!»

⁴¹ Mənumo dā sa dəcə a anan nà, tədə anga ines anumō sa ga ata awan. Əna winen nà, kə gak awan itəbay asanaw!»

⁴² Natiya, dōwan ata a jan à Yesu, a wa: «Ka sak a nay ahay tə mazlaḅ sə bahay anak a nà, aday kem, kə bayak upo ite.»

⁴³ Yesu a mbədahan apan kutok, a wa: «Nen apan ni jak tə dīdem a həna: Pə luvon a sə biten a anan, dī zlumo à jerne a Mbərom inde.»

*Amac a Yesu
Mata 27.45-46; Markus 15.33-41;
Yuhana 19.28-30*

⁴⁴⁻⁴⁵ Natiya awan, à man ipec inde nà, luvon a ga pə daliyugo fok takədimbom, hus à njamde maakan.

Aday zana sə gəzla man sə njahay a Mbərom pi zek wa tu dō ahay u doh sə mazlaḅ a Mbərom ata, a ngəraw à mamasl a wa əndem.

⁴⁶ Yesu a zlah tə məgalak awan, a wa: «Bəbay uno, ni mbəsakak anan ayak sifa uno à alay anak inde.†»

Pə dəḅa anà 'am anahan ata wa nà, a mac way anahan.

⁴⁷ Bahay sə suje sa man ataya ata, a canan à way a sə təra ata nà, a həran nga anà Mbərom, a wa: «Dowan a anan nà, winen dō dīdek a acəkan.»

⁴⁸ Dō sa nay sa cak ayak apan ataya fok tə canan à way a sə təra i ide a tinen inde ata nà, kuwaya fok a haw way anahan gərləhləh ta nga mugo.

⁴⁹ Əna dō sa san anan ataya pi zek tə uwar sə pərahan ahay azar kwa à Galile wa ataya, tə tavay zad, ta ca pə way a sə təra ataya awan.

*Tə gəḅa anan Yesu à məke
Mata 27.57-61; Markus 15.42-47;
Yuhana 19.38-42*

⁵⁰⁻⁵¹ Natiya kutok, dōwan a inde tə ngaman Yusufu, winen dō sə Ari-matiya ahay pə daliyugo sə Yahudiya. Winen apan i ba bahay a Mbərom. Winen dō dīdek a pa 'am a Mbərom. Abay winen nà, dō kərtək à wulen su dō sa gan sariya anà Yesu ataya awan, əna winen nə kə təmahak 'am a tinen ata itəbay.

⁵² A zla à man a Pilatu saa cəcə panan cəved sə gəḅa məsinde a Yesu aday i sa la anan.

† 23:46 Ca pə Jabuura 31.6.

⁵³ A njad caved ata kutok nà, a zla, a dazay anan ahay məsinde a Yesu pə dədom mə zləngad ata wa. A nga apan rəkot a inde, a dəfak anan ayak à jəvay ma la a à jama inde, à man a aday kula tə dəfak ayak uda məsinde bay ata awan.

⁵⁴ Way ata a təra nà, ta pac sə dezele, aday defefe luvon sa man uda winen apan i slay uda bəse.

⁵⁵ Uwar sə pərahan ahay azar anà Yesu kwa ahay à Galile wa ataya tə pərahan azar anà Yusufu dezl pa 'am jəvay, aday ta ca pa sə dəfak anan ayak Yesu à məkə inde ata awan.

⁵⁶ Aday ta ma way a tinen agay, tə lavay a zek tə amar sə wurde sə rəbas lele dun'a ata awan. Aday ta man uda awan pə luvon sa man uda awan, kawa ana Tawrita a Musa sə dakan atan anan.

24

*Yesu a slabakay ahay à məkə wa
Mata 28.1-10; Markus 16.1-8;
Yuhana 20.1-10*

¹ Ta pac sə zaka* kutok, pərek duwdew, uwar ataya tə wule pa 'am jəvay. Ta zla anan tə amar a tinen sə lavak anan ayak zek ata kutok.

² Tə dazle nà, ta tan ayak à nga anà bələlən mə bətukwal a pa 'am jəvay wa, mə jəkay awan.

³ Ta zla à jəvay ata inde† mərəh kutok, əna ta tak anan à nga anà zek sə məsinde a Yesu Ba Məduwen bay re.

⁴ A gan atan nà, wurdədsəssa.

Kwayan'a, dōwan aya inde cew ta kan atan zek. Aday tinen tə zana aya pi zek, a dav nà, herre kwedekkwedek.

⁵ Uwar ataya tə canan à dōwan a cew ataya cəna, ta ma nga sə jəjar, tə rihe nga a tinen ahay ù vo.

Cəna, dō ataya ta jan atan: «Waka dō nə tə sifa coy asənə, kə pəlen anan à wulen sə məsinde ahay wa nà, angama mba asanaw?»

⁶ Winen inde à man a anan sabay. Kə slabakak ahay à məkə wa. Bayiken

pa 'am anahan a sa jak ikwen à alay a kwanay à Galile ata awan. A wa:

⁷ “Təktek, nen, Wan su Dō nà, ni slahay à alay su dō sə atahasl ahay inde, ti darak ayak nen pə dədom mə zləngad awan. Aday pə luvon maakan a anahan a nà, ni slabakay ahay à wulen sə məsinde ahay wa.”»

⁸ Natiya, 'am a Yesu a sa jan atan ata a man atan ahay à nga inde kutok.

⁹ Coy, ta may way a tinen pa 'am jəvay wa, tə dakan anan ləbara ata anà njavar a Yesu a kuro nga kərtek ataya awan, aday anà azar su dō ahay a fok re.

¹⁰ Sa man anan ləbara ata anà dō maslan ataya nà, Mariyama sə Magədala, tə Yuwana, aday tə Mariyama, may a Yakuba, aday uwar a azar a sə pərahan atan ayak azar ataya re.

¹¹ Dō ataya tə sləne ləbara sa 'am ata cəna, tə dəfak apan nga bay. A ga patan nà, kawa uwar ataya ta jan atan nà, 'am sə uwar ahay kəriya awan.

¹² Əna Piyer nà, a slabak, a haw pa 'am jəvay. A dazle cəna, a zərdek ayak ide à jəvay inde. Awan uda ibay. Mə mbəsak a nà, zana vərre gərəvve kəriya awan. A zla agay, əna way ata a gan nə wurdədsəssa hwiya.

*Pə caved sa zla à Emawus
Markus 16.12-13*

¹³ Ta pac ata kərtek awan, dō ahay cew à wulen sə njavar anahan ataya wa, tinen apan ti zla à wulen su doh a inde sə ngaman Emawus ata awan, dərən pi zek wa tə Urəsəlima nà, i ga way sə kilomiter kuro nga kərtek.

¹⁴ Tinen apan ti zla nà, ti kađ bala pə ləbara su way a sə təra ata kurkwer.

¹⁵ Tinen apan ti kađ bala a tinen ata mba cəna, degeslef Yesu a njadək atan ayak pə caved. Ta zla pə kərtek awan.

¹⁶ Tə canak anan à Yesu, əna awan a kə nahak atan pə ide. Anga nan, tə sənək a bay.

¹⁷ Yesu a cəce patan wa, a wa: «Kə kiden bala pa ma à caved wa anaw?»

* 24:1 Zaka nà, tə ngaman Zlaba re. † 24:3 Jəvay a tinen ma la a ù kon inde kawa doh. Anga nan ta mba apan sa zla uda awan.

Tə tavay jərem ma ga mugo aya awan.

¹⁸ Dowan a kərtək a sə ngaman Ke-liyupas ata a mbəḏahan apan, a wa: «Do sə Urəsəlima ahay fok ta san pə way a sə tərā à luvon a anaya inde kutok nà, sa san apan ite bay nà, iken kərtək kələḏaw?»

¹⁹ Yesu a cəce patan wa, a wa: «Ma sə tərā anaw?»

Tə mbəḏahan apan: «Way sə tərā pə Yesu, do sə Nazaratu ata awan. Winen nà do maja'am a Mbərom. Do tə məgala si mer su way a, aday tə mazlaḅ sa 'am a, pa 'am a Mbərom aday pa 'am sə do ahay fok re.

²⁰ Bahay sə gəḏan dundo anà way ahay pi zek tu do sə lavan umo nga ahay, ta ban anan, tə varan anan anà Ruma ahay, ta gan sariya saa vad anan, tə darak anan ayak pə dədom.

²¹ Abay manay mə jalay nà, winen nà do saa tam anan Isəra'ila ahay. Aday way a sə tərā apan ata dukwen hənà kà gak way sə luvon maakan re.

²² Natiya dukwen, uwar sə àga manay ahay tə vawak umo nga wadan wadan, anga sə duwdew a anan tə wulek pa 'am jəvay,

²³ əna ta tak anan à nga anà məsinde anahan a à jəvay inde sabay re. Ta may agay, ta jan umo ləbara awan, ta wa: «Maslay a Mbərom ahay ta kan umo zek, ta jan umo nà, winen inde tə sifa awan!»

²⁴ Aday, do sə àga manay ahay ta zlak saa cay ide pa 'am jəvay ata wa dukwen, ta tan ayak à nga anà way a kawa ana uwar ataya sa jan umo, əna ta tak anan à nga anà məsinde a bay re.»

²⁵ Natiya, Yesu a jan atan kutok, a wa: «Hey, kwanay do sa san awan bay ahay, do mənok aya sa ḏaf nga pa 'am ana do maja'am a Mbərom ahay!

²⁶ Abay Almasihu i sa zla à mazlaḅ sə bahay anahan inde nà, təktek i ga ḏəce ndəlekeke aday biḏaw?»

²⁷ Aday a ḏakan atan anan 'am kawa ma jay a pə winen à Deftere a Mbərom inde, ata a dazlan ahay à deftere a Musa ahay wa, hus anan

à deftere su do maja'am a Mbərom ahay inde fok.

²⁸ Natiya, tinen apan ti dəzle à wulen su doh a tinen saa zla uda ata bəse nà, Yesu a ga kawa i zla way anahan ta man hinen.

²⁹ Əna ta ngam à zla patan wa bay. Ta jan nà: «Pac kə slahak u doh aday luvon winen apan i ga bəse kutok nà, suwan njahuko à man a anan.» Yesu a may ahay, a njahay tə tinen.

³⁰ A alay sa pa way nà, Yesu a gəḅa tapa sə pen, a ngəran anà Mbərom, a gəzla anan tapa sə pen ata i zek wa, a varan atan anan.

³¹ Natiya, ide a cəḏen atan lele, ta san anan kutok. Cəna sawayah a zla pa man sə ide a tinen wa.

³² Ta jan i zek ahay kutok, ta wa: «Kawa anahan sa jak umo ahay 'am pə cəved wa, aday sə ḏakak umo anan 'am sə Deftere a Mbərom ata nà, a gak umo ahay nà mbaḏaḏa biḏaw?»

³³ Tə slabak kwayan'a, ta ma à Urəsəlima. Ta tan ayak à nga anà njavar anahan ahay kuro nga kərtək ataya, tu do azar aya mə halay nga awan.

³⁴ Do a mə halay nga ataya ta jan u do cew ataya kwayan'a, ta wa: «Yesu Ba Məduwen kə slabakak ahay acəkan, bina Simon kə canak anan!»

³⁵ Do a cew ataya ite tə təkəren anà do ataya way sə tərān atan ayak pə cəved wa, aday taa san a Yesu nà, à alay a winen sə gəzla anan tapa sə pen ata awan.

Yesu a kan zek anà njavar anahan ahay

Mata 28.16-20; Markus 16.14-18; Yuhana 20.19-23; Mer su way ahay 1.6-8

³⁶ Tinen apan ti ja 'am ata mba kutok, Yesu a tavay jek à wulen a tinen inde. A jan atan, a wa: «Zay à tərək ikwen.»

³⁷ Cəna, tanday mbac a slahay patan wa, zlawan a gan atan. Tə bayak, i ga nà tə canan anà məḏahan.

³⁸ A jan atan nà: «Kə jəjiren nà, angamaw? Kwanay a fok kə bayiken way à nga a kwanay inde cuwcew nà, angamaw?

³⁹ Cen pə alay uno tə saray uno ahay. Həna anan nà, nen awan. Limen uno, cen upo. Mədahan nà, kəlakasl tə sluwed si zek inde apan ibay. Əna, kə cinen uno həna nà, matana bay asanaw!»

⁴⁰ A jan atan 'am ata nà, a kan atan anan alay anahan ahay pi zek tə saray anahan ahay.

⁴¹ Ta mbak apan sa dəf nga pə way ata fan bay, anga ataslay mível a tinen a kə zalak, aday way ata a gan atan masuwayan re. Yesu a cəce patan wa kutok, a wa: «Way sa pa inde pikwen dəw?»

⁴² Tə varan ahay kəlef ma vak aya mənjoek.

⁴³ A gəba, a rac i ide a tinen a inde.

⁴⁴ A jan atan: «Həna anan nà, way nen sə dəkak ikwen anan, à alay a nen inde tə kwanay mba ata awan. Abay way aya inde mə vinde a pi nen à Tawrita a Musa, tə deftere ana do maja'am a Mbərom ahay, tə Jabura ahay. Təktek way ataya fok tē təra.»

⁴⁵ A təban atan anà abayak nga a tinen, aday tā san 'am sə Deftere a Mbərom.

⁴⁶ A jan atan: «Mə vinde à Deftere a Mbərom inde nà, natiya. Təktek Almasihu nà, i ga dəcə, aday i slabakay à məke wa pə luvon maakan awan.

⁴⁷ Ti wazay à mazlaḅ sə sləmay anahan inde pə daliyugo fok, i dazlan nà, à Urəsalima wa, ti ja: “Mbədihən anan lən anà ines a kwanay ahay, aday Mbərom i pəsek ikwen anan.”

⁴⁸ Saa side anan way ataya nə kwanay awan.

⁴⁹ Azanan nà, nen a, ni slənak ikwen ahay way a, kawa ana Bəbay uno sə zlapak ikwen anan ata awan. Əna, njihen à wulen su doh sə Urəsalima hus pə luvon a ni slənak ikwen ahay məgala sa nay à mburom wa ata aday.»

Yesu a ján à mburom

Markus 16.19-20; Mer su way ahay 1.9-11

⁵⁰ Yesu a zla atan à wulen su doh wa. Ta zla bəse tə Baytiniya. A cakaf alay à mburom, a dəf patan ngama.

⁵¹ A alay a winen apan i dəf patan ngama ata mba cəna, a ján à wulen a tinen wa. Mbərom a gəbak anan ayak à man anahan.

⁵² Tinen ite tə həran nga anà Yesu, aday ta ma à Urəsalima tə ataslay mível a bayak awan.

⁵³ Ta taa zla ù doh sə mazlaḅ a Mbərom nà, pac pac, sa taa həran nga anà Mbərom.

**Ləbara mugom a kawa
ana
Yuhana
sə vinde anan ata awan
Adakay way pə deftere
a anan**

Yuhana a taker anan ləbara a Yesu nà, tə cəved anahan cara, bina kawa deftere azar aya sə taker anan ata bay. A gəba mer su way a Yesu masuwayan aya cuwbe, anga sə taker anan atətak way a Yesu, aday sə dakay anan nà, Yesu nə wayaw. A wulen sə atətak way a anaya kutok, Yesu a gəba minje sə way ahay kawa a'am, jiyjay, məsudoh, pen, dō sə jugwar təman, sə dakay anan winen aday nà, winen wayaw.

Nga sa 'am ahay

Yesu nə winen wayaw (1.1-51)

Masuwayan a Yesu ahay cuwbe (2.1 - 11.44)

Luvon a Yesu mədakwidok aya pə daliyugo (11.45 - 19.42)

Yesu a kan zek anà njavar anahan ahay (20.1 - 21.25)

Almasihu Yesu nà, winen nə 'am a Mbərom

¹ Mama'am awan, abay Mbərom kə ndakak daliyugo fan bay ata nà, dōwan a inde tə ngaman 'am. 'Am ata nà, tinen tə Mbərom nə maya awan, aday winen nà, Mbərom.

² Tinen tə Mbərom a nà, pə dālen a wa maya kurre wanahan.

³ Ta 'am ata nà, Mbərom a ndakay anan way ahay kəzlek. Way mə ndakay a mənjenja 'am ata nà, ibay.

⁴ Sifa a nay ahay nà, à 'am ata wa. A tərən anà dō sə daliyugo ahay nà, jiyjay.

⁵ Abay luvon nà, inde wanahan, jiyjay ata a dav uda awan, aday luvon a mba apan sə mbacay anan bay.

⁶ Natiya, Mbərom a slənay ahay dōwan a inde tə ngaman Yuhana.

⁷ Yuhana a nay ahay kawa side, sə dakan anan jiyjay ata anà dō sə daliyugo ahay, aday tā daf apan nga.

⁸ Yuhana ta nga anahan a nà, winen jiyjay ata bay. Əna, a nay saa ga side sə dakay anan nə jiyjay ata awan.

⁹ Jiyjay a guzgwez ata, winen apan i nay ahay pə daliyugo, sə dəvan anà dō ahay kəzlek.

¹⁰ 'Am ata nà, abay winen inde pə daliyugo. Mbərom a ndakay daliyugo a nà, tə winen awan. Əna dō sə daliyugo ahay təkede tə sənək anan bay.

¹¹ A nay ahay nà, pə daliyugo anahan a wanahan, əna dō anahan aya dukwen tə təmahak anan bay.

¹² Cəkəbay, dō azar aya nà, tə təmahak anan, tə dəfak apan nga. Anà dō ataya nà, 'am ata kə varak atan cəved sə təra atan wan ana Mbərom ahay.

¹³ Tə təra wan a Mbərom ahay nà, pə ruhom si zek bay, pa sə wahay sə bəbay ahay bay. Tə təra nà, anga Mbərom kə tərak bəbay a tinen coy.

¹⁴ 'Am ata a təra dō ti zek awan, kə njahak à wulen a manay. Mə canak anan anà mazlaḡ anahan awan. A njad mazlaḡ ata nà, anga winen a nà, wan ana Bəbay Mbərom, winen wan mənduwel awan. Mbərom a kay anan ahay sumor anahan tə dīdem anahan ahay fok nà, tə winen awan.

¹⁵ Yuhana kə jak apan tə məgalak awan, a wa: «Winen nà, dō, nen sa jak ikwen, na wa: “Dō inde i nay ahay à dəba uno wa, əna winen nà, a zalay nen asa, anga à alay a nen mə wahay a fan bay dukwen nà, winen inde coy.”»

¹⁶ Mənuke a jiya də njadək sumor à alay anahan wa, sumor pa nga sə sumor.

¹⁷ Mbərom a varak uko anan ahay Tawrita nà, tə alay ana Musa. Əna sumor a Mbərom tə dīdem anahan nà, a kay atan ahay anà dō ahay tə alay ana Yesu Almasihu.

¹⁸ Mbərom a aday nà, dōwan kula kə canak anan bay. Əna, wan anahan a mənduwel ata, winen mə njahay a tə Bəbay anahan maya awan, winen kə kak uko anan ahay Mbərom awan.

Side ana Yuhana, do sa gan baptisma à do ahay

Mata 3.1-12; Markus 1.1-8; Lukas 3.1-18

¹⁹ Side ana Yuhana a dazlan nà, natiya awan: Pa pac a inde nà, maced sà Yahuda ahay tē slēnay ahay dō sà gēdan dūngo anà way anga Mbərom ahay kwa à Urəsalima wa, tinen pə kərtek a tu dō sa man atan zek ù doh sà mazlaḅ a Mbərom ahay. Tə cəce pə Yuhana wa, ta wa: «Iken nà, iken wayaw?»

²⁰ Yuhana dukwen kà məmanak atan anan bay, a jan atan anan ngəlarak, a wa: «Nen nà, Almasihu bay.»

²¹ Tə cəce panan asa, ta wa: «Aday iken nà waya kutok anaw? Iken nà Eliya kələdaw?»

Yuhana a mbədahan atan apan, a wa: «A'ay. Nen nà, Eliya bay.»

Ta jan, ta wa: «Yo, iken nà dō maja'am a Mbərom, manay sa ba ata daw?»

Yuhana a wa: «A'ay, matanan bay!»

²² Do ataya ta jan kutok, ta wa: «Siya, aday iken nà wayaw? A nan umo sa man ayak'am anà dō sà slēnay manay ahay. Ka jan anà nga anak a nà, iken wayaw?»

²³ Yuhana a mbədahan atan apan asa, a wa: «Nen nà, dō mbala ana dō maja'am a Mbərom Ezaya sa jəka:

“Dowan a inde, winen apan i zlah à saf inde à kiḅe, a wa:

Ten anan cəved anga Bahay winen apan i nay.

Ten anan cəved ata mə tavay nga a fəhhe lele.*”

²⁴ Aday à wulen su dō mə slēnay a pə cakay ana Yuhana ataya nà, Farisa ahay uda awan.

²⁵ Tə cəce panan, ta wa: «Kak iken Almasihu bay, iken Eliya bay, aday dō maja'am a Mbərom hinen ata bay re nà, ka gan baptisma anà dō ahay angamaw?»

²⁶ Yuhana a mbədahan atan apan, a wa: «Nen na gak ikwen baptisma nà, tē a'am. Əna, dō inde à wulen a kwanay, kə sənən a bay,

²⁷ i nay ahay à dəḅa uno wa. Nen na slak sə pəsakan anan liḅer sə təkarak anahan bay.»

²⁸ Natiya, way a anaya fok a tēra nà, à wulen su doh sə ngaman Baytiniya ata awan, pə day uho sə zliner sə Urdon, à man ana Yuhana sa gan baptisma anà dō ahay ata awan.

Yesu nà, wan sà təman ana Mbərom

²⁹ Ide a cəde sidew a cəna, Yuhana a canan ayak anà Yesu winen apan i zlak ayak. A wa: «Tiya, wan sà təman ana Mbərom saa pəse anan atahasl sə daliyugo ata awan! ³⁰ Winen nà, dōwan a nen sa jak ikwen, na wa: “Dowan a inde, i nay ahay à dəḅa uno wa, a zalay nen, anga à alay a nen mə wahay a fan bay dukwen nà, winen nà, winen inde coy.”

³¹ Winen wayaw nà, abay na san bay. Əna, na nay saa gan baptisma anà dō sə Isəra'ila ahay nà, aday tā san anan lele.»

³² Yuhana a ga apan side asa, a wa: «Nə canan anà Apasay a Mbərom a dazay à bagəbaga mburom wa kawa badəbada, a njahay apan.

³³ Abay na san winen nà wayaw bay. Əna Mbərom, dō sà slēnay ahay nen sa ga baptisma tē a'am ata, kà jak uno, a wa: “Ki canan anà Apasay i dazay ahay pu dō, i njahay apan. Dowan ata nà, i ga baptisma tē Apasay Cəncan awan.”»

³⁴ Yuhana a ja asa, a wa: «Nə canak anan acəkan. Winen nà Wan a Mbərom. Ni side 'am ata awan.»

Njavar a Yesu mama'am aya awan

³⁵ Natiya kutok, ide a cəde sidew a nà, Yuhana winen mə tavay a à man ata tē njavar anahan ahay cew.

³⁶ A canan à Yesu winen apan i bar ta man ata nà, a ja, a wa: «Cen apan! Wan sə təman a Mbərom, winen tiya.»

³⁷ Njavar a Yuhana cew ataya tē sləne 'am ata cəna, tē pərahan azar anà Yesu.

³⁸ Yesu a ma ide à dəḅa nà, a canan atan ayak, tinen apan ti pərahan azar nà, a cəce patan wa: «Kə pəlen maw?»

* 1:23 Ca pə Esaaya 40.3.

Ta jan: «*Rabi*, man sə njahay anak ahaw?» Ta 'am a tinen «*Rabi*» a nan sa ja nà, «Miter».

³⁹ Yesu a jan atan, a wa: «Hayak ikwen ahay! Kâ ni cen apan!»

Ta zla pə kərtek awan, tə canan à man sə njahay ana Yesu. A təra nà, tə njamde fudo. A alay ata, tə təfek pi zek jiga hus à suko.

⁴⁰ Natiya, dō a cew a sə sləne side aday sə pərahan azar anà Yesu ataya nà, dōwan a inde kərtek, tə ngaman Andəre, mərak ana Simon Piyer.

⁴¹ Natiya, Andəre a zla a pəlay anan mərak anahan Simon, a jan: «Manay mə njadak anan Almasihu!» Almasihu ta 'am hinen nə Kristo. A nan sa ja nə dō ma ga amar awan.

⁴² Andəre a lagay anan Simon pə cakay ana Yesu. Yesu a canan nà, a zəzor anan, a jan, a wa: «Iken nà, Simon wan ana Yuhana bidaw? Pa 'am azanan nà, sləmay anak i i təra nə Kefas.» Ta 'am a tinen, Kefas a nan sa ja nà, pəkərad.[†]

Yesu a ngaman anà atə Filip tə Nataniyel

⁴³ Sidew a nà, a nan anà Yesu sa zla pə daliyugo sə Galile. Tə zlangay tə Filip, a jan: «Pəruho azar!»

⁴⁴ Filip a aday nà, winen Baytisada ahay, tinen ù kon kərtek a tatə Piyer tə mərak anahan Andəre.

⁴⁵ Filip a zla à man ana Nataniyel ite, a jan: «Dowan a aday atə Musa tu dō maja'am ana Mbərom ahay sə vinde apan à Deftere inde ata nà, mə njadak anan kutok. Winen nə Yesu wan ana Yusufu, dō sə Nazaratu ahay.»

⁴⁶ Nataniyel a jan apan, a wa: «Kak way lele a nà, i nay ahay à Nazaratu wa daw?»

Filip a jan: «Hayak ahay, ca apan!»

⁴⁷ Yesu a canan anà Nataniyel nà, winen apan i nay ahay pə cakay anahan, a ja, a wa: «Cen apan! Dō sə Isəra'ila dīdem a, aday a njəkan uda anà dō itəbay ata həna!»

⁴⁸ Nataniyel a cəce pə Yesu wa, a wa: «Ka san nen ta maw?»

Yesu a mbədahan apan, a wa: «Kurre, Filip dukwen kə ngamak anak fan bay ata nà, nə canak nà, iken ù vo sə buway mba.»

⁴⁹ Nataniyel a jan apan kutok: «Miter, iken nə Wan ana Mbərom. Bahay sə Isəra'ila nà, iken.»

⁵⁰ Yesu a mbədahan apan asa, a wa: «Ka daf upo nga nà, anga nen sa jak, na wa: Nə canak anak ù vo sə buway ata, bidaw? Ki i canan anà way ahay sə zalay həna anan tə məduwen aya mba.

⁵¹ Ni jak tə dīdem a nà: Ki i cinen anan anà bagəbaga mburom mə təba awan, aday ki cinen anan anà maslay a Mbərom ahay ti ján, ti dazay ti nen, Wan su Do.[‡]»

2

Azar uko sə gəba dalay à Kana

¹ Yawa, luvon cew pə dəba anahan a wa nà, azar uko sə gəba dalay a təra à Kana, pə daliyugo sə Galile. May ana Yesu winen inde à man ata awan.

² Dukwen tə ngamak atan ayak anà atə Yesu tə njavar anahan ahay à man ata re.

³ A alay sa sa mahay sə azar uko kutok, mahay a ndav pə dō ahay wa. Anga nan, may a Yesu a jan, a wa: «Mahay inde pə dō ahay sabay!»

⁴ Yesu a mbədahan apan, a jan, a wa: «Uwar a anan, kə vuwo nga ti mer su way ata nə angamaw? Alay uno kà slak fan bay.»

⁵ May anahan a jan anà dō si mer su way ahay, a wa: «Gen kawa anahan saa jak ikwen ata fok!»

⁶ Matanan, tugoy su kon ahay inde à man ata ma la aya mbərka sa taa pak uda a'am. Kərtek sə tugoy ataya nà, a gəba a'am i ga way sə liter səkat, kawa sa ja bine siwaw nà, kəlawə mbərka. Tə a'am sə tugoy ataya awan, Yahuda ahay ta taa banay anan saray, zek, tə cakad a way, kawa sə pəra a tinen ahay.

[†] 1:42 Ta 'am hinen dukwen, Kefas a nan sa ja Piyer.

[‡] 1:51 Yesu a nan sa ja nà, winen kawa səsala sa zla à mburom.

⁷ Yesu a jan anà dō sa ga mer su way ahay: «Rihen anan tugoy a anaya tē a'am.» Tē ngahay a'am awan, ta rah anan tugoy ataya cesl cesl.

⁸ Yesu a ja kutok: «Hēna nā, ngihēn ahay wa asa, zlen anan anan ayak anā bahay sē azar uko.» Ta ga kawa anahan sa jan atan ata awan.

⁹ Bahay sē azar uko ata, a tukom anan nā, kē tērak mahay coy. Əna, winen nā, a san sa jēka mahay a, a nay ahay nē tē wura wa anaw bay. Sa san nā, dō sē ngahay ataya dēkdēk. A ngaman ayak anā dō sē gēba dalay ata awan, a jan: ¹⁰ «Abay dō ahay ta taa lahan anan anā dō ahay nā, mahay mugom awan. Kagasl, mahay kē vawak atan nga nā, ti var winen mugom a bay ata awan. Aka aday iken nā, kē dērek anan mugom awan hus hēna nē kēkēmaw?»

¹¹ Natiya awan, masuwayan ana Yesu sa ga mama'am awan, a tēra nā, à wulen su doh sē Kana, pē daliyugo sē Galile. A kay anan ahay mazlaḡ anahan, aday njavar anahan ahay ta daf apan nga.

¹² Pē dēba anahan a wa, ta zla way a tinen à wulen su doh sē Kafarnahum tatē may anahan tē mērak anahan ahay pi zek tē njavar anahan ahay, aday tē njahay à man ata luvon ahay mēnjōek ca.

Yesu a razl dō sa ga masa ahay ū doh sē mazlaḡ a Mbərom wa

Mata 21.12-13; Markus 11.15-17; Lukas 19.45-46

¹³ Natiya, alay sē azar uko sē Pasəka ana Yahuda ahay i sa dēzley bēse nā, Yesu a zla à Urəsalima kutok.

¹⁴ A njadək ayak ū doh sē mazlaḡ a Mbərom à man ata nā, dō sa ga masa ahay. Dō hinen ahay tē sukom anan way ta sla ahay, tē tēman ahay, tē kurkudok ahay, aday dō a azar aya nā, dō sē bēmbad dala ahay. Tinen a fok mē njahay aya pē tabal a tinen ahay.

¹⁵ Natiya kutok, Yesu a japay anan 'am sē libēr ahay, aday a tēra anan mēkiḡek awan, a rēzlay atan ahay

gənaw ahay uho: sla ahay, tēman ahay. A dazlan, a guce anan dala a tinen ataya à mēndak, a hērok anan tabal su dō sē bēmbad dala ataya fok.

¹⁶ A jan anā dō sē kurkudok ahay re, a wa: «Zlen anan awan anaya à man a anan wa. Kē tēren anan doh ana Bəbay uno doh sa ga uda masa bay.»

¹⁷ Njavar anahan ahay ta ma nga sē jalay pa 'am ma ja a à Deftere inde ata awan. 'Am ata a wa: «Aśan zek su doh anak nā, winen apan i ban à mível uno inde bayak a kawa uko.*»

¹⁸ Bahay sē Yahuda ahay tē cəce pē Yesu wa kutok, ta wa: «Gədan anak inde sa ga way ataya dāw? Əna ga masuwayan, aday mā san gədan inde apak matana acəkan.»

¹⁹ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Mbəzlen anan doh sē mazlaḡ a Mbərom a anan. Aday nen ni han anan maza à luvon maakan inde.»

²⁰ Ta jan, ta wa: «Dō ahay ta han doh a anan nā, ava ahay ta gak kwa kuro fudō nga mbərka. Aday iken nā, ki han anan à luvon maakan inde kēladaw?»

²¹ Yesu a ga minje tu doh ata nā, pi zek anahan.

²² Pē dēba ana Yesu sē slabakay ahay à mēke wa nā, njavar anahan ahay tē jalay pa 'am anahan ataya jiga awan. Ta daf nga pa 'am ma ja à Deftere a Mbərom inde ataya awan, aday ta daf nga pa 'am anahan ata awan.

Yesu a san way sē mível sē dō ahay zle fok

²³ Natiya awan, à alay sē azar uko sē Pasəka ata fok nā, Yesu a njahay à Urəsalima à man ata awan. Dō ahay bayak a tē dēfak apan nga, anga tē canak anan anā masuwayan anahan ahay sa ga.

²⁴ Aya əna, Yesu kē ngəmak sa daf patan nga bay, anga winen a san ajalay nga su dō ahay zle kēzlek.

²⁵ Yesu kē pələk sa jēka dōwan à dakan anan ajalay nga su dō kwa mēnjōek bay, anga a san way sē mível sē dō ahay zle fok.

* 2:17 Ca pē Jabuura 69.10.

3

Ata Yesu tɔ Nikodemus

¹ Dowan inde à wulen sɔ Farisa ahay inde, tɔ ngaman Nikodemus. Dowan ata nà, winen dɔ kàrtek à wulen sɔ maced sɔ Yahuda ahay inde.

² Nikodemus kutok, a nay ahay pɔ cakay ana Yesu sɔ luvon. A jan a wa: «Rabi*, na san zle, iken nà, miter ana Mbərom sɔ slənay ahay, anga kula dɔwan kà gak masuwayan sɔ way kawa ananak ite nà, ibay. Kak si Mbərom winen tɔ dɔwan ata awan.»

³ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Nen apan ni jak tɔ dɔdem a hənà: Dɔ zənzen a nà, i mba apan sa zla à bahay a Mbərom inde bay, kak si i tɔra dɔ mɔ wahay a mɔ slala cew a aday.»

⁴ Nikodemus a cɛce panan kutok a wa: «Dɔ kà gak mɔduwer coy nà, i njad ti wahay anan maza awan nà, kəkəməw? Dowan ata i njad sa ma à kutov ana may anahan maza awan, aday may anahan i wahay anan asa kələdaw?»

⁵ Yesu a jan: «Nen apan ni jak tɔ dɔdem a hənà: Kak dɔwan a mɔ wahay a miza tɔ 'am bay, aday tɔ Apasay Cəncan awan bay cəna, dɔwan ata i mba apan sa zla à bahay ana Mbərom inde bay.

⁶ Dɔ sɔ daliyugo ahay tinen apan ti wahay, əna tɔ wahay nɔ zek dəkdek. Aday dɔ mɔ wahay a tɔ Apasay Cəncan ataya nà, tinen dɔ ana Apasay Cəncan aya awan.

⁷ 'Am a anan à gak masuwayan adəka bay. Kawa anuno sa jak, bəlaray tɔ wahay kwanay tɔ slala cew a aday.

⁸ Mad a ɓal nà, à man anahan kawa sa gan may. Kə sləne zle, əna ka san sa jəka a nay awanaw bay. A zla nɔ ahaw dukwen, ka san man anahan a bay re. Dɔ mɔ wahay a tɔ Apasay Cəncan awan a dukwen a tɔra nà, matanan re.»

⁹ Nikodemus a cɛce maza awan pɔ Yesu, a wa: «I sa njad zek ata nà, kəkəmə kəlanaw?»

¹⁰ Yesu a mbədahan apan: «Iken adəka nà, miter sɔ Yahuda ahay, əna ka san way ataya bay kələdaw?

¹¹ Nen apan ni jak tɔ dɔdem a hənà: Manay mɔ taker nà, way ana manay sa san. Manay apan mi side dukwen way ana manay sɔ canan tɔ idɛ a manay. Əna hwiya kə təmihen side a manay bay.

¹² A alay a nɔ təkerek ikwen way sɔ daliyugo ahay nà, kə dɛfen upo nga bay. Hənà ni dəkak ikwen anan way saa tɔra à mburom, ki i mben apan sa daf nga pa 'am uno ahay kəkəmə kutok anaw?

¹³ «Dowan saa zla kula à bagəbaga mburom nà, ibay. Si nen, Wan su Dɔ, sa nay ahay à mburom wa.

¹⁴ Kawa ana Musa sɔ laway dɛdew sɔ rəslom dɛzdaz a pɔ dɛdom à kibe kwakwa ata nà, dɔ ahay ti laway nen, Wan su Dɔ, dukwen matanan re.†

¹⁵ Aday kuwaya kə dɛfak nga pa Wan su Dɔ nà, i njad sifa sa ndav bay ata awan.

¹⁶ Mbərom nà, a pəlay anan daliyugo cəvedabay. Anga nan awan, a varay anan wan anahan mənduwel a coy. Natiya kutok, kuwaya kə təmahak sa daf nga pa wan ata nà, i lize bay, əna i njad sifa sa ndav bay ata awan.

¹⁷ Mbərom a slənay ahay wan anahan nà, sa nay saa gan sariya sa ban anan dɔ sɔ daliyugo ahay bay. Əna a nay sa tam anan dɔ sɔ daliyugo ahay adəka.

¹⁸ «Kuwaya kə təmahak sa daf nga pa Wan a Mbərom nà, sariya inde saa ban anan sabay. Aday dɔwan a kə təmahak sa daf nga pa wan a Mbərom a mənduwel ata bay ite nà, winen kə slahak à sariya inde coy adəka.

¹⁹ Sariya ata aday nà, anga 'am a anan: Jijjay a nay ahay pɔ daliyugo, əna dɔ sɔ daliyugo ahay tɔ pəlay luvon zal jijjay, anga tinen apan ti ga nà, mer su way lelibay aya awan.

²⁰ Kuwaya winen apan i ga mer su way lelibay aya cəna, ata winen apan i nan idɛ anà jijjay. I gan may sa

* 3:2 Rabi: Rabi nà, ta 'am sɔ Aramayak. A nan sa ja nà, Miter. † 3:14 Ca pɔ Limle 21.

nay à jiyjay inde bay, anga winen a jəjaran anà jiyjay saa kay anan mer su way anahan ma ga a à luvon inde ata awan.

²¹ Kuwaya, dōwan a kà gak mer su way sə dīdem nà, winen nà, i nay, i bar i ide jiyjay inde, anga aday jiyjay à dēvan pi mer su way anahan lele aya ma ga pa 'am a Mbərom.»

Atə Yesu tə Yuhana, dō sa ga baptisma ata awan

²² Natiya kutok, Yesu a zla way anahan pə daliyugo sə Yahudiya tə njavar anahan ahay. Tə njahay pi zek à man ata awan, aday a gan baptisma anà dō ahay.

²³ Yuhana ite winen apan i gan baptisma anà dō ahay à wulen su doh sə Aynun, anga a'am inde à man ata bayak awan. Aynun awan aday nà, dāren tə wulen su doh sə Salim bay. Do ahay bayak a ta zla pə cakay anahan saa gay ahay baptisma.

²⁴ A alay ata nà, Yuhana ma ban a à dangay fan bay.

²⁵ Pa pac a inde, njavar ana Yuhana ahay tu dō kərtek à wulen sə Yahuda ahay tinen apan ti vad uway pa 'am sə cəncan sə way ahay pi zek tə cəncan si zek.

²⁶ Anga nan, ta zla pə cakay ana Yuhana. Ta jan, ta wa: «Miter, dōwan a iken sə side apan, kə zlingen pa 'am zlinger sə Urdon ata nà, həna winen dukwen, winen apan i gan baptisma anà dō ahay. Do ahay dukwen tinen apan ti zla fok pə cakay anahan.»

²⁷ Yuhana a mbədahan atan apan, a wa: «Dowan sa njad awan mənəna Mbərom a sə varan anan nà, ibay asanaw!

²⁸ Kwanay kə slənen anan 'am uno coy. Na jak: Nen nà, Almasihu bay, əna Mbərom a slənay nen nà, aday nà lahan pa 'am ca.

²⁹ Uwar nà, anà dō sə gəba dalay a way anahan. Aday car ana dō sə gəba dalay dukwen, a tavay uho saa pak sləmay. Kə slənek winen apan i nay coy nà, i taslay mivel ta 'am

anahan aya fok. Matanan, nen nà taslay mivel dukwen nà, na.

³⁰ Natiya awan nà, məduwen uno à kac, mbala anahan à zəga adəka.»

Do sa nay ahay à bagəbaga mburom wa

³¹ «Do sa nay ahay à mburom wa nà, winen pa nga su dō a kəzlek. Do sə daliyugo ahay dukwen, tinen pə daliyugo. Ta ja nà, 'am sə daliyugo dəkdek. Do sa nay à bagəbaga mburom wa ata nà, winen pa nga sə dō ahay fok.

³² Way anahan sə canan tə way anahan sə sləne, a ga side dukwen pə way ataya awan. Əna dōwan sə təma side anahan a nà, kwa kərtek ibay.

³³ Kuwaya kə təmahak side anahan nà, a san zle, Mbərom winen dō sə dīdek.

³⁴ Do maslan a Mbərom cəna, winen apan i ja dukwen 'am ana Mbərom, anga Mbərom a, winen apan i rah anan tə Apasay anahan.

³⁵ Bəbay Mbərom nà, a pəlay wan anahan cəvedabay. Kə varak anan gədan pa nga sə way ahay kəzlek.

³⁶ Kuwaya kə dəfak nga pa wan a Mbərom nà, kə njadək sifa sa ndav bay ata awan. Kuwaya kə təmahak anan Wan a Mbərom bay ite nà, i njad sifa kulibay, aday Mbərom i ga apan mivel sə coy.»

4

Yesu tə uwar sə Samariya a inde pə kurok

¹ Farisa ahay tə sləne nà, Yesu winen apan i njad njavar ahay aday winen a gan baptisma anà dō ahay a zalay Yuhana.

² Aday nà, Yesu a kə gak anan baptisma anà dōwan kwa kərtek bay. Sa ga mer su way ata nà, njavar anahan aya awan.

³ Yesu a sləne 'am a tinen ata cəna, a mbəsak daliyugo sə Yahudiya, a ma pə dəba à Galile.

⁴ Anga nan, si i takas dukwen tu kon sə Samariya.

* 4:5 Ca pə Laataanooji 33.19.

⁵ Natiya awan, a dazle à wulen su doh a inde tə ngaman Sikar, bəse tə guvo ana Yakob a inde, a varan anan kwakwa anà wan anahan Yusufu.*

⁶ A man ata kutok, kurok ana Yakob inde.

Natiya kutok, man i pec a ga nà, Yesu a njahay pa nga kurok, anga kà yak nga tə cəved.

⁷⁻⁸ A alay ata awan ite nà, njavar anahan ahay, ta zlak à wulen su doh saa pəlay way sa pa.

Aday uwar sə Samariya a inde a nay ahay pə kurok saa ngahak ayak a'am. Yesu a cəce panan a'am, a wa: «Vuro a'am ite.»

⁹ Həren aday nà, 'am a zlan atan pi zek ana Yahuda ahay tə Samariya ahay bay. Anga nan, uwar ata awan a jan, a wa: «Iken nà, Yahuda ahay, nen dukwen Samariya ahay. Ki cəce puno a'am sa sa kələdaw?»

¹⁰ Yesu a mbəḏahan apan kutok, a wa: «Abay kà san sumor ana Mbərom saa ga, aday kà san dōwan a sə cəce panak a'am sa sa ata nà, iken ki cəce panan a'am sə varan sifa anà dō ahay ata adəka.»

¹¹ Uwar ata a jan anà Yesu, a wa: «Mazar, na ca apak nə cafgal sə ngahay a'am inde apak ibay! Kurok a anan dukwen sololo. Ki njad a'am sə varan sifa anà dō ahay ata nà, ta maw?»

¹² Bije a manay Yakob sə varan umo kurok a anan dukwen, kà sak wa a'am. Winen tə gwaslay anahan ahay fok, aday tə gənaw anahan aya təke, ta sak wa a'am. Aday iken kə zalay Yakob tə məduwen kələdaw?»

¹³ Yesu a mbəḏahan apan, a wa: «Kuwaya kà sak a'am sə kurok a anan nà, jom i gan asa.

¹⁴ Aya əna, dōwan kà sak a sa a'am mbala uno saa varan ata nà, jom i gan kula sabay, anga a'am ata i təra kawa zəlaka à winen inde, i varan sifa sa ndav bay ata awan.»

¹⁵ Uwar ata a jan, a wa: «Vuro a'am ata awan, aday jom ũ go sabay, nà sa may ahay sə ngahak ayak a'am pə kurok wa kula sabay re bidaw?»

¹⁶ Yesu a jan apan, a wa: «Zla, ngaman ahay anà mbaz anak, hayak ikwen ahay à man a anan aday.»

¹⁷ Uwar ata a ja kutok, a wa: «Mbaz uno ibay!»

Yesu a jan, a wa: «Ka jak didem awan, kak ka wa mbaz anak ibay nà, na!

¹⁸ Anga ka zlak à mbaz həna saray dāra, aday dōwan a həna kwanay maya ata dukwen, winen mbaz sə pəzugoy anak a bay re.»

¹⁹ Uwar ata a mbəḏahan anà dūngo kutok, a wa: «Miter, nə sənək iken nə dō maja'am ana Mbərom.

²⁰ Bije a manay ahay dukwen tə hərək anan nga anà Mbərom pə bəzlom a manay a anan, əna kwanay Yahuda ahay nà, ki wen, man sə hərən nga anà Mbərom kərtek nà, si à Urəsəlima.»

²¹ Yesu a jan, a wa: «Uwar, təma 'am a nen sa jak həna ata awan: Alay awan i sla azanan, ki həren anan nga anà Bəbay Mbərom nà, à bəzlom a anan dəkdek sabay, kwa à Urəsəlima taayak sabay re.

²² Kwanay Samariya ahay aday nà, kə sənən dōwan a kwanay sə hərən nga ata bay. Əna manay Yahuda ahay nà, ma san dōwan a manay sə hərən nga ata zle, anga Mbərom a tam anan dō ahay nà, tə alay a manay Yahuda ahay.

²³ Aday, alay a i nay ahay mba, kà slak coy adəka, Apasay Cəncan a, sa kay anan didem ana Mbərom ata, i sənən anan zek anà dō ahay. Natiya awan, dō sa daf nga pə Mbərom tə didem ataya ti san sə hərən nga pa man pa man ahay fok. Anga a nan anà Mbərom awan nà, dō sə hərən nga matanan ataya awan.

²⁴ Mbərom nà, apasay sə varan sifa anà dō ahay. Dō ahay ti hərən nga nà, tə didem a aday tə məgala sə Apasay Cəncan a re.»

²⁵ Uwar ata a mbəḏahan apan, a wa: «Na san zle, Almasihu i i nay ahay. Kà nak coy nà, i dəkək uko anan way ahay fok.»

²⁶ Natiya, Yesu a mbəḏahan apan, a wa: «Nen a sa jak 'am ata nà, winen awan!»

²⁷ Njavar a Yesu ataya ta may ahay kutok. Tə canan anà Yesu winen apan i ja 'am tu do uwar a nà, a gan atan masuwayan. Aday dōwan kwa kərtek kə cəcihek pə uwar ata wa sa jəka: «Kə pəlay panan maw?» nà, ibay. Kabay, dōwan sa jan anà Yesu: «Ki jen 'am angamaw?» dukwen, ibay re.

²⁸ Uwar ata a dazlan nà, a mbəsak anan kəlawə anahan pə kurok, a nay agay, a jan anà do ahay, a wa:

²⁹ «Hayak ikwen ahay aday, cen pə dōwan inde, u jo həna way uno ahay sa ga ataya fok. Hinahibay nà, i ga nə winen Almasihu dəge?»

³⁰ Do ahay ta nay ahay à wulen su doh wa kutok, ta zla pə cakay ana Yesu.

Guvo sa ndaw ma nah awan

³¹ A alay ata kutok, njavar a Yesu ahay ta jan, ta wa: «Miter, suwan pa way mənjoek aday.»

³² Yesu a mbəḏahan atan apan, a wa: «Way sa pa uno inde, kə sənən bay.»

³³ Njavar anahan ahay tə cəce pi zek ahay wa, ta wa: «Dōwan kə varak anan ahay way sa pa dəge?»

³⁴ Yesu a jan atan kutok: «Way sa pa uno awan nà, adəfan apan anà do sə slənay ahay nen, aday sa ga mer su way anahan sə mbuko à alay inde ata awan.

³⁵ 'Am ana kwanay inde ka ti jen nà: “A mbəsak həna kiya fudo, way ahay ti saa nah, aday saa car.” Aya əna nen ni jak ikwen, cen pə guvo ahay lele. Ndaw kə nahak, kə slak sa car coy.

³⁶ Do sa car ndaw à guvo su do nà, i halan nga anà ndaw ana bahay sə guvo, aday i njad magwagway anahan pə dōwan ata wa. Ndaw ata nà, kawa sa ja, do sa njad sifa sa ndav bay ataya awan. Anga aday do sa casl pi zek tu do sa car tē taslay mível cew maya awan.

³⁷ 'Am sə jike inde asa, a ja nà: “Do sa casl winen cara, do sə halan nga

dukwen, winen cara.” Winen ata nà, 'am dīdem awan.

³⁸ Na slan kwanay nà, saa cəray à man aday kwanay kə cislen bay ata wa. Do maza aya sa casl, kwanay dukwen kə njiden anan magwagway ti mer su way a tinen.»

Samariya ahay bayak a tə dəfak nga pə Yesu

³⁹ Do sə Samariya ahay à Sikar bayak a tə təmahak sa dəf nga pə Yesu anga side ana uwar ata sa jan atan: «U jo anan way uno ahay sa ga ataya fok.»

⁴⁰ Ta nay ahay pə cakay ana Yesu nà, ta jan à njahay tə tinen mba. Yesu a njahay àga tinen kutok luvon ahay cew.

⁴¹ Do ahay bayak a tə dəfak nga pə Yesu asa, anga tə slənek 'am anahan.

⁴² Anga nan, ta jan anà uwar ata awan: «Həna nà, mə dəfak nga pə Yesu nà, anga 'am anak sa jan umo ata bay. Cərkəke ma dəf apan nga, mə təma nà, anga manay awan mə slənek 'am anahan aya awan. Ma san zle, winen nà, do sa tam anan do ahay acəkan.»

Yesu a mbar anan wan ana do si mer su way ana bahay inde

⁴³ Pə dəba à luvon cew ata wa nà, Yesu a mbəsak atan, a zla way anahan à Galile.

⁴⁴ Yesu a kə jak, a wa: «Do ahay ta gan nga anà 'am ana do maja'am a Mbərom kwa ta sə wura fok. Əna ù kon anahan a nà, dōwan a gan nga anà 'am anahan ahay itəbay.»

⁴⁵ Tə dəzle pə daliyugo sə Galile awan nà, do sa man ataya tə təma anan lele, anga tinen ta zlak à azar uko sə Pasəka à Urəsəlima, aday tə canak anan ahay à mer su way anahan sa ga ata awan.

⁴⁶ Natiya, Yesu a ma way anahan à Kana pə daliyugo sə Galile, à man anahan sə mbəda anan a'am mahay awan ata awan. Dōwan a inde, winen məduwen a à man ata awan, winen do si mer su way ana bahay sə daliyugo ata awan. Wan ana dōwan ata winen dəvac awan, aday mə nahay a à wulen su doh sə Kafarnahum.

⁴⁷ Dowan ata a slәне sa jəka Yesu winen pə daliyugo sə Yahudiya sabay, winen à Galile nà, a zla pə cakay anahan, a jan: «Zlumo à Kafarnahum, aday ki saa mbəro anan wan uno inde mənə nahay a, winen dəvac awan, i mac coy.»

⁴⁸ Yesu a jan, a wa: «Ki dəfen upo nga fan bay, si ki cinen anan anə masuwayan ahay aday daw?»

⁴⁹ Dowan ata a mbəđahan apan kutok, a wa: «Hayak əga nen aday. Wan uno ata i saa mac.»

⁵⁰ Yesu a wa: «Zla agay, wan anak kə mbərak!»

Winen a dəf nga pa 'am ana Yesu ata awan, a zla way anahan agay kutok.

⁵¹ Winen pə cəved sa zla agay mba, do anahan ahay ta nay agay wa, ta jan: «Wan anak nə kə mbərak coy!»

⁵² Dowan ata a cəce patan wa: «A njad sa man uda awan nà, siwaw?»

Tə mbəđahan apan: «Avad a sə ipec, tə njamde kərtek, nga sə bərazl a ndalay panan nà, na.»

⁵³ Bəbay a wan ata, a may anan ahay à nga inde 'am à Yesu sa jəka: «Wan anak kə mbərak» ata nà, kəsłsla alay ata acəkan. Ta dəf nga pə Yesu tu do su doh anahan ahay fok.

⁵⁴ Masuwayan a Yesu sa ga ata nà, winen mənə slala cew a sə tərà à Galile. A tərà pə dəba anahan sa may ahay à Yahudiya wa ata awan.

5

Yesu a mbar dōwan a inde mənə tərà à məndak awan

¹ Pə dəba anahan a wa mənəcək nà, Yahuda ahay ta zla saa zar uko à Urəsalima. Yesu dukwen a zla ite.

² A man ata nà, məsudoh a inde tə ngaman Məsudoh sə Təman ahay. Dəlov a inde ma la awan, aday ta ga apan galak ahay dāra tew. A'am ata nà, tə ngaman Baytizata ta 'am sə Yahuda ahay nà, na.

³ Do sə dəvac ahay cara cara bayak a mənə nahay aya ù vo sə galak ataya awan: hurof ahay, vədāl ahay, pi zek tə do sə jəje ahay. [Tinen apan ti ba, hinahibay a'am i bəl,

⁴ anga pac a hinen ahay nà, maslay a Mbərom a dazay ahay à a'am ata inde, i bəl anan. A'am ata kə bəlak nà, dōwan a sa lah uda pa 'am ata cəna, winen kə mbərak à dəvac anahan wa, kwa à ga nə dəvac wura wura fok.]

⁵ Dowan a inde dəvac awan à man ata, kə gak à dəvac inde ava kwa kuro maakan nga anahan a jəmaakan.

⁶ Yesu a canan cəna, a san zle, dəvac kə njahak apan. Anga nan, a cəce panan: «A nak sa mbar à dəvac anak wa daw?»

⁷ Dowan ata a mbəđahan apan, a wa: «Wan ada, dōwan uno inde saa zla nen à a'am inde, ibay. A'am kə bəlak dəp nà, kwa nə rəzlen à nga wa kəma kəma dukwen, do maza awan i luho uda awan.»

⁸ Yesu a jan asa: «Slabak, gəba lala anak, zla way anak kutok.»

⁹ Dowan ata a mbar ca, a gəba lala anahan, a zla təpa təpa.

Cəkəbay, pac ata nà, luvon sa man uda awan.

¹⁰ Anga nan, bahay sə Yahuda ahay ta jan anə dōwan ata awan: «Biten nà, luvon sa man uda awan. Cəved anak inde sə tavak lala anak pa nga ibay.»

¹¹ Winen ite a mbəđahan atan apan, a wa: «Dowan a sa mbar nen ata u jo nà, gəba lala anak, zla way anak.»

¹² Dowan ataya tə cəce panan, ta wa: «Dowan a sa jak: “Gəba lala anak, zla” ata nà, wayaw?»

¹³ Dowan ata dukwen a san sa mbar anan nə wayaw bay. Bina Yesu a dukwen kə zlak way anahan à man ata wa səmad bəse, anga do ahay bayak a à man ata awan.

¹⁴ Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a tan ayak à nga anə dōwan ata awan ù doh sə mazlaḡ a Mbərom. A jan, a wa: «Həna nà, kə mbərak. Kā saa ga ines sabay, anga way sə zalay winen ata à sa nay ahay apak sabay.»

¹⁵ Dowan ata a zla sa jan anə bahay sə Yahuda ahay nà, sa mbar anan nə Yesu.

¹⁶ Natiya kutok, bahay sə Yahuda ataya tə dazlan sə jugwar 'am pə Yesu wa asa, anga a mbar anan do pə luvon sa man uda awan.

¹⁷ Əna Yesu a dakan atan anan lele, a wa: «Bəbay uno nə, winen apan i ga mer su way nə pac pac. Nen dukwen si ni ga mer su way kətana awan.»

¹⁸ Anga 'am anahan ataya awan, Yahuda ataya tə zəga anan sa nan ide hus pa sə pəlay sa vad anan à məke adəka. Anga sa jəka, winen a ga mer su way pə luvon sa man uda ata dəkdek sabay, əna a wa Mbərom nə bəbay anahan. Matanan, a lavay anan nga anahan tə Mbərom.

Mbərom kə varak anan gədan anahan fok anə wan anahan

¹⁹ Yesu a jan atan asa, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Nen, wan a Mbərom nə, ni mba apan sa ga way ta nga uno itəbay. Ni ga nə, way mbala ana Bəbay uno sa ga, way aday nə canak anan ata awan. Kawa ana Bəbay uno sa ga jiga awan, nen ni ga winen a re,

²⁰ anga aday nə, Bəbay uno a pəlay nen, a duko anan way anahan sa ga ahay fok. I duko pə way sə zalay həna anaya awan mba. Nen wan nə, ni ga atan. Way ataya cəna, ti gak ikwen masuwayan.

²¹ «Natiya, kawa ana Bəbay uno sə slabak anan do ma mac aya awan, aday a varan atan sifa ata nə, nen wan anahan dukwen ni varan sifa anə do kawa su no anə nen matanan re.

²² «Aday asa, Bəbay uno nə, kə pəlak sa gan sariya anə dōwan kwa kərtək bay, əna a mbəsak anan sariya fok à alay uno inde nen wan anahan.

²³ Anga aday do ahay tə həro nga anə nen wan anahan, kawa sə həran nga anə Bəbay uno sə slənay nen ata awan. Kak dōwan a a həro nga anə nen wan anahan bay nə, a həran nga anə Bəbay uno bay re.

²⁴ «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Kuwaya dōwan a kə slənek 'am uno aday kə dəfak nga pu do sə slənay ahay nen nə, winen kə njadak sifa sa ndav bay ata awan, sariya i ban anan itəbay. Kawa sa ja bine siwaw nə, kə takasak ahay à amac wa, kə zlak à sifa inde.

²⁵ «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Alay a i slay ahay, kə slak adəka coy, do ma mac aya ti sləne dūngo uno, nen Wan a Mbərom, aday do sə sləne ahay fok ti njahay uho tə sifa awan.

²⁶ Kawa ana Bəbay uno sa mba apan sə njahay anan do ahay uho ata nə, nen wan anahan dukwen a vuro gədan sə njahay anan do ahay uho re.

²⁷ A vuro gədan a nə, aday nə gan sariya anə do ahay, anga nen Wan su Do.

²⁸ «'Am a anan à gak ikwen masuwayan bay. Alay a awan kə slak anga do ma mac aya aday tə sləne dūngo uno,

²⁹ aday ti slabakay ahay à məke a tinen ahay wa. Do sa taa ga way lele aya awan, ti may uho saa njad sifa. Aday do sa taa ga nə way sə cəban anə Mbərom ite, ti may uho nə, sariya i ban atan.

³⁰ Na ga sariya nə, kawa ana Mbərom a su jo. Ni mba apan sa ga awan ta nga uno bay. Sariya uno sa ga nə, winen lele, anga nen na ga way sa nga uno bay. Na ga nə, way mbala ana do sə slənay ahay nen ata awan, aday kawa sa nan.»

Do sə side ana Yesu ahay

³¹ Yesu a ja asa, a wa: «Abay kak na gan side anə nga uno nə, ata side uno kə zlak tə dīdem a bay asanaw.

³² Əna dōwan a inde, winen a ga side anga nen, aday na san zle side anahan nə, tə dīdem awan.

³³ Kwanay awan, kə slənen do pə cakay ana Yuhana, kə jak ikwen side anahan, aday side anahan nə, dīdem awan.

³⁴ Abay nə pəlay side su do zənzen a bay. Əna na ja pə Yuhana ata nə, aday kə tamen à amac wa.

³⁵ Anga Yuhana kə tərak nə, kawa lalam ma han uko awan. Winen apan i dav. Jiyjay anahan ata kə zlak ikwen à nga, əna à alay a inde mənəcək coy.

³⁶ «Aya əna, 'am sə side uno inde sə zalay side mbala ana Yuhana. 'Am sə side ata nə, mer su way a Bəbay uno su jo: “Ga anan!” ata awan. Ni ga mer su way a anan ata nə, anga saa

side, nen na nay ahay nə pə cakay ana Bəbay uno wa.

³⁷ «Abay Bəbay uno do sə slənay ahay nen ata dukwen, winen apan i ga upo side a re. Kwanay kula kə slənen anan duno anahan itəbay, aday kula kə cinen anan bay re.

³⁸ Kula kə bənen 'am anahan à mivel a kwanay inde bay, anga kə dəfen nga pi nen, do anahan sə slənay ahay à wulen a kwanay ata bay.

³⁹ «Kwanay apan ki jingen Deftere a Mbərom, anga a ga pikwen nà, ki njiden wa sifa sa ndav bay ata awan. Aday cəkəbay Deftere ata dukwen a taker nà, 'am sə side sa ga pi nen a re.

⁴⁰ Əna, a nak ikwen sa nay ahay pə cakay uno aday kə njiden sifa dīdem ata bay re.

⁴¹ «Nə pəlay sa njad mazla6 pə do ahay wa bay.

⁴² Əna na san kwanay aya zle. Kwanay kə pəlen Mbərom bay.

⁴³ Na nay ahay nà, à sləmay ana Bəbay uno inde. Aday, cen apan. Kə ngəmen sə təma nen bay re. Aday, kak dowan a maza à nay ahay ta 'am sa nga anahan həna nà, ki təmihen anan, winen adəka nà, tə alay cuwcew awan.

⁴⁴ Kwanay kə pəlen ayaw mbala ana Mbərom bay, əna kuwaya a pəlay nà, ayaw sə do ahay. Aday ki mben apan sa daf upo nga nà, kəkəma asanaw?

⁴⁵ «Kə sa jilen sa jəka nen ni zlah pikwen pə cakay ana bəbay uno Mbərom bay. Əna Musa, do a kwanay sa daf apan nga ata awan, winen saa zlah pikwen.

⁴⁶ Aday abay kə dəfen ahay nga pa 'am ana Musa ahay aday nà, ki dəfen nga həna pa 'am uno ahay re. Anga Musa aday dukwen a vindey ahay nà, anga nen awan.

⁴⁷ Natiya, kak kə dəfen nga pə way mbala anahan mə vinde aya bay nà, ki i mben apan sa daf nga pa 'am uno bay re.»

6

Yesu a varan way sa pa anà do ahay ti ga mbulo dara

Mata 14.13-21; Markus 6.30-44; Lukas 9.10-17

¹ Pə də6a anahan a wa nà, Yesu a takas bəlay sə Galile a inde, a zla pa day uho. Tə ngaman anà bəlay ata nà, Tiberiyas re.

² Do ahay tə pərahan azar bayak awan, anga tə canak anan anà mer su way anahan ma ga masuwayan aya awan, a mbar anan do sə dəvac ahay.

³ Yesu a ján way anahan à 6əzlom tə njavar anahan ahay, tə njahay à man ata awan.

⁴ Azar uko sə Pasəka dukwen i sla bəse.

⁵ Yesu a cakaf nga bine maw nà, a canan anà do ahay bayak a tinen apan ti nay pə cakay anahan. Anga nan kutok, a jan anà Filip: «Di njad sə sukumay ahay way sa pa sə varan anà do ahay a anan fok awanaw?»

⁶ A cəce ata nà, aday à san way mbala a Filip saa mbədahan apan ata awan. Bina, Yesu a nà, a san way anahan saa ga zle.

⁷ Filip a mbədahan apan, a wa: «Kak aday a nak uko sa jəka dī varan way sa pa anà man su do a anan nà, kwa dala sə *dinar** səkat cew dukwen i sla awan bay asanaw!»

⁸ Mərak ana Simon Piyer a inde, tə ngaman Andəre, winen njavar ana Yesu a re. A jan, a wa:

⁹ «Wan inde həna à man a anan, tapa sə pen ahay inde apan dara. Kəlef ahay dukwen inde apan cew! Aka aday i sla ma, anga man su do a anan anaw?»

¹⁰ Yesu a jan atan kutok, a wa: «Jen anan u do a anaya fok tə njahay a məndak.»

Gujed inde məngədez a à man ata awan. Do ahay tə njahay apan kutok. Do ahay à man ata dukwen, tinen mə baslay a nà, mungol a dəkdek aday nà, ta ga mbulo dara.

¹¹ Yesu a gə6a anan tapa sə pen a dara ataya awan, a ngəran ayak anà

* **6:7 Dinar** kərtək nà, əga tinen dala si mer su way sə hway kərtək.

Mb̄erom aday a ḡezlan anan anà dō ahay. A ga anan tē k̄alef đukwen matanan. Kuwaya kē njad̄ak kawa sa nan.

¹² Tinen ata fok, ta rah nà, Yesu a jan anà njavar anahan ahay: «Hilen anan nga anà tapa sē pen mē mb̄esak ata awan, anga aday ā sa nes bay.»

¹³ Tē halan nga anà mē mb̄esak ata nà, a ga c̄akarak kuro nga anahan a cew.

¹⁴ Dō ahay sē canan anà masuwayan ana Yesu a sa ga ata nà, ta wa: «Tē đid̄em awan, dōwan a anan nà, i ga nà, winen dō maja'am a Mb̄erom saa nay ahay pē daliyugo azanan ata awan.»

¹⁵ Yesu a san zle, dō ahay ti nay ahay saa ban anan aday ti i đaf anan bahay awan sē m̄agala. Anga nan, a zla way anahan sēmad ā 6̄ezlom maza awan.

*Yesu a bar pa nga sē a'am tē saray
Mata 14.22-33; Markus 6.45-52*

¹⁶ Natiya awan, suko a a ga c̄ana, njavar ana Yesu ahay tē dazay pa 'am sē a'am sē b̄elay.

¹⁷ Ta j̄an ā kwalalan inde sa zla ā Kafarnahum. A alay ata đukwen, ide kē b̄enak lele coy, aya ̄ana Yesu winen inde tē tinen ibay hwiya.

¹⁸ A'am a 6̄al tē m̄agalak awan, anga mad̄ winen apan i 6̄al bayak awan.

¹⁹ Kwalalan a haw pa nga sē a'am i ga kilometer đara kabay mb̄erka nà, tē canan anà Yesu, winen apan i nay ahay tē saray pa nga sē a'am, aday winen b̄ase tē tinen coy. Tinen ite tē j̄ej̄ar pi zek.

²⁰ Coy Yesu a jan atan, a wa: «Nen awan! Kē j̄ej̄iren bay.»

²¹ Natiya kutok, a nan atan sē ḡəba anan ā kwalalan inde, aday kwayan'a kwalalan ata kē d̄azlek pē yugo ā man a tinen sa gan may ata coy.

Dō ahay tē p̄elay anan Yesu

²² Sidew a nà, dō sē njahay pa day sē b̄elay hinen ataya tē p̄elay anan Yesu. Anga ta san zle, avad̄ awan nà, kwalalan inde nē k̄artekt̄akke. Aday ta san zle re, Yesu nà, kē j̄enak ā kwalalan mbala ana njavar anahan

ahay sē ḡəba ata bay. Ta zla nà, m̄anj̄əna winen.

²³ ̄Əna kwalalan azar aya inde ta nay ahay ā Tiberiyas wa. Tē d̄azley ahay nà, đinger pa man ana Yesu sē varan tapa sē pen anà dō ahay ta sē nḡəran anà Mb̄erom ata awan.

²⁴ Dō ahay ta ca ide c̄ana, Yesu winen ibay, aday njavar anahan ahay đukwen tinen ibay. Natiya tē ḡəba kwalalan ahay sa zla a Kafarnahum saa p̄elay Yesu.

Way sa pa sa var sifa nà, zek a Yesu awan

²⁵ Ta njad̄ anan winen pa day uho, tē c̄əce panan, ta wa: «Miter, ka nay ahay ā man a anan nē siwaw?»

²⁶ Yesu a mb̄əd̄ahan atan apan, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tē đid̄em a h̄əna: Kē p̄əlen nen nē, anga ki pen way h̄əniniye, aday kē rihe re ata awan. Bina, masuwayan uno sa gak ikwen ata nà, kē s̄ənen bay.

²⁷ Kē mb̄əd̄əken sa ga mer su way sa njad̄ way sa pa sa nes ata ad̄əka bay. Suwan ad̄əka, gen nà, mer su way sa njad̄ way sa pa sē njahay pa sē viyviya ata awan. Way sa pa ata nà, a var sifa sa ndav bay ata awan. Saa varak ikwen anan nà, nen Wan su Dō. Anga B̄əbay uno awan, kē t̄əmahak sa đaf anan upo mazla6̄ anahan pē ide sē dō ahay.»

²⁸ Dō ahay tē c̄əce panan asa, ta wa: «Mi njad̄ sa ga ma, kawa ana Mb̄erom sē p̄elay anaw?»

²⁹ Yesu a jan atan, a wa: «Mer su way ana Mb̄erom sē p̄elay nà, đəfen nga pi nen, nen dō anahan mē sl̄ənay ata awan.»

³⁰ Tē c̄əce panan re, ta wa: «Mi đaf apak nga ata nà, ki gan umo nē masuwayan a wuraw? Ki ga nē maw?

³¹ Bije a manay ahay ta pak manu ā ki6̄e. Kawa ana Deft̄ere sa ja apan ata: «A varan atan way sa pa ā ki6̄e. Way sa pa ata đukwen a dazay ahay ā mburom wa.†»

³² Yesu a mb̄əd̄ahan atan apan maza re, a wa: «Ki wen, sē varak ikwen way sa pa sē dazay ahay ā

† 6:31 Ca pē Gurtaaki 16.4.

mburom wa nà, Musa. Əna matanan bay. Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Sə varak ikwen way sa pa guzgwez awan, aday sa nay ahay a mburom wa nà, Bəbay uno awan.

³³ Way sa pa a Mbərom saa varak ikwen ata nà, nen, dō sə dazay ahay pə kərngay à mburom wa ata awan. Aday saa varan sifa anà dō ahay pə daliyugo dukwen, nen awan.»

³⁴ Ta jan asa, ta wa: «Wan ada, varan umo way sa pa ata pac pac hwiya biḏaw?»

³⁵ Yesu a jan atan, a wa: «Daf sa var sifa nà, nen awan. Dowan a kà nak pə cakay uno nà, may i han apan kula sabay. Aday dōwan a kə dəfak nga pi nen dukwen, jom i gan kula sabay.

³⁶ Aya əna na jak ikwen: Kə cinen uno, əna kə dəfen upo nga bay hwiya.

³⁷ Bəbay uno kə varak uno anan kuwaya fok cəna, i nay ahay pə cakay uno awan. Aday kuwaya kà nak ahay pə cakay uno cəna, ni lar a bay.

³⁸ Anga na nay ahay à mburom wa nà, sa naa ga way su no anà nen bay, əna sa naa ga way sa nan anà dō sə slənay ahay nen.

³⁹ Aday way ana dō sə slənay ahay nen ata sa nan nà, həna: Nà saa lize anan dō winen sə vuro ataya kwa kərtek bay, əna pa pac sa ndav anan daliyugo nà, nê slabakay atan ahay à məkə wa uho.

⁴⁰ Natiya awan, kuwaya kə canak uno anà nen Wan ana Mbərom, aday kə dəfak upo nga nà, dōwan ata i njad sifa sa ndav bay ata awan. Aday nen ni slabakay anan ahay à məkə wa pa pac sa ndav anan daliyugo. Sa nan à Bəbay uno nà, way ata awan.»

⁴¹ Anga nan kutok, Yahuda ahay tə dazlan sə gəḏan azar ana Yesu, anga a wa: «Nen nà, way sa pa sə dazay ahay à mburom wa ata awan.»

⁴² Ta wa: «Na wa, winen nə Yesu ba? Wan ana Yusufu biḏaw? Da san atə bəbay anahan tə may anahan a təkə biḏaw? Aka aday, i jəka

winen a dazay ahay à mburom wa nà, kəkəməw?»

⁴³ Yesu a jan atan, a wa: «Mbəsiken sa gad azar à wulen ana kwanay ahay.

⁴⁴ Dowan saa njad sa nay ahay pə cakay uno nà, ibay, si kak Bəbay uno a sə slənay ahay nen ata kə jərahak apan sa nay anan aday. Kuwaya dōwan a kə njadək sa nay ahay pə cakay uno nà, nen ni slabakay anan ahay à məkə wa pa pac sa ndav anan daliyugo.

⁴⁵ Do maja'am ana Mbərom ahay tə vindek, ta wa: «Tinen a kəzlek, Mbərom i ḏakan atan anan way.†» Dowan a kə slənək 'am ana Bəbay uno, aday kə təmahak atətak way anahan nà, i nay ahay pə cakay uno.

⁴⁶ Kula dōwan kə canak anan anà Mbərom bay, si nen, dō sa nay ahay pə cakay ana Mbərom a wa, nen kərtek nə, nə canak anan à Bəbay acəkan.

⁴⁷ «Natiya awan, nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Dowan a kə dəfak upo nga nà, kə njadək sifa sa ndav bay ata awan.

⁴⁸ Way sa pa sa var sifa ata nà, nen awan.

⁴⁹ Bijə a kwanay ahay ta pak *manu*§ à saf inde. Kə varak atan sifa bay. Anga nan, fok a tinen a tə məcak à saf inde.

⁵⁰ Yo, dō sa pa tapa sə pen sə dazay ahay à mburom wa ata nà, â ga nə kuwaya i mac itəbay.

⁵¹ Nen nà, way sa pa sa nay ahay à mburom wa ata awan, way sa pa sa var sifa. Dowan a kə pak way sa pa ata nà, i mac kula itəbay. Way sa pa ata nà, zek uno awan. Ni var anan anga aday dō ahay tə njad sifa.»

⁵² 'Am a anaya awan a gəḓan atan ahay agad azar sa ga mivel anà Yahuda ataya asa, ta wa: «I varak uko zek anahan aday ḏi pa nà, kəkəməw?»

⁵³ Yesu a mbəḏahan atan apan, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Nen Wan su Do nà, kak ki pen

† 6:45 Ca pə Esaaya 54.13. § 6:49 *Manu* nà, way sa pa sə awan inde a dazay à mburom wa. Ca pə Gurtaaki 16.

zek uno bay, aday ki sen mez uno bay nà, sifa i ga inde à kwanay ibay.

⁵⁴ Əna dōwan a kà pak zek uno aday kà sak mez uno re cəna, dōwan ata kà njadak sifa sa ndav bay ata awan, aday ni slabakay anan ahay à məke wa pa pac ana daliyugo saa ndav.

⁵⁵ Anga zek uno bine siwaw nà, way sa pa guzgwez awan, aday mez uno dukwen way sa sa guzgwez a re.

⁵⁶ Kuwaya kà pak zek uno, kà sak mez uno nà, winen kà japak ti nen; nen nà japak tə winen re.

⁵⁷ Bəbay uno, dō sa var sifa nà, sə slənay ahay nen nà, winen awan. Nen nə njahay uho nà, anga winen. Matanan, kuwaya kà pak zek uno nà, i njahay uho anga nen cite re.

⁵⁸ «Natiya, way sa pa sə dazay ahay à mburom wa nà, zek uno kutok. Bije a kwanay ahay nà, ta pak *manu* sə dazay à mburom wa à saf inde. Aday pə dəba anahan a wa dukwen, tə məcak fok re. Aya əna, kuwaya dōwan a kà pak way sa pa mbala uno saa var ata nà, i mac kula itəbay.»

⁵⁹ A alay ata nà, Yesu winen apan i wazay ù doh sə wazay ana Yahuda ahay à wulen su doh sə Kafarnahum, a saa ja 'am a anaya nà, na.

'Am a Yesu ahay sə varan sifa sa ndav bay anà dō ahay ata awan

⁶⁰ Dō ahay bayan a à wulen sə njavar ana Yesu ahay tə sləne 'am ataya cəna, ta wa: «'Am anaya ma da 'am aya awan. Waya sa mba apan sə təma kətanən anaw?»

⁶¹ Yesu a san zle tinen apan ti gədan azar pa 'am ataya awan. Anga nan, a jan atan, a wa: «'Am uno kə mbədahak ikwen anan ajalay nga a kwanay daw?»

⁶² Aday, azanan kə cinen anan anə nen, Wan su Dō, nen apan ni ján à man sə njahay uno kwakwa ata awan. Ata aday, ki i jen kəkəma asanaw?

⁶³ Sa var sifa nà, Apasay a Mbərom. Zek su dō zənzen a nà, a mba apan itəbay. 'Am a nen sa jak ikwen ataya nà, sə zəbay ahay Apasay tə sifa nà, tinen aya kutok.

⁶⁴ Əna, dōwan aya inde à wulen ana kwanay nà, ta dəf upo nga itəbay.»

Anga kurre a ata dukwen Yesu a san dō saa dəf apan nga tə dīdem a bay ataya zle, aday a san dōwan a saa ga apan dəf ata zle re.

⁶⁵ Yesu a zəga anan asa, a wa: «Anga nan, na jak ikwen, na wa: “Dowan saa njad sa nay pə cakay uno nà, ibay, si kak Bəbay uno a sə slənay nen ata kə jərahak apan sa nay anan pə cakay uno awan.”»

⁶⁶ A bənay ahay kwa pə alay ata wa nà, njavar a Yesu ahay bayak a ta zla way a tinen, ta ngam sə pərahan azar sabay.

⁶⁷ Kutok, Yesu a jan anə dō maslan a kuro nga cew ataya awan: «Kwanay dukwen, a nak ikwen sa zla way a kwanay re daw?»

⁶⁸ Simon Piyer a mbədahan apan kutok, a wa: «Miter, mi zla nà, pə cakay ana wayaw? 'Am anak nà, 'am sa var sifa sa ndav bay, pə cakay ana Mbərom.

⁶⁹ Aday manay ma dəf apan nga, ma san zle, iken nà, dō cəncan a sa nay pə cakay ana Mbərom wa.»

⁷⁰ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Nen a sə walay kwanay, kwanay a kuro nga anahan a cew. Aday cəkəbay dōwan a kwanay a kərtək a nà, winen bahay sə setene awan.»

⁷¹ A ja 'am ata nà, pa wan ana Simon Iskariyot, sə ngaman Yudas ata awan. Anga kwa à ga nà, Yudas kə tərak dō kərtək à wulen sə njavar ahay kuro nga cew ataya wa dukwen, saa ga dəf pə Yesu nà, winen awan.

7

Mərak ana Yesu ahay tə dəfak apan nga bay

¹ Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a bar pə daliyugo sə Galile fok. A nan abay sa zla pə daliyugo sə Yahudiya bay, anga a nan anə bahay sə Yahuda ahay sa vad anan.

² Aya əna, azar uko sə jawjawa ahay winen bəse nà,

³ mərak ana Yesu ahay ta jan, ta wa: «Mbəsak man a anan, zla way anak

pə daliyugo sə Yahudiya. Aday ata njavar anak ahay tē canan anā mer su way anak ahay.

⁴ Dowan a, a nan dō ahay tā san anan nā, a dēr zek sa ga mer su way itəbay. Ki ga mer su way a anaya asənā, ga atan pə idē sə dō ahay fok.»

⁵ Kwa mərak aya dukwen tē dāfak apan nga bay.

⁶ Yesu a jan atan: «Kə dāzlek pə alay uno tēde ata fan bay. Pə kwanay nā, alay wura wura cəna tēde, əna kətanān bay.

⁷ Dō sə daliyugo ahay ti mba apan sa nak ikwen idē itəbay. Nen a nā, dō sə daliyugo ahay ti no idē anga nen apan ni kay anan mer su way a tinen ma ga aya nā, tinen lelibay.

⁸ Kwanay nā, zlen ā man sə azar uko ata awan. Əna nen ni zla bay, anga alay uno kə dāzlek fan bay.»

⁹ A jan atan 'am ata cəna, winen a a njahay ā Galile.

Yesu winen ā azar uko sə jawjawa ahay

¹⁰ Pə dāba ana mərak a Yesu ahay fok sa zla ā azar uko nā, Yesu a dukwen a zla cite. Əna kə kak anan zek anā dō ahay bay.

¹¹ Bahay sə Yahuda ahay tē pəlay anan ā wulen sə dō ahay wa ā man sə azar uko ata awan, tē cəce: «Winen ahaw?»

¹² Dō ahay tē səsək a səsək ā wulen a tinen ahay inde. Dō a azar aya ta wa: «Winen dō lele awan.» Dō a azar aya dukwen ta wa: «A'ay, winen apan i lize anan dō ahay adəka.»

¹³ Əna dōwan sa ja 'am ataya tē njeznjezlezi a dukwen ibay, anga tē jəjaran anā bahay sə Yahuda ahay.

¹⁴ Natiya awan, luvon sə azar uko ahay ta zla panan əngal nā, Yesu a zla ū doh sə mazlaḅ a Mbərom, a dazlan sə tətakan anan way anā dō ahay.

¹⁵ A gan masuwayan ana bahay sə Yahuda ahay. Anga nan tē cəce, ta wa: «Dowan a anan kə jingek bay kutok nā, a njad mərīke kawa həna anan nē kəkəməw?»

¹⁶ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Way nen sa ta jak ikwen ata nā,

a nay ahay i nen a wa bay, əna a nay ahay nā, ū dō sə slənay ahay nen ata wa.

¹⁷ Kuwaya, kak dōwan a kə təmahak sa ga mer su way kawa sa nan anā Mbərom cəna, i san sə gəzla way ahay pi zek wa. Matanan, kak na ja 'am ana Mbərom, kabay na ja 'am sa nga uno, aday tē məgala uno nā, i san kutok.

¹⁸ Kuwaya, kak a ja nā, 'am sa nga anahan, i pəlan mazlaḅ anā nga anahan. Əna kuwaya kə pəlak sə həran nga anā dō sə slənay anan ahay nā, dōwan ata dukwen, dō dīdem awan, mungwalay inde apan ibay.

¹⁹ Na wa, Musa kə varak ikwen Tawrita ā alay inde ba? Əna dōwan kwa kərtek sə dāfan apan nā, ibay asanaw? Kə pəlen sa vad nen nā, angamaw?»

²⁰ Dō ahay tē mbədahan apan kutok, ta wa: «Setene inde anak ā nga dəge, nga i vawak kələdaw! Waya sə pəlay sa vad iken anaw?»

²¹ Yesu a mbədahan atan apan: «Na ga way kərtektəkke cəna, kə gak ikwen masuwayan jiga awan.

²² Musa a jak ikwen nā, 'am sa gad mədəndalas. Cəkəbay, sə dazlan nē Musa bay, əna bje ahay kwakwa tē lahak anan apan. A wa, kə gədan anan mədəndalas ā wan ana kwanay ahay pə luvon jəmaakan anahan sə wahay anan. Anga nan, kwa ā ga nē pə luvon sa man uda dəp nā, kwanay apan ki gəden anan mədəndalas anā wan a kwanay a re.

²³ Kə gəden anan mədəndalas anā wan, aday kə sa mbəsiken anan 'am ana Musa ā dāba bay, kwa ā ga nē luvon sa man uda nā, na. Aday, a cəbak ikwen anā kwanay pi nen, anga na mbar anan zek su dō zənzen a təsəs fok pə luvon sa man uda nā, angamaw?

²⁴ Mbəsiken sə gədan azar anā dō pə way sa ca apan tē idē, əna sənən anan way ataya tē dīdek aya aday.»

Yesu nā, Almasihu daw?

²⁵ Dō ahay ā wulen su dō sə Urəsalima ataya ta wa: «Na wa, Yesu

nà, winen do abay tə pəlay sa vad anan ata ba?

²⁶ A ja 'am tə njezlnejzlezi awan. Dowan sə gafan 'am ibay. Natiya awan nà, do a mənuko məced aya ta san zle winen nə Almasihu daw?

²⁷ Aya əna, kak winen nə Almasihu nà, dowan i san man anahan awan, a nay ahay awanaw bay. Aday dowan a anan ata nà, da san man anahan a zle asanaw!»

²⁸ A alay ata nà, Yesu winen apan i tətakan anan way anà do ahay u doh sə mazlaḥ a Mbərom. A zəga anan tə dungo mə təba lele, a wa: «Kə sənən nen zle daw? Aday kə sənən man uno sa nay wa ata zle daw? Na nay nə gəbay nà, 'am sa nga uno bay. Dowan a sə slənay nen ata nà, do didem awan. Aka aday, kə sənən anan bay asanaw?

²⁹ Nen nà, na san anan zle, anga na nay ahay nə pə cakay anahan a wa. Sə slənay ahay nen nà, winen awan.»

³⁰ Tə pəlay sa ban anan à man ata kutok, əna dowan kə njadak sə laman bay, anga kə slak pə alay anahan a bay.

³¹ Cəkəbay, do ahay bayak a tə dəfak apan nga, ta wa: «Almasihu a kə sak a nay ahay nà, i ga masuwayan ahay sə zalay dowan a anan kələdaw?»

Farisa ahay ta slan do ahay saa ban Yesu

³² Farisa ahay tə sləne asəsək 'am sə do ahay ata pə Yesu nà, tə halay nga tə bahay sə gədan dungo anà way ataya awan. Aday tə jəjem 'am, ta slan do sa ba pu doh sə mazlaḥ a Mbərom ahay saa bənay anan.

³³ Yesu a ja, a wa: «Nen ni njahay tə kwanay mənəcək mba. Pə dəba anahan a wa nà, ni ma pə cakay ana do sə slənay ahay nen.

³⁴ Ki i pəlen nen, ki njiden nen sabay, anga ki mben apan sa zla à man uno saa zla ata bay.»

³⁵ Bahay sə Yahuda ahay tə cəce pi zek ahay wa, ta wa: «I zla aha anahan aday mənuko saa mba apan sa njad anan itəbay ata kəlanaw? Aday i zla

əga Yahuda ahay tinen à wulen sə Gərek ahay ata daw? I zla saa dakan atan anan way anà Gərek ahay dəge?

³⁶ Winen awan a wa: «Ki pəlen nen, aday ki njiden nen bay, anga ki mben apan sa zla à man uno sa zla ata bay.» A nan sa ja aday nə maw?»

Zəlaka sə a'am sa var sifa

³⁷ Luvon sa ndav anan azar uko cəna, a zalay luvon azar aya tə mazlaḥ. Pa pac ata awan, Yesu a tavay à wulen sə do ahay. A ja 'am tə məgalak awan, a wa: «Kuwaya, jom a gan cəna, à nay ahay pə cakay uno, aday i sa a'am.

³⁸ Aday dowan a kə dəfak upo nga, «mivel anahan i təra kurok sə a'am sa var sifa, i haw kawa zəlaka.» Deftere a Mbərom a ja nà, na.»

³⁹ Yesu a ga jike ata nà, pə Apasay Cəncan awan, apasay mbala do sa dəf apan nga ahay saa njad ata awan. A alay ata nà, do anahan ahay tə njadak Apasay Cəncan ata fan bay, anga Yesu a dukwen kə zlak à man sə mazlaḥ anahan fan bay re.

Mawrasan a zlan à mivel inde and do ahay

⁴⁰ Do azar aya tə sləne 'am ataya cəna, ta wa: «Tə didem awan, dowan a anan nà, do maja'am a Mbərom a mənuko sa ba ata awan.»

⁴¹ Do maza aya ite ta wa: «Winen nà, Almasihu asanaw!»

Do hinen ahay asa ta wa: «Kəmaya, Almasihu sa maw! Winen nà, i nay ahay à Galile wa bay asanaw?

⁴² Deftere a Mbərom a ja nà, Almasihu i təra nà, do sə slala ana Dawuda*, aday ti wahay anan à Baytilama, wulen su doh ana bahay Dawuda way anahan.† Matanan bidaw?»

⁴³ Mawrasan a zlan à mivel inde anà do ahay anga Yesu cərkəke.

⁴⁴ Do azar aya à wulen a tinen a nan atan sa ban anan Yesu, əna dowan kə njadak sə laman bay.

Bahay sə Yahuda ahay tə dəfak nga pə Yesu bay

* 7:42 Ca pə 2 Samuyila 7.12; Jabuura 89.4-5; Yeremiya 23.5. † 7:42 Ca pə Mika 5.1.

⁴⁵ Yawa, do maslan ahay ta may ahay pə cakay ana bahay sə gədan dundo anə way ahay, tinen pə kərtek a tə Farisa ahay. Tinen ite, tə cəce pu do maslan ataya wa: «Kə bənen anan ahay Yesu a bay nà, angamaw?»

⁴⁶ Do maslan ahay tə mbəḏahan atan apan, ta wa: «Kula, dōwan saa njad sa ja 'am kawa dōwan ata nà, ibay.»

⁴⁷ Farisa ahay tə cəce patan wa: «Kwanay a dukwen kə pərihen anan azar anə mungwalay anahan aya re kələḏaw?

⁴⁸ Dōwan inde kərtek à wulen sə məcəḏ a mənuko ahay wa, kə dəfak nga pə dōwan ata nà, inde ḏaw? Kabay à wulen sə Farisa ahay wa nà, inde kələḏaw?

⁴⁹ Do sa ḏaf apan nga ataya nà, do kəriya aya awan, anga tinen ta san Tawrita bay. Aday dukwen tinen mə tahasl aya awan.»

⁵⁰ Natiya, dōwan a inde tə ngaman Nikodemus, winen Farisa ahay. Winen nà, dōwan a sa zla à man ana Yesu sə luvon ata awan. Winen a jan atan, a wa:

⁵¹ «Tawrita ana mənuko kə varak uko cəḏeḏ sa gan sariya anə do matanan bay. Adəka bay, ḏi lah nà, sə sləne anan 'am anahan ahay. Aday ḏi saa san 'am anahan tə way anahan sa ga ahay nà, na!»

⁵² Tə mbəḏahan apan, ta wa: «Iken dukwen ka nay à Galile wa ḏaw? Jinge Deftere, ki tan à nga à man inde, do maja'am a Mbərom kwa kərtek a nay à Galile wa nà, ibay asanaw!»

[
⁵³ Natiya awan, kuwaya a zla way anahan agay,

8

¹ əna Yesu nà, a zla way anahan à bəzlom sə Ulivet.

Uwar sa ján uho

² Sidew a awan kutok, Yesu a wule ù doh sə mazlaḥ a Mbərom asa. Do ahay fok tə halan nga pə cakay. A njahay kutok, a dazlan sə ḏakan atan anan way.

³ Miter sə Tawrita ahay pi zek tə Farisa ahay ta nay anan ahay uwar a inde, ta ban anan tinen pi zek tu do. Tə tavay anan pa 'am sə do ahay,

⁴ aday ta jan anə Yesu kutok: «Miter, mə bənay ahay uwar a həna, winen apan i ga mədigweḏ, bina, tə nahak tu do.

⁵ A Tawrita a mənuko inde, Musa a ja nà, uwar kawa winen a anan nà, mə tar anan tu kon, aday à mac. Aday iken ka ja nə maw?»

⁶ Ta ja matanan nà, aday tā njad apan cəḏeḏ sa ban anan pə kwande. Kak kə jak atan awan a nà, ti mba apan sa gan apan sariya.

Yesu a kudək, a vinde awan a à məndak ta wan sə alay.

⁷ Tinen ite, hwiya tə pərahan azar sə cəce way ahay.

Yesu a cakaf nga pa nga mburom, a jan atan: «Dōwan a inde à wulen a kwanay, kula kə gak ines bay cəna, à lah sə taran kon awan...»

⁸ A kudək asa, a vinde awan a à məndak maza awan.

⁹ Do sə bənan ahay uwar ataya tə sləne 'am ata cəna, ta zla way a tinen fok suḏuk suḏuk suḏuk, do məcəḏ aya ta lah pa 'am.

Mə mbəḏək a à man ata awan nà, Yesu tə uwar ata coy.

¹⁰ Yesu a cakaf nga asa, a cəce panan: «Uwar, do ataya tinen ahaw? Dōwan sa ban iken tə sariya inde kwa kərtek ibay ḏaw?»

¹¹ Uwar ata a mbəḏahan apan, a wa: «Mazar, dōwan inde kərtek ibay!»

Yesu a mbəḏahan apan kutok: «Zla way anak, kə sa ga ines sabay. Nen dukwen ni gak sariya bay.»]

Yesu nà, winen jiyjay sə dəvan and daliyugo

¹² Yesu a dazlan sa jan 'am anə do ahay maza awan, a wa: «Nen nà, jiyjay sə dəvan anə daliyugo. Kuwaya dōwan kə pərahak uno azar nà, i njad jiyjay sa var sifa, winen i zla à luvon inde itəbay.»

¹³ Farisa ahay ta jan: «Iken ka gan side anə nga anak ata nà, ata side

lele kutok daw? Wita nà, 'am anak kà tərak kəriya awan.»

¹⁴ Yesu a mbədahan atan apan: «Kwa à ga hēna, nen nà siden anà nga uno, side uno nà, lele awan hwiya, anga na san man uno sa nay ahay wa ata zle, na san man uno saa zla ata zle re. Əna kwanay nà kə sənən man uno sa nay ahay wa ata bay, aday kə sənən man uno saa zla ata bay re.

¹⁵ Kwanay aday nà, ki gen anan sariya anà dō nà, sa zlan à nga anà ide su dō zənzen awan. Nen ni gan sariya anà dōwan itəbay.

¹⁶ Kwa nà gan sariya anà dōwan a dukwen, sariya uno cəna, hwiya winen lele awan. Lele awan, anga na ga sariya awan nà taayak uno a bay. Manay maya tə Bəbay uno a sə slənay ahay nen ata awan.

¹⁷ Way inde mə vinde a à Deftere sə Tawrita a kwanay, a wa: Kak dō ahay cew ta gak side pə way kərtek a nà, side a tinen ata nà, lele, aday dīdem a acəkan.*

¹⁸ Nen na gan side anà nga uno. Bəbay uno a sə slənay ahay nen ata dukwen winen apan i ga upo side re.»

¹⁹ Natiya awan asa tə cəce panan: «Bəbay anak a nà, winen ahaw?»

Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Kə sənən nen bay. Anga nan, ki sənən Bəbay uno bay re. Abay kə sənən nen nà, ki sənən bəbay uno awan re.»

²⁰ Yesu a ja 'am anaya nà, winen ù doh sə mazlaḡ a Mbərom. Winen mə tavay a à man sə kukwar sa pak dala. Əna dōwan kə bənək anan bay, anga alay anahan a kà slak fan bay.

Yesu nà, dō sə daliyugo a anan bay

²¹ Asa, Yesu a jan atan: «Nen ni zla way uno. Kwanay ite ki pəlen nen, əna ki məcen à atahasl ana kwanay inde. A man uno saa zla ata nà, ki mben apan sa zla itəbay.»

²² Yahuda ahay tə cəce pi zek a tinen ahay wa, ta wa: «A wa: “Ki mben apan sa zla à man uno saa zla ata bay.” I zla saa vad a nga anahan kələdaw?»

²³ Yesu a mbədahan atan apan: «Kwanay ki nen nà, à dəlon wa, pə daliyugo a anan. Əna nen na nay à mburom wa. Kwanay dō sə daliyugo a anan, nen nà dō sə daliyugo a anan itəbay.

²⁴ Anga nan ḡa na jak ikwen: “Ki məcen ĩ ines ana kwanay ahay inde.” Kak kə dəfen nga pi nen, nen nà nen, bay nà, ki məcen ĩ ines ana kwanay ahay inde acəkan.»

²⁵ Tə cəce panan kutok: «İken nə wayaw?»

Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Nen nà, dō nen sa jak ikwen apan kurre pə dəlen a wa ata awan.

²⁶ Way ahay inde bayan a tədə ni ja pikwen aday. Way ahay inde bayan a tədə ni gak ikwen apan sariya re. Əna dō sə slənay ahay nen nà, dō dīdem awan. Nen apan ni dakan anan anà dō sə daliyugo ahay nà, way kawa nen sə slənay ahay pə winen a wa ataya awan.»

²⁷ Tə sənək sa jəka, a jan atan nə pə Bəbay anahan Mbərom nà, ta san bay.

²⁸ Anga nan Yesu a jan atan kutok: «Azanan kə liwen nen à mburom, nen Wan su Dō nà, ki ĩ sənən, nen nà, nen kutok. Ki sənən nà, na ga awan inde ta nga uno nà, ibay. Əna na jak ikwen nà, way ana Bəbay uno sə tətuko anan ahay ata awan.

²⁹ Dō sə slənay ahay nen ata, winen ti nen. Kə mbəsakak nen taayak uno bay, anga na ga nə hwiya way sa zlan à nga.»

³⁰ A alay ana Yesu sa ja 'am ataya nà, dō ahay bayak a tə dəfak apan nga.

Dō sə agay tə ḡile ahay

³¹ Yesu a dazlan, a jan 'am anà Yahuda aya aday tinen nà, tə dəfak apan nga ataya awan: «Kak kə dəfen apan nga pə way nen sa jak ikwen ataya nà, ata ki tərən njavar uno ahay tə dīdem aya awan.

³² Natiya ki sənən dīdem sə way ahay aday i i təmay ahay kwanay à ḡile ahay wa.»

* 8:17 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 19.15.

³³ Tinen ite tə mbəḏahan apan, ta wa: «Manay awan aday nà, ɓile ahay kələḏaw? Na wa manay nà, wan ana Ibərahima ahay kutok nà, mə təra ɓile aya asa aday nà, kəkəməw?»

³⁴ Yesu a jan atan asa: «Nen apan ni jak ikwen tə ɗiɗem a həna: Kuwaya kà gak ines nà, ines i lavan nga, anga winen ɓile anahan.

³⁵ Do ɓile a nà, i njahay pi zek tu do su doh ahay hwiya itəbay. Aya əna, wan sə agay, winen mə baslay a nà, à wulen su do su doh aya hwiya.

³⁶ Kak nen, Wan a Mbərom, nə təmak ahay kwanay à ɓile ata wa nà, kwanay ɓile ahay sabay tə ɗiɗem awan.

³⁷ Aday nà, na san kwanay biɗaw? Kwanay zaav ana Ibərahima ahay. Aday həna a nak ikwen sa vad nən nà, anga kə təmiheh 'am uno ahay bay.

³⁸ Nen apan ni ja nà, way kawa ana Bəbay uno sə ɗuko anan, aday kwanay ɗukwen ki gen nà, way mbala a bəbay a kwanay a re cite.»

³⁹ Tə mbəḏahan apan anà Yesu kutok, ta wa: «Bəbay a manay nà, Ibərahima.»

Yesu a jan atan asa: «Abay kə tərən zaav ana Ibərahima ahay tə ɗiɗem a nà, ki gen mer su way anahan aya awan kawa anahan sa taa ga ata re.

⁴⁰ Nen na jak ikwen anan ɗiɗem sə way nən sə slənay ahay pə cakay ana Mbərom wa ata awan. Aday kwanay apan ki pəlen sa vad nən məsinde awan hwiya. Ibərahima nà, kà gak matanan itəbay.

⁴¹ Kwanay apan ki gen nə mer su way ana bəbay a kwanay ahay.»

Do ataya tə mbəḏahan apan: «Manay nə mægəjara aya bay, anga bəbay a manay inde kərtek nà, winen Mbərom.»

⁴² Yesu a jan atan: «Matana bay. Kak abay tə ɗiɗem a kwanay wan ana Mbərom ahay nà, ki pəlen nən lele, anga na nay ahay nə pə cakay anahan a wa. Na nay ahay aday nà, ta nga uno a ite bay, Mbərom a sə slənay ahay nən.

⁴³ Kə sənən way nən sa jak ikwen ata bay nà, angamaw? Anga a nak ikwen sa pak sləmay pa 'am uno bay.

⁴⁴ «Bəbay ana kwanay nà, Fakalaw. A nak ikwen sa ga mer su way a bəbay a kwanay a sə pəlay. Winen nə do sa vad nga su do kurre way anahan. Aday kula kà jak ɗiɗem itəbay, anga abay ɗiɗem a inde à winen ibay wanahan. A gad mungwalay nà, ata way sə mivél anahan ɗiɗem a ite. Anga winen mungwalay awan, bəbay sə mungwalay ahay.

⁴⁵ «Əna nən nà, na ja ɗukwen ɗiɗem. Kə təmiheh 'am uno bay nà, anga nan.

⁴⁶ Waya à wulen a kwanay i mba apan sa jəka nən, Yesu, na gak ines anaw? Ibay! Aday kak na jak ikwen nə ɗiɗem sa 'am ahay nà, kə təmiheh anan bay angamaw?

⁴⁷ Do a Mbərom nà, i pak sləmay pa 'am ana Mbərom ahay. Kwanay aɗəka nà, do a Mbərom ahay bay. Anga nan, kə pəken sləmay pa 'am uno aday sə ɗəfan apan bay nà, na.»

Ta saa wahay Ibərahima nà, Yesu winen inde coy

⁴⁸ Aday bahay sə Yahuda ahay ta jan anà Yesu, ta wa: «Ma jak, iken nà, Samariya ahay, aday ɗukwen nga a vawak asanaw!»

⁴⁹ Yesu a mbəḏahan atan apan, a wa: «Nga a vuwo itəbay. Nen nə həran anan nga anà Mbərom, aday kwanay ki men nga sə təra nən à məndak.

⁵⁰ Nə pəlak anan məduwen anà nga uno bay. Do inde sə pəlo məduwen, winen nə do sa ga sariya.

⁵¹ Nen apan ni jak ikwen tə ɗiɗem a həna: Kuwaya ɗowan a kə ɗəfak anan apan anà 'am uno ahay cəna, i mac itəbay.»

⁵² Tinen, bahay sə Yahuda ahay ta jan kutok: «Həna nà, ma san zle, nga nà, a vawak tə ɗiɗem awan. Ibərahima kə məcak! Do maja'am a Mbərom ahay tə məcak. Aday ka wa: “Kuwaya ɗowan kə ɗəfak anan apan anà 'am uno cəna, i mac itəbay.”

⁵³ Bijə a manay Ibərahima aɗəka nə kə məcak, aday iken kə zalay anan

ɗaw? Do maja'am a Mbərom ahay ɗukwen tə məcak, aday... ka ca pa nga anak nà, iken waya kəlanaw?»

⁵⁴ Yesu a mbəɗahan atan apan, a wa: «Kak nə həran nga anà zək uno nà, ahar nga uno kəriya awan. Dowan a kwanay sə ngimen anan Mbərom a kwanay ata nà, winen Bəbay uno. Sə həro nga ata nà, winen awan.

⁵⁵ Kwanay kə sənən Mbərom bay. Nen nà, na san a zle. Na sak a jəka na san anan bay nà, ata nə tərak do kərtek a tə kwanay, do sə mungwalay ahay. Aya əna, na san anan zle, nə ɗəfan apan aɗəka nà, anà 'am anahan aya awan.

⁵⁶ Ibərahima, bije a kwanay ata nà, kə taslak mivəl anga saa canan anà luvon sə wahay uno. Kə pələk, kə njadək sə taslay mivəl, anga kə canak anan anà luvon ata awan.»

⁵⁷ Yahuda ataya ta ma nga sə buwtay apan, ta wa: «Kak iken a ka gak ava kwa kuro ɗara bay cəna, kə canak anan anà Ibərahima ɗaw?»

⁵⁸ Yesu a mbəɗahan atan apan kutok, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə ɗiɗem a həna: Tə wahak Ibərahima fan bay ata, nen nà, nen inde coy.»

⁵⁹ Do ataya tə sləne 'am ata cəna, ta ra kon sa tar anan. Yesu a ɗer zək, a gəɗay ahay səmaɗ ù doh sə mazlaɓ a Mbərom wa, a zla way anahan.

9

Yesu a mbar anan ɗowan a inde winen mə wahay a huɗof awan

¹ Natiya, Yesu winen apan i zla way anahan à man maza awan nà, a canan anà ɗowan a inde, mə wahay à kutov wa huɗof awan.

² Njavar anahan ahay ta jan, ta wa: «Miter, tə wahay anan ɗowan a anan huɗof a nà, angamaw? Anga atahasl ana waya kərtek a anaw? Ines anahan a ɗaw, anga atahasl ana atəbəbay anahan ta may anahan ɗaw?»

³ Yesu a mbəɗahan atan apan, a wa: «Tə wahay anan huɗof a nà, anga atahasl anahan bay, anga atahasl mbala ana bəbay anahan ahay bay re. Winen mə wahay a huɗof a nà,

aday məgala ana Mbərom à kay ahay zək pə ide sə do ahay tə winen.

⁴ Həna nà, man i pec mba ata nà, guko mer su way mbala ana do sə slənay ahay apan nen ata awan. Luvon i saa ga bine siwaw nà, guko mer su way aday, bina ɗowan saa mba apan sa ga mer su way à luvon inde nà, inde sabay.

⁵ A alay a nen pə daliyugo a anan mba ata nà, nen nə jiyjay sə ɗəvan à daliyugo.»

⁶ Pə ɗəba anahan sa ja 'am ata wa nà, Yesu a təfe mənə à məndak, a laɓ anan yugo, a slərɓan anan pə ide anà huɗof ata awan, aday a jan: ⁷ «Zla, kaa banay ide a ɗəlov sə ngaman Silowam ata wa.» Silowam ata nà, ta 'am sə Yahuda ahay, kawa sa ja bina maw nà: «ma slan awan.»

Huɗof ata a zla à Silowam, a banay anan ide anahan. A may ahay nà, a canan ide zle coy kweler kweler.

⁸ Do sə məsudoh anahan ahay, pi zək tu do sa taa canan winen apan i rəke way ataya, ta wa: «Na wa, do sa taa njahay sə rəke way ata ba?»

⁹ Do ahay ngal ta wa: «Winen awan ɗəge?»

Do maza aya ite, ta wa: «A'ay, winen bay. Do hinen, do sa ga minje tə winen.»

Winen a kutok a wa: «A'ay, nen awan.»

¹⁰ Tə ɗazlan, tə cəce panan: «Ide anak ahay tə təba nà, kəkəməw?»

¹¹ A mbəɗahan atan apan, a wa: «Dowan a inde tə ngaman Yesu, a laɓ yugo mənjoek, a slərɓo anan ide, aday u jo: “Zla à ɗəlov sə ngaman Silowam ata awan, ka saa banay ide.” Na zla, nə banay ide, ide uno ahay tə təba ngurret kutok.»

¹² Tə cəce panan: «Dowan ata həna, winen ahaw?»

A mbəɗahan atan apan, a wa: «Na san bay!»

Farisa ahay tə cəce 'am pə ɗowan a ide anahan sə təba ata wa

¹³ Natiya, tə lagay anan ɗowan a ide anahan ahay sə təba ata pə cakay sə Farisa ahay.

¹⁴ Aya əna, pac ana Yesu sa la6 yugo, sə slər6an anan ide, aday sə t6an anan ide anə hurof ata nə, luvon sa man uda awan.

¹⁵ Anga nan, Farisa ahay tə cəce pə dōwan ata wa, ta wa: «Ka njad sa ca ide həna nə, kəkəməw?»

Dōwan ata a mbədahan atan apan, a wa: «Dōwan ata a slər6o dudo pə ide mənəcək, na zla, nə banay anan, ide uno ahay tə t6a kutok.»

¹⁶ Do ahay ngal à wulen sə Farisa ahay inde ta ja, ta wa: «Do sa ga way matanan ata nə, a nay pə cakay a Mbərom wa bay, anga winen awan aday dukwen a bənan bitem anə luvon sa man uda awan bay.»

Do maza aya ite dukwen ta wa: «Kəkəməw? Kak dōwan a nə do sə atahasl nə, i mba apan sa ga masuwayan sə way matanan kələdaw?»

Tə gəzla zek, anga mawrasan kə zlak atan à mivəl inde. Tə japak 'am pə kərtek a sabay.

¹⁷ Farisa ahay tə cəce pə dōwan a ide anahan sə t6a ata wa asa, ta jan: «Bayak way inde kərtek, anga kə t6ak anak anan ide. Iken a, ka ja nə məw?»

Dōwan ata a mbədahan atan apan, a wa: «Nen na ja nə: Winen nə do maja'am a Mbərom.»

¹⁸ Aday məced sə Yahuda ahay nə, tə dəfak apan nga sa jəka abay winen mə wahay a nə hurof awan bay. Anga nan, tə ngaman anə atə bəbay anahan ta may anahan awan.

¹⁹ Tə cəce patan wa: «Həna anan nə, wan ana kwanay daw? Kwanay kə sənən zle winen mə wahay a nə, hurof awan daw? Aday a canan ide həna kəkəməw?»

²⁰ Atə bəbay ta may anahan a tə mbədahan atan apan, ta wa: «Ma san a zle, winen wan a manay, aday winen mə wahay a nə hurof a re.

²¹ Əna ma san sa jəka ide anahan a t6a nə kəkəməw nə, ma san bay, aday ma san dōwan a sə t6an anan ide ata bay re. Əna winen a aday nə, kə slak sə mbədahan pa 'am anə nga anahan asanaw! Cəcihen panan!»

²² Atə bəbay ta may anahan ata, ta ja matanan nə, aday Yahuda ahay tə njad patan alay sa 'am sabay. Bina, Yahuda ahay 6a ta jak à wulen a tinen inde, dōwan a kə təmahak Yesu nə Almasihu nə, ata aday ti razl anan à wulen a tinen wa, aday u doh sə wazay ahay wa re.

²³ Natiya, atə bəbay ta may a dōwan ata ta wa: «Winen awan aday dukwen kə slak sə mbədahan pa 'am anə nga anahan asanaw!» nə, anga nan.

²⁴ Farisa ahay tə ngaman ayak anə dōwan ide anahan sə t6a ata awan, maza awan. Ta jan: «Mbərom a slənek anan! Ja 'am didek awan! Manay nə, ma san zle, dōwan a sə t6ak anan ide ata nə, do sə atahasl.»

²⁵ A mbədahan atan apan, a wa: «Nen nə, na san itəbay, əna na san way inde kərtek nə: Abay nen hurof awan, aday həna, nə canan ide zle. Bay nə, winen do sə atahasl, kabay winen do sə atahasl bay nə, wita nə, na san bay.»

²⁶ Tə cəce panan tə cəved maza awan, ta wa: «A gak aday nə məw? A t6ak anan ide a nə kəkəməw?»

²⁷ A mbədahan atan apan asa, a wa: «Na jak ikwen anan kurre, a nak ikwen sə sləne anan bay. Aday angama, a nak ikwen nə mənahan asa anaw? Kabay kwanay dukwen, a nak ikwen sə pərahan azar aday sə t6a njavar anahan ahay kələdaw?»

²⁸ Tə gənahan, ta jan: «Njavar anahan adəka nə, iken aday bina. Manay nə, mbala ana Musa ahay.

²⁹ Ma san zle, Mbərom kə jak anan ahay 'am anə Musa. Əna dōwan anak ata nə, ma san winen nə mayanaw bay.»

³⁰ A mbədahan atan apan, a wa: «Iya, cəkəbay, a ga masuwayan nə, na. Winen mayanaw nə, kə sənən bay. Əna, ide uno nə, kə t6ak uno anan.

³¹ Da san zle, mənuko fok, Mbərom nə, i təmahan anan 'am anə do sə atahasl kula bay. A təmahan a nə, 'am ana do sə həran nga aday a ga way sa zlan à nga ata awan.

³² Kula, kwa sə dazlan anà daliyugo nà, də slənek dō kə təbak anan anan ide anà dō aday winen mə wahay a nə hurof a daw? İbay!

³³ Kabay, kak dōwan a anan a nay ahay nə pə cakay ana Mbərom wa bay nà, i mba apan sa ga mer su way kawa həna anan bay asanaw!»

³⁴ Ta jan, ta wa: «Zek anak a fok mə wahay a à atahasl inde kutok nà, a nak sə dakan umo anan nə maw?»

Coy, tə rəzlay anan à wulen a tinen wa, aday ù doh sə wazay ahay wa re.

Hurof à mivel inde

³⁵ Yesu a sləne sa jəka Yahuda ahay tə rəzlak anan dōwan ata à wulen a tinen wa cəna, a zla, a tan à nga, a cəce panan 'am, a wa: «Kə dəfak nga pə Wan su Dō daw?»

³⁶ A mbədahan apan, a wa: «Wan ada, dukō anan winen wayaw, aday ni daf apan nga!»

³⁷ Yesu a jan, a wa: «İken apan ki ca apan sa jak 'am ata nà, winen awan.»

³⁸ A dukwen gərmec ù vo anà Yesu, a wa: «Ba Məduwen, nə dəfak apak nga.»

³⁹ Yesu a jan kutok, a wa: «Nen, na nay ahay pə daliyugo a anan nə saa ga sariya sə kataḅ anan dō ahay: Hurof ahay tâ ca ide ite; Dō sa ca ide ahay dukwen tâ hurof cite kutok.»

⁴⁰ Dō à wulen sə Farisa ahay inde, tinen pə cakay ana Yesu ata, tə sləne 'am ata cəna, tə cəce panan, ta wa: «Manay dukwen hurof aya ite daw?»

⁴¹ Yesu a mbədahan atan apan: «Ki gen makwakwa abay hurof aya nà, atahasl inde pikwen ibay. Əna, ki jen nə “Manay mə canan ide zle.” Anga nan atahasl a kwanay inde pikwen hwiya.»

10

Dō sə jugwar way, tə təman anahan ahay

¹ Yesu a ja 'am sə jike, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Kuwaya, dōwan a winen kə zlak tə məsudoh pə təman ahay bay, əna latœk, a ján ta nga sa jal, winen nə dō

sə akar, dukwen winen dō sə ngəzar dō.

² Aday dō sa zla à jal inde, pə cakay sə təman ahay tə məsudoh nà, winen nə dō sə jugwar təman ahay way anahan.

³ «İde kə cədek cəna, dō sə jugwar way i zla à man sə təman ahay. Dō sa ba pə təman ahay sə luvon, i təban ayak wa. Təman ahay ti sləne dongo ana dō sə jugwar way, aday winen i ngaman anà təman anahan ahay tə sləmay tə sləmay. I zla atan pə dədan.

⁴ Kə mbakak atan uho nà, i lahan atan pa 'am. Təman ahay ti pərahan azar, anga ta san dongo anahan a zle.

⁵ Əna təman ahay nà, ti pərahan azar anà dō aday ta san anan bay ata bay. Adəka bay, ti haw bugol, anga ta san dongo anahan a bay.»

⁶ Yesu a jan atan 'am sə jike a anan, əna tə sənək anan a ja pa maw bay.

Yesu nà, dō sə jugwar təman ahay lele awan

⁷ Yesu a pərahan azar anà 'am anahan, ta sa jəka: «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Nen nà, məsudoh sa jal sə təman ahay.

⁸ Dō sə luho ahay ataya fok, tinen dō sə akar ahay, dō sə ngəzar dō ahay. Aday təman ahay tə slənek atan anan bay.

⁹ Nen nà, məsudoh sa jal. Kuwaya dōwan a kə zlak à jal inde ti nen nə i tam. I njad sa zla à jal inde, i njad sa nay uho, aday i njad way sa pa re.

¹⁰ Dō sə akar nà, a nay ahay saa kəra way ahay ca, saa gədan dongo anà gənaw ahay, aday saa lize anan way ahay. Nen, na nay ahay aday dō ahay tâ njad sifa, tâ njad anan nə tə dedəngəlen awan.

¹¹ «Nen nà, dō sə jugwar təman ahay lele awan. Dō sə jugwar way lele a nà, a var anan sifa anahan tə alay anahan awan, anga təman anahan ahay.

¹² Aya əna dō sə jugwar way anga magwagway cəna, təman aya nə si zek anahan ahay bay. Anga nan, kə canək anan anà kəla kiḃe cəna, i haw, i mbəsək anan təman ahay. Aday,

kəla kiʃe ɖukwen i ban a təman ahay, i tan atan 'am kutok.

¹³ Natiya awan, winen a i haw, anga a gan may jiga nà, anà magwagway anahan, bina anà təman ahay itəbay.

¹⁴⁻¹⁵ «Nen nà, ɖo sə jugwar təman ahay lele awan. Bəbay uno a san nen zle, nen na san Bəbay uno zle re. Matanan, nen na san təman uno ahay zle, aday təman uno ahay ɖukwen ta san nen zle. Nen ni mac anga təman uno ahay.

¹⁶ Təman uno maza aya inde, tinen à jal a anan inde itəbay. Sumor a nà, ni nay atan ahay à jal a anan inde re. Tinen ɖukwen ti təma 'am uno, ti japay pə kərtek a tə təman sa jal ahay, aday ɖo sə jugwar atan ɖukwen kərtek re.

¹⁷ «Bəbay a pəlay nen nà, anga ni var anan sifa uno, aday ni njad anan way uno maza awan.

¹⁸ Dowan saa gəba anan sifa uno nà, ibay. Nen a ni var anan tə alay uno awan. Ni mba apan sa var anan, ni mba apan sa njad anan way uno re. A nan anà Bəbay uno, nà ga nə matanan.»

¹⁹ Anga 'am ana Yesu ata awan, mawrasan a zlan à mivél inde anà Yahuda ahay asa.

²⁰ Do ahay bayak a ta wa: «Setene inde anan à nga, nga a vawan. Kutok nà, kə pəlen sə sləne 'am anahan nə angamaw?»

²¹ Do maza aya ite ta wa: «Do tə setene à nga inde nà, ija 'am matanan bay. A ga pə kwanay nà, setene i njad sə təban anan ide anà ɖo hurof a ɖaw?»

Bahay sə Yahuda ahay tə pəlay Yesu bay

²² Həna nà, alay sa mad, aday à Urəsalima nà, alay sə azar uko sə bayak pa sa gan nga anà doh sə mazlaḅ a Mbərom ata kà slak.*

* **10:22** Abay doh sə mazlaḅ a Mbərom ata nà, ɖo manide ahay tə mbəzlaḅ anan. Əna Isəra'ila ahay tə ndakak anan maza awan. Aday həna pə ava pə ava tinen apan ti ga azar uko awan. Kà slak alay ata nà, na. † **10:31** Ca pə Yuhana 8.59. ‡ **10:34** Ca pə Jabuura 82.6.

²³ Yesu a zla à doh ata awan, winen apan i bar à vo galak sə ngaman galak a Sulimanu ata awan.

²⁴ Yahuda ahay ta nay, ta van nga tew, ta jan: «Kak iken nə Almasihu cukutok nà, ɖakan umo anan tə ɖiɖek a kwa. Manay apan mi ba hwiya ata nà, mi i man uda nə siwaw?»

²⁵ Yesu a mbəɖahan atan apan, a wa: «Ba na jak ikwen anan asanaw, əna kə ɖəfen upo nga bay. Mer su way uno sa ga tə gədan ana Bəbay uno Mbərom ataya nà, ta slak sa ja 'am pa nga uno wa ɖa.

²⁶ Kə ɖəfen upo nga bay nà, anga kwanay nə təman uno ahay bay.

²⁷ «Təman uno ahay nà, tə sləne dundo sa 'am uno zle, aday na san atan lele re. Tinen apan ti pəruho azar.

²⁸ Ni varan atan sifa sa ndav bay ata awan, natiya awan ti mac itəbay. Dowan saa ngəzar atan à alay uno wa ɖukwen, ibay re.

²⁹ Bəbay uno sə vuro atan ata, winen a zalan məgala anà way ahay fok. Anga nan, dowan saa ngəzar atan à alay a Bəbay uno a wa ɖukwen ibay.

³⁰ Nen tə Bəbay uno ata nə manay kərtek.»

³¹ Bahay sə Yahuda ahay tə sləne 'am ata cəna, ta ma nga sa ra kon à alay inde miza awan†, aday sa tar anan.

³² Anga nan, Yesu a jan atan: «Na gak mer su way ahay lele aya bayan a pa 'am ana kwanay tə məgala ana Bəbay uno. Ki tinen nen həna gəngaf gəngaf bine siwaw nà, pi mer su way wura kərtek a anaw?»

³³ Bahay sə Yahuda ahay tə mbəɖahan apan, ta wa: «A nan umo sa tar iken nà, anga mer su way anak lele aya bay, əna anga kə jənak anan pa 'am anà Mbərom. Iken nə ɖo zənzen awan, aday a nak sə təra anan nga anak həna, Mbərom awan.»

³⁴ Yesu a mbəɖahan atan apan: «Mə vinde à Deftere a kwanay inde,

Mbërom a ja nà: “Kwanay aday nà, mbërom ahay.”

³⁵ Da san zle, way ana Deftere a Mbërom ma ja nà, a mbacay wa zek bay. Do sà slàne 'am ataya nà, Mbërom a ngaman atan nà mbërom ahay.

³⁶ Nen nà, Mbërom u go nga, aday a slànay nen pà daliyugo. Ki jen nà, nà jènak anan pa 'am anà Mbërom nà, kəkəmaw? Anga na wa, nen wan anahan ata daw?

³⁷ Kak na ga nà mer su way ana Bəbay uno Mbërom bay nà, kə dəfen upo nga bay.

³⁸ Aday kak na ga nà, mer su way anahan tə dīdem a cəna, dəfen nga pi mer su way uno. Kwa kə dəfen nga pi nen bay nà, dəfen nga pi mer su way uno a kwa. Anga aday, kə sənən anan hwiya, Bəbay uno nà, manay kərtek awan.»

³⁹ Asa bahay sà Yahuda ahay tə pəlay sa ban anan, tə njadak anan bay, kə təkək patan wa.

⁴⁰ Pə dəba anahan a wa, Yesu a zla way anahan pə day uho sà zliinder sà Urdon, a njahay way anahan à man ana Yuhana sa taa ga baptisma ata awan.

⁴¹ Do ahay ta nay pə cakay anahan bayan a awan. Ta ja, ta wa: «Yuhana nà, kula kə gak masuwayan ahay itəbay, əna 'am anahan a sa ja pə dōwan a anan nà, kə tərak dīdem aya awan.»

⁴² Do maza aya bayan a à man ata awan, tinen tə dəfak apan nga.

11

Lazarus kə məcak

¹ Dowan a inde tə ngaman Lazarus, winen dəvac awan. Dowan ata nà, winen ù kon sà ngaman Baytiniya ata awan. Mərak anahan ahay inde dənə aya cew dūkwen, tinen à man ata re, atə Marta tə Mariyama.

² Mariyama aday nà, uwar saa mbədan amar pə saray anà Yesu aday sà takad panan tə sibək sa nga anahan ata awan. Lazarus a dəvac ata nà, mərak anahan.

³ Atə Marta tə Mariyama ta slan dō saa jan anà Yesu nà: «Ba Məduwen, car anak Lazarus nə winen lelibay, dəvac a gan.»

⁴ Yesu a slàne 'am ata cəna, a wa: «Dəvac ana Lazarus nà, dəvac sa mac anan bay. Əna dəvac ata i ka anan məgala ana Mbërom, aday mazlaḡ uno re, nen Wan a Mbërom.»

⁵ Atə Marta tə Mariyama tatə Lazarus nà, Yesu a pəlay atan nə lele.

⁶ Aday cəkəbay, anahan sà slàne Lazarus dəvac awan ata nà, kə njahak à man ata luvon ahay cew asa.

⁷ Pə dəba wa, a jan anà njavar anahan ahay, a wa: «Muko pə daliyugo sà Yahudiya.»

⁸ Tinen ta jan, ta wa: «Miter, Yahuda ahay tə pəlay abay sa tar iken tu kon nə kwakwa bay asanaw? Həna, a nak sa ma à man ata re daw?»

⁹ Yesu a mbədan anan apan, a wa: «Pac a dav nà, hway bidaw? Aday kak dō winen apan i bar à jiyjay anahan a inde nà, saray i dəcən daw? Saray i dəcən bay, anga a canan ide zle lele, winen à jiyjay sa dav pə daliyugo a anan inde.

¹⁰ Aya əna, dō sa bar à luvon inde ite nà, saray i dəcən, i slahay təktek, anga jiyjay inde sà luvon itəbay.»

¹¹ Pə dəba sa 'am ata wa asa, Yesu a jan atan: «Car a mənuko Lazarus ata kə njəkək ahan. Əna ni zla saa pədəkey anan.»

¹² Njavar anahan ahay tə mbədan anan apan, ta wa: «Ba Məduwen, kak a njak ahan ata nà, i mbar asanaw!»

¹³ Abay a nan anà Yesu sa ja nà: Lazarus kə məcak! Əna pə njavar anahan ahay nà, a jan atan nə 'am sà ahan acəkan.

¹⁴ Yesu a jan atan anan ngəlarak kutok, a wa: «Lazarus kə məcak!

¹⁵ Əna na zlak à man ata bay nà, anga kwanay. Natiya, ataslay mível uno inde, anga tə way a saa tərə ata nà, kwanay ki i njiden sa daf upo nga kutok. Həna nà, zluco pə cakay ana Lazarus awan.»

¹⁶ Tomas, dōwan a tə ngaman Didimus* anga winen muwsa ata, a

* **11:16** Ta 'am sà Gərek nà, Didimus a nan sa ja «muwsa».

jan anà azar sà njavar ana Yesu aya, a wa: «Mənuکو dukwen zluکو saa mac tatə miter a mənuکو.»

Yesu nà, winen dō sà slabakay anan dō ahay à məkə wə

¹⁷ Natiya, Yesu a dazle à Baytiniya cəna, a sləne tə zəbak anan Lazarus à məkə kà gak luvon ahay fudo coy.

¹⁸ Baytiniya a aday nà, bəse tə Urəsəlima i ga nà, way sə kilomiter ahay maakan.

¹⁹ Yahuda ahay bayan a ta nak à məsinde ana Lazarus. Ti i bənan mivəl anà mərək anahan ahay, atə Marta tə Mariyama.

²⁰ Ana Marta sə sləne sa jəka Yesu kà nak ata nà, a slabak, a zla à man anahan pə cəved. Əna Mariyama nà, winen a njahay agay.

²¹ Marta a jan anà Yesu: «Abay kà ga inde à man a anan nà, mərək uno i mac bay.

²² Həna dukwen na san zle, Mbərom i varak way kawa ananak saa cəce panan ata fok re.»

²³ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Mərək anak i slabakay à məkə wə.»

²⁴ Marta a wa: «Na san zle, pa pac sa ndav anan daliyugo nà, i i slabakay ahay tə dō ahay fok à məkə wə.»

²⁵ Yesu a jan: «Nen nà, dō sə slabakay anan ahay dō ma mac aya à məkə wə, dō sə varan atan sifa re. Kuwaya, dōwan a kə dəfak upo nga nà, i njahay uho tə sifa awan, kwa kə məcak dəp nà, na.

²⁶ Kuwaya, dōwan a tə sifa mba cəna, kə dəfak nga pi nen a nà, i mac bay. Iken, kə təmahak 'am a anan daw?»

²⁷ Marta a mbəda apan, a wa: «Ayaw, Ba Məduwen, nə dəfak apak nga. Iken nà, Almasihu, Wan a Mbərom a sa nay ahay pə daliyugo ata awan.»

Yesu a pəkay ide sə ayam

²⁸ Pə dəba ana Marta sa ja 'am ata wa nà, a zla pə cakay ana mərək anahan Mariyama, a jan tə səkək awan: «Miter kà nak, winen apan i ngamak!»

²⁹ Mariyama a sləne matanan cəna, a slabak hərom, a zla pə cakay ana Yesu.

³⁰ Yesu a aday nà, kə dazlek à wulen su doh bay. Winen à man a tinen sə zlangay tə Marta ata mba.

³¹ Do a tinen mə njahay aya u doh tatə Mariyama ata, tinen apan ti man a mivəl u doh. Tə canan winen sə slabak baram ata nà, tə pərahan azar. A ga patan nà, i zla saa yimay ahay pə jəvay wa.

³² Mariyama a dazley ahay pə cakay ana Yesu nà, a dukwen gərmec u vo, a jan: «Ba Məduwen, kà ga inde à man a anan aday nà, mərək uno i mac bay.»

³³ Yesu a canan à Mariyama nà, winen apan i yam, aday Yahuda ahay sə pərahan ayak azar ataya dukwen tinen apan ti yam re. Anga nan, a slabakan anan mivəl anà Yesu, a cəban.

³⁴ Yesu a cəce: «Ki len anan ahaw?» Tə mbədahan apan, ta jan: «Miter, hayak, ca apan!»

³⁵ Cəna, Yesu a pəkay ide sə ayam.

³⁶ Yahuda ahay ta wa: «Cen apan, a pəlay anan Lazarus a re!»

³⁷ Aya əna dō azar aya ta wa: «Winen dō sə təban anan ide anà dōwan a hurof ata awan. Abay winen à dazley ahay à alay a Lazarus tə sifa mba ata nà, i mba apan sa mbar anan aday à mac bay, bidaw?»

Yesu kə slabakak anan Lazarus à məkə wə

³⁸ A cəban anà Yesu maza asa, a zla pə jəvay. Jəvay a nà, mə tacay a tə bələlən.

³⁹ Anga nan kutok, Yesu a wa: «Təben anan jəvay awan!»

Marta a wa: «Ba Məduwen, i rəbas, anga kà gak həna luvon ahay fudo à məkə inde.»

⁴⁰ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Na jak anak bidaw? Kak kə dəfak upo nga nà, ki canan anà məgala sə mazlaḅ a Mbərom asanaw?»

⁴¹ Tə təba anan bələlən pə jəvay wa kutok. Yesu a ca ide à mburom, a wa: «Na gak ayak suse, Bəbay uno, anga kə slənek uno anan.

⁴² Nen, na san zle, hwiya ki sləno anan. Əna na jak ayak nà, anga dō sa man a anaya tã daf apak nga, tã san iken sə slənay ahay nen acəkan.»

⁴³ A ndav anan 'am anahan ata nà, a ja 'am tã məgalak a asa, a wa: «Lazarus, hayak uho!»

⁴⁴ Lazarus, dōwan a ma mac ata, a nay ahay uho, saray tã alay anahan aya tinen mə tuwed aya tã pətike. Idē anahan a dukwen mə tuwed a tã zana.

Yesu a jan atan, a wa: «Pəsiken panan zana, aday â zla way anahan.»

*Wurwer sa ban anan Yesu
Mata 26.1-5; Markus 14.1-2; Lukas 22.1-2*

⁴⁵ Yahuda a sa zlak ayak pə cakay ana Mariyama ataya, tã canan anà mer su way ana Yesu sa ga ata cəna, bayak a à wulen ana tinen wa tã dəfak nga pə Yesu.

⁴⁶ Aya əna, dō a azar aya ta zla pə cakay ana Farisa ahay saa ray ahay apan 'am anga mer su way anahan sa ga ata awan.

⁴⁷ Anga nan, Farisa ahay pi zek tã bahay sə gədan dundo anà way ahay tã ngaman anà məced sə Yahuda azar aya, aday tã halay nga. Ta wa: «Di ga həna nà, kəkəməw? Anga dōwan a anan winen apan i ga masuwayan sə way ahay bayak awan.

⁴⁸ Kak dā sak a mbəsak anan â ga mer su way matanan nà, dō ahay kəzlek ti daf apan nga. Aday pə dəba anahan a wa kutok nà, Ruma ahay ti i ja à 'am ata inde. Ti mbəzlak uko anan doh sə mazlaḅ a Mbərom, aday ti tak uko 'am re.»

⁴⁹ Dō kərtek à wulen a tinen awan tã ngaman Kayafas, winen bahay nga su dō sə gədan dundo anà way pə viya ata awan. Winen a jan atan: «Kwanay kə sənən awan bay.

⁵⁰ Suwan dō kərtek â mac anga dō a kəzlek, tã dō ahay saa lize jiya nà, na. Matanan bidaw?»

⁵¹ A ja 'am ataya nà, tã ndaraw si zek anahan a itəbay. Sə dakan anan 'am ata nà, Mbərom, anga tã viya ata nà, winen bahay nga su dō sə gədan dundo anà way ahay. Anga nan, a wa Yesu i sa mac anga Yahuda ahay fok.

⁵² Əna Yesu i mac nà, anga Yahuda ahay dəkdek bay. I mac nà, anga aday â halan nga anà wan a Mbərom ma ta 'am ataya, tã njahay pə kərtek a re.

⁵³ A ban pə luvon ata wa kutok nà, bahay sə Yahuda ahay tã dazlan sa ga wurwer sa vad anan Yesu.

⁵⁴ Anga nan, Yesu kà mbak apan sa bar lele à wulen sə Yahuda ahay sabay. A slabak à wulen su doh ata wa, a zla à man kiḃe. Natiya tã njahay à man ata tã njavar anahan ahay à wulen su doh sə ngaman Efərayim ata awan.

⁵⁵ Azar uko sə Yahuda ahay sə ngaman azar uko sə Pasəka ata, i sla bəse. Anga nan, dō sə wulen su doh sə kiḃe ahay ta zla à Urəsalima saa lavay anan zek a tinen ahay à cəncan a inde kurre.

⁵⁶ Tã dəzley ahay à Urəsalima nà, tã pəlay anan Yesu. Tã halay nga ù doh sə mazlaḅ a Mbərom nà, tã cəce pi zek ahay wa, ta wa: «A ga pikwen nà, i nay ahay à azar uko dāw, i nay ahay bay?»

⁵⁷ Bahay sə gədan dundo anà way ahay, pi zek tã Farisa ahay ta ban 'am à wulen a tinen inde, ta wa: «Dowan a kə sənək man a Yesu nà, â dəkək uko anan aday dī ban anan.»

12

Mariyama a mbaḁ amar pə saray ana Yesu

Mata 26.6-13; Markus 14.3-9

¹ Natiya, a mbəsak luvon mbərka aday azar uko sə Pasəka i sla nà, Yesu a zla à Baytiniya, ù kon ana Lazarus, dōwan a Yesu sə slabakay anan ahay à məke wa ata awan.

² Ta dan way sa pa anà Yesu à man ata awan, aday Marta a varan atan. Dō ahay inde bayak a pə tuwez ata awan, Lazarus dukwen winen inde re.

³ A man sa pa way nà, Mariyama a gəḃa amar sə wurde anahan sə dala bayak awan, a rəbas nə dun'a. A mbədan anan pə saray anà Yesu. Ta da amar ata aday nà, tã way sə ngaman *nardi*, i ga à dunguzlok sə amar inde. A mbədan anan pə saray lele nà,

a takad anan panan tə sibœk sa nga anahan. Doh ata fok a rəbas nə dun'a lele.

⁴ Njavar ana Yesu a inde kərtek à man ata awan, tə ngaman Yudas Iskariyot. Winen do saa ga daf pə Yesu ata awan. A canan anə way ana Mariyama sa ga ata nà, a wa:

⁵ «Ta wa, abay tē sukom anan way tə amar a anan nà, i ga dala sə *dinar** səkāt maakan, aday ti var anan dala awan anə do mətawak aya nà, ta gak way lele bidaw?»

⁶ Yudas a ja 'am ataya nà, anga aday a gan may sa man zek anə do mətawak aya bay. Əna a ja matanan nà, anga winen aday nà, do sa ban dala a tinen awan, aday a taa kəra panan.

⁷ Aya əna, Yesu a wa: «Mbəsiken anan uwar a anan, a lah anan upo nà, way a aday ti su go pac sa la nen ata awan.

⁸ Do mətawak aya nà, ti ga inde tə kwanay hwiya, əna nen ni ga inde tə kwanay hwiya itəbay.»

Wurwer sa vad Lazarus

⁹ Natiya Yahuda ahay bayak a tə sləne Yesu winen à Baytiniya nà, ta zla à man ata awan. Ta zla à man ata dukwen nà, anga Yesu cəna coy bay. Ta zla saa cay ahay pə Lazarus re, winen dowan a Yesu sə slabakay anan à məke wa ata awan.

¹⁰⁻¹¹ Matana awan, Yahuda ahay bayan a tə mbəsakak sə pərahan azar anə pəra a tinen†, tə pərahan azar bugol nà, anə Yesu, anga Lazarus. Anga nan kutok, bahay sə gədan dundo anə way ahay dukwen tə banak 'am sa jəka ti vad anan Lazarus à wulen ana tinen wa re.

*Yesu a zla à Urəsalima
Mata 21.1-11; Markus 11.1-11;
Lukas 19.28-40*

¹² Sidew a kutok, do a sə halay nga anga azar uko sə Pasəka ataya, tə sləne Yesu winen apan i nay ahay à wulen su doh sə Urəsalima cəna,

¹³ tə ngərway alay sə gazlangaw ahay à alay inde. Ta zla saa zlangay tatə Yesu pə cəved tə daslam ataya à alay inde. Ta zlah, ta wa: «Həren anan nga anə Mbərom! Mbərom à daf alay sə mazlaḡ anahan pu do saa nay tə sləmay anahan, bahay sə Isəra'ila ata awan.»

¹⁴ Yesu a njad zungo a inde, a ján apan, a zla pə cəved. A təra kawa ana Deftere sa ja ata awan. A wa:

¹⁵ «Do sə Urəsalima ahay, kə jəjiren bay.

Bahay a kwanay winen apan i nay ahay həna,

winen ma ján a pə zungo.‡»

¹⁶ Njavar anahan ahay tə sənək 'am anan fan bay. Aday Yesu a zla à man sə mazlaḡ ana Mbərom nà, ta may anan ahay 'am ata à nga inde kutok. Ta san nà, Deftere a ja 'am ata nà, pə winen awan, aday pi mer su way a tinen sa ga anga winen ata awan.

¹⁷ A alay a Yesu sə ngaman ahay anə Lazarus uho, a slabakay anan à məke wa ata nà, do ahay inde à man ata bayan awan. Do ataya tə canak anan, aday tə təkəren 'am awan anə do azar aya re.

¹⁸ Natiya awan, do ahay ta nay ahay bayan a, tə təma anan Yesu, anga tə sləne kə gak masuwayan ata awan.

¹⁹ Farisa ahay ta jan i zek a tinen aya awan, ta wa: «Cen apan, way a mənuko sa ga həna ata fok nə kə varak uko magwagway bay, anga do ahay fok tinen apan ti pərahan azar.»

Yesu a ja nà, alay a kə slak

²⁰ A wulen sə do ahay sa nay à man sə azar uko sə həran nga anə Mbərom ataya nà, Gərek ahay uda awan, ta nak re.

²¹ Ta zla pə cakay ana Filip, do su kon sə Baytisada, pə daliyugo sə Galile ata awan. Ta jan, ta wa: «Wan ada, a nan umo sə canan anə Yesu.»

²² Filip ite, winen a zla pə cakay ana Andəre, a jan. Ta zla maya awan saa jan 'am ata anə Yesu. Tə dəzle cəna, ta jan,

* **12:5 Dinar** kərtek nà, əga tinen dala si mer su way sə hway kərtek. † **12:10-11** Pəra sə Yahuda ahay nà, a dazlan tə Tawrita a Musa. ‡ **12:15** Ca pə Jekariya 9.9.

²³ aday Yesu a mbəḏahan atan apan, a wa: «Alay a kà slak həna, nen Wan su Do, ni ka anan mazlaḥ ana Mbərom sə vuro ata awan.

²⁴ Nen apan ni jak ikwen tə ḏīdem a həna: Wan sa ndaw kə slahak pə yugo aday kə məcak bay cəna, i njahay nə hwiya wan sa ndaw kərtəktəkke. Əna wan sa ndaw kə sak a slahay aday kə məcak ite nà, i wasay bayak awan.

²⁵ Kuwaya ḏəwan a, a nan sifa anahan nà, i lize anan. Əna ḏəwan a kə nak anan ide anà sifa anahan pə daliyugo nà, i tam anan, i njad sifa sa ndav bay ata awan.

²⁶ Kuwaya, a nan à ḏəwan a su go mer su way nà, à pəruho azar. Aday ḏo su go mer su way nà, à saa zla à man uno saa zla ata ite. Do su go mer su way i nen cəna, kuwaya, Bəbay uno ḏukwen i həran nga nà, anà winen.»

Yesu a ḏakay anan amac anahan

²⁷ Yesu a ja, a wa: «Həna nà, mivel uno i ndəroḥ. Nà jan anà Bəbay uno nà, awan a maw? Nà jan nà, à tam nen à ḏəce a anan wa ḏaw? Aday ḏukwen na nay ahay pə daliyugo nà, sa sa ḏəce a anan ata awan.

²⁸ Bəbay uno, ka anan mazlaḥ sə sləmay anak.»

'Am a ndəray ahay kwa à mburom wa, a wa: «Na kak anan mazlaḥ uno, aday ni ka anan maza re.»

²⁹ Do a sa man ata aya tə sləne 'am ata nà, ta wa: «Mbərom sa dac!»

Do azar aya ite ta wa: «A'ay, maslay a Mbərom sa jan ahay 'am.»

³⁰ Əna zek a Yesu a, a jan atan, a wa: «Dungo ata a jay ahay 'am nà, anga nen bay, əna anga kwanay adəka.

³¹ Həna nà, alay a Mbərom kə slak sa gan sariya anà ḏo sə daliyugo ahay. Mbərom i razl anan bahay sə daliyugo a anan həna.

³² Əna, ta sak a cakaf nen à mburom nà, ni gəḥak anan ayak ḏo ahay fok pə cakay uno awan.»

³³ Yesu a ja 'am ata nà, anga sə ḏakay anan amac anahan i təra nə kəkəməw ata awan.

³⁴ Natiya, ḏo ahay ta jan: «Manay mə sləne à Deftəre inde nà, Almasihu i nay, i ga inde hwiya. Ka ja, ka wa: Wan su Do nà, ti cakaf anan à mburom nà, kəkəma asanaw? Wan su Do aday nà, wita nà, wayaw?»

³⁵ Yesu a mbəḏahan atan apan, a wa: «Jiyjay inde winen apan i dəvak ikwen mənjoek mba. Bəren à man sə ide jiyjay a anan tamak, anga luvon i sa ga bəse. Aday ḏo sa bar à luvon inde nà, a san man anahan a saa zla ata bay.

³⁶ A alay a jiyjay winen inde tə kwanay mba cəna, dəfen nga pə ide jiyjay, anga aday kə təren ḏo sə ide jiyjay ahay.»

Pə ḏəḥa sa 'am ata wa, Yesu a zla saa ḏer patan wa zek.

Yahuda ahay tə ngəmak sa ḏaf nga pə Yesu bay

³⁷ Natiya, kwa à ga nà, Yesu kə gak mer su way masuwayan aya bayak pa 'am a tinen dəp nà, Yahuda ahay tə ngəmak sa ḏaf nga pə Yesu bay hwiya.

³⁸ Way ata a ga zek nà, anga aday 'am ana Ezaya, ḏo maja'am a Mbərom ata à təra. A ja, a wa:

«Ba Məduwen, waya sa ḏaf nga pa 'am a manay anaw?

Mbərom Fetek a kan anan ahay gədan anahan nà, à wayaw?§»

³⁹ Matanan, ta mbak apan sa ḏaf apan nga bay, anga Ezaya ḏukwen kə lahak apan, kə jak, a wa:

⁴⁰ «Mbərom kə hurfok atan, anga aday tē canan ide bay,

kə ḏəfak atan kurkwilen à sləmay, anga aday tē sləne bay, tē san bay.

Bina, abay ti mbəḏahan ləen anà ines a tinen ahay, aday ni mbar atan.*»

⁴¹ Ezaya a ja 'am ata nà, pə Yesu awan, anga kə lahak sə canan anà mazlaḥ anahan.†

⁴² Kwa tə winen ata təkə, à wulen sə bahay sə Yahuda ahay wa ḏukwen, ḏo ahay inde bayak a tə ḏəfak nga pə Yesu. Əna tə ngəmak sə ḏakay anan pa

§ 12:38 Ca pə Esaaya 53.1. * 12:40 Ca pə Esaaya 6.9-10. † 12:41 Ca pə Esaaya 6.1.

'am sə dō ahay fok bay, anga tə jəjaran anà Farisa ahay, tã saa rəzlay atan ahay ù doh sə wazay ahay wa bay.

⁴³ Tə pəlay nà, mazlaḅ su dō zənzen awan, bina mazlaḅ a Mbərom saa varan atan ata bay.

'Am ana Yesu i ga sariya

⁴⁴ Yesu a ja 'am tə məgalak awan asa, a wa:

«Kuwaya, dōwan a kə dəfak nga pi nen nà, a daf nga pi nen taayak bay. A daf nga pə dō sə slənay ahay nen re.

⁴⁵ Kuwaya dōwan kə canak uno nà, kə canak anan anà dō sə slənay ahay nen re.

⁴⁶ Na nay ahay pə daliyugo nà, aday dō sa daf upo nga ahay tē njahay à luvon inde itəbay, anga nen nà jiyjay sa dav pə daliyugo a anan.

⁴⁷ «Kuwaya kə slənek 'am uno, kə dəfak anan apan anà 'am ata bay cəna, saa gan sariya nà, nen bay, anga na nay ahay saa gan sariya anà dō sə daliyugo ahay bay, əna saa tam atan adəka.

⁴⁸ Natiya, dōwan a kə ngəmak nen bay, kə təmahak 'am uno bay, i tavay pa 'am sə sariya, anga 'am uno sa ja ataya ti gan sariya. Ti gan sariya pa pac sa ndav anan daliyugo.

⁴⁹ «'Am inde na jak tə məgala uno ite nà, ibay. Əna nə taker nà, 'am ana Bəbay uno su jo, aday nà ja ataya awan. Nə dəkay anan nà, 'am ataya dəkdek.

⁵⁰ Na san zle re, way anahan su jo ahay nà, ti gəbak ikwen ahay adəka nə sifa sa ndav bay ata awan. Awan a inde, na ja ta nga uno nà, ibay, si mbala a Bəbay uno su jo ataya dəkdek.»

13

Yesu a banay saray a njavar anahan ahay

¹ Natiya, a mbəsak ibay luvon kərtək aday azar uko sə Pasəka i sla. Yesu dukwen a san zle, alay anahan a kə slak sa ma pə cakay ana Bəbay anahan bəse, i mbəsak anan daliyugo a anan. Hwiya a pəlay anan dō anahan ahay pə daliyugo, aday

həna a pəlay atan nə hus pa sa var sifa anahan.

² Alay sə təfek suko, atə Yesu tə njavar anahan ahay tinen apan ti pa daf nà, ḅa Fakalaw kə dəfak abayak nga à mivel ana Yudas inde, wan mbala ana Simon Iskariyot ata awan, aday ā ga daf pə Yesu.

³ Yesu a san zle, Mbərom kə varak anan gədan pə way ahay fok, aday a san zle re, a nay ahay pə cakay ana Mbərom wa, aday i ma pə cakay anahan asa.

⁴ Anga nan, a slabak pa man sa pa way a tinen ata wa, a culok anan zana anahan zəbor a pi zek wa, a ḅan zana kataw awan à zar.

⁵ A ngah a'am à tasa inde, a dazlan sə banay a saray a njavar anahan ahay. Kə banak a saray a dōwan a nà, ata i takad panan tə zana anahan a mə kətuwal a à zar ata awan.

⁶ A hədəkey ahay pə cakay ana Simon Piyer bine siwaw nà, Piyer a jan: «Ba Məduwen, iken ki buno anan saray daw?»

⁷ Yesu a mbəḃahan apan, a wa: «Piyer, ki san way uno sa ga həna ata fan bay. Əna ki i san mba.»

⁸ Piyer a mbəḃahan apan asa, a wa: «A'ay, ki buno saray kula itəbay.»

Yesu a jan anan ngəlarak kutok, a wa: «Kak aday nə banak anak a saray bay nà, iken dō uno sabay!»

⁹ Piyer a jan kutok, a wa: «Miter, kak matanan cukutok nà, kə buno saray dəkdek bay, əna buno anan alay aday ta nga a təkə.»

¹⁰ Yesu a mbəḃahan apan, a wa: «Kak dō kə banak coy nà, a gan may anà abanay zek sabay, əna i banay nə saray dəkdek, anga winen mə banay awan. Kwanay nà, mə banay aya awan. Əna, kwanay a fok bay.»

¹¹ Yesu nà, a san dōwan a saa ga apan daf ata zle. Anga nan a wa: «Kwanay mə banay aya awan, əna fok bay.»

¹² Yesu a ndav anan sə banan atan anan saray nà, a ma anan rəkot anahan pi zek. A njahay à man sa pa way

asa, a wa: «Kə sənen way nen sa gak ikwen həna ata zle daw?»

¹³ Kwanay apan ki ngimen uno “Miter”, “Bahay a manay” acəkan, anga nen nə, winen a way anahan.

¹⁴ Nen nə Miter a kwanay, Bahay a kwanay, nə banak ikwen anan saray. Sumor a dukwen, kwanay nə, binen anan anan saray i zek ahay matanan re.

¹⁵ Na ga matanan, aday kə tətiken sa ga matanan cite. Nə dakak ikwen anan minje a coy.

¹⁶ Nen apan ni jak ikwen tə didem a həna: Do sa ga mer su way aga do dukwen, i zalay bahay su doh ata bay. Do sa slan do nə, a zalay anan do si mer su way anahan a sa slan anan ata bidaw?

¹⁷ Matanan, həna kə sənen anan kutok. Kak aday ki gen anan mer su way a acəkan nə, ki i tislən mivəl bayak awan.

¹⁸ «Na ja nə pə kwanay a fok bay, anga na san do uno sə walay ataya zle. Əna, way a mə vinde awan à Deftere a Mbərom ataya inde nə, ə tərə. Mə vinde uda nə: “Dowan a ma pak dəf maya ata, kə tərək do manide uno.”»

¹⁹ Ni jak ikwen anan həna, mənəna way ata sə tərə, anga aday, way kətanən kə tərək nə, kə dəfen upo nga, kə sənen anan, nen nə, nen.

²⁰ «Nen apan ni jak ikwen tə didem a həna: Kuwaya dowan a kə təmahak anan do nen sa slan anan ata nə, dowan ata a təma nə nen awan. Aday do kə təmahak nen dukwen, a təma anan nə do sə slənay ahay nen ata re.»

Yudas i i ga dəf pə Yesu

Mata 26.20-25; Markus 14.17-21; Lukas 22.21-23

²¹ Natiya, pə dəba ana Yesu sa ja 'am ataya wa cəna, mivəl anahan a slabak, a ja 'am ngəlarak asa, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə didem a həna: Dowan a kərtek à wulən a kwanay inde, i i ga upo dəf.»

²² Njavar anahan ataya tə zəzor zek ahay nerre, aday ta san sa jəka a ja 'am ata pə wayaw nə, ta san bay.

²³ Do kərtek inde à wulən sə njavar anahan ataya, Yesu a pəlay anan kə zalak. Winen mə njahan a pə cakay.

²⁴ Simon Piyer a cak ayak apan, a ma panan ide biyya, kawa sa ja bine siwaw nə: «Cəce pə Yesu wa, a ja nə pə wayaw.»

²⁵ Dowan ata a həjəkək ayak nga pa mbac ana Yesu, a cəce: «Ba Məduwen, saa ga apak dəf a nə, wayaw?»

²⁶ Yesu a mbədaħan apan, a wa: «Həna ni gad dəf, ni tar anan à tuwez, aday winen nə, dowan a ni varan anan dəf ata awan.» Cəna, Yesu a gad dəf, a tar anan à tuwez, a varan anan anə Yudas, wan ana Simon Iskariyot.

²⁷ Yesu a varan a dəf ata cəna, Fakalaw a zlan à mivəl inde anə Yudas. Yesu a jan kutok: «Awan anak inde sa ga nə, gamacan coy!»

²⁸ A wulən su do a mə njahay a pə tuwez ataya, dowan sa san kwa kərtek Yesu a ja 'am ata angamaw nə, ibay.

²⁹ Yudas nə, do sa ban dala a tinen awan. Anga nan tə bayak i ga nə, Yesu a jan 'am sə sukumay ahay way sa ga azar uko, kabay ə zla saa varan way anə do mətawak aya awan.

³⁰ Yudas a təma anan dəf ata cəna, a nay wanahan uho. Abay luvon kə gak coy re.

'Am sə asan zek

³¹ Yudas a nay ahay uho cəna, Yesu a wa: «Həna nə, mazla6 uno, nen Wan su Do, winen apan i ka zek. Aday ti nen dukwen, Mbərom i ka anan mazla6 anahan re kutok.

³² Natiya, nen Wan a Mbərom, na kak anan mazla6 anahan nə, winen a i ka anan mazla6 ana wan anahan tə alay anahan a awan, aday i ka anan nə həna coy.

³³ Dəna uno ahay, nen inde tə kwanay mənjoek mba, aday pə dəba wa ki i pəlen nen. Əna ni jak ikwen həna way uno sa jan anə bahay sə Yahuda ahay ata awan: “A man uno saa zla ata nə, ki mben apan saa zla itəbay.”

* 13:18 Ca pə Jabuura 41.10.

³⁴ Anga nan, ni jak ikwen nga sa 'am wiya hëna: Sënen zek à wulen a kwanay. Ayaw, sënen zek à wulen a kwanay ahay, kawa anuno sa pëlay kwanay.

³⁵ Njiden sa san zek à wulen a kwanay ahay lele. Natiya, dō ahay fok ti san, kwanay nà, njavar uno ahay acëkan.»

Ata Yesu tã Piyer

Mata 26.31-35; Markus 14.27-31; Lukas 22.31-34

³⁶ Simon Piyer a jan anà Yesu, a wa: «Ba Mëduwen, ki zla ahaw?»

Yesu a mbëdahan apan, a wa: «À man uno saa zla hëna ata nà, ki mba apan sã përuho azar fan bay. Òna ki i mba apan sã përuho azar nã mba.»

³⁷ Piyer a jan anà Yesu: «Ba Mëduwen, ni mba apan sã përahak azar hëna fan bay nà, angamaw? Nen, u no ni var anan sifa uno anga iken re!»

³⁸ Yesu a mbëdahan apan, a wa: «Të dïdem a nà, a nak sa var anan sifa anak anga nen acëkan daw? Nen apan ni jak tã dïdem a hëna: Zukwa njëkar i saa zlah nà, ka jak saray maakan ka san nen bay.»

14

Yesu nà, caved, winen dïdem, aday winen sifa

¹ Yesu a jan anà njavar anahan ahay kutok, a wa: «Awan à jalay kwanay bay. Dëfen nga pã Mbërom, aday kã dëfen upo nga re.

² A gulom su doh ana Bëbay uno Mbërom nà, man ahay inde bayak awan. Ni zla saa ndakak ikwen man à man ata awan. Kak matanan bay nà, ni jak ikwen bay asanaw.

³ Aday azanan na sak a zla, nã ndakak anan man a coy nà, ni may ahay, aday ni ra kwanay pã cakay uno awan. Natiya, ki i njihen à man uno saa njahay ata ite.

⁴ Aday dukwen, caved sa zla à man uno saa zla ata nà, kã sënen zle.»

⁵ Tomas a mbëdahan apan, a wa: «Ba Mëduwen, manay aday nà, ma san man anak a saa zla uda ata bay

kutok nà, mi i san caved awan nã kãkëmaw?»

⁶ Yesu a mbëdahan apan, a wa: «Nen nà, caved, dïdem, aday sifa. Anga nan, mënjana nen cëna, dōwan saa mba apan sa zla à man ana Bëbay Mbërom nà, ibay.

⁷ Kak kã sënen nen nà, ki sënen anan Bëbay uno zle re. A ban pã hëna anan wa cëna, kã sënen anan zle coy, anga kã cinen anan.»

⁸ Filip ite a jan, a wa: «Ba Mëduwen, dakan umo anan Bëbay awan cëna, i slan umo dã asanaw!»

⁹ Yesu a mbëdahan apan, a wa: «Filip, nen inde tã kwanay kwa hëna kabay, aday ka san nen bay hwiya daw? Dōwan a kã canak uno cëna, kã canak anan anà Bëbay uno re. Ka ja, ka wa: “Dakan umo anan Bëbay awan” nã kãkëmaw?

¹⁰ Nen tã Bëbay uno, Bëbay uno ti nen, manay kãrtek a nà, kã dëfak apan nga bay dëge? 'Am a nen sa jak ikwen ata fok nà, a nay ahay i nen wa bay. Sa ga mer su way ata nà, Bëbay uno a, winen i nen inde ata awan.

¹¹ Dëfen nga pa 'am uno sa jak ikwen: “Nen tã Bëbay uno, Bëbay uno ti nen nà, manay kãrtek” ata awan. Kak matanan bay dukwen, dëfen upo nga anga mer su way uno ahay kwa.

¹² «Nen apan ni jak ikwen tã dïdem a hëna: Dōwan a kã dëfak upo nga cëna, winen dukwen i ga mer su way kawa anuno sa gay ahay ata ite re. Dōwan ata i sa ga adëka nà, way sã zalay mbala anuno, anga nen apan ni zla nà, pã cakay ana Bëbay uno awan.

¹³ Way ana kwanay saa cãce tã slëmay uno ataya fok, ni ga atan. Matanan, nen Wan su Dō ni ka anan mazla6 ana Bëbay uno Mbërom.

¹⁴ Kã cëcihen puno wa way tã slëmay uno nà, ni ga anan.»

Yesu a ja i slëmay ahay Apasay Cëncan awan

¹⁵ Yesu a ja asa, a wa: «Kak kã pëlen nen asanaw nà, ki dëfen anan apan anà 'am uno ahay fok.

¹⁶⁻¹⁷ Aday nen ni gan kem anà Bëbay uno anga aday à slënak ikwen

ahay do hinen maza saa mak ikwen zek. Dowan ata na, winen Apasay sa dakay anan difek a Mbərom. Winen i njahay tə kwanay sə coy. Do sə daliyugo ahay ti njad sə təma anan a mivél a tinen inde itəbay, anga ti canan bay, aday ti san anan bay re. Kwanay na, ki sənén anan anga i njahay tə kwanay a mivél inde.

¹⁸ Ni mbəsak kwanay taayak kawa wan mətawak ahay bay, ni may ahay pə cakay a kwanay.

¹⁹ Aday azanan mənəcək na, do sə daliyugo ahay ti cuno sabay, kwanay na, ki cinén uno hwiya. Nén na, do tə sifa awan. Anga nan kwanay dukwen ki njihen tə sifa aya awan.

²⁰ Luvon ata kə dəzlek ahay na, ki sənén anan manay tə Bəbay uno nə manay kərtek, aday mənuko dukwen kərtek a re.

²¹ «Do sə pəlay nən tə difém a cəna, i təma 'am uno, i dəfan apan, i ga mer su way kawa 'am uno sa jan. Bəbay uno dukwen i pəlay anan do sə pəlay nən, ata nən dukwen ni dakan anan asan zek uno, ni dər panan zek bay, ni kan zek lele.»

²² Yuda ite, winen aday na, Yudas Iskariyot itəbay ata, a wa: «Ba Məduwen, ki kan umo zek aday ki kan zek anə do sə daliyugo ahay ite bay ata na, kəkəməw?»

²³ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Kəmaya, dowan a kə pəlak nən na, i dəfan apan anə 'am uno ahay. Bəbay uno dukwen i pəlay anan, manay a cew maya mi dər panan zek bay, aday mi njahay tə winen.

²⁴ Əna, dowan a kə pəlak nən bay ite, i dəfan apan anə 'am uno ahay bay. Aday dukwen, 'am a kwanay sə sləne həna ata na, a nay ahay i nən wa bay. Bəbay uno sə slənay ahay nən ata sa ja.

²⁵ A alay a nən inde tə kwanay a mba ata na, na jak ikwen anan way a anaya coy.

²⁶ Pa 'am na, Bəbay uno i slənak ikwen ahay maməzek tə sləmay uno. Winen na, Apasay Cəncan awan. Ata aday, winen adəka i dəkak ikwen

anan way ahay fok, aday i mak ikwen anan 'am uno ahay fok a sləmay inde asa.

²⁷ «Natiya kutok, ni mbəsakak ikwen na, zay. Ni varak ikwen zay uno. Zay uno saa varak ikwen anan ata na, kawa zay ana daliyugo sa var ata bay. Həna, nən ni zla way uno, əna kə jilén awan bay, kə jəjirén bay re.

²⁸ Kə slənén sa jəka: Ni zla way uno, aday ni may ahay pə cakay ana kwanay. Kak aday kə pəlen nən asanaw cəna, tislén adəka na, mivél. Anga nən apan ni zla na, a man ana Bəbay uno, winen a zalay nən tə maza.

²⁹ «Nə dəkak ikwen anan pi zek wa aday way ataya ti saa təra. Ata way ataya tə tərak na, kwanay ki dəfen upo nga kutok.

³⁰ Ni njad alay a tə kwanay gem sə dəkak ikwen anan way ahay sabay, anga həna bahay sə daliyugo a anan i nay ahay. Məgala anahan inde upo kwa mənəcək ibay.

³¹ Əna aday, do sə daliyugo ahay tə san na, nə pəlay anan Bəbay uno, aday na ga dukwen mer su way anahan awan.

«Həna adəka na, slabikén, zluko a man a anan wa!»

15

Yesu na, a ga minje tə dədazl si sé lele awan

¹ Yesu a ja 'am tə jike awan, a wa: «Nén na, na ga minje tə dədazl si sé lele awan. Bəbay uno dukwen, winen na, do sə ləvan nga anə sé ata awan.

² Anga nan, alay si sé awan aday a wahay wan bay ata na, i gad anan. Winen sə wahay ata ite na, i kəkal anan aday alay si sé ata a zəga anan sə wahay wan bayak awan.

³ Kwanay na, 6a kə tərén kawa alay si sé məkəkal aya, anga 'am uno sa jak ikwen ataya awan.

⁴ Dizlén alay i nən inde, aday nən ni dazlay alay a kwanay inde ite. Anga alay si sé mə japay a tə dədazl si sé a bay ata na, a mba apan sə wahay wan bay. Kwanay həna dukwen matanan re. Kə dizlén alay i nən inde bay cəna,

ki mben apan bay kawa dɔdazl si sé ata re.

⁵ «Nen nà, dɔdazl si sé, kwanay dukwen alay aya awan. Dowan a kà dazlak alay i nen inde, aday nen dukwen nà dazlak alay à winen inde ite cəna, i tɛra kawa sé sɛ wahay lele ata awan. Anga mənɲəna nen cəna, ki mben apan sa ga awan bay fok.

⁶ Aday dɔwan a kà mbəsakak alay pi nen wa ite, Bəbay uno i lar anan à mɛndak kawa alay si sé ma gad ataya awan. Alay si sé ma gad ataya nà, ti kuray, dɔ ahay ti ra atan, saa pak ù uko inde, sa vak atan coy.

⁷ «Cəkəbay, kak kə dizlen alay i nen inde lele, aday kak 'am uno mɛ dazlay alay a à kwanay inde lele ite nà, kə cəcihen way kawa ana kwanay sa gan may ataya fok, aday ki nɲiden anan acəkan cə.

⁸ Kak kwanay apan ki gen way lele aya hwiya cəna, kwanay njavar uno ahay acəkan. Ata ki ken anan nà mazlaɓ a Bəbay uno Mbərom anà dɔ ahay bayak a kutok.

⁹ «Kawa ana Bəbay uno sɛ pəlay nen ata awan, nen dukwen nà pəlay kwanay nà, kətanən re. Anga nan, ngiren alay lele à asan zek uno inde.

¹⁰ Nen nà, nà dɛfak anan apan anà 'am ana Bəbay uno ahay, aday nà ngarak alay à asan zek anahan inde. Matanan, kak aday kə dɛfen anan apan anà 'am uno ahay nà, ki ngiren alay à asan zek uno inde lele acəkan.

¹¹ Na jak ikwen anan way a anaya nà, aday ataslay mivel a kwanay à ga inde kawa anuno awan, aday ata ataslay mivel mbala ana kwanay nà, à rah wa lele.

¹² «'Am uno sa jak ikwen ata nà, hənəna anan: Sənən zek à wulən a kwanay lele, kawa nen sɛ pəlay kwanay ata awan.

¹³ Dɔ kə tɛmahak sa mac anga car anahan ahay nà, asan zek saa zalay anan mbala anahan ata nà, inde sabay.

¹⁴ Kə tɛmihən sa ga kawa anuno sa jak ikwen nà, kwanay nà car uno ahay.

¹⁵ Ni ngamak ikwen dɔ si mer su way ahay sabay, anga dɔ si mer su way nà, a san mer su way ana bahay anahan bay. Əna ni ngamak ikwen hənəna nà, car uno ahay adəka, anga ɓa nà dəkak ikwen anan way uno sɛ sənay ahay pə cakay a Bəbay uno wa ata coy.

¹⁶ Kwanay sɛ walay nen bay. Nen nà walay kwanay adəka, anga aday kà si gen mer su way lele aya awan, aday lele a tinen a à ndav bəse bay ata awan. Ata Bəbay uno i varak ikwen anan way ana kwanay saa cəce panan tɛ sləmay uno ataya fok kutok.

¹⁷ Natiya awan, 'am uno ma ja nà, sənən zek à wulən a kwanay inde lele.»

Do sɛ daliyugo ahay ti nan ide and dɔ ana Yesu ahay

¹⁸ «Sənən a pi zek wa, dɔ sɛ daliyugo ahay ta saa nak ikwen ide nà, ta lah su no ide adəka nà, i nen awan.

¹⁹ Kak abay kɪ gen nà dɔ sɛ daliyugo ahay ata nà, ti nak ikwen ide bay, ti pəlay kwanay, anga kə tɛrən nà, dɔ a tinen ahay. Əna ɓa nà walak kwanay à wulən a tinen ahay wa, aday kwanay dɔ a tinen ahay sabay. Anga nan, tinen apan ti nak ikwen ide hwiya.

²⁰ «Ənga, men anan ahay 'am uno inde à nga inde aday. Na wa: Dɔ sa ga mer su way àga dɔ dukwen, i zalay bahay su doh ata bay. U no sa ja hənəna nà, kak tɛ kukwarak uno azar saa ga alay ti nen nà, ti kukwarak ikwen azar saa ga alay tɛ kwanay matanan re. Aday, kak tɛ dɛfak anan apan anà 'am uno ahay nà, ata ti taa dɛfan apan anà 'am a kwanay ahay ite.

²¹ Aday nà, ti gak ikwen way ataya fok nà, anga nen, bina ta san dɔwan a sɛ slənay ahay nen ata bay.

²² «Ta wa abay à ga adəka nà, na nak bay, aday nà dəkak atan anan 'am uno bay nà, ines a tinen i ga ibay. Əna na nak cukutok aday nà dəkak atan anan 'am uno nà, hwiya tinen apan ti ga ines a tinen ahay re. Anga nan, 'am a tinen inde saa tam wa nà, inde sabay.

²³ Dowan a kà nak uno ide cəna, kà nak anan ide anà Bəbay uno re.

²⁴ Na gak mer su way à wulen a tinen lele aya awan, aday kula dōwan maza kà gak matana bay. Kak matanan bay nà, abay ines inde patan ibay re. Tinen tə canan tə ide a tinen aya awan, anà mer su way uno sa ga. Tə winen ata təke nà, tinen apan ti nan umo ide anà manay tə Bəbay uno hwiya.

²⁵ Mə vinde awan à Deftere a Mbərom inde nà: “Tu no ide nà, kəriya pa 'am sə awan a ibay.*” Həna ta nan umo ide nà, anga aday 'am ata à təra.»

²⁶ Yesu a jan atan asa, a wa: «Do inde i nay ahay saa mak ikwen zek. I nay ahay nà, pə cakay ana Bəbay uno wa. Na sak a zla agay à man ana Bəbay uno awan nà, ni slənay anan ahay à man a kwanay. Dowan ata nà, Apasay sə dəkay anan didek a Mbərom. Kà sak a nay cəna, i ga nà, side uno awan.

²⁷ Aday kwanay a dukwen, ki naa təren dō sə side uno ahay re, anga kwanay pə cakay uno nà, kurre way anahan asanaw!»

16

¹ «Na jak ikwen anan way a anaya həna nà, anga aday kà saa slihen à alay sə dəcə inde bay, kə mbəsiken sa daf upo nga bay re.

² Anga, azanan ti kukwarak ikwen ahay azar u doh sə wazay ahay wa. Aday dukwen alay a inde i slay nà, dō ahay ti vad kwanay. Ata ti bayak nà, kawa ta gan mer su way anà Mbərom.

³ Ti ga matanan, anga ta san sa jəka, nen, Wan a Mbərom nà, tə sənək bay, aday tə sənək zek a Mbərom a bay re.

⁴ Na jak ikwen anan həna nà, anga aday ta sak a dazlan sa ga matanan cəna, à mak ikwen ahay à nga inde nà, 6a na jak ikwen anan coy. Na jak ikwen anan kurre bay nà, anga nen a inde tə kwanay a mba.»

Mer su way mbala ana Apasay Cəncan awan

⁵ «Natiya, həna nen ni zla way uno à man ana dō sə slənay ahay nen ata awan. Aka aday dōwan kərtek sə cəcə puno wa ki zla ahaw nə ibay ata nà, angamaw?

⁶ Aday mbac kə slahak pikwen wa həna, anga nə dəkək ikwen anan ata awan.

⁷ Didek a acəkan nà, ni jak ikwen anan: Sumor a pə kwanay cəna, nà zla way uno adəka. Anga na sak a zla way uno bay nà, dō sa mak ikwen zek ata i nay ahay bay. Na sak a zla way uno ite nà, ni slənay anan ahay pə cakay a kwanay.

⁸ «Winen ite, kà sak a nay cəna, i dəkən anan anà dō sə daliyugo ahay nà, tinen apan ti jəjay anga 'am sə ines, anga 'am sə didek, aday anga 'am sə sariya a Mbərom.

⁹ Tinen apan ti jəjay anga 'am sə ines, anga aday nà, tə dək upo nga itəbay.

¹⁰ Tinen apan ti jəjay pa 'am sə didek, anga nen apan ni zla way uno pə cakay ana Bəbay uno Mbərom, aday dukwen, kwanay tə tinen ki i cinen uno kula sabay.

¹¹ Tinen apan ti jəjay anga 'am sə sariya, bina bahay sə daliyugo a anan aday dukwen, sariya kə bənək anan coy.

¹² «'Am ahay inde upo cara cara bayak a sa jak ikwen anan, əna ti zalak ikwen məgala à nga wa həna.

¹³ Əna Apasay sə dəkay anan didek a Mbərom ata kà sak a nay ahay cəna, i dəkək ikwen anan didek sə way ahay nə fok lele. Anga i ja aday nà, 'am sa nga anahan a bay, əna way anahan sə sləney ahay pə Mbərom wa, i jak ikwen anan. Ata aday i dəkək ikwen anan way saa təra azanan pa 'am ataya awan.

¹⁴ I i ka anan nə mazla6 uno awan, anga i njaday ahay 'am ahay fok i nen a wa, aday i mak ikwen anan fok re.

¹⁵ Way a manay tə Bəbay uno a nə kərtek. Anga nan kutok, na wa: 'Am anahan a saa sləney ahay pi nen wa ata, i mak ikwen anan à sləmay.»

* 15:25 Ca pə Jabuura 35.19; Jabuura 69.5.

Way a ma caɓ a həna ata nà, i tɛra way sə mbasay adəka

¹⁶ Yesu a jan atan asa, a wa: «I njahay həna mənjoek nà, ki i cinen uno sabay, aday dukwen i njahay apan mənjoek cəna, ki i cinen uno maza asa.»

¹⁷ Azar sə njavar anahan aya tɛ cəce pi zek ahay wa, ta wa: «A nan sa ja jiya nə maw? A wa: “I njahay həna mənjoek nà, ki i cinen uno sabay, aday dukwen i njahay apan mənjoek cəna, ki i cinen uno maza asa.” Aday asa a wa: “Ni zla way uno pə cakay ana Bəbay uno asa.” A ja matanan nà, kəkəməw?»

¹⁸ Aday tɛ mənahan asa, ta wa: «“I njahay həna mənjoek” ata nà, a nan sa ja jiya nə maw? Da san way anahan a sa gan may sa jak uko ata bay.»

¹⁹ Yesu kə sənək sa jəka, a nan à njavar anahan ahay sə cəce panan wa way. Anga nan a jan atan, a wa: «Kwanay apan ki vaden uway nà, pə 'am uno sa jak ikwen ata ba? Na wa: I njahay həna mənjoek nà, ki i cinen uno sabay, aday dukwen i njahay apan mənjoek cəna, ki i cinen uno maza asa.

²⁰ «Nen apan ni jak ikwen tɛ dīdem a həna: Ki i yimen, ki i jen mawa, əna do sə daliyugo ahay adəka nà, ata ti ma nga sə mbasay. Way i i cəɓək ikwen, aday way a sə cəɓək ikwen ata i tɛrak ikwen ambasay adəka.

²¹ Uwar ti zek cew a bine siwaw nà, mbac i slahan anga kutov kà sak a dəlay anan nà, na. Əna kà sak a ca apan, bəslok wan anahan kà nak uho asanaw cəna, awan a cəɓan sabay anga kə wahak wan, a njad nà, ataslay mivel coy.

²² Matanan awan, kwanay həna dukwen, mbac i slahak ikwen kawa uwar ti zek cew ata awan. Əna ni naa canak ikwen maza awan. A alay ata nà, ataslay mivel a kwanay i zəga nə bayak awan, aday dōwan saa tɛma pikwen wa ataslay mivel ata nà, ibay.

²³ «Luvon ata kà sak a dɛzley ahay nà, ki i cəcihen puno 'am sə awan sabay, anga ki sənən anan way ahay nə fok. Acəkan, nen apan ni jak ikwen

tə dīdem a həna: Kə cəcihen way pə Bəbay uno wa aday tɛ sləmay uno a nà, Bəbay uno i varak ikwen anan way a kwanay sə cəce fok.

²⁴ Hus ahay həna dukwen, kwanay kə cəcihen awan tɛ sləmay uno bay. Əna cəcihen, ki njiden way a kawa ana kwanay sə cəce ata awan, aday ataslay mivel a kwanay i rah wa kutok acəkan.»

Yesu kə mbasak pə daliyugo coy

²⁵ Yesu a ja asa, a wa: «Na ta jak ikwen way ahay nà, tɛ 'am sə jike. Alay a i nay ahay aday ni ja 'am tɛ jike sabay, əna ni dəkay anan way ahay pə Bəbay uno nà, ngəlarak ngəlarak kutok.

²⁶ Pə luvon ataya nà, ki cəcihen way ahay pə Bəbay uno wa nə tɛ sləmay uno. Na ja nà, nen saa cəce anga kwanay bay, əna kwanay awan ki cəcihen tɛ sləmay uno.

²⁷ Anga zek a Bəbay uno awan aday nà, a pəlay kwanay, anga kwanay dukwen kə pəlen nen, kə tɛmihen nen na nay ahay nà, pə cakay anahan a wa acəkan.

²⁸ Matanan nə slabakay nà, pə cakay ana Bəbay uno wa acəkan, na nay ahay pə daliyugo. Anga nan, həna ni slabak ni ma pə cakay anahan asa, ni mbəsak anan daliyugo.»

²⁹ Njavar anahan ataya ta jan, ta wa: «Ca apan kutok, həna ka jak 'am mənjoəna 'am sə jike kutok.

³⁰ Həna ma san zle, iken ka san way ahay nə fok. Anga dōwan a i saa cəce panak wa way cəna, kə sənək anan anan way anahan a saa cəce ata awan. Anga nan, ma daf apak nga, ka nay ahay nə pə cakay anà Mbərom wa acəkan.»

³¹ Yesu a jan atan, a wa: «Həna nà, kə dɛfen upo nga acəkan dāw?

³² Alay a inde i nay ahay mba, kà nak adəka coy, aday ki i ten 'am, kuwaya i zla way anahan à man anahan sa nan. Ata ki i mbəsiken nen nà, taayak. Əna nen nə taayak acəkan bay, anga Bəbay uno a nà, winen inde ti nen hwiya wanahan.

³³ «Na jak ikwen anan nà, aday kâ njiden sà njahay zay ti nen. Pə daliyugo hana nà, ki gen dace bayak awan, əna bənen mivél lele, anga 6a nen nə mbasak pə daliyugo coy.»

17

Yesu a ga amboh anga njavar anahay

¹ Yesu a ndav anan 'am a anaya cəna, a ca ide à mburom, a wa: «Bəbay uno, alay uno kà slak hana kutok. Kan anan mazla6 uno anà do ahay, anga aday nen nà kan anan mazla6 mbala anak anà do ahay cite re.

² Kə varak uno mēgala sə lavan nga anà do ahay fok kəzlek, anga aday do a iken sə vuro atan ataya tã njad sifa sa ndav bay ata i nen wa kutok.

³ Sifa sa ndav bay ata nà, kawa sa ja bine siwaw nà, tã san iken, iken nə Mbərom didek a kərtek, aday tã san nen Yesu Almasihu nà, wan anak mə slənay a pə daliyugo ata awan.

⁴ «Na kak anan mazla6 anak anà do sə daliyugo ahay, kawa sa ja nà, nə ndəvak anan mer su way anak a sə vuro ata awan.

⁵ Həna kutok, Bəbay uno, vuro ahay mazla6 pa 'am anak ite, mazla6 a kawa anuno a kurre nen pə cakay anak a mba, kwa à alay daliyugo dukwen mə ndakay a fan bay ata awan.

⁶ «Nə dakak atan anan way ahay pə iken anà do iken sə walay atan ahay à wulen sə do sə daliyugo ahay wa ataya awan. Anga nan, həna nà, ta san iken zle lele kutok. Tinen nə do anak ahay, kə varak uno anan ite, tə dəfak anan apan anà 'am anak.

⁷ Həna dukwen ta san zle, way iken sə vuro anan ata fok nà, a nay ahay à alay anak wa.

⁸ Nə dakak atan anan ləbara anak dukwen kawa ananak su jo ata awan, tə təmahak anan acəkan. Tə sənək, nen na nay ahay pə cakay anak wa acəkan, aday dukwen tə təmahak, sə slənay ahay nen nə iken awan.

⁹ «Na gak amboh həna anga tinen. Ni gak amboh anga man su do a bay,

əna anga do a iken sə vuro ataya awan, anga tinen do anak ahay re ata awan.

¹⁰ Do uno inde cəna, winen do anak. Mbala anak inde ite dukwen, winen do uno re. Aday do anumə ataya, tinen apan ti ka anan mazla6 uno pə daliyugo.

¹¹ I njahay həna mənjoek nà, ni mbəsak anan daliyugo a anan, ni mak ayak way uno pə cakay anak awan. Natiya awan, tinen nà, ni mbəsak atan pə daliyugo re. Bəbay uno cəncan awan, ba atan tə mēgala sə sləmay anak awan, sləmay iken sə vuro anan kurre ata awan, aday tinen tã təra kərtek, kawa mənūm dukwen, mənūm kərtek ata awan.

¹² A alay a manay pə kərtek ata nà, na bak atan tə mēgala sə sləmay anak, iken sə vuro ata awan. Na gak atan nga lele, mənjoəna dowan sə lize, si do mbala ana Deftere a Mbərom sa ja apan ata awan. Winen kəma, kə lizek anan zek anahan acəkan. Ata aday, way ana Deftere sa ja ata à təra kutok.

¹³ «Həna nà, ni mak ayak way uno pə cakay anak, aday na jak anan way a anaya pə daliyugo nà, aday ataslay mivél a tinen à rah wa lele, kawa anuno awan.

¹⁴ Nə təkərek atan anan 'am anak, aday həna do sə daliyugo ahay ta nan atan ide cəved a bay, anga tinen do sə daliyugo ahay sabay ata awan, kawa nen a dukwen, nen do sə daliyugo bay ata re.

¹⁵ Nə cəce panak həna kəma, ba atan pə Do sə Sədcək* wa, à sa laman atan bay, bina ni jak, ra atan pə daliyugo wa adəka bay.

¹⁶ Tinen do sə daliyugo ahay sabay, kawa nen awan, nen do sə daliyugo bay ata re.

¹⁷ «Dakan atan anan didek anak, aday tã təra do anak ma ga nga aya awan. Didek nà, 'am anak awan.

¹⁸ Kawa iken sə slənay ahay nen pə daliyugo ata nà, nen dukwen ni slan atan həna pə daliyugo cite re.

¹⁹ Nə varak anan nga uno anga tinen, aday tinen dukwen tã varak

* 17:15 Kawa sa ja nà, Fakalaw.

anan nga a tinen ahay acəkan.

²⁰ «Na gak amboh həna nə, anga tinen dəkdek bay, əna na gak amboh anga do mbala tinen saa ngamay ataya re. Bina ti i təma nen nə, anga 'am ana njavar uno a anaya saa təkəren atan pi nen ata awan.

²¹ Amboh uno həna nə, tē tēra nə zek kərtek, fok a tinen awan. Kawa iken awan, Bəbay uno, iken ti nen nə, zek kərtek awan. Aday asa, tinen a fok, tē tēra dukwen kərtek a tē mənumo, aday do sə daliyugo ahay tē təma nə, iken sə slənay ahay nen acəkan kutok.

²² Nen nə varak atan anan mazlaḅ anak sə vuro ata awan, aday tē tēra tinen a fok kawa do kərtek, kawa mənumo dukwen do kərtek a ata awan.

²³ Nen tē tinen zek kərtek, aday iken dukwen, mənumo zek kərtek a cite. Tē tēra nə, zek kərtek a way anahan. Ata, do sə daliyugo ahay ti san anan, sə slənay nen nə, iken acəkan. Ti san nə, kə pəlay atan, kawa iken sə pəlay nen ata awan.

²⁴ «Bəbay uno, sə vuro atan nə, iken awan. U no dukwen tē saa njahay à man a həna nen saa njahay uda ata awan, aday tē canan anə mazlaḅ uno iken sə vuro ata awan. Kə vuro anan dukwen, anga kə pəlay nen, kwa daliyugo winen mə ndakay a fan bay.

²⁵ «Bəbay uno, iken do didek awan, do sə daliyugo ahay ta san iken bay. Nen nə, na san iken zle, aday tē sənək, sə slənay ahay nen nə, iken awan.

²⁶ Nə dakak atan anan iken, ni pərahan azar sə dakan atan anan hwiya, anga aday asan zek anak a sə pəlay nen ata ā rahan atan à mivél inde. Natiya kutok, tinen ti tēra zek kərtek a ti nen.»

18

Do ahay ta ban anan Yesu

Mata 26.47-56; Markus 14.43-50; Lukas 22.47-53

¹ Natiya, Yesu a ndav anan sa ga amboh asanaw nə, ta zla way a tinen tē njavar anahan ahay, tē takas zlin-der sə ngaman Kedəron ata awan. Tē njahay à jerne a inde à man ata awan.

² Aday dukwen, Yudas, do saa ga daf pə Yesu ata, a san man ata zle, anga ḅa Yesu a taa zla à man ata tē njavar anahan ahay.

³ Yudas a njahan ahay pa 'am wa anə suje ahay bayak awan. Suje sə Ruma ahay inde, aday bahay sə gədan dundo anə way ahay anga Mbərom tē Farisa ahay dukwen tē slənək ahay suje sa ba pu doh sə mazlaḅ a Mbərom ahay re. Suje ahay ta dav uko à alay inde, aday tinen tē way sə alay aya hunjəslesle re.

⁴ Yesu a dukwen a san way saa tēra apan ata zle. Anga nan, a lah sə cəce patan wa, a wa: «Kə pəlen wayaw?»

⁵ Ta gak munok bay, tē mbədahan apan, ta wa: «Mə pəlay Yesu sə Nazaratu ata awan!»

Yesu a jan atan: «Nen həna!»

Yudas, do sə njəkan uda anə Yesu ata dukwen, winen mə tavay a pə kərtek a tu do ataya awan.

⁶ Ana Yesu sa jan atan: «Nen həna!» ata cəna, fok a tinen a, ta ma à dəḅa dərda, aday tē slahay à məndək.

⁷ Yesu a cəce patan wa asa, a wa: «Kə pəlen nə wayaw?»

Tē mbədahan apan, ta wa: «Yesu sə Nazaratu!»

⁸ Yesu a jan atan kutok: «Na jak ikwen nə: Nen həna! Kak kə pəlen nə nen kəma, mbəsiken do a anaya awan, tinen ta zla way a tinen agay.»

⁹ Matanan, a tēra nə, kawa anahan a sa ja ata awan, a wa: «Nə saa lize anan do iken sə vuro ataya kwa kərtek bay.»

¹⁰ Simon Piyer kəma, maslalam inde apan, a ndahay anan, a gad sləmay sə alay puway pə dōwan wa poc. Dōwan ata nə, tē ngaman Malkus, winen do si mer su way anə bahay nga su do sə gədan dundo anə way ahay anga Mbərom.

¹¹ Yesu a jan anə Piyer, a wa: «Ma anan maslalam anak ù doh anahan a inde. A ga apak nə, ni sa anan məgəvet sə dəcə uno, kawa ana Bəbay uno sə luvo anan zek ata bay dāw?»

Ta zla anan Yesu àga Anas

¹² Pə dəba anahan a wa kutok, suje ahay pi zek tə bahay nga a tinen aya, tə suje sa ba doh sə mazlaḥ a Mbərom ataya, ta ban anan Yesu, tə jaway anan.

¹³ Ta zla anan pa 'am nà, àga Anas, midem ana Kayafas. Tə viya ata nà, Kayafas, winen bahay nga su do sə gədan dundo anà way anga Mbərom.

¹⁴ Aday sa jəka: «Suwan do kərtek à mac, tu do ahay saa lize jiya nà, na.» ata nà, winen awan.

Piyer a wa a san Yesu bay

Mata 26.69-70; Markus 14.66-68; Lukas 22.55-57

¹⁵ Atə Simon Piyer tə njavar a inde tə pərahan azar anà Yesu. Dowan a hinen ata nà, ta san anan zle lele àga bahay nga su do sə gədan dundo anà way ahay ata awan. Anga nan, a zla ù doh à alay a do ahay sa zla anan Yesu ù doh ata re.

¹⁶ Piyer ite, anga dowan a san anan itəbay ata awan, a tavay way anahan pə alay sə məsudoh uho. Dowan a hinen ata a may uho, a jan anà uwar sa ba 'am su doh ata, à mbəsakan cəved anà Piyer sa zla ù doh ite.

¹⁷ Dalay ata a jan anà Piyer, a wa: «Iken dukwen njavar anà dowan ata ba?»

Piyer a mbədahan apan, a wa: «A'ay!»

¹⁸ Do sa ba məsudoh ahay pi zek tu do si mer su way ahay tə hanak uko, anga maḍ a ga ike. Piyer dukwen a tavay à man ana tinen, a njahay pə uko.

Bahay nga su do sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom a cəce 'am pə Yesu wa

Mata 26.59-66; Markus 14.55-64; Lukas 22.66-71

¹⁹ Bahay nga su do sə gədan dundo anà way ahay a cəce 'am pə Yesu a wa. A cəce 'am pə njavar anahan ahay aday pə atətak way anahan aya awan.

²⁰ Yesu a mbədahan apan: «Na taa ja 'am pa 'am sə do ahay fok asanaw? Nen apan ni wazay ù doh sə mazlaḥ a Mbərom, ù doh sə wazay ahay, à man aday Yahuda ahay fok ta taa halay

uda nga ata awan. Na jak awan inde tə soeksøk a itəbay.

²¹ Kə cəce puno wa asa nà, anga-maw? Cəce adəka nà, pu do sə sləne 'am uno ahay wa, ti jak way nen sa ja ataya ta nga tətə, anga ta san zle.»

²² Yesu winen apan i ja 'am ataya mba cəna, suje a kərtek a, a dəcən pə məhulom, a wa: «Kə mbədahan apan anà bahay nga su do sə gədan dundo anà way matanan nà, angamaw?»

²³ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Kak na gad mungwalay nà, dakay anan didem awan kwa! Aday kak na ja nà, didem a nà, kə dəco angamaw?»

²⁴ Natiya Anas a slənay anan Yesu tə alay sə suje ahay, mə jaway a hwiya, àga Kayafas, bahay nga su do sə gədan dundo anà way ahay.

Piyer a wa a san Yesu bay asa

Mata 26.71-75; Markus 14.69-72; Lukas 22.58-62

²⁵ A alay ata kutok, Piyer mə njahay a pə uko ata hwiya. Do a pə uko ataya tə cəce panan: «Iken nà, ma wa iken njavar a dowan ata ba?»

Piyer a məman anan asa, a wa: «A'ay, matanan bay.»

²⁶ Do kərtek à wulen su do si mer su way su doh ataya, aday mərak anà dowan a Piyer sa gad panan sləmay ata, a wa: «Nə canak anak à jerne iken tə winen maya na wa ba?»

²⁷ Piyer a məman anan asa. A alay ata ite, njəkar a zlah coy.

Ta zla anan Yesu àga Pilatu

Mata 27.1-2, 11-14; Markus 15.1-5; Lukas 23.1-5

²⁸ Sidew a pərek, tə gəba anan Yesu àga Kayafas wa, ta zla anan àga Guverner Pilatu, winen Ruma ahay. Bahay sə Yahuda ahay nà, ta ngam sa zla ù doh bay, anga tə jəjar sa nes a zek, bina ti njad saa pa way sə azar uko sə Pasəka bay.

²⁹ Anga nan kutok, Pilatu a nay ahay patan uho, a cəce patan wa: «Kə zlihen pə dowan a anan nà, anga-maw?»

³⁰ Tə mbədahan apan, ta wa: «Kak kà gak awan bay cəna, manay mi bənay anan pa 'am anak kələdaw?»

³¹ Pilatu a jan atan, a wa: «Təmihen anan, aday kɪ gen anan sariya awan kawa ana sariya a kwanay a sa ja.»

Bahay sə Yahuda ahay tə mbədahan apan, ta wa: «Cəved a manay inde sa gan sariya anà dō aday sa mac anan itədaw?»

³² A tərā matanan, anga aday 'am a Yesu sa ja pa 'am sə amac anahan ata, â tərā.*

³³ Pilatu a ma way anahan ù doh. A ngaman ayak anà Yesu taayak, a cəce panan, a wa: «Iken nà, bahay sə Yahuda ahay dāw?»

³⁴ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Kə lavay à nga anak a wa ite dāw, kabay dōwan a sa jak kələdāw?»

³⁵ Pilatu a jan asa, a wa: «Nen Yahuda ahay bay asanaw? Bahay sə gədan dūngo anà way ahay pə kərtek a tu dō sə slala anak aya ta zlah apak āga nen. Ka ga nə maw?»

³⁶ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Bahay uno sa ga nà, a nay ahay pə daliyugo wa bay. Abay â ga nə matanan kəma, njavar uno ahay ti ga puno wa 'am, anga aday nà saa zla à alay sə bahay sə Yahuda ahay inde bay, bidaw? Anga nan, bahay uno sa ga nà, a nay ahay pə daliyugo wa bay.»

³⁷ Pilatu a cəce panan, a wa: «Ayaw, kwa matanan bay dəp nà, iken nə bahay dāw?»

Yesu a mbəda apan, a wa: «Matana awan, ka ja nà, nen nə bahay. Nen mə wahay a, na nay pə daliyugo nà, saa dākay anan dīdem sa 'am. Kuwaya a nan dīdem sa 'am nà, i sləne 'am nen apan ni ja ataya awan.»

³⁸ Pilatu a cəce panan: «Dīdem sa 'am nà, awan a maw?»

Ta ga sariya sa vad a Yesu

Mata 27.15-31; Markus 15.6-20; Lukas 23.13-25

Pilatu a may ahay uho, a zla pə cakay ana bahay sə Yahuda ahay, a jan atan, a wa: «Nen nə njadak apan ines sa gan apan sariya anà dōwan a anan bay!

³⁹ Kawa sə kwakwa bine maw nà, ni mbəsakak ikwen anan ahay dō kərtek à dangay wa, kawa ana kwanay sa gan may. A nak ikwen nê mbəsakak ikwen anan ahay bahay sə Yahuda ahay dāw?»

⁴⁰ Tə mbədahan ayak apan tə məgalak awan, ta wa: «A'ay, kə mbəsakan umo ahay winen bay. A nan umo nà, mbəsakay ahay adəka nà, Barabas.»

Barabas ata nà, dō sə vəze pə Ruma ahay.

19

¹ Pilatu a jan anà suje ahay tē gəba anan Yesu, aday tē ndəbay anan.

² Suje ahay tə hanan jugo sə adak, tə dəfan à nga inde, aday tə dəfan zana dəzdəz a pi zek, kawa sə bahay.

³ Tə hədəken ayak pə cakay, ta jan: «Bahay sə Yahuda ahay â ga inde sə coy!» Tinen apan ti dəcan kurkwer.

⁴ Pilatu a nay uho pə cakay su dō ahay asa, a jan atan, a wa: «Ni ngaman uho pə cakay a kwanay à man a anan, aday ki sənən anan nà, nə njadak apan ines tədə aday sa gan apan sariya ata bay.»

⁵ Tə ngaman ahay à Yesu uho, winen tə jugo sə adak awan à nga inde, tə zana sə bahay a sə makukwa pi zek hwiya. Bahay Pilatu a jan atan kutok, a wa: «Winen həna!»

⁶ Bahay sə gədan dūngo anà way ahay pi zek tu dō sa ba doh sə mazlaḅ a Mbərom ahay tə canan anà Yesu cəna, ta ma nga sa zlah, ta wa: «Darak anan ayak pə dədom, darak anan ayak pə dədom!»

Pilatu a jan atan, a wa: «Kak sə matanan cukutok nà, kwanay aya gəben anan aday kə diren anan. Bina nen, nə njadak apan ines sa gan sariya ata bay.»

⁷ Yahuda ahay ta jan, ta wa: «Tawrita a manay inde, aday kawa ana Tawrita sa ja nà, si i mac! Anga a tərā zek anahan, Wan a Mbərom awan!»

* **18:32** Yesu a ja nà, ti daray anan pə dədom (ca pə Yuhana 3.14). Sa vad dō matanan nà, si Ruma ahay, bina Yahuda ahay bay.

⁸ Pilatu a sløne matanan cəna, zlawan a zəgahan à mível inde bayak awan.

⁹ Ta ma ù doh asa, a cəce pə Yesu a wa: «Iken, ka nay ahay nà, awanaw?»

Yesu a ngam sə mbədahan apan bay.

¹⁰ Bahay Pilatu a jan asa, a wa: «Ki mbəduho apan bay daw? Gədan uno inde sa tam iken, aday gədan uno inde sə daray iken pə dədom re nà, ka san itəbay daw?»

¹¹ Yesu a mbədahan apan kutok, a wa: «Gədan anak inde pi nen kwa mənjoek itəbay, kak si zek a Mbərom a sə varak anan aday. Anga nan, do sə varak nen à alay inde ata nà, ines anahan nə a zalay ike pə ananak wa.»

¹² A ban pə winen ata wa kutok cəna, Pilatu nà, a pəlay cəved sə mbəsakay anan ahay Yesu. Əna Yahuda ahay ta jan nà: «Ka sak a mbəsak anan nà, iken a nà, ki təra car ana do sə lavak nga, bahay sə Ruma sabay. Anga kuwaya, dōwan a kə tərak anan zek anahan bahay a nà, winen manide ana bahay sə Ruma.»

¹³ Pilatu a sløne matanan cəna, a mbakay anan Yesu uho, winen a a njahay à man anahan sa taa ga sariya ata awan. Man ata nà, mə pəpay a tu kon. Ta 'am sə Yahuda ahay nà, tə ngaman Gabata.

¹⁴ Alay a ata nà, man ipec pə luvon sə lavan zek anà azar uko sə Pasəka. Anga sidew a nà, Pasəka kutok.

Pilatu a jan anà Yahuda ahay, a wa: «Bahay a kwanay həna!»

¹⁵ Ta zlah pi zek, ta wa: «Lize a wa, lize a wa! Darak anan ayak pə dədom!»

Pilatu a jan atan: «Nə daray anan bahay a kwanay daw?»

Bahay sə gədan dundo anà way ahay a, ta wa: «Bahay a manay maza inde, pa nga ana bahay sə Ruma wa nà, ibay.»

¹⁶ Natiya Pilatu a varan anan Yesu anà suje ahay, aday tə daray anan pə dədom. Tə gəba anan, ta zla anan kutok.

Tə daray anan Yesu pə dədom mə zləngadawan

Mata 27.32-44; Markus 15.21-32; Lukas 23.26-43

¹⁷ Yesu a tavak dədom anahan mə zləngadawan, ta zla anan à wulen su doh ataya wa, hus pa man sə ngaman Kəlakasl-sa-Nga. Ta 'am sə Yahuda ahay nà, tə ngaman Golgota.

¹⁸ Suje ahay tə daray anan Yesu pə dədom à man ata kutok. A alay ata ite, tə daray anan dōwan aya inde cew pə cakay anahan, do kərtek a tə alay puway, do hinen tə alay gula, Yesu à mamasl a tinen.

¹⁹ Pilatu kə vindek ayak ləbara sə sariya ana Yesu, aday a jan atan tə laway anan 'am ata pə dədom a Yesu ata awan. 'Am ata mə vinde a nà, natiya awan: «Yesu sə Nazaratu, Bahay sə Yahuda ahay.»

²⁰ Yahuda ahay bayan a tə jinge anan, anga man ata aday dukwen winen dərən pi zek wa tə wulen su doh bay. Ləbara ata mə vinde dukwen ta 'am su kon ahay maakan: ta 'am sə Yahuda ahay, ta 'am sə Ruma ahay, aday ta 'am sə Gərek ahay re.

²¹ Bahay sə gədan dundo anà way ahay, ta jan anà Pilatu, ta wa: «Kə vinde “Bahay sə Yahuda” bay! Vinde nà: “Winen a a ja nà: Nen Bahay sə Yahuda.”»

²² Pilatu a mbəda apan, a wa: «Way nen nə vindek anan ata nà, i njahay nə kawa anuno sə vinde anan ata awan.»

²³ Suje ahay ta ndav anan mer su way sə daray anan Yesu cəna, tə gəba anan zana anahan ahay, tə gəzla atan i zek wa fudo. Kuwaya fok kə njadak wa bat. Tə gəba rəkot anahan matanan re, winen ma han a dukwen mənjenja man sa tam.

²⁴ Suje ahay ta ja à wulen a tinen: «Da saa ngəraw anan zana a anan bay, əna suwan guko apan caca, aday sa san saa njad anan nə wayaw. Cuko apan!»

Matanan, way mbala Deftere a Mbərom sa ja apan ata aday a təra. Ma ja a nà:

«Tə gəzla anan zana uno ahay à wulen a tinen, ta ga caca pə rəkot uno.*»

Suje ahay ta ga nà, matanan kutok.

²⁵ Uwar aya inde mə tavay a pə cakay sə dədom ana Yesu mə daray ata awan: may a Yesu tə mərak anahan; Mariyama, uwar ana Kulapas; aday Mariyama dənə sə Magədala.

²⁶ Yesu a canan anà atə Mariyama may anahan tə njavar anahan a ləliwe ata nà, a jan atan, a wa: «Mamay, wan anak həna nà, winen kutok!

²⁷ Wan ada, həna nà, winen may anak cite.» A bənay à alay ata wa cənə, njavar anahan ata a gəba anan Mariyama àga winen.

Amac a Yesu

Mata 27.45-56; Markus 15.33-41; Lukas 23.44-49

²⁸ Pə dəba anahan a wa, Yesu a san a zle kutok, way ahay fok tə ndəvak coy. Matanan a ja, a wa: «Jom u go!» anga aday 'am ma ja à Deftere a Mbərom inde ata, à tərə acəkan.†

²⁹ A man ata ite, tugoy sə a'am inde, winen ma rah a tə way mə kwasay a inde, aday sərekeke re. Tə gəba awan a inde kawa baf, ta tar anan uda awan. Tə taran anan ayak pa 'am tə sukol aday à susəb.

³⁰ Yesu a tukom anan cənə, a wa: «Way ahay fok tə ndəvak coy!»

Nga anahan a lar pa 'am tolongor, kə məcak coy.

Suje a ndaz anan Yesu pə jaham

³¹ Pac ata nà, luvon sa man uda i i sla sidew awan. Anga nan, a nan anà bahay sə Yahuda ahay nə məsinde à njahay mə daray a bay, bina luvon sa man uda ata nà, luvon məduwen a sə dəfan apan àga tinen Yahuda ahay. Anga nan kutok, tə cəce pə Pilatu wa, aday à jan anà suje ahay tē kadan anan saray ana dō mə daray aya pə dədom ataya awan, aday dukwen, tē dazay atan ahay pə dədom ataya wa.

³² Suje ahay tə dəzley cənə, tə kadan anan saray anà dō mə daray aya pə cakay a Yesu ataya awan.

³³ Taa dəzle pə Yesu nà, 6a winen kə məcak coy. Anga nan, tə kadak anan anan saray ite bay.

³⁴ Əna dō kərtek a à wulen sə suje ahay wa, a ndəzan anan jaham ngəram tə suwer. Atə mez tə a'am tə japay tə ngəzay ahay à kutov wa.

³⁵ Dowan a sə canan ata nà, kə sidek tə dīdem awan, aday a san zle side anahan nà, dīdem awan. A side nà, anga aday kwanay dukwen kə dəfen apan nga re.

³⁶ A tərə matanan nà, anga aday 'am ana Deftere a Mbərom ma ja ata nà, à tərə, a wa: «Ti kadan a kəlakasl anahan kwa kərtek ite bay.‡»

³⁷ A man hinen dukwen, Deftere a Mbərom a wa: «Ti canan u dō tinen sa ndaz anan ata awan.§»

Tə gəba anan Yesu à məkə

Mata 27.57-61; Markus 15.42-47; Lukas 23.50-56

³⁸ Pə dəba anahan a wa, Yusufu, dō sə Arimatiya ahay a cəce cəved pə Pilatu wa, sə gəba anan Yesu à məkə. Yusufu ata dukwen, winen njavar ana Yesu, aya əna a ta pərahan azar nə tə wurwer awan, anga a jəjaran anà bahay sə Yahuda ahay. Pilatu a varan cəved anà Yusufu awan sə gəba anan Yesu à məkə kutok.

³⁹ Nikodemus, dōwan a sa zla à man ana Yesu sə luvon ata dukwen, a gəbay ahay ləluway ahay* mə japay a tə way azar aya bayak awan, aday a rəbas lele ataya awan. Way anahan ataya fok, i ga kilo kwa kuro maakan.

⁴⁰ Tinen a cew maya tə Yusufu tə gəba anan məsinde a Yesu. Ta nga apan rəkot, aday ta ga apan way a sə rəbas lele ataya awan. Ta gan kawa ana Yahuda ahay sa gan may ata fok.

⁴¹ Jəvay a inde nà, dōwan kula kə dəfak uda məsinde fan bay. Jəvay ata nà, à guvo inde à man ata awan, dərən ta man sə daray a Yesu ata bay.

* **19:24** Ca pə Jabuura 22.19. † **19:28** Ca pə Jabuura 22.16; Jabuura 69.22. ‡ **19:36** Ca pə Gurtaaki 12.46. § **19:37** Ca pə Jekariya 12.10. * **19:39** Ləluway sə àga tinen.

42 Tə dəfak anan ayak uda Yesu, anga sidew a nà, luvon sa man uda awan, aday dukwen, man ata winen daren bay.

20

Yesu winen inde à jəvay sabay
Mata 28.1-8; Markus 16.1-8; Lukas 24.1-12

1 Pac sə zaka pərek, ide kà cədek lele fan bay nà, Mariyama dənə sə Magədala ata a zla pə jəvay. A canan nà, bələlən inde pa 'am jəvay a sabay.

2 A haw pə cakay ana atə Simon Piyer tə njavar a Yesu winen ləliwe anahan ata awan. A jan atan, a wa: «Tə gəbak anan bahay. Winen inde à jəvay sabay, aday ma san man a tinen sa dəf anan ata bay.»

3 Atə Piyer tə njavar a hinen ata, ta zla pə jəvay.

4 Cew maya a tinen a ta haw, əna dōwan hinen ata a zalay Piyer tə ahaw. Anga nan kutok, a dəzlen pa 'am anà Piyer.

5 Winen a zərdek ayak ide à jəvay inde nà, a canan ayak anà rəkot pi zek tə pətike* tinen ma pak aya awan, əna winen a nà, kà zlak à jəvay inde bay.

6 Piyer a dəzlek ayak ite cənə, a zla à jəvay inde, a canan anà rəkot pi zek tə pətike ma pak aya awan.

7 Pətike sə tuwdən anan ide ata nà, winen mə japay a pi zek tə zana azar aya bay. Zana ata nà, winen mə fəday a aday ma dəf a cara.

8 Do sə dəzlek ayak pa 'am ata dukwen, a zla à jəvay inde kutok ite. A canan à way ahay cənə, a dəf apan nga.

9 (Deftere a Mbərom a ja nà, Yesu i slabakay ahay à məke wa. Aya əna hus a dəzley ahay alay ata nà, njavar anahan ahay tə sənək 'am ata fan bay.)

10 Pə dəbə anahan a wa nà, njavar anahan a cew ataya ta zla agay.

Yesu a kan zek anà Mariyama sə
Magədala
Mata 28.9-10; Markus 16.9-11

11 Əna Mariyama dukwen kà mak, winen mə tavay a uho mba, i yam. A zərdek ayak ide à jəvay inde.

12 A canan ayak anà maslay a Mbərom ahay tinen cew. Tinen ma pak zana herre aya pi zek, aday tinen mə njahay aya dukwen à man sə nahay a Yesu ata awan, kərtek a tə day sa nga, kərtek a hinen tə day sə saray.

13 Tə cəce panan, ta wa: «Uwar, ka yam maw?»

A mbədahan atan apan, a wa: «Tə gəbak anan bahay uno, aday na san man a bay.»

14 Mariyama a ndav anan 'am ata cənə, a cay ide mə dədəbə nà, a canan anà Yesu a mə tavay awan, əna a san sa jəka winen bay.

15 Yesu a cəce panan, a wa: «Uwar, kə pəlay wayaw, aday ka yam maw?»

Pə Mariyama nà, sa jan 'am ata nə dō sə guvo. Anga nan, a jan, a wa: «Wan ada, kak iken sə gəbə anan nà, dukon anan man anak sa zla anan uda ata awan, aday ni i gəbə anan way uno bidaw?»

16 Yesu a jan: «Mariyama!»

Mariyama a mbədahak ayak apan 'am, a jan: «*Raboni!*» Ta 'am sə Yahuda ahay, kawa sa ja nà: «Miter!»

17 Yesu a jan: «Kə lumə bay, anga na zlak pə cakay anan Bəbay uno fan bay. Əna zla pə cakay ana mərək uno ahay, jan atan nà, nen apan ni zla pə cakay ana Bəbay uno, Bəbay a tinen re, pə cakay ana Mbərom uno, aday Mbərom a tinen cite re.»

18 Mariyama sə Magədala a zla saa jan anà njavar a Yesu ahay. A dəzle nà, a wa: «Nen nə canək anan anà Ba Məduwen!» Aday a jan atan anan way a Yesu sə təkəren ataya awan.

Yesu a kan zek anà njavar anahan
ahay

Mata 28.16-20; Markus 16.14-18; Lukas 24.36-49

19 Pa pac sə zaka ata awan, suko a ga cənə, njavar a Yesu ahay tə halay nga ù doh. Tə tacay anan məsudoh pi zek lele, anga tə jəjəran anà bahay sə Yahuda ahay.

* 20:5 Pətike nà, tə ngaman a'am sə zana re.

Natiya, Yesu a nay ahay, a tavay jek à wulen a tinen inde, a jan atan: «Zay à tarak ikwen!»

²⁰ A jan atan 'am ata cəna, a kan atan anan alay anahan ahay tə jaham anahan ma ndaz ataya awan. Njavar anahan ahay tə canan à bahay a tinen cəna, ataslay mível a tinen a rah wa.

²¹ Yesu a mənahan atan anan, a wa: «Zay à tarak ikwen. Kawa ana Bəbay uno sə slənay ahay nen ata nà, nen ni slan kwanay matanan re.»

²² A vəzle patan apasay, a wa: «Təmihen Apasay Cəncan awan.

²³ Do a kwanay sə pəsen atan anan ines ahay ata nà, Mbərom kə pəsek atan anan coy. Aday do a kə pəsen atan anan itəbay ataya nà, Mbərom kə pəsek atan anan bay acəkan re.»

Atə Tomas tə Yesu

²⁴ Yawa, Yesu a nay ahay pə cakay ana njavar anahan ahay wa nà, dowan a tinen a kərtek a sə ngaman Tomas ata nà, winen ibay. Tomas nà, tə ngaman Didimus re, anga winen muwsa.

²⁵ Njavar azar ataya ta jan, ta wa: «Mə canak anan anà Ba Məduwen.»

Əna Tomas a mbədahan atan apan, a wa: «Nen nà, nə canak anan anà vivay sə mbəlak anahan ahay pə alay ata bay, nə lamak anan alay anà mbəlak ataya bay, aday nə tarak wan sə alay à mbəlak sə jaham anahan ata bay cəna, ni dəf nga pə ləbara ata fan bay.»

²⁶ Pə dəba anahan a wa, a ga lumo pam nà, njavar a Yesu ataya tə halay nga ù doh asa, məsudoh mə tacay awan. Pac ata nà, Tomas winen inde kutok ite. Yesu a nay, a tavay jek à wulen a tinen inde asa, a jan atan: «Zay à tarak ikwen!»

²⁷ A jan anà Tomas kutok, a wa: «Tomas, hayak anan wan sə alay anak à man a anan. Ca pə alay uno ahay! Tar alay à jaham uno inde. Mbəsak avad uway, dəf upo nga.»

²⁸ Tomas a mbədahan apan, a wa: «Ba Məduwen uno, Mbərom uno.»

²⁹ Yesu a jan, a wa: «Həna kə canak uno kutok nà, ata kə dəfak upo nga a dəw? Ataslay mível i tərən anà do sa dəf upo nga aday winen mənəna sə cuno ata awan.»

Yuhana a vinde Deftere a anan nà, angamaw?

³⁰ Yawa, Yesu kə gak mer su way masuwayan aya cara cara bayak awan pa man sə ide ana njavar anahan ahay fok, əna masuwayan azar aya dukwen mə vinde à Deftere a anan bay.

³¹ Aya əna, way a mə vinde a anaya nà, anga aday kə dəfen apan nga, Yesu nà, winen Almasihu, Wan a Mbərom, aday kə njiden anan sifa, anga kə dəfen apan nga ata awan.

21

Yesu a kan zek anà njavar anahan ahay cuw6e

¹ Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a kan zek anà njavar anahan ahay asa, tinen pa nga sə a'am sə bəlay sə Tiberiyas*. A kan atan zek a nà, natiya:

² Tinen a aday nà: Simon Piyer; Tomas sə ngaman Didimus anga winen muwsa ata awan; Nataniyel wan sə Kana winen pə daliyugo sə Galile; aday wan ana Zebede ahay; tə apan njavar ana Yesu maza aya inde tinen cew re. Tə japay fok tinen cuw6e.

³ Aday Simon Piyer a jan atan, a wa: «Nen ni zla saa bənək kələf.»

Do ataya tə mbədahan apan, ta wa: «Manay a dukwen mi zla re.»

Ta zla pə kərtek awan, ta ján à kwalalan inde. Hwiyo pə apan sə lu-von ata fok, əna tə bənək kələf kwa kərtek bay.

⁴ Pac a saa jəka i sləray siwa a nà, Yesu a kan atan zek pa 'am məgugeje, əna tə sənək anan bay.

⁵ Yesu a cəce patan wa 'am: «Kə bənen kələf a dəp dəw, məndala uno ahay?»

Tə mbədahan apan: «A'ay!»

* **21:1** Tiberiyas nà, sləmay sə bəlay sə Galile hinen.

⁶ A jan atan: «Tiren anan zuvo a kwanay ta day sə alay puway nà, ki bənen.»

Ta tar anan zuvo ta day ata cəna, tə bənay ahay kələf acəkan. Ta mba apan sə ngəza anan à kwalalan inde sabay, anga zuvo kà rak ahay kələf bayak awan.

⁷ Njavar a aday ləliwe ana Yesu ata a jan anà Piyer, a wa: «Həna anan nà, Ba Məduwen!»

Simon Piyer a sləne 'am ata cəna, a ma anan zana anahan mə cəlok ata pi zek, a dazay à 'am inde.

⁸ Njavar a azar ataya ta zla anan kwalalan pə məgugəje ta sə ngəza anan zuvo a tinen ma rah a tə kələf ata awan. Tinen abay daren pi zek wa ta 'am məgugəje a bay. Izəne i ga miter səkat cəna coy.

⁹ Tə jənay pə yugo cəna, tə canan anà kələf pə uko, tə canan anà tapa sə pen ahay inde re.

¹⁰ Yesu a jan atan, a wa: «Ren ahay kələf a kwanay a sə bənay ata mənjoek aday.»

¹¹ Simon Piyer a ján à kwalalan inde kutok, a gəbay anan zuvo ata à məndak. Kələf məduwen aya uda səkat tə kwa kuro dāra nga anahan maakan (153), tə winen ata təke dukwen zuvo kə ngərwak bay.

¹² Yesu a jan atan: «Hayak ikwen ahay, pen!» Aday dōwan sə cəce panan kwa kərtek «Iken wayaw?» dukwen ibay, anga ta san zle, winen nà Ba Məduwen awan.

¹³ Yesu a zla, a ra tapa sə pen ahay, a varan atan anan, a ra kələf ahay matanan, a varan atan anan re.

¹⁴ Həna anan nà, aka zek ana Yesu anà njavar anahan ahay tə slala maakan awan, kwa ananahan sə slabakay ahay à məkə wa nà, na.

Atə Yesu tə Piyer

¹⁵ Pə dəba sa pa way wa nà, Yesu a jan anà Simon Piyer, a wa: «Simon, wan ana Yuhana, kə pəlay nen a zalay dō a anaya dāw?»

A mbədahan apan, a wa: «Ba Məduwen, ka san zle, nə pəlay iken asanaw!»

Yesu a jan, a wa: «Gan nga anà wan sə təman uno ahay.»

¹⁶ Aday a cəce panan tə slala cew a asa: «Simon, wan ana Yuhana, kə pəlay nen dəp dāw?»

A mbədahan apan, a wa: «Ayaw, Ba Məduwen! Ka san zle nə pəlay iken asanaw!»

Yesu a jan: «Varan way sa pa anà təman uno ahay.»

¹⁷ Yesu a jan tə slala maakan a asa, a cəce panan: «Simon, wan ana Yuhana, kə pəlay nen dāw?»

Mbac a slahan anà Piyer, anga Yesu sə cəce panan saray maakan «Kə pəlay nen dāw?» ata awan. A mbədahan apan, a wa: «Ba Məduwen, ka san way ahay zle fok. Ka san zle, nə pəlay iken re.»

Yesu a jan: «Gan nga anà təman uno ahay fok.

¹⁸ Nen apan ni jak tə dīdem a həna: A alay a iken njavar a mba ata nà, kə juwad zek anak nə tə alay anak awan, aday ka taa zla à man anak sa nak. Əna ka sak a ga məduwer nà, ki kan alay anà dō maza awan, i juwad iken, i lagay iken dukwen ta man sa nak ahay sabay.»

¹⁹ Ta 'am a anaya bine siwaw nà, Yesu a dakan anan anà Simon Piyer cəved anahan saa mac aday amac anahan i ka anan mazlaḡ a Mbərom ata awan.

Aday Yesu a jan kutok: «Pəruho azar!»

Atə Yesu tə njavar anahan a inde ləliwe awan

²⁰ Piyer a mbəda zek, a ca idə, a canan ayak anà njavar a Yesu a inde, winen apan i pərahan atan ahay azar. Njavar ata dukwen nà, ləliwe ana Yesu awan. Njavar ata nà, à alay sə azar uko sə Pasəka nà, winen sə həjəkak ayak nga pa mbac a Yesu, aday sə cəce panan wa, a wa: «Saa ga apak daf nə wayaw?» ata awan.

²¹ Kutok, Piyer a cəce pə Yesu wa, a wa: «Aday dōwan a anan kəməw? Ma saa təra apan ite anaw?»

²² Natiya, Yesu a mbədahan apan anà Piyer kutok, a wa: «Kà nak uno, winen à njahay uho tə sifa hus pə

luvon uno saa may nà, ma anak apan anaw? Iken nà, hayak, pəruho azar.»

²³ 'Am ata a ta 'am təday à wulen su do sa dəf nga pə Yesu ahay inde nà, ta wa: «Yesu a ja nà, njavar ata i mac itəbay.» Aday abay Yesu kà jak anà Piyer matanan bay. A ja bine siwaw nà: «Kà nak uno â njahay uho tə sifa hus pə luvon uno saa may nà, ma anak apan anaw?»

²⁴ Do sə side ləbara sa 'am a anaya nà, njavar ata awan. Kə vindek anan ləbara awan. Ma san zle, way anahan sə təkər nà, dīdem aya awan.

²⁵ Yesu kà gak mer su way ahay maza aya bayan a cara cara. Kak abay tə vinde anan kərtek tə kərtek fok à deftere ahay inde nà, a ga upo dukwen, zek ana daliyugo awan, i mba apan sə tavak anan deftere ataya bay.

Mer su way ana dō maslan a Yesu ahay Adakay way pə deftere a anan

Sə vinde derewel a anan nà, Lukas. Ləbara a anan a pərahan azar anà ləbara anahan sə taker pə Yesu à deftere a Lukas inde ata awan. A vinde nà, ləbara mugom a pə Yesu a ta 'am pə daliyugo nə kəkəmw. A adazlan anahan inde nà, Apasay Cəncan a a dazay ahay pə njavar a Yesu ahay, aday a varan atan mēgala sa zla anan tē ləbara ata kwa aha kutok. A derewel a anan inde kutok, dī sləne way ana atə Piye tē Yuhana tatə Yakuba aday Pol sa ga ataya awan. A andav ana derewel a anan inde kutok, ləbara a Yesu mugom a a dazle à Ruma, man ana bahay sə daliyugo fok winen uda ata awan.

Nga sa 'am ahay

Apasay Cəncan a a varan mēgala anà njavar a Yesu ahay (1.1 - 2.47)
Egliz à Urəsalima (3.1 - 8.3)

Tə dakay anan ləbara mugom a à Yahudiya aday à Samariya (8.4 - 9.31)

Tə dakay anan ləbara mugom a anà dō aday tinen Yahuda ahay itəbay ataya awan (9.32 - 15.35)

Ləbara mugom a a dazle pə daliyugo sə Aziya, pə daliyugo sə Gerek ahay, aday à Ruma (15.36 - 28.31)

Do maslan ahay ta ba Apasay a Mbərom

¹ Nə vindek ayak nə anakiken, Tiyu-fil, car uno. A deftere uno inde sə vindek ayak mama'am ata nà, nə dakak anak anan ayak mer su way a Yesu sa ga tē way anahan sə dakan anan anà dō ahay kwa pa sə dazlan a wa,

² aday hus pə ana Mbərom sə gəba anan à mburom ata awan. A alay a winen pə daliyugo mba ata nà, a walay anan dō maslan anahan ahay, a dakan atan anan way a tinen saa ga

pə dəba anahan wa ataya tē mēgala ana Apasay Cəncan awan.

³ Pə dəba sə amac anahan wa nà, a slabakay ahay à mēke wa, a njahay pə daliyugo luvon kwa kuro fudō. A kan zek anà dō maslan anahan ataya tē cəved ahay cara cara saray bayak awan, anga aday tē san tē dīdek awan, winen inde tē sifa awan. A alay ata nà, winen apan i dakan anan ləbara sa 'am sə bahay a Mbərom anà dō maslan ataya awan.

⁴ Pə luvon a inde kutok, à alay a tinen à man sa pa way nà, a jan atan, a wa: «Kā si zlen à Urəsalima wa bay. Njihe, hus pə ana Bəbay uno i slənak ikwen ahay way anahan sə zlapak ikwen anan ata awan. Na jak ikwen kurre bidaw?

⁵ Yuhana kà gak anan baptisma anà dō ahay tē a'am, əna azanaka, Mbərom i gak ikwen baptisma nà, tē Apasay Cəncan awan.»

Yesu a ján à mburom

⁶ A alay a Yesu winen mē njahay a pə kərtek a tu dō maslan ahay nà, tē cəce panan wa, ta wa: «Ba Məduwen, ki man anan bahay à alay inde anà zahav sə Isəra'ila ahay aday ti lavay nga a tinen həna daw?»

⁷ Yesu a mbədaahan atan apan, a wa: «Kwanay nà, alay sa 'am a kwanay uda sə gəzlan alay pi zek wa anà way ataya nà, ibay. Way ata i tēra nə luvon wuraw, kabay à alay wuraw fok nà, wita nə zek a Mbərom sa daf tē mēgala anahan awan.

⁸ Aya əna, Mbərom i naa slənak ikwen ahay Apasay anahan Cəncan a nà, ki njiden mēgala sə dakay anan ləbara uno à Urəsalima, pə daliyugo sə Yahudiya tē Samariya awan, aday hus pə magaga sə daliyugo fok.»

⁹ Natiya, pə dəba sa 'am anahan ata wa nà, Yesu a ján à mburom i ide a tinen inde, aday matapasl a sərət apan sərdekek, tē canan sabay. ¹⁰ Do maslan ataya nə tinen apan ti cak ayak ide à mburom həməcəce hwiya. Kwayan'a dōwan aya inde cew tē zana aya pi zek kwedekkwedek, tē sləray ahay pə cakay a tinen.

¹¹ Aday ta jan atan, ta wa: «Kwanay wan sə Galile ahay, kwanay apan ki cen ayak ide həməcəcce à mburom matanan nà, angamaw? Yesu nà, kà zlak pikwen wa à mburom. Aday kawa ana kwanay a sə cinen anan a zla həna ata nà, winen i naa may ahay dukwen, kətanən re.»

Do maslan ahay ta ca do à yime ana Yudas inde

¹² Natiya pə dəba anahan a wa kutok, do maslan ataya tə dazay ahay à bəzlom sə Ulivet ata wa, ta may ahay à wulen su doh sə Urəsalima kutok. Man ata nà, dərən tə wulen su doh a bay, i ga nə way sə kilomiter kərtek ca.

¹³ Tə dazley ahay à wulen su doh sə Urəsalima nà, ta zla à man sə təfek a tinen, à sewene a tinen a sa taa njahay uda ata awan. Sləmay su do ataya həna: Piyer, Yuhana, atə Yakuba tə Andəre, atə Filip tə Tomas, atə Bartilome tə Mata, Yakuba wan ana Alfa, Simon do manide sə Ruma ahay, aday Yuda wan ana Yakuba.

¹⁴ Tinen ata fok, tatə uwar aya inde, tatə Mariyama may a Yesu, aday tə mərak a Yesu ahay, tinen a fok ta taa halay nga aday ta taa ga amboh pə kərtek awan.

¹⁵ A alay ata nà, do sa dəf nga pə Yesu ahay, tinen ti ga səkat tə kwa kuro cew (120). Aday pə luvon a inde kutok, Piyer a slabak à wulen a tinen inde, a jan atan, a wa:

¹⁶ «Mərak ahay, way kawa ana Apasay Cəncan a sa ja à Deftere a Mbərom inde ata nà, təktek kə tərak. Tə dundo ana bahay Dawuda, Apasay Cəncan a a ja 'am pə Yudas, do sa dəkay pa man a Yesu aday tə ban anan afa awan.

¹⁷ Aday abay cəkəbay Yudas a nà, do kərtek à wulen a manay do maslan ahay inde, winen ti mer su way a Yesu à alay inde cite re.»

¹⁸ Yudas aday nà, kə njadak magwagway anga way anahan a sa ga lelibay ata awan. Anga nan, a zəba anan dala ata kutok, a zla, a sukom anan guvo. A guvo ata inde kutok,

a slahay kup məbəburot, aday dinde ahay zərdəd ahay uho. A mac à man ata awan.

¹⁹ Matanan, way a sə tərə ata nà, do sə Urəsalima ahay fok tə slənek apan, aday tə ngaman anà guvo anahan ata ta 'am su kon a tinen nà, Hakəldama, kawa sa ja ite nà, guvo sə mez.

²⁰ Piyer a ja asa, a wa: «Matanan, mə vinde a à Deftere Jabura inde, Mbərom a ja, a wa:

“Doh anahan a nà, à tərə rəgay.

Dowan à sa njahay uda bay.*”

«Aday ma ja awan asa re, a wa:

“Do hinen à zəba anan mer su way anahan awan.†”

²¹ «Natiya, a zla pi zek kutok nà, gəbuko do kərtek à wulen a mənuko wa aday à tərə do maslan a Yesu à yime ana Yudas inde. Sumor a nà, winen do sə pərahan azar anà Bahay a mənuko Yesu pə kərtek a tə manay kwa siwa siwa fok,

²² a ban kwa pə ana Yuhana sa gan baptisma wa, hus pə ananahan sa ján à mburom ata awan. Zəbuko nà, do matanan ata awan, anga i tərə kawa mənuko, do sə side aslabakay a Yesu à məke wa ata awan.»

²³ Natiya awan, ta kay anan ahay sləmay sə do ahay cew: atə Yusufu, dowan a tə ngaman Barsabas kabay Yustus re ata awan, tə apan Matiyas.

²⁴ Do maslan ataya ta ga amboh, ta wa: «Ba Məduwen, iken nà, ka san mível a kuwaya zle fok. Dakan umo anan à wulen su do a anaya cew aya nà, kə zəba wa nə waya

²⁵ aday i tərə do maslan anak, i ga anan mer su way ana Yudas sə mbəsak ata anaw. Anga Yudas kə zlak à man a mə lavay zek a anga winen ata kutok.»

²⁶ Pə dəba anahan a wa nà, ta kad anjar‡ sa ca apan, i slahay nə pə wayaw, aday anjar ata a kay anan, a slahay pə Matiyas. Winen a tərə do maslan mə slala kuro nga cew awan à yime ana Yudas inde kutok.

* 1:20 Ca pə Jabuura 69.26. † 1:20 Ca pə Jabuura 109.8. ‡ 1:26 Ta kad anjar, bina ta lar anjar bay.

2

Apasay a Mbərom a dazay ahay pə njavar a Yesu ahay

¹ Natiya, pə luvon sə azar uko ana Yahuda ahay sə ngaman Pentekosta* ata nà, njavar a Yesu ahay tə halay nga à man kərtek awan.

² Kwayan'a, agungol a ndəray ahay à mburom wa, kawa vəvara məduwen awan, a rah anan doh a njavar ahay mə njahay uda ata awan.

³ Tə canan anà awan aya kawa miresl sə uko, ta nay ahay, tə gəzla zek, tə njahay pa nga su do a tinen ù doh ataya fok.

⁴ Fok a tinen a, Apasay Cəncan a a rahan atan à mivél ahay inde, aday ta ma nga sa ja 'am su kon azar aya cara cara, kawa ana Apasay a Mbərom a sə varan atan məgala ata awan.

⁵ A Urəsalima ata nà, Yahuda ahay inde bayak a tə dəfan apan à Mbərom lele, abay tinen mə njahay aya pu kon sə daliyugo ahay fok.

⁶ Tə sləne agungol ata cəna, tə halay nga à man su do ataya awan. Aday way ata a gan atan wurdədəsdəssa, anga do ataya tinen apan ti ja 'am nà, kuwaya a sləne ta 'am su kon anahan.

⁷ Way ata a gan atan masuwayan. Anga nan ta ma nga sa ja, ta wa: «Do anaya fok nà, tinen Galile ahay bidaw?

⁸ Aday ta ja 'am su kon a mənuko ahay fok nə kəkəməw?

⁹ Mənuko nà, da nay ahay kwa à Partiya wa, à Mediya wa, à Elamiya wa. Mənuko do sə njahay à Mesopotamiya ahay, à Yahudiya ahay, à Kapadosiya ahay, à Pontus ahay, à Aziya ahay,

¹⁰ à Firigiya ahay, à Pamfiliya ahay, à Misra ahay, à Siren pə daliyugo sə Libiya ahay. Mənuko do sa nay ahay kwa à Ruma wa,

¹¹ da nay ahay kwa à Kereta wa tə Arabiya wa re. A wulen a mənuko inde nà, azar su do aya nə Yahuda ahay, aday azar aya ite nà, tinen Yahuda ahay bay, əna tə pərahan

azar anà pəra sə Yahuda ahay. Aday mənuko fok də sləne tinen apan ti dəkay anan masuwayan a Mbərom sa ga ataya fok ta 'am a mənuko ahay nə kəkəməw?»

¹² Way a sə təra ata a gan atan masuwayan, ta san ti ja nə maw bay fok. Ta ja à wulen a tinen inde, ta wa: «Way a həna anan ata nə masuwayan duwəraw? A nan sa ja nə maw?»

¹³ Aya əna, azar su do aya ta ma nga sə mbasay pu do a Yesu ahay, ta wa: «Do a anaya nə ta sak mahay, tə vawak nga.»

Wazo ana Piyer

¹⁴ Natiya, pə dəba a wa kutok, Piyer tu do maslan a kuro nga kərtek ataya fok tə slabak à wulen su do ataya inde, aday Piyer a dazlan sa jan 'am anà do ahay tə məgalak awan, a wa: «Kwanay Yahuda ahay tu do sə njahay à Urəsalima a anaya awan, slənen anan 'am uno a anan lele, ni dəkak ikwen anan ləbara sa 'am a anan.

¹⁵ Kawa ana kwanay sə bayak nà, do a anaya nə tə vawak nga. Əna cəkəbay matanan bay, anga həna nà, njamde dəsudə sə duwdew mba, alay sə vaway nga kà slak fan bay asanaw!

¹⁶ Aya, way a anan a təra nà, kawa ana do maja'am a Mbərom Yo'el sa ja, a wa:

¹⁷ «Mbərom a ja nà:

A luvon mədakwidok aya inde nà, ni slan Apasay uno à kuwaya inde fok.

Wan a kwanay ahay tə dəna a kwanay ahay fok ti man anan 'am uno anà do ahay.

Njavar a kwanay ahay ti canan anà way uno sə dakan atan anan ataya awan.

Məcəd a kwanay ahay dukwen, ni jan atan 'am à cən sə zuḡay inde.

¹⁸ Ayaw, pə luvon ataya nà, ni slan Apasay uno ù do si mer su way uno ahay inde,

à ga nə mungol awan, à ga nə dəna awan, ti man anan 'am uno anà do ahay.

* 2:1 Pentekosta nà, azar uko sə təra pə dəba sə Pasəka wa à luvon kwa kuro dāra inde ata awan.

19 Ni ga way masuwayan aya à mburom,
aday pə daliyugo dukwen, mez i pak, uko tə jinjek ti kay ahay re.

20 Pac i dav sabay, aday kiya dukwen i mbəḍahan sa ca nà, nduzzo kawa mez.

Way ataya tə tərak nà, luvon ana Bahay a mənuko i saa may ata, i dəzley ahay bəse kutok.

Luvon ata nà, məduwen a aday tə mazlaḍ a re.

21 Matanan, kuwaya dōwan a kə dəfak nga pə sləmay ana Mbərom Fetek cəna, i tam.†»

22 Piyer a ja asa, a wa: «Kwanay Isəra'ila ahay, slənən 'am uno a anan lele aday. Yesu dō sə Nazaratu ata nà, ḍa san zle, winen dō a Mbərom sə slənay ahay, anga Mbərom a kə gak masuwayan ahay cara cara à wulen a kwanay inde tə alay a Yesu ata awan. Kwanay kə sənən apan zle lele re.

23 Mbərom a varak ikwen anan Yesu, kawa anahan sə lavay a zek kwakwa ata awan. Aday a san zle, kwanay dukwen kə viren anan anan à alay inde anà dō sə atahasl ahay, ti darak anan ayak pə dədom mə zləlngaḍ awan, kawa ana kwanay sa ga anan həna ata awan.

24 Əna Mbərom kə slabakak anan ahay à məkə wa, winen inde tə sifa awan. Kə təmak anan Yesu à dəcə sə amac wa, anga amac nà, məgala anahan inde sa ban anan ibay.

25 «Matanan Dawuda kə jak pə Yesu, a wa:

“Nə canan anà Mbərom Fetek pac pac winen inde pə cakay uno.

Winen mə njahay a tə alay puway uno.

Anga nan, ni jəjar sabay.

26 Matanan, mivél uno həna nà, marah a tə ataslay mivél awan, nen apan ni təḅa 'am sa ga ara tə ambasay awan.

Kwa nə məkak təkede nà, nen ni dəfak ide hwiya,

27 anga iken ki mbəsak nen à məkə inde bay,

ki mbəsak anan zek uno à wuslay à məkə inde bay, nen dō anak cəncan awan.

28 Kə ḍakak uno pə cəved sa njad sifa. Ki vuro ataslay mivél bayak a pə cakay anak.‡»

29 «Mərak ahay, ḍa san apan zle, bije a mənuko Dawuda ata nà, kə məkak aday ta lak anan. Jəvay anahan a dukwen inde, ḍa san man a zle re.

30 Winen nà, dō maja'am a Mbərom. Anga nan, a san apan zle re, ḅa Mbərom kə zlapak anan anan ta sa jan nà, i naa ḍaf wan sə kutov anahan à bahay anahan inde.

31 Dawuda dukwen a san apan zle Almasihu nà, i slabakay ahay à məkə wa. Anga nan, a wa:

“Iken Mbərom nà, ki mbəsak nen à məkə inde bay,

ki mbəsak anan zek uno à wuslay à məkə inde bay.§»

32 Piyer a ja asa re: «Yesu nà, Mbərom kə slabakak anan ahay à məkə wa. Manay a fok ma san apan zle, manay dō sə canan njøk tə ide a manay ataya awan.

33 Mbərom kə zəḅak anan ayak anga sə njahay tə alay puway anahan awan. Yesu a təma Apasay Cəncan a pə Bəbay anahan wa, kawa ana Bəbay anahan sə zlapay anan ata awan. Winen dukwen kə varak umo ahay Apasay ata re. Natiya kutok, way a kwanay sə sləne ta sə canan a anan fok, sa ga mer su way ata nà, winen awan.

34 Aya, Dawuda nà, kə jənək à man a Mbərom itəbay. Əna winen a a wa:

“Mbərom Fetek a jan anà Bahay uno nà:

Njahay tə day sə alay puway uno,

35 aday dō manide anak ahay fok nà, ni təra atan ḅile anak aya awan.*»

36 «Anga nan, kwanay Isəra'ila ahay fok, sənən anan tə didek awan: Yesu dōwan a kwanay sa vad anan ta sə daray anan pə dədom mə zləlngaḍ ata nà, Mbərom a təra anan Bahay a nuko awan aday Almasihu re.»

† 2:21 Ca pə Yoo'el 3.1-5. ‡ 2:28 Ca pə Jabuura 16.8-11. § 2:31 Ca pə Jabuura 16.10. * 2:35 Ca pə Jabuura 110.1.

³⁷ Do ataya tə sləne 'am ata fok cəna, mbac a slahay patan wa. Anga nan tə cəce pə Piyer tu do maslan ataya wa, ta wa: «Mâ ga həna jiya nə kəməw, mərək ahay?»

³⁸ Piyer a mbəḏahan atan apan, a wa: «Mbəḏihen anan ləen anə ines a kwanay ahay, təmihen sa ga baptisma anga sə təra do a Yesu Almasihu ahay, aday Mbərom i pəsek ikwen anan ines a kwanay ahay, i varak ikwen Apasay anahan Cəncan awan.

³⁹ Mbərom kə zlapak sə varak ikwen Apasay anahan Cəncan ata nə, a zlapan anan anə do ahay aday winen saa ngaman atan, saa pərahan azar ataya fok re, kawa sa ja nə, anə kwanay tə wan sə kutov a kwanay ahay, aday anə do su kon dərən aya fok re.»

⁴⁰ Piyer a jan atan 'am a azar aya bayak asa. A nan nə, tē tēma 'am ata awan, aday tē sa ya nga bay re. A jan atan asa re, a wa: «Kwanay, mbəsiken anan do a wuswes a anaya awan, təmen zek a kwanay ahay.»

⁴¹ Do ahay bayak a tə təmahak 'am ana Piyer ata awan, tə təmahak sa ga baptisma. Pə luvon ata nə, do a Yesu ahay tə zəgahak anan apan njavar a Yesu ahay, ti ga way sə mbulo maakan.

⁴² Pac pac tinen apan ti halay nga sə tətak way pu do maslan a Yesu ahay wa, ti gəzla pen tə sləmay a Yesu, ti ga amboh. Tə njahay pə kərtek awan, a asan zek inde.

Asan zek su do a Yesu ahay

⁴³ Do a Yesu ahay fok tə jəjaran anə Mbərom lele, aday Mbərom a ga masuwayan ahay bayak a cara cara tə alay ana do maslan a Yesu ahay.

⁴⁴ Tinen a fok 'am a tinen kərtek, way a tinen ḏukwen mə japay pə kərtek a re.

⁴⁵ Tə sukom a way tə way a tinen, tə guvo a tinen ahay, tə japay anan dala awan, aday tə varan anə kuwaya fok nə, kawa anahan sa gan may.

⁴⁶ Pac pac fok, tinen apan ti halay nga pə kərtek awan u doh sə mazlaḥ a Mbərom. Tinen apan ti halan nga

anə way sa pa a tinen ahay pə kərtek a ḡa tinen aya awan. Tinen apan ti pa way a tinen ahay pə kərtek awan, tə ataslay mivəl aya awan, aday tə mivəl kərtek a re.

⁴⁷ Tinen apan ti həran nga anə Mbərom, ta zlan ḡ nga anə do ahay fok. Aday do ahay tinen apan ti tam pac pac fok, Bahay Yesu winen apan i zəgahan atan anan apan do ahay.

3

Dowan a inde mə təra ḡ məndak awan

¹ Pa pac a inde, atə Piyer tə Yuhana ta zla u doh sə mazlaḥ a Mbərom. Ta zla nə tə njamde maakan, alay a do ahay sa taa ga amboh ata awan.

² Tinen apan ti dəzle ḡ məsudoh su doh sə mazlaḥ a Mbərom inde sə ngaman Mə-Rəḡa-Awan ata nə, ta tan ayak ḡ nga anə ḡowan a inde mə təra ḡ məndak awan, kwa sə wahay anahan. Ta taa zəḡak anan ayak nə pac pac, anga aday i dubok way pu do sa zla u doh sə mazlaḥ a Mbərom ahay wa.

³ Dowan ata a canan anə atə Piyer tə Yuhana tinen apan ti zla u doh cite nə, a dubok patan wa dala.

⁴ Atə Piyer tə Yuhana tə zəzor anan, aday Piyer a jan, a wa: «Ca pumo lele.»

⁵ Dowan ata a zəzor atan lele. Winen a bayak i ga nə, ti varan dala.

⁶ Piyer a jan, a wa: «Dala nə, inde upo ibay. Əna way a həna inde upo ata nə, ni varak anan. Na jak nə, tə sləmay a Yesu Almasihu, do sə Nazaratu, slabak, zla tə saray anak!»

⁷ Piyer a bənan anan alay puway, a man zek sə slabak. Kwayan'a saray anahan ahay tə ndarkwaslak anahan ahay ta njad məḡala.

⁸ A slabak hərom, a dazlan sa bar. Ta zla u doh sə mazlaḥ a Mbərom tatə Piyer tə Yuhana, winen apan i zla, winen apan i dazay ḡ mburom kw-erkwer, winen apan i zambad anan Mbərom.

⁹ Winen apan i zla, i zambad anan Mbərom ata nə, do ahay fok tə canak anan,

¹⁰ aday tə sənək anan kutok. Ta wa: «Winen nà, dōwan mə tēra à mēndak ata sa taa dubok way pə dō ahay wa pə mēsudoh sə ngaman Mə-Rəba-Awan ata awan.» Natiya awan, way ata a gan atan hərbəbəkka tə mindel.

Piyer a wazay ù doh sə mazlaḅ a Mbərom

¹¹ Dōwan ata, winen pə cakay ana atə Piyer tə Yuhana hwiya, dō sa man ataya fok ta ma nga sa haw pə cakay a tinen à man a sə ngaman «Vo galak ana Sulimanu» ata awan, anga way sə tēra ata a gan masuwayan anà dō ataya awan.

¹² Piyer a canan atan cəna, a jan atan, a wa: «Kwanay Isəra'ila ahay, way ata a gak ikwen masuwayan nə angamaw? Aday ki cen pumo hwiya nden'e nà, angamaw? Kwanay kə bayiken dōwan a anan a mbar nà, anga mēgala a manay, kabay anga mē dēfan apan anà Mbərom lele ata daw?

¹³ Mbərom ana Ibərahima, tə ana Isiyaku tə ana Yakob, Mbərom ana bije a nuko ataya sə dēfan apan ata awan, anga sə varan mazlaḅ anà Yesu, dō si mer su way anahan, Mbərom kə mbərak anan dōwan a anan. Kwanay nà, kə viren anan anan à alay inde anà Ruma ahay, anga aday tā vad anan. Kwa abay Pilatu a gan may sə mbəsak anan dukwen, kwanay kə ngəmen à mbəsak anan bay re.

¹⁴ Winen nà, dō cəncan awan, dō didek awan, əna kə ngəmen aday Pilatu à mbəsakay anan ahay bay. Ki gen anan kem anà Pilatu bugol nà, à mbəsakak ikwen anan ahay dō a sa vad nga su dō ata adəka.

¹⁵ Kə vaden anan dō sə varan sifa anà way ahay fok ata à mēke sa ndaw, əna Mbərom kə slabakak anan ahay à mēke wa. Manay dukwen mi mba apan sa ra ambar sa 'am a anan tətē.

¹⁶ Dōwan həna anan nà, kwanay a fok kə cinen anan, aday kə sənən anan zle, winen a mbar nà, anga kə dēfak nga pə sləmay a Yesu. Sa mbar anan jiga nà, sləmay a Yesu, anga

dōwan a anan kə dēfak apan nga. Kwanay a fok, ki cinen anan.

¹⁷ «Ayaw, mərak uno ahay, na san zle, ki gen anan way ataya anà Yesu nà, anga kə sənən didek bay. Bahay a kwanay ahay dukwen ta san didek bay re.

¹⁸ Əna way ata a ga zek matanan nà, anga 6a Mbərom kə jak anan tə dūngo ana dō maja'am anahan ahay kwakwa, ta sa ja təktek Almasihu anahan saa slənək ikwen ahay ata à ga dēce.

¹⁹ Həna adəka nà, mbədihən anan ləən anà ines a kwanay ahay, men anan ù vo anà Mbərom, aday Mbərom i pəsek ikwen anan kutok.

²⁰ Aday Bahay Mbərom i varak ikwen zay, ta sə slənək ikwen ahay Yesu, winen Almasihu a Mbərom sə lavay anan zek anga kwanay kurre ata awan.

²¹ Ayaw, həna ata nà, Yesu Almasihu nà, i njahay à mburom à man ata tamak, hus i dēzle pə luvon a Mbərom saa mbəda anan way ahay fok wiya aya kawa ana dō maja'am anahan cəncan aya sa ja apan ata aday.

²² Musa a ja nà: “Mbərom Bahay a kwanay i naa varak ikwen dō maja'am hinen kawa nen à wulen ana zahav a kwanay a wa. Kə tēmihən anan anan 'am anahan saa jak ikwen ata fok.

²³ Dōwan a kə tēmahak anan anan 'am anahan itəbay ata nà, Mbərom i lize anan à mamasl su dō anahan ahay wa.*”»

²⁴ Piyer a pərahan anan azar sa ja, a wa: «Dō maja'am a Mbərom ahay kwakwa, a bənay ahay kwa pə Samiyel wa hus pu dō maja'am a Mbərom azar aya, fok a tinen a kərtek tə kərtek ta jak 'am pə way a sə tēra pə luvon a anan ataya awan.

²⁵ Dō maja'am a Mbərom ataya ta ja way ataya pə kwanay awan, aday Mbərom kə banak 'am tə bije a kwanay ahay anga kwanay a re. A jan anà Ibərahima nà: “Tə alay ana

* 3:23 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 18.15, 18-19.

wan sə kutov anak ahay, ni ďaf alay sə mazla6 uno pu do su kon ahay fok.[†]”

²⁶ Matanan kutok, Mbərom a lah sə slənay anan ahay Yesu, do si mer su way anahan nà, anà kwanay awan, anga aday á ďaf pikwen alay sə mazla6 anahan ta sa may ahay kwanay à cəved sə huwan a kwanay ahay wa.»

4

Atə Piyer tə Yuhana pa 'am su do sə lavan nga anà Yahuda ahay

¹ A alay a Piyer tə Yuhana tinen apan ti jan 'am anà do ahay mba, do sə gədan dundo anà way ahay pi zek tə bahay su do sa ba doh sə mazla6 a Mbərom, aday tə Saduki ahay, ta zla à man a tinen.

² Ta ma nga sa ga patan mível, anga atə Piyer tə Yuhana nà, tinen apan ti ďakan anan anà do ahay nə Yesu kə slabakak ahay à məke wa. Matanan, do ma mac aya ďukwen, ti naa slabakay ahay à məke wa tə sifa aya re.

³ Anga nan kutok, ta ban anan do maslan ataya awan, tə tacay atan à dangay, hus sa ca pa 'am sə sariya nə sidew awan, bina suko kà gak coy re.

⁴ Aya əna, do ahay bayak a à wulen su do sə sləne 'am a Piyer ataya wa tə təmahak 'am ana do maslan ataya awan, tə ďəfak nga pə Yesu. Do ataya tə zəgahak anan do ana Yesu ahay. Tə baslay mungol ahay ďəkdek, tinen mbulo ďara kutok.

⁵ Ide a cəde sidew a nà, bahay sə Yahuda ahay pi zek tə məcəd sə Yahuda ahay aday tə miter sə Tawrita ahay tə halay nga à Urəsalima.

⁶ Atə Anas, bahay nga su do sə gədan dundo anà way ahay, tatə Kayafas, Yuhana, Aleksandire aday tə azar su do ana Anas ahay, inde à wulen a tinen.

⁷ Tə ngaman anà do maslan a cew ataya pa 'am a tinen, aday tə cəce patan wa, ta wa: «Kə mbəren anan dovan a mə təra à məndak ata nà, tə məgala wuraw, kabay tə sləmay a wayaw?»

⁸ Cəna Apasay Cəncan a a zlan à mível inde anà Piyer, a mbəďahan atan apan, a wa: «Kwanay bahay ahay tə məcəd ahay,

⁹ manay həna pa 'am a kwanay nà, anga sumor a manay sa ga ta sa mbar anan dovan a vədal a anan ata bugol biďaw? A nak ikwen sa san nà, kə mbərak tə məgala sə sləmay a wayaw ďaw?

¹⁰ Kak matanan nà, kwanay tə Isəra'ila ahay fok, sənən anan kutok: Dovan a həna anan mə tavay a pa 'am a kwanay kə mbərak nà, anga məgala sə sləmay ana Yesu Almasihu, do sə Nazaratu. Winen nà, kə vəden anan pə dədom mə zləngad awan, əna Mbərom kə slabakak anan ahay à məke wa.

¹¹ Natiya, Deftere a Mbərom a ja 'am həna anan ata nə pə winen awan, a wa:

“Kon mbala ana do sa dezl way ahay sa lar anan ata nà, sə təra kon sə mide lele adəka nà, winen.*”

¹² «Do sa mba apan sa tam do ahay miza nà, ibay, si Yesu a kərtek. Bina sləmay inde maza pə daliyugo sa mba apan sa tam mənuko uwec wa mbala ana do ana Mbərom sə varak uko ahay ata nà, ibay.»

¹³ 'Am ana Piyer ata a gan masuwayan anà do mə halay nga ataya awan, anga ta ca apan do maslan a cew ataya nà, do məduwen aya bay, aday məjangay aya bay re, əna tə jəjar sə mbəďahan atan apan bay re. Aday do ataya tə sənək do maslan ataya tə njahak pə kərtek a tə Yesu.

¹⁴ Əna tinen apan ti ca pə dovan a ma mbar ata winen inde zay mə tavay a pə cakay ana do maslan a cew ataya awan. Anga nan, ta mbak apan sə mbəďahan atan apan awan a ibay jiga awan.

¹⁵ Matanan, ta ma anan do maslan a cew ataya uho tamak, kutok tinen tə mbədek sa vad uway pa 'am ata à wulen a tinen inde aday.

[†] 3:25 Ca pə Laataanooji 22.18, 26.4. * 4:11 Ca pə Jabuura 118.22.

¹⁶ Ta wa: «Do a anaya hēna jiya nā, dī ga atan kēmaw? Do sē Urēsālīma a anan ataya fok tē sēnak pē masuwayan a mēduwen a tinen sa ga anan ata lele coy. Aday mēnuko dukwen, dī mba apan sē mēman anan nā, i ga zek bay re asa.

¹⁷ Aya hēna nā, dī ngaman atan ayak, aday dī gafan atan 'am, tā saa ma apan sa jan 'am tē slēmay a Yesu anā dōwan sabay. Ata kutok nā, lēbara sa 'am a tinen ata i ta 'am bay.»

¹⁸ Tē ngaman atan ayak asa, ta jan atan, ta wa: «Mbēsiken sa jan 'am tē slēmay a Yesu aday sē dākan anan lēbara sa 'am ana Yesu anā dō ahay.»

¹⁹ Aya ēna, atē Piyer tē Yuhana tē mbēdahan atan apan, ta wa: «Ŋga, kwanay a bayiken apan lele aday, tēdē saa zlan ā ngā anā Mbērom nē maw? Tēdē sē dāfan apan nē anā Mbērom a dāw, kabay lele nā, sē dāfak ikwen apan anā kwanay bugol adēka dāw?

²⁰ Manay nā, way a manay sē canan ta sē slēne fok cēna, mi dākay anan, bina mi mba apan sē njahay way a manay bay.»

²¹ Pē dēba anahan a wa nā, dō sa gan atan sariya ataya tē ngēraz patan anga aday tē njahay way a tinen, tē mbēsakay atan ahay kutok. Tē sēnak sa jēka ti kēta atan kēkēmaw bay, bina dō ahay fok tinen apan ti hēran ngā anā Mbērom anga way anahan a sa gan anā dōwan a vēdal ata awan.

²² Ava ana dōwan a tinen sa mbar anan tē masuwayan ata nā, a zalay kwa kuro fudo.

Do a Mbērom ahay ta ga amboh

²³ Pē dēba a sē mbēsakay atan ahay ata nā, atē Piyer tē Yuhana ta ma pē cakay ana dō a tinen ahay, tē tākārēn atan anan way ana bahay sē gēdan dūngo anā way ahay tē mēced ahay sa jan atan ata fok.

²⁴ Do a tinen ataya tē slēne anan 'am ata nā, tinen a fok ta ma ngā sa gan amboh anā Mbērom tē mivēl kērtēk awan, ta wa: «Ayaw, Bahay a manay, iken dō sē ndakay bagēbaga mburom

tē daliyugo tē bēlay ahay, aday tē way a uda ataya tēke fok.

²⁵ Iken awan ka jak 'am tē dūngo ana dō si mer su way anak Dawuda, winen bije a manay awan. Apasay anak Cēncan a kē jak ā winen inde, a wa:

“Do su kon azar aya ti ga mivēl, aday dō sē pēra ahay ti jējem 'am kēriya nā, angamaw?”

²⁶ Bahay sē daliyugo ahay tinen apan ti ndirē zek, aday dō sē lavan ngā anā dō ahay ahay tinen apan ti lavan zek anā vērām tē Mbērom Fetek aday tē Almasihu anahan.[†]”

²⁷ «Ayaw, way ata matanan acēkan, anga hēna kutok nā, Hiridus tatē Pontiyos Pilatu, tē halay ngā ā wulēn su doh a anan inde tē Ruma ahay tē Isēra'ila aya awan, anga sa bān 'am pē Yesu dō si mer su way anak cēncan a, iken sē walay ata awan.

²⁸ Iken nā, mēgala awan. Natiya, way a tinen sa ga fok nā, way kawa ananak a sa gan may kurre ata awan.

²⁹ Hēna kutok, Ba Mēduwen, slēne way a tinen sa ja ti gan umo ataya awan. Kem, varan mēgala anā dō si mer su way anak ahay sa ja 'am anak mēnjēna ajējar.

³⁰ Varan umo gēdan sa mbar anan dō sē dēvac ahay ta sa ga masuwayan ahay cara cara tē mēgala sē slēmay a Yesu, dō si mer su way anak cēncan awan.»

³¹ Pē dēba sa ndav anan amboh a tinen ata wa nā, man a tinen ata a bāl kēzlek kēzlek. Tinen a fok tē njadāk mēgala sē dākay anan 'am a Mbērom mēnjēna sē jējar, anga Apasay Cēncan a kē rahak atan ā mivēl inde.

Do a Yesu ahay tē japay anan zlile a tinen ahay pē kērtēk awan

³² Do a Yesu ataya fok nā, mivēl a tinen a kērtēk, abayak ngā a tinen ahay kērtēk a re. Tē japay anan zlile a tinen pē kērtēk awan. Dōwan sa jēka «zlile uno anuno taayak» nā, ibay fok.

³³ Tē mēgala a bayak a, dō maslan ataya tē pērahan azar sē dākay anan,

[†] 4:26 Ca pē Jabuura 2.1-2.

tə canak anan Yesu kə slabakak ahay à mæke wa. Mbərom kà gak atan sumor bayak awan.

³⁴ Dowan mətawak a à mamasl a tinen nà, inde sabay fok, bina dō aday guvo anahan inde kabay doh anahan inde ataya fok, tə sukum a way, ta nay anan dala awan

³⁵ anà dō maslan ahay, aday tinen tə varan anà kuwaya pə ananahan sa gan may.

³⁶ Dowan a inde ite, tə ngaman Yusufu, winen pə slala ana Lewi, a njahay pə daliyugo sə Kiprus. Sləmay anahan hinen nà, Barnabas, kawa sa ja nà, dō sə varan mægala anà dō ahay.

³⁷ Winen dukwen, guvo anahan inde re, a sukum a way, a nay anan dala awan, a varan anan anà dō maslan ahay.

5

Atə Ananiyas tə uwar anahan Safira

¹ Dowan a inde asa tə ngaman Ananiyas tə uwar anahan Safira, tə sukum anan way tə guvo a tinen.

² Tinen a ta pak 'am ahay i zek. Ananiyas a ra pə dala wa məcak, a ndakay apan man. Azar a kutok a zla anan à man ana dō maslan ahay. ³ A dæzlek anan ayak cəna, Piyer a jan, a wa: «Ananiyas! Kə mbəsakan anan mível anak anà Fakalaw angamaw? Anga həna nà, kə gəḏak anan mungwalay anà Apasay Cəncan awan. Ka rak ayak pə dala sə guvo a kwanay wa məcak agay nà, angamaw?

⁴ Guvo a nà, guvo anak awan. Kə sukumak anan way dukwen, dala nà, ananak a re. Əna kə jalay sa ga way lelibay a matanan nà, angamaw? Kə gəḏan mungwalay ata nà, anà dō zənzen a bay, əna anà zek a Mbərom awan.»

⁵ Pə dəḃa sə sləne 'am ata wa cəna, Ananiyas a slahay à məndak, aday a mac kwayan'a. 'Do sə sləne ləbara sa 'am ataya fok nà, mbac kə slahak patan wa, ta ma nga sə jəjar.

⁶ Pə dəḃa anahan a wa nà, njavar ahay ta zlak ayak ù doh, ta nga apan rəkot, ta nay anan uho saa la anan.

⁷ A njahay pə dəḃa wa way sə ler maakan nà, uwar anahan Safira dukwen kə zlak ayak ite. Winen kə sənək pə way a sə təra tə mbaz anahan ata bay fok.

⁸ Uwar ata a dæzlek ayak ù doh cəna, Piyer a cəce panan, a wa: «Uwar a anan, ənga, jan umo aday. Kə suku-men anan way tə guvo a kwanay nà, dala a nə kawa winen a anan dəp dāw?»

Uwar ata a mbəḏa apan, a wa: «Ayaw, dala a nà, matanan awan.»

⁹ Piyer a jan asa, a wa: «Mazar! Kwanay tə mbaz anak kə jipen 'am a kwanay kərtek sə njəkan uda anà Apasay a Bahay Yesu nà, angamaw? Ənga, cak ayak apan, dō sa la anan mbaz anak ahay, tinen uho. Kagasl, ti naa zəḃak ayak iken saa la cite.»

¹⁰ Pə dəḃa ana 'am ata wa cəna, uwar ata a slahay à məndak, aday a mac. Njavar ahay ta nay ù doh, tə zəḃa məsində, ta lak anan ayak pə cakay ana mbaz anahan.

¹¹ 'Do a Yesu ahay fok tu dō sə sləne anan ləbara sa 'am ata fok nà, ta ma nga sə jəjar.

Do maslan ahay ta taa ga mer su way masuwayan aya bayak awan

¹² 'Do maslan ahay nà, ta taa ga mer su way masuwayan aya bayak a à wulen sə dō ahay inde. 'Do a Yesu ahay fok ta taa halay nga ù vo sə galak ana Sulimanu inde à gala su doh sə mazlaḃ a Mbərom.

¹³ Əna, kwa abay dō ahay tinen apan ti ja patan ta sa ja nà, tinen dō lele aya dukwen, dō a azar aya sə dəfan apan anà Yesu bay ataya ta ngam sə njahay pə cakay a tinen bay fok.

¹⁴ Tə winen ata təke dukwen, dō ahay tinen apan ti dəf nga pə Bahay Yesu hwiya. 'Do a Yesu ahay tinen apan ti zəga apan nà, pac pac, mungol tə uwar aya təke fok.

¹⁵ 'Do ahay tə sləne 'am sə masuwayan ana dō maslan ataya sa ga

ata kutok. Anga nan, ta ma nga sa zla anan do sə dəvac a tinen ahay pə cəved ahay, tə nahay atan pə biket kabay pə lala, anga tinen tə bayak nə, hinahibay Piyer i zla ta man ata nə, mezeze anahan a ā njad sə laman anə do sə dəvac a tinen azar aya awan.

¹⁶ Do maza aya ite ta nay anan ahay tu do sə dəvac a tinen ahay kwa à wulen su doh a azar aya sa mban anə Urəsalima ataya wa. Ta nay anan ahay tu do a tinen dəvac aya awan, tu do a setene sa taa vawan atan nga ataya fok. Ta nan atan anan ahay, aday fok a tinen a tə mbərak.

Tə jugwar 'am pu do maslan a Yesu ahay wa

¹⁷ Natiya kutok, bahay nga su do sə gədan dundo anə way ahay, tu do anahan ahay tinen à wulen sə Saduki ahay ataya fok nə, ta ma nga sə jugwar 'am pu do maslan a Yesu ahay wa, ta ga patan sarak.

¹⁸ Cəna, ta ban anan do maslan a Yesu ataya, aday tə dəfak atan ayak à dangay.

¹⁹ Aya əna, cəkəbay, à luvon ata inde nə, maslay a Mbərom a nay ahay, a təba anan məsudoh sə dangay ata awan, aday a nay anan ahay do maslan ataya uho. A jan atan kutok, a wa:

²⁰ «Həna nə, zlen à gala su doh sə mazlaḅ a Mbərom, aday kà sa dīken anan ləbara sə sifa wiya a anan fok anə do ahay.»

²¹ Do maslan ataya tə təmahak 'am ana maslay a Mbərom ata awan, tə wule sə duwdew à gala su doh sə mazlaḅ a Mbərom kutok. Ta zlak ayak nə, tinen gədek anan azar sə tətakan anan way anə do ahay.

Pə dəba wa mənəcək, bahay nga su do sə gədan dundo anə way ahay, tu do anahan ahay tə dəzlek ayak cəna, tə ngaman ayak anə do sə lavan nga anə Yahuda ahay, kawa sa ja nə, məced sə Isəra'ila ahay fok. Aday kutok, ta slan suje ahay pu do maslan ataya à dangay.

²² Suje ahay tə dəzle u doh sə dangay nə, ta tak anan ayak à nga anə do

maslan ataya à man ata sabay. Cəna, ta may ahay pə dəba à dangay wa, ta nay, ta jan anə do mə halay nga ataya awan, ta wa:

²³ «Manay ma zlak u doh sə dangay kawa ana kwanay sa jan umo ata acəkan, əna ma tan ayak à nga anə məsudoh nə, mə tacay awan, aday do sa ba patan ataya dukwen, tinen cekərəkərre tə idə, tinen apan ti ba re. Mə təba anan məsudoh, ma zla u doh sə dangay nə, ma tak anan ayak à nga anə dowan à man ata bay.»

²⁴ Do sə lavan nga anə suje sa ba pu doh sə mazlaḅ a Mbərom, tə bahay sə gədan dundo anə way ahay, tə sləne ləbara sa 'am ata matanan cəna, a wusen atan nga. Ta ma nga sə cəce pi zek a tinen aya wa, ta sa jan i zek ahay nə: «Way a anan a ga matanan ata nə, aday ma sə təra tu do a anaya awan anaw?»

²⁵ Pə dəba anahan a wa nə, dowan a inde a nay ahay, a jan atan nə: «Dowan a kwanay sə tacak atan ayak à dangay ataya nə, tinen à gala su doh sə mazlaḅ a Mbərom, tinen apan ti tətakan anan way anə do ahay.»

²⁶ Cəna, bahay sə suje ahay a zla patan tu do anahan ahay saa bənay atan ahay. Əna ta nay atan nə tə gədan a bay, anga tinen a dukwen tə jəjaran anə man su do awan, ta sə bayak nə, hinahibay do ahay ti i tar atan tu kon.

²⁷ Ta nay atan ahay do maslan ataya kutok, aday tə tavay atan pa 'am sə məced sə Yahuda ahay. Bahay nga su do sə gədan dundo anə way ahay a cəce patan wa kutok, a wa:

²⁸ «Manay nə, mə gafak ikwen 'am lele ta sa jak ikwen nə, kà sa tətiken anan anan way anə do ahay tə sləmay ana dowan ata sabay. Əna hwiya kə mbəsiken bay. Həna, wulen su doh sə Urəsalima nə, 'am ata kà tak uda 'am coy. Natiya, tə way a kwanay sa ga ata nə, a nak ikwen sa ja nə 'am sə amac anahan ata nə pa nga a manay daw?»

²⁹ Piyer tu do maslan a azar ataya tə mbədahan atan apan, ta wa: «Sumor a nə, mə dəfan apan bugol nə anə Mbərom, bina anə do zənzen a bugol

daw?

³⁰ Kwanay nà, kə vøden anan Yesu ta sə daray anan pə dædom mə zləngad awan. Əna pə dæba anahan a wa nà, Mbərom dō ana bije a mənuko ahay sə dəfan apan ata kə slabakak anan ahay à məkə wa.

³¹ Mbərom nà, kə varak anan ma- zla6, kə dəfak anan tə day sə alay puway anahan, kə tərak anan bahay awan, dō sa tam dō, anga aday à dakan anan anà Isəra'ila ahay cəved sə mbədahan lœn anà ines a tinen ahay aday i pəsen atan anan.

³² Manay apan mi side anan, aday Apasay Cəncan a i side anan re. Winen nà, Mbərom a varan anan anà dō sə dəfan apan ataya awan.»

³³ Dō mə halay nga à man sa ga sariya ataya tə sləne 'am ata cəna, ta ga patan mivél tə mindel. A nan atan sa vad anan dō maslan ataya à məkə.

³⁴ Aya əna, dōwan a inde à wulen a tinen awan, a slabak. Dōwan ata nà, tə ngaman Gamaliyel, winen Farisa ahay, aday winen miter sə Tawrita a re. Dō ahay fok tə jəjaran dee6 dee6. A jan anà dō ahay, a wa: «Ənga, mbəsiken anan dō maslan a anaya tã zla uho mənjoek aday.»

³⁵ Pə dæba ana dō maslan ahay sa nay uho ata nà, a jan anà dō ataya kutok, a wa: «Kwanay Isəra'ila ahay, gen anan ngatay anà way a kwanay a saa gan anà dō a anaya ata awan.

³⁶ Anga kə njahak bayak a bay, dōwan a inde tə ngaman Tudas, kà nak ahay, a jan anà dō ahay nà, winen bahay məduwen awan. Aday dō ahay ti ga səkat fudō tə pərahak anan azar. Pə dæba anahan a wa nà, tə vadak anan, dō sə pərahan azar ahay fok ta tak 'am, aday ləbara sa 'am anahan inde həna sabay.

³⁷ «Pə dæba wita wa asa dukwen nà, dōwan a sə ngaman Yudas winen dō sə Galile ahay ata, a nay ahay à alay a sə baslay anan sləmay sə dō ahay pə daliyugo ata awan. Winen dukwen, kà rak dō ahay bayak a pi zek, tə pərahak anan azar. Pə dæba a wa, ta

vad anan dukwen, dō sə pərahan azar ataya ta tak 'am səret fok re.

³⁸ «Anga nan, nen apan ni jak ik- wen way inde kərtek həna: Mbəsiken anan dō a anaya awan tã zla way a tinen. Dōwan à sa gan atan awan bay fok. Kak mer su way a tinen a sa ga anan ataya, ta nay à nga su dō zənnen a wa, mer su way a tinen ataya ti lize asəka, ti dəzle anan jo à man a bay!

³⁹ Aya əna, kak ta ga mer su way a Mbərom acəkan nà, ki mben apan sə lize anan 'am a anan tətibay re. Matanan, gen ngatay aday, bina hi- nahibay ki sa gen məgəzləga ti zek a Mbərom awan.»

⁴⁰ Natiya, dō mə halay nga sa ga sariya ataya, tə təma 'am ana Gamaliyel ata awan. Tə ngaman ayak anà dō maslan ataya u doh miza awan, tə nda6ay atan, tə gafan atan 'am ta sa ja nà: «Kà si jen anan 'am anà dō ahay tə sləmay a Yesu sabay fok.» Tə mbəsak atan kutok.

⁴¹ Dō maslan ahay ta nay ahay à wulen su dō ataya wa tə ataslay mivél awan, anga Mbərom a ca patan, ta slak aday dō ahay tã pəkan atan waray i idə, tã ga atan alay anga sləmay a Yesu.

⁴² Tinen bine siwaw nà, pac pac fok, ta zla à gala su doh sə mazla6 a Mbərom aday à gulom su doh sə dō ahay re, tinen apan ti wazay, ti dakan anan anà dō ahay nà, ləbara mugom a sa ja nə Yesu winen Almasihu ata awan.

6

Tə walay dō ahay cuwbe i mer su way a Mbərom inde

¹ A alay ata kutok nà, abaslay su dō sə pərahan azar anà Yesu ahay kə zəgahak apan bayak awan. Aday acakal 'am kə zə6ak ahay à wulen ana dō sa daf nga pə Yesu ahay tinen sa ja 'am sə Gərek ahay tu dō sa ja 'am sə Ibəraninko ahay ata awan. Dō sa ja 'am sə Gərek ataya ta wa: «Pac pac, à man sə gəzla way sa pa nà, mədukway sə uwar a manay ahay ta njad awan itəbay.»

² Anga nan kutok, do maslan ataya tə halan nga anà do sa daf nga pə Yesu ahay fok, aday ta jan atan, ta wa: «A zla pi zek manay mi mbəsak mer su way sə dakay anan 'am a Mbərom bay. Mi mbədək pi mer su way sə gəzlan way sa pa anà do ahay nà, i ga zek bay.

³ Anga nan, mərak ahay, wilen do ahay cuwbe à wulen a kwanay wa, tinen do ma rah Apasay a Mbərom aya awan, do sə kəlire* ahay aday ma ndar sləmay aya re. Di mbəsakan anan mer su way sə gəzla way sa pa nà, anà tinen kutok.

⁴ Aday manay mi ga amboh, mi dakay anan 'am a Mbərom tə fəfəne kutok.»

⁵ 'Am ata kà zlak anan à nga anà do a Yesu ahay fok. Matanan, tə walay Etiyen, winen do sa daf nga pə Yesu lele aday ma rah a tə Apasay Cəncan a re. Asa tə walay apan atə Filip, Porokoros, Nikanor, Timon, Parmenas tə apan Nikola, winen do sə wulen su doh sə Antakiya. Abay winen nà, do sə pəra əna ba kə təmahak sə pərahan azar anà Tawrita a Musa.

⁶ Pə dəba wa nà, ta zla anan do ataya cuwbe pa 'am ana do maslan a Yesu ataya awan. Do maslan ahay ta ga amboh, tə dəfan atan alay pa nga anà do mə walay ataya anga sa daf atan i mer su way ata inde kutok.

⁷ Matanan kutok, 'am a Mbərom nà, a zəga apan sa ta 'am bayak awan. Do sa daf nga pə Yesu ahay ta ma nga sə zəga apan tə mindel à Urəsalima. Aday do ahay bayak a à wulen su do sə gədan dundo anà way ahay wa tə dəfak nga pə Yesu a re.

Ta ban anan Etiyen

⁸ Etiyen nà, Mbərom kə dəfak apan alay sə mazlaḅ anahan, kə varak anan məgala sa ga masuwayan sə way ahay cara cara pa 'am sə do ahay.

⁹ Azar sə Yahuda aya inde à man ata awan, ta taa halay nga ù doh sə wazay a tinen sə ngaman doh sə wazay sə

bile mə mbəsak aya ata awan. Ta nay ahay à wulen su doh sə Siren tə Aleksandriya wa, aday azar aya dukwen ta nay pə daliyugo sə Silikiya tə Aziya wa. Tinen a ta ma nga sa vad awiyaway tatə Etiyen.

¹⁰ Aya əna, ta mbak apan sə vədan uway bay, anga Apasay a Mbərom kə varak anan kəlire† sa ja 'am.

¹¹ Pə dəba anahan a wa nà, tə haman anà do ahay aday tə gad apan mungwalay ta sa ja nà: «Mə slənek Etiyen kə jənak anan pa 'am anà Musa aday anà Mbərom re.»

¹² Ta 'am a tinen ata kutok, ta ma nga sə səder anan mivəl sə do ahay, ta sə məcəd sə Yahuda ahay, ta sə miter sə Tawrita ahay. Ta ban anan Etiyen, ta zlan anan ayak anà do sə lavan nga anà Yahuda ahay ataya awan.

¹³ Ta ray ahay do sa gad apan mungwalay miza aya asa. Tə dazlan sa gad apan mungwalay aya kutok, ta wa: «Dowan a anan a ja 'am lelibay a pu doh sə mazlaḅ a Mbərom, aday pə Tawrita ana Musa re.

¹⁴ Mə slənek panan winen apan i ja, a wa: Yesu do sə Nazaratu ata i mbazl anan doh sə mazlaḅ a Mbərom aday i mbəda anan 'am ana Musa ma ja aya asa re.»

¹⁵ Do a mə halay nga ù doh sa ga sariya ataya fok, ta ma nga sə zəzor anan Etiyen, aday tinen apan ti ca pə ide anahan a nà, a gan atan nə kawa ta ca pə maslay a Mbərom.

7

Etiyen a təkəren 'am a Mbərom and do sə lavan nga anà Yahuda ahay

¹ Pə dəba anahan a wa kutok, bahay nga su do sə gədan dundo anà way ahay, a cəce pə Etiyen wa, a wa: «'Am a sa ja apak a anaya fok nà, mungwalay daw?»

² Etiyen ite a mbədahan atan apan, a wa: «Mərak uno ahay tə bəbay uno ahay, ənga, pəken sləmay pa 'am uno a anan aday. Mbərom Bahay sə mazlaḅ kə kak anan zek anà bje a

* 6:3 Kəlire a anan nà, madan bay, əna asan way ana Apasay a Mbərom. † 6:10 Kəlire a anan nà, madan bay, əna asan way ana Apasay a Mbərom.

mənuko Ibərahima à alay a winen pə daliyugo sə Mesopotamiya mba, kà zlak à Haran fan bay ata awan.

³ Mbərom a jan nà: “Slabak, zla pu kon anak wa, mbəsak anan dō anak ahay, aday kà zla ù kon a hənə nen saa dākak apan ata awan.*”

⁴ «Cəna, Ibərahima a slabak pə daliyugo sə Kaldiya ahay wa, a zla à wulen su doh sə Haran, a njahay à man ata awan. Pə dəba ana bəbay anahan sa mac wa ite, Mbərom a jan à hədək ù kon hinen asa, à nay à man a nuko a anan awan.

⁵ A alay ata nà, Ibərahima nə wan anahan inde fan bay. Kwa man sa daf saray dap kərtek dukwen, kə varak anan fan bay. Əna Mbərom a zlapan anan tə daliyugo a anan, a wa: “Ni varak anan daliyugo a anan, ki lavay anan iken ta wan sə kutov anak ahay fok.” Aday à alay anahan sa jan 'am ata dukwen, Ibərahima nə wan anahan inde fan bay fok.

⁶ Mbərom a jan ahay, a wa: “Wan sə kutov anak ahay ti njahay pə daliyugo sə mədurlon, ti tərə atan bile aya ta sa ga atan alay ava ahay səkat fudo.

⁷ Aya əna, kon a saa tərə atan bile ahay ata nà, nen a ni i kəta anan. Aday pə dəba anahan a wa nà, ni may atan ahay pə daliyugo a anan, ti naa hərə nga kutok.†”

⁸ Matanan, Mbərom a ban 'am tə Ibərahima, ta sa ja à gad mədəndalas. Pə dəba anahan a wa, Ibərahima a wahay Isiyaku, aday pə luvon jəmaakan sə wahay anahan nà, a gədan mədəndalas. Isiyaku dukwen a wahay Yakob, a gan matanan, aday Yakob ite a wahay wan anahan ahay kuro nga cew ataya awan, tinen bije a mənuko ahay, a gan atan matanan re.

⁹ «Bije a mənuko ataya nà, ta nan ide anà mərak a tinen Yusufu, tə sukumak anan way pə daliyugo sə Misra bile awan. Tə winen ata təkə dukwen, Mbərom winen apan i ba anan Yusufu hwiya,

¹⁰ a tam anan pə way sə gəban ahay 'am ahay wa. A varan kəlire anga aday à zlan à nga anà Firawna, bahay sə Misra ata awan. Anga nan, Firawna a daf anan dō sə lavan nga anà daliyugo sə Misra, aday dō sə lavan nga anà gulom su doh anahan re.

¹¹ «Aday kutok nà, may a ga pə daliyugo sə Misra ata, tə daliyugo sə Kanana a təkə fok. Zek kà dak anan anà dō ahay nà, ndəlekeke. Matanan, bije a mənuko ataya ta njad way sa pa sabay.

¹² Pə dəba wa kutok, Yakob a sləne sa jəka ndaw inde sə sukom à Misra nà, a slan bije a mənuko ataya tã saa sukumay ahay ndaw. Wita, mama'am sə azla a tinen à Misra.

¹³ Ta ma mə slala cew a saa sukumay asa nà, Yusufu kə dākak anan anan zek anà mərak anahan ahay. Matanan Firawna dukwen kə sənək zahav ana Yusufu ahay kutok.

¹⁴ Pə dəba anahan a wa, Yusufu a slan dō saa nay anan ahay bəbay anahan Yakob tə zahav anahan aya təkə. Tinen sa nay pə daliyugo sə Misra ata nà, abaslay a tinen a nə kwa kuro cuwbe nga dāra.

¹⁵ Matanan, Yakob a njahay à Misra. Pə dəba anahan a wa nà, a mac à man ata awan, tə bije a mənuko ataya təkə.

¹⁶ Ta zla saa la atan à Sikem pə daliyugo sə Kanana, à jəvay ana Ibərahima sə sukom pə zahav ana Hamor wa ata awan.

¹⁷ «À alay aday 'am a Mbərom sə zlapan anan anà Ibərahima ata i tərə, i i sla bəse coy nà, zahav a mənuko Isəra'ila ahay a ma nga sə wasay pə daliyugo sə Misra ata awan.

¹⁸ Aday Misra ahay ta daf uda bahay hinen, əna bahay a wiya ata a san Yusufu bay.

¹⁹ Anga nan, a ga wurwer pə bije a mənuko ataya awan, a ga atan alay. A gan atan bəlaray tã lar anan wan a tinen ndəlebebe aya aday tã mac.

²⁰ A alay ata ite, tə wahay Musa, wan lele a pa 'am a Mbərom,

* 7:3 Ca pə Laataanooji 12.1. † 7:7 Ca pə Laataanooji 15.13-14; Gurtaaki 3.12.

leftekare. Ta gan nga aga babay anahan ù doh way sə kiya maakan ahay.

²¹ Pə dəba anahan a wa, ta zla anan, tə mbəsak anan pa 'am zliner. Əna dəna a bahay ata a tan à nga, a zəba anan, a dədok anan agay kawa wan si zek anahan wanahan.

²² Musa nà, à alay a winen sa har aga bahay ata nà, kə tətakak anan asan way sə Misra ahay fok. Winen nà, a san sa ja 'am zle lele, aday a ga mer su way dukwen tə mägala re.

²³ «Ava ana Musa a ga kwa kuro fudo nà, a jalay sa zla saa can ide anà do sə zahav anahan Isəra'ila ahay.

²⁴ Winen a tan à nga anà do sə Misra inde, winen apan i ga anan alay tu do sə Isəra'ila ahay. A zla sa man zek anà do anahan ata, bəskol winen vad anan do sə Misra ata məsinde awan.

²⁵ Musa a bayak nà, Isəra'ila ahay ti san Mbərom i tam atan tə alay anahan. Əna do anahan ataya tə sənək bay.

²⁶ Sidew a asa a tan à nga anà do anahan Isəra'ila ahay cew tinen apan ti vad zek. Anga nan, a təkər anan sə ndakay atan pi zek, a jan atan, a wa: “Məndala uno ahay, aday kwanay nə tə mərək ahay asanaw, ki vaden zek nà, angamaw?”

²⁷ Aya əna, do sə jugwar 'am ata a kadan anà Musa ta sa jan nà: “İken, waya sa dəf iken bahay a pa nga a manay aday sa gan umo sariya anaw?”

²⁸ Bina, a nak sa vad nen kawa iken sa vad anan do sə Misra avad ata re daw?”

²⁹ Musa a sləne 'am ata cəna, a haw way anahan pə daliyugo sə Madiya saa njahay à man ata kawa mədurlon. Pə dəba wa, a njad wan mungol aya cew à man ata re.

³⁰ «Pə ava anahan a kwa kuro fudo ata nà, maslay a Mbərom a kan ahay zek ù uko sə vərəgaz wa à man sa saf bəse tə bəzlom sə Sina.

³¹ Musa a canan anà way ata nà, a gan masuwayan. Anga nan, a hədek

apan saa zəzor anan. Əna Mbərom Ba Məduwen a jan ahay, a wa:

³² “Nen nà, Mbərom ana bije anak ahay. Nen Mbərom ana Ibərahima, Mbərom ana Isiyaku aday Mbərom ana Yakob.” Musa a sləne 'am ata cəna, a ma nga pə ajəjar kwaslkwaslkwasl. A rihe nga ù vo, a nan sə canan sabay fok.

³³ Mbərom a jan ahay asa, a wa: “Culok anan təkərək à saray wa, bina man a iken sə tavay uda ata nà, man cəncan awan.

³⁴ Ayaw, Musa, nen nə sənək pə dəce ana do uno ahay sa ga pə daliyugo sə Misra, nə slənek adəma way a tinen awan. Anga nan, nə dazək ahay həna nà, sa naa təmay atan ahay. Həna ni slan iken, ma à Misra asa.‡”

³⁵ «Musa ata nà, Isəra'ila ahay tə larak anan, anga 'am a tinen sa jan “Waya sa dəf iken bahay a pa nga a manay aday sa gan umo sariya anaw?” ata awan. Aya Musa ata nà, Mbərom kə gəbək anan, kə tərək anan bahay awan, do sa tam do a re. A walay anan tə alay ana maslay anahan sa kan zek ù uko sə vərəgaz inde ata awan.

³⁶ Musa nà, a təmay atan à Misra wa. A ga masuwayan ahay cara cara à Misra, à bəlay sə ngaman Bəlay Dəzdəz ata, aday ava kwa kuro fudo à saf inde re.

³⁷ «Musa ata asa re kə jak anan anà Isəra'ila ahay, a wa: “Mbərom i naa slənək ikwen ahay do maja'am anahan hinen kawa nen à wulen ana do sə zahav a kwanay ahay wa.§”

³⁸ Aday à alay a bije a mənuko ahay tinen mə halay nga à ki6e pə pala ata nà, maslay a Mbərom a jan 'am à Musa pə bəzlom sə Sina. Musa kə tərək do a sa ma anan 'am à wulen ata ana maslay a Mbərom tə bije a mənuko ataya awan. A təma 'am sa var sifa ahay pə Mbərom wa, aday a mak uko anan 'am ataya awan.

³⁹ «Aya əna, bije a mənuko ataya tə ngəmak sə təmahan anan 'am ana

‡ 7:34 Ca pə Gurtaaki 2.14 - 3.10. § 7:37 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 18.15.

Musa bay, tə larak anan. Ta gan may adəka nà, sa ma à Misra bugol.

⁴⁰ Anga nan, ta jan anà Haruna nà: “Ndakan umo mbərom a manay ahay, aday mi bar nà, mi dəf anan pa 'am wa. Bina Musa sə dōwan a anan sa ray ahay mənuko à Misra wa ata nà ma san sa tan à nga nə maw bay.*”

⁴¹ Natiya, tə ndakan pəra anà nga a tinen ahay. Pəra ata nà, kawa wan sə minjev. Tə həran nga ta sə waslan way. Ta ga azar uko sə taslay mivel anga mer su way a tinen ata awan.

⁴² Aya əna, Mbərom a mbəsak atan à alay anahan wa sənday, aday tē dəfan apan anà mawuzlawazl ahay. Kə tərak kawa ana dō maja'am a Mbərom sa ja apan à Deftere a Mbərom inde ata awan, Mbərom a wa:

“Kwanay Isəra'ila ahay, à alay kwanay à saf inde way sə ava kwa kuro fudō ata nà, kə wislen uno way dəw, kə viren uno way dəw?

Kə viren uno awan bay fok.

⁴³ Aya əna, kə ndiken jawjawa anga pəra sə ngaman Molok ata awan, aday kə taviken anan mawuzlawazl sə pəra a kwanay sə ngaman Refan ata re.

Pəra ataya nà, kə ndiken atan tə alay a kwanay anga sə həran atan nga.

Anga nan, ni razl kwanay pə daliyugo a anan wa, ti ra kwanay dərən pə Babila wa re.†”

⁴⁴ «À alay a bije a mənuko ahay à kiβe ata nà, ta taa gəβa anan jawjawa sə mazlaβ a Mbərom. Tə ndakay anan nə uwek, kawa ana Mbərom sə dakan anan minje awan anà Musa ata awan.

⁴⁵ Pə dəβa anahan a wa, atə Yosuwə tə bije a mənuko ahay ta pak anan 'am sə jawjawa sə mazlaβ a Mbərom ata à alay a bəbay a tinen ahay wa. Ta zla pə daliyugo sə Kanana nà, tə zəβa anan alay. Dō sə daliyugo ataya nà, Mbərom kə rəzlak atan. Bijə a

mənuko ataya ta pak atan pə daliyugo ata wa. Matanan, jawjawa sə mazlaβ a Mbərom ata inde à Kanana dezl ahay pə alay ana bahay Dawuda sə njahay à bahay inde ata awan.

⁴⁶ «Bahay Dawuda a nà, kə tərak ləliwe ana Mbərom. Aday kutok nà, Dawuda a cəce cəved aday à ndakan doh anà Mbərom ana Yakob. Əna Mbərom kə varak anan cəved sə ndakay doh ata bay.

⁴⁷ Saa han doh ata nà, bahay Suli-manu, wan ana Dawuda.

⁴⁸ «Aya əna, Mbərom sə bagəbaga mburom i njahay ù doh su dō zəzen a sə ndakay ata bay. Kawa ana dō maja'am a Mbərom sa ja,

⁴⁹ Mbərom a wa: “Bagəbaga mburom kə tərak man sə njahay sə bahay uno.

Aday daliyugo dukwen, man sa dəf saray uno re.

Bina, ki i ndiken uno tədə nà, doh sa ma ite anaw?

Man aday ki viren uno tədə sə njahay uda ata nə ahaw?

⁵⁰ Bina, sə ndakay anan way ataya fok nà, nen a biđaw?‡”

⁵¹ Etiyen a pərahan anan azar ta sa ja, a wa: «Kwanay nà, dō rawraw aya pa 'am a Mbərom kawa dō sə pəra ahay. Bina kə ticen anan mivel a kwanay, kə rədən anan sləmay a kwanay, anga aday kə slənen 'am a Mbərom bay. Kə ngəmen sə dəfan apan anà Apasay Cəncan a bay. Kwanay kawa bije a kwanay ahay.

⁵² Bina, abay dō maja'am a Mbərom a wura aday bije a kwanay ahay ta gak anan alay bay anaw? Tə vədək anan dō maja'am a Mbərom aya sə dakan atan anan ahay anay ana dō maslan anahan a diđek ata awan. Aday dō maslan anahan a diđek ata a dəzley ahay ta nga anahan a dukwen, ki gen apan dəf, kə vəden anan re.

⁵³ Kwanay nà, kə təmihen anan Tawrita ana Mbərom sə slənay tə alay ana maslay anahan ahay ata awan, əna kə ngəmen sə dəfan anan apan bay.»

* 7:40 Ca pə Gurtaaki 32.1, 23. † 7:43 Ca pə Amos 5.25-27. ‡ 7:50 Ca pə Esaaya 66.1-2.

Amac ana Etiyen

⁵⁴ Do sə lavan nga anà Yahuda ahay ataya tə sləne 'am ana Etiyen ata fok nà, 'am ata a cəban atan nə ndəlekeke, ta ga apan mível tə mindel. Ta ma nga sa rac apan alay təsl təsl jiga awan.

⁵⁵ Aya əna, Etiyen nà, winen ma rah Apasay Cəncan awan, a ca ide à mburom, a canan ayak anà jiyjay sə mazla6 a Mbərom, aday anà Yesu mə tavay a tə alay puway a Mbərom.

⁵⁶ A ja, a wa: «Nə canan ayak anà bagəbaga mburom mə təba awan, aday Wan su Do dukwen, winen mə tavay a tə alay puway ana Mbərom re.»

⁵⁷ Do sə sləne 'am anahan ataya fok ta zlah, tə rəday a sləmay a tinen ahay, anga aday tē sləne 'am anahan ataya sabay fok. Tə slabak fok a tinen a, ta kađ apan.

⁵⁸ Ta ban anan, ta zla anan à wulen su doh wa, aday tə dazlan sa tar anan tu kon. Do sə side way ataya tə culok anan zana a tinen ahay pi zek wa, tə halan anan anà njavar a inde tə ngaman Sol anga aday á ban atan apan.

⁵⁹ A alay a tinen apan ti tar anan Etiyen tu kon ata nà, a ga amboh, a wa: «Bahay uno Yesu, həna nà, kem, təma sifa uno à alay anak inde ite.»

⁶⁰ A slahay duk duk gərmec, a zlah pi zek sə məgala, a wa: «Amboh, Bahay uno, pəsen atan anan ines a tinen a anan ite.» Pə dəba ana 'am anahan ata wa cəna, a mac.

8

¹ Avad Etiyen ata nà, kà zlak anan à nga anà Sol a re.

Sol a ga anan alay tu do a Yesu ahay

Ta pac ata kwayan'a cəna, tə dazlan sa ga anan alay tu do a Yesu ahay à wulen su doh sə Urəsalima inde. Tinen a fok ta ta 'am à Urəsalima wa. Ta haw à wulen su doh sə kibe sə Yahudiya ta sə Samariya aya awan. Mə mbəsak a à Urəsalima nà, do maslan a Yesu ahay vərre coy.

² Do sə jəjaran anà Mbərom a azar aya ta nay, ta la anan Etiyen, tə yimak anan dukwen tə mindel.

³ Aya əna, Sol sə dōwan ata nà, a ma nga sə pəslay anan do a Yesu ahay nə jiga awan. A zla nà, doh tu doh, gədek sə bənay anan ahay do sa dəf nga pə Yesu ahay, uwar tə mungol aya təke fok, pa tacak atan ayak à dangay.

Filip a wazay pə daliyugo sə Samariya

⁴ Do a Yesu a sa ta 'am ataya ta ma nga sə dəkay anan ləbara a Yesu à man a tinen sa bar ataya fok.

⁵ Filip nà, a zla à wulen su doh a inde pə daliyugo sə Samariya. A man ata kutok, a dəkay anan 'am a Yesu Almasihu anà do ahay.

⁶ Do sə wulen su doh ataya ta pak sləmay pa 'am ana Filip nə lele, anga tə slənek 'am anahan, aday tə canak anan anà way anahan sa ga tə masuwayan aya ata awan.

⁷ Setene ahay ta nak ahay à do ahay wa bayak awan, ta sa zlah pi zek tə məgalak awan. Do mə təra à məndak aya tu do vədal aya bayak a tə mbərak re.

⁸ Matanan, ataslay mível inde bayak a à wulen su doh sə Samariya ata awan.

⁹ Natiya, à wulen su doh ata inde nà, dōwan a inde tə ngaman Simon. Dōwan ata nà, maram awan, kà gak mer su way sa gan masuwayan anà do sə Samariya ataya tə mindel, aday a wa winen nà, do məduwen awan.

¹⁰ Do ataya fok, do mətawak aya tu do zlile aya təke, tə varan zlangar anà dōwan ata, ta sa ja nà: «Winen nə məgala a Mbərom sə ngaman Məgala Məduwen a ata awan.»

¹¹ Kə njahak nə bayak awan, Simon sə dōwan ata, winen apan i gan masuwayan anà do ahay bayak a ti mer su way sə kəlen anahan ata awan. Anga nan, ta taa pəkan sləmay anà 'am anahan a nə lele tə mindel.

¹² Aya əna, Filip a zla à man ata kutok, a wazay anan ləbara mugom a mbala ana Yesu Almasihu ta sə bahay a Mbərom a nà, do ataya ta dəf nga pə Yesu. Mungol tə uwar aya təke fok ta ga baptisma.

13 Natiya Simon sə dōwan ata dukwen kə dəfak nga pə Yesu aday kə gak baptisma re. Winen gədek sa taa pərahan azar anə Filip kwa aha fok, anga a canan anə mer su way a Filip sa ga ataya nà, ta gan masuwayan.

14 Natiya, dō maslan a Yesu ahay à Urəsalima tə sləne sa jəka dō sə Samariya ahay tə dəfak nga pa 'am a Mbərom ata nà, ta slan atə Piyer tə Yuhana à man a tinen.

15 Dō a cew ataya tə dəzle à Samariya nà, ta gan amboh anə Mbərom aday à varan Apasay anahan Cəncan a anə dō sə Samariya ataya awan.

16 Dō ataya ta ga baptisma nà, tə sləmay a Yesu Almasihu dəkdek, bina tə njadak Apasay Cəncan ata fan bay.

17 Matanan, atə Piyer tə Yuhana ta ga amboh sə dəfan atan alay pa nga, aday Apasay Cəncan a a dazay patan kutok.

18 Simon sə dōwan ata a ca apan dō sa dəf nga pə Yesu ahay tə njadak Apasay Cəncan a à alay ana dō maslan ahay sə dəfan atan alay pa nga ta sa ga amboh ata nà, a gəba dala sə varan anə atə Piyer tə Yuhana,

19 a jan atan nà: «Viren uno məgala ata ite! Ata aday nen nə njadak məgala ata nà, ni mba apan sa dəf alay pa nga su dō aday à njad Apasay Cəncan a ite.»

20 Aya əna Piyer a mbədahan apan ite, a jan nà: «Kak sə matanan cukutok nà, kə lize tə dala anak a təke, bina iken kə jalay nə ki mba apan sə sukom məgala a Mbərom sa var ta 'am kəriya ata asanaw!

21 Matanan, iken nà, ki mba apan sə japay tə manay sabay fok, anga mivel anak a aday nà, winen dīdek a pa 'am a Mbərom bay.

22 Iken həna adəka nà, mbədahan ləen anə ines anak. Cəce pə Mbərom wa aday hinahibay i pəsek anan way anak sə jalay matanan à mivel anak inde ata awan.

23 Anga na ca apak nà, iken nə sədøk awan, aday huwan kə gak apak bahay jiga awan.»

24 Simon sə dōwan ata a sləne 'am ata cəna, a jan anə atə Piyer tə Yuhana nà: «Kem, gen anan amboh anə Bahay Yesu anga nen, aday way a kwanay sa ja upo həna ata à təro bay ite!»

25 Pə dəba anahan a wa nà, dō maslan a cew ataya tə pərahan anan azar sə dəkay anan ləbara a Yesu anə dō ahay. Mer su way a tinen a ndav nà, ta ma way a tinen à Urəsalima, aday tinen apan ti dəkay anan ləbara mugom a anə dō sə wulen su doh sə Samariya ahay re.

Filip tu dō sə Etiyopiya a inde

26 Pə dəba anahan a wa kutok, maslay a Mbərom Ba Məduwen a jan anə Filip nà: «Slabak, zla ta day sə dəlon pə cəved a sə slabak à Urəsalima wa sa zla à Gaza ata awan, dō ahay tə mbəsakak sa zla tə cəved ata awan.»

27 Cəna, Filip a slabak, a zla kwayan'a. Pə cəved ata kutok, a tan ayak à nga anə dōwan a inde winen Etiyopiya ahay, winen mə dədasl awan. Winen nà, dō məduwen awan, dō sa ba pə dala ana uwar sə ngaman Kandake, winen bahay sə Etiyopiya ahay ata awan. A zla à Urəsalima nà, saa həran nga anə Mbərom.

28 Winen apan i ma pə dəba agay tə muta sə pəles awan, aday Deftere ana dō maja'am a Mbərom Ezaya inde apan, winen apan i jinge anan.

29 Apasay a Mbərom a jan anə Filip nà: «Zla pə cakay ana muta sə pəles a tiya ata awan.»

30 Cəna, Filip a hawan ayak azar anə muta sə pəles ata awan. A bənak anan ayak nà, a sləne nə dōwan sə muta sə pəles ata winen apan i jinge Deftere ana dō maja'am a Mbərom Ezaya. Filip a cəce panan kutok, a wa: «Iken apan ki sləne way a iken sə jinge ata dəp daw?»

31 Dō sə Etiyopiya ata a mbədahan apan anə Filip, a wa: «Ni mba apan sə sləne kəkəma aday mənjenja dōwan sə dukon anan way a uda ataya anaw?» A gan kem anə Filip aday à jənak ayak à muta inde sə njahay pə cakay anahan.

³² Natiya, way anahan a sə jinge à Deftere a Mbərom inde ata nə həna: «Winen kawa təman aday tinen apan ti zla anan à man sə waslay way ata awan.

Aday kawa wan sə təman aday tinen apan ti gad panan sibœk dukwen a yam bay ata, matanan kə təbak anan 'am anahan sa yam bay re.

³³ Tə tərak anan à məndak, ta gak anan sariya tə cəved a bay, dōwan saa ja 'am sa wan sə kutov anahan dukwen, ibay fok.

Anga tə lizek anan anan sifa pə daliyugo wa.*»

³⁴ Pə dəba anahan a wa kutok, dōwan ata a cəce pə Filip wa, a wa: «Ənga, dukon anan ite aday: Do maja'am a Mbərom ata a ja 'am ata jiga nə pə wayaw? A ja 'am ata nə, pi zek anahan a daw? Kabay a ja nə pu do hinen daw?»

³⁵ Natiya awan, Filip a dazlan ta 'am a məjinge ata awan, aday a dakan anan 'am sə ləbara mugom a mbala ana Yesu ata kutok.

³⁶ Tinen apan ti zla pə cəved nə, tə dəzle à man sə a'am. Dōwan ata a cəce pə Filip wa kutok, a wa: «A'am inde həna asənə, ni ga baptisma a bay ike nə, angamaw?»

[³⁷ Filip a mbədahan apan, a wa: «Kak kə dəfak nga pə Yesu tə mivél kərtek a nə, wita i ga zek, ki mba apan sa ga baptisma acəkan.»

A mbədahan apan anə Filip nə: «Nə dəfak nga pə Yesu Almasihu nə winen Wan a Mbərom.»]

³⁸ Natiya, a tavay anan muta sə pəles anahan. Tə dazay à a'am inde tə Filip, aday Filip a gan baptisma kutok.

³⁹ Tə jənay ahay à a'am wa cəna, sewek Apasay ana Bahay Mbərom a zəba anan Filip à man ata wa. Dōwan ata kə canak anan sabay fok. A pərahan azar anə cəved anahan sa zla tə ataslay mivél a tə mindel.

⁴⁰ Filip ite nə, a saa ca apan nə winen à Azot. A zla kwa aha fok ta sə

wazay anan ləbara ana Yesu mugom a, hus a dəzle à Kaysariya.

9

Sol a daf nga pə Yesu pə cəved sə Damas

¹ A alay ata nə, Sol winen apan i pərahan azar sə kətəbar anan do a Bahay Yesu ahay ta sa ja nə i vad atan. Anga nan, a zla pə bahay nga su do sə gadan dūngo anə way ahay anga Mbərom,

² a cəce panan à vinden dərəwel à alay inde, i varan anə do sə ləvan nga anə doh sə wazay ana Yahuda ahay à wulen su doh sə Damas inde ataya, aday tā san 'am si zek ana Sol awan. Anga a gan may nə, kak kə tak anan à nga anə do sə pərahan azar anə cəved a Yesu ahay à Damas nə, kwa do mungol awan, kwa do uwar a fok, i ban atan aday i nay atan à Urəsəlima.

³ Natiya, à alay a winen apan i zla aday bəse i dəzle à Damas kutok nə, jiyjay a nay ahay à mburom wa, a dav, a va anan u doh tew. ⁴ Cəna a sləhay anan à məndak, aday a sləne agungol sa 'am winen apan i jan 'am, a wa: «Sol, Sol, kə jugwar puno wa 'am jiga nə, angama kərtek anaw?»

⁵ Sol a mbəda apan ite, a wa: «Iken nə wayaw, bahay uno?»

'Am ata a mbədahan ahay apan ite, a wa: «Nen nə, Yesu, dōwan a iken sə jugwar panan wa 'am ata awan.

⁶ Slabak, zla à Damas, aday ti i jak way anak a saa ga ata awan.»

⁷ Do sa zla jiga tatə Sol ataya fok tə tavay sləbər bərre mən jəna aja 'am. Tə slənek agungol sa 'am ata awan, əna tə canak anan anə dōwan bay.

⁸ Sol a slabak, a təba anan ide anahan ahay nə, a canan ide sabay, kə hurfok. Anga nan, tə bənan alay à Damas ababan.

⁹ Luvon maakan fok, winen hurof awan. Kə pak awan bay, aday kə sak awan bay re.

¹⁰ A Damas ata nə, njavar a Yesu a inde, tə ngaman Ananiyas. Bahay

* 8:33 Ca pə Esaaya 53.7-8.

Yesu a ngaman i cœn sə zuḃay inde, a jan: «Ananiyas!»

Ananiyas a ngaman apan: «Walaw, Bahay uno. Nen həna.»

¹¹ Bahay Yesu a jan nà: «Slabak, zla àga Yudas, pə cəved sə ngaman “cəved mə tavay awan” ata awan. Kâ cəce dōwan a inde, tə ngaman Sol, winen dō sə Tarsus, anga həna winen apan i ga amboh.

¹² A cœn sə zuḃay inde a canan anà dōwan a sə ngaman Ananiyas ata a zlak ayak, a dēfan alay pa nga, aday à mba apan sə canan idé miza awan.»

¹³ Ananiyas ite a mbəḃahan apan, a wa: «Bahay uno, dō ahay bayak a tə təkerek uno ləbara sa 'am a dōwan ata awan. Tu jo nà, kâ gak anan alay bayak a tu dō anak ahay à Urəsalima.

¹⁴ Aday həna a nay ahay à man a anan ata nà, bahay sə gəḃan dūngo anà way ahay tə vindek anan ahay dērewel à alay inde, anga aday à ban anan dō sə hərak nga a anaya fok.»

¹⁵ Aya əna, Bahay Yesu a mbəḃahan apan anà Ananiyas, a wa: «Iken, zla pə cakay anahan awan! Winen a nà, nə walak anan su go mer su way anga aday i dakan anan sləmay uno anà dō sə pəra ahay tə bahay a tinen ahay, aday anà dō sə Isəra'ila ahay re.

¹⁶ Nen a ta nga uno awan ni dakan anan dəce anahan a sa naa ga anga sləmay uno ata awan.»

¹⁷ Natiya, Ananiyas a zla àga Yudas ata kutok. A zla à gulom su doh ata nà, a dēfan alay pa nga anà Sol ta sa jan: «Sol, mərak uno, sə slənay nen à man anak nà, Bahay Yesu, dōwan a sa kak zek pə cəved à alay a iken apan ki nay à man a anan ata awan. A slənay nen nà, anga idé anak ahay tē təḃa, aday anga kâ njad Apasay Cəncan awan.»

¹⁸ Kwayan'a cəna, awan a a slahay i idé ana Sol ahay wa, kawa sliper sə dombana, idé anahan ahay tə təḃa kutok, a mbar. Sol a slabak, a ga baptisma.

¹⁹ Aday, a pa way sa pa, a njad məgala miza kutok.

Sol a wazay à Damas

Sol a njahay way sə luvon ahay mənjoek tə dō a Yesu ahay à Damas ata awan.

²⁰ Kwayan'a a dazlan sə wazay ù doh sə wazay sə Yahuda ahay, ta sa ja nà, Yesu nə winen Wan a Mbərom acəkan.

²¹ Dō sə sləne 'am anahan ataya fok, a gan atan masuwayan, ta wa: «Na wa, dōwan a anan nà, winen dō sa ga anan alay tu dō a Yesu ahay à Urəsalima ba? Aday həna a nay ahay à man a anan nà, anga aday i ban anan dō sə həran nga anà Yesu ahay, i zlan atan anan ayak anà bahay sə gəḃan dūngo anà way ahay re ba?»

²² Aya əna, Sol a njad apan məgala sə wazan anà Yahuda ahay à Damas ata awan. Sol a tavay apan njənjan ta sa ja nà, Yesu nə winen Almasihu. Dō ataya ta mbak apan sə mbicen 'am bay jiya awan.

²³ A njahay pə dəḃa anahan a wa əngal nà, Yahuda ahay ta ma anan 'am i zek ahay anga aday ti vad anan,

²⁴ aya əna, Sol nə kə sənək apan. Luvon tə ipec fok, Yahuda ahay tinen apan ti ba məsudoh sə wulen su doh ahay anga aday ti vad anan.

²⁵ Əna pə luvon a inde kutok, dō ana Sol ahay tə gəḃa anan à cəkarak inde, tə taray anan ahay uho tə liḃer à mufəlök sə dalam wa.

Ana Sol sa ma à Urəsalima ata awan

²⁶ Ana Sol sə dəzle à Urəsalima nà, a gan may sə japay tu dō a Yesu ahay à man ata awan. Əna hərra dō ataya fok tə jəjaran, anga sa jəka tə dīdek a, winen nà, dō a Yesu re nà, tə təmahak bay.

²⁷ Aya Barnabas kutok, winen a zəḃa anan Sol, ta zla pi zek à man su dō maslan a Yesu ahay. Barnabas a dakan atan anan nà, Sol kə canak anan anà Bahay Yesu pə cəved sa zla à Damas ata awan, aday Bahay Yesu dūkwən kə jak anan ahay 'am re. Aday dūkwən, Sol kə dākak anan anan ləbara a Yesu anà dō ahay à Damas mənjoəna ajəjar.

²⁸ Natiya, a ban pə winen ata wa kutok, Sol a japay tu do a Yesu ahay. A dazlan sa bar à wulen su doh sə Urəsalima ta sə dakay anan ləbara ana Bahay Yesu mənəna ajəjar.

²⁹ Winen apan i ja 'am, i vad awiy-away tə Yahuda sa ja 'am sə Gərek ataya awan, əna tinen ite ta gan may sa vad anan.

³⁰ Matanan, do a Yesu ahay tə sləne apan nà, ta zla anan Sol à Kaysariya, aday ta slan anan à Tarsus.

³¹ Pə dəba anahan a wa kutok, do a Yesu ahay pə daliyugo sə Yahudiya tə Galile aday ta sə Samariya fok, tinen mə njahay a nà, à zay inde, dəcə inde sabay kutok. Tə varan məgala i zek ahay, tə həran nga anà Bahay Yesu pac pac, Apasay Cəncan a a man atan anan mivəl u doh, aday abaslay a tinen a ma nga sə zəga apan.

Piyer a mbar anan Aneyas

³² Piyer nà, winen apan i zla kwa ta sə wura fok. Pə luvon a inde nà, a zla sa can ide anà do a Yesu ahay à Lida.

³³ A man ata kutok, a tan à nga anà dōwan a inde tə ngaman Aneyas, winen mə tēra à mēndak awan. Way sə ava jəmaakan, winen mə nahay awan. A mba apan sə slabak bay.

³⁴ Piyer a jan nà: «Aneyas, slabak! Yesu Almasihu kə mbərak iken. Fəday anan man sə nahay anak.» Cəna, a slabak kwayan'a.

³⁵ Natiya, do sə Lida tu do sə Saron ahay fok tə canan anà way ata nà, ta daf nga pə Bahay Yesu kutok.

Piyer a slabak anan Tabita à amac wa

³⁶ A Yafo nà, uwar a inde, tə ngaman Tabita, winen do a Yesu. Tabita a nan sa ja nà, «Miyak», kabay «Dorkas» ta 'am sə Gərek. Uwar ata a taa ga nə mer su way lele aya awan, a taa man zek anà do mətawak aya re.

³⁷ Pə luvon a inde, dəvac a ban anan Tabita, a mac. Tə banay anan məsinde awan, aday tə dəfak anan ayak u doh à sewene inde.

³⁸ Wulen su doh sə Yafo nà, dərən pi zek wa tə wulen su doh sə Lida bay. Anga nan, do a Yesu ahay à Yafo

tə sənək apan Piyer nə winen à Lida, ta slan do ahay cew à man anahan aday tā jan nà: «Kem, ənga haway əga manay bəse aday!»

³⁹ Piyer a sləne cəna, a zla tə tinen à Yafo.

Piyer a dazle cəna, tə lagay anan u doh à sewene pə cakay ana məsinde awan. Mədukway sə uwar ahay ta va anan Piyer tew, tinen apan ti yam, ta kan anan kəlmije tə zana ana Dorkas azar a winen sa tam à alay a winen tə sifa mba ataya awan.

⁴⁰ Piyer a rəzlay anan ahay do ahay uho. A dukwe gərmec aday a ga amboh. Coy, a mbəda 'am pə məsinde, a jan: «Tabita, slabak!» Tabita a təba ide ngurret, aday a canan a Piyer nà, a slabak, a njahay ziyaf.

⁴¹ Piyer a bənan alay, a man zek sə slabak. Pə dəba wa nà, a ngaman anà do a Yesu ahay tə mədukway sə uwar ahay, a kan atan anan Tabita winen tə sifa awan.

⁴² Natiya, ləbara ata a ta 'am à wulen su doh sə Yafo inde fok, aday do ahay bayak a tə dəfak nga pə Bahay Yesu.

⁴³ Piyer kə njahak à Yafo ata bayak awan, əga dōwan inde tə ngaman Simon, winen do sə kəfad ambar.

10

Mbərom a kan anan way anà Korneliyus

¹ Dōwan a inde tə ngaman Korneliyus à wulen su doh sə Kaysariya, winen bahay sə suje ahay à wulen ana suje sə Italiya ahay.

² Winen tu do su doh anahan ahay nà, tinen Yahuda ahay bay, əna tə dəfan apan anà Mbərom aday tə həran nga lele. A taa man zek anà do mətawak aya awan, aday a taa gan amboh anà Mbərom.

³ Pə luvon a inde sə suko kutok, i ga nə njamde maakan, Mbərom a kan anan way. A canan anà maslay a Mbərom njøk tə ide anahan. Maslay a Mbərom ata a nay pə cakay anahan, a jan: «Korneliyus!»

⁴ Korneliyus a canan anà maslay a Mbərom ata nà, zlawan a gan. A mbəfahan apan: «Ma sa ga anaw, bahay uno?»

Maslay a Mbərom a mbəfahan apan ite, a wa: «Mbərom kə slənek amboh anak, kə canak anan anà way anak sə varan anà dō mətawak a ataya awan. Ka zlak anan à nga à Mbərom, kə mbəfəkek iken à nga wa bay.

⁵ Həna nà, slan dō ahay à Yafo, tã saa ngaman ahay anà dōwan a sə ngaman Simon Piyer ata awan.

⁶ Winen àga dōwan a inde tē ngaman Simon, winen dō sə kəfəd ambar. Doh ana dōwan ata nə pa 'am sə bəlay.»

⁷ Maslay a Mbərom ata a zla way anahan kutok nà, Korneliyus a ngaman anà dō si mer su way anahan ahay cew tē apan suje anahan kərtek, winen dukwen, dō sə dəfan apan anà Mbərom lele.

⁸ Korneliyus a jan atan way a sə tēra ata fok, aday a slan atan à Yafo saa ngaman anà Piyer.

Mbərom a kan anan awan a inde anà Piyer

⁹ Sə sidew a nà, à man ipec inde, dō a Korneliyus ahay tinen bəse ti dəzle à Yafo. Əna, Piyer a ján pə zlukwad saa ga amboh.

¹⁰ May a dazlan sa han apan. Anga nan, a nan sa pa way. Tinen apan ti dan ahay way sa pa nà, Mbərom a kan anan ahay way.

¹¹ A ca ide à mburom nà, bagəbaga mburom nə mətəba awan, aday awan a inde kawa gwedere mə laway a à mburom ma ban a pə slaway anahan aya fuđo fok, aday winen apan i dazay ahay pə daliyugo. ¹² A zana ata inde nà, a canan anà gənaw ahay tē saray aya fuđo fuđo cara cara fok, pi zek tē way sa zla tē kutov ahay, aday tē məvuhom sa nga mburom ahay.

¹³ Piyer a sləne dūngo a a jan ahay, a wa: «Piyer, slabak! Gədan dūngo aday kà rac.»

¹⁴ Piyer a mbəfahan apan, a wa: «A'ay, Bahay uno. Kula na pak way ma

ga mənjadak a aday mə gafay 'am aya bay.»

¹⁵ Piyer a sləne dūngo ata asa, a wa: «Way a Mbərom sə tēra anan cəncan ata nà, kà saa jəka ma ga məsagar a bay!»

¹⁶ Awan ata kà mak ahay apan nà, saray maakan, aday zana ata a ma à mburom tətah kutok.

Piyer a zla àga Korneliyus

¹⁷ Piyer a ma nga sə cəce pi zek anahan a wa: «Way uno sə canan ata nə a nan sa ja nə maw?» A alay ata ite, dō maslan ana Korneliyus ataya tē njadək anan doh ana Simon ata awan, tinen uho pa 'am su doh.

¹⁸ Tē cəce tē məgalak awan, ta wa: «Waka mbəlok a inde tē ngaman Simon Piyer nà, winen inde à gulom su doh a anan ite daw?»

¹⁹ Piyer nà, dezenzen'e winen apan i jalay pə way ana Mbərom sa kan anan ata mba. Aya əna Apasay a Mbərom a jan: «Dō ahay inde uho maakan, tinen apan ti pəlay iken.

²⁰ Dazay kwayan'a, kà sa jalay awan anga sa zla tē tinen bay. Sə slənay atan ahay nà, nen awan.»

²¹ Piyer a dazay, a zla pə cakay a tinen, a jan atan: «Dōwan a kwanay sə pəlay ata nà, nen awan. Ki jen nə maw?»

²² Tē mbəfahan apan: «Sə slənay ahay manay nà, Korneliyus, winen bahay sə suje ahay. Winen dō didek awan, aday a dəfan apan anà Mbərom lele re. Yahuda ahay fok ta san apan zle winen dō lele awan. Maslay a Mbərom cəncan a a jan nà, à ngamak ayak àga winen aday i saa sləne 'am anak saa jan ata awan.»

²³ Piyer a tēma atan, a varan atan man sə nahay.

Sə sidew a kutok, Piyer a zla tu dō a Korneliyus ataya, aday tē azar su dō a Yesu ahay à Yafo kutok.

²⁴ A anjahay sidew kərtek anahan awan, tē dəzle à Kaysariya kutok. Korneliyus nà, ba kə gərak anan dō anahan ahay ta car anahan ahay sa ba anan gərekke agay.

²⁵ A alay a Piyer sə dəzlek ayak ata cəna, Korneliyus a haway apan sa naa təmahak anan ayak. A nay, a dukwen gərmec ü vo, a həran nga.

²⁶ Aya əna, Piyer a bənan alay a məndak wa, a slabak anan ta sa jan nə: «Slabak! Nen do zənzen a re asanaw?»

²⁷ Tinen apan ti kađ bala hus ta zla pi zek a gulom su doh. A man ata nə, Piyer a tan ayak a nga anə do ahay bayak a mə halay nga aya awan.

²⁸ A jan atan, a wa: «Kə sənən apan zle, manay Yahuda ahay, sə japay tu do kabay sa zla əga do aday winen Yahuda ahay itəbay ata nə, pəra a manay kə gafak umo apan 'am. Aya əna, Mbərom kə dəkak uno anan way həna aday nə ca pə kuwaya nə, do mənjadək a kabay do mə gafay 'am a sabay.

²⁹ Anga nan, həna nə ngamak ikwen ahay apan pə angamay a kwanay. Na jak sa jəka, ni nay ahay bay bay.» A jan atan kutok, a wa: «Na nak, ki jen nə ma kutok anaw?»

³⁰ Korneliyus a mbəđahan apan, a wa: «Kə gak way sə luvon maakan ahay, nen apan ni ga amboh, kəsłsla a alay a həna anan inde sə suko ü doh uno. A alay ata kutok, dəwan a ma pak zana a wuted ike ata a tavay pa 'am uno,

³¹ u jo, a wa: “Korneliyus, Mbərom kə slənek anan amboh anak, kə canak anan anə way anak sə varan anə do mətawak aya ata awan.

³² Həna nə, slən do ahay a Yafo, tə saa ngaman ahay anə dəwan a sə ngaman Simon Piyer ata awan. Winen əga dəwan a inde tə ngaman Simon, winen do sə kəfađ ambar. Doh ana dəwan ata nə pa 'am sə bəlay.”

³³ Anga nan, nə slənək ayak do sə ngamak ahay bəse, aday suse ka nak ahay acəkan. Aya kutok, manay a fok mə halak nga pa 'am a Mbərom həna, ma gan may sə sləne way ana Bahay a mənuko a sa gan may kə jan umo ata awan.»

Wazo a Piyer

³⁴ Natiya Piyer a dazlan sa ja 'am kutok, a wa: «Həna nə, nə sənək Mbərom a gəzla anan do ahay pi zek wa sabay kutok.

³⁵ Kwa abay a ga nə iken zahav wura wura fok aday kə həran nga anə Mbərom, ka gak mer su way lele fok cəna, ki zlan a nga anə Mbərom.

³⁶ Kə sənən apan zle, Mbərom a slənay ahay ləbara anahan nə, anə Isəra'ila ahay. A dəkən atan anan ləbara mugom a sə zay sa nay tə alay ana Yesu Almasihu, Bahay ana do ahay fok kəzlek.

³⁷ A dazlan ahay nə kwa pə ana Yuhana sa jan anə do ahay nə tə ga baptisma ata wa. Kwanay kə sənən pə way a sə təra pə dəba anahan a wa, pə daliyugo sə Galile, aday pə daliyugo sə Yahudiya.

³⁸ Yesu, do sə Nazaratu ata nə, Mbərom kə varak anan məgala tə Apasay Cəncan awan. Kə zlak kwa ta sə wura fok, kə gak mer su way lele aya awan, kə mbərak anan do ahay aday setene ahay sa ban atan ataya fok, anga Mbərom winen inde tə winen.

³⁹ «Sə side anan mer su way anahan sa ga a Urəsalima aday pə daliyugo sə Yahuda ahay a anan fok nə manay aya awan. Ta vađ anan ta sə laway anan pə dədom mə zləngəđ awan.

⁴⁰ Cəkəbay, pə luvon maakan sə amac anahan ata nə, Mbərom kə slabakak anan ahay a məke wa. Kə kak anan zek anə do ahay,

⁴¹ əna anə do ahay so bay. Kə kak umo zek anə manay do a Mbərom sə walay kwakwa sə side ləbara anahan ahay. Manay dəkwen, ma pak way, ma sak way pə kərtek a tə Yesu pə dəba sə aslabakay anahan a məke wa.

⁴² A jan umo nə, mə wazay anan ləbara mugom ata anə do ahay, mə ja nə, Mbərom a dək saa gan sariya anə do ma mac aya tu do sə uho ahay fok nə winen.

⁴³ Do maja'am a Mbərom ahay fok ta ja nə 'am anahan awan, ta wa: “Kuwaya dəwan a kə dəfak apan nga nə, Mbərom i pəsen anan ines ana-

han ahay, anga mægala sə sləmay anahan awan.”»

Do su kon azar aya tə njadək Apasay Cəncan awan

⁴⁴ Natiya, à alay a Piyer winen apan i ja 'am ata mba, Apasay Cəncan a a dazay pu do sə sləne wazo anahan ataya fok.

⁴⁵ Yahuda ahay à wulen su do sa daf nga pə Yesu ahay aday ta nay tatə Piyer jiya ataya, way ata a ma nga sa gan atan masuwayan, anga cəkəbay do su kon azar aya dukwen, Mbərom kə varak atan cəved sa njad Apasay Cəncan a re!

⁴⁶ Bina, tə sləne bine siwaw nà, tinen apan ti ja 'am ta 'am a aday dōwan a san bay ataya awan, tinen apan ti həran nga anà Mbərom. Anga nan kutok Piyer a wa:

⁴⁷ «Do a anaya ta njad Apasay Cəncan a nə kawa ana mənuko sa njad ata re. Dōwan a saa jəka tã njad sa ga baptisma bay ata nà, wayaw?»

⁴⁸ Natiya kutok, a wa tã gan atan baptisma tə sləmay ana Yesu Almasihu. Pə dəba anahan a wa nà, Korneliyus a cəce Piyer à njad sə njahay tə tinen luvon ahay əngal ite.

11

Piyer a təkəren anan ləbara sə way sə təra à Yafo ata anà do sə Urəsalima ahay

¹ Do maslan ahay tu do a Yesu ahay kwa aha pə daliyugo sə Yahudiya ataya tə slənek kwa do su kon azar aya dukwen tə təmahak 'am a Mbərom re.

² Natiya, Piyer a zla à Urəsalima kutok nà, do a Yesu aday tinen Yahuda ahay ataya ta man anan mungok,

³ ta wa: «Iken ka zla àga do sə pəra ahay aday ka pak ahay way sa pa pə kərtek a tə tinen jiga nə angamaw?»

⁴ Piyer a təkəren atan anan 'am ata, kwa pa sə dazlan a wa jiga fok cərah lele, a wa:

⁵ «À alay a nen à Yafo nà, nen apan ni ga amboh, aday Mbərom u ko anan ahay masuwayan sə way à cəen sə zūbay inde. Nə canan anà awan a inde kawa gwedere mə laway a à

mburom ma ɓan a pə slaway anahan aya fuɗo fok, aday winen apan i dazay ahay à man ata wa pə cakay uno.

⁶ Nə zəzor anan lele nà, nə canan anà gənaw ahay, way sə kiɓe ahay, way sa zla tə kutov ahay, tə məvuhom sa nga mburom ahay tinen uda fok.

⁷ «Nə sləne agungol sa 'am a ndəray ahay, u jo ahay nà: “Piyer, slabak! Gədan dongo, aday kà rac.”

⁸ «Aday nen nə mbəɗahan ayak apan, na wa: “A'ay, Bahay uno. Wita i ga zek bay, anga way mənjadək aya kabay way mə gafay 'am aya nà, kula kə sələmak à 'am uno bay.”

⁹ «Nə sləne agungol sa 'am ata u jo ahay mə slala cew awan, a wa: “Way a Mbərom sə təra anan cəncan ata nà, kà saa jəka ma ga məsagar a bay.”

¹⁰ Awan ata kà mak uno anan ahay 'am ata saray maakan, aday pə dəba anahan a wa gwedere ata a ma anan way anahan à mburom tətah.

¹¹ «À alay ata kutok, do ahay maakan ta zlak ayak à man uno a sə njahay ata awan. Tə slənək atan ayak à Kaysariya wa.

¹² Apasay a Mbərom u jo nà, nà zla tə tinen jiga awan, à su go gərwecwec bay. Do a mbərka həna anaya tə pəruho azar àga dōwan a inde.

¹³ Dōwan ata a jan umo, a wa a canan anà maslay a Mbərom a slərək ayak u doh anahan, a jan nà: “Slan do ahay à Yafo pə dōwan a inde tə ngaman Simon Piyer, à nay ahay àga iken.

¹⁴ Piyer sə dōwan ata i naa jak 'am sa tam iken tu do su doh anak aya təkə fok.”

¹⁵ «Natiya, à alay nen apan ni dazlan sa jan atan 'am nà, Apasay Cəncan a a dazay ahay patan kawa anahan sə dazay ahay puko kurre ata re.

¹⁶ Matanan, na may anan ahay 'am ana Bahay a nuko ma ja kurre ata, a wa: “Yuhana kà gak anan baptisma anà do ahay tə a'am, əna Mbərom i gak ikwen baptisma nà, tə Apasay Cəncan ata awan.”

¹⁷ Matanan kutok, Mbərom kə varak atan Apasay Cəncan awan,

kawa anahan sə varak uko ata, à mənuko dō sa daf nga pə Bahay a nuko Yesu Almasihu ata awan. Bina, abay kwanay kə jilen nà, nen ni mba apan sə gafan 'am anà Mbərom pə way anahan sa gan may sa ga ata tətə daw?»

¹⁸ Dō ataya tə sləne anan 'am a Piyer ata cəna, ta mak anan anan mungok sabay, aday tə həran nga à Mbərom, ta wa: «Mbərom kə varak anan cəved anà dō su kon azar aya aday tā yam pə ines a tinen ahay, tā njad sifa sa ndav bay ata re!»

Adazlan ana egliz à wulen su doh sə Antakiya

¹⁹ Pə dəba sa vad anan Etiyen ata wa nà, bahay sə Yahuda ahay ta ma nga sa ga anan alay tu dō a Yesu ahay tə mindel. Anga nan, azar su dō a Yesu ahay ta tak 'am à Urəsalima wa, ta zla kwa pə daliyugo sə Finikiya tə Kiprus aday à wulen su doh sə Antakiya. A alay a tinen apan ti zla ata nà, tə dakan anan ləbara a Yesu nə anà Yahuda ahay dəkdek.

²⁰ Əna azar su dō a Yesu ahay, tinen Kiprus ahay tə Siren ahay ataya, ta zla à Antakiya, tə dakan anan ləbara mugom a pə Bahay Yesu anà dō aday tinen Yahuda ahay itəbay ataya awan.

²¹ Dō ahay bayak a tə dəfak nga pə Bahay Yesu, tə təmahak sə pərahan azar, anga məgala a Mbərom a ga mer su way ù dō sə dəkay anan ləbara ataya inde.

²² Natiya, dō a Yesu à Urəsalima ataya tə sləne ləbara ata nà, ta slan Barnabas à Antakiya.

²³ Barnabas a dəzle à Antakiya kutok, a taslay mivél, anga a tan ayak à nga nà, Mbərom kə kak atan anan ahay sumor anahan. Natiya, a varan atan məgala aday tə pərahan azar à Bahay Yesu tə dīdek awan, aday tə mivél kərtek a re.

²⁴ Barnabas nà, winen dō lele awan. Winen ma rah a tə Apasay Cəncan awan, aday a daf nga pə Yesu tə mivél kərtek awan. Matanan, dō

ahay bayak a tə dəfak nga pə Bahay Yesu.

²⁵ Pə dəba anahan a wa nà, Barnabas a zla à Tarsus saa pəlay anan ahay Sol.

²⁶ A tan à nga kutok nà, ta nay ahay maya à Antakiya. Matanan, atə Barnabas tə Sol ta ga pi zek tu dō a Yesu ahay à man ata nà, ava daz. Tə tətakak anan anan way anà dō ahay bayak awan. A man ata wa kutok, tə dazlan sə ngaman anà dō a Yesu ahay nə dō ana Almasihu ahay, aday sləmay a tinen a təra matanan kwa aha kutok.

²⁷ A alay ata ite nà, dō maja'am a Mbərom ahay ta zla à Urəsalima wa à Antakiya.

²⁸ Dowan inde kərtek à wulen a tinen ata tə ngaman Agabus. Apasay a Mbərom a zlan à mivél inde, aday a slabak sə dəkay anan may məduwen awan i nay ahay pə daliyugo fok. May ata nà, a nay à alay a Kəlawdiyus winen bahay sə Ruma awan.

²⁹ Matanan, njavar a Yesu ahay à Antakiya ta ban 'am à wulen a tinen inde sə cakal way, kuwaya pə məgala anahan wa fok, aday sa man anan zek anà dō a Yesu ahay pə daliyugo sə Yahudiya ata awan.

³⁰ Pə dəba anahan a wa, ta ga anan way a tinen sa ban ata kutok. Ta slan anan atə Barnabas tə Sol saa varan dala ata anà məcəd sə egliz ahay kutok.

12

Dəce su dō a Yesu ahay kə zəgahak

¹ A alay ata nà, bahay a sə ngaman Hiridus ata a ban anan dō a Yesu ahay anga a nan sa ga atan alay tə mindel.

² A jan anà dō ahay tā vad anan Yakuba, mərak ana Yuhana tə maslalam.

³ A ca pə way anahan a sa ga ata a zlan à nga anà bahay sə Yahuda ahay cəna, a ban anan Piyer re. Way ata a təra nà, à alay sə azar uko sa da pen mə zlambar a bay ata awan.

⁴ A ban anan nà, a daf anan ù doh sə dangay, a jan anà suje ahay tā ba anan lele. Suje ahay ite, tə gəzla zek

fudō fudō, saray fudō. A nan anā Hiridus saa gan sariya pa 'am sē dō ahay fok pē dāba sē azar ūko sē Pasēka wa.

⁵ Matanan, Piye ma ban a à dangay, əna dō a Yesu ahay dukwen, tinen apan ti gan amboh anā Mbərom tē mindel anga Piye a re.

Maslay a Mbərom a təmay anan Piye ū doh sē dangay wa

⁶ Sē luvon a aday idē i cēde nā, Hiridus i i gan sariya anā Piye ata awan. Winen nē ma njak ahan a à wulen sē suje ahay inde cew, winen ma ʔan a tē calalaw ahay cew re. Suje aya inde dukwen, tinen apan ti ba pē alay sē məsudoh sa nay uho à dangay wa ata awan.

⁷ Cəna, maslay a Mbərom Ba Məduwen a inde a sləray, aday jiyjay a dav ū doh ata fok. Maslay a Mbərom ata a dangwazl anan Piye, a pədek anan, a jan: «Slabak bəse!» Cəna, calalaw ahay tē pəsak zek, tē slahay à alay a Piye wa.

⁸ Matanan, maslay a Mbərom ata a jan: «Juwad zek, pak təkarak anak ahay!» Piye a ga kətanən cəna, maslay a Mbərom ata a jan asa: «Juwad anan zana anak, aday zlumo.»

⁹ Ta nay maya tē Piye hus ahay uho ū doh sē dangay wa. Əna way ata a tərən nē kawa cən a zəʔan, bina kē sənək sa jəka dīdek a ata bay. ¹⁰ Tē takasay ahay man sē suje mama'am aya awan, tē takasay man sē suje mē slala cew aya re. Tē dəzley pē məsudoh sē rəslom sa nay uho ta day sē wulen su doh ata awan. Way sē tacay anan məsudoh ata a tēba zek tē alay anahan a pangaya. Ta nay uho kutok. Ta zla maya pē kərtek a hus pē mægəzləga cəved cəna, maslay a Mbərom ata a mbəsak anan Piye taayak, a zla way anahan.

¹¹ Matanan, Piye a san pi zek kutok, a wa: «Həna nē sənək dīdek a kutok! Cəkəbay Bahay a nuko kē slənək maslay anahan sa tam nən à alay ana Hiridus wa, aday a tam nən à way ana bahay sē Yahuda ahay sa gan may tū go ataya wa fok re.»

¹² A san anan way a sē tərən ata lele cəna, a zla əga Mariyama may ana Yuhana sē ngaman Markus ata awan. Dō ahay bayak a tinen apan ti ga amboh à man ata awan.

¹³ Piye a jan atan ayak 'am uho wa. Dəna inde a ga mer su way à man ata tē ngaman Rodi a zla saa cay anan dōwan a awan.

¹⁴ A sləne dūngo sa 'am ana Piye cəna, a taslay mivəl bayak a tē mindel, əna kē mbədəkek anan à nga wa sē tēba anan məsudoh. A zla saa jan anā dō ahay mē halay nga ū doh ataya nē, Piye winen mē tavay a uho.

¹⁵ Tē mbədahan apan, ta jan: «Nga a vawak daw?»

Əna a jan atan nā: «Tē dīdek a nā, winen awan!»

Ta jan kutok: «Kak matanan acəkan nā, tiya nē maslay anahan a sa kak zek.»

¹⁶ Əna Piye kē mbəsakak sa jak ayak 'am uho wa bay. Tē tēʔan ayak wa məsudoh, tē canan anā Piye cəna, a gan atan masuwayan.

¹⁷ A kan atan ayak alay anga aday tē saa bəbal awan bay. A dakan atan anan Bahay Yesu a təmay anan ū doh sē dangay wa nē kəkəməw ata awan. A jan atan, a wa: «Jen anan 'am anā atə Yakuba tu dō azar aya awan.» A zla wanahan à man hinen.

¹⁸ Idē a cēde cəna, suje ahay ta ma nga sē cəce pi zek ahay wa: «Piye a tēra nē maw?» Way ata a wusen atan nga bayak awan.

¹⁹ Hiridus a wa tē pəlay anan, əna tē njadək anan bay. Anga nan, Hiridus a gan sariya anā suje ataya, a wa tē vad atan fok.

Natiya, Hiridus a slabak à Yahudiya wa, a zla wanahan à Kaysariya, a njahay à man ata awan.

Amac ana Hiridus

²⁰ Hiridus a ga mivəl pu dō sē Tirus tē Sidon ahay fok. Tinen ite, tē halay nga, ta zla saa kaɖay bala tē winen awan. Ta lah sē mbədahan alay anā 'am tē Bəlastus, winen bahay nga sē gala ana bahay. Pē dāba anahan a wa, ta zla à man ana Hiridus saa zlah anan məlmal a tinen tē winen. Anga

dó a tinen ahay tə sukom ndaw nə pə daliyugo anahan a wa.

²¹ Luvon ana Hiridus a sa daf ata a dazley ahay cəna, a pak zana sə bahay anahan pi zek, a njahay pa man sə njahay sə bahay anahan, a jan atan 'am a kutok.

²² Do ahay ta zlah əndom, ta wa: «Sa ja 'am a anan nə dó zənzen a bay, mbərom!»

²³ Natiya, maslay a Mbərom a a dəcən à Hiridus tə dəvac, anga kə hərək anan nga anà Mbərom bay. Asan ahay tə wahan i zek inde, ta pan anan way sə kutov ahay, a mac.

²⁴ 'Am a Mbərom nə, a ta 'am, aday dó a Yesu ahay ta ma nga sə zəga apan pa 'am pa 'am.

²⁵ Atə Barnabas tə Sol ite nə, ta ndav anan mer su way a tinen à Urəsalima wa nə, ta zla pə kərtek a tatə Yuhana sə ngaman Markus ata awan, ta ma à Antakiya.

13

Do a Yesu ahay à Antakiya ta slan atə Barnabas tə Sol saa wazay anan 'am a Mbərom

¹ A wulen su dó a Yesu ahay à Antakiya nə, dó maja'am a Mbərom ahay inde tu dó sə tətakan anan 'am a Mbərom anà dó ahay inde. Do ataya nə, atə Barnabas, Simiyon tə ngaman wan dədədem, Lukiyus dó sə Siren, Manahen dōwan a ta har maya tə Hiridus bahay sə Galile ata awan, aday tə apan Sol kutok.

² Pac a inde tinen apan ti həran nga anà Mbərom, ti ga sumaya, Apasay Cəncan a a jan atan: «Wilen uno atə Barnabas tə Sol anga mer su way a nen sə ngaman atan apan ata awan.»

³ Ta ga sumaya, ta gan amboh anà Mbərom lele cəna, tə dəfan alay pa nga anà atə Barnabas tə Sol. Ta slan atan saa ga mer su way ata kutok.

Atə Barnabas tə Sol tə wazay à Kiprus

⁴ Matanan kutok, Apasay Cəncan a a slan anan atə Barnabas tə Sol. Ta zla à Selewkiya, à man ata wa, ta ján à

kwalalan inde sa zla à Kiprus, kon a aday winen à bəlay inde ata awan.

⁵ Tə dazle à Salamiya nə, tə wazay anan 'am a Mbərom ù doh sə wazay ana Yahuda ahay cara cara. Yuhana sə ngaman Markus ata winen tə tinen sa man atan zek.

⁶ Tə takas kon ata nə, tə dazle à wulen su doh sə Pafos. A man ata ta tan à nga anà dōwan a inde tə ngaman Bar-Yesu. Dōwan ata nə, Yahuda ahay, aday a wa winen dó maja'am a Mbərom. Əna cəkəbay winen maram awan.

⁷ Bar-Yesu ata nə, winen car ana Sergiyus Pawlus, guverner sə Kiprus ata awan. Guverner ata dukwen, dó ma san way a tə mindel. A ngaman anà atə Barnabas tə Sol əga winen awan, anga a nan sə sləne 'am a Mbərom.

⁸ Aya əna, Bar-Yesu, maram a tə ngaman Elimas re ata, a vəze patan, anga a nan guverner à təra dó a Yesu bay.

⁹ Əna Sol sə ngaman Pol re ata, winen ma rah Apasay Cəncan a, a zəzor anan dōwan ata, a wa:

¹⁰ «Wan ana Fakalaw! Ki njəkan uda anà dó ahay fok nə tə mungwalay, a nak sa ga vəram tə way didek aya fok. Kə pəlay sə mbəda anan didek a Bahay Mbərom à təra 'am sə mungwalay hwiya nə angamaw?»

¹¹ Həna Bahay Mbərom i kəta iken. Ki hurof, alay a mənjoek ki canan anà jiyjay sa pac bay.»

Cəna, Bar-Yesu sə dōwan ata, kə hurfok acəkan, takədimbom, a canan anà way ahay sabay. A pəlay dó sə bənan alay agay.

¹² Guverner a ca pə way a sə təra ata cəna, a daf nga pə Yesu, anga atətak way sa 'am a Bahay Yesu a gan masuwayan.

Pol a wazay à Antakiya sə Pisidiya

¹³ Atə Pol tu dó anahan ataya, ta ján à kwalalan inde à Pafos, ta zla à Perge pə daliyugo sə Pamfiliya. Yuhana sə ngaman Markus re ata nə, a mbəsak atan, a ma way anahan à Urəsalima.

¹⁴ Tinen ite tə slabak à Perge wa, ta zla à wulen su doh sə Antakiya sə

Pisidiya. Pə luvon sa man uda nà, ta zla ù doh sə wazay ana Yahuda ahay, tə njahay à man ata awan.

¹⁵ Pə dəba sə jinge Deftere sə Tawrita tə Deftere su dō maja'am a Mbərom ahay wa nà, dō sə lavan nga anà doh sə wazay ahay ta jan anà atə Pol nà: «Mərak ahay, hinahibay 'am a kwanay inde sə varan məgala anà dō ahay nà, kà naa jen.»

¹⁶ Pol a slabak, a cakaf alay aday dō ahay tã pak sləmay, a jan atan, a wa: «Isəra'ila ahay pi zek tu dō su kon azar aya sə həran nga anà Mbərom ataya awan, pəken uno sləmay aday!

¹⁷ «Mbərom ana Isəra'ila ahay sə həran nga ata nà, kə walak anan bije a mənuko ahay. Kə hərak anan Isəra'ila ahay à alay a tinen à Misra ata awan, aday a təmay atan à Misra wa tə məgala anahan məduwen awan.

¹⁸ Kə səmak anan à anjahay a tinen à kiḃe ava kwa kuro fudō.

¹⁹ Kə lizek anan bahay ahay cuwḃe pə daliyugo sə Kanana wa, aday a varan anan kon ata anà dō anahan ahay kutok.

²⁰ Way ata fok a təra nà, i ga ava səkat fudō tə kwa kuro dara (450). Pə dəba wa kutok, Mbərom kə varak atan ahay bahay nga ahay hus ahay alay ana dō maja'am a Mbərom Samiyel.

²¹ «Pə dəba anahan a wa asa tə cəce bahay pə Mbərom wa, a varan atan Sol wan ana Kis, dō sə zahav ana Benyamin. Kə njahak bahay a ava kwa kuro fudō.

²² Mbərom a lar a wa Sol nà, a daf uda Dawuda, a ga bahay. Mbərom a ja pə Dawuda, a wa: “Na ca pə Dawuda wan ana Yisa nà, kà zlak uno à nga, i ga way su zlo à nga ahay fok re.”

²³ «Pə slala ana Dawuda ata kutok, Mbərom a varan anà Isəra'ila ahay dō sa tam dō kawa anahan sə zlapay anan kwakwa ata awan. Dowan ata nà, winen Yesu.

²⁴ A alay a Yesu kə dazlak anan anà mer su way fan bay ata nà, Yuhana dō sa gan baptisma anà dō ahay kə

wazak anan anà Isəra'ila ahay fok tə mbəda 'am pə Mbərom, tə mbədahan loen anà ines ahay, tã ga baptisma.

²⁵ Yuhana ata i sa ndav anan mer su way anahan kutok nà, a jan anà dō ahay, a wa: “A ga pikwen nà, nen wayaw? Nen dō a kwanay sa taa ba ata bay. Dowan a inde i nay ahay à dəba uno wa mba. Dowan ata dukwen, na slak kwa sə pəsakan anan liḃer sə təkarak anahan bay.”»

²⁶ Pol a pərahan anan azar ta sa ja, a wa: «Mərak uno ahay, zahav ana Ibərahima pi zek tu dō su kon azar aya sə həran nga anà Mbərom ataya, Mbərom a slənay ahay ləbara sə dəkay anan, a tam nuko nə kəkəməw ata nà, anà mənuko awan.

²⁷ Dō sə Urəsalima tə məcəd a tinen ahay ta taa jinge 'am ana dō maja'am a Mbərom ahay nə pac pac pə luvon sa man uda awan. Əna tə sənək Yesu a nə winen dō sa tam dō bay. Aday dukwen, à alay a tinen sa gan sariya anà Yesu ata nà, ta gak kawa ana dō maja'am a Mbərom ahay sa ja ataya awan.

²⁸ Kwa abay à ga nə ta tak anan à nga pə ines a tədə sa vad anan apan ata bay dəp nà, ta jan anà Pilatu nà, à vad anan.

²⁹ Ta ndav anan sa gan kawa ana Deftere a Mbərom sa ja apan ataya fok nà, tə dazay anan pə dədom wa, tə dəfak anan ayak à jəvay inde.

³⁰ Əna Mbərom a pədəkey anan à wulen su dō ma mac aya wa.

³¹ Luvon ahay bayak awan, winen apan i kan zek anà dō anahan a sa taa bar pi zek ataya awan. A dazlan ahay à Galile wa hus ahay à Urəsalima. Tinen dō sə šide anan à wulen sə Isəra'ila ahay inde kutok.

³² «Manay nà, ma nak ikwen anan ahay nə tə ləbara mugom ata awan, kawa sa ja nà, way a Mbərom sə zlapan anan anà bije a mənuko ahay ataya nà,

³³ kà gak uko anan anà mənuko, wan a tinen ahay, ta sə slabakay anan ahay Yesu a məkə wa. A təra kawa ana Jabura 2 sa ja, a wa:

* 13:33 Ca pə Jabuura 2.7.

“Iken nə wan uno.
Biten nə tərək bəbay anak.*”

³⁴ «Mbərom a slabakay anan à məkə wa aday i mac sə wuslay ite sabay. Bina 6a kà jak, a wa:

“Tə didek a nà, ni varak ikwen way uno cəncan a sə zlapan anan anà Dawuda ataya awan.†”

³⁵ «Asa, kawa ana Deftere sa ja à man hinen, a wa:

“Ki mbəsak anan do anak cəncan a à wuslay à məkə inde bay.‡”

³⁶ «A ja 'am ata nə pə Dawuda bay, bina Dawuda kà gak anan mer su way ana Mbərom à wulen ana do anahan ahay nà, kə məcak, ta lak anan pə cakay ana bije anahan ahay, kə wuslak.

³⁷ Əna dowan a Mbərom sə slabakay anan à məkə wa ata nà, kə wuslak itəbay.

³⁸ «Mərak uno ahay, sənən anan tə didek a nà, mə dəkək ikwen anan 'am sə pəse ines nà, anga Yesu. Bina Tawrita ana Musa kà mbak apan sə tərəkə kwanay do didek aya pa 'am a Mbərom bay.

³⁹ Əna kuwaya kə dəfak nga pə Yesu cəna, kə tərək do didek a pa 'am a Mbərom kutok.

⁴⁰ Aya əna, gen anan nga i zek lele, bina way ana do mājə'am a Mbərom ahay sa ja a anan ata à saa njad kwanay bay, bina a wa:

⁴¹ “Cen apan, kwanay do sə kədey anan Mbərom ahay!

Mbərom a ja nà, à gak ikwen masuwayan, aday kī zlen saa lize! Anga à alay a kwanay tə sifa aya mba ata nà, kwa à ga nə dowan a inde 6a kə dəkək ikwen anan dəp nà,

ni kəta kwanay tə cəved si mer su way a aday kwanay saa ngam sa daf apan nga bay ata awan.§”

⁴² A alay a atə Pol tə Barnabas ti zla way a tinen u doh sə wazay ana Yahuda ahay wa ata nà, do ahay ta wa, t̄a may ahay pə luvon sa man uda awan asa, anga aday t̄ə pərahan

anan azar sə dakan atan anan 'am ata awan.

⁴³ Do ahay ta ta 'am nà, Yahuda azar aya tu do sə pərahan azar anà pəra a tinen ahay bayak a ta zla pə kərtek a tatə Pol tə Barnabas. Tinen ite tə varan atan məgala ta sa jan atan nə t̄ə tavay à sumor a Mbərom inde.

⁴⁴ Luvon sa man uda a sla cəna, ta ma u doh sə wazay asa, zek məduwen su do a fok a nay à wulen su doh wa sə sləne 'am a Mbərom.

⁴⁵ Aya əna, bahay sə Yahuda ahay tə canan anà man su do ata nà, ta ga sərək pə atə Pol tə Barnabas. Anga nan, pa 'am anahan sa ja fok cəna, tə vədən uway, tə gənanan.

⁴⁶ Əna, atə Pol tə Barnabas ta jan atan 'am mənəna zlawan, ta wa: «Təktek mi lah sa jak ikwen 'am a Mbərom anà kwanay Yahuda ahay aday. Əna kak a nak ikwen bay aday kə bayiken nə ki njiden sifa sa ndav bay ata bay nà, mi mbəsak kwanay, mi i jan anan 'am ata anà do su kon azar aya awan.

⁴⁷ Bahay a manay a jan umo nə matanan, a wa:

“Nə dəfak iken jiyjay sə dəvan anà do su kon ahay fok.

Ki tərəkə do sə dakan anan cəved sa tam anà do sə daliyugo ahay kwa aha fok.*”

⁴⁸ Do su kon a azar ataya tə sləne 'am ataya cəna, tə taslay anan mivəl, tə həran nga anà Mbərom lele anga 'am anahan. Do a mə walay aya saa njad sifa sa ndav bay ataya fok, tinen tə dəfak nga pə Yesu.

⁴⁹ Ləbara ana Bahay Yesu a ta 'am kwa aha pə daliyugo ata awan.

⁵⁰ Aya əna, bahay sə Yahuda ahay tə buwtay anan mivəl su do məduwen aya à wulen su doh ata inde, pi zek tə uwar zlile aya sə həran nga anà Mbərom aday tinen Yahuda ahay bay ataya awan. Tə dazlan sa ga anan alay tə atə Pol tə Barnabas, tə rəzlay atan ahay u kon a tinen wa.

⁵¹ Matanan kutok, atə Pol tə Barnabas tə bəzlam anan morbodok sə

† 13:34 Ca pə Esaaya 55.3. ‡ 13:35 Ca pə Jabuura 16.10. § 13:41 Ca pə Habakuk 1.5. * 13:47 Ca pə Esaaya 49.6.

yugo pə saray a tinen ahay wa. Ta zla way a tinen à wulen su doh sə Ikoniya.

⁵² Njavar a Yesu ahay à Antakiya sə Pisidiya ite tə taslak mível bayak a, tinen ma rah Apasay Cəncan aya fok.

14

Atə Pol tə Barnabas tə wazay à Ikoniya

¹ A wulen su doh sə Ikoniya, atə Pol tə Barnabas ta zla ù doh sə wazay ana Yahuda ahay, tə wazay kawa ana tinen sə kukwa ata re. Yahuda ahay pi zek tu do su kon azar aya bayak a tə dəfak nga pə Yesu anga wazo a tinen ata awan. ² Əna Yahuda azar aya ite ta ngam sa dəf apan nga a itəbay. Tə buwtay anan mível su do su kon azar ataya aday tã nan ide anà do sa dəf nga pə Yesu ataya awan.

³ Atə Pol tə Barnabas tə njahak à man ata nə mənjoek bay, tə dəkay anan 'am a Bahay Yesu nə mənjenja zlawan. Winen a dukwen kə varak atan mägala sa ga way masuwayan aya sə dəkay anan nə way a tinen sə dəkay anan pə sumor a Mbərom sa gan anà do ahay nə, didek awan.

⁴ Do sə wulen su doh ahay fok tə gəzlak zek day ahay cew anga 'am a tinen ataya awan: Do a əngal ta zla ta day su do maslan ahay, azar aya ite ta zla ta day sə Yahuda ahay.

⁵ Matanan kutok, do su kon azar aya pi zek tə Yahuda ahay tə maced a tinen aya fok, tə pəlay wurwer sa ga atan alay tu do maslan ahay ta sa tar atan tu kon.

⁶ Do maslan ahay tə sləne cəna, ta haw way a tinen ù kon sə Likoniya, ta zla à wulen su doh sə Listəra aday à Derbe, aday ta man ataya fok.

⁷ A man ataya dukwen tə pərahak anan azar sə wazay anan ləbara mugom awan.

Atə Pol tə Barnabas tə wazay à Listəra

⁸ A wulen su doh sə Listəra ata awan, dowan a inde saray anahan

ahay cew maya ma mac aya awan. Winen vədal a kwa sə wahay anahan, kula kà zlak tə saray anahan ahay itəbay.

⁹ Winen nə, winen apan i sləne wazo ana Pol. Pol a zəzor anan, a canan anà adaf nga anahan ata nə, i mbar anan.

¹⁰ Anga nan, a jan tə məgalak a, a wa: «Slabak, tavay!» Dowan ata a slabak hərom, a dazlan sa zla tə saray anahan ahay kutok.

¹¹ Do ahay tə canan anà way ana Pol a sa ga ata nə, tə dazlan sa zlah ta 'am a tinen Likoniya ahay, ta wa: «Mbərom ahay tə tərak kawa do zənzen aya, aday ta nak əga mənuko!»

¹² Barnabas nə, ta wa winen nə Zewus, Pol dukwen ta wa winen nə Hermes, anga sa taa ja 'am nə winen.*

¹³ Doh sə pəra a tinen anga Zewus ata nə, ma han a nə zad tə wulen su doh. Do sə gədan dundo anà way anga Zewus ata, a gəbay ahay guson sa sla ahay, a pak patan daslam sə way mə verez aya, a nay anan pə məsudoh sə wulen su doh ata awan. Tinen pə kərtek a tə do ahay, a nan atan sə waslan way anà do maslan ahay.

¹⁴ Atə Pol tə Barnabas tə sləne sa jəka ti varan atan way matanan ata nə, tə ngəraw anan zana ahay pi zek wa, ta haw way a tinen à wulen sə do ahay inde, tə azlah awan, ta wa:

¹⁵ «Kwanay do ahay, ki gen matanan nə, angamaw? Manay dukwen do zənzen aya kawa kwanay. Ma nay ahay nə sə dəkak ikwen anan nə ləbara mugom awan, aday kə mbəsiken sa ga pəra kəriya ataya, kə təmihen Mbərom bahay sə sifa ata awan, winen do sə ndakay bagəbaga mburom, tə daliyugo, tə bəlay ahay, aday tə way a uda ataya təke fok.

¹⁶ Kwakwa ata nə, kə mbəsakak anan do su kon azar aya tə pərahan azar anà way sə mível a tinen ahay.

¹⁷ Kwa matanan ata dukwen, winen apan i ka zek ti mer su way

* **14:12** Pə Gərek ahay nə, Zewus winen bahay sə mbərom ahay, aday Hermes ite nə, do maslan a tinen pə cakay sə mbərom a tinen ahay.

anahan lele aya awan. Winen apan i gak uko iven. A nah anan way ahay tē alay awan. A varak uko way sa pa. A taslak uko anan mivel.»

¹⁸ Ta 'am ataya dukwen, kà dak anan 'am anà atē Pol tē Barnabas sē gafan 'am anà man su dō a sē waslan atan way kawa tinen mbərom ahay ata hwiya.

¹⁹ Yahuda azar aya ta nay ahay nà, kwa à wulen su doh sē Antakiya sē Pisidiya wa tē wulen su doh sē Ikoniya wa. Tē pēkan 'am anà man su dō awan, aday ta tar anan Pol tu kon. Tē ngəza anan Pol à wulen su doh wa, a ga patan nē kē mēcak coy.

²⁰ Əna dō a Yesu ahay tē halay apan nga cəna, a slabak, a ma à wulen su doh asa. Ide a cəde sidew a nà, ta zla way a tinen tē Barnabas à Derbe.

Atē Pol tē Barnabas ta ma à Antakiya pē daliyugo sē Siriya asa

²¹ Atē Pol tē Barnabas tē wazay anan ləbara mugom a à Derbe, aday dō ahay bayak a tē tēmahak sa daf nga pē Yesu. Pē dəba anahan a wa, ta ma a Listəra tē Ikoniya, tē Antakiya sē Pisidiya.

²² Tē varan mēgala anà dō a Yesu ahay à man ataya awan, anga aday tē pərahan azar sa daf nga pē Yesu tē mivel kərtek awan. Aday ta wa: «Di zla à bahay a Mbərom nē tē dāce ahay bayak awan.»

²³ A man ana dō a Yesu ahay sē halay nga ataya fok, tē dəfan atan mēced sē egliz ahay. Ta ga sumaya, ta ga amboh, aday tē mbəsak atan à alay inde anà Bahay Yesu a tinen a sa daf apan nga ata awan.

²⁴ Tē takas pu kon sē Pisidiya wa nà, tē dēzle pē daliyugo sē Pamfiliya.

²⁵ Tē wazay anan ləbara mugom a à wulen su doh sē Perge, aday ta zla way a tinen à wulen su doh sē Ataliya.

²⁶ A Ataliya wa kutok, ta ján à kwalalan inde sa zla way a tinen à Antakiya pē daliyugo sē Siriya maza awan, man a dō ahay sē mbəsak atan à alay ana Mbərom inde, aday à gan atan sumor sa ga mer su way anahan

ata awan. Mer su way ata dukwen, tē ndəvak anan kutok.

²⁷ Tē dēzle à Antakiya kutok nà, tē halan nga anà dō a Yesu ahay, tē dakan atan anan way a Mbərom sa ga tē tinen ataya fok. Ta jan atan nē Mbərom kē tēbak anan cəved anà dō su kon azar aya aday tē daf nga pē Yesu.

²⁸ Tē njahak à man ata pi zek tu dō a Yesu ahay kiya bayak awan.

15

Ahalay nga mēduwen a à Urəsalima

¹ Dō sē Yahudiya azar aya ta zla à Antakiya, tē dazlan sē dakan anan way anà mərak ahay, ta wa: «Kak kē gəden mēdəndalas bay cəna, ki tēmen bay! Si ki gəden mēdəndalas kawa ana Tawrita a Musa sa ja aday.»

² Atē Pol tē Barnabas ta kad apan bala bayak a tu dō ataya, tē tēre dadokdokkwe. Anga nan ta ja à wulen a tinen aya inde nà: «Waluko dō ahay, atē Pol tē Barnabas pi zek tu dō azar aya, tē zla à Urəsalima saa cəce 'am ata pu dō maslan a Yesu ahay wa tē mēced sē egliz ahay wa aday.»

³ Anga nan kutok, dō a Yesu ahay à man ata ataya ta slan atan à Urəsalima. Tinen apan ti zla tē daliyugo sē Finikiya tē Samariya nà, ta jan anà dō a Yesu ahay nē dō su kon azar aya dukwen tē dəfak nga pē Yesu. Ləbara ata a varan atan ataslay mivel.

⁴ Atē Pol tē Barnabas tē dēzle à Urəsalima nà, dō maslan ahay tē mēced sē egliz ahay, pi zek tu dō a Yesu ahay fok tē tēma atan. Tē təkəren atan way ana Mbərom sa ga tē tinen ataya fok.

⁵ Əna dō a Yesu ahay aday tinen Farisa ahay ata tē slabak, ta wa: «Tēde, əna si dō su kon azar ataya tē ngam sa gad mēdəndalas aday tē pərahan azar anà Tawrita a Musa re aday.»

⁶ Dō maslan ahay pi zek tē mēced sē egliz ahay tē halay nga, tē wudeh anan 'am ata awan.

⁷ Tə njahak pa 'am ata nə mənjoek bay, Piyer a slabak, a wa: «Mərak uno ahay, kə sənən zle lele, kwakwa nə, Mbərom kə walak nen à wulen a kwanay wa sə wazan anan ləbara anahan mugom a anà do su kon azar aya, anga aday tē sləne anan, tā dəf apan nga.

⁸ Matanan, Mbərom, do sa san mivəl sə do ahay fok ata, a dəkay anan nə kə təmahak anan do su kon azar ataya ta sə varan atan Apasay anahan Cəncan a, kawa anahan a sə varak uko anan anà mənuko ata re.

⁹ Mbərom nə, kə gəzlak mənuko pi zek wa itəbay. Kə pəsek atan anan inə a tinen ahay anga tē dəfak apan nga.

¹⁰ A nak ikwen sa ca mazan pə Mbərom wa ta sə tavakan atan way ma ba kawa wita nə angamaw? Dowan inde kə mbak apan sə dəfan apan anà Tawrita ata kulibay. Kwa mənuko, kwa bije a mənuko ahay, də mbak ahay apan sə dəfan apan bay re.

¹¹ A'ay! Kawa ana Bahay a mənuko Yesu sa gak uko sumor aday sa tam ata nə, tinen dukwen ti tam nə anga sumor anahan ata re.»

¹² Pə dəba anahan a wa, man su do fok a njahay tətətemme sə sləne way ana atə Barnabas tə Pol sa jan atan ata awan. Tə sləne way ana Mbərom sa ga masuwayan aya tu do maslan ataya à wulen su do su kon azar aya ata awan.

¹³ Ta ndav anan sə təkər 'am ata cəna, Yakuba a slabak ite, a wa: «Mərak uno ahay, pəken sləmay lele.

¹⁴ Həna Simon Piyer a jak uko nə Mbərom kə dazlak anan sa gan nga anà do sə daliyugo ahay ta sə walay do ahay à wulen a tinen wa sə təra anan do anahan aya awan.

¹⁵ Do maja'am a Mbərom ahay tə vinde kawa winen ata awan, ta wa:

¹⁶ «Mbərom Fetek a wa:

Pə dəba wa ni may ahay, ni han anan doh ana bahay Dawuda ma mbazl ata awan.

Kwa kə tərak rəgay coy dəp nə, ni ndakay anan asa.

¹⁷ Matanan, do azar aya fok, do su kon azar aya nen sə walay atan sə təra do uno ahay ataya fok, ti pəlay nen.*

¹⁸ Həna anan nə, 'am uno awan, nen Mbərom Fetek do sa kay anan way ata kwakwa.»

¹⁹ Yakuba a ja asa, a wa: «Pi nen nə, dē vawan nga anà do su kon azar aya sə mbəda 'am pə Mbərom ataya bay.

²⁰ Suwan sə vinden atan ayak nə, tā pa way mənjadak aya mə varan a anà pəra ahay ata bay, tā ján uho bay, tā rac sluwed sə way mə ngərew angərew ataya bay, tē sləba mez bay re.[†]

²¹ Anga Tawrita a Musa nə, do ahay tinen apan ti wazay anan kwa həna kabay à wulen su doh ahay fok, hus ahay həna bidaw? Tinen apan ti jinge anan u doh sə wazay ahay pə luvon sa man uda fok re.»

Ta slan derewel anà do a Yesu ahay aday tinen do su kon azar aya ata kuto

²² Pə dəba anahan a wa, do maslan ahay tə məcəd sə egliz ahay tu do a Yesu ahay fok, ta ban 'am sə walay do ahay à wulen a tinen wa sa slan atan à Antakiya pə kərtek a tatə Pol tə Barnabas. Tə gəba Yudas inde, tə ngaman Barsabas re, tinen tə Silas, tinen do tə mazlaə aya à wulen su do ana Yesu ahay inde.

²³ Ta slan atan tə derewel à alay inde. Derewel ata a ja nə:

«Manay do maslan ahay, tə məcəd sə egliz ahay, mərak a kwanay ahay, ma jak ikwen ayak 'am anà kwanay mə təra do a Yesu aya à wulen su do su kon azar aya aday mə njahay aya à Antakiya tə Siriya tə Silikiya ataya awan.

²⁴ «Mə slənek do a manay ahay inde ta zlak ayak əga kwanay, tə vawak ikwen nga ta 'am a tinen ahay bayak awan. Əna, manay sə slənak atan ayak bay.

* **15:17** Ca pə Amos 9.11-12. † **15:20** Ca pə Farillaaji Lewiŋko'en 18.6-18, 17.10-16.

²⁵ Anga nan, mə halay nga, mə walay do ahay, mi slənak atan ayak àga kwanay kutok. Ti zlak ayak tatə Barnabas tə Pol, car a manay ahay.

²⁶ Tinen nà, tə zukwa lize anan sifa a tinen anga sləmay ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu.

²⁷ Anga nan, mə slənak ikwen ayak atə Yudas tə Silas, ti jak ikwen nə way a manay sə vindek ikwen ayak həna ataya kərtek awan.

²⁸ «Kà zlak anan à nga anà Apasay Cəncan a aday anà manay a re, mə zəgahak ikwen anan apan awan maza bay, si 'am a həna anaya awan:

²⁹ Kə rəcen sluwed sə way mə waslan a anà pəra ahay bay, kə sləben mez bay, kə rəcen sluwed sə way mə ngərew a angərew bay, kə jənen uho bay re. Kə mbəsiken way ataya nə, ki gen way lele aya awan.

«Njihen zay!»

³⁰ Ta slan anan do ataya, ta zla à Antakiya kutok. Tə dəzle à man ata cəna, tə halan nga anà do a Yesu ahay, tə varan atan anan dərəwel a sə manan kutok.

³¹ Tə jinge anan dərəwel ata cəna, a varan atan ataslay mivəl bayan a, anga kə varak atan məgala bayak a re.

³² Atə Yudas tə Silas ta jan atan 'am sa man atan zek ahay bayak a, tə varak atan məgala lele, bina tinen do maja'am a Mbərom ahay.

³³ Tə njahay à man ata zərat lele nà, do a Yesu ahay tə lagay atan, aday ta jan atan nə tē dəzle tə zay. Ta ma à man ana do sə slənay atan ataya awan. [

³⁴ Əna Silas ite nà, a njahay à man ata awan.]

³⁵ Aya əna, atə Pol tə Barnabas ite, tə njahay à Antakiya. Tinen pə kərtek a tu do a Yesu azar aya tə dakan atan anan aday tə wazan atan anan 'am a Bahay a mənuko Yesu.

Atə Pol tə Barnabas tə gəzla nga

³⁶ A njahay pə dəba wa mənjoek nà, Pol a jan anà Barnabas, a wa: «Muko saa cay pə mərak a mənuko sə dakan atan anan ahay 'am ana Bahay

a mənuko Yesu ataya awan, tə njahay həna kəkəməw.»

³⁷ 'Am ata a zlan à nga anà Barnabas, aday a nan tē japay tə Yuhana sə ngaman Markus ata awan,

³⁸ Əna Pol ite nà, a nan sə japay tə Markus sabay, anga winen kə mbəsakak atan à Pamfiliya, kə ndəvak anan mer su way a tinen sa ga ata bay.

³⁹ 'Am ata kə zlak atan pi zek sabay, tə gəzla nga. Barnabas a gəba Markus, ta zla à Kiprus tə kwalalan.

⁴⁰ Pol ite a gəba Silas, ta zla way a tinen. Mərak ahay ta ga amboh anga tinen aday Bahay Mbərom à pərahan azar sa gan atan sumor anahan.

⁴¹ Pol a zla tə daliyugo sə Siriya tə Silikiya, a varan məgala anà do a Yesu ahay à man ataya awan.

16

Pol a gəba anan Timote à japay tə tinen

¹ Atə Pol ta zla à wulen su doh sə Derbe, aday tə dəzle à Listəra kutok. Njavar a Yesu a inde à man ata tə ngaman Timote. May anahan a dükwen do a Yesu a re, winen Yahuda ahay, aday bəbay anahan ite nə Gərek ahay.

² Mərak ahay fok a Listəra tə Ikoniya tə həran nga anà Timote cəvedabay.

³ A nan anà Pol sə gəba anan à alay. Anga nan, a gəba anan, aday a gədan mədəndalas. A ga matanan nà, anga Yahuda ahay à man ata tē təma anan, bina do sa man ataya fok ta san zle, bəbay ana Timote nə Gərek ahay.

⁴ A man aya aday ta zlak ata cəna, ta jan way ana do maslan ahay pi zek tə məcəd sə egliz ahay à Urəsalima sa jan anà do ahay ataya awan, ta wa tē pərahan azar anà way ataya nə lele.

⁵ Anga nan kutok, do a Yesu ahay tə njadək məgala, abaslay a tinen a ma nga sə zəga pa 'am pa 'am.

Cən a zuban and Pol

⁶ Apasay Cəncan a a gafan 'am anà atə Pol tu do anahan ahay sə dəkay anan 'am a Mbərom pə daliyugo sə

Aziya. Anga nan, ta zla tɔ daliyugo sɔ Firigiya tɔ Galatiya.

⁷ Tɔ dɛzle pɛ magaga sɔ daliyugo sɔ Misiya nɛ, ta gan may sa zla tɔ daliyugo sɔ Bitiniya, ɛna Apasay a Yesu kɛ mbɛsakak atan cɛvɛd a bay.

⁸ Anga nan, ta zla tɔ daliyugo sɔ Misiya, tɔ dazay ɛ wulen su doh sɔ Tɛruwas.

⁹ Sɔ luvon ata kutok, cɛn a zuɓan anɛ Pol, a canan anɛ do sɔ Makedoniya a inde mɛ tavay awan, a jan: «Kem, hayak ɛ Makedoniya ite, kɛ naa man umo zek.»

¹⁰ Pɛ dɛɓa ana cɛn sɔ zuɓan ata wa nɛ, mɛ lavay zek sa zla pɛ daliyugo sɔ Makedoniya ata kutok, anga mɛ sɛnak, Mbɛrom kɛ ngamak umo saa dakan anan lɛbara anahan mugom a anɛ do sa man ataya awan.

Lidiya a tɛma sa daf nga pɛ Yesu ɛ Filipi

¹¹ Ma jɛn ɛ kwalalan inde ɛ Tɛruwas, ma zla anan ɛ Somotoras. Sidew a dɔkwen, ma zla ɛ Niyapolis.

¹² A man ata wa kutok, ma zla ɛ Filipi, wulen su doh a ɛ day sɔ daliyugo sɔ Makedoniya mama'am a inde, man sɛ njahay sɛ Ruma ahay. Mɛ njahak ɛ man ata dɔkwen, luvon ahay bayak a mɛnjɛk.

¹³ Pɛ luvon sa man uda awan, ma zla ɛ wulen su doh wa, ma zla pa 'am zlinder, anga a ga pumo nɛ, Yahuda ahay ti ga amboh nɛ ɛ man ataya awan. Mɛ njahay, ma kad bala pi zek tɛ uwar ahay mɛ halay nga aya ɛ man ata awan.

¹⁴ A wulen a tinen wa nɛ, uwar a inde tɛ ngaman Lidiya, a nay ɛ wulen su doh sɔ Tiyyatira wa. A sukum anan way tɛ zana dɛzdaz aya awan. Winen nɛ, a taa hɛran nga anɛ Mbɛrom. Winen apan i pak slɛmay pɛ wazo a Pol, aday Bahay a mɛnuko a tɛɓan anan mivel anahan, a tɛma 'am ana Pol sa ja ata awan.

¹⁵ Winen tu do su doh anahan ahay fok ta ga baptisma. Aday a jan umo: «Kak ki cen upo kawa nɛ dɛfak nga pɛ Bahay a mɛnuko tɛ didem a nɛ, hayak ikwen ahay, njihen ɛga nen awan.» A

gan umo bɛlaray sa zla ɛga winen nɛ matanan.

Ta ban anan atɛ Pol tɛ Silas ɛ dangay

¹⁶ Pɛ luvon a inde, manay apan mi zla ɛ man sa ga amboh, mɛ zlangay tɛ ɓile a inde dɛna awan. Apasay lelibay a ɛ winen inde. Anga nan, a mba apan sa san way saa tɛra pa 'am ataya awan. Do sɛ lavan nga anɛ dɛna ata ataya tɛ njadɛk anan dala ti mer su way anahan ata nɛ bayak awan.

¹⁷ Dɛna ata winen apan i pɛrahan umo azar tɛ azlah a, a wa: «Do a anaya nɛ, tinen do si mer su way ana Mbɛrom sɛ bagɛbaga mburom ahay! Ti jak ikwen cɛvɛd aday Mbɛrom i tam kwanay ata awan.»

¹⁸ Winen apan i ja matanan luvon bayak awan.

Coy a cɛɓan anɛ Pol, a mbɛda 'am pɛ dɛna ata, a jan anɛ apasay lelibay ata, a wa: «Tɛ slɛmay ana Yesu Almasihu, hayak ɛ dɛna a anan wa!» Cɛna, apasay ata a zlɛray ɛ winen wa.

¹⁹ Do sɛ lavan nga anɛ dɛna ata ataya ta ca apan nɛ ti njad wa dala sabay nɛ, ta ban anan atɛ Pol tɛ Silas, tɛ ngɛza atan tɛ wulen su doh ata ɛ man sɛ sariya.

²⁰ Ta zla atan pa 'am su do sa ga sariya ahay, ta wa: «Do anaya nɛ tinen Yahuda ahay, tinen apan ti slabak anan 'am ahay ɛ wulen su doh a manay.

²¹ Tinen apan ti dɛkay anan way sa zla pi zek tɛ pɛra a manay ahay bay ataya awan. Mɛnuko nɛ Ruma ahay, dɛ mba apan sɛ pɛrahan azar anɛ pɛra a tinen ahay bay!»

²² Man su do a a halay nga sɛ japay pɛ atɛ Pol tɛ Silas. Do sa ga sariya ataya ta jan anɛ suje ahay tɛ culok patan wa zana, aday tɛ ndaɓay atan.

²³ Tɛ ndaɓay atan bayak a lele nɛ, ta zla atan ɛ dangay. Ta jan anɛ do sa ba patan ata nɛ: «Ba atan nɛ lele.»

²⁴ A slɛne matanan cɛna, a zla atan ɛ doh sɛ dangay ɛ mamasl ata awan, a ɓan atan ɛ sɛsile inde.

²⁵ Man luvon a ga nɛ, atɛ Pol tɛ Silas ta ma nga sa ga amboh ta sa ga ara sɛ

həran nga anà Mbərom. Do sə dangay azar ataya tinen apan ti sləne re.

²⁶ Cəna, daliyugo a 6al, aday a 6al anan doh sə dangay ata re. Məsudoh ahay tə təba zek, calalaw su do a mə jaway ataya fok tə pəsak, tə guce à məndak.

²⁷ Do sa ba pə do ahay ù doh sə dangay ata a pədek. A canan anà məsudoh ahay mə təba aya ata cəna, a ga apan nə do sə dangay ahay tə hawak. Anga nan, a ndahay maslalam anahan, abay i vad anan nga anahan. ²⁸ Əna Pol a təba 'am, a jan ayak, a wa: «Kâ gan awan i zek anak bay! Manay fok, manay inde.»

²⁹ Do sa ba pu doh sə dangay ata a cəce uko, a haw ù doh, winen apan i jəjar, a slahay pa 'am ana atə Pol tə Silas.

³⁰ Coy, a mbəsakay atan ahay uho. A cəce patan wa, a wa: «Kem, ni ga ma aday nâ tam anaw?»

³¹ Ta jan kutok: «Kak kâ dəfak nga pə Bahay Yesu nâ, ki tam, iken tu do su doh anak ahay fok.»

³² Natiya tə təkəren atan 'am ana Bahay Yesu, winen tu do su doh anahan ahay fok.

³³ Sə luvon ata kutok, dowan a sa ba doh sə dangay ata, a may atan uho, a banan atan anan mbəlak a tinen ahay, aday kwayan'a ta gan atan baptisma tu do su doh anahan ahay nə fok.

³⁴ A zla anan atə Pol tə Silas əga winen, a varan atan way sa pa. Winen tu do su doh anahan ahay fok, tinen mə taslay mível aya awan, anga tə dəfak nga pə Mbərom.

³⁵ Idə a cəde cəna, do sa ga sariya ahay ta slan suje ahay saa jan anà do sa ba pə do ahay ù doh sə dangay nâ, à mbəsak anan atə Pol tə Silas.

³⁶ Natiya, do sa ba pu doh sə dangay a jan anà Pol, a wa: «Do sa ga sariya ahay tə slənak do ta wa nâ mbəsak kwanay. Ki mben apan sa zla way a kwanay kutok. Zlen tə zay.»

³⁷ Əna Pol a jan anà suje ataya, a wa: «Tə njadək pumo ines sə awan bay, aday tə nda6ak manay pə idə sə do

ahay fok. Manay dukwen do sə Ruma ahay re! Ta dəf manay à dangay. Həna nâ, a nan atan sə mbəsak manay tə akar a dəw? I ga zek kula bay! Si do sa ga sariya ataya tâ nay sə mbəsak manay tə alay a tinen aya awan.»

³⁸ Suje ataya ta zla, ta jan anà do sa ga sariya ataya nə atə Pol tə Silas nâ, do sə Ruma ahay. Tə sləne sa jəka tinen do sə Ruma ahay ata cəna, ta ma nga pə ajəjar.

³⁹ Anga nan, ta zla à man a tinen awan, tə cəce patan wa apəse zek. Aday tə mbəsakay atan ahay à dangay wa kutok, ta sa jan atan nə tâ zla à wulen su doh a tinen ata wa.

⁴⁰ Atə Pol tə Silas ta nay à dangay wa lele nâ, ta zla tə əga Lidiya asa. Tə halay nga tə mərak ahay à man ata awan, tə varan atan məgala. Ta zla way a tinen pa 'am kutok.

17

Atə Pol tə Silas ta zla à Tesaloniki

¹ Atə Pol tə Silas tə mbəsak Filipi, ta zla tə wulen su doh sə Amfipolis tə Apoloniya, tə dəzle à Tesaloniki. Doh sə wazay ana Yahuda ahay inde à man ata awan.

² Pol a zla ù doh ata awan, kawa anahan a sa taa zla kwa aha ataya re. A luvon sa man uda aya maakan nə tinen apan ti mbəda alay pa 'am sə Deftere a Mbərom tu do ataya awan.

³ Winen apan i dakan atan anan nâ, Deftere a Mbərom a ja nâ, si təktek Almasihu i ga dəce, i mac, i slabakay à məke wa aday. Pol a wa: «Yesu a nen sa jak ikwen 'am anahan a həna ata nâ, winen nə Almasihu.»

⁴ Azar su do a tinen aya nə tə təmahak 'am a tinen ata awan, tə pərahan azar anà Pol tə Silas. Matana re, Gərek ahay bayak a sə dəfan apan anà Mbərom ataya tə dəfak nga pə Yesu, tinen pə kərtek a tə uwar zlile aya awan, aday tinen mənjoek bay re.

⁵ Anga nan kutok, Yahuda ahay ta ga patan sərak. Tə halan nga anà do kəriya aya à lumo ahay wa, aday tə slabakan anan mível anà do ahay à wulen su doh inde tə abəbal awan a

tinen ata awan. Yahuda ahay ta zla àga dōwan inde tē ngaman Yason, saa pēlay anan atē Pol tē Silas, aday ti zla atan uho pa 'am sē dō ahay.

⁶ Əna ta ca apan nē tē njadək atan à man ata bay cəna, ta ban anan zek a Yason awan, pi zek tē mərak azar aya, ta zla atan pa 'am su dō sē lavan nga anà wulen su doh ata awan. Ta zlah, ta wa: «Sə slabak anan 'am kwa aha pē daliyugo fok nē dō a anaya awan. Həna, ta nak àga mənuko re.

⁷ Yason dukwen kē tēmahak atan àga winen. Awan a bənan atan mbiyed'ta 'am ana bahay sē Ruma bay re. Ta wa bahay sē dōwan a tinen a hinen inde tē ngaman Yesu.»

⁸ Ta 'am a tinen a matanan ataya kutok, tē jənan pē mível anà dō ahay tu dō sē lavan atan nga ataya tēke kutok.

⁹ Dō sē lavay nga ataya ta gan bəlaray anà Yason tu dō a Yesu azar ataya tē varan atan dala aday ti mbəsak atan uho tamak.*

Atə Pol tē Silas ta zla à Bereya

¹⁰ Luvon a ga cəna, dō a Yesu ahay ta slan anan atē Pol tē Silas à Bereya. Tē dəzle à man ata ite nà, ta zla ù doh sē wazay ana Yahuda ahay.

¹¹ Dō sē Bereya ahay nà, tinen kawa dō sē Tesaloniki ahay itəbay, tinen dō səkəffe aya awan. Tē rəzlek anan à nga wa sē sləne ləbara a Yesu nē bayak awan. Pē ide sē cəde fok, tinen apan ti jangay Deftere a Mbərom aday sa san wa nà, 'am a Pol a sa ja ata nē didek aya daw.

¹² Dō ahay bayak a à wulen a tinen ahay wa, tē dəfak nga pē Yesu. Uwar sē Gərek ahay zlile aya bayak a pi zek tē Gərek mungol aya bayak a ta dəf nga pē Yesu.

¹³ Əna Yahuda ahay à Tesaloniki tē sləne Pol winen apan i wazay 'am a Mbərom à Bereya nà, ta nay à Bereya a re, tē dazlan sē jugwar 'am pē dō ahay wa kawa àga tinen ata re.

¹⁴ Cəna, mərak ahay tē lagay anan Pol pa 'am sē bəlay məduwen ata

awan, əna atə Silas tē Timote nē tē njahay à Bereya hwiya.

¹⁵ Dō a sē lagay anan Pol ataya tē lagay anan hus à Atena, aday ta sa ma à Bereya kutok. Pol a jan atan nà, tē jan anà atə Silas tē Timote nē tē njadək anan ayak bəse.

Pol a wazay à wulen su doh sē Atena

¹⁶ Pol winen apan i ba anan atə Silas tē Timote à Atena. A ca apan nà, wulen su doh ata fok ma rah a tē pəra ahay bayak a cara cara. A cəban.

¹⁷ Anga nan, ta kad bala pi zek tē Yahuda ahay aday tu dō su kon aya azar a sē həran nga anà Mbərom ataya ù doh sē wazay a tinen. Matanan re, kwa à lumō ahay dukwen, winen apan i kad bala tē dō ahay.

¹⁸ Dō ahay inde sē pərahan azar anà atətak way ana Epikuri ahay tē Sitoyiki ahay, tē kadək bala pi zek tatə Pol ata re. Azar aya ta wa: «Dō sē təbəlem a anan, a ja nē ma ite anaw?» Dō maza aya ite ta wa: «Izəne a ja 'am sē pəra sē mədurlon ahay!» Ta ja matanan, anga Pol winen apan i dəkay anan nē 'am a Yesu ta 'am sē aslabakay anahan à məke wa.

¹⁹ Anga nan, tē zəba anan Pol aday ta zla anan pa 'am sē dō ahay à man a sē ngaman Ariyopagos ata awan, ta wa: «A nan umo sē sləne atətak way anak a wiya ata awan. ²⁰ Azar sa 'am aya nē kula mə slənek bay. A nan umo sa san anan.»

²¹ Dō sē Atena ahay pi zek tē mədurlon aya mə njahay a à man ata ataya fok, ta ga awan itəbay, si ta pak adəka nē sləmay pē way wiya aya awan, aday ti kad apan bala.

²² Natiya Pol a tavay pa 'am sē dō ahay à Ariyopagos, a wa: «Kwanay Atena ahay! Na ca apan nà, kē rəzlen anan à nga wa sa ga pəra a kwanay ahay nē lele.

²³ Anga nen apan ni bar à wulen su doh a kwanay nà, nē canan à man sē pəra a kwanay ahay, aday na tan à

* **17:9** Abay dala ata nà, ti i man atan anan, əna kak ta gak ines hinen asa, dōwan i man atan anan sabay.

nga anà man sà gədan dundo anà way ahay dukwen, mə vinde apan natiya: “Anga mbərom a dōwan a san sləmay a bay ata awan.” Aka aday, dōwan a kə həren anan nga ata, kwa á ga nə kə sənən anan bay, nen ni dəkak ikwen anan sləmay anahan a kutok.

²⁴ «Sə ndakay daliyugo pi zek tə way a uda ataya fok nə winen awan. Winen Bahay sə bagəbaga mburom tə daliyugo a təkə. A njahay ù doh su dō zənzen a sa han tə alay ata bay.

²⁵ Mbərom kà gak anan may dō ahay ta gan awan bay, anga sə varan sifa tə apasay a pi zek tə way azar aya anà kuwaya adəka nə winen.

²⁶ A ndakay dō mama'am awan, aday tə winen kutok, a ndakay zahav sə dō ahay fok. A varan atan tə njahay pə daliyugo a anan. Kwa həna kabay, kə dəfak atan magaga tə alay a sə njahay a tinen pə daliyugo a re.

²⁷ A ga matanan nà, anga aday dō ahay tē pəlay anan, izəne ti njad anan ta sə tətəm atətəm. Əna Mbərom winen dərən tə mənuko bay.

²⁸ Anga 'am inde a wa: “Sifa a mənuko, aḃal zek a mənuko, tə anjahay a mənuko dukwen, ta nay ahay nə à winen a wa.”

«Kawa ana dō sa ga ara a kwanay sa ja dukwen, a wa:

“Mənuko dukwen, gwaslay anahan ahay.”

²⁹ «Matanan, mənuko wan ana Mbərom ahay. Aday dā sa bayak sa jəka Mbərom a ga minje tə mezeze sə dō ahay sə ndakay way nə tə alay a tinen aya ata bay, tinen mə ndakay aya nə sə gura, sə dala, kabay su kon.

³⁰ Mbərom kə səmak anan anà dō ahay sa ga way matanan à alay a ta san 'am anahan fan bay ata awan. Əna həna kà jak anan anà dō ahay kwa aha fok tā yam pə ines a tinen ahay, tē mbəsak cəved a tinen a lelibay ataya kutok.

³¹ Anga kə dəfak luvon a aday i gan sariya tə cəved a anà daliyugo fok ata awan. Kə walak anan dōwan a saa ga way ata coy. A kan anan anà dō ahay ta sə slabakay anan ahay à məkə wa.»

³² Tə sləne 'am ana Pol sa ja 'am sə slabakay ahay à məkə wa ata cəna, dō a azar a ta ma nga sə mbasay apan. Əna azar su dō aya ite, ta wa: «A nan umo sə sləne 'am a anan pac hinen asa.»

³³ Natiya Pol a mbəsak atan, a zla way anahan.

³⁴ Aday cəkəbay dō azar aya dukwen tə dəfak apan nga, tə pərahak anan azar. A wulen su dō ataya nà, dōwan a inde tə ngaman Diyonisiyus, dō sə Ariyopagos, tə uwar a sə ngaman Damaris ata, aday tu dō azar aya kutok re.

18

Pol a wazay a Korintu

¹ Pə dəba wa cəna, Pol a slabak à Atena wa, a zla à Korintu.

² A tan ayak à nga anà dōwan a inde tə ngaman Akilas, winen Yahuda ahay, tə wahay anan à Pontus. Kə njahak bayak a bay ta nay ahay tə uwar anahan Pəriskila à Italiya wa, anga bahay sə Ruma sə ngaman Kəlawdiyus ata a rəzlay anan Yahuda ahay fok à Ruma wa. Pol a zla àga tinen,

³ tə njahay pə kərtek awan, ta nga ambar sə ndakay doh ataya pə kərtek awan, anga mer su way a tinen a nə kərtek.

⁴ Pə luvon sa man uda fok cəna, Pol a kəḃ bala pi zek tə Yahuda ahay tə Gərek ahay ù doh sə wazay ana Yahuda ahay, anga a nan nə tā daf nga pə Yesu.

⁵ Atə Silas tə Timote ta nay ahay kwa à Makedoniya wa, tə dəzle à man a Pol. Matanan, Pol a mbəsak sa nga ambar, anga sa ga wazo pac pac, ta sa jan anà Yahuda ahay tə didek a Almasihu nə, Yesu.

⁶ Əna Yahuda ahay tə təmahak anan anan 'am anahan ata bay, ta ma nga sə gənanan. Anga nan, Pol a bəzlam anan morbodok sə zana anahan, a jan atan tə angəraz a, a wa: «Ka sak a lizen nà, 'am a pa nga a kwanay kutok, bina 'am uno sabay. Həna nà, ni wazan anà dō su kon azar aya awan.»

⁷ Matanan, a mbəsak atan səfek, a zla way anahan āga dōwan a inde tē ngaman Titiyus Yustus. Dōwan ata nā, a dēfan apan anā Mbərom. Doh anahan a dūkwēn, pə cakay su doh sē wazay ana Yahuda ahay.

⁸ Kərispus, dō sē lavan nga anā doh sē wazay a tinen ata, a daf nga pə Bahay Yesu tu dō su doh anahan aya tēke. Dō sē wulēn su doh sē Korintu ahay sē slōne 'am ana Pol ataya bayak a tē dēfak nga pə Yesu, aday ta gak baptisma re.

⁹ Pə luvon a inde, Pol ma njak ahan a, cōen a zūbān. Bahay Yesu a jan nā: «Kē jəjar bay, dākay anan 'am uno hwiya, kē tacay 'am bay.

¹⁰ Nen inde tē iken. Dōwan saa vāze apak sē lamak ibay. Anga dō uno ahay inde ā wulēn su doh a anan bayak awan.»

¹¹ Pol a njahay ā man ata ava daz tē kiya mbərka, i dakan anan 'am a Mbərom anā dō ahay.

¹² A alay Galiyo winen guverner sē daliyugo sē Akaya ata nā, Yahuda ahay tē halay nga, ta ban anan Pol, ta zla anan pa 'am sē sariya.

¹³ Ta wa: «Dōwan a anan winen apan i njak anan dō ahay aday tē hēran nga anā Mbərom tē cəved a kawa ana Tawrita a mənuko sē dākay anan ata sabay!»

¹⁴ Abay Pol mē lavay zek a sa ja 'am, əna Galiyo sē dōwan ata a wa: «Yahuda ahay, abay ā ga nē ines sē laman anā ngomna kabay ines a hinen nā, ni tēma 'am a kwanay,

¹⁵ əna kak kē tərak avad uway pa 'am kəriya aya, pə sləmay ahay, aday pə Tawrita a kwanay cukutok nā, gen anan sariya kawa Tawrita a kwanay a sa ja. Nen ni ga zahav sē sariya a anan bay.»

¹⁶ Natiya ta razl atan ā man sē sariya wa.

¹⁷ Ta ban anan Sostenes, dō sē lavan nga anā doh sē wazay a tinen, tē ndəbay anan pa 'am sē dō ahay ā man sa ga sariya. Əna kē gak anan ā nga wa anā Galiyo bay.

Pol a ma ā Antakiya

¹⁸ Pə dəba anahan a wa, Pol a njahay ā Korintu luvon bayak awan, aday a mbəsak anan mərak ahay kutok. A zla ā kwalalan inde, winen tē Pəriskila tē Akilas, ta zla ā Siriya. Əna a saa jān ā kwalalan inde ā Kenkeriya nā, a fad anan nga pi zek wa, anga way anahan sē mbəday apan ata awan.

¹⁹ Tē dēzle ā wulēn su doh sē Efesus. Pol a mbəsak anan atē Pəriskila tē Akilas ā man ata awan. A zla ū doh sē wazay ana Yahuda ahay, ta kad bala sa 'am a Yesu pə kərtek awan.

²⁰ Tē cəce ā njahay apan tē tinen mba, əna Pol a ngam bay.

²¹ I sa zla way anahan nā, a jan atan, a wa: «Kā zlak anan ā nga anā Mbərom nā, ni i may ahay āga kwanay.» A jān ā kwalalan inde, a mbəsak Efesus kutok.

²² Pol a dēzle ā Kaysariya nā, a zla sa jan ahay 'am anā dō a Yesu ahay. Aday a zla way anahan ā Antakiya kutok. ²³ A njahay ā man ata mənəcək nā, a zla way anahan asa. A bar pə daliyugo sē Galatiya tē Firigiya, a varan mēgala anā dō a Yesu ahay fok.

Apolos a wazay ā Efesus tē Korintu

²⁴ Dōwan a inde tē ngaman Apolos a nay ā Efesus. Winen Yahuda sē Aleksandriya ahay. A san 'am zle, a san Deftere a Mbərom zle lele.

²⁵ Kē tətakak cəved sē pərahan azar anā Bahay Yesu lele re, a wazay lele tē mēgala si zek anahan a tēke, a dākay anan 'am a Yesu tē cəved a lele. Əna a san nē baptisma ana Yuhana dəkdek coy.

²⁶ Matanan kutok, a dazlan sa ja 'am mənəna sē jəjar ū doh sē wazay ana Yahuda ahay. Atē Pəriskila tē Akilas tē slōne anan 'am anahan ahay, aday tē gəba anan āga tinen, tē dakan anan apan cəved ana Bahay Yesu lele asa.

²⁷ Pə dəba anahan a wa, Apolos a gan may sa zla pə daliyugo sē Akaya. Dō a Yesu ahay ā Efesus tē varan mēgala sa zla, aday tē vinden dərəwel anā mərak a tinen ahay ā man ataya awan, anga aday tē tēma anan lele. A dēzle ā man ata nā, a man zek anā

dó a Yesu ahay bayak a tē sumor a Mbərom sē varan ata awan.

²⁸ A vad uway tē Yahuda ahay pa 'am sē dó ahay, 'am aday Yahuda ahay tē sənək sē mbədahan apan bay. A dakan atan anan à Deftere a Mbərom inde nà, tē dīdem a Almasihu nē Yesu.

19

Pol a wazay à Efesus

¹ A alay a Apolos winen à Korintu nà, Pol a zla tē daliyugo sē Galatiya tē Faragiya, a dēzle à wulen su doh sē Efesus. A man ata kutok, a tan à nga anà dó a Yesu ahay.

² Pol a cēce patan wa, a wa: «À kwanay sa daf nga pē Yesu ata nà, kē njiden Apasay Cəncan a daw?»

Tē mbədahan apan, ta wa: «Kula mē slənek 'am sē Apasay Cəncan a bay jiga awan.»

³ Pol a jan atan asa, a wa: «Aday kē njiden baptisma wura kēla anaw?»

Ta wa: «Ma ga nē baptisma mbala ana Yuhana.»

⁴ Pol a wa: «Baptisma ana Yuhana nà, anga sē dākay anan kē yimak pē ines anak ahay cəna coy. Yuhana a jan anà Isəra'ila ahay tā daf nga pē dōwan a saa nay ahay pē dēba anahan wa ata awan, kawa sa ja nà, Yesu.»

⁵ Tē sləne matanan cəna, tē tēma sa ga baptisma tē sləmay ana Bahay Yesu kutok.

⁶ Pē dēba anahan a wa nà, Pol a dēfan atan alay pa nga, aday Apasay Cəncan a a nay patan. Tē dazlan sa ja 'am ta 'am su kon aya aday ta san bay ataya awan. Aday ta man anan 'am a Mbərom anà dó ahay kutok.

⁷ Abaslay su dó sa ga baptisma ataya nē i ga kuro nga cew.

⁸ Kiya maakan nà, Pol a taa zla ù doh sē wazay ana Yahuda ahay à Efesus à man ata awan. Winen apan i jan atan 'am sē bahay a Mbərom mənəna sē jəjar, anga a nan nē tā daf nga pē Yesu lele.

⁹ Əna dó azar a nē ta ma nga sē kuray anan nga a tinen ahay, ta ngam sē tēma 'am anahan ata bay. Tinen gədek a ja 'am lelibay a pē cəved a

Yesu pa 'am sē dó ahay. Anga nan kutok, Pol a ra anan dó sa daf nga pē Yesu ahay, ta zla way a tinen. Pē idē sē cəde fok, a zla sa kad bala tē dó ahay à man sē jangay ana Tiranus. ¹⁰ A taa ga nē matanan, hēna ava cew. Natiya kutok, dó sē daliyugo sē Aziya ahay fok tē sləne 'am a Bahay Yesu, Yahuda ahay pi zek tu dó su kon azar aya awan.

Ləbara ana wan a Sikuwas ahay

¹¹ Matanan, Mbərom kē gak mer su way ma ga masuwayan aya nē bayak a tē alay ana Pol.

¹² Kwa zana kabay masuwar a tinen sē laman anan ayak anà zek a Pol ata nà, dó ahay ta zlan anan ayak anà dó sē dēvac a tinen ahay. Dōwan a dēvac ataya fok tē mbərak, aday dōwan a mēhərvov a gan atan ataya, apasay sē mēhərvov ahay dukwen ta nak à tinen wa re.

¹³ A alay ata dukwen, Yahuda azar aya inde tinen apan ti bar sa razl apasay sē setene ahay. Aday tē taker anan sa razl setene ahay tē sləmay a Bahay Yesu ite. Ta wa: «Ma jak tē sləmay ana Yesu a Pol sē wazay 'am anahan ata nà, hayak ahay à dōwan a anan wa!»

¹⁴ Sa ga awan ata nà, wan ana Sikuwas ahay cuwəe. Sikuwas aday nà, winen bahay sē gədan dūngo anà way ahay anga Mbərom.

¹⁵ Ta ja matanan ata cəna, apasay a lelibay ata a mbədahan atan ahay apan, a wa: «Na san Yesu zle, Pol dukwen na san 'am anahan a zle re, əna kwanay nē maya anaw?»

¹⁶ Dōwan a apasay lelibay a à winen inde ata, a kad patan tē mēgala, a mbasay patan, a ga patan mbəlak, a ngəraw patan wa zana a tinen ahay à mēndak. Ta nay ù doh anahan wa, ta haw way a tinen.

¹⁷ Yahuda ahay pi zek tu dó su kon azar aya mē njahay aya à Efesus ata fok tē sləne 'am ata nà, mbac a slahan atan, aday dó ahay ta ma nga sē varan zlangar anà sləmay ana Bahay Yesu.

¹⁸ Dó ahay bayak a à wulen su dó a Yesu ahay ta nay, tē dākay anan way

a tinen sa ga lelibay aya pa 'am sə dō ahay fok.

¹⁹ Do sa taa ga maram ataya ta ray anan dērewel sə maram a tinen ataya fok uho, ta vak anan pa 'am sə dō ahay. Tə baslay anan dala sə masa sə dērewel ataya fok nà, a ga dala sə *dinar** mbulo kwa kuro dāra (50,000).

²⁰ Matanan, 'am a Bahay Yesu a ta 'am tə mǝgala awan tǝday.

Do ahay tə vǝze pǝ Pol à Efesus

²¹ Pǝ dǝba sə way ata wa nà, a nan à Pol sa zla à Urǝsalima tə cǝved sə Makedoniya tə Akaya. A wa: «Na zlak à Urǝsalima nà, tǝktek ni zla à Ruma re.»

²² A slan dō si mer su way anahan ahay cew à Makedoniya, atǝ Timote tə Erastus. Aday winen a njahay pǝ daliyugo sə Aziya hamak.

²³ A alay ata ite, 'am mǝduwen a a slabak à wulen su doh sə Efesus, anga cǝved sə pǝrahan azar anà 'am ana Bahay Yesu.

²⁴ Dowan a inde à man ata tə ngaman Demetriyus, winen dō sə tǝvad. A ndakay doh sə pǝra a tinen a inde tə ngaman Artemis tə dala. Mer su way anahan ata a gan dǝdǝffa anà dō anahan a sa ga mer su way pi zek ataya awan.

²⁵ A ngaman anà dō si mer su way anahan ahay pǝ kǝrtek a tu dō sə tǝvad ahay fok. A jan atan, a wa: «Kwanay dō ahay, kǝ sǝnen zle, mer su way a mǝnuko a anan ata a mak uko zek.

²⁶ Kwanay a dukwen, kǝ cinen anan, kǝ slǝnen way ana dǝwan a sə ngaman Pol ata sa ga. A wa pǝra sə dō ahay sə ndakay tə alay ataya fok nǝ tə tǝrak mbǝrom ahay tə dǝdek a bay. Do ahay à Efesus a anan bayak awan tə tǝmahak 'am anahan ata, aday pi zek mǝduwen sə daliyugo sə Aziya dukwen, dō ahay tə tǝmahak 'am anahan ata re.

²⁷ Kak matanan hwiya cǝna, dō ahay ti i kǝdǝy anan mer su way a mǝnuko a anan. Matanan cǝna coy bay re. Do ahay ti mbǝsak sə varan zlangar anà doh ana Artemis,

mbǝrom a mǝnuko mǝduwen awan. Aday Artemis, mbǝrom ana dō sə Aziya ahay fok tə dō ahay pǝ daliyugo fok sə hǝran nga ata, i lize anan mǝzlab anahan!»

²⁸ Do ahay tə slǝne wan sa 'am ata cǝna, ta ga mível, tə dazlan sa zlah awan, ta wa: «Artemis sə Efesus ahay nà, mǝduwen awan!»

²⁹ 'Am ata a ta 'am sǝneh à wulen su doh inde, a slabakan anan mível anà dō ahay fok. Ta ban anan dō ana Pol ahay cew, atǝ Gayus tə Aristarkus, tinen Makedoniya ahay. Ta zla atan à man sa taa gǝsle a tinen sə kukwa awan.

³⁰ Pol dukwen abay a nan sa zla à man a tinen ata re, ǝna dō a Yesu ahay tə gafan 'am.

³¹ Mǝced sə daliyugo sə Aziya ahay, car ana Pol ahay, tinen dukwen ta slan dō saa jan nà, à sa zla à man sə gǝsle ata bay.

³² A alay ata nà, mawrasan a zlan à mível inde anà man su dō fok. Kuwaya a zlah nǝ 'am anahan cara, anga alay a van anà dō ahay a nà, ta san 'am a sə halan atan apan nga ata bay.

³³ Yahuda ahay tə gǝba anan dō a tinen inde tə ngaman Aleksandire pa 'am sə dō ahay. Do azar aya tə dǝkan way a sə tǝra ata, aday à jan anà dō ahay. Aleksandire a cakaf alay à mburom aday dō ahay tǝ pak slǝmay, i jan atan anan 'am awan.

³⁴ Aya ǝna, man su dō a san anan sa jǝka winen Yahuda ahay ata nà, a zǝga anan apan sə bǝbal awan adǝka. I ga way sə ler cew tinen pa 'am kǝrtek a: «Artemis sə Efesus ahay nà, mǝduwen awan!»

³⁵ Coy kutok, sǝkǝreter sə wulen su doh ata a mba apan sə mbacay anan 'am ata awan, a wa: «Kwanay Efesus ahay! Kuwaya fok a san zle, wulen su doh a mǝnuko Efesus nà, i ba anan doh ana Artemis, mbǝrom mǝduwen ata awan, aday i ba anan pǝra sa ga anan minje tə winen a sə slahay ahay à mburom wa ata re.

* **19:19 Dinar** kǝrtek nà, àga tinen dala si mer su way sə hway kǝrtek.

³⁶ Dowan a saa mba apan sə məman anan way ataya nə ibay. Anga nan, guko ngatay aday, sənen way a kwanay a saa ga ata awan.

³⁷ Dowan a kwanay sə bənay à man a anan ataya dukwen, tə kərak awan ù doh cəncan a wa bay, tə gənahak anan anà mbərom a mənuko bay re.

³⁸ Kak Demetriyus tu dō anahan ahay a nan atan sa zlah pə dōwan a nà, suwan tã zla anan 'am a à man sə sariya tə alay awan. Ti tan ayak à nga anà bahay aya à man ata awan.

³⁹ Bina, kak a nak ikwen way maza cəna, haluko anan nga anà bahay ahay aday ti gak ikwen anan sariya awan.

⁴⁰ Bina, way a sə təra biten ata nà, izəne, Ruma ahay ti ja nà, də vəkək pə ngomna. Ata i var puko cəved sə mungok adəka, anga dī i mba apan sə dakan anan à ngomna way a sə halak uko apan nga kawa həna anan ata bay.»

⁴¹ A ndav anan sa jan atan anan 'am ata cəna, a wa dō ahay tã ta 'am.

20

Pol a zla à Makedoniya tə Akaya

¹ 'Am ata a mbacay nga lele nà, Pol a halan nga anà dō a Yesu ahay. A man atan anan mivél ù doh, aday a mbəsak atan, a zla way anahan pə daliyugo sə Makedoniya.

² A bar pə daliyugo ata sa man anan mivél ù doh ta 'am ahay cara cara anà dō ahay. A dəzle pə daliyugo sə Akaya kutok,

³ a njahay kiya maakan à man ata awan. Winen apan i lavay zek abay sa zla pə daliyugo sə Siriya, əna a sləne nà, Yahuda ahay ta gan may sa vad anan. Anga nan, a ma way anahan tə daliyugo sə Makedoniya.

⁴ Sa zla tatə Pol nà, Sopater wan ana Pirus, winen Bereya ahay, Aristarkus tə Sekundus, tinen Tesaloniki ahay, tatə Gayus dō sə Derbe ahay, tatə Timote, tatə Tikikus tə Torofimus, tinen dō sə Aziya ahay.

⁵ Tinen nà, tə lahan umo pa 'am, ta saa ba manay à Təruwas.

⁶ Manay nà, ma zla à Filipi wa pə dəba sə azar uko sə Pasəka ata wa, saa ján à kwalalan inde. A ga luvon dāra nà, ma njad atan à Təruwas a kutok. Mə njahay à man ata lumo pam.

Pol a zla à Təruwas

⁷ Pac sə sime suko a nà, mə halay nga sa pa way sa pa cəncan awan, aday Pol winen apan i jan 'am anà dō ahay. Kə njahak apan nə hus à man luvon, anga sidew a nà, a nan sa zla way anahan.

⁸ Û doh a manay sə halay uda nga ata nà, lalam ahay uda nə bayak awan.

⁹ Wan a inde njavar a tə ngaman Ewtike, mə njahay a à mufəlok su doh ata awan. Pol winen apan i tətakan anan way anà dō ahay hwiya, aday Ewtike sə maka a ya nga, a dangwaz, a slahay ahay à məndak kwa ahay à sewene ata wa. Tə gəba anan nà, winen ma mac awan.

¹⁰ Pol a dazay ahay, a cakaf anan, a ban anan pi zek anahan həmbok, a wa: «Kə jilen awan bay, winen tə sifa awan!»

¹¹ Aday a ján, a ma ù doh a mə cərazl ata re, a gəzla anan pen aday ta pa kutok. Ta kad bala pi zek hus ana pac sə sləray ahay. Pol a zla way anahan kutok.

¹² Wan a njavar ata nà, dō ahay tə lagay anan agay, winen tə sifa a zay. Way ata kə taslak atan anan mivél bayak awan.

Pol a zla à Miletus

¹³ Pə dəba anahan a wa nà, ma zla way a manay. Ma ján à kwalalan inde sa zla à Asos. Əna Pol a jan umo nə mālāh, anga a nan sa zla nə tə cəved sə dədala.

¹⁴ A bənak ayak manay à Asos nà, mə gəba anan tə manay à kwalalan inde, ma zla jiya à Mitilen.

¹⁵ Mə slabak à man ata wa tə kwalalan sidew awan, mə dəzle bəse tə Kiyos. A njahay luvon kərtek nà, mə dəzle à Samos. A njahay luvon kərtek asa cəna, mə dəzle à Miletus kutok.

¹⁶ A nan anà Pol sə tavay à Efesus bay, anga a nan sə njahay bayak a

pə daliyugo sə Aziya sabay. A zla tə guzlgosl a anga a nan sə dazle à Urəsalima aday ti sa ga azar uko sə Pentekosta, kak i ga zek nà, na.

Pol a jan 'am anà Efesus ahay

¹⁷ A Miletus wa, Pol a slənay ahay do ahay saa ngaman ayak anà maced sə egliz ahay à Efesus wa.

¹⁸ Tə dazley ahay pə cakay ana Pol cəna, a jan atan 'am, a wa: «Kə sənən zle, nə njahay tə kwanay à alay a nen àga kwanay ata nə kəkəmwaw, kwa anuno sa nay ahay pə daliyugo sə Aziya a anan.

¹⁹ Na gan mer su way anà Bahay a mənuko nà, nen mə nahay nga awan, tə ide sə ayam awan, aday à dace ahay inde, anga Yahuda ahay tə pəlak su go sədøk.

²⁰ Kə sənən zle, à wazo uno ahay inde fok, nə dārek pikwen wa awan bay. Kak way sa mak ikwen zek inde nà, na jak ikwen anan coy. Nə tətakak ikwen anan way ahay pa 'am sə do ahay, aday à gulom su doh a kwanay ahay re.

²¹ Nə dākak anan anan ləbara a Yesu anà Yahuda ahay, anà do su kon azar aya tinen Yahuda ahay itəbay ataya re. Na jan anà do ahay fok, yimen pə ines a kwanay, mbədihen 'am pə Mbərom, aday dāfen nga pə Bahay Yesu.

²² «Həna nen apan ni zla way uno à Urəsalima. Su go bəlaray sa zla à man ata nə Apasay Cəncan awan. Na san way a saa təro à Urəsalima ata bay.

²³ Way inde kərtek na san cəna, kwa ni zla aha fok dukwen, Apasay Cəncan a u jo nà, dace ahay inde ti to nga, aday ni pa dangay re.

²⁴ Əna, kwa à ga nə nə məcak, kwa à ga nə nen tə sifa awan, pi nen a nə way kərtek awan. Kak nə ndəvak anan mer su way a Bahay Yesu sə vuro anan ata nà, coy. Mer su way ana Bahay Yesu a sə ngumo apan ata nà, sə dākak anan ləbara sə sumor a Mbərom sa gan anà do ahay ata awan.

²⁵ «Sənən anan, nə bərak à wulen a kwanay, nə dākak anan ləbara sə

bahay a Mbərom, əna həna ki i cinen uno kula sabay.

²⁶ Anga nan kutok, ni jak ikwen həna biten tə məgala si zek uno a təkə nà: Na gak anan way nen sa mba apan ata anga aday kə njiden sifa sa ndav bay ata awan. Kak dōwan inde kə dāfak nga pə Yesu bay nà, wita 'am uno sabay.

²⁷ Abay na jak ikwen anan way a Mbərom sa gan may nà jak ikwen anan ata nə fok, nə dārek pikwen wa awan bay.

²⁸ Gen anan nga i zek ahay lele, aday gen anan nga anà do a Yesu ahay Apasay Cəncan a sə varak ikwen sa gan nga ataya awan re. Təren do sa gan nga anà do a Yesu ahay fok, do anahan a sa tam atan ti mez anahan ataya awan.

²⁹ Anga na san zle, na sak a zla way uno nà, do sə sədøk ahay inde, ti nay à wulen a kwanay saa bənan mbiyed anà do a Yesu ahay.

³⁰ Aday, kwa à mamasl a kwanay ahay inde dukwen, do ahay inde ti ra zek sə mbəda anan didek a Mbərom aday do a Yesu ahay tə pərahan atan azar.

³¹ Anga nan, ben, gen anan nga anà zek ahay lele. Aday sənən apan, ava maakan nà, luvon tə ipec, nen apan ni dākak ikwen anan way nə, mənəna sa man uda awan. Na mak ikwen zek tə ide sə ayam awan.

³² «Ni mbəsakan kwanay à alay inde həna anà Mbərom aday anà sumor sa 'am anahan. 'Am ata dukwen, məgala anahan inde sa har kwanay, aday sa mak ikwen zek sə njahay à man anahan sə lavan anan zek anà do anahan ahay fok ata awan.

³³ Na gak anan may anà dala kabay gura kabay zana pə dōwan wa bay.

³⁴ Kwanay a kə sənən zle coy re, na gak mer su way aday ma saa njad way sa pa, nen tu do uno ahay fok.

³⁵ Pac pac, na taa dākak ikwen anan nà, lele sa ga mer su way matanan aday sa man zek anà do ma va alay i zek aya hwiya. Aday dukwen, bayiken pə way ana Bahay Yesu sa ja,

a wa: “Ataslay mível ana dō sa var way a zalay ataslay mível ana dō sē tēma way” ata awan.»

³⁶ Pol a ndav anan 'am anahan sa ja nā, a dukwe gārmec, aday a ga amboh tu dō ataya fok.

³⁷ Natiya, tinen a fok ta ma nga pē ayam, ta sa ban anan Pol hēmbok hēmbok.

³⁸ Sē cēban atan jiya nā, anga a jan atan, a wa: «Ki i cinen uno kula sabay.» Tē lagay anan hus ā man sē kwalalan anahan saa jān uda ata awan.

21

Pol a zla ā Urāsālīma

¹ Mē mbēsak anan mēced sē egliz sē Efesus ahay cēna, ma jān ā kwalalan inde, ma zla way a manay ā Kos. Sidew anahan a dukwen mē dēzle ā Rodes, aday mē slabak ā man ata wa sa zla ā Patara.

² Ma tan ā nga anā kwalalan a inde i zla ū kon sē Finikiya, ma jān uda, ma zla kutok.

³ Ma zla āngal nā, mē canan ayak anā Kiprus ta day sē alay gula. Ma ndav anan azla a manay pē daliyugo sē Siriya, ā wulen su doh sē Tirus, anga ti i dazay anan way sē kwalalan ahay dukwen ā man ata awan.

⁴ Mē pēlay anan dō a Yesu ahay ā man ata wa, mē njahay pē kērtēk a lumō kērtēk. Ta jan anā Pol nā: «Kā zla ā Urāsālīma bay!» anga Apasay Cēncan a kē dākak atan anan.

⁵ Pē dēba sē lumō ata wa nā, ma man pa 'am anā abar a manay. Dō ahay fok tē lagay manay hus ahay ā wulen su doh wa, tinen pē kērtēk a tē uwar a tinen ahay, tē gwaslay a tinen ahay fok. Mē dēzle pa 'am sē bēlay nā, mē dukwe gārmec sa ga amboh.

⁶ Pē dēba wa nā, mē gēzla nga. Tinen ta ma agay, manay ite, ma jān ā kwalalan inde.

⁷ Azla a manay tē kwalalan a ndav nā, ā manay sa zla ā Tirus wa hus ā Potolimayis. A man ata dukwen, mē njahay hway sa jan 'am anā mērak ahay.

⁸ Sidew a nā, ma man pa 'am anā azla a manay, aday ma saa dēzle ā Kaysariya. Ma zla āga Filip, dō sē dākay anan lēbara mugom ata awan, mē njahay āga winen kutok. Filip ata nā, dō kērtēk ā wulen su dō a cuwē tinen sē walay atan ā Urāsālīma wa ata awan.*

⁹ Dēna a Filip ahay inde fudō, ta zlak ā mbaz fan bay, tinen ta taa man anan 'am a Mbērom anā dō ahay.

¹⁰ Mē njahak ā man ata nē luvon ahay bayak a, aday dō maja'am a Mbērom a inde tē ngaman Agabus, a nay ahay ā Yahudiya wa,

¹¹ saa cak ayak pumo. A gēba way sē juwad zek ana Pol, a jaway anan alay anahan tē saray a tēke, a wa: «Apasay Cēncan a a ja nā: “A Urāsālīma nē bahay sē Yahuda ahay ti jaway anan bahay nga sē way a anan nē kētanān. Ti varan anan ā alay inde anā dō su kon azar aya Yahuda ahay bay ataya awan.”»

¹² Mē slēne matanan cēna, manay tē mērak sa man ata ataya fok, ma jan anā Pol nā: «Kem, kā zla ā Urāsālīma bay.»

¹³ A mbēdahan umo apan nā: «Kē yimen nē maw? A nak ikwen sē slahay puno mível dāw? Nēn mē lavay zek a sē jaway aday kwa sa mac ā Urāsālīma anga slēmay ana Bahay Yesu.»

¹⁴ Ma mbak apan sē kadan nga bay. Anga nan, mē mbēsak anan 'am ata awan. Ma ja, ma wa: «Bahay Yesu ā lavay dala anahan a kawa sa gan may.»

¹⁵ Pē dēba sē nahay wa mēnjōek cēna, mē lavay zek aday ma zla ā Urāsālīma a kutok.

¹⁶ Dō a Yesu ahay sē wulen su doh sē Kaysariya azar ataya tē lagay manay ā Urāsālīma, āga dōwan a inde tē ngaman Mēnason, winen Kiprus ahay. Winen dukwen dō ana Yesu a kwakwa. Mē nahay nē āga winen awan.

Azlangay ana atē Pol tē mēced sē egliz sē Urāsālīma ahay

* 21:8 Ca pē Mer su way ahay 6.1-6.

¹⁷ Mə dəzle à Urəsalima cəna, mərak ahay tə təma manay tə ataslay mivél awan.

¹⁸ Sidew a nà, ma zla tatə Pol àga Yakuba. Məced sə egliz ahay fok mə halay nga aya àga winen.

¹⁹ Pol a jan atan 'am, aday a dakan atan anan way a Mbərom sa ga tə winen àga do su kon azar aya aday tinen Yahuda ahay itəbay ataya dəc dəc fok.

²⁰ Tə sləne cəna, tə həran anan nga anà Mbərom. Aday ta jan anà Pol, ta wa: «Mərak, kə canak anan anà way a sa ga à man a anan ata bidaw? A wulen sə Yahuda ahay, do ahay dəbu dəbu bayak a tə dəfak nga pə Yesu, aday tinen a fok tə pərahan azar anà Tawrita lele.

²¹ Tə sləne nà, iken apan ki dakan anan way anà Yahuda mə njahay aya à wulen su do su kon a azar aya nə tē mbəsak sə pərahan azar anà Tawrita ana Musa. Aday ta wa, ka jan atan nà, tē gədan atan mədəndalas anà gwaslay ahay bay, tē pərahan azar anà atətak way sə Yahuda ahay sabay.

²² Guko nə kəkəməw? Bina, ti i sləne ka nak ahay.

²³ Way a mi jak həna ata nà, ga anan! Do ahay inde à man a anan fudo, tə zlapak anan anà Mbərom.

²⁴ Ti zla saa ndav anan ambađay a tinen a sə zlapan anà Mbərom ata nà, zlen pə kərtek awan, aday tərən cəncan aya pə kərtek awan. Hamay anan dala a tinen anga aday tã mba apan sa fad nga. Ka gak anan matanan acəkan nà, do ahay fok ti san, way a tinen a sə sləne apak ata fok, mungwalay, bina iken a dukwen, kə pərahan azar anà Tawrita a Musa a lele re.

²⁵ Əna anà do sa daf nga pə Yesu à wulen su do su kon azar ataya nà, mə slənak dərəwel sa jan atan ayak nà, tã saa rac sluwed sə pəra bay, tã saa sləba mez bay, tã saa rac sluwed su way mə ngərew angərew bay, tã saa ján uho bay re.»

²⁶ Anga nan kutok, Pol a ga kawa ana tinen sa jan ata awan. Sidew a cəna, ta zla tu do ataya awan anga sə

təra cəncan aya pa 'am a Mbərom. A zla u doh sə mazla6 a Mbərom, a jan anà do sə gədan duno à way ahay luvon a aday ti təra do cəncan aya coy aday kuwaya i varan way à Mbərom re ata awan.

Ta ban anan Pol

²⁷ Luvon cuw6e a sə təra cəncan a pa 'am a Mbərom ataya tinen apan ti sa ndav bəse, Yahuda sə daliyugo sə Aziya ahay tə canan anà Pol u doh sə mazla6 a Mbərom. Tə pəkan 'am anà do ahay fok aday tã ban anan. ²⁸ Ta zlah, ta wa: «Isəra'ila ahay, men umo zek! Dowan a anan nà, winen do sa bar kwa ta sə wura sa jan anà do ahay, Isəra'ila ahay, Tawrita a Musa, doh sə mazla6 a Mbərom fok kə tərak awan kəriya ata awan. Aday həna dukwen, gədek a ray ahay Gərek ahay u doh sə mazla6 a Mbərom, kə gak mənjadak pa man cəncan a həna anan.»

²⁹ Ta ja 'am ata nà, anga tə canak anan anà atə Pol tə Torofimus, Efesus ahay, winen à Urəsalima à man ata awan. A ga patan dukwen, Pol kə zlak anan u doh sə mazla6 a Mbərom re.

³⁰ Təđay 'am ata a ta 'am à wulen su doh ata fok, do ahay tə haway ahay à man ana Pol. Ta ban anan, tə ngəzahay anan u doh sə mazla6 a Mbərom wa. Cəna, tə tacay anan məsudoh aya awan.

³¹ Abay a nan anà man su do a nə sa vad anan Pol à məkə, əna 6a ləbara ata kə dəzlek anan à sləmay inde anà bahay nga sə suje sə Ruma ahay, ta jan, ta wa: «Wulen su doh sə Urəsalima fok, kə nəsek!»

³² Cəna, bəse bahay nga sə suje ata a ra suje ahay tə bahay a tinen ahay, ta haw à man ata awan. Do ahay tə canan anà suje ahay tə bahay nga a tinen a təkə cəna, tə mbəsak sa vad anan Pol.

³³ Bahay nga sə suje ata a hədek pə cakay ana Pol, a ban anan, a jan anà suje anahan ahay nə tē jaway anan tə calalaw ahay cew. Aday a cəce patan wa, a wa: «Winen wayaw? A ga məw?»

³⁴ Do ahay fok ta ja 'am aya nə so. Bahay nga sə suje ahay kə slənek

'am sə awan inde lele dədaf bay, bina abəbal awan kə zalak. Anga nan, a wa tã zla anan Pol ù doh sə suje ahay.

³⁵ Tə dəzley anan Pol pə bərkwitek su doh sə suje ahay lele nà, suje ahay tə gəba anan pa nga mburom cəkeke, anga dō ahay tə vəzek kə zalak.

³⁶ Man su dō ata fok a pərahan azar ta sa zlah, ta wa: «Vəden anan, vəden anan!»

Pol a vadūway pi zek wa

³⁷ Suje ahay ti saa dəzle anan Pol ù doh a tinen bəse nà, a jan anà bahay nga a tinen, a wa: «Ni mba apan sa jak 'am kərtek tətə dāw?»

Bahay nga sə suje ata a cəce panan: «Ka san 'am sə Gərek zle dāw?»

³⁸ Iya! Na wa iken Misra ahay sə vəze ata ba, aday kà zlak anan dō ahay tə way sə alay aya à kiβe kwakwa, tinen mbulo fudō ata ba?»

³⁹ Pol a mbədahan apan, a wa: «Nen nə Yahuda ahay. Tə wahay nen à Tarsus, pə daliyugo sə Silikiya. Aday Tarsus nà, wulen su doh kəriya bay. Na gak amboh, vuro cəved sa jan 'am anà dō ahay ite.»

⁴⁰ Bahay nga sə suje ahay a varan cəved sa ja 'am kutok. Pol a ján pə bərkwitek, a cakaf alay à mburom aday dō ahay tē mbəsak 'am. Tə mbəsak sa ja 'am lele nà, a dazlan sa jan atan 'am ta 'am sə Yahuda ahay, a wa:

22

¹ «Kwanay məced ahay, kwanay mərak uno ahay! Slənen, ni jak ikwen nà, ines inde upo ibay.»

² Tə sləne winen apan i jan atan 'am ta 'am sə Yahuda ahay nà, tə zəga anan apan sa pak sləmay səkəffe lele.

Pol a jan atan kutok, a wa:

³ «Nen nə Yahuda ahay, tə wahay nen à Tarsus pə daliyugo sə Silikiya. Əna na har dukwen à Urəsalima à man a anan. Sə tətuko anan way dukwen, Gamaliyel, kə dākak uno anan Tawrita ana bje a mənuko ahay nə lele. Nə pərahak anan azar anà Mbərom tə məgala si zek uno a təkə, kawa ana kwanay a sə pərahan azar həna biten ata re.

⁴ Na gak anan alay tu dō sə pərahan azar anà cəved ana Yesu ahay nə mənjoek bay. Azar aya dukwen tə məcak anga nen. Nə bənək dō mungol aya pi zek tə uwar aya, nə dərzlak atan à dangay.

⁵ Bahay nga su dō sə gədan dundo anà way ahay pi zek tə məced sə Yahuda ahay fok ta san zle, na ja dukwen 'am didek aya awan. Tə vindək uno dərrewel à alay inde sa zlan anan ayak anà mərak a tinen ahay à Damas. Anga nan, na zla à man ata abay saa bənay anan ahay dō a Yesu ahay, ni jaway atan, ni may atan à Urəsalima, aday dō sə lavay nuko ahay ti gan atan sariya.

⁶ «Nen apan ni zla à Damas. Man ipec a ga nà, nen apan ni dəzle à man ata bəse. Cəna jiyjay sə awan a a nay ahay à mburom wa, u vo nga tew.

⁷ Nə slahay à məndak, nə sləne dundo a dōwan a a ngumo: “Sol, Sol! Kə jugwar puno wa 'am jiga nà, angama kərtek anaw?”

⁸ «Nə cəce panan wa: “Iken nə wayaw, Bahay uno?”

«U jo, a wa: “Nen nə Yesu sə Nazaratu, dōwan a iken sə jugwar panan wa 'am ata awan.”

⁹ Dō sə cakay uno ataya tə canak anan anà jiyjay sə way ata awan, əna tə slənek 'am a dōwan ata bay.

¹⁰ «Nə cəce panan: “Nà ga nə maw, Bahay uno?”

«Bahay a u jo nà: “Slabak, zla à Damas, ti jak way a iken saa ga ata fok à man ata awan.”

¹¹ Jiyjay a sə maka məduwen ata a ma nga sə hurof nen. Anga nan, dō sə cakay uno ataya tə bəno alay à Damas.

¹² «Dowan a inde à Damas tə ngaman Ananias, a dəfan apan anà Mbərom tə cəved awan. A pərahan azar anà Tawrita a mənuko lele. Anga nan, Yahuda ahay à Damas fok tə dəfan apan cəvedabay.

¹³ A zlak ayak pə cakay uno, u jo: “Sol mərak uno, təba ide!” Natiya kutok, ide uno ahay tə təba, nə canan ide zle kutok.

¹⁴ Ananiyas u jo nà: “Mbərom a bije a mənuko ahay kə walak iken, anga aday kà san way anahan sa gan may, kə canan anà dō anahan dīdek awan, kə sləne 'am anahan sa ja ata awan.

¹⁵ Anga nan ki siden sa jan anà dō ahay fok, way anak sə canan, tə way anak sə sləne.

¹⁶ Ka ba həna nə maw? Slabak, ga baptisma, ines anak ahay ti banay zek ta sə ngamay sləmay ana Bahay Yesu.”

¹⁷ «Na may à Urəsalima bine siwaw nà, nen apan ni ga amboh ù doh sə mazlaḅ a Mbərom, Mbərom u ko anan masuwayan sə way i cœn sə zūḅay inde.

¹⁸ U jo nà: “Bəse, slabak à Urəsalima wa, bina dō a anaya ti sləne 'am anak saa ga upo side ata bay.”

¹⁹ «Nə mbəḏahan apan: “Bahay, dō a anaya ta san zle, tə dīdem a na zlak ù doh sə wazay a tinen ahay saa bənay ahay wa dō sa ḏaf apak nga ahay, aday sə ndaḅay atan.

²⁰ A alay a tinen sa vad Etiyen dō sə side sləmay anak ata ḏukwen, nen inde. Kà zlak uno à nga sa vad anan re. Na bak pə zana ana dōwan a sa vad anan ataya awan.”

²¹ «Bahay u jo: “Zla, anga ni slan iken dāren āga dō su kon azar aya awan.”»

²² Man su dō ataya ti pəkan sləmay, hus a dəzle pa 'am su dō su kon azar ataya kutok. Əna tə sləne cəna, ta zlah, ta wa: «Bənen anan, vəden anan, kə mbəsiken anan tə sifa bay!»

Ta gan may sə ndaḅay anan Pol

²³ Tinen apan ti zlah, ti lar anan zana a tinen à mburom, ti ra yugo sə dəroz awan matanan.

²⁴ Bahay nga sə suje ata a jan anà suje ahay tã ma anan Pol ù doh, tã ndaḅay anan, tã cəce panan 'am, anga aday tã san Yahuda ahay ta gan matanan nà, angamaw?

²⁵ Əna tə jaway anan aday saa ndaḅay anan cəna, Pol a jan anà bahay sə suje a à man ata ata, a wa: «Cəved inde mə varak ikwen a sə ndaḅay dō sə Ruma ahay, aday winen ma ga sariya fan bay ḏaw?»

²⁶ Bahay sə suje ata a sləne matanan cəna, a zla à man ana bahay nga sə suje ata, a jan, a wa: «A nak mǎ ga həna nə maw? Dōwan a anan nà, winen dō sə Ruma ahay!»

²⁷ Bahay nga sə suje ata a zla pə cakay ana Pol, a cəce panan: «Jo! Iken dō sə Ruma ahay ḏaw?»

Pol a mbəḏahan apan, a wa: «Ayaw, nen dō sə Ruma ahay.»

²⁸ Bahay nga sə suje ata a jan: «Nen naa təra dō sə Ruma ahay nà, nə gucek dala bayak awan.»

Pol a mbəḏahan apan, a wa: «Əna nen nà, dō sə Ruma ahay kwa sə wahay nen.»

²⁹ Kwayan'a, suje a mə lavay zek a sə ndaḅay anan aday ā ja 'am ataya, tə mbəsak anan. Bahay nga sə suje ata a sləne sa jəka Pol nə dō sə Ruma ahay nà, a ma nga pə ajəjar, bina kə jawak anan tə calalaw ahay re.

Pol a ja 'am pa 'am sə maced sə Yahuda ahay

³⁰ Bahay nga sə suje ahay, a nan sa san anan tə dīdek a nə Yahuda ahay ta zlah pə Pol nə angama aday anaw. Anga nan, sidew a nà, a pəsak anan calalaw ahay à alay a Pol wa. A wa bahay sə gəḏan dūngo anà way ahay anga Mbərom, tə maced sə Yahuda ahay fok, tã halay nga. A nay anan Pol uho, a tavay anan pa 'am sə dō ahay.

23

¹ Pol a zəzor anan dō sə lavay nga ataya, a wa: «Mərak uno ahay, nen nə ḏəfan apan anà Mbərom nə tə cəved a hus ahay biten.»

² Ananiyas, bahay nga su dō sə gəḏan dūngo anà way ahay anga Mbərom a sləne 'am ata cəna, a jan anà dōwan aya pə cakay ana Pol ata tã ḏəcan pa 'am.

³ Coy, Pol a jan, a wa: «Tə dīdek a Mbərom i dəcak i iken a, iken dō sə mbaḏəmbaḏa a anan! Iken mə njahay a sa ga sariya kawa ana Tawrita sa gan may, əna kə ḏəfak anan apan anà Tawrita sabay, kak ka wa tã ḏəco nà, na!»

⁴ Do a pə cakay ana Pol ataya ta jan nà: «Iken apan ki gənanan anà bahay nga su dō sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom ata nà, kəkəməw? Sə tavay anan nə Mbərom!»

⁵ Pol a mbədahan atan apan, a wa: «Mərak uno ahay, na san sa jəka winen bahay nga su dō sə gədan dundo anà way anga Mbərom bay. Bina Deftere a ja nà: “Kā ja 'am lelibay a pu dō mə tavay a pa 'am sə dō ahay ata bay!*”»

⁶ Pol a san zle, à wulen a tinen inde nà, azar su dō aya nə Saduki ahay, azar aya dukwen Farisa ahay. Anga nan a jan 'am anà maced sə Yahuda ahay tə məgalak a, a wa: «Mərak uno ahay, nen nə Farisa ahay, aday wan sə Farisa ahay re. Ta zlah upo à man a anan nà, anga na san zle, Mbərom i slabakay anan ahay dō ahay à məkə wa tə sifa aya awan.»

⁷ A ja 'am ata cəna, Farisa ahay tə Saduki ahay tə dazlan anà avad uway sa 'am ata awan. Anga nan, tə gəzla zek jəban cew.

⁸ Anga Saduki ahay ta wa, dōwan inde saa slabakay ahay à məkə wa ibay, maslay a Mbərom ahay ibay, apasay ahay dukwen ibay. Aday cəkəbay, Farisa ahay ta wa way ataya inde fok cite.

⁹ Abəbal awan a zəga, miter sə Tawrita aya azar a sa day sə Farisa ahay tə slabak, tə ngəraz, ta wa: «Mə njadak ines a dōwan a anan kwa kərtek bay. Izəne tə didek a maslay a Mbərom kabay apasay kà jak anan 'am. Waya sa san anaw!»

¹⁰ Mawuswes məduwen a a slabak miza asa. Bahay nga sə suje ahay ata kə jəjarak anga tã saa ngəraw anan Pol i zek wa bay. Anga nan, a jan anà suje anahan ahay tã gəba anan Pol à wulen sə dō ahay wa, ta ma anan ù doh sə suje ahay.

¹¹ Sə luvon ata awan, Bahay Yesu a kan zek anà Pol, a jan, a wa: «Kə jəjar bay! Kə dakak anan sləmay uno à Urəsalima à man a anan, aday ki i dakay anan à Ruma matanan re.»

Yahuda ahay ta gan may sa vad anan Pol

¹² Sidew a nà, Yahuda ahay tə halay nga sa ma anan 'am i zek. Tə mbadāy nà, ti pa awan bay, ti sa awan bay, si ti vad anan Pol aday.

¹³ Do a sa ban 'am ataya ti zalay kwa kuro fudo.

¹⁴ Ta zla à man ana bahay sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom pi zek tə maced sə Yahuda ahay, ta jan atan, ta wa: «Mə mbadak mi pa awan bay, si mi vad anan Pol aday.

¹⁵ Həna nà, kwanay tə maced ahay, slənen dō pə cakay ana bahay nga sə suje sə Ruma ahay, à nay anan ahay Pol pa 'am a kwanay. Jen anan nà, a nak ikwen sə sləne anan 'am anahan ataya lele asa. Ata manay mi vad anan winen mənəna sə dazley ahay pə cakay a kwanay a jiga awan.»

¹⁶ Əna wan ana mərak a Pol a inde a sləne ti vad anan Pol. A zla ù doh sə suje ahay, a təkəren 'am ata anà Pol.

¹⁷ Pol a ngaman anà bahay sə suje ahay kərtek, a jan nà: «Zla anan wan a anan à man ana bahay nga sə suje ahay aday. Way inde i jan.»

¹⁸ Suje ata a zla anan wan ata pə cakay ana bahay nga a tinen a kutok, a wa: «Pol dōwan a ma ban ata a ngumo, a wa nà nay anan wan a anan pə cakay anak, anga a nan sa jak 'am inde.»

¹⁹ Bahay nga sə suje ahay ata a ban anan wan ata à alay a wa, a zla anan kəcah tinen a cuwcuwwe. A cəce panan: «Ka wa maw?»

²⁰ Wan ata a jan, a wa: «Yahuda ahay tə banak sə cəce panak, sidew nà, ki zla anan Pol pa 'am ana maced a tinen ahay, a nan atan sa pak sləmay pa 'am anahan lele asa.

²¹ Əna kə təməhan atan anan bay, anga dō ahay inde tə zalay kwa kuro fudo, tə pəkak anan zek, ti ba anan. Fok a tinen a tə mbadak ti pa awan bay, ti sa awan bay, si ti vad anan Pol aday. Tə lavak anan zek sa ga matanan, ta ba həna nà, 'am anak.»

²² Bahay nga sə suje ata a sləne matanan cəna, a jan anà wan ata, a

* 23:5 Ca pə Gurtaaki 22.27.

wa: «Kâ saa jan anà dōwan ka nak su jo 'am a anan bay!» A mbəsakay anan kutok.

Bahay nga sə suje ahay a slan anan Pol à alay ana guverner inde

²³ Natiya, bahay nga sə suje ahay a ngaman anà bahay sə suje ahay cew, a jan atan, a wa: «Hilen anan nga anà suje ahay səkat cew, aday dō sa ján pə pəles ahay kwa kuro cuwbe, dō sə pəlat ahay səkat cew. Fok a tinen a tâ lavay zek sa zla à Kaysariya sə luvon tə njamde dəsudō.

²⁴ Liven anan anan zek tə pəles ahay anà Pol, i ján apan. Kâ dəzlen anan tə zay à man ana guverner Felikus.»

²⁵ Aday a vinde derewel a anan:

²⁶ «Nen Kəlawdiyus Lisiyas, anà Felikus, guverner məduwen awan. Iken inde zay bidaw?

²⁷ «Dowan a anan nà, Yahuda ahay ta ban anan, a nan atan sa vad anan. Nə sləne sa jəka winen dō sə Ruma ahay nà, ma zla manay tə suje ahay sə təmay anan.

²⁸ U no sa san ta ban anan pa maw. Anga nan, na zla anan à man sə maced a tinen aya awan.

²⁹ Na tan à nga nà, kà gak way tade sə tacay anan à dangay bay, mə zakay a asa, sa vad anan à məke. Ta ban anan nə anga 'am sə pəra a tinen ahay vərre.

³⁰ Nə sləne sa jəka Yahuda ahay tə banak sə pəkan zek sa vad anan nà, kwayan'a nə slənak anan ayak à man anak. Na jan anà dō a sa ban anan ataya nə tâ sa zlah apan à man anak.»

³¹ Suje ahay tə gəba anan Pol kawa ana bahay nga sə suje ahay sa jan atan ata awan. Sə luvon ata tə dəzle anan à wulen su doh sə Antipatris.

³² Sidew a nà, suje ahay sa zla tə saray ata ta may agay, əna dō sə pəles ahay nə tə lagay anan Pol nà, dezl.

³³ Tə dəzle à Kaysariya nà, tə varan derewel ata anà guverner, tə mbəsakan anan ayak Pol à alay inde.

³⁴ Guverner ata a jangay anan derewel ata awan. A cəce pə Pol wa,

winen dō sə daliyugo wuraw. A tan à nga a nay à Silikiya wa nà,

³⁵ a jan, a wa: «À alay a dō sa zlah apak ataya ta nak nà, ni sləne 'am anak awan.» Aday a jan anà suje ahay nə tâ ba anan Pol ù doh sə bahay mbala Hiridus sa han ata awan.

24

Yahuda ahay ta zlah pə Pol

¹ Pə dəba wa a ga luvon dāra nà, Ananiyas, bahay nga su dō sə gədan dūngo anà way anga Mbərom, a zla à Kaysariya. Ta zla tatə maced sə Yahuda azar aya, tatə Tertulus, dō sa san sariya sə Ruma ahay. Tə dəzle pə cakay ana guverner Felikus kutok, ta zlah pə Pol.

² Tə ngaman anà Pol cəna, Tertulus a dazlan sa zlah apan pa 'am ana Felikus natiya: «Felikus, iken dō ma ba awan, ava bayak a mə njahay ù kon a anan zay nə anga iken. Kon a anan a ndakay nà, anga asan way anak awan!

³ Ma njad way ataya fok nà, anga iken. Mə ngərak anak.

⁴ «Na slak sə vəved 'am pa 'am anak bayak a bay, əna kem, nə cəce panak anga sərom anak, sləne anan 'am a anan mənjoek aday.

⁵ Ma tan à nga anà dōwan a anan, winen dō lelibay awan. Winen apan i pəkan 'am anà Yahuda ahay sə vaze pə dō ahay pə daliyugo fok. Winen bahay nga su dō sə ngaman atan Nazaratu ahay ata awan.

⁶ A dazlan sa ga mənjadak pu doh sə mazlaḡ a Mbərom, əna mə bənak anan. [Abay ma ja nə mi gan sariya kawa ana Tawrita a manay awan,

⁷ əna bahay nga sə suje ahay Lisiyas kə ngəzərak anan pumo wa sə mēgala.

⁸ A wa dō sa zlah apan ataya tâ nay pa 'am anak awan.] Kə cəcihek panan wa way ataya nà, iken a ki san way ataya fok nà, didek aya awan.»

⁹ Yahuda ahay fok, tə japay anan 'am a tinen tə dōwan ata, ta wa: «Way ana Tertulus sa ja ata nà, 'am didek aya awan.»

¹⁰ Guverner a sukwe alay pə Pol aday ā ja 'am. Pol a wa: «Na san zle, ava bayak a iken dō sa gan sariya anā dō ahay pə daliyugo a anan. Anga nan, nə taslak mível sa vad' uway pi zek wa, pa 'am anak awan.

¹¹ Kə zalak luvon kuro nga cew bay, na zlak ā Urəsalima saa həran nga anā Mbərom. Kə wudihek anan 'am ata dukwen, ki tan ā nga nə kətana awan.

¹² Dowan kə tak uno ā nga ù doh sə mazlaḅ a Mbərom, nen apan ni vad' uway pa 'am tu dō bay. Kwa ù doh sə wazay a manay ahay, kwa ā wulen su doh təkede, dōwan kə tak uno ā nga nə slabakak anan avad' uway tu dō bay re.

¹³ Dowan inde ā wulen a tinen saa tavay pa 'am a tinen a sa zlah upo ata dukwen, ibay.

¹⁴ Əna ni jak way inde həna: Nen apan ni dəfan apan anā Mbərom a bije a manay ahay. Nen apan ni pərahan azar anā cəved a Yesu, cəved a aday ta wa pəra hinen ata awan. Aday dukwen, nen nə dəfan apan anā way mə vinde ā Deftere a Musa inde, pi zek tə Deftere ana dō maja'am a Mbərom ahay a təkə fok.

¹⁵ Manay tu dō a anaya dukwen ma wa, Mbərom i slabakay anan ahay dō ahay ā məkə wa, kwa dō didek aya awan, kwa dō lelibay aya awan.

¹⁶ Anga nan, nen apan ni rəzlen ā nga sə njahay mənəna ines pa 'am a Mbərom aday pa 'am sə dō ahay fok matanan.

¹⁷ «Nə bərak uho ava bayak awan. Pə dəba wa na ma tə dala ā alay inde ā Urəsalima, sa man zek anā dō uno ahay. Nə gəḏak anan dūngo anā way ahay anga Mbərom re.

¹⁸ Tu to ā nga ù doh sə mazlaḅ a Mbərom nə, na ndav anan sa ga way sə təra dō cəncan a pa 'am a Mbərom ata awan. Nə halak anan nga anā dō ahay bay, aday abəbal awan ibay re.

¹⁹ Əna Yahuda ahay sə daliyugo sə Aziya nə inde ā man ata awan. Tinen dukwen, kak awan a inde sa zlah anan upo nə, tā nay ta ja anan pa 'am anak kwa!

²⁰ Kabay, dō a anan ataya ta jak sədøk uno sa ga ā alay a nen pa 'am ana məcəd a manay aya ata bidaw?

²¹ A alay uno sə tavay pa 'am a tinen dukwen, na jak 'am maza bay, si 'am inde kərtek. Na wa: «Ki gen uno sariya biten, anga dō ma mac aya ti slabakay ā məkə wa nə, nə dəfak apan nga.»»

²² Felikus a san 'am sə cəved a Yesu zle lele, a jan atan, a wa: «Lisiyas, bahay nga sə suje ahay kə nak nə, ni ndav anan sariya a kwanay awan.» A jan anā dō ahay tā ta 'am kutok.

²³ A jan anā bahay sə suje a sa ba anan Pol ata dukwen, ā ba anan lele, əna tā sa bənan mbiyed' bay, dō anahan ahay tā gan nga lele.

Pol a kaḏan bala anā atə Felikus tə Durusila

²⁴ Anahay pə dəba wa mənəcək nə, Felikus a may ahay tə uwar anahan Durusila, winen Yahuda ahay. A ngaman anā Pol, a sləne 'am anahan sə təkər ahay ā ḏaf nga pə Almasihu Yesu nə kəkəməw ata awan.

²⁵ Pol a ja 'am pa 'am sə didek a Mbərom, sə alavan nga anā zek, sə sariya pə luvon sa ndav anan daliyugo ata awan. Əna Felikus a jəjar pi zek. A wa: «Coy kə slak! Zla way anak. Kə nak uno nə, ni i ngamak pac hinen asa.»

²⁶ A ga apan dukwen, izəne Pol i varan dala. Anga nan, a taa ngaman nə pac pac, sa kaḏ bala tə winen.

²⁷ Pə dəba wa ava cew nə, Porkiyus Festus a bəmbad anan Felikus. Əna a nan ā Felikus sə taslan anan mível anā Yahuda ahay. Anga nan, a mbəsak anan Pol hwiya ā dangay.

25

A nan anā Pol nə, bahay sə Ruma ā saa gan sariya

¹ Festus a dəzle ā Kaysariya nə, a ga luvon maakan nə a slabak sa zla ā Urəsalima.

² A man ata asa, bahay sə gəḏan dūngo anā way ahay anga Mbərom, pi zek tu dō sə lavan nga anā Yahuda ahay, ta zlah pə Pol pə cakay anahan. Ta jan anā Festus:

³ «Kak kà zlak anak à nga nà, gəbay anan Pol à Urəsalima.» Anga a nan atan sa vad anan Pol pə cəved.

⁴ Festus a mbədahan atan apan, a wa: «Pol winen à alay sə suje ahay inde à Kaysariya. Nen a dukwen ni ma à man ata bəse.

⁵ Lele a nà, do sə lavak ikwen nga ahay tē pəruho azar à Kaysariya, ti zlah apan, kak awan a inde sa zlah apan nà, na.»

⁶ Festus kə njahak a Urəsalima i ga luvon jəmaakan kabay luvon kuro, a ma way anahan à Kaysariya. Sidew a dukwen, a zla ù doh sa ga sariya, a wa ta nay anan ahay Pol.

⁷ Pol a dəzlek ayak cəna, Yahuda ahay sa nay ahay à Urəsalima wa ata, ta van nga tew. Ta zlah apan tē cəved ahay cara cara ma da 'am aya awan, əna tē njadək nga sa 'am sə tavay apan bay.

⁸ Pol a mbəda 'am pi zek wa, a wa: «Na gak anan ines kwa anà Tawrita sə Yahuda ahay bay, kwa anà doh sə mazlaḡ a Mbərom bay, kwa anà bahay sə Ruma bay.»

⁹ A nan à Festus sə taslan anan mivel anà Yahuda ahay. Anga nan, a cəce pə Pol wa: «Ki ngam sa zla à Urəsalima, ni saa gak sariya à man ata pə azlah a anan ataya daw?»

¹⁰ Pol a wa: «Nen mə tavay a pa man sa ga sariya ana bahay sə Ruma. Ti go sariya tədə nà, à man a anan. Ka san zle, na gak anan ines anà Yahuda ahay bay.

¹¹ Kak abay na gak ines aday tədə sa vad apan nen ata dukwen, nə cəcihek tē mbəsakay ahay nen bay. Əna kak awan a inde tədə à 'am a tinen a sa zlah anan upo ataya ibay, dōwan a inde i mba apan sə varan atan nen à alay inde nà, ibay. Na gak amboh, zla anan sariya uno à man ana bahay sə Ruma ite!»

¹² Festus tu do anahan ahay ta ma anan 'am i zek. Coy Festus a wa: «Kə cəcihek sa zla à man ana bahay sə Ruma ata nà, ki zla à man ana bahay sə Ruma a kutok!»

Pol winen pa 'am ana Agaripa

¹³ A ga luvon ahay mənjoek pə dəḡa anahan a wa nà, atə bahay Agaripa tē mərak anahan uwar a tē ngaman Bernike, ta nay ahay saa jan 'am anà Festus à Kaysariya.

¹⁴ Tə njahay à man ata mənjoek nà, Festus a təkəren 'am ana Pol anà bahay, a wa: «Dowan a inde à man a anan tē bənay ahay à bahay ana Felikus wa.

¹⁵ A alay a nen à Urəsalima nà, bahay sə gədan dūngo anà way ahay anga Mbərom pi zek tē məcəd sə Yahuda ahay ta zlah apan, ta wa nà ban anan ta sa man anan mungok.

¹⁶ Əna na jan atan nà, pə sariya sə Ruma ahay nə dōwan a ta zlah apan ata pi zek tu do anahan a sa zlah apan ataya, ti vad uway pi zek wa à man sa ga sariya. I mbədahan apan anà nga anahan pə way a tinen sa zlah anan apan ataya awan. Kak matanan bay nà, ti varan anan dōwan a ta zlah apan ata anà suje ahay bay.

¹⁷ Tinen a fok tē dəzley à man a anan cəna, na gak munok bay jiga awan. Sidew a kwayan'a nə njahay pə sariya awan, na wa tē gəbay anan dōwan ata awan.

¹⁸ Do a sa zlah apan ataya tē slabakak sa ja 'am, əna ta jak awan a inde lelibay a kawa anuno sə bayak apan ata bay.

¹⁹ Na ca apan asanaw nà, sə slabak à wulen a tinen cəna, avad uway sa 'am pə pəra a tinen ahay, aday pə dōwan a inde tē ngaman Yesu, kə məcak əna Pol a wa winen tē sifa awan.

²⁰ Nen dukwen nə sənək sə wudeh anan ləbara ata lelibay. Anga nan na jan anà Pol nà: «Ki ngam sa zla à Urəsalima daw? Mi i gak sariya à man ata awan.»

²¹ Əna Pol a cəce tē saa gan sariya nà, əga bahay sə Ruma. Anga nan, na wa tē ban anan lele hus pə luvon a ni saa slənan anan ayak anà bahay sə Ruma.»

²² Agaripa a mbədahan apan anà Festus, a wa: «Nen dukwen, u no sə sləne anan ləbara ana dōwan ata awan.»

Festus a wa: «Ki i sløne anan sidew.»

²³ Sidew a cəna, atə Agaripa tə Bernike ta nay tə mazlaḥ sə bahay awan, do ahay tinen apan ti həran atan nga. Ta zla à man sə halay nga, tə bahay nga sə suje ahay pə kərtek awan, pi zek tu do sə wulen su doh a tinen lele aya fok re. Festus a wa tə gəḃay anan Pol. ²⁴ Tə dəzley anan tə Pol cəna, Festus a jan anə bahay Agaripa, a wa: «Iken bahay Agaripa pə kərtek a tu do a mə japay aya à man a anan ataya fok, kə cinen anan anə dōwan a anan zle. Yahuda ahay fok kwa à Urəsalima, kwa à man a anan, ta zlah apan pi nen. Tinen a fok ta wa nê mbəsak anan tə sifa bay.

²⁵ Əna na tak anan à nga anə awan a tədə sa vad anan apan ata bay. Aday winen a a cəce dukwen nê slənan anan ayak anə bahay sə Ruma. Natiya kutok, na gak anan may t̄a saa gan sariya à man ata awan.

²⁶ Əna na san awan a ni vinden ayak anə bahay sə Ruma ata pə dōwan a anan bay re. Anga nan, na nay anan pa 'am a kwanay, mə zakay a adəka nà, pa 'am anak, iken bahay Agaripa, anga aday pə dəḃa sə bənan bitem anə 'am anahan a wa nə, ni san way a tədə sə vinde apan ata kutok.

²⁷ Bina abayak nga uno kə ngəmak sə slənan ayak do anə bahay sə Ruma mənəna sə vinde anan way anahan a sa ga ata bay.»

26

¹ Agaripa a jan anə Pol: «Cəved inde mə varak a sa ja 'am pi zek wa.»

Pol a cakaf alay à mburom, a ga 'am pi zek wa, a wa:

² «Suse bahay Agaripa, nə taslak mivelsa ja 'am uno biten pa 'am anak. Way ana Yahuda ahay sa zlah anan upo ataya fok, ni ḃakak anan.

³ Anga iken nà, ka san pəra sə Yahuda ahay zle, ka san way a tinen ahay sə bəbal anan awan ataya zle fok re. Anga nan, nə rəke panak nà, ban mivelsə sləne anan 'am uno nə fok.

⁴ «Yahuda ahay fok ta san anjahay uno zle. Kwa à alay a nen ù kon uno cəḃew a mba ata awan, ta san anjahay uno zle. Kwa à Urəsalima dukwen, ta san anjahay uno zle re.

⁵ Ta san zle kwakwa, nə pərahan azar nà, anə atətak way sə Farisa ahay, atətak way ma da 'am a cəvedabay ata awan. Kà nak atan dukwen, ti side anan re.

⁶ Həna, nen à sariya inde tə tinen dukwen nà, anga nə ḃəfan ide anə way a Mbərom sə zlapay anan anə bije a manay ahay ata awan.

⁷ Zahav a manay ahay kuro nga cew dukwen, tinen apan ti ḃəfan ide anə way ata awan. Bina tinen apan ti ḃəfan apan anə Mbərom, luvon tə ipec nà, anga na awan. Ba məduwen, Yahuda ahay ta zlah upo nà, nə ḃəfan apan nə anə 'am ata awan.

⁸ Kwanay Yahuda ahay, kə təmihen sa jəka Mbərom i mba apan sə slabakay anan do ma mac aya à məke wa bay nà, angamaw?

⁹ «Nen a ta nga uno dukwen, nə rəzlek anan à nga wa sa nes anan sləmay a Yesu sə Nazaratu ata awan.

¹⁰ Na ga mer su way ata nà, à Urəsalima. Bahay sə gəḃan dūngo anə way ahay tə varak uno cəved sə dərəzl anan do a Yesu ahay à dangay. Ta sak a gan atan sariya sa vad atan à məke dukwen, a taa zlo à nga re.

¹¹ Saray bayak awan, na zlak ù doh sə wazay ahay, nə bənək atan mbiyed cəvedabay. Na gak atan bəlaray sə təra anan sləmay a Yesu à məndak. Mivelsə kə zəḃak nen tə mindel, hus na zlak à wulen su doh su kon ahay dərən dərən aya saa gay atan ahay alay à man ataya wa re.

¹² «Natiya, pə luvon a inde, nen apan ni zla à Damas. Sə vuro cəved a nà, bahay sə gəḃan dūngo anə way ahay.

¹³ Ba məduwen, man ipec a ga nà, nə canan anə jiyjay sə awan a nay à mburom wa, a zalay jiyjay ana pac nə gam gam lele. A van umo nga tew, manay tu do uno sa zla jiga ataya awan.

¹⁴ Manay a fok mə slahay mbortoto à məndak. Aday nə sləne dundo a u jo ahay 'am ta 'am sə Yahuda ahay, a wa: “Sol, Sol, kə jugwar puno wa 'am jiga nà, angama kərtek anaw? Iken apan ki njahay pə kudəs anak anga sa ga vəram ti nen.”

¹⁵ «Nə cəce, na wa: “Iken nə wayaw, bahay uno?”

«Bahay Yesu a mbəduho apan, a wa: “Nen Yesu, dowan a iken sə jugwar panan wa 'am ata awan.

¹⁶ Əna slabak, tavay! Na kak zek nà, aday kə tərà dō si mer su way uno. Nə walak iken sa jan anà dō ahay way nen sa kak anan ata, tə way nen saa dəkak anan ata re.

¹⁷ Ni tam iken à alay sə Yahuda ahay wa, tə alay su dō su kon azar aya ata wa fok re. Ni slan iken pə cakay a tinen,

¹⁸ anga aday kə təban atan anan ide, kə nay atan i ide zənzen a wa, i ide jiyjay a inde, kə tam atan à məgala ana Fakalaw wa, kə zla atan à alay ana Mbərom inde. Natiya kutok, ti njad apəse 'am sə ines a tinen ahay, ti zla à man sə njahay ana Mbərom pə kərtek a tu dō anahan sa daf nga pi nen a azar ataya awan.”

¹⁹ «Anga nan kutok, bahay Agaripa, nə dəfan apan nà, anà way Mbərom su ko anan ahay kwa à mburom wa ata awan.

²⁰ Na lah sə wazay anan 'am ata nà, à Damas, à Urəsalima, aday pə daliyugo sə Yahudiya fok. Pə dəba anahan a wa, nə pərahan azar sə wazan anà dō su kon azar aya re. Nə wazan atan nà, tə mbəsak ines a tinen ahay, tə mbəda 'am pə Mbərom, tə ga mer su way a tədə anga tə mbədahak anan ləen anà ines ata kutok.

²¹ Yahuda ahay ta ban nen u doh sə mazlaə a Mbərom nà, anga nan. A nan atan sa vad nen à məkə sa ndaw.

²² Əna hus ahay həna biten, Mbərom kə mbəsakak nen bay, kə mak uno zek. Anga nan, nen mə tavay a pa 'am sə dō ahay fok anga sə dəkay anan didek sa 'am anahan anà dō lele aya pi zek tu dō kəriya aya awan. Nə wazak awan maza

bay, si way ana Musa tu dō maja'am a Mbərom ahay sa ta ja apan ti tərà ataya awan.

²³ Ta wa: Almasihu i sa lirew, i mac, aday i lah sə slabakay à məkə wa, i kay anan jiyjay sə sifa anahan anà Yahuda ahay, aday anà dō su kon azar aya ite re.»

²⁴ Pol winen apan i təkər 'am ata matanan mba, Festus a jan tə məgalak a, a wa: «Pol, kə vawak nga! Asan way anak a kə zalak ata, kə tərək iken à məndak. Ka san awan sabay.»

²⁵ Pol a mbədahan apan anà Festus, a wa: «Ba məduwen, nga a vuwo bay! Wita 'am tədə ni jak anan ataya, aday 'am didek aya re.

²⁶ Agaripa dukwen a san zle coy, awan a inde mi dər aya uda panan wa ibay, anga tə tərà aday nà, à mider aya inde bay.

²⁷ Iken bahay, kə dəfak nga pa 'am ana dō maja'am a Mbərom ahay bidaw? Na san zle, kə dəfak patan nga.»

²⁸ Agaripa a jan anà Pol: «Bəse matanan ca, a nak sə tərà nen dō ana Almasihu a dāw?»

²⁹ Pol a mbədahan apan, a wa: «Kwa à ga nə bəse həna, kwa à ga nə bəse həna bay, nen apan ni gan amboh anà Mbərom nà, iken tu dō sə sləne 'am a anan ataya fok nə kə tərən kawa nen a re, əna tə calalaw aya à alay inde bay.»

³⁰ Matanan, bahay tə guverner tatə Bernike fok tə slabak à man ata wa.

³¹ Tinen apan ti zla way a tinen ata nà, ta jan i zek ahay, ta wa: «Dowan a anan nà, kə gak way lelibay a tədə sa vad anan à məkə kabay sə tacay anan apan à dangay bay.»

³² Bahay Agaripa a jan anà Festus, a wa: «Ta wa abay dowan a anan à cəce tə sa gan sariya à Ruma bay nà, dī mbəsak anan.»

27

Ta slan anan Pol à Ruma

¹ 'Am a sa jəka mi zla pə daliyugo sə Italiya tə kwalalan ata a tavay nga nà, tə varan anan Pol tu dō a azar a ma ban ataya à alay inde anà Yuliyus,

winen bahay sə suje à wulen ana suje ana bahay sə Ruma ahay. ² Ma zla à kwalalan inde kutok. Kwalalan ata nà, a nay à wulen su doh sə Adaramitiya wa, man sa zla ta 'am sə bəlay pə daliyugo sə Aziya. Dowan a inde tə ngaman Aristarkus, winen dō sə Tesaloniki ahay pə daliyugo sə Make-doniya, winen tə manay re.

³ Sidew a nà, mə dəzle à Sidon. Yuliyus sə dōwan ata nà, a gan sumor anà Pol ta sə varan cəved à zla à man ana car anahan ahay tã gan nga.

⁴ Mə slabakay ahay à man ata wa kutok, ma van nga anà Kiprus ta day sə alay puway, bina ta day sə alay gula nà, mad kə varak umo cəved bay.

⁵ Ma zla bəse tə daliyugo sə Silikiya tə Pamfiliya, mə dəzle à wulen su doh sə ngaman Mira ata pə daliyugo sə Lisiya.

⁶ Bahay sə suje ahay a tan à nga anà kwalalan hinen nà, à man ata awan. Kwalalan ata dukwen, a nay à Aleksandriya wa, aday i zla à Italiya. A daf uda manay kutok.

⁷ Luvon ahay əngal nà, ma zla anga anga tətibay. Kà dak umo 'am sə dəzle à Kənidus. Mad kə gafak umo 'am sa zla pa 'am. Anga nan, ma zla tə daliyugo sə Kereta, ta day sa mad ibay ata awan, ma zla ta day sə ngaman Salamoni ata awan.

⁸ Sa zla pa 'am kà dak umo 'am, əna mə dəzle à man a sə ngaman Man sə Dazay Lele ata awan, winen daren tə wulen su doh sə ngaman Lasaya ata bay.

⁹ Ma gak ayak munok pə cəved bayak awan. Azar uko sa ga sumaya ata dukwen, alay a kə ndəvak. Aday azla tə kwalalan dukwen, a da 'am cəvedəbay, anga alay sə vəvara ahay kà slak. Anga nan, Pol a jan anà dō sa 6al kwalalan ataya, a wa:

¹⁰ «Kwanay dō ahay, azla a mənuko a anan i i dak uko 'am. Way a mənuko ahay ti i lize tə kwalalan a təke. I dahay pə way ahay cəna coy bay re, sifa a mənuko aya dukwen kà nak ti lize.»

¹¹ Əna bahay sə suje ahay tə tinen ata a təma dam nà, 'am ana bahay nga sə kwalalan ta 'am ana dō sa 6al kwalalan ata sa ja, bina 'am ana Pol cəna, a gan may bay.

¹² Mə zakay a dukwen, man a sə tavay uda ata nà, lele sə tavay uda tə alay sə vəvara a bay. Anga nan, zek məduwen su dō a dukwen a gan may sə slabak à man ata wa. Kak i ga zek cəna, ti i ba à Fenika. Fenika ata dukwen nà, man sə tavay sə kwalalan ahay pə daliyugo sə Kereta. A mbəda 'am pə bəlay si ta day sa pac sə slahay ù doh.

Vəvara məduwen a a slabak

¹³ Mad sə walay a dazlan sa 6al mənjoek mənjoek cəna, a ga patan nə tə njadək way a sa zlan atan à nga ata awan. Tə pəsək anan njamde sə tavay anan kwalalan à a'am inde ata awan. Ta zla ta 'am sə bəlay sə Kereta ata gəlan'a.

¹⁴ Əna kə njahak bay jiga awan, vəvara a məgala sə ngaman Urakilon ata a nay à dara wa, a slabak pumo.

¹⁵ Kwayan'a a ban anan kwalalan gec, a mba apan sə tavan pa 'am bay. Anga nan, mə mbəsək anan vəvara ata à dərəd anan adəka cukutok.

¹⁶ Ma zla bəse tu kon a sə ngaman Kawda winen à a'am inde ata awan. Ma man uda pə vəvara wa mənjoek. A man ata wa kutok, ma ban anan kwalalan a manay a cədeu ata sə məgala anga aday à saa lize pumo wa bay.

¹⁷ Tə cakaf anan kwalalan a cədeu ata, ta daf anan à məduwen inde. Pə dəba anahan a wa, ta 6an anan winen a məduwen ata tew tə liβer. Dō sa 6al kwalalan ahay tə jəjarək sa mban anà wiye sa day sə Libiya. Anga nan kutok re, tə pəsək anan zana sa haw anan kwalalan ata awan. Tə mbəsək anan kwalalan anà mad à zla anan kawa sa nan kutok.

¹⁸ Vəvara kə mbəsəkək sa 6al bay hway apan. Anga nan, sidew a nə tə guce anan way ahay à kwalalan wa.

¹⁹ Sidew a hinen asa, tə guce anan dədom sə kwalalan azar aya pi zek tə

zana anahan azar aya tə alay a tinen aya awan.

²⁰ Mə canak anan anə pac bay, anə mawuzlawazl bay, i ga luvon ahay bayak awan. Vəvara ata kə mbəsakak sa 6al bay. Manay aya dukwen, ma jak sa jəka mi tam bay a re.

²¹ Kə njahak bayak a do ahay ta pak awan bay. Natiya kutok, Pol a slabak, a jan atan, a wa: «Kwanay do ahay, suwan abay kə təmihen 'am uno sa jak ikwen ata, dē slabak à Kereta wa bay. Kə təmihen matanan cəna, tiya nà, dī ga dəcə bay, way a mənuko ahay ti lize puko wa bay re.

²² Əna həna nen apan ni cəcə pikwen wa, bənen mbac lele. Dowan saa mac kwa kərtek ibay, si kwalalan saa lize dəkdek.

²³ Anga avad a sə luvon bine siwaw nà, Mbərom uno nen sə dəfan apan ata a slənay ahay maslay anahan pə cakay uno,

²⁴ a wa: “Pol, kə jəjar bay! Tə dīdek a ki tavay pa 'am ana bahay sə Ruma. Təma! Mbərom kə gak anak sumor, bina do a anaya à kwalalan inde ata fok ti lize kwa kərtek bay.”

²⁵ Anga nan, do ahay, kə jəjiren bay. Nə dəfak nga pə Mbərom, i ga anan kawa anahan a su jo ata awan. Dowan i lize bay.

²⁶ Aya əna, vəvara i lize anan kwalalan a anan pu kon a inde à mamasl sə bəlay.»

²⁷ Kə gak həna luvon kuro nga anahan a fudo, vəvara winen apan i ra manay sa man nga à bəlay a məduwen ata inde hwiya. Man luvon a ga cəna, a ga pu do sa 6al kwalalan ahay nà, manay apan mi dəzle pə yugo.

²⁸ Tə dazay anan liber tə rəslom ma 6an aya apan ata à a'am inde, anga sə lavay anan sədek sə a'am awan. Ta tan à nga nà, a'am a nə sədek i ga miter kwa kuro fudo. Tə hədek mənjoek asa, ta tan à nga i ga miter kwa kuro maakan.

²⁹ Tə jəjarak, anga vəvara i sa zla anan kwalalan à man sə pəkərad ahay. Anga nan, tə dazay anan

njamde sə tavay anan kwalalan à a'am inde ataya fudo ta sə də6a sə kwalalan. Tinen apan ti ga amboh, aday ide à cəde bəse.

³⁰ Do sa 6al kwalalan ahay, abay a nan atan sə dazay wa aday ti zla way a tinen. Tə dazay anan wa kwalalan a cədeu ata awan, ta ga kawa abay a nan atan sə dazay anan njamde sə tavay anan kwalalan à a'am inde ata, ta day sa 'am ana kwalalan a re.

³¹ Əna Pol a dazlan sa jan anə suje ahay pi zek tə bahay a tinen, a wa: «Kak do sa 6al kwalalan ahay tə njahak à kwalalan inde bay cəna, ki təmen bay.»

³² Matanan, suje ahay ta slad anan liber sa 6an anan kwalalan a cədeu ata pə kwalalan məduwen ata awan, tə mbəsakak anan ayak kwalalan a cədeu ata a slahay à a'am inde.

³³ Coy ide winen apan i cəde bəse kutok, Pol a jan atan nə tã pa way, a wa: «Luvon kuro nga anahan a fudo, kə jəjiren, ki pen awan bay.

³⁴ Kak a nak ikwen sa tam anan sifa a kwanay nà, kem, pen way həna mənjoek kutok. Əna kwa sibœk sa nga a kwanay kərtek saa lize nà, ibay.»

³⁵ A ndav anan 'am anahan ata cəna, a gə6a way sa pa, a ngəran ayak anə Mbərom pa man sə ide a tinen ahay fok. A gəzla anan i zek wa, a dazlan sa pa.

³⁶ Ajalay nga a tinen a fok a dəle, ta pa way kutok.

³⁷ Do a abay à kwalalan inde ataya mə baslay zek manay səkat cew tə kwa kuro cuw6e nga anahan mbərka (276).

³⁸ Ta rah lele nà, tə guce anan ndaw à a'am inde anga aday kwalalan à ba sabay.

Kwalalan ana atə Pol kə lizek

³⁹ Ide a cəde lele kutok nà, do sa 6al kwalalan ahay fok, ta san sa jəka tinen ahaw bay jiga awan. Tə canan anə man sə wiye sa 'am sə bəlay. Kak i ga zek nà, a nan atan abay sa zla anan kwalalan à man ata aday à nga uda awan.

⁴⁰ Anga nan, ta slaf anan liber sə njamde sə tavay anan kwalalan à a'am inde ataya, tə mbəsak atan à a'am inde. Tə dazlan tə pəsak anan liber sə dədom sa tan cəved anà kwalalan ataya awan. Tə cakaf anan zana sa day sa 'am sə kwalalan, anga aday vəvara à zla anan kwalalan pa man sə wiyen ata awan.

⁴¹ Əna kwalalan a tavay way anahan dek, anga man ata nə sədek bay. Kwalalan a nga ta day sa 'am à wiyen inde gec. Məsugurndolon sə a'am a nay, a kad anan kwalalan ta sə dəba anahan a wa.

⁴² A nan abay anà suje ahay sa vad anan do sə dangay ahay anga tã saa zləzlov aday sa haw way a tinen ahay bay.

⁴³ Əna bahay sə suje ataya a gafan atan 'am sa ga kawa ana tinen sə bayak ata awan, anga a nan sa tam anan sifa ana Pol. Coy, a jan anà do sa san sə zləzlov ataya tã lah pa 'am à a'am inde.

⁴⁴ Anà do azar aya ite nà, a jan atan nə tã ban alay à dədom sə kwalalan ma kad ataya, ti dazay anan à a'am inde. Mə dəzle pə dədala fok a manay a zay nà, matanan kutok.

28

Pol winen à Malta

¹ Mə dəzle pə dədala zay nà, mə sləne sləmay ana man ata nə tə ngaman Malta.

² Do sa man ataya tə təma manay tə ataslay mivel a lele. Tə hanan umo uko, anga iven winen apan i ga, aday mad dukwen a ga ike.

³ Pol a ray dədom sa pak pə uko. Uko sa ban pə dədom cəbak ata nà, dədew a nay ahay à dədom ata wa, a rac anan Pol pə alay.

⁴ Do su kon ataya tə canan anà dədew mə tapan a pə alay ata nà, ta wa: «Avad uway a ibay! Dowan a anan nə do sa vad nga su do. Kwa à ga həna kə təmak à a'am wa dəp nà, mbərom a mənuko sə ngaman Didek ata nə i mbəsak anan tə sifa a bay.»

⁵ Aya əna, Pol a mbazlay anan dədew ata, a slahay u uko inde. Awan kə hanak apan kwa mənjoek bay.

⁶ A ga patan nà, i mac bəse, kabay alay anahan i tar. Əna kə njahak bayak a, awan kə gak anan bay. Tə bayak asa, ta wa: «Cəkəbay, i ga nà, winen nə mbərom a kərtek a re!»

⁷ Bahay sa man ata nà, tə ngaman Publiyus, doh anahan a nə dərən ta man ata bay. A ra manay əga winen, mə njahak luvon maakan, winen apan i pan umo way lele.

⁸ Bəbay ana Publiyus ata, winen mə nahay a, nga a bərzlan, aday azay a ruhan re. Pol a zla à man ana dōwan a dēvac ata, a ga amboh anga winen, a dēfan alay pa nga, a mbar anan.

⁹ Pə dəba anahan a wa dukwen, do sə dēvac sa man ata azar aya fok ta nay à man ana Pol, a mbar atan.

¹⁰ Tə varak umo magwagway ahay bayak awan. Manay apan mi zla way a manay coy, mi ján à kwalalan inde dukwen, tə varak umo way sa man umo zek pə cəved ahay re.

Pol a slabak sa zla à Ruma

¹¹ Pə dəba anahan a wa kiya maakan nà, ma zla tə kwalalan sa nay ahay à Aleksandriya wa. A alay sə vəvara nà, kwalalan ata winen à man ata awan. Kwalalan ata nà, tə ndakak apan pəra sə mbərom ahay cew, tinen muwsa ahay sə ngaman Kastor tə Polok ata awan. Kwalalan ata kə vak à man ata awan.

¹² Mə dəzle à wulen su doh sə ngaman Sirakus ata awan, mə njahay à man ata luvon maakan.

¹³ Mə slabak à man ata wa, ma zla à wulen su doh sə ngaman Regiyus ata awan. Sidew anahan a nà, mad sə walay a dazlan sa bal. Sidew a asa, mə dəzle à man sə dazay à Potiyoli.

¹⁴ Ma tan à nga anà do a Yesu ahay à man ata awan. Ta jan umo nə mē njahay əga tinen lumō pam lele. Mə lavay zek sa zla à Ruma nà, matanan kutok.

¹⁵ Mərak ahay à Ruma tə sləne ləbara a manay nà, ta nay ahay à wulen su doh sə ngaman Lumo sə

Apiyas, aday à wulen su doh sà nga-man Man sà Tavay Maakan ata awan, anga aday mē zlangay tē tinen. Pol a canan atan cəna, a ngəran anà Mbərom, anga kē njadək məgala.

¹⁶ Mə dəzle à Ruma cəna, tē varan cəved anà Pol sà njahay ù doh anahan cara, əna suje inde a ba apan.

Pol winen à Ruma

¹⁷ Pə dəba anahan a wa luvon maakan cəna, Pol a ngaman anà do sà lavan nga anà Yahuda ahay à Ruma ataya awan. Tē halay nga lele nà, a jan atan, a wa: «Mərak uno ahay, na gak awan pu do a mənuko ahay bay, na gak awan pə atətak way ana bije a mənuko ahay bay, əna tē bənək nen à Urəsəlima, tē varan ahay nen à alay inde anà Ruma ahay.

¹⁸ Tē cəce puno wa way uno sa ga ata nà, a nan atan abay sà mbəsək nen, anga ta tan à nga na gak awan a inde tēde ti vad apan nen a bay.

¹⁹ Əna a nan anà bahay sà Yahuda ahay tē mbəsək nen bay. Anga nan, nə cəce, na wa tē su go sariya əga bahay sà Ruma, kwa à ga nə na gak anan may sa zlah pu do uno ahay bay dəp nà, na.

²⁰ Anga nan kutok, nə cəce, na wa dē zlangay, bina u no kē sənən tē jaway nen kawa həna anan dūkwen, anga na daf nga pə dōwan a Isəra'ila ahay fok sa ba ata awan.»

²¹ Tē mbədahan apan, ta wa: «Manay mē slənek awan a anga iken ibay. Dōwan inde kà nak ahay tē dərəwel a à alay inde anga iken à Yahudiya wa ibay. Mərak ahay tē təkərek umo ləbara sə awan lelibay pə iken ibay a re.

²² Əna ma gan may nà, mē sləne tē alay a manay a, 'am anak awan, anga kwa aha fok cəna, do ahay tē kədəy anan do ana Yesu ahay.»

²³ Ta daf luvon a aday ti i halay nga asa ata awan. Luvon ata a dəzley ahay cəna, do sà halay nga à man ana Pol ataya tē zalay sə kwakwa ata awan. Pol a dakan atan anan 'am sə bahay a Mbərom nə hway. A rəzlen à

nga sə dakan atan anan 'am a Yesu nə ndekərkərre tē cəved sə Tawrita, aday tē deftere ana do maja'am a Mbərom ahay fok.

²⁴ Azar sə do ahay tē təmahak 'am a Pol sa jan atan ata awan, əna azar sə do ahay aya tē təmahak itəbay.

²⁵ Tinen apan ti vad uway à wulen a tinen, aday ta ta 'am kutok. Əna ta saa ta 'am ata nà, 6a Pol kà jak atan 'am inde kərtek, a wa: «Way ana Apasay Cəncan a sa jan anà bije a kwanay ahay tē dūngo ana do maja'am a Mbərom Ezaya nà, didek awan.

²⁶ Mbərom a wa: «Zla, ka sa jan anà do uno ahay nà: Ki pəken sləmay lele, əna ki sənən awan bay.

Ki zəzuren way lele, əna ki cinen anan anà awan bay.

²⁷ Anga do a anaya nà, nga a tinen nə mē kuray aya awan, tē rədək anan sləmay a tinen ahay,

tē tacak anan ide a tinen ahay.

Kak matanan bay cəna, abay ti canan ide, ti sləne sləmay, ti san way, ti mbəda 'am pi nen, ni mbar atan.*»

²⁸ Pol a jan atan asa, a wa: «Sənən a kutok nà, Mbərom kē təbak cəved sa tam anà do su kon azar aya həna. Tinen nà, ti sləne ləbara anahan.»

[²⁹ Pə dəba sa 'am ataya wa nà, Yahuda ahay ta zla way a tinen, tinen apan ti vad uway tē mindel à wulen a tinen.]

³⁰ Ava cew nà, Pol mē njahay a ù doh sə masa. A tēma mbəlok anahan ahay fok nə lele.

³¹ A wazay anan 'am sə bahay a Mbərom, a dakan anan ləbara ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu anà do ahay. A ja 'am mənəna ajəjar, aday dōwan kē gafak anan 'am bay.

* 28:27 Ca pə Esaaya 6.9-10.

**Derewel ana Pol sə vinden
ayak anà dō sə
Ruma ahay
Adakay way pə deftere
a anan**

Derewel a zəbor a anan nà, Pol a vinden anan ayak anà egliz à Ruma. Ruma aday nà, kə tərak wulen su doh zek məduwen a sə daliyugo a fok. A ga nà, kawa kula Pol kà zlak à Ruma fan bay. Anga nan kutok, a tətakan atan ayak way ahay bayak a dəc dəc pə cəved a Mbərom sə varan anà dō ahay aday ti tam ata awan.

Nga sa 'am ahay

Pol a dakay anan zek anahan (1.1-17)

Pa 'am a Mbərom nà, dō ahay fok ta gak ines (1.18 - 3.20)

Mbərom a təma dō ahay nə kəkəməw (3.21 - 4.25)

Anjahay wiya su dō sa daf nga pə Yesu ahay (5.1 - 8.39)

Mbərom a ngaman anà Isəra'ila ahay (9.1 - 11.36)

Anjahay su dō a Yesu ahay à wulen a tinen inde (12.1 - 15.13)

Aja 'am ahay (15.14 - 16.27)

Pol a jan ayak 'am anà dō sə Ruma ahay

¹ Sə vindek ayak derewel a anan nà, nen Pol, dō si mer su way ana Yesu Almasihu. A ngumo aday nà tərà dō maslan anahan awan, nen mə walay a sə dakay anan ləbara anahan mugom a anà dō ahay.

² Ləbara ata aday nà, Mbərom a kə zlapak uko anan ahay tə dūngo ana dō maja'am anahan ahay kwakwa, tə vinde anan à Deftere anahan inde.

³ Ləbara ata nà, pə wan anahan, Bahay a mənuko Yesu Almasihu. Winen mə wahay a pə daliyugo nà, à dala mbak ana bahay Dawuda inde.

⁴ Mbərom a slabakay anan ahay à məke wa tə mēgala ana Apasay Cəncan awan. Matanan kutok, Mbərom a dakay anan nə Yesu

Almasihu, Bahay a mənuko, winen wan anahan awan.

⁵ Tə winen a kutok, Mbərom a tərà nen dō maslan anahan awan. U go sumor ata nà, aday nà zla saa dakay anan 'am anahan anà dō su kon azar aya awan, aday tà daf apan nga, tē dəfan apan lele. Natiya, ti həran nga anà sləmay a Yesu Almasihu kutok.

⁶ Kwanay Ruma ahay, kwanay dukwen à wulen su dō ataya inde. Mbərom a ngamak ikwen nà, aday kə tərən dō ana Yesu Almasihu ahay.

⁷ Anga nan kutok, nə vindek ikwen ayak nà, à kwanay dō a Mbərom a sə pəlay ataya awan. A ngamak ikwen nà, aday kə tərən dō anahan aya awan.

Mbərom Bəbay a mənuko tə Yesu Almasihu Bahay a mənuko, tà gak ikwen sumor, aday tē varak ikwen zay a tinen.

A nan anà Pol sa zla à Ruma

⁸ Mama'am aday nà, nə ngeran anà Mbərom anga kwanay a fok tə sləmay ana Yesu Almasihu. Angamaw? Anga dō ahay bayak a pə daliyugo tinen apan ti sləne nà, kwanay apan ki dəfen nga pə Yesu Almasihu.

⁹ Pac pac nen apan ni ga amboh cəna, nə bayak nə pə kwanay awan. Way a nen sa ja həna ata dukwen nà, Mbərom awan a san zle, na ja ata nà, 'am didek awan. Winen a aday nà, na gan mer su way a dukwen tə mível kərtek awan. Na gan mer su way sə dakay anan ləbara a mugom a pə wan anahan Yesu Almasihu.

¹⁰ Na gan amboh həna, aday à vuro cəved sa zlak ayak àga kwanay. Kak way ata kà zlak anan à nga ite nà, ni zlak ayak kutok.

¹¹ Anga na gak anan may nə bayak a sa zlak ayak saa varak ikwen ahay way ana Apasay Cəncan a sə vuro ataya awan, anga aday kə njiden mēgala anahan.

¹² Na ja adəka nà, varuko anan mēgala i zek ahay lele, anga mənuko də dəfak nga pə Yesu Almasihu.

¹³ Mərak uno ahay, u no dukwen, sənen apan aday nà, na gak anan may

sa zlak ayak àga kwanay nè saray bayak awan. Əna hwiya nè njadək cəvedə bay way anahan. U no sa zlak ayak saa ga mer su way à wulen a kwanay kawa anuno sa taa ga ù kon azar aya ata re, anga aday kə zəgihen anan sə pərahan azar anə Yesu lele.

¹⁴ Mbərom kə varak uno mer su way à alay inde. Natiya təktek ni dakan anan ləbara ata anə dō ahay fok. Nə dakan anan anə dō mə vəzle aya aday anə dō mə vəzle a itəbay ataya re. Nə dakan anan anə dō mə jangay aya aday anə dō mə jangay a itəbay ataya re.

¹⁵ Anga nan kutok, na gan may tə mindel sə dəkək ikwen anan ləbara a Yesu ata anə kwanay Ruma ahay re.

Ləbara ana Yesu nə, məgala awan

¹⁶ Nen tə ataslay mivél a sə dəkək anan ləbara ana Yesu. U go waray bay. Anga ləbara a mugom ata nə, məgala ana Mbərom uda awan sa tam anan dō sa dəkək nga pə Yesu Almasihu ataya fok. A varan cəvedə pə 'am nə anə Yahuda ahay aday ù dō su kon azar aya re.

¹⁷ Ləbara a mugom ata a dəkək aday nə, Mbərom a tərə anan dō zənzen a, dō didek a pə 'am anahan a nə kəkəməw. A nan nə, dō ahay tək dəkək nga pə wan anahan cənə coy. Cəvedə maza inde sabay. A tərə nə kawa ana Mbərom a sa ja à Deftere anahan inde ata awan, a wa: «Dowan a kəkəməw nga pə Mbərom cənə, i tərə anan dō didek a pə 'am anahan. Ata dowan ata i njadək sifa didek awan.*»

Mbərom a ga mivél pə ines sə dō ahay fok

¹⁸ Aya əna, mivél a Mbərom winen apan i kay uho anga sa ga sariya pə huwan su dō zənzen awan, bina tinen tə dəkək apan bay, tə həran nga bay. Mbərom i gan atan sariya anga way a tinen a sa ga ata nə, kəkəməw anan cəvedə anə dō azar a sa san anan didek a Mbərom sabay.

¹⁹ Mbərom i gan atan sariya, anga ta san cəvedə sa tam zle. Ba kəkəməw

atan anan cəvedə ata awan, əna tə bənək anan bitem anə cəvedə ata bay.

²⁰ Mbərom a aday nə, winen kəkəməw? Kula dōwan kəkəməw anan bay. Əna a ban pə ananahan sə ndakay dāliyugo ata wa nə, way anahan a mə ndakay ataya tə dəkək anan nə winen Ba Məgala pə sə viyviya awan, aday winen dō kəkək Mbərom a way anahan. Way ataya fok ta ca ike. Anga nan, dō ahay ti mba apan sa njadək alay sa 'am tətə sabay.

²¹ Natiya kutok, kwa à ga nə ta san Mbərom zle dəkək nə, tə hərak anan nga aday tə ngərak anan kawa abay tətə sə həran nga aday sə ngəran anə Mbərom ata bay. Adəka nə, abayak nga a tinen a fok nə pə way kəriya aya awan. Asan way a tinen kəkək hurfok. Ta san awan pə Mbərom sabay.

²² Tə bayak adəka nə, ta san way zle, cəkəkəw tinen bələbəle aya awan.

²³ Tə varak anan mazlāf anə Mbərom, dō sa mac itəbay ata, sabay. Ta ma nga nə sə dukwen gərmeç ù vo anə pəra ahay sa ga minje tu dō zənzen aday sa mac ataya awan, aday anə pəra ahay sa ga minje tə məvuhom ahay, way sə kiçə ahay, aday anə way sa zla tə kutov ahay carə carə.

²⁴ Anga nan kutok, Mbərom a mbəsək atan sa ga way sa zlan atan à nga, way lelibay ataya awan. Ti ga way sə waray ahay sa ga məsagar pi zek ahay.

²⁵ Tə mbəsək Mbərom, dō sə didek, anga sə pərahan azar anə way mung-walay aya awan. Tə həran nga adəka nə, anə way a Mbərom sə ndakay ataya awan. Tinen mbəsək zek a Mbərom a dō sə ndakay way ataya awan, dōwan a abay tətə sə həran nga, sə ngəran pə sə viyviya ata awan. Amen.

²⁶ Anga nan, Mbərom a mbəsək atan tək ga way sə waray a sa zlan atan à nga cəvedə abay ata awan. Uwar ahay, tə mbəsək sə nahay tə mungol ahay, ta ma nga sə nahay adəka nə tə uwar car aya awan. Way ata dukwen

* 1:17 Ca pə Habakuk 2.4.

nə way sa zlan à nga anà Mbərom bay.

²⁷ Mungol ahay dukwen ta ga nə matanan, tə mbəsak anan uwar ahay, ta ma nga sa gan may adəka nə, anà mungol ahay kawa tinen aya awan. Natiya kutok, atə mungol tə mungol tinen apan ti ga way ma ga waray aya sa ga patan məsagar. Ti mer su way a tinen ataya, tinen apan ti ngəzahay sariya pi zek anga ines a tinen ataya awan.

²⁸ Do ataya tə pəlay sa san Mbərom bay. Anga nan, winen a kə mbəsakak atan aday tən nes anan abayak nga a tinen matanan kutok, tən ga way lelibay aya bayak awan sa zlan atan à nga.

²⁹ Mivel a tinen nə, ma rah aya tə way lelibay aya cara cara bayak awan. Tinen apan ti ga ubor pə way sə do ahay, tinen sədək aya awan, sərak aya awan, tinen apan ti vad do, tinen apan ti tere, tinen apan ti njəkan uda anà do ahay, tinen huwan aya awan, tinen apan ti gədan azar anà do azar awan,

³⁰ tinen apan ti ja 'am lelibay aya pə do ahay, ti nan ide anà Mbərom, ti gənahan anà do ahay, ti həran nga anà zek a tinen, ti zlapay awan aya awan, tinen apan ti pəlay nə cəved wiya sa ga ines ahay, tə dəfan apan anà bəbay a tinen ahay kabay anà may a tinen ahay sabay,

³¹ ta san way lele aya sabay, ta san pa 'am a tinen ma ja aya sabay, ta san sə pəlay do sabay, dowan a gan atan i zek wa itəbay re.

³² Aday dukwen, do ataya ta san zle, Tawrita a Mbərom kə jak pə sariya ana do ataya awan, ti njad amac. Kwa à ga nə ta san zle dəp nə, tinen apan ti ga way ataya matanan hwiya. Mə zakay a kutok nə, tinen apan ti həran nga anà do sa ga way ataya kawa ta ga nə way lele aya awan.

2

Sariya a Mbərom saa gan anà do ahay ata awan

¹ Kwa à ga nə iken waya waya, san apan aday nə, kak iken apan ki man anan mungok anà do pə ines cəna, ka man anan mungok ata nə, anà zek anak awan re, anga ki mba apan sa njad alay sa 'am sabay, bina iken a dukwen ka ga nə way a lelibay ataya re.

² Da san apan zle asanaw, kak Mbərom kə gak anan sariya anà do sa ga way matanan ataya nə, sariya anahan nə didek awan.

³ Iken do sa man anan mungok u do pə way lelibay aya aday iken a ka ga way ataya re ata nə, ki saa tam pə sariya a Mbərom a wa nə kəkəma kəla anaw?

⁴ Adəka bay, i ga nə, tiya nə kə kədey anan sumor a Mbərom tə munapanaw anahan dəge? Kə kədey anan anga Mbərom a ngam sa gak sariya fan bay ata bidaw? A gak sumor ata dukwen, aday kə njad alay a sa yam pə ines anak ahay aday nə, ka san bidaw?

⁵ Iken nə, kurkwilen à sləmay anak inde, a nak sa yam pə ines anak bay adəka. Tə alay anak awan, a nak Mbərom à gak sariya anahan. Pə luvon sə sariya a Mbərom nə, ki ga dəcə nə, bayak awan. Anga pə luvon ata cəna, Mbərom i gan sariya anà do ahay fok tə cəved awan.

⁶ I varan anà do ahay fok nə pə way a tinen aya sa ga ata awan.

⁷ Do hinen ahay tə rəzlen à nga wa anà mer su way lele aya, aday ti gan may anà mazla6 a Mbərom a saa varan atan ataya awan, ti gan may anà zlangar a anahan, ti gan may anà sifa sa ndav bay ata awan. Anà do ataya kutok, Mbərom i varan atan sifa sa ndav bay ata kutok.

⁸ Əna do azar aya ite, ti vəze pə Mbərom. Do ataya ite nə, do sa ngam didek itəbay ataya awan, aday tə pərahan azar adəka nə, sa ga nə sədək a tinen ahay ataya awan. Mbərom i bəjok anan way sə mivel anahan ahay fok pə tinen.

⁹ Matana awan, do sə sədək ahay fok, ti njad dəcə sa sa lirew. I lah pə

Yahuda ahay aday do su kon azar aya kutok.

¹⁰ Aya əna, do sa ga way lele aya ite nà, Mbərom i varan atan mazlaḡ, i ngəran atan, i varan atan zay. I lah sə varan pa 'am dukwen anà Yahuda ahay, aday anà do su kon a azar aya re.

¹¹ Mbərom a ga mer su way anahan pə do ahay nà, alay kərtek a wa.

¹² Do su kon a azar ataya nà, tinen apan ti ga ines, aday ta san Tawrita itəbay. Tinen ti lize dukwen, mənəna Tawrita ata re. Yahuda ahay ite nà, ta ga ines, aday ta san Tawrita zle. Mbərom i gan atan sariya anga Tawrita ata awan.

¹³ Dowan saa təra do didek a pa 'am a Mbərom ta sa pak sləmay pə Tawrita nà, ibay. Si kak dowan a kə dəfak anan apan aday.

¹⁴ Do su kon azar aya nà, ta san Tawrita itəbay. Aday dukwen, à alay azar aya nà, ta ga way təde kawa ana Tawrita sa ja ata re. Ta gak kawa ana Tawrita sa ja ata nà, ata tə dakay anan Tawrita inde à mivəl a tinen kwa abay à ga nə dōwan kà jak atan 'am sə Tawrita bay dəp nà, na.

¹⁵ Mer su way a tinen a sa ga ata a dakay anan nà, Tawrita inde ma ga nga awan, à mivəl a tinen ahay inde, anga aday tə san way ana Tawrita sa jan atan «gen» ataya awan. Mez si zek a tinen a a dakay anan re. Bina, alay azar dukwen, tinen a ta san zle, ta gak way lelibay awan, kabay ta gak way lele awan ata re.

¹⁶ Pə luvon a aday way ataya ti kay zek uho, Mbərom i gan sariya anà do ahay tə alay ana Yesu Almasihu ata awan. Mbərom i ga sariya pə do ahay anga way mi der aya à mivəl inde ata awan. Ləbara mugom a nen sə təkəren anà do ahay ata nà, a ja nə way ataya kutok.

Yahuda ahay tə dəfak anan apan anà Tawrita a bay

¹⁷ Kwanay Yahuda ahay, ki cen pa nga a kwanay həna nà, kəkəməw? Ki jen nà, kwanay Yahuda ahay, ki jen

nə kə bənen Tawrita à alay inde, aday ki jen nà, kwanay do a Mbərom ahay.

¹⁸ Ki jen nə way sa zlan à nga anà Mbərom ata dukwen, kə sənən zle coy, anga Tawrita kə dakak ikwen anan way lele aya sa ga.

¹⁹ A ga pikwen nà, ki mben apan sə bənan alay anà hurof ahay aday sə dəvan anà do a azar aya tinen i ide zənzen a inde ata awan.

²⁰ Kwanay gədek a tətakan anan way anà do bəlbəle aya, aday sə jangan atan way anà do gwaslay ahay aya à abayak nga inde mba ata awan. Matana awan, ki jen nə Tawrita kə dakak ikwen anan cəved sa san way aday sa san didek ahay fok.

²¹ Əna kwanay apan ki tətakan anan anan way anà do ahay, əna kwanay mbədek anan à nga wa sə tətakan anan way anà nga a kwanay aya awan. Ki jen nà: «Kà ga akar bay!» Kwanay a, kwanay apan ki kəren way ahay.

²² Ki jen anà do ahay nà: «Kà ga mədigwed bay!» aday kwanay a, kwanay apan ki pəlen uwar ahay uho ata kəməw? Kwanay apan ki gifen anan 'am anà do ahay sa ga pəra, əna a zlak ikwen à nga sə kəray ahay way ahay u doh sə pəra ataya wa kəkəma asa anaw?

²³ Kwanay apan ki həren anan nga i zek bayak awan, anga Mbərom kə varak ikwen Tawrita anahan, əna kwanay apan ki nəsen anan Tawrita ata nə pa ma mba asanaw? Ata kə nəsen nà, sləmay a Mbərom awan.

²⁴ Mə vinde a à Deftere a Mbərom a inde nə matanan, a wa: «Do su kon azar aya tinen apan ti nes anan sləmay a Mbərom dəggerger anga kwanay Yahuda ahay.*»

Way sə dakay anan iken Yahuda ahay nà, agaḡ mədəndalas bay

²⁵ Kwanay Yahuda ahay nə kə gəden mədəndalas anga sə dakay a nə kwanay do a Mbərom ahay. Kak kə pərihen anan azar anà way ana Tawrita sa ja matanan nà, i mak ikwen zek acəkan. Kak ki gen anan

* 2:24 Ca pə Esaaya 52.5.

way ana Tawrita sa jak ikwen ata bay nà, ki taren kàrtek a tu dō ma gad mādāndalas aya itābay ataya awan. Magwagway a kwanay a ibay.

²⁶ Natiya nà, dō kà gādak mādāndalas itābay, aday kà bēnak anan bitem anà 'am ana Tawrita a Mbərom ata lele nà, Mbərom a i ca apan kawa dō ma gad mādāndalas a bay aday dāw?

²⁷ Anga nan kutok, dō su kon a azar aya aday tē gādak mādāndalas sē awan itābay əna ti dēfan apan anà Tawrita ataya, ti sa mak ikwen anan mungok kutok asa. Anga kwanay nà, Tawrita a kwanay inde, aday kwanay apan ki gāden mādāndalas. Cəkəbay ki gen anan way mbala ana Tawrita sa ga apan 'am ata awan.

²⁸ Natiya kutok nà, sē tēra Yahuda ahay dīdek aya nē maya anaw? Dō sa gad pa zlay si zek anahan wa ata dāw? A'ay. Agad mādāndalas dīdek a nà, agad pa zlay si zek wa cəna coy bay.

²⁹ Əna Yahuda dīdek nà, dō sa gad mādāndalas à mivēl inde ata awan, bina mbala ana Tawrita sa ja apan ata bay. Anga agad mādāndalas dīdek a nà, mbala ana Apasay a Mbərom sa gad à mivēl inde ata awan. Wita dukwen, 'am sē Tawrita mē vinde avinde ata bay. Dō matanan kutok cəna, saa hēran nga nē Mbərom a bina, dō zēzen a bay.

3

Mer su way ana Mbərom sa ga nà, lele

¹ Izəne dōwan a i cəce: «Kak matanan cukutok nà, Yahuda ahay tē zalay dō su kon a azar aya nē ta ma kutok anaw? Agad mādāndalas a tinen ata nà, magwagway a inde asa dāw?»

² Tē dīdek a nà, magwagway a inde nē mənjoek bay. Mama'am aday nà, Mbərom kē varak atan anan 'am anahan à alay inde.

³ Izəne dō hinen i cəce asa: «Yahuda aya azar a tē dēfan apan anà 'am a Mbərom sabay. Aka aday, a nan sa ja

kutok nà, Mbərom i ga anan way anahan sē zlapay anan ata sabay kutok dāw?»

⁴ Matanan bay! Kwa à ga nē dō ahay fok mungwalay aya awan, Mbərom nà, a gad mungwalay itābay asanaw! Mē vinde à Deftere a Mbərom inde nà:

«Iken Mbərom nà, ka jak 'am cəna, dō ahay fok ti san nē ka ja dīdek a hwiya acəkan.

Dowan a kē palak anak cəved sē mungok dukwen, i san iken dō dīdem a hwiya.*»

⁵ Izəne dō maza awan i cəce re: «Ines a mənuko sa ga ataya, ta man zek anà dō ahay sa san Mbərom winen a ga ines itābay. Kak matanan nà, ines a mənuko ahay ti ga mer su way lele awan. Ata, sariya a Mbərom sa gak uko ata nà, tē cəved a bay kələdāw?» Ni ja uda kawa su dō a man a aday!

⁶ Matanan bay jiga awan, Mbərom winen dō dīdek a hwiya. Bina aday i saa gan sariya anà dō sē daliyugo aya kəkəməw?

⁷ Izəne dō hala maza i cəce asa re: «Kak nen apan ni ga ines nà, ata a kay uho nē Mbərom nē dō dīdek awan, aday dō ahay ti varan mazlaḅ adəka. Əna, i go uda sariya anga nen dō sa ga ines nē pa ma asa mba anaw?»

⁸ Kəkəməw? Kak matanan nà, sa ga ines nē lele cukutok, anga sumor a Mbərom i kay ahay uho! Dō a azar ta gad upo mungwalay sa jəka: «Sa ja 'am ata nē Pol.» Dō ataya dukwen ti njad wa sariya a Mbərom.

Dō mənjoəna ines nà, ibay

⁹ Natiya kutok nà, mənuko Yahuda ahay, dē zalay dō su kon azar aya dāw? A'ay, dē zalak dōwan ibay. Kawa anuno sa ja bine siwaw nà, Yahuda ahay pi zek tu dō su kon azar aya fok, ines a lavan atan nga.

¹⁰ Kawa ana Deftere a Mbərom sa ja aday nà:

«Dowan inde kwa kàrtek dīdek a nà, ibay.

¹¹ Dowan inde kàrtek sa san dīdem nà, ibay.

* 3:4 Ca pə Jabuura 51.6.

Dowan inde sə pəlay sa san Mbərom a dukwen, ibay re.

12 Do ahay fok tə mbədahak anan loen anà Mbərom, tə tərak do kəriya aya awan.

Dowan inde sa ga sumor kwa kərtek dukwen, ibay.†»

13 «Way sa nay uho à 'am a tinen ahay wa cəna, lelibay aya fok, kawa way sa nay ahay à jəvay mə təba a wa a rəbas ike ata awan.

Miresl a tinen ahay tə mbəda nà, way sə njəkan uda anà do a azar aya awan.‡»

«'Am a tinen ahay fok nə kawa umom su kòn ahay.Š»

14 «Ta ja dukwen, 'am sə tahasl do ahay hwiya, aday 'am mi wesl aya re.*»

15 «Ta haw sa vad do dukwen ahahaw.

16 A man a tinen sa zla ahay cəna, ti həzlap way sə gəban dəce anà do ahay bayak awan.

17 Ta san cəved sə njahay zay tə do ahay itəbay re.†»

18 «Tə jəjaran anà Mbərom itəbay fok.‡»

19 Kak Deftere a Mbərom kà jak matanan cukutok nà, da san apan zle, a jan 'am ata nə anà do a aday Mbərom a varay 'am anahan a à alay a tinen ahay inde ataya bidaw? Natiya kutok, dowan inde kwa kərtek i mba apan sə məman anan ines tətə sabay. Mbərom i gan sariya anà do ahay fok.

20 Matana awan, dowan inde saa tərà do didek a pa 'am a Mbərom anga sə dəfan apan anà Tawrita nà, ibay. Adəka, Tawrita a jan anà do ahay nà, ines inde aday tã san anan coy.

Do ahay ti tərà do didek aya pa 'am a Mbərom nə kəkəməw?

21 Həna nà, Mbərom kə təbak anan cəved anà do ahay sə tərà do didek aya pa 'am anahan. Cəved a wiya ata nə tə bənək pi zek tə cəved sə Tawrita bay. Aya əna, Tawrita pi zek tu do maja'am

ana Mbərom ahay ta jak pə cəved ata kurre way anahan.

22 Cəved ata nà, natiya awan: Dowan aya tə dəfak nga pə Yesu Almasihu nà, tinen ti tərà do didek aya pa 'am a Mbərom kutok. Mbərom a təba cəved ata dukwen, anga Yahuda ahay taayak bay, əna anà do saa dəf nga pə Yesu ahay fok. Anga Mbərom awan aday nà, a gəzla do ahay pi zek wa itəbay.

23 Bina, do ahay fok ta gak ines. Ta slak sə njahay à man sə mazlaḅ a Mbərom cəncan ata bay.

24 Aya əna, Mbərom kà gak atan sumor anahan kəriya awan, kə tərak atan do didek aya pa 'am anahan. A ga matanan ata dukwen tə alay ana Yesu Almasihu, do sə təmay atan ahay à atahasl wa ata awan.

25 Mbərom a slənay anan, anga aday à mac à yime sə do ahay fok, aday mez anahan à banay puko wa ines ahay. Matanan, dowan a kə dəfak nga pə Yesu cəna, Mbərom i pəsen anan ines anahan kutok. A ga kətanən nà, anga a nan sə dəkay anan nə winen do didek awan. Ines sə do ahay sa taa ga ataya nà, Mbərom a taa ga kawa a canan atan bay,

26 a taa njahay tete kawa awan ibay. Əna həna kutok, winen apan i dakan anan anà do ahay nà, winen do didek awan, ta sa ga way didek awan. Aday dukwen, a nan sə tərà anan do sa dəf nga pə Yesu ahay, do didek aya pa 'am anahan.

27 Kak matanan cukutok nà, awan a inde kə mbəsakak uko aday di njad sa ga anan ti zek daw? İbay jiga awan. Kak abay dowan a a dəfan apan nà, anà Tawrita fok kəma, ata abay i mba apan sa ga anan ti zek lele. Əna Mbərom a a təba nə cəved miza awan. Cəved ata nà, adaf nga pə Yesu Almasihu.

28 Matanan, da san zle way anahan, Mbərom a tərà anan do ahay, do didek aya pa 'am anahan nà, anga tə dəfak nga pə Yesu, bina anga sə dəfan apan

† 3:12 Ca pə Jabuura 14.1-3, 53.2-4; Gaajoowo 7.20. ‡ 3:13 Ca pə Jabuura 5.10. Š 3:13 Ca pə Jabuura 140.4. * 3:14 Ca pə Jabuura 10.7. † 3:17 Ca pə Esaaya 59.7-8. ‡ 3:18 Ca pə Jabuura 36.2.

anà Tawrita a Musa bay.

²⁹ Aka aday winen a nà, Mbərom sə Yahuda ahay taayan kələdaw? A'ay, winen Mbərom sə dō ahay kəzlek, Yahuda ahay tu dō su kon azar aya təkə.

³⁰ Anga Mbərom nə winen kərtek. Kak Yahuda ahay tē dəfak apan nga, i tēra atan dō didek aya pa 'am anahan. § Matanan re, kak dō su kon azar ataya tē dəfak nga pə Mbərom dukwen, i tēra atan dō didek aya pa 'am anahan re.*

³¹ Na jak matanan nà, ata nə kədiyek anan Tawrita adəka daw? Adəka bay, nə həran nga, aday nə tēra anan way lele kawa ana Mbərom a sa daf anan ata awan.

4

Minje ana Ibərahima

¹ Həna nà, bayakuko pə bije a mənuko Ibərahima aday. Di ja nə maw? Ma sə tēran anaw?

² Kak Ibərahima kə tərak dō didek a pa 'am a Mbərom anga a ga mer su way lele nà, abay tiya nə i njad sə həran nga anà zek. Əna kə njadak sə həran nga anà zek pa 'am ana Mbərom bay.

³ A Deftere a Mbərom inde nà, ta ja apan nə maw? «Ibərahima kə dəfak nga pə Mbərom. Anga nan, Mbərom a ca apan nə winen dō didek awan.*»

⁴ Da san zle, dōwan a kà gak mer su way cəna, tē haman way sə herreḅ anahan, bina tē varan nə magwag-way bay asanaw? Wita nə way sə herreḅ anahan a way anahan.

⁵ Əna dōwan a kə dəfak nga pə Yesu mənəna a daf nga pi mer su way anahan lele aya nà, Mbərom i ca apan nà, adaf nga anahan ata kə tərak anan dō didek awan. Cəved a Mbərom inde sə tēra anan dō ahay dō didek aya pa 'am anahan, aday ta 'am kəriya awan.

⁶ Bahay Dawuda a ja matana re. A ja nà, Mbərom a tēra anan dō sa daf apan nga ataya, dō didek aya pa 'am

anahan, mənəna a ca ide pi mer su way a tinen ata awan. Ti taslay mivel kutok. Matanan, Dawuda a wa:

⁷ «Dō sa ga ines ahay ti taslay mivel, anga Mbərom kə pəsek atan anan ines a tinen ahay, aday kə banak patan wa atahasl a tinen ahay fok.

⁸ Dō sa ga ines ahay, ti taslay mivel, anga Mbərom i ca pə ines a tinen ahay sabay.†»

⁹ Natiya, ataslay mivel ata nà, winen mə lavay zek a anga Yahuda ahay dəkdek daw, kabay anga dō su kon azar aya cite daw? Nə lahak sa ja coy asanaw: «Ibərahima kə dəfak nga pə Mbərom. Anga nan, Mbərom a ca apan nə winen dō didek awan.‡»

¹⁰ Way ata a tēra nà, siwaw? A gad mədəndalas aday daw, kabay pə dəḅa anahan a wa daw? Pə dəḅa anahan a wa bay. A sa gad mədəndalas nà, Mbərom kə tərak anan winen dō didek a pa 'am anahan coy.

¹¹ Ibərahima a gad mədəndalas sə dəkay anan winen kə dəfak nga pə Mbərom coy, aday Mbərom kə tərak anan dō didek a pa 'am anahan coy re. Matanan Ibərahima a tēra bəbay su dō sa daf nga ahay aday tinen ma gad mədəndalas a itəbay ataya fok. Bina Mbərom a tēra atan dō didek aya pa 'am anahan kawa anahan sə tēra anan Ibərahima ata awan.

¹² Aday Ibərahima, winen bəbay su dō ma gad mədəndalas aya fok re, əna si ti pərahan azar anà cəved sə adaf nga ana Ibərahima à alay a aday a saa gad mədəndalas ata awan.

Way a Mbərom mə zlapan a anà dō anahan ahay

¹³ Mbərom a zlapan anà Ibərahima, i varan anan daliyugo fok anà zahav anahan. Matanan kutok, Mbərom a a zlapan anan nà, anga Ibərahima kə dəfak anan apan anà Tawrita bay, əna a zlapan anan anga Ibərahima kə

§ 3:30 Yahuda ahay, tinen dō ma gad mədəndalas aya awan. * 3:30 Dō su kon azar aya nà, tinen dō ma gad mədəndalas aya itəbay ataya awan. * 4:3 Ca pə Laataanooji 15.6. † 4:8 Ca pə Jabuura 32.1-2. ‡ 4:9 Ca pə Laataanooji 15.6. § 4:13 Ca pə Laataanooji 12.2-3, 17.4-6, 22.15-18.

dəfak apan nga ata awan, kə tərak dō didek a pa 'am anahan.Š

14 Kak dōwan aya inde tə njadak way ata anga sə dəfan apan anə Tawrita cəna, ata adaf nga pə Mbərom i tərā kəriya bugol, aday 'am a Mbərom sə zlapay anan ata kə tərak way kəriya re.

15 Tawrita a gəbay ahay cəna, mivel a Mbərom, bina dō ahay tə dəfan apan bay, ta gak ines. Abay Tawrita ā ga ibay cəna, aga ines i ga inde sabay re.

16 Anga nan kutok, way a Mbərom sə zlapay anan ata nā, a zlapan anan nə anā dō sa dəf apan nga ahay. A ga matanan ata dukwen, aday ā varan atan anan way ata kəriya awan. 'Am ata mə zlapan a dukwen, anā zahav ana Ibərahima ahay fok. Zahav ana Ibərahima nā, dō sə dəfan apan anā Tawrita ahay dəkdek bay, əna dō sa dəf nga pə Mbərom kawa Ibərahima ahay re. Anga winen nə bəbay a mənuko aya fok.

17 Kawa ana Mbərom sa jan anā Ibərahima, a wa: «Nə tərak iken bije sə zahav ahay bayak awan.*» Matanan Ibərahima nā, winen bəbay a mənuko pa man sə ide a Mbərom, anga winen kə dəfak apan nga. Mbərom winen dō sə varan sifa anā way ma mac aya fok, dō sə ndakay way ahay fok tə alay məgaḅar awan, ata awan.

18 Abay abayak nga ana Ibərahima inde pə awan sabay, əna kə dəfak nga pa 'am a Mbərom sa ja: «Wan sə kutov anak ahay ti baslay zek bay†» ata awan. Kə dəfak anan ide anahan zuhhwe pə Mbərom, kə tərak bəbay sə zahav ahay bayak awan acəkan.

19 A san zle re, ava anahan kə dəzlek bəse səkat coy, aday Saratu dukwen, i mba apan sa ga wan sabay. Kwa ā ga nə zlay si zek anahan nə coy kawa ma mac awan dəp nā, adaf nga anahan pə Mbərom ata bəle a bay.

20 Anga nan, kula way a Mbərom sə zlapan anan ata, kə gak anan hiyem hiyem bay. Adəka nā, adaf nga ana-

han kə jərahak, a ma nga sə həran nga à Mbərom.

21 Way inde a san zle kərtek cəna: Mbərom nə məgala anahan inde sa ga way anahan sə zlapay anan ata awan.

22 Anga nan, Mbərom a ca apan nə winen dō didek awan.‡

23 'Am a Deftere sa ja «Mbərom a ca apan nə winen dō didek awan» ata, mə vinde nə anga Ibərahima dəkdek bay.

24 'Am ata mə vinde a anga mənuko re. Da dəf nga nə pə Mbərom, winen dō sə pədəkey anan Bahay a mənuko Yesu ā wulen su dō ma mac aya wa ata awan. Aday winen a dukwen i i tərā mənuko dō didek aya pa 'am anahan.

25 Mbərom a mbəsak anan ā mac anga ines a mənuko ahay, aday a slabakay anan anga dē tərā dō didek aya pa 'am anahan awan.

5

Mbərom a zlah anan malmal anahan tə mənuko nā, tə Yesu

1 Matanan kutok, dē tərā dō didek aya pa 'am a Mbərom, anga dē dəfak apan nga, aday həna kutok zay a mənuko inde tə winen anga Bahay a mənuko Yesu Almasihu.

2 Winen kə njadak uko cəved aday Mbərom a gak uko sumor, anga dē dəfak nga pə winen awan. Tə sumor anahan ata nā, dī jəra sə tavay apan nə njanjan lele. Dī taslay anan mivel, anga dī i njad sə njahay ā man sə mazlaḅ a Mbərom.

3 Aday asa, dī taslay mivel tə dəcə a mənuko ahay re, anga dā san zle, dā gak dəcə nā, dī njad ngatay aday.

4 Ngatay aday dukwen, i tərā mənuko dō ma san nga aya awan. Aday dē tərak dō ma san nga aya ite, dī dəfan ide anā way sa 'am.

5 Dī dəfan ide anā way sa 'am, way sa 'am ata dukwen a njəkan uda anā dō itəbay asanaw? Anga Mbərom kə kak uko anan asan zek anahan coy ta sə varak uko ahay Apasay anahan Cəncan a à mivel inde re.

* 4:17 Ca pə Laataanooji 17.5. † 4:18 Ca pə Laataanooji 15.5. ‡ 4:22 Ca pə Laataanooji 15.6.

⁶ Ayaw, à alay a mənuko bəle aya mba ata nà, Almasihu winen kə məcak anga mənuko, mənuko aday nà, do mə vaze aya pə Mbərom. Almasihu a mac nà, à alay ata kutok, kawa sa zlan à nga à Mbərom.

⁷ Dowan saa təma sa mac anga do didek a natiya ca nà, ibay. Izəne anga do sa ga way lele aya nà, do ahay ti ngam sa mac.

⁸ Cəkəbay Almasihu a mac anga mənuko nà, à alay a mənuko do sə ines ahay hwiya. Matanan Mbərom a kay anan ahay asan zek anahan anga nuko nà, na.

⁹ Aya, mez ana Almasihu kə varak uko cəved sə təra do didek aya pa 'am a Mbərom. Anga nan da san zle lele re, zek a ana Almasihu a dukwen, i i tam mənuko à mivél a Mbərom saa ga pə do ahay ata wa re.

¹⁰ A alay a aday mənuko do sa nan ide anà Mbərom ahay hwiya ata nà, winen kə ndəvak anan sa zlah anan məlmal tə mənuko, tə amac a wan anahan. Aka aday həna də tərak do anahan ahay coy nà, i tam mənuko à sariya anahan saa ga ata wa, anga wan anahan kə slabakak ahay à məke wa kutok bidaw?

¹¹ Wita dəkdek cəna coy bay. Di taslay mivél re, anga ajapay a mənuko tə Mbərom, bina Yesu Almasihu Bahay a mənuko kə tərak mənuko car a Mbərom ahay coy asanaw?

Minje ata ana Adama tə Almasihu

¹² Atahasl a nay ahay pə daliyugo nà, anga do kərtek sa ga ines, winen nà, Adama. Aday ines anahan a tavakay ahay amac pə do ahay. Do ahay fok ti mac kutok, anga fok a tinen a ta gak ines re.

¹³ Mbərom a saa varan Tawrita anà Musa nà, ines inde pə daliyugo coy. Əna à alay a Tawrita inde fan bay ata nà, Mbərom a baslay ines a tinen ahay fan bay re.

¹⁴ Aya əna, a bənay ahay pə Adama wa hus pə Musa dukwen, amac winen apan i vad do ahay. Kwa tinen ta gak ines kawa ana Adama do sə vaze pə

Mbərom ata itəbay nà, amac kə vədak atan re.

Adama dukwen, winen kawa minje ana Yesu, dōwan a saa nay ahay ata awan.

¹⁵ Əna magwagway a Mbərom sə varak uko tə Yesu ata nà, kə gak minje tə ines mbala ana Adama sa ga ata bay. Tə didek a nà, do ahay bayak a tə məcak anga ines ana Adama. Əna magwagway a Mbərom sa var kəriya tə alay ana Yesu Almasihu ata nà, a zalay atahasl ana Adama. Anga Mbərom kə gak anan sumor anà do ahay kə zalak.

¹⁶ Magwagway a Mbərom nà, a ga minje tə atahasl ana Adama bay. Ines ana Adama sa ga ata nà, kə varak anan mungok coy, sariya kə bənak anan. Aya əna, sumor a Mbərom a mbasay pə ines sə do ahay, kwa à ga nə ta gak ines bayak awan, aday a təra atan do didek aya pa 'am anahan.

¹⁷ Matanan kutok, anga ines su do kərtektəkke, amac kə mbərmak alay pə do ahay fok. Əna way sə zalay anan way ata tə sumor dukwen, a nay tu do kərtektəkke, winen Yesu Almasihu. Anga winen, Mbərom kə gak anan sumor anà do ahay bayan awan, a təra atan do didek aya pa 'am anahan. Matanan ti njad sifa sa ndav bay ata awan, aday ti ga bahay pə kərtek a tatə Yesu a kutok.

¹⁸ Natiya kutok, ines su do kərtek kə gəbak ahay 'am sa ban anan do ahay fok. Matanan, mer su way su do kərtek lele a, kə gəbak ahay 'am sə təra anan do ahay fok, do didek aya pa 'am a Mbərom, aday sə varan atan sifa sa ndav bay ata re.

¹⁹ Kwakwa ata nà, do kərtektəkke a ngam sə dəfan apan anà Mbərom bay. Anga nan, do ahay bayak a tə tərak do sə ines ahay. Matanan re, do kərtektəkke a dəfan apan anà Mbərom. Anga nan, do ahay bayak a ti təra do didek aya pa 'am anahan.

²⁰ Tawrita a dazley ahay nà, anga aday ines ahay tə ma nga sə zəga pə do ahay ite. Əna à man a aday ines

kà zəgahak ata nà, sumor a Mbərom a ma nga sə zəga pə dō ahay ite re.

²¹ Kwakwa ata nà, mǝgala ana ines inde sa vad dō. Həna dukwen, sumor a Mbərom sa gan anà dō ahay ata nə mǝgala anahan inde sə tǝra atan dō didek aya pa 'am anahan re. Natiya, dō ahay ti mba apan sa njad sifa sa ndav bay ata awan. Ti njad anan nə tǝ sləmay ana Yesu Almasihu, Bahay a mənuko.

6

Aga baptisma nà, amac tǝ Yesu aday aslabakay à mǝke wa tǝ winen a re

¹ Həna kutok nà, u no sa ja nə maw? Zəgahuko anan sa ga ines aday sumor a Mbərom à zəga ite daw?

² Matanan bay re. Də takas nà, à amac wa. Anga nan, ines a lavak uko nga sabay. Aka aday dī njahay i ines inde kəkəma asa anaw?

³ Da san way ata zle lele. A alay a mənuko sa ga baptisma ata nà, də japay nə tǝ Yesu Almasihu, aday da mac tatə winen a re.

⁴ Matanan, tǝ baptisma ata nà, mənuko fok də mǝcak tatə winen, aday ta lak mənuko tatə winen a re. Əna mazlaǝ a Mbərom nə mǝgala awan, a slabakay anan Almasihu à wulen su dō ma mac aya wa. Natiya kutok, i slabakay ahay mənuko anga aday dā njad sə njahay tǝ sifa wiya awan.

⁵ Natiya, də japak tǝ winen à alay a mənuko sa mac tǝ winen ata awan. Matanan, à alay a mənuko saa slabakay à mǝke wa ata nà, dī japay tǝ winen à aslabakay anahan à amac wa ata re.

⁶ Sənuko way inde aday: Anjahay a mənuko kwakwa ata nà, tǝ darak anan ayak pə dədom mǝ zləngad a pə kǝrtek a tǝ Almasihu, anga aday ubor sə ines a mǝ japay a tǝ mənuko ata dukwen à lize sə coy, aday mənuko dǝ tǝra bile sə ines ahay sabay.

⁷ Natiya kutok, dōwan a kǝ mǝcak cəna, winen bile ana ines sabay.

⁸ Matanan, kak də mǝcak tǝ Almasihu nà, dī daf apan nga dī njahay tǝ sifa anga winen a re.

⁹ Almasihu a slabakay ahay à mǝke wa. Anga nan, da san a zle re, i naa mac sabay, anga mǝgala ana amac inde apan sabay.

¹⁰ Almasihu kǝ mǝcak. Amac anahan ata kǝ gəzlak atan pi zek wa tǝ ines sə coy. Həna nà, winen pə kǝrtek a tǝ Mbərom, tǝ sifa awan.

¹¹ Matanan re, kǝ sənən zle, kwanay dukwen kǝ mǝcen, aday kǝ gəzlen pi zek wa tǝ ines. Həna nà, kwanay pə kǝrtek tǝ Mbərom tǝ sifa aya awan, anga kwanay mǝ japay aya tǝ Yesu Almasihu.

¹² Anga na awan, ines à ga pikwen mǝgala sabay, kǝ pǝrihen anan azar anà ubor si zek a kwanay ahay sabay. Ki mǝcen wanahan asanaw!

¹³ Kǝ sa mbəsiken anan zek a kwanay ines à ga anan mer su way lelibay aya sabay. Gen adəka nə mer su way a Mbərom kutok, kawa dō ma mac aya ta may uho à mǝke wa ataya awan. Mbəsiken anan zek a kwanay həna nà, sa ga mer su way didek aya kutok.

¹⁴ Sə lavak ikwen nga həna nà, Tawrita sabay, əna sumor a Mbərom sa gak ikwen ata kutok. Natiya mǝgala ana ines inde pikwen sabay.

Minje sə bile

¹⁵ Həna nà, dī ja nə maw? Sə lavak uko nga nà, Tawrita sabay, əna sumor a Mbərom kutok. Cəved inde sa ga way lelibay a adəka daw? A'ay!

¹⁶ Kǝ sənən itəbay daw? Kǝ tǝren bile su dō aday nà, bəlaray si ki dǝfen anan apan anà dōwan ata awan. Kak kwanay bile ana ines ahay, ines i lagay kwanay hus à amac inde. Kak kwanay bile ana Mbərom ahay, ata Mbərom i tǝra kwanay dō didek aya awan.

¹⁷ Kwakwa ata nà, kwanay bile ana ines ahay. Ngəren anan anà Mbərom anga həna kǝ tǝmihen sə dǝfan apan tǝ mível kǝrtek a anà atətak way a kwanay a sə sləne ata awan.

¹⁸ Abay kwanay bile sə ines ahay, əna kǝ tǝmen ahay à bile sə ines wa,

aday kà taren bile ana didek ahay kutok ite.

¹⁹ Nə gəba minje sə bile nà, anga aday kà sənən way a ni jak ikwen ata awan. A alay a kwanay bile sə ines ahay ata nà, kə mbəsiken anan zlay si zek a kwanay á ga mer su way lelibay aya awan. Ki gen nà, mer su way sə sədøk ahay dəkdek. Həna biten dukwen, kwanay bile sə didek ahay. Matanan, mbəsiken anan zek a kwanay á gan mer su way lele aya awan. Ata anjahay a kwanay i tərà à cəncan a inde.

²⁰ Natiya kutok, à alay a kwanay bile sə ines ahay ata nà, aga mer su way lele cəna, a zlak ikwen à nga bay.

²¹ Ata, à alay ata kutok nà, ki gen nə maw? Way a sa gak ikwen waray həna biten ataya awan. A andav sə way ma ga waray ataya dukwen, amac inde.

²² Aya əna, həna kutok, kə tamen ahay à bile sə ines ata wa. Kə taren bile ana Mbərom ahay. Anga nan, anjahay a kwanay i tərà à cəncan a inde kutok. A andav a inde ite, ki njiden wa sifa sa ndav bay ata awan.

²³ Magwagway sə ines nà, amac. Əna way a Mbərom sa var kəriya ata nà, sifa sa ndav bay pə kərtek a tə Yesu Almasihu, Bahay a mənuko.

7

Do sa daf nga pə Yesu ahay, tə Tawrita

¹ Mərak uno ahay, way uno a ni jak ikwen ayak həna ata nà, ki sənən, anga kə sənən Tawrita zle coy. Tawrita a lavan nga anà dō nà, si à alay a winen tə sifa pə daliyugo mba ata awan.

² Minje nə kawa uwar. A alay a mbaz anahan inde tə sifa nà, Tawrita a fan anan pə mbaz anahan ata awan. Əna, mbaz anahan kà sak a mac ite nà, Tawrita kə mbəsakak anan ahay à 'am ana mbaz anahan ma mac ata wa.

³ Uwar kà sak a zla à mbaz hinen, aday mbaz anahan a mama'am ata ma mac a bay cəna, wita uwar ata

kà gak mədigwed pa mbaz anahan ata awan. Əna mbaz ata kərtek a kə məcak cəna, 'am sə Tawrita ata inde apan sa ga mədigwed a sabay. I mba apan sa zla à mbaz hinen, kà gak ines bay.

⁴ Mərak uno ahay, kwanay həna ata dukwen, matanan. Kwanay kə jipen pə kərtek a tə Yesu Almasihu, dōwan a sa mac anga kwanay pə dədom mə zləngad ata awan. Anga nan kutok, kwanay dukwen kə məcən aday kə gəzlen tə Tawrita sə coy. Həna kə jipen tə Yesu, dō sə slabakay ahay à məkə wa. Matanan kutok, dī mba apan sa gan mer su way lele aya anà Mbərom, i zlan à nga.

⁵ Da taa ga nà, mer su way sə ubor si zek a nuko ahay. Way ana Tawrita sa ga apan 'am ata nà, ubor si zek nə a gan may sa ga nə tinen aya awan. Way a lelibay ataya nà, tə lagay mənuko à amac inde.

⁶ Həna kutok, də gəzlake tə Tawrita, anga də məcak pə kərtek a tatə Yesu. Anga nan, dī mba apan sa gan mer su way anà Mbərom tə cəved lele aday wiya awan, cəved ana Apasay Cəncan a sə dəkak uko anan ata awan, bina, kawa ana mənuko sa taa ga anga də dəfan apan anà Tawrita ata sabay.

Mer su way ana Tawrita

⁷ A nan sa ja həna nə ma kutok anaw? Tawrita ata nà, way sə nes dō adəka daw? A'ay! Əna na san ines inde nà, anga Tawrita sə dukō anan. Bina, abay na san ubor bay, anga na san 'am a sa jəka: «Kà sa ga ubor bay*» ata bay.

⁸ Əna nə sləne 'am ata cəna, ines kə njadak upo cəved kutok, a ga anan mer su way ta 'am ata sə wuho ubor ahay cara cara i zek inde. Mənjəna Tawrita nà, ines a aday dukwen, winen way ma mac awan.

⁹ Bina, à alay a nen nə sənək pə Tawrita fan bay nà, nen lele njənnjan tə sifa awan. Əna na san Tawrita kutok cəna, ines kə tərək way tə sifa bugol, aday winen məgala awan.

* 7:7 Ca pə Gurtaaki 20.17; Tooktaaki Tawreeta 5.21.

¹⁰ Ata jumɗod, nen nɛ mɛcak ite re. Anga nan kutok, 'am a abay i lagay nen à man sɛ sifa ata nà, a ma nga sɛ gəbo ahay adəka nɛ amac.

¹¹ Natiya Tawrita a varan cəved anà ines sɛ njəko uda, aday sa vad nen re.

¹² Ayaw, Tawrita nɛ winen way cəncan awan, aday 'am anahan a ma ja ataya dukwen, tinen way cəncan aya, way didek aya, aday way lele aya re.

¹³ Aka aday way lele ata a ma nga sa vad nen asa daw? A'ay re! Əna ines a gəba way a lele ata, a ga anan mer su way sɛ vuro amac. A tɛra matanan, anga aday dā san ines nà, winen ines ata acəkan way anahan. Matanan, Tawrita a ka anan mer su way sɛ ines lelibay aya fok.

Ines a ka anan mɛgala anahan pu do zənzen awan

¹⁴ Matanan kutok, dā san zle, Tawrita aday nà, a nay ahay à alay a Mbərom a wa. Aday nen nɛ do zənzen awan, ɓile sɛ ines.

¹⁵ Tɛ didek a nà, way uno sa ga ata cəna, na san bay. Anga way su no sa ga ata nà, na ga bay. Way su no sa ga bay ata awan, wita nɛ ni ga anan kutok.

¹⁶ Kak way uno sa ga ata u zlo à nga bay nà, ata nɛ sənək kutok, Tawrita, winen way lele awan.

¹⁷ Matanan kutok, sa ga way lelibay ata nɛ nen bay. Atahasl a mɛ njahay a i nen inde ata sa ga anan.

¹⁸ Anga nan kutok, na san zle, awan inde lele awan i nen inde nà, ibay. Na ja nà, pə ubor si zek uno, nen do zənzen awan ata awan. Aga way lele dukwen, u zlo à nga, əna na mba apan sa ga bay.

¹⁹ Bina lele su no sa ga ata nà, na ga anan bay, aday lelibay a su no sa ga bay ata kutok, na ga adəka nà, winen awan.

²⁰ Kak way lelibay aday u no sa ga bay dukwen na ga anan cəna, sa ga awan ata dukwen, nen bay. Atahasl a mɛ njahay a i nen inde ata awan, sa ga way ata nɛ winen, nen bay.

²¹ Nga sa 'am a inde kutok: A alay a u no sa ga way lele cəna, ngazl ines a tuvo uda awan.

²² Bina, à mivɛl uno a inde nà, nen mɛ taslay mivɛl a sɛ pərahan azar anà Tawrita a Mbərom.

²³ Anga nan kutok, na ca apan nà, awan a inde lelibay a i nen inde a slabak anan vɛram tɛ abayak nga uno sa gan may anà way lele ata awan. Natiya, nen nɛ tɛrak ɓile ana atahasl a mɛ njahay a i nen inde ata awan.

²⁴ Anga nan kutok, nɛ tɛrak do mɛ jəjay a sɛ coy. Aday saa tam wa nen à amac ata wa həna nà, waya kutok anaw?

²⁵ Ngəruko anan həna anà Mbərom, anga kə tɛmak nen tɛ alay ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu. Natiya kutok, tɛ ajalay nga uno cəna, ni dɛfan apan anà Tawrita a Mbərom, əna ubor si zek uno a gan may sɛ pərahan azar anà cəved sa ga ines dəkdek.

8

Anjahay tɛ sifa wiya awan

¹ Matanan kutok, həna nà, awan saa ban anan do ana Yesu Almasihu ahay à sariya inde nà, inde sabay.

² Anga mɛgala ana Apasay sa var sifa tɛ alay ana Yesu Almasihu ata a tɛmay nen à mɛgala ana atahasl tɛ amac ata wa.

³ Tawrita ana Musa a mba apan sa tam anan do itəbay, anga bəle sɛ sluwɛd si zek su do kə mbəsakak anan cəved a bay re. Əna Mbərom nà, a mba apan. A slənay ahay wan si zek anahan ti zek a kawa su do zənzen aya, aday sɛ tɛmay nuko i ines a mənuko ahay wa. Tɛ cəved ata kutok, Mbərom kə gak anan sariya anà ines i zek su do zənzen ata inde kutok.

⁴ A ga matanan, anga aday dā mba apan sa ga way ana Tawrita sa ja ata awan. Bina, dī dɛfan apan nà, anà Apasay a Mbərom kutok, bina anà ubor si zek à mənuko sabay.

⁵ Aday nà, do sɛ dɛfan apan anà ubor si zek a tinen ahay nà, ta ga way sa zlan à nga anà zek a tinen ahay. Əna do sɛ dɛfan apan anà way sa zlan

à nga anà Apasay a Mbərom cəna, ta ga dukwen way sa zlan à nga a cite.

⁶ Do sa taa bayak pə way sə ubor si zek anahan ahay cəna, a dazay nə à amac inde. Aday do sa taa bayak pə way sa zlan à nga anà Apasay a Mbərom ite dukwen, i i njad'zay tə sifa sa ndav bay ata awan.

⁷ Do sa taa bayak pə way sa zlan à nga anà ubor si zek cəna, winen do manide a Mbərom, anga a dəfan apan anà 'am a Mbərom bay, aday a mba apan bay re.

⁸ Do sa ga way sa zlan à nga anà ubor si zek aday nà, i mba apan sa zlan à nga à Mbərom sabay.

⁹ Kwanay adəka nà, à alay ana məgala sə ubor si zek inde sabay, əna à alay ana məgala sə Apasay a Mbərom, winen mə njahay a à kwanay inde ata awan, kak kwanay apan ki dəfan anan apan anà ubor si zek bay nà, na. Dowan a Apasay ana Almasihu uda ibay ata nà, winen do anahan bay.

¹⁰ Kwa à ga nə Almasihu winen mə njahay a à kwanay inde, zek a kwanay nə hwiya i mac anga ines. Aya əna, Apasay a Mbərom i varak ikwen sifa, bina kə tərən do didek aya pa 'am a Mbərom.

¹¹ Mbərom a slabakay anan ahay Yesu Almasihu à məkə wa. Matanan, kak Apasay anahan ata dukwen winen mə njahay a à kwanay inde nà, i slabakay ahay kwanay à məkə wa tə winen a re.

¹² Natiya kutok, mərak uno ahay, gudire inde puko. Gudire ata nà, sə ubor si zek bay, bəlaray di ga kawa ana ubor si zek su do zəzen a sa gan may bay.

¹³ Kak kə njihen kawa sa zlan à nga anà ubor si zek nà, ki məcən. Aya əna, kə mbəsiken anan Apasay a Mbərom à mərəd anan ubor si zek ata nà, ki njiden sifa kutok.

¹⁴ Anga do aday Apasay a Mbərom a lavan nga tətə cəna, winen wan a Mbərom.

¹⁵ Apasay ata dukwen a tərə kwanay ɓile aya bay, aday i pak pikwen zlawan maza sabay. A tərə kwanay adəka nà, wan a Mbərom ahay sə coy. Aday, tə Apasay ata kutok, də ngaman anà Mbərom nà, «*Abba*, Bəbay uno!»

¹⁶ Apasay a Mbərom a tə alay anahan a dakan anan anà apasay a mənuko sa san anan nə mənuko wan a Mbərom ahay.

¹⁷ Kak mənuko wan a Mbərom ahay cukutok nà, di njad' way anahan a sə dərən anà gwaslay anahan ahay ata re asanaw! I varak uko way anahan sə varan anà Almasihu ata re. Matanan, kak də təmahak sa ga dəcə anga Almasihu nà, di njad' sə təma way sə mazlaɓ anahan ataya re.

Mazlaɓ a mənuko saa njad'azanaka ata awan

¹⁸ A ga upo aday nà, awan sə zlangar anan dəcə a mənuko sa ga həna ataya tə mazlaɓ a Mbərom saa varak uko azanaka ataya nə ibay. Kwa mənjoek ca!

¹⁹ Way a Mbərom sə ndakay fok dukwen, tinen apan ti ba nə luvon a aday Mbərom i kay anan ahay uho gwaslay anahan ahay fok kutok ata awan. Ta ba anan nà, ababa.

²⁰ Anga way a Mbərom sə ndakay fok tə tərak way kəriya aya awan. A nan atan sə tərə matanan cara bay. Mbərom a sa ga atan adəka*, anga aday tā daf ide

²¹ pə luvon a aday i sa təmay atan ahay à ɓile sə way saa wuslay ataya wa kutok. Ti japay tə wan anahan ahay à mazlaɓ anahan ata inde, à barbarar inde kutok ite.

²² Da san zle, kwa ahay à dələn a wa, hus ahay biten nà, daliyugo a fok winen à dəcə inde, kawa uwar i sa wahay bəse coy ata awan.

²³ Əna daliyugo a anan taayan dəkdek bay. Way ana Apasay a Mbərom sə varak uko mətəkwe ataya fok, ti njahay nə matanan. Di dəfan ide anà luvon a aday Mbərom i tam mənuko à dəcə wa, aday di tərə wan

* 8:20 Ca pə Laataanooji 3.17.

a Mbərom ahay sə dīdek a coy ata kutok.

²⁴ Abay aday də təmak coy bidaw? Əna də canan fan bay, dī dəfan ide mba. Way aday kə canak anan tə ide coy ata nə, way ata nə kə dəfan ide adadaf mba daw? Wita, dowan a ngaman adəfan ide sabay!

²⁵ Aya əna, kak dī dəfan ide anə way həna də canak anan fan bay ata nə, dī ba ababa.

²⁶ Apasay Cəncan a dukwen a nay ahay sa mak uko zek, anga mənuko nə bəle aya awan. Bina, kwa à amboh a mənuko ahay inde dukwen, da san sə rəke way a pə Mbərom a wa tətibay re. Apasay Cəncan a tə alay anahan, a gan amboh anə Mbərom tə məgala anahan a təkə, à yime a mənuko inde. Do zənzen i mba apan sa ga kətanən bay.

²⁷ Mbərom a ca ide aday nə, à mivél inde. A san way ana Apasay Cəncan a sa gan may ata zle. Anga Apasay Cəncan a a cəce nə way kawa sa zlan à nga à Mbərom vərre à yime a mənuko do a Yesu ahay inde.

²⁸ Da san zle asanaw! Do sə pəlay Mbərom tə mivél kərtek a aday Mbərom a ngaman pi mer su way anahan ata nə, kwa sə tərə nə ma ma fok cəna, Mbərom a tərə anan way sumor a anga dowan ata awan.

²⁹ Mbərom a lah sə walay wa do anahan ahay nə, kwa həna kabay, aday kə gak atan nga anga aday tə ga minje ta wan si zek anahan awan. Ata Almasihu i tərə murkwaya sa wan anahan ahay fok.

³⁰ Do a aday Mbərom sa lah sə walay atan ataya nə, kə ngamak atan kurre re. Do anahan a sə ngaman atan ataya nə, kə tərək atan dīdek aya pa 'am anahan re. Do anahan a sə tərə atan do dīdek ataya nə, kə varak atan mazla6 coy re.

Awan saa gəzla mənuko pi zek wa tə asan zek a Mbərom nə, ibay

³¹ Həna nə, dī ja nə ma asa anaw? Kak Mbərom winen tə mənuko nə,

saa mba apan sə mbasay puko nə, waya asa anaw?

³² Wan si zek anahan a dukwen, kə təmak anan à 'am sə dəcə wa bay, əna a varan anan anə do ahay aday tə vad anan anga mənuko fok. Matanan, i varak uko way azar aya fok kəriya pə kərtek a ta wan ata re.

³³ Saa mba apan sa zlah puko asa nə, wayaw? Sə tərə mənuko do dīdek aya pa 'am anahan nə, zek a Mbərom a sə walay mənuko ata awan.

³⁴ Waya saa mba apan sa ban mənuko anga da gak ines asa anaw? Yesu Almasihu ta nga anahan a kə məcak, kə slabakak ahay à məkə wa, aday həna winen mə njahay a à alay puway a Mbərom. Winen apan i gan amboh anə Mbərom anga mənuko.

³⁵ Kak matanan cukutok nə, ma saa mba apan sə gəzla mənuko pi zek wa kutok anaw? Dəcə ahay daw? Ajalay nga daw? Aban mbiyed sə do ahay asa daw? Atə may tə mətawak daw? Mərava sə amac tə maslalam daw? Awan a inde saa mba apan sə gəzla mənuko pi zek wa tə asan zek ana Almasihu a nə ibay!

³⁶ Mə vinde à Deftere a Mbərom inde nə:

«Manay pə cəved sə amac sasidew a nə, anga iken.

Ta ga alay tə manay nə, kawa təman sə waslay ahay.†»

³⁷ A mamasl sə way ataya inde fok kutok, dī njad məgala sə mbasay, anga Almasihu, do sə pəlay nuko, i varak uko məgala anahan.

³⁸⁻³⁹ Anga nan, na san zle lele, awan inde saa gəzla mənuko pi zek wa tə asan zek a Mbərom nə, inde sabay. Mbərom kə kak uko anan asan zek anahan tə Yesu Almasihu, Bahay a mənuko. Matanan, kwa amac, kwa sifa adəka, kwa maslay a Mbərom ahay, kwa setene ahay, kwa way sə tərə à alay a həna ata awan, kwa way saa tərə à alay a saa nay pa 'am azanaka ata awan, kwa do sə məgala ahay, kwa məgala sə bagəbaga mburom ahay, kwa məgala

† 8:36 Ca pə Jabuura 44.23.

sə məke ahay, kwa way a Mbərom mə ndakay azar aya fok, awan a inde saa gəzla mənuko pi zek wa tə asan zek a Mbərom cəna, ibay!

9

Mbərom kə walak anan Isəra'ila ahay

¹ Way a ni ja həna ata nà, winen way dīdem awan. Nen dō a Yesu, na gad mungwalay bay. Apasay Cəncan a a jan anà mez si zek uno a dukwen, 'am a anan nà, dīdek awan.

² Mivel uno ma rah a nə tə mugo, aday nen à dəcə ahay inde nə pac pac,

³ anga Yahuda ahay, dō sə zahav uno ahay. Abay ā ga zek nà, suwan Mbərom ā laray nen à bahay anahan wa, anga aday Yahuda ahay tā njad sifa. Nen nà, mē gəzla pi zek wa tə Yesu Almasihu.

⁴ Tinen nà, wan sə Isəra'ila ahay. Mbərom kə tərak atan wan anahan aya awan. Kə dākak atan anan mazaḷ anahan, kə ḡanak 'am tə tinen, kə varak atan Tawrita, 'am anahan. Kə dākak atan anan cəved sə həran nga lele awan, kə zlapak i varan atan way lele aya bayak awan.

⁵ Kə varak atan Ibərahima, Isiyaku aday Yakob tə gwaslay anahan ahay bije a tinen ahay, aday Almasihu dukwen, pə sluwed si zek nà, wan sə kutov a tinen awan. Almasihu a aday dukwen, winen Mbərom, winen pa nga sə way mə ndakay aya fok. Zambaduko anan pa sə viyviya awan. Amen!

Wan a Mbərom dīdem aya awan

⁶ Way a Mbərom a sə zlapay anan ata kə tərak awan kəriya bay re. A'ay, əna wan sə Isəra'ila ahay tə tərak dō ana Mbərom dīdem aya fok bay.

⁷ Aday wan sə kutov ana Ibərahima ahay tə tərak wan anahan dīdek aya fok bay re, bina Mbərom a jan nà: «Ki njad wan sə kutov ahay nə tə Isiyaku.*»

⁸ 'Am ata a nan sa ja nə maw? Wan mə wahay aya à kutov su dō zenzen ata wa cəna, tə tərak wan a Mbərom ahay anga bəbay tə may a tinen ahay bay. Tə tərak wan a Mbərom ahay nà, anga Mbərom a sə zlapay anan ata awan.

⁹ 'Am a Mbərom a sə zlapay anan ata nà, həna: «I va daz cəna, ni may ahay, aday Saratu i njad wan.†»

¹⁰ Wita cəna coy bay re. Cuko pə Rəbeka ite. Kə wahak anan muwsa ahay anà bije a mənuko Isiyaku.

¹¹⁻¹³ Rəbeka a kə wahak anan muwsa anahan ataya fan bay nà, gwaslay ataya ta gak awan fan bay. A ga nə mer su way lele aya awan, ā ga nə mer su way lelibay aya awan dukwen, tə wahak atan sa ga awan fan bay. A alay ata nà, Mbərom kə jak anan anà Rəbeka coy, a wa: «Wan zek məduwen a i gan mer su way anà wan zek cəfew awan.‡» Deftere a Mbərom kə jak pə muwsa ataya, a wa: «Nə gəḡak Yakob, aday nə larak anan Isuwa.§» A tərā matanan anga sə dākay anan nà, Mbərom a walay dō nə pə way sa zlan à nga anà winen, bina pi mer su way su dō zenzen a bay.

¹⁴ Həna nà, dī ja nə ma kutok anaw? Mbərom kə gak mer su way tə cəved a sabay cukutok daw? Matanan ata bay re.

¹⁵ A jan anà Musa nà: «Ni gan sumor nà, anà dōwan a aday u no sa gan sumor ata way anahan. Su go i zek wa cəna, dōwan a u no ū go i zek wa ata awan.*»

¹⁶ Kawa sa ja kutok nà, Mbərom a gan sumor anà dō nà, anga a nan anà dōwan a bay, kabay anga mer su way ana dōwan ata bay, əna anga sumor ana Mbərom a way anahan.

¹⁷ A Deftere a Mbərom inde dukwen, Mbərom a jan anà Firawna, a wa: «Na daf iken bahay a à Misra nà, anga aday ni ka anan mēgala uno tə iken, pə iken a re, anga u no sa ndar anan sləmay uno anà dō sə daliyugo

* 9:7 Ca pə Laataanooji 21.12. † 9:9 Ca pə Laataanooji 18.10-14. ‡ 9:11-13 Ca pə Laataanooji 25.23. § 9:11-13 Ca pə Malakiya 1.2-3. * 9:15 Ca pə Gurtaaki 33.19. † 9:17 Ca pə Gurtaaki 9.16.

ahay fok.†»

¹⁸ Matanan acəkan, a ca ike, Mbərom a gan sumor anà dōwan awan, kawa sa nan, aday a kuran anan nga anà dō hinen dukwen kawa sa nan.

Mivel a Mbərom sa ga tə sumor anahan sa ga ite

¹⁹ Hinahibay nà, ki jen asa: «Kak matanan cukutok nà, Mbərom a gafan 'am anà dō ahay pə ines angamaw? Way ahay fok tə təra dukwen, kawa sa zlan à nga asənə, ines sə dō ahay uda nə wuraw?»

²⁰ Matanan, iken a aday nə waya saa vad' uway pa 'am tə Mbərom a kəlanaw? Həna nà, way ma han a nə i mba apan sa jan anà dō sa han anan: «Ka sa han nen kawa həna anan angamaw?» tətə dāw?

²¹ Dō sa han səngəle nà, məgala anahan inde pə dudō aday sa han anan way ahay kawa sa nan bidaw? I han səngəle tə dudō ata awan, aday i han anan jugwire tə dudō a mə mbəsak ata re.

²² Mer su way a Mbərom a dukwen, kətanān! A nan dō ahay tā san nə winen tə mivel a anga tinen, aday winen Ba Məgala re. Aya əna, kə ngəmak sə səmen anà dō sə jənan pə mivel, aday abay ti lize ataya acəkan.

²³ A nan anà Mbərom nà, dō ahay tā san mazlaḅ anahan nə məduwen awan, aday i gəzla anan tə mənuko anga a nan sa gak uko sumor. A walay mənuko pa 'am kurre, anga aday dā njad mazlaḅ anahan.

²⁴ Mənuko dō a Mbərom mə nga-may aya awan. Əna kə ngəmak dō ahay à wulen sə Yahuda ahay wa dəkdek bay. Kə ngəmak anan anà dō ahay à wulen su dō su kon a azar aya wa re.

²⁵ Mbərom a kà jak 'am ata tə dūngo ana dō maja'am anahan Hose'a, a wa: «Dowan aya aday abay tinen dō uno ahay bay ataya awan, həna ni ngaman atan dō uno ahay kutok.

Dowan aya aday abay nə pəlay atan itəbay ataya awan, həna ni pəlay atan kutok.‡»

²⁶ A ja asa, a wa:

«Ü kon a aday dō ahay ta ja nà, tinen dō uno ahay itəbay ataya dukwen, à man ata adəka, ti ngaman atan wan ana Mbərom didek aya kutok, winen bahay sə sifa.§»

²⁷ Dō maja'am a Mbərom Ezaya dukwen kà jak pə Isəra'ila ahay, a wa: «Kwa abay Isəra'ila tē wasay nə kawa wiyeen sə zliner, saa tam nà, dō ahay fok bay, əngal a mənjoek ca.

²⁸ Mbərom Fetek i ga sariya pu dō sə daliyugo ahay anga anga sə coy.*»

²⁹ Ezaya ata kərtek a kə lahak sa ja: «Abay Mbərom Ba Məgala à mbəsakak uko zahav mənjoek bina, də tərak kawa dō sə Sodoma tə Gomora.†»

Isəra'ila ahay tə sənək cəved sa tam didek a bay

³⁰ Lele həna juko nə kəkəma asa anaw? Dō su kon a azar ataya tə njadak sə təra dō didek aya pa 'am a Mbərom anga tə dəfak nga pə Yesu. Aday abay tə pəlak sə təra dō didek aya bay re.

³¹ Yahuda ahay ite nà, tə pəlak sə təra dō didek aya ta sə dəfan apan anà Tawrita, əna tə njadak a cəved a bay.

³² Angamaw? Anga tinen tə bayak cəna ti njad anan ta sə dəfan apan anà Tawrita ti mer su way, bina ta sa dəf nga pə Mbərom a bay. Anga nan, tə slahak pu kon sə hawan saray ü dō ata awan.

³³ A Deftere a Mbərom inde nà, Mbərom a ja pu kon ata, a wa: «Cen apan, ni dəf kon sə hawan saray anà dō ahay à Urəsəlima, kon sə slahay dō ahay. Aday dō kə bənək alay à winen inde ite nà, i jalay a bay.‡»

‡ 9:25 Ca pə Hose'a 2.1-3. § 9:26 Ca pə Hose'a 2.25. * 9:28 Ca pə Esaaya 10.22-23. † 9:29 Ca pə Esaaya 1.9; Laataanooji 19.23-28 re. ‡ 9:33 Ca pə Esaaya 28.16.

10

¹ Mərak uno ahay, na gan amboh anà Mbərom tə mivəl kərtek a nà, u no nə Yahuda ahay tã njad sa tam ite.

² Ni mba apan sa ja həna dukwen, tinen apan ti rəzlen à nga wa sə pərahan azar anà Mbərom nə cekərkarre, əna mənəna asan wa way mə cəde ide aya awan.

³ Tə sənək sa jəka Mbərom i tərə anan do ahay do didek aya pa 'am anahan kəkəməw nà, tə sənək bay. Tə pəlay sə tərə do didek aya nà, tə cəved si mer su way dəkdek. Matanan, tinen tə mbərzlak a wa way sa nan à Mbərom.

⁴ Kwa pə ana Almasihu sa nay ahay wa nà, məgala ana Tawrita kəndəvak coy. Natiya, kuwaya dōwan a kə dəfak apan nga cəna, Mbərom i tərə anan do didek a pa 'am anahan.

Mbərom i tam anan do sa dəfnga pə Yesu ahay fok

⁵ Musa a ja 'am pə cəved sə tərə do didek a tə Tawrita nà, a wa: «Do sə dəfan apan anà 'am ana Tawrita nà, i njad sifa nə tə winen awan.*»

⁶ Əna cəved sə tərə do didek a anga sa dəf nga pə Mbərom nà, cara. Deftere a Mbərom a wa: «Kâ sa ja bay: «Wayə sa ján à mburom anaw?†»» Kawa sa ja nà, i ján saa ngaman anà Almasihu aday i dazay anan nə wayaw?

⁷ «Kâ sa ja bay: «Wayə saa dazay à məkə inde anaw?‡»» Kawa sa ja nà, wayə saa zləzlamay anan Almasihu à məkə wa pə cakay sə məsinde ahay wa anaw?

⁸ Musa a ja nə kəkəmə kutok anaw? A wa: «'Am a Mbərom winen bəse tə iken! Winen à 'am anak inde, à mivəl anak inde re.§» Wita nà, ləbara sa 'am a həna manay apan mi dəkay anan pə cəved sa dəf nga pə Mbərom ata kutok.

⁹ Ki mba apan sa ja pa 'am sə do ahay fok, Yesu nà, winen Bahay anak tətə dāw? Kə təmahak aday kə dəfak apan nga nà, Mbərom kə slabakak

anan ahay à məkə wa dāw? Kak matanan nà, ata ki tam coy kutok.

¹⁰ Bina kak kə dəfak nga pə Yesu à mivəl anak inde nà, ki njad sə tərə do didek a pa 'am a Mbərom. Aday kak ki dəkay anan pa 'am sə do ahay, Yesu winen Ba Məduwen nà, Mbərom i tam iken acəkan.

¹¹ Anga Deftere a Mbərom a ja nà: «Do kə bənək alay à winen inde ite nà, i jalay a bay.*»

¹² Cəved sa 'am ata nà, anga do ahay fok: anga Yahuda ahay, aday anga do su kon a azar aya re. Anga awan sə gəzla atan pi zek wa, ibay. Bahay a mənuko nà, winen Bahay sə do ahay fok. A gan sumor anà do sa dəf nga pə sləmay anahan ahay nà, fok.

¹³ Kawa ana Deftere a Mbərom a sa ja kutok: «Kuwaya dōwan a kə dəfak nga pə sləmay ana Mbərom Fetek cəna, i tam.†»

Cəved sə dəkay anan ləbara mugom awan

¹⁴ Ti njad sə həran nga anà Mbərom a aday tə dəfak apan nga bay ata nà, kəkəməw? Kak aday kula tə slənek anan ləbara a bay nà, ti njad sa dəf apan nga nə kəkəməw? Aka aday kak dōwan a kə təkərek atan anan bay nà, ti sləne kəkəməw?

¹⁵ Kak do ma slan a ibay nà, wayə saa təkər 'am ata anaw? Kawa ana Deftere a Mbərom sa ja: «Saa rəba kawa saray su do sə dəkay anan ləbara mugom ataya nə maw?‡»

¹⁶ Əna saa təmə anan ləbara mugom ata nə do ahay fok bay. Do maja'am a Mbərom Ezaya kə jak, a wa: «Ba Məduwen, wayə sa dəf nga pa 'am a manay anaw?§»

¹⁷ Matanan, do kə dəfak nga dukwen, anga ba kə slənek ləbara ana Yesu Almasihu. Aday dōwan kə slənek ləbara anahan dukwen, anga do inde kə təkərek anan anan.

¹⁸ Kak matanan cukutok nà, ni cəce aday: Isəra'ila ahay nà, tə slənek anan ləbara a anan itəbay kələdāw? Tə

* 10:5 Ca pə Farillaaji Lewin'ko'en 18.5. † 10:6 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 30.12. ‡ 10:7 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 30.13. § 10:8 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 30.14. * 10:11 Ca pə Esaaya 28.16.

† 10:13 Ca pə Yoo'el 3.5. ‡ 10:15 Ca pə Esaaya 52.7. § 10:16 Ca pə Esaaya 53.1.

slānek, bina Deftere a Mbərom kà jak, a wa:

«Tə slānek dūngo ana dō maslan uno ahay pu kon pu kon fok.

'Am a tinen a kà dāzlek hus pə magaga sə dāliyugo.*»

¹⁹ Kak matanan asəna, ni cəce asa re, Isəra'ila ahay tə sənək anan 'am ata bidaw? Mbərom kà mbədahak apan kurre tə dūngo a Musa, a wa:

«Ni slabak anan sərək a kwanay pu kon kəriya awan.

Ni njak kwanay pi zek aday ki gen mível pu kon a aday dō anahan aya ta san awan bay ata awan.†»

²⁰ Ezaya dukwen kà jəjarak bay, a wa:

«Mbərom a ja nà: “Sa njad nən nà, dōwan aya aday tə pəlak nən bay ataya awan.

Na kan zek dukwen, anà dōwan aya aday tə cəcihek nən a bay jiga ataya awan.‡»

²¹ Aday pə Isəra'ila ahay ite nà, Mbərom a wa:

«Hway, nən apan ni ba sa kan alay anà dō uno ahay.

Əna dōwan ataya nə tə dəfo apan bay, ta ma nga sə vaze upo adəka.§»

11

Isəra'ila ahay ta gan ĭ zek wa and Mbərom

¹ Matanan kutok, ni cəce way inde kərtek aday: Kak matanan cukutok nà, a nan sa ja nà, Mbərom kà larak anan Isəra'ila ahay daw? Matanan bay! Anga nən a ta nga uno dukwen, nən Isəra'ila ahay. Nən mə wahay a pə dala mbak ana Benyamin, zahav ana Ibərahima.

² Mbərom kà larak anan dō anahan Isəra'ila ahay bay, winen a sə walay atan kwakwa. Bina kə sənən way ana Deftere a Mbərom sa ja pə Eliya ata zle asanaw. Eliya winen apan i yiman anà Mbərom anga Isəra'ila ahay,

³ a wa: «Mbərom Fetek, dō anaya tə vədak anan dō maja'am anak ahay, tə mbəzlak anan man sə gədan dūngo anà way a manay ahay anga iken ataya awan. Mə mbəsak a sə pərahak azar nə nən a taayak. Aday hwiya a nan atan sa vad nən a re.*»

⁴ Zek a Mbərom awan, a mbədahan apan nə kəkəməw? A jan nà: «A'ay, iken taayak bay! Nə lavak anan zek tu dō uno ahay inde mbulo cuwbe, tinen apan ti pəruho azar, tə dukwek anan gərmec ù vo anà Ba'al itəbay.†»

⁵ Həna ata dukwen, matanan re. Mbərom kà lavak anan zek tu dō ahay inde mə walay aya à wulen sə Isəra'ila ahay wa hwiya anga sumor anahan.

⁶ Kak Mbərom kà gak atan sumor sə walay atan, a walay atan anga mer su way a tinen ahay bay, əna anga sumor anahan. Kak matanan bay cəna, wita i təra magwagway a tinen kutok, bina sumor a Mbərom sabay.

⁷ Ata həna nə kəkəma kutok anaw? Way ana Isəra'ila ahay sə pəlay ata nà, tə njadak anan fok bay! Sa njad anan way ata cəna, dō a Mbərom sə walay à wulen a tinen wa ataya awan. Zek məduwen su dō a tinen aya tə kurak anan nga a tinen ahay.

⁸ Kawa ana Deftere a Mbərom sa ja: «Zek a Mbərom a sa ga aday tā san awan bay.

Kə tacak atan anan ide, kə dəngəzlak atan anan sləmay. Hus biten tinen hwiya matanan.‡»

⁹ Dawuda dukwen a ja patan, a wa: «Way sa pa sə azar uko a tinen ahay à təran atan kawa balay sa mbazl anan way sə kiə ahay, tē slahay anan, aday Mbərom à kəta atan.

¹⁰ Mbərom à hurof atan, aday tē canan ide kula sabay, à ga atan alay aday mível a tinen à ndəroḡ.§»

¹¹ Matanan həna, ni cəce way maza awan asa: Saray a sə dəcan anà Isəra'ila ahay ata nà, kə slahak anan

* **10:18** Ca pə Jabuura 19.5. † **10:19** Ca pə Tooktaaki Tawreeta 32.21. ‡ **10:20** Ca pə Esaaya 65.1.

§ **10:21** Ca pə Esaaya 65.2. * **11:3** Ca pə 1 Laamiiḡe 19.10, 14. † **11:4** Ca pə 1 Laamiiḡe 19.18. ‡ **11:8**

Ca pə Tooktaaki Tawreeta 29.3; Esaaya 6.10. § **11:10** Ca pə Jabuura 69.23-24.

à mändak fok acəkan kutok daw? A'ay! Əna anga ines a tinen, do su kon azar aya tə njadak cəved sa tam pə cakay ana Mbərom kutok. A ga anan matanan aday Isəra'ila ahay tā ga sarak pu do su kon aya azar ataya awan.

¹² A alay ana Isəra'ila ahay sa ga ines ata nà, Mbərom kà gak anan lele anà do su kon azar aya pə daliyugo. Isəra'ila ahay tə slahay cəna, do azar aya ta njad zlıle à alay a Mbərom wa. Kak Mbərom kà gak anan lele anà do azar aya anga Isəra'ila ahay sə dəfan apan sabay ata nà, Isəra'ila ahay fok ta sak a may ahay pə cakay anahan a asa nà, sumor anahan i zalay re bidaw?

Mbərom a tam anan do su kon azar aya nə kəkəməw?

¹³ Həna ni jak ikwen anà kwanay do su kon azar aya awan. Nə tərək do maslan ana Mbərom pə cakay a kwanay do su kon azar aya awan. Anga nan, na ca pi mer su way ata dukwen, mer su way lele cəvedabay.

¹⁴ U no nà, do su kon uno aya dukwen tē cuno matanan, aday tā ga pikwen sarak, anga aday Mbərom à tam wa do a tinen aya əngal ti mer su way uno ata cite.

¹⁵ A alay ana Mbərom sa lar anan Isəra'ila ahay ata cəna, a zlah anan məlmal anahan tu do su kon aya azar a pə daliyugo fok kutok. Aday à alay azanan kə təmahak atan maza nà, saa tərə nə ma asa anaw? Ataslay mível i ga inde, anga do ma mac aya ti njad sifa wiya awan.

¹⁶ Kak tə varak anan anan pen mama'am a anà Mbərom nà, pen a ma la6 ata azar a fok dukwen ana Mbərom a re.* Kak tə varak anan anan sləlay si sé ahay anà Mbərom nà, alay si sé dukwen anahan aya re.

¹⁷ Alay si sé zahav a azar aya tə gədak atan aday tē tapak ayak uda alay si sé sə ki6e à yime aya inde. 'Am ata a ja nə pə kwanay do su kon azar aya ata awan. Way ana Isəra'ila ahay sa taa təma lele aya à alay a Mbərom

wa ata nà, saa təma atan həna nà, kwanay kutok. Ki təmihen anan nə kawa alay si sé sə təma way pə sləlay si sé wa ata re.

¹⁸ Anga nan kutok, kà sa kədiyen anan alay si sé mə kəkal ataya bay. Ki həren anan nga i zek kəriya nə angamaw? Kwanay adəka nà, alay si sé ahay dəkdek, məgala ana alay si sé cəna, à sləlay aya inde. Bina, məgala ana sləlay a nay à alay si sé wa adəka bay.

¹⁹ Izəne do inde à wulen a kwanay i ja: «Abay Mbərom a a kəkal anan alay si sé ataya nà, aday i tapay uda nen a kutok bidaw!»

²⁰ Acəkan, Mbərom a patay atan wa, anga aday i tapay uda iken! Əna Mbərom a patay atan anga tə dəfak apan nga bay, aday a tapay uda iken dukwen, anga kə dəfak apan nga kutok. Kə həran nga anà zek adəka bay, jəjaran à Mbərom bugol.

²¹ Anga kak Mbərom kə patak anan Isəra'ila ahay, tinen alay si sé zahav awan ata nà, a ga apak kutok nà, i patay iken ite sabay, kak kə mbəsakak sa daf apan nga nà, na daw? Iken adəka nə mə tapay a nə atapay!

²² San anan kutok aday, Mbərom nà, winen do sumor awan, əna winen zizək re. Winen zizək tu do mə slahay a pə cəved anahan wa ataya awan, əna pə iken ite kutok nà, winen do sumor awan, kak iken apan ki pərahan azar hwiya nà, na. Kak matanan bay, i i patay iken a re.

²³ Yahuda ataya dukwen nà, kak tə dəfak apan nga maza dukwen, i ma atan pə dədazl a tinen kwakwa a re. Anga məgala anahan nà, inde sə tapay atan maza awan.

²⁴ Kwanay Yahuda ahay itəbay ataya nà, kwanay kawa alay si sé sə ki6e ataya kutok. Tə gəday anan à ki6e wa, ta naa tapay anan pi sé sə agay ata awan. Kak Mbərom a ga way ma da 'am a kətanən ata nà, i mba apan sa ma anan Yahuda ahay à man a tinen inde sabay kələdaw, tinen aday nə alay si sé ata dīdek aya awan?

* 11:16 Ca pə Limle 15.19-21.

*Yahuda ahay ti i may ahay pə cakay
ana Mbərom mba*

²⁵ Mərak uno ahay, u no nà, sənən anan way a mi der a anan lele, aday kə həren anan nga anà zek ahay bay. Bina, Isəra'ila ahay əngal a nan atan sa dəf nga pə Mbərom bay, anga mivél a tinen mə kuray aya awan. Ti naa mbəda mba, əna do su kon azar aya Mbərom sə walay atan ataya tē mbəda apan 'am fok aday. Ata Isəra'ila i dəf nga pə Mbərom kutok.

²⁶ Natiya Mbərom a i tam anan zahav sə Isəra'ila ahay fok cite. Mə vinde à Deftere inde, Mbərom a wa: «Dowan a saa tam anan do ahay ata nà, i nay ahay à Urəsalima wa. I pəse anan huwan ana wan a Yakob ahay fok.

²⁷ Həna anan nà, 'am uno sa ban tə tinen à alay a ni pəsen atan anan ines a tinen ahay ata awan.†»

²⁸ Yahuda ahay tə təra do manide ana Mbərom ahay, anga ta ngam sə təma ləbara mugom ata bay. Natiya kutok, kwanay do su kon azar aya ata awan, ki mben apan sa zla à bahay anahan inde. Aya əna, Mbərom kə walak atan i pəlay atan hwiya, anga kə zlapak anan anà bije a tinen ahay.

²⁹ Mbərom kə ngamak anan anà dōwan a aday kə zlapak anan, i varan way nà, i təra nə hwiya kawa anahan ata awan. Mbərom a mbədahan anà 'am bay.

³⁰ Kwanay do su kon a azar aya ata dukwen, à alay a inde nà, kə dəfen anan ahay apan anà Mbərom a cara dəw? Əna həna ki gen anan i zek wa, anga Yahuda ahay dukwen tə dəfak anan apan bay.

³¹ A təra tə tinen Yahuda ahay dukwen matana re. Həna ti dəfan apan anà Mbərom bay, aday Mbərom kə gak ikwen sumor à yime a tinen inde kutok. Ata aday, tinen ti yam pə ines a tinen, aday tā gan i zek wa anà Mbərom ite.

³² Matanan, Mbərom kə varak anan cəved anà kuwaya anga aday à dəfan

apan anà Mbərom bay ata way anahan. Ata aday do ahay ti gan i zek wa dukwen, fok a tinen a kutok.

Mazla6 a Mbərom

³³ Tə didem a, sumor a Mbərom nà, məduwen awan. Asan way anahan kə zalak do ahay fok, aday a san way ahay nə fok. Way anahan sə bayak dukwen, dōwan a san sə dəkay anan tətibay. Dōwan sə gəzlan alay anà cəved anahan ibay fok re.

³⁴ Deftere a Mbərom a ja nà:

«Sa san abayak nga ana Mbərom a nə wayaw?

Dowan inde saa təkəren 'am a sləmay ibay.‡»

³⁵ «Wayə sə varan way aday i təran gudire à Mbərom anaw?§»

³⁶ Sə ndakay anan way ahay fok nə Mbərom.

Way ahay fok à alay anahan inde, aday ti ga inde dukwen anga winen.

Do ahay tē varan mazla6 anà Mbərom pa sə viyviya awan! Amen.

12

Anjahay ana do si mer su way ana Mbərom

¹ Mərak uno ahay, Mbərom kə gak uko sumor nə bayak awan. Anga nan, nə cəce pikwen wa həna kutok nà, viren anan anan nga a kwanay anà Mbərom, kawa way sə do ahay sə varan anà Mbərom tə sifa aya ata awan. Təren do ma ga nga aya anga Mbərom. Ata nà, i zlan à nga anà Mbərom a kutok, aday ki həren anan nga tə didem awan.

² Kī gen kawa do sə daliyugo ahay bay. Adəka bay, mbiken anan mivél a kwanay anà Mbərom à mbəda anan, ta sə varak ikwen abayak nga wiya aya awan. Ata nà, ki sənən way ana Mbərom a sa gan may ata kutok: way sərom aya awan, way sa zlan à nga, aday way lele aya kutok.

† 11:27 Ca pə Esaaya 59.20-21. ‡ 11:34 Ca pə Esaaya 40.13. § 11:35 Ca pə Ayuba 41.3.

³ Nen nà, Mbərom kà gak uno sumor, kə tərak nen dō maslan anahan. Anga nan, nen apan ni jak ikwen fok, na wa: Kə həren anan nga anà zek bay. Sənen adəka nà, nga a kwanay aya awan. Cen pə mägala ana Mbərom a sə varak ikwen ata awan aday. Ki sənen kutok, kwanay pə cəved a Mbərom nə kəkəməw.

⁴ Zek su dō nà, kərtek, əna hawal aya inde apan dukwen bayak awan, kuwaya ti mer su way anahan cara.

⁵ Tə mənuko həna dukwen, matanan. Mənuko bayak awan, əna mənuko zek kərtektəkke, anga mənuko mə japay aya tə Yesu Almasihu, aday mənuko fok mə japay aya pi zek re.

⁶ Mbərom kə varak uko mägala ahay nə cara cara, kawa sa zlan à nga anà winen awan. Natiya, kuwaya à ga anan mer su way tə way ana Mbərom a sə varan ata awan. Kak Mbərom a varak nə mägala sə ma anan 'am anahan awan, ma anan kawa anahan sə varak anan mägala ata kutok.

⁷ Kak Mbərom a varak nə mägala sa man zek anà dō ahay, man atan zek. Kak Mbərom a varak mägala sə tətakan anan way anà dō ahay, tətakan atan anan.

⁸ Kak Mbərom a varak nə mägala sə varan gədan anà dō ahay, varan atan gədan. Kak Mbərom a varak mägala sa varan way anà dō mətawak aya awan, varan atan tə mivél kərtek awan. Kak Mbərom a varak nə mägala sə njahan pa 'am wa anà dō ahay, njahan atan pa 'am wa tə mivél kərtek awan. Kak Mbərom a varak mägala sa gan sumor anà dō ahay nà, ga anan tə ataslay mivél awan.

⁹ Pəlen dō a azar aya tə mivél kərtek awan, aday tə təbəlem dəkdek bay. Way lelibay aya cəna, kə ngəmen bay. Pəlen nə way lele aya awan.

¹⁰ Pəlen zek ahay à wulen a kwanay, kawa mərak sə pəlay zek ahay ataya awan. Dəfen anan apan

anà dō a azar aya tə mivél kərtek awan.

¹¹ Gen mer su way nə tə mägala si zek a kwanay a təke. Kə tərən dō sə isew ahay bay. Gen anan mer su way anà Bahay a nuko Yesu nə tə mivél kərtek a re.

¹² Dəfen anan ide a kwanay zuhwe nà, pə way ana Mbərom saa varak uko ata tə ataslay mivél awan. Səmen anan anà dəce ahay, gen anan amboh anà Mbərom nə kwa siwa siwa fok.

¹³ Gəzlen zlile a kwanay ahay tu dō a Yesu ahay, kak ana tinen ibay nà, na. Təmihe mbəlok ahay à gala a kwanay ahay.

¹⁴ Gen anan amboh a Mbərom aday à dəf alay sə mazlaḅ anahan pu dō sə jugwar pikwen wa 'am ahay ataya awan. Kə saa tahislen atan bay.

¹⁵ Tislen mivél tu dō sə taslay mivél ahay. Yimen pi zek tu dō sa yam ahay.

¹⁶ 'Am à zlak ikwen pi zek tu dō a kwanay ahay. Kə həren anan nga anà zek bay. Gen anan mer su way ahay nə fok lele, kwa mer su way cədəw aya awan. Kə cen pa nga a kwanay kawa dō kəlire* aya bay.

¹⁷ Kak dōwan a kə gak ikwen huwan nà, kə si men anan anan uda siked a bay. Pəlay adəka nà, cəved sa ga way lele aya aday dō ahay ta san zle, way lele aya ata awan.

¹⁸ Ga mägala lele, aday kak cəved inde nà, njahay zay tə dō ahay fok.

¹⁹ Kwanay car uno ahay, kə men anan anan uda siked anà dōwan bay. Mbəsiken anan Mbərom a à sa ga patan mivél. Deftere a Mbərom a ja nà: «Mbərom Fetek a wa: «Ama siked nà, anuno kərtek. Saa hamay anan huwan sə dō ahay nà, nen awan.†»»

²⁰ Adəka nà, gen kawa ana Deftere a Mbərom sa ja: «Kak dō manide anak, may a han apan nà, varan dəf. Kak sa gan nə jom, varan a'am à sa. Kə gak matanan kutok nà, i tərə kawa kə halan slan sə uko pa nga, i yam pə ines anahan kutok.‡»

* **12:16** Kəlire a anan nà, madan bay, əna asan way ana Apasay a Mbərom. † **12:19** Ca pə Tooktaaki Tawreeta 32.35. ‡ **12:20** Ca pə Balndi 25.21-22.

²¹ Kâ mbəsiken anan cəved anà sədøk â mbasay pikwen bay, əna mbisen pə sədøk ta sa ga way lele aya awan adəka.

13

Dəfen anan apan anà bahay sə daliyugo ahay

¹ Kuwaya â dəfan apan anà ngomna, anga do sə lavan nga anà do ahay ataya fok, sə varan atan mägala ata nà, zek a Mbərom awan. Aday sa dəf atan dukwen, winen a re.

² Matanan kutok, dōwan a kə səderek pə ngomna dukwen, a sader nə pi zek a Mbərom awan. Ata, do matanan ata a ngəzahay pi zek nə sariya a Mbərom.

³ Aday do sa ga way lele aya ite nà, ti jəjaran anà do sə lavan atan nga ahay itəbay, si do sa ga way lelibay aya aday bina. A nak sə jəjaran anà ngomna bay ba? Ga nə way lele awan. Ata ngomna i hərak nga.

⁴ Matanan, anga winen dukwen, a ga nə mer su way a Mbərom a re. A nan sa mak ikwen zek sa ga way lele aya awan. Aday kak ka gak way lelibay a dukwen, jəjaran, anga Mbərom a varan mägala ata nə kəriya bay re. Winen do si mer su way a Mbərom anga sə dakan anan mível a Mbərom sa ga anà do ahay ta sa gan atan sariya pə way lelibay aya awan.

⁵ Anga nan, lele sə dəfan apan anà ngomna. Gen matanan anga kə sənən zle à mível a kwanay a nà, wita cəved lele awan, bina anga sa jəka tã sa gak ikwen sariya bay ata adəka bay.

⁶ Aday dukwen, ka var jangal nà, anga nan re, bina Mbərom kə dəfak anan do si mer su way ataya tã ga anan lele.

⁷ Himen anan anan anà dōwan ataya way a tədə ki himen atan ataya awan. Viren jangal anà do sə cakal aya awan. Viren anan anan dala sə duwan anà do sə təma aya awan. Jəjiren anan anà do a tədə ki jəjiren atan ataya awan, aday dəfen anan

apan anà do a tədə ki dəfen atan apan ataya re.

Pəlen do a azar aya anga sə dəfan apan anà Mbərom

⁸ Gudire ana dōwan â ga inde pikwen ibay, si gudire kərtəktəkke saa mbədək pikwen nà, na: gudire sə asan zek. Gudire ata nà, a ndav itəbay. Aday do sa san do nà, kà gak way ana Tawrita sa gan may ata fok.

⁹ Mbərom a jak uko nà: «Kâ ga mədigwed bay, kâ vad nga su do bay, kâ ga akar bay, kâ ga ubor pə way su do bay.*» 'Am a anaya pi zek tə azar aya fok nə mə japay a nà, à 'am kərtək a inde, a wa: «Pəlay anan do sə cakay su doh anak kawa iken sə pəlay anan nga anak ata awan.†»

¹⁰ Do sə pəlay anan do sə cakay su doh anahan nà, a gan way lelibay a bay. Matanan, kak kə pəlak anan do sə cakay su doh anak ahay nà, kə dəfak anan apan anà Tawrita fok kutok.

¹¹ Gen matanan, anga kə sənən alay a anan ata zle, alay sə pədək pə ahan a kwanay ahay wa kutok. Bina alay ana Mbərom saa tam kwanay sə coy ata, winen bəse. Winen dərən kawa à alay a mənuko sə dəfay ahay nga pə Yesu ata sabay.

¹² Luvon winen apan i ndav, ide winen apan i cəde. Dâ ga way a mənuko sa taa ga sə luvon ataya sabay. Ruko way sə alay a mənuko ahay saa vad anan zek tə way lelibay ataya si pec kutok.

¹³ Zluko tə cəved lele aya kawa do sa bar si pec ahay ata awan. Dê vaway nga tə mahay bay, dê mbəsakan zek anà agəsle lelibay aya bay, tə cəved a wura wura dukwen dâ ján uho bay re, dê tərə bay, aday dâ ga ubor pə way sə do azar aya bay.

¹⁴ Mbəsiken anan cəved anà Bahay a mənuko Yesu Almasihu â tərək ikwen way sə alay a kwanay awan. Kâ bayiken pə way sə ubor si zek a kwanay ahay sabay.

* 13:9 Ca pə Gurtaaki 20.13-15, 17; Tooktaaki Tawreeta 5.17-19, 21. † 13:9 Ca pə Farillaaji Lewin'ko'en 19.18.

14

Ki men anan anan mungok anà zek ahay bay

¹ Təmihen anan dō bāle a pə cəved sə pərahan azar anà Yesu ataya awan, mənəna kwanay sə tere tē winen pə way anahan sə bayak à mivél anahan inde ata awan.

² Dō azar aya ti bayak, way sa pa inde mə gafay 'am a ibay. Ti rac way ahay so. Əna dō aday winen bāle a pə cəved a Mbərom ata nà, i rac sluwed itəbay.

³ Dowan a sa rac way so ata á sa kədəy anan dōwan a sa rac sluwed itəbay ata bay. Aday dōwan sa rac sluwed itəbay ata dukwen, á sa man anan mungok anà dōwan sa rac way so ata bay re, anga Mbərom winen nà, kə təmahak anan mərak ata re.

⁴ Iken nə wayaw? Ka ra zek sa man anan mungok anà bile su dō hinen ata nà, kəkəməw? Kà gak way lelibay a nà, saa gafan 'am nə bahay anahan. Kà gak way lele dukwen, saa ngəran dukwen, bahay anahan ata re. Tə dīdem a nà, Bahay a mənuko i mba apan sa gan nga tətē, i tavay nə njənan.

⁵ Azar su dō a, a bayak nà, luvon ahay inde sə zalay luvon hinen ahay, aday dō ahay inde tē bayak nə luvon ahay fok nə hərro. Kuwaya á san anan lele, way anahan a sə bayak apan à mivél inde ata awan.

⁶ Kak dōwan a kə zalak anan luvon hinen pə luvon a azar aya wa, a ga matanan anga sə həran nga anà Bahay a nuko. Dō sa pa way so, a nan dukwen sə həran nga anà Bahay a nuko, anga a ngəran à Mbərom aday a sa pa way. Ata dō sa pa way azar aya itəbay ata dukwen, a nan sə həran anan nga anà Bahay a nuko re, aday a ngəran dukwen anà Mbərom a re.

⁷ Dowan a inde à wulen a mənuko, a lavan nga anà zek anahan tətē pə daliyugo dukwen ibay. Aday dōwan sa mac anga nga anahan a dukwen ibay re.

⁸ Kak mənuko tē sifa aya nà, wita anga aday dā ga mer su way ana Bahay a mənuko. Kak dē məcak, dā mac anga sa ga dukwen mer su way anahan a re. Matanan, kwa á ga nə mənuko tē sifa aya awan, kwa á ga nə dē məcak, mənuko dō si mer su way ana Bahay a mənuko hwiya.

⁹ Anga Yesu Almasihu nə kə məcak, kə slabakak ahay à məke wa, aday á tēra bahay su dō tē sifa aya awan, aday winen bahay su dō ma mac aya re.

¹⁰ Aday iken, ka gan sariya anà dō sə cakay su doh anak nà, angamaw? Kə kədəy anan nà, angamaw? Mənuko a fok, dī zla saa tavay pa 'am ana Mbərom, dō saa gak uko sariya ata awan.

¹¹ Mbərom a ja à Deftere anahan inde, a wa:

«Tə dīdek awan, kuwaya fok i nay ahay sa naa dukwo gərmec ù vo.

Kuwaya i ja ta 'am anahan awan, nen nə Mbərom acəkan.*»

¹² Kawa sa ja bine siwaw nà, kuwaya i tavay pa 'am a Mbərom, i i dakay anan way anahan sa ga həna ata tē alay anahan awan.

Kə fakay anan mərak anak i ines inde bay

¹³ Kak matanan cukutok nà, dē mbədək sa gan sariya anà mərak a mənuko ahay sabay. Adəka bay, kə si gen way aday i fakay anan mərak ahay i ines inde ata bay.

¹⁴ Bina manay mə japay aya tē Bahay a mənuko Yesu, aday na san zle lele, awan inde ma ga mənjadak a ta nga anahan a nà, ibay. Əna dōwan a kə bayakak awan a inde nə tē mənjadak a kəma, á sa pa bay, anga pə winen nà, a ga mənjadak acəkan.

¹⁵ Kak kə nəsek anan mivél anà mərak anak ahay tē way sa pa anak nà, ata a nan sa ja nə kə pəlay anan bay. Almasihu kə məcak anga mərak ata awan. Way sa pa anak á sa lize anan bay.

* 14:11 Ca pə Esaaya 45.23.

¹⁶ A ga apak nà, way sa pa anak ata nà, lele. Əna kak ka san zle do ahay ti i jak nà lelibay kəma, kà pa bay, aday do ahay tã ja apak way lelibay a sabay.

¹⁷ 'Am sə bahay a Mbərom nà, kà jak awan pə way anak sa pa ata bay. Kwa pə way anak sa sa ata dukwen, kà jak awan bay re. Bahay a Mbərom nà, way ana Apasay Cəncan a sa ga à mənuko inde ata awan. A mak uko zek sa ga way lele aya, a varak uko zay sə njahay pə kərtek awan, aday i varak uko ataslay mivel.

¹⁸ Dowan a winen apan i gan mer su way anà Yesu Almasihu matanan ata nà, i zlan à nga anà Mbərom kutok, aday do ahay ti dəfan apan anà do matanan ata awan.

¹⁹ Anga nan, guko məgala sa ga way sə ngəzahay ahay zay ataya awan, aday way sa man zek anà do ahay sa har à 'am a Mbərom inde ataya re.

²⁰ Kà nes anan mer su way a Mbərom anga way anak sa pa bay. Ayaw, awan inde mənjadak a bay. Əna, kak mərak anak ahay ti sa slahay anga way anak sa pa cəna, mbəsak sa pa way ata awan.

²¹ Way lele cəna, kà sa ga way sə fakay anan mərak ahay i ines inde ataya bay, kwa à ga nə sa rac sluwed, kwa à ga nə sa sa mahay, kwa à ga nə sa ga ma ma fok.

²² Way anak sa san pa 'am a anan ata nà, kà jan anan anà dōwan bay, si kwanay tə Mbərom a dəkdek. Do sa ga way tə ajalay nga a cuwcew bay ata cəna, i taslay mivel.

²³ Aya əna, do sə vədan uway anà nga anahan anga way anahan sa pa nà, winen apan i ga ines, anga kə dəfak anan mivel anahan pə way anahan a sa ga ata bay. Pa 'am a Mbərom nà, dōwan a kà gak way aday a san sa jəka lelibay kabay lele dukwen a san bay cəna, kà gak ines.

15

Ga way sa zlan à nga anà do a azar aya awan

* 15:3 Ca pə Jabuura 69.10.

¹ Mənuko do məgala aya pə cəved a Mbərom ata, muko anan zek anà do bəle aya awan. Dà ga way sa zlak uko à nga à nuko vərre a bay.

² Mənuko fok, guko way sa zlan à nga anà mərak a mənuko ahay, anga aday dā man atan zek sa har pa 'am ana Mbərom.

³ Yesu Almasihu a ta nga anahan a dukwen kə pəlak way sa zlan à nga a bay re. Adəka bay, a təra nə kawa mə vinde apan à Deftere a Mbərom inde ata awan, a wa: «Do ahay tə gənahak nà, anakiken Mbərom, əna 'am a tinen ata a njad nə nen awan.*»

⁴ Way a mə vinde à Deftere a Mbərom inde ata fok, tə vinde anan anga aday way a mə vinde ata à dəkak uko anan way, aday anga dē dəfan ide anà way a Mbərom sə zlapak uko anan ataya awan. Ata dī dəma way ahay lele kawa ana Deftere sə varak uko anan məgala ata awan.

⁵ Mbərom Bahay sə varan məgala anà do ahay sə dəma way ata, à təra anan abayak nga a kwanay kərtek, aday kī gen way kawa ana Almasihu Yesu sa ga ataya awan.

⁶ Ata kwanay a fok ki njiden sə həran nga anà Mbərom, Bəbay ana Bahay a nuko Yesu Almasihu, tə cəved kərtek awan. 'Am a kwanay dukwen kərtek awan.

Do su kon azar aya tə həran nga anà Mbərom

⁷ Matanan, təmihen zek ahay, kwanay a fok, kawa ana Almasihu sə təma kwanay ata re, aday do ahay tə həran nga anà Mbərom.

⁸ Na jak ikwen nà, Almasihu Yesu kə tərak do si mer su way ana Yahuda ahay, anga sə dakan atan anan nà, Mbərom winen do sə dīdek, aday way anahan sə zlapan anan anà bje a manay ahay fok ata ti təra.

⁹ Aday ata, do su kon azar aya ata ti həran nga anà Mbərom anga sumor anahan sa ga anga tinen ata re. A təra kawa Deftere a Mbərom sa ja apan ata awan, a wa:

«Anga nan, ni hërak nga, Mbërom uno, à wulen su dō aday tinen Yahuda ahay bay ataya awan, ni zambad iken tē ara ahay.†»

10 'Am a Mbërom a ja asa, a wa:
«Kwanay Yahuda ahay itəbay ataya awan,
tislen mível pə kərtek a tu dō a Mbërom ahay.‡»

11 A man hinen asa, a wa:
«Kwanay Yahuda ahay itəbay ataya fok,
hären anan nga anà Mbërom Fetek.

Kwanay dō su kon ahay fok,
zambiden anan.§»

12 Ezaya kà jak re, a wa:
«Dō sē slala ana Yisa i nay ahay saa tēra bahay su dō su kon a azar aya awan.

Tinen ti dəfan ide aday â tam atan.* »

13 Mbërom, dō sē varan mēgala anà dō ahay sē dəfan ide ata, â varak ikwen ataslay mível, â varak ikwen zay, anga kē dəfen nga pə winen awan. Natiya ki dəfen anan ide bayak a tē mēgala sē Apasay Cəncan awan.

Mer su way ana Pol

14 Mərak uno ahay, nen a ta nga uno dukwen, na san zle, kwanay nē dō lele aya awan, kē sənən didek zle, aday ki mben apan sē tətakan anan way anà zek a kwanay ahay coy.

15 Əna, nē vindek ikwen ayak tē gədan a pə way azar aya nà, anga u no kē mbədəken anan way a anaya à nga wa bay. Na ga matanan, anga zek a Mbërom a kà gak uno sumor anahan

16 sa dəf nen dō si mer su way ana Almasihu Yesu awan, à wulen su dō su kon azar aya Yahuda ahay bay ata awan. Nen apan ni dakan atan anan ləbara mugom a sa nay pə cakay a Mbërom wa ata nà, nē tərak kawa dō sē gədan dongo anà way anga Mbërom. Anga kak tē dəfak apan nga nà, ata ti tēra kawa way mə varan aya, Apasay Cəncan a sa gan nga cara aday â zlan à nga anà Mbërom ata awan.

17 Natiya kutok, ni taslay mível ti mer su way ana Mbërom sē vuro anga ajapay a manay tē Almasihu Yesu ata awan.

18 Ni ja 'am sē awan maza kula bay. Ni ja nà, pə way ana Almasihu a sa ga ti nen ata dəkdek. Anga kē varak uno mēgala sē bənan alay anà dō su kon aya aday tinen Yahuda ahay itəbay ataya pə cakay ana Mbërom, aday tē dəfan apan. A ga matanan ata nà, ta 'am uno sa ja ataya, aday tē way uno sa ga ataya,

19 aday tē masuwayan ahay cara cara, aday tē mēgala ana Apasay anahan re. Nē dəkak anan anan ləbara mugom a pə Yesu Almasihu anà dō ahay, nē dazlan ahay kwa à Urəsalima wa, hus nē dēzle anan à Iliriya.

20 U zlo à nga sē dəkay anan ləbara mugom a à man aya aday dō ahay tē slənek anan ləbara a Yesu Almasihu fan bay ataya awan, anga u no sa ga mer su way pa su dō hinen bay.

21 U no adəka nà, â tēra kawa winen mə vinde a à Deftere a Mbërom inde ata awan:

«Dowan aya aday kula ta jak atan 'am pə winen itəbay ataya, tinen ti canan.

Aday dowan aya kula tē slənek way pə winen itəbay ataya, ti san anan kutok.†»

A nan anà Pol sa zla à Ruma

22 Anga nan kutok, saray bayak a na gak anan may sa zlak ayak saa cay ahay pikwen cəna, na njad cəved a bay.

23 Kà gak ava bayak a u no sa cak ikwen ahay ide, əna mer su way uno kē mbəsakak uno cəved bay. Həna mer su way uno à man a anan kē ndəvak kutok.

24 Natiya, à alay a ni i zla à Espaniya ata nà, ni njahay əga kwanay mənjoek, anga aday kē tislen uno mível aday kī men uno zek tē cəved sē dēzle à man ata awan.

† 15:9 Ca pə 2 Samuyila 22.50; Jabuura 18.50. ‡ 15:10 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 32.43. § 15:11 Ca pə Jabuura 117.1. * 15:12 Ca pə Esaaya 11.10. † 15:21 Ca pə Esaaya 52.15.

²⁵ Əna həna ni zla à Urəsalima aday ni i man zek anà do a Yesu ahay à man ata awan,

²⁶ anga do a Yesu ahay à Make-doniya tə Akaya ta gak anan may sə cakal way anga sa man zek anà do mətawak aya à wulen su do a Yesu ahay à Urəsalima.

²⁷ Tə bayak sə cakal way ata nə tə alay a tinen aya, aday təde sa ga nə abay matanan way anahan. Yahuda ahay ta mak anan zek anà do su kon azar aya sa njad anan magwagway ana Mbərom. Matanan re, lele nə do su kon a azar aya tã man zek anà Yahuda ahay tə way sə daliyugo ahay ite re.

²⁸ Natiya kutok, na sak a ndav anan mer su way ata aday nə varak atan anan dala ata coy nə, ni i zla à Espaniya tə ağa kwanay.

²⁹ Na san zle re, na sak a zlak ayak ağa kwanay nə, Yesu Almasihu i gak ikwen sumor bayak a anga nen a sa cak ikwen ahay ide ata awan.

³⁰ Mərak uno ahay, kwanay kə dəfen nga pə Bahay a mənuko Yesu Almasihu, aday Apasay a Mbərom kə varak ikwen məgala sə pəlay zek ahay. Anga nan kutok, nen apan ni gak ikwen amboh, kem, gen anan amboh à Mbərom tə mivəl kərtek a anga nen, aday ũ mo zek.

³¹ Gen amboh, anga aday do sə Yahudiya ahay aday tə dəfak nga pə Yesu bay ataya tã bəno mbiyed bay ite. Gen amboh dukwen, aday way uno saa zla anan à Urəsalima ata á zlan à nga anà do a Yesu ahay à man ata awan.

³² Natiya, kak Mbərom kə pəlak nə, ni zlak ayak ağa kwanay nen mə taslay mivəl awan. Ata ni njad sə taslay mivəl pə kərtek a tə kwanay a fok kutok.

³³ Mbərom, do sa taa var zay ata, á gak ikwen nga. Amen!

16

Pol a jan 'am anà Ruma ahay

¹ U no sa jak ikwen ayak 'am həna pə mərak a mənuko Fəbe. Uwar

ata a ga mer su way ana Mbərom à Kenkeriya à wulen su do a Yesu ahay.

² Kà zlak ayak ağa kwanay cəna, təmihen anan tə mivəl kərtek a lele, anga winen do ana Bahay a mənuko. Təmihen anan kawa abay təde do a Yesu ahay ti ga ata awan. Viren anan way sə kəcan ata fok, anga kà mak anan zek anà do ahay bayak a, kwa i nen a dukwen, kà mak uno zek a re.

³ Jen anan 'am anà atə Pəriskila ta mbaz anahan Akilas. Manay ma taa ga mer su way ana Almasihu Yesu nə pə kərtek awan.

⁴ A alay a inde abay ni mac coy nə, su mo zek sa tam nə tinen awan. Abay kwa ti mac anga nen dukwen, tə lavak anan zek coy. Saa ngəran atan nə nen dəkdek bay. Do a Yesu ahay aday tinen Yahuda ahay bay ataya fok ti ngəran atan re.

⁵ Na jak anan 'am anà do a Yesu ahay sə halay nga ağa tinen ataya fok re.

Na jak anan ayak 'am anà Epaynet, car uno didek awan. Winen do sa lah sa dəf nga pə Yesu Almasihu mama'am a pə daliyugo sə Aziya.

⁶ Na jak anan ayak 'am anà Mariyama, winen dukwen kà gak mer su way bayak a anga kwanay.

⁷ Na jak anan ayak 'am anà do sə ağa nen ahay, atə Andərenikus tə Yuniyas. Ma pay dangay nə jiga awan, tinen do tə mazlaḅ aya bayak a à wulen su do maslan ahay, aday tə luho sa dəf nga pə Yesu Almasihu adəka, bina nə lahan atan bay.

⁸ Na jak anan ayak 'am anà Ampəliyatus, car uno awan, manay à alay ana Bahay Yesu inde maya awan.

⁹ Na jak anan ayak 'am anà Urben ma taa ga mer su way ana Yesu Almasihu nə pə kərtek awan.

Na jak anan ayak 'am anà Sətakis, car uno didek awan.

¹⁰ Na jak anan ayak 'am anà Apeles, winen dukwen kà gak dəce anga Yesu Almasihu aday kə səmak anan lele.

Na jak anan ayak 'am anà do sə ağa Aristobul ahay re.

¹¹ Na jak anan ayak 'am anà do uno Herodiyon.

Na jak anan ayak 'am anà do a Bahay a mənuko Yesu ahay àga Narsis.

¹² Na jak anan ayak 'am anà Tirofen tə Tiropas, do sa ga mer su way ana Bahay a mənuko Yesu ahay.

Na jak anan ayak 'am anà Persis, mazar uno didek awan, sa ga mer su way anga Bahay a mənuko bayak a nə winen.

¹³ Na jak anan ayak 'am anà Rufus, do lele pə cəved sə pərahan azar anà Bahay a mənuko Yesu.

Na jak anan ayak 'am anà may anahan, kà gak uno nga kawa nen wan si zek anahan didek awan.

¹⁴ Na jak anan ayak 'am anà Sinkərit, Fəlegon, Hermes, Patrobas, Hermas, aday do a Yesu azar aya àga tinen ataya fok re.

¹⁵ Na jak anan ayak 'am anà Filolog tə Yuliya, aday atə Nere tə mərak anahan re.

Na jak anan ayak 'am anà Olimp as aday anà do a Yesu azar aya àga tinen ataya fok re.

¹⁶ Jen anan 'am i zek ahay lele. Do sə egliz ana Yesu Almasihu ahay fok ta jak ikwen ayak 'am re.

Andav sa 'am ahay

¹⁷ Mərak uno ahay, ma gak ikwen ayak kem, gen anan ngatay anà do sa ngam way a kwanay mə tətək aya bay ataya awan. Tinen apan ti gəzla anan do ahay pi zek wa, aday tinen apan ti fakan alay anà do ahay pə cəved lele aya wa. Kə njihen pə cakay a tinen bay.

¹⁸ Zahav su do ataya nə, ta ga nə mer su way ana Bahay a nuko Yesu Almasihu bay, si way sa zlan atan à nga vərre. Tinen apan ti ran mindel anà do ahay nə ta 'am. Natiya, tə njəkan uda anà do ma san way a bay ataya awan.

¹⁹ Kwanay ite nə, do ahay fok ta san zle, kə dəfen anan apan anà Bahay a nuko Yesu. Anga nan, nen apan ni taslay mivel tə kwanay bayak a re. U no nə, tərən do sa san sa ga mer su

way lele aya dəkdek, mənəna sə japay anan tə huwan.

²⁰ I njahay bayak a sabay, Mbərom, Bahay sə zay, i varak ikwen məgala sə mbasay pə Fakalaw, ki jənen apan bəse coy. Bahay a nuko Yesu à gak ikwen sumor anahan.

²¹ Timote, dōwan a sa ga mer su way maya ti nen ata kà jak ikwen ayak 'am. Do uno a anaya ta jak ikwen ayak 'am a re: atə Lukiyus tə Yason tatə Sosipater.

²² Nen Tertiyus, do sə vinde derewel ana Pol a anan, na jak ikwen ayak 'am, nen do ana Bahay a nuko Yesu.

²³ Gayus kà jak ikwen ayak 'am. Nə njahay nə, àga winen, aday do a Yesu ahay ta taa nay sa ga amboh àga winen. Erastus, do sa ban dala sə wulen su doh a anan ata, tə Kawartus, mərak a mənuko, ta jak ikwen ayak 'am re.

[²⁴ Bahay a mənuko Yesu à gak ikwen sumor à kwanay a fok. Amen.]

Pol a həran nga anà Mbərom

²⁵ Zambaduko anan sləmay a Mbərom! I mba apan sə varak ikwen məgala sə njahay mə ngazlay saray aya à cəved anahan inde, kawa ana ləbara mugom a nen sə dəkak ikwen anan ata awan. Kwakwa ata nə, Mbərom kə dəkək anan ləbara mugom ata awan.

²⁶ Əna həna winen a kà kak anan ahay uho, aday do ahay tə wazay nə way ana do maja'am a Mbərom ataya sə vinde pə Almasihu ata awan. A ga matanan, anga aday do su kon ahay fok tə dəf apan nga, tə dəfan apan kutok.

²⁷ Həruko anan nga à Mbərom pa sə viyviya awan! Asan way anahan nə a zalay way ahay fok. Həruko anan nga anga Yesu Almasihu re. Amen!

**Derewel ana Pol sɛ vinden
ayak anà dɔ sɛ
Korintu ahay
mama'am awan
Adakay way pɛ deftere
a anan**

A alay ata nà, Korintu nà, wulen su doh mɛduwen awan. A man ata nà, Pol kɛ wazak anan lɛbara a Yesu mugom a anà Yahuda ahay aday anà dɔ su kon azar aya re. Pɛ dɛba anahan a wa kutok, Pol a slɛne nà, 'am aya inde tɛ slabakak à wulen sɛ dɔ a Yesu ahay cara cara bayak awan. Do ahay tɛ gɛzlak zek ahay jɛban jɛban, 'am sɛ gɛba zek ahay so, anjahay sɛkɛffe inde à man sɛ slɛne wazo ibay, apa daf cɛncan a kɛ tɛrak way sa ga anan azay, tɛ sɛnak sa ga anan mer su way tɛ mɛgala ana Apasay Cɛncan a sa var ataya bay, aday tɛ sɛnak 'am sɛ aslabakay ana dɔ ma mac aya à mɛke wa bay. Natiya kutok, Pol a mbɛdahan atan ayak pɛ way ataya fok, ta sɛ dakan atan anan asan zek a Mbɛrom anga dɔ ahay.

Nga sa 'am ahay

Aja 'am ahay (1.1-9)

Atɛra zek kɛrtek tɛ dɛdom ana Yesu mɛzlɛngad awan (1.10 - 2.16)

Agan nga anà atɛtak way ana dɔ maslan a Yesu ahay (3.1 - 4.21)

'Am sɛ gɛba zek ahay (5.1 - 7.40)

Ahɛran nga à Mbɛrom, bina anà pɛra ahay bay (8.1 - 11.1)

Mɛgala ana Apasay Cɛncan aya awan (11.2 - 14.40)

Yesu kɛ mbasak pɛ amac (15.1-58)

Andav sa 'am ahay (16.1-24)

Pol a jan ayak 'am anà dɔ sɛ Korintu ahay

¹ Sɛ vindek ikwen ayak dɛrewel a anan nà, nen Pol. Kà zlak anan à nga à Mbɛrom sɛ ngumo aday nɛ tɛra dɔ maslan ana Yesu Almasihu. Ma jak ikwen ayak 'am, manay tɛ Sostenes, winen dɔ sa daf nga pɛ Yesu Almasihu kawa mɛnuko a re.

² Mɛ vindek ikwen ayak anà kwanay dɔ a Yesu ahay à wulen su doh sɛ Korintu. Kɛ tɛren dɔ a Mbɛrom ahay anga Yesu Almasihu. Mbɛrom a ngamak ikwen nà, anga aday kɛ tɛren dɔ mɛ japay aya tɛ winen awan. Kɛ ngamak anan anà dɔ sɛ dukwen gɛrmec ù vo anà Yesu Almasihu kwa aha ataya fok, anga aday tɛ tɛra dɔ mɛ japay aya tɛ winen a re. Yesu nà, winen Bahay a mɛnuko a fok.

³ Mbɛrom Bɛbay a mɛnuko tɛ Yesu Almasihu Bahay a mɛnuko tɛ gak ikwen sumor, aday tɛ varak ikwen zay a tinen.

Pol a ngɛran anà Mbɛrom anga dɔ sɛ Korintu ahay

⁴ Hwiya nɛ ngɛran anà Mbɛrom jiya nà, anga sumor anahan sa gak ikwen ta sɛ japay kwanay tɛ Yesu Almasihu ata awan.

⁵ Anga Mbɛrom dɔ sɛ japay kwanay tɛ Yesu Almasihu ata nà, kɛ varak ikwen mɛgala ahay cara cara. Kɛ tɛrak kwanay dɔ sa san way ahay, aday kɛ varak ikwen mɛgala sɛ dakay anan 'am anahan anà dɔ ahay coy.

⁶ Kɛ njiden anan way ataya awan. Bina, à alay a manay sɛ dakak ikwen anan lɛbara a Yesu Almasihu ata dukwen nà, kɛ tɛmihen a nɛ tɛ didek a à mivel a kwanay inde.

⁷ Anga nan kutok, kwanay dɔ sa ba amay ana Yesu Almasihu Bahay a mɛnuko ataya nà, kɛ njiden anan mɛgala ahay fok coy. Awan a inde a kɛcak ikwen nà, inde sabay.

⁸ Mbɛrom dukwen i tɛra kwanay dɔ njɛnnjan aya hus à andav ana daliyugo inde, anga aday dɔwan à sa njad pikwen alay sa 'am sɛ slahay kwanay à sariya a Mbɛrom inde pɛ luvon ana Bahay a mɛnuko Yesu Almasihu saa may ahay ata bay.

⁹ Matanan, kɛ jɛjiren awan bay, anga Mbɛrom a sɛ ngamak ikwen aday sɛ japay kwanay tɛ wan anahan Yesu Almasihu Bahay a mɛnuko ata nà, winen nɛ dɔ didek awan, a ga anan way anahan a sa ja ataya hwiya.

Agɛzla zek à wulen su dɔ a Yesu ahay

¹⁰ Matanan, marak uno ahay, na gak ikwen ayak amboh tɛ slɛmay ana Yesu Almasihu, Bahay a mɛnuko. Kem, 'am ʔ zlak ikwen pi zek, aday kʔ gɛzlen zek ahay ʔ wulen a kwanay ahay inde bay re. Tɛren dɔ mɛ japay aya awan, mivɛl a kwanay ʔ ga nɛ kʔrtek aday abayak nga a kwanay ahay dukwen ʔ ga nɛ kʔrtek a re.

¹¹ Bina ɓa dɔ ahay inde ta nak ahay ʔga Kuluwe wa pɛ cakay uno, tɛ ɗakak uno anan atɛre inde ʔ wulen a kwanay.

¹² Uno sa ja nɛ, azar su dɔ a kwanay aya ta wa: «Manay nɛ, dɔ ana Pol ahay.» Azar aya ite ta wa: «Manay dukwen dɔ ana Apolos ahay.» Azar su dɔ ɛngal aya asa ta wa: «Manay nɛ, dɔ ana Piyer ahay.» Aday azar su dɔ aya ite kutok ta wa: «Manay nɛ, dɔ ana Almasihu ahay.»

¹³ Ki jen matanan ata nɛ, ɓa Almasihu a nɛ, kʔ gɛzlaɗ anan zek anahan a ɗaw? Kabay kwanay kʔ jilen nɛ tɛ darak ayak pɛ dɛdom mɛ zɛlɛngad a anga kwanay nɛ, nen Pol a ɗaw? Kabay ki gen baptisma nɛ, tɛ slɛmay uno, nen Pol a ite ɗaw?

¹⁴ Nɛ ngɛran anɛ Mbɛrom tɛtibay adɛka, anga nen na gak anan baptisma anɛ dɔwan bay, ɛna si atɛ Kʔrispus tɛ Gayus ɗakɗek.

¹⁵ Natiya dɔwan inde i mba apan sa jɛka a ga baptisma nɛ tɛ slɛmay uno nen Pol nɛ, ibay.

¹⁶ Ayaw, cɛkɛbay nɛ mbɛɗɛkek anan ʔ nga wa adɛka re, ɓa na gak anan baptisma anɛ Sitifanas, winen tu dɔ su doh anahan ahay re. Pɛ dɛɓa anahan a wa, na gak anan baptisma anɛ dɔwan a inde nɛ, na san sabay.

¹⁷ Bina, Almasihu a slan nen aday nɛ, saa gan baptisma anɛ dɔ ahay bay, ɛna saa ɗakay anan lɛbara mugom a anɛ dɔ ahay. Nen apan ni ɗakay anan lɛbara sa 'am anahan ata, ɛna tɛ asan way kawa su dɔ zɛnzen a sɛ bayak apan ata bay. Na ga matanan bay nɛ, anga aday amac a Yesu Almasihu a pɛ dɛdom mɛ

zɛlɛngad ata ʔ tɛra awan kʔriya bay.

Asan way a Mbɛrom tɛ asan way su dɔ zɛnzen awan

¹⁸ Lɛbara sɛ amac a Yesu Almasihu pɛ dɛdom mɛ zɛlɛngad ata nɛ, dɔ saa lize ahay ta ca apan nɛ kawa way sɛ mindɛl kʔriya awan. ɛna pɛ mɛnuko dɔ saa tam ahay ite nɛ, ɗa san zɛ wita nɛ mɛgala a Mbɛrom a way anahan.

¹⁹ ɗa san way ata zɛ nɛ, anga ɓa Mbɛrom kʔ jak ʔ Deftere inde, a wa: «Ni lize anan kɛlire su dɔ kɛlire aya awan, aday ni jɛjay anan asan way su dɔ ma san way aya fok.*»

²⁰ Natiya kutok, kak Mbɛrom a kʔ jak matanan cukutok nɛ, dɔ a kɛlire ataya ti ga inde asa ɗaw? Kabay miter sɛ Tawrita ahay nɛ, ti ga inde ɗaw? Kabay dɔ sa san sa vad awiyaway ahay nɛ, tinen ti ga inde ɗaw? Asan way a tinen ata i man atan zek pɛ awan bay jiga awan. Mbɛrom kʔ tɛrak anan asan way a tinen ata way sɛ mindɛl kʔriya awan.

²¹ Matanan dɔ sɛ daliyugo ahay, tɛ asan way a tinen ata, tɛ canak anan anɛ way a Mbɛrom sɛ ndakay tɛ kɛlire† anahan awan, ɛna tɛ sɛnak wa Mbɛrom a bay hwiya. Anga nan kutok, Mbɛrom a tɛ alay anahan a kʔ varak anan cɛved sa tam anɛ dɔ sɛ slɛne lɛbara sa 'am a manay sɛ wazay anan ata awan. ɛna cɛkɛbay, dɔ ahay ta ca pɛ lɛbara ata nɛ kawa way sɛ mindɛl adɛka.

²² Yahuda ahay ite nɛ, ta gan may aday ti sa tɛma 'am ata nɛ, si ti canan anɛ masuwayan aday. Gɛrek ahay ite, a nan atan ti saa tɛma nɛ, si ti san tɛ kɛlire sa nga a tinen a aday.

²³ Aya ɛna mɛnuko dɛ ɗakay anan nɛ, Yesu Almasihu nɛ tɛ darak anan pɛ dɛdom mɛ zɛlɛngad awan. Ata pɛ Yahuda ahay nɛ, wita way sɛ bɛnan atan mbiyed. Pu dɔ sɛ pɛra ahay ite, wita nɛ, ɗa ja nɛ 'am sɛ mindɛl kʔriya awan.

²⁴ ɛna pɛ mɛnuko dɔ a Mbɛrom mɛ ngamay aya kwa ʔ ga nɛ ʔ wulen sɛ Yahuda ahay wa, kabay ʔ wulen su

* **1:19** Ca pɛ Esaaya 29.14. † **1:21** Kɛlire a anan nɛ, madan bay, ɛna asan way ana Apasay a Mbɛrom.

dó sê përa ahay wa ná, ða san zle, Yesu Almasihu ná, winen mägala ana Mbërom tã kãlire anahan a tãke fok.

²⁵ Way a Mbërom sa ga ná, kawa way sê mindel kãriya awan, aday cãkëbay, way ata a zalay asan way su dó zënnen awan. Way anahan sa ga ná kawa way bãle awan, aday cãkëbay way ata a zalan mägala à nga wa anà dó ahay bugol.

²⁶ Matanan, mërak uno ahay, ënga bayiken pi zek a kwanay a mã nga-may ataya aday. Pu dó sê daliyugo ahay ná, dó kãlire aya inde à wulen a kwanay gem ibay, dó tã mägala aya ðukwen inde à wulen a kwanay gem ibay, aday dó sê ngälaw ahay ðukwen ná, inde à wulen a kwanay gem ibay re.

²⁷ Əna Mbërom a walay adëka ná, dó mindel aya awan, anga aday ti pëkan waray ì ide anà dó sa jëka tinen ná ta san way zle ataya awan. Aday Mbërom a walay dó bãle aya awan, anga aday ti pëkan waray ì ide anà dó sa jëka tinen mägala aya ata awan.

²⁸ Aday a walay dó kãriya aya awan, tu dó aday dó ahay tã kãdey atan ataya awan, aday tu dó demdemem aya pë daliyugo wa. A ga matanan ná, anga aday sê lize anan dó sê mazlaë ahay pë daliyugo a anan wa.

²⁹ Matanan kutok, ðowan i mba apan sê hëran nga anà zek pa 'am anahan bay.

³⁰ Sê japay mënuko tã Yesu Almasihu ná, zek a Mbërom awan. Matanan hëna Mbërom a tãra anan Yesu Almasihu ná, dëdazl sê asan way a mënuko kutok. Kawa sa ja ná, tã Yesu Almasihu ata kutok, dë tãrak dó ðidek aya pa 'am anahan aday dë tãrak dó anahan ahay ma tam aya ì ines wa tã alay anahan.

³¹ Anga nan kutok, kawa ana Deftere a Mbërom sa ja: «Kak ðowan a inde a nan sa ga ti zek ná, à ga ti zek adëka ná, ti mer su way a Mbërom sa ga.†»

2

Wazo ana Pol à Korintu

¹ Mërak uno ahay, à alay a nen sa zlak ayak àga kwanay kurre sê ðakak ikwen anan way a Mbërom mi ðer aya ata ná, ná ðakak ikwen anan ná tã caved sa 'am ma da 'am aya bay. Aday ðukwen, ná ðakak ikwen anan ná tã caved sê asan way su dó sê daliyugo ahay bay re asanaw?

² Anga, na zlak ayak àga kwanay ná, na gan may ná san kãrtek ná, Yesu Almasihu, aday winen mã daray a pë dëdom mã zlängad ata awan.

³ A alay a nen àga kwanay ata ná, nen bãle awan, zlawan u go, aday nen apan ni jëjar re.

⁴ Nen apan ni wazak ikwen 'am a Mbërom ná, na vak ikwen nga tã asan way sê dó ahay bay. Əna mägala ana Apasay a Mbërom a ðakak ikwen anan ná, 'am uno sa jak ikwen ata ná 'am ðidek aya awan.

⁵ Anga nan kutok, kã dëfen nga pë Mbërom ná, anga asan way su dó zënnen a bay, əna tã mägala a Mbërom.

Asan way su dó zënnen a tã kãlire a Mbërom

⁶ Anà dó ma san nga aya à caved sa ðaf nga pë Mbërom ata ná, mã ðakan atan anan ayak ná kãlire sê asan way ðidek awan. Kãlire ata ná, mbala ana dó sê daliyugo ahay bay, kabay mbala ana dó mãduwen aya sê lavan nga anà dó ahay ataya bay re. Dó sa san way ataya ná, ti i lize anan pi zek azanan.

⁷ Əna kãlire mbala manay sê ðakak ikwen anan ata ná, winen ná kãlire mbala a Mbërom awan. Wita ná, abay winen mi ðer awan kwakwa. Kwa daliyugo ðukwen mã ndakay a fan bay, Mbërom a lavay anan zek tã kãlire anahan, anga aday sa tam mënuko à mazlaë anahan inde.

⁸ A wulen su dó sê lavan nga anà dó ahay pë daliyugo ataya ná, ðowan inde kwa kãrtek sa san way ata ná, ibay. Abay tã san aka ná, tiya ti darak anan ayak Bahay sê mazlaë pë dëdom mã zlängad ata bay.

† 1:31 Ca pë Yeremiya 9.22-23.

⁹ Way ata nà, a tɛra kawa mɛ vinde awan à Deftere a Mbɛrom inde ata awan, a wa:

«Way a aday kula dɔwan kà canak anan bay,
kula dɔwan kà slɛnek bay,
aday kula dɔwan kà bayakak apan à mivɛl inde bay ata nà,
Mbɛrom a lavan anan zek tɛ way ata anà dɔ sɛ pɛlay anan ahay.*»

¹⁰ Aya mɛnuko nà, Mbɛrom a kak uko anan ahay way a mi dɛr ataya tɛ mɛgala sɛ Apasay anahan. Apasay anahan ata nà, a zɛzor anan way ahay fok, kwa abay á ga nà, way mi dɛr aya à mivɛl a Mbɛrom a inde tɛkedɛ dɔkwen, a san zle hwiya re.

¹¹ Natiya, dɔ zɛnzen a nà, sa san way sɛ mivɛl anahan a aday nà, si apasay si zek anahan awan. Matana re, dɔwan sa mba apan sa san way sɛ mivɛl a Mbɛrom nà, ibay, si Apasay si zek anahan a way anahan re.

¹² Mɛnuko nà, Apasay a à mɛnuko inde ata nà, mbala a Mbɛrom a way anahan, bina apasay sɛ daliyugo a anan bay. Anga nan, dɛ mba apan sa san sumor a Mbɛrom ma gak uko aya fok ata awan.

¹³ Anga nan kutok, manay apan mi dɛkay a way anà dɔ ahay nà, sɛ pɛkan umo 'am nà, Apasay a Mbɛrom awan, bina asan way sɛ daliyugo bay. Natiya mɛ tɛtakan anan dɛdek sɛ way mbala Apasay a Mbɛrom ata anà dɔ aday Apasay a Mbɛrom inde à mivɛl a tinen inde ataya awan.

¹⁴ Natiya awan, dɔwan a aday kà njadɛk Apasay a Mbɛrom à mivɛl anahan inde bay cɛna, i mba apan sɛ tɛma way ana Apasay a Mbɛrom sɛ varan anà dɔ ahay ataya bay. Bina winen a ca apan aday nɛ kawa way sɛ mindɛl kɛriya aya awan. I slɛne bay, anga sa man zek anà dɔ ahay aday sɛ slɛne way ataya nà, Apasay a Mbɛrom awan.

¹⁵ Əna dɔ aday Apasay a Mbɛrom inde à mivɛl anahan inde ata nà, a mba apan sɛ gɛzlan alay pi zek wa

anà way ahay lele. Əna zek anahan a kutok nà, dɔwan a mba apan sa san 'am anahan a bay.

¹⁶ Anga Deftere a Mbɛrom a wa: «Sa san abayak nga ana Mbɛrom a nɛ wayaw? Dɔwan inde saa tɛkɛren 'am a slɛmay ibay.†» Aya, manay nà, Apasay a Mbɛrom inde à mivɛl a manay, aday mɛ bayak nà, way kawa ana Yesu Almasihu a sɛ bayak ata awan.

3

Do si mer su way ana Mbɛrom ahay

¹ Matanan mɛrak uno ahay, à alay uno sa zlak ayak ága kwanay ata nà, na mbak apan sa jak ikwen way ahay kawa abay ni jan anà dɔ ahay aday Apasay inde à tinen inde coy ataya bay. Na jak ikwen ayak adɛka nà, kawa dɔ sɛ daliyugo ahay, anga kwanay a à alay ata nà, kawa gwaslay ahay mba, kɛ tɛren dɔ sɛ pɛrahan azar anà Yesu Almasihu mɛ jɛra aya fan bay.

² Anga nan, nɛ tɛtakak ikwen anan à alay ata dɔkwen nà, way ma da 'am aya bay ataya re, bina winen ma da 'am ataya nà, ki mben apan fan bay.* Aday kwa abay á ga nɛ hɛna biten tɛkedɛ dɔkwen, ki mben apan fan bay re,

³ anga kwanay hwiya kawa dɔ sɛ daliyugo ahay mba. Bina hwiya kwanay apan i gen sɛrak ahay pi zek, aday atɛre dɔkwen, way a kwanay re. Ata nà, kwanay kawa dɔ sɛ daliyugo ahay ba? Aday ki gen nà, way su dɔ sɛ daliyugo aya kutok bidaw?

⁴ Kak aday azar su dɔ a kwanay aya ta wa: «Manay nà, dɔ ana Pol ahay» aday dɔ hinen ahay ite ti ja: «Manay nà, dɔ ana Apolos ahay», ata ki gen way matanan ataya nà, kwanay dɔ sɛ daliyugo aya sabay kutok dɛw?

⁵ Apolos ata nà, awan a maw? Pol nà, winen wayaw? Manay nà, dɔ si mer su way a Mbɛrom ahay coy. Ma ga nɛ mer su way sɛ dɛkak ikwen anan lɛbara ana Yesu Almasihu anga

* 2:9 Ca pɛ Esaaya 64.3. † 2:16 Ca pɛ Esaaya 40.13. * 3:2 Pol a ngaman anà way ataya nà, «pay» ta «dɛf».

aday kê dāfen apan nga. Kuwaya, manay ma ga nē mer su way mbala ana Mbərom a sē ngaman umo apan sa ga ata awan.

⁶ Manay ma ga nā, kawa dō sa ga mer su way ā guvo ahay. Nen sē lahak ayak sē dākak ikwen anan 'am a Mbərom ata nā, nē tərak kawa dō sa casl way ā guvo. Apolos, winen a zlak ayak nā, a pərahan azar anā mer su way a Mbərom āga kwanay kawa dō sē pəkan a'am anā zahav sē way a ma casl ata awan. Əna sa har anan zahav sē way ata nā, zek a Mbərom awan.

⁷ Matana kutok, dō sa casl way tu dō sē pəkan a'am fok a tinen a, cew maya ta slak awan a ibay. Əna si zek a Mbərom a tē alay anahan dō sa har anan zahav sē way ata awan.

⁸ Natiya kutok, ā ga nē nen Pol, dō sa casl, ā ga nē Apolos, dō sē pəkan a'am, cew maya manay a, awan inde kē gəz lak manay pi zek wa dāw? Əna zek a Mbərom i varan umo magwagway si mer su way anā kuwaya pē herreḅ sē ayanga a manay.

⁹ Manay cew maya tē Apolos a nā, mē japay nē pi mer su way a Mbərom awan. Kwanay a kutok, kē tərən nā, guvo a Mbərom ata awan.

Aday asa kē tərən kawa doh aday Mbərom winen apan i han ata re.

¹⁰ Nen nā, Mbərom kē gak umo sumor anahan, bina sē dazlan anan mer su way ata āga kwanay nā, nen awan. Matanan kutok, nē tərak dō mērike a sa san sa han doh ata awan. Nē pəkak anan saray sē way a coy. Aday dō hinen ahay tinen apan ti han apan. Əna kuwaya ā han apan dukwen, tē wurwer awan.

¹¹ Saray su doh nā, ma pak a coy. Saray su doh ata nā, Yesu Almasihu. Dowan inde i mba apan sa pak uda maza sabay.

¹² Pē saray sē way ata kutok, dō ahay bayak a tinen apan ti han apan. Azar a ta han apan tē guro, azar aya dukwen ta han apan tē rəslom, azar aya ite tu kon mē jəra aya awan. Aday jəba su dō azar aya ite, tinen kutok

nā, ta han apan tē dēdom, tē mapapar, aday azar aya kutok tē gusuko.

¹³ Aya əna, pē luvon sē sariya kutok nā, jiyjay i dav pi mer su way ana kuwaya fok. Mbərom i kataḅ anan mer su way ana kuwaya tē uko. Ata aday dī canan anā mer su way a mənuko ahay kutok, kwa ā ga nē lele, kwa ā ga nē lelibay, ata dī san kutok.

¹⁴ Kak aday uko kē mbak apan sa vak anan mer su way ā dōwan a bay nā, ata winen i njad magwagway anahan.

¹⁵ Əna kak uko kē mbak apan sa vak anan mer su way a dōwan a ite nā, i njad awan bay. Zek anahan a dada nā, i tam, əna i tam nē wurcihew wurcihew kawa dō sē tēmay ahay ā 'am sē uko wa, alay mēgaḅar awan.

¹⁶ Kwanay nā, kē tərən kawa doh sē mazlaḅ a Mbərom, aday Apasay anahan mē njahay a ā mivēl a kwanay inde. Wita nē kē sēnen apan itəbay dāw?

¹⁷ Kak dōwan a kē nēsek anan doh sē mazlaḅ a Mbərom ata nā, Mbərom i lize anan dōwan ata awan. Anga doh sē mazlaḅ a Mbərom nā, cəncan awan, aday kwanay dukwen doh ata awan.

¹⁸ Natiya kutok, dōwan ā sa njəkan uda anā zek anahan bay. Kak dōwan a inde ā wulen a kwanay kē jak winen nē dō ma san way a pē daliyugo a anan nā, ā tēra zek anahan nē dō mindel a adəka, aday ā njad kəlire didek a kutok.

¹⁹ Anga asan way su dō sē daliyugo ahay nā, Mbərom a ca apan nē wita nē mindel kəriya awan. Deftere a Mbərom a ja nā: «Mbərom a mbazl anan dō ma san way aya ā ḅalay sē wurwer a tinen aya inde.†»

²⁰ Aday a ja asa re, a wa: «Mbərom Fetek a san nā, abayak nga su dō ma san way aya nē way kəriya aya awan.‡»

²¹ Anga nan kutok, dōwan ā sa hēran nga anā zek anga dō zənzen a bay. Sēnen adəka nā, way ahay fok nē ana kwanay.

† 3:19 Ca pē Ayuba 5.13. ‡ 3:20 Ca pē Jabuura 94.11.

²² A ga nə nen Pol, â ga nə Apolos kabay Piyer nà, manay a fok nə ana kwanay a bidaw? Aday, kwa daliyugo, kwa sifa, kwa amac, kabay way sə alay a həna a anan, kabay way sa nəy â alay a azanan pa 'am ata awan fok nà, ana kwanay awan.

²³ Aday zek a kwanay a ite nà, sə lavay kwanay dukwen nə Almasihu. Aday Almasihu a ite dukwen, ana Mbərom awan.

4

Do maslan ana Yesu ahay

¹ Sənen apan lele, manay do maslan ana Almasihu ahay nà, do si mer su way anahan ahay. Mbərom a varan umo anan mer su way sə dakan anan anà do ahay way anahan abay mi der aya kwakwa ata awan.

² Natiya kutok, do si mer su way a aday ti mbəsakan mer su way â alay inde ata nà, sumor a nà, do didək awan.

³ Nen a aday nà, kê gəden uno azar, kî jen nə nen lele kabay nen lelibay fok nà, awan a jalay nen bay. Kwa â ga nə dōwan aya inde tinen apan ti gudō azar ata dəp nà, awan a jalay nen bay re. Kwa mez si zek uno təkede kà jak uno awan a ibay.

⁴ Anga nen a nə bayak nà, awan a mi der a inde aday tədə abay sə gudō apan azar nə ibay. Əna kutok nà, u no sa ja nə nen na ga ines itəbay ata bay re. Suu go sariya nà, zek a Mbərom a tə alay anahan awan.

⁵ A nak ikwen sə lahan pa 'am anà Mbərom sa gan sariya anà do ahay nà, angamaw? Ben luvon a aday Bahay a mənuko i sa ga sariya ata aday. Winen a kà nak kutok nà, i dav anan jiyjay anahan pə way a mi der a î ide zənzen a inde ataya, i kay anan ahay uho way sə mível sə do ahay kutok re. A alay ata kutok, Mbərom i həran nga anà kuwaya pi mer su way anahan ma ga aya awan.

⁶ Mərak uno ahay, nə vindek ikwen ayak minje sə way a anaya pə manay tə Apolos nà, anga aday kê sənen way

a mi der aya uda ata awan. U no nà, pərihen anan azar anà way a mə vinde â Deftere a Mbərom inde ataya awan. Kê həran anan nga anà zek a kwanay anga do kərtek, aday sə kədəy anan do azar aya bay.

⁷ Anga, sa jak iken nà, kə zalay do azar a nə wayaw? Awan anak a inde aday kə təma pə Mbərom wa bay nə maw? Ibay fok. Ka ga anan ti zek kawa ka njad tə alay anak a ite nà, angamaw?

⁸ A ga pikwen nà, kə njiden anan way ahay fok, kwanay do zlile aya awan, aday kî jen nà, kwanay bahay ahay. Aday kə bayiken nà, manay nə bahay ahay itəbay. Abay â ga nə matanan cukutok nà, wita lele, dî ga bahay ata nə pə kərtek a jiga bugol bidaw?

⁹ Aya nà, matanan bay. Manay nə do maslan anà Yesu Almasihu ahay. Əna Mbərom a təra manay kawa do mədakwidok aya awan, kawa do kəriya aya awan, aday ma ɓan aya coy saa vad manay pa 'am sə do ahay fok ata awan. Mə təra kawa way sə gəsle anan pə ide sə do ahay, kwa pə ide ana maslay a Mbərom ahay re.

¹⁰ Do sə daliyugo ahay ta ca pumo nà, kawa mindel ahay, anga manay apan mi dakay anan ləbara ana Almasihu. Aday a ga pikwen nà, kwanay kə sənen way zle, anga ajapay a kwanay tə Yesu Almasihu ata awan. Manay ite nà, do bəle aya awan. Kwanay nà, məgala aya awan. Manay nà, do ahay tə kədəy manay, aday tə varak ikwen mazlaɓ anà kwanay bugol kutok.

¹¹ Hus həna biten dukwen nà, may winen apan i rawad manay, manay apan mi mac tu jom re. Zana lele aya inde pumo itəbay re, ta taa ndaɓay manay nə hwiya. Manay apan mi bar nə karara kawa doh a manay nə inde itəbay.

¹² Mə rəzlen â nga wa anà mer su way nə ndekərkərre, anga aday mâ njad sa tar alay â 'am.* Kwa tə

* 4:12 Ca pə Mer su way ahay 18.3.

gənahak umo dəp nà, manay ma ma nga sə pəsen atan anan adəka nà, 'am lele aya awan. Tə jugurak pumo wa 'am dəp nà, mə dəma anan ca.

¹³ Do ahay ti rac manay ta 'am, əna manay mi bənan atan mbac adəka re. Ti ga alay tə manay kawa kwaskwalay. Həna hwiya ma nan anà dōwan bay, kawa ruhom sə daliyugo a anan.

¹⁴ Nə vindek ikwen ayak nà, anga sə pəkak ikwen waray i ide pə way a kwanay sa ga ataya bay, əna anga u no sa jak ikwen ayak panan wa lele, kwanay wan uno ahay, car uno ahay.

¹⁵ Kwa abay á ga nə dō ahay inde bayak a tə baslay zek bay sa zlak ayak ága kwanay saa dəkak ikwen anan ləbara ana Almasihu dəp nà, bəbay a kwanay pə cəved sə pərahan azar anà Yesu Almasihu inde kərtek nə, nen a hwiya. Na ja matanan nà, anga sə dəkak ikwen anan ləbara mugom a nà, nen. Kwanay kə təmihen sa daf nga pə Yesu Almasihu nə à alay uno wa.

¹⁶ Anga nan kutok, nə cəce pikwen wa nà, pərihen anan azar anà azla uno awan.

¹⁷ Matanan nə slənak ikwen ayak Timote, winen wan uno ləliwe uno awan, winen ma daf nga pə Bahay a mənuko Yesu a nə lele. Winen kə sak a dəzlek ayak nà, i dəkak ikwen anan cəved uno sə pərahan azar anà Yesu Almasihu nə lele. Wita nà, way uno sə dakan anan anà dō a Yesu ahay kwa aha fok ata awan.

¹⁸ Do a azar aya tinen apan ti zlapay awan, à wulen a kwanay inde. Tə bayak nà, i ga nə ni zlak ayak ága kwanay sabay.

¹⁹ Əna kə zlak anan à nga anà Bahay a mənuko Yesu nà, nen apan ni zlak ayak bəse. Ata ni i san anan dō sə zlapay awan ataya nà, tə bəbal awan kəriya daw, kabay məgala a tinen a inde acəkan daw kutok.

²⁰ Anga bahay a Mbərom nà, way məgala awan, bina abəbal awan bay.

²¹ A nak ikwen jiga nə maw? Nà zlak ayak ága kwanay nə tə məkifek

a daw, kabay nà zlak ayak nə tə asan zek a aday tə anjahay səkəffe à mível inde daw?

5

Way ma ga waraya à mamasl su dō a Yesu ahay inde

¹ Ihe, nen apan ni sləne kwa ta sə wura fok, ta wa, 'am inde məduwen a ága kwanay. Nə sləne nà, dōwan a inde nə tə nahay tə uwar ana bəbay anahan. Jəba sə way ata nà, kwa à mamasl su dō sə pəra ahay inde dukwen, ta gan may bay re.

² Abay təde pə jəba sə way ata nà, ki yimen anan anan adəka, əna kwanay nà, gədek a zlapay anan re. Do sa ga way matanan ata nà, kə rəzlen anan à wulen a kwanay wa bay adəka nà, angamaw?

³ Kwa á ga nə nen dərən tə kwanay, apasay uno winen inde tə kwanay. Do sa ga way matanan ata nà, nen nə gəzlek anan sariya anahan a coy, kawa nen inde à wulen a kwanay.

⁴ Na jak ikwen ayak tə sləmay ana Bahay a mənuko Yesu həna nà, hilen nga pa 'am ata awan, aday nen a dukwen, apasay uno i ga inde à mamasl a kwanay, aday dukwen məgala ana Bahay a mənuko Yesu i ga inde re.

⁵ Aday ka sak a hilen nga ata nà, viren anan anan dōwan ata à alay inde anà Fakalaw, aday ubor si zek anahan á lize. Ata nà, sifa anahan i tam pə luvon ana Bahay a mənuko saa may ata awan.

⁶ Kwanay apan ki zləmbiren awan bugol nà, ki gen nə way lele daw? Bina kə sənən sa jəka: «Wudəh mənjoek cəna, a zləmbar anan nuko nə fok» nà, kə sənən bidaw?

⁷ Ines nà, kawa wudəh ata awan. Matanan, pəken anan ines a kwanay ahay à wulen a kwanay wa. Natiya, ki tərən dō didek aya awan. Bina abay həna ata adəka nà, kwanay mə tərə a nà, dō didek aya coy, anga Yesu Almasihu kə məcak kawa wan sə təman mə waslan a anà Mbərom pə luvon sa ga azar uko sə Pasəka ata awan.*

* 5:7 Ca pə Gurtaaki 13.7, 12.21.

⁸ Anga nan kutok, guko azar uko sɛ Pasaka ata nɛ, tɛ way mɛnjɛna wudɛh ata awan, kawa sa ja nɛ, tɛ mivɛl cɛɗan'a aday ɛ dɛɗɛk a inde.† Bina mbɛsakuko atɛ sɛɗɔɛk tɛ huwan, anga tinen way lelibay aya kawa wudɛh ata awan.

⁹ A ɗɛrɛwɛl uno sɛ vinɗɛk ikwɛn ayak hinen inde ata nɛ, na jak ikwɛn ayak bidaw? Kɛ saa jipɛn tu ɗo sa jɛn uho ahay bay.

¹⁰ Nɛ vinɗɛk ikwɛn ayak matanan ata nɛ, na ja nɛ pu ɗo sa jɛn uho ahay, ɗo sa ga ubor pɛ dala ahay, kabay ɗo sɛ van nga anɛ ɗo ahay, kabay ɗo sa ga pɛra ahay, ɛna tinen abay ɗo sɛ daliyugo aya way anahan ata bay asanaw? Kak abay na ja nɛ pɛ tinen nɛ, wita si ki mbɛsiken anjahay pɛ daliyugo bidaw?

¹¹ Ɖna na ja nɛ, pu ɗo aday a jan anɛ nga anahan a nɛ, winɛn ɗo a Yesu, aday cɛkɛbay winɛn ɗo sa jɛn uho, winɛn ɗo sa ga ubor pɛ dala, winɛn ɗo sa ga pɛra, winɛn ɗo sa gad mungwalay pu ɗo, winɛn ɗo sɛ vaway nga aday ɗo sa van nga anɛ ɗo ahay ata awan. Ɖo sa ga way matanan ataya nɛ, kɛ tiren alay ɛ tuwez jiga bay fok.

¹²⁻¹³ Mɛ zaray ɛnaw ahay pi zɛk tu ɗo sɛ daliyugo ataya aha, aday saa gan atan sariya awan anaw? Wita nɛ, mɛr su way a Mbɛrom awan. Aya ɛna, ɗo a Yesu ahay kutok nɛ, saa gan atan anan sariya a tinen ahay nɛ kwanay awan. Anga Deftɛrɛ a Mbɛrom kɛ jak, a wa: «Rɛzlen anan ɗo sɛ huwan ahay ɛ wulɛn a kwanay wa.‡»

6

Sariya ɛ wulɛn su ɗo a Yesu ahay

¹ Awan a kɛ slahak ikwɛn ɛ uko inde nɛ, ki mɛn nga sa zla anan 'am a nɛ ɛ man su ɗo sɛ pɛra ahay. Wita kɛ zlak pi zɛk bay asanaw? Ki zlen anan 'am ata ɛ man a ɗo a Yesu ahay bidaw?

² Kɛ sɛnɛn zle, saa gan sariya anɛ ɗo sɛ daliyugo ahay fok bugol nɛ mɛnuko ɗo a Yesu ahay asanaw? Kak aday matanan cukutok nɛ, way a

cacɛɗɛw ataya ɛ mamasl a kwanay inde nɛ, ki mɛn apan sɛ cɛcal anan bay nɛ angamaw?

³ Kɛ sɛnɛn ite sabay kɛlɛɗaw? Kwa anɛ maslay a Mbɛrom ahay tɛkɛɗɛ nɛ, saa gan atan sariya ɗukwɛn, mɛnuko rɛ. Aday way sɛ daliyugo a anan ataya nɛ, ɗi mba apan sa ga sariya tɛɗɛ tɛɗɛ sabay kutok ɗaw?

⁴ Matanan kutok, way kɛ slahak anan ɛ uko inde anɛ mɛrak ahay nɛ, ta zla anan 'am a pɛ cakay su ɗo sɛ pɛra ahay nɛ, angamaw? Tinen a aday nɛ, man a tinen inde lele ɛ wulɛn su ɗo a Yesu ahay ibay.

⁵ Na ja matanan nɛ, anga aday way ata ɛ gak ikwɛn waray. Bina ɗo ma san way a, kwa kɛrtɛk nɛ, inde ɛ wulɛn a kwanay sɛ ndɛvak ikwɛn anan 'am a itɛbay ɗaw?

⁶ Iya, cɛkɛbay awan a kɛ slahak anan ɛ uko inde anɛ mɛrak ahay nɛ, ta zla anan 'am a pɛ cakay su ɗo sɛ pɛra ahay. Wita lelibay. Kɛ si zlen anan kula sabay.

⁷ Aday asa, kak sariya inde ɛ wulɛn a kwanay ahay cɛna, pa 'am a Mbɛrom nɛ kɛ zluwɛn coy. Kwa abay ɗowan a gak ikwɛn nɛ maw, kwa a kɛra pikwɛn wa nɛ way ɗɛp nɛ, kɛ njihɛn way a kwanay nɛ suwan bidaw?

⁸ Aday cɛkɛbay sa ga way a lelibay ataya aday sɛ kɛra way a nɛ kwanay awan. Aday ki gen anan way ataya nɛ anɛ mɛrak a kwanay aya awan ɗɛgɛ!

⁹ Kɛ sɛnɛn apan zle lele, ɗo sa ga way lelibay aya nɛ tinen ti njad man ɛ bahay a Mbɛrom inde bay. Sɛnɛn apan lele, ɗowan ɛ sa njɛkan uda anɛ zɛk anahan bay. Ɖo sa jɛn uho ahay, ɗo sa ga pɛra ahay, tu ɗo sa ga mɛɗigwɛɗ ahay, aday tu ɗo sa gan may anɛ uwar ahay sabay, tɛ pɛlay sɛ nahay nɛ tu ɗo mungol aya,

¹⁰ ɗo sɛ akar ahay, ɗo sa ga ubor pɛ way ahay, ɗo sɛ vaway nga ahay tu ɗo sa gad mungwalay pɛ ɗo ahay, ɗo sa van nga anɛ ɗo ahay, fok a tinen ti canan pɛ ɛɗɛ wa anɛ bahay a Mbɛrom

† 5:8 Ca pɛ Gurtaaki 12.15-20; Tooktaaki Tawreeta 16.3. ‡ 5:12-13 Ca pɛ Tooktaaki Tawreeta 17.7.

bay.

¹¹ Kwakwa ata nà, azar su dō a kwanay aya nà, ta gak ahay jàba si mer su way a lelibay ataya re asanaw? Əna həna, Apasay a Mbərom a mənuko sə dəfan apan ata kə banak pikwen wa ines ahay, kə tərak kwanay dō anahan ahay aday kə tərak kwanay dō didek aya pa 'am anahan tə sləmay a Bahay a mənuko Yesu Almasihu.

Zek su dō mə ndakay a nà, sə həran anan nga anà Mbərom

¹² Natiya kutok, azar su dō a a bayak nà: «Cəved inde sa ga way ahay fok.» Əna way azar aya nà, ti njadan 'am anan à nga bidaw? Ta ja asa, ta wa: «Cəved inde sa ga kwa ma fok.» Əna pi nen nà, u no sə tərà bile sə awan bay fok.

¹³ Ta ja nà: «Way sa pa inde nà, anga kutov, aday kutov inde dukwen anga way sa pa re.» Ayaw, əna tinen a cew maya pə luvon a inde nà, Mbərom i naa lize atan mba. Aday dukwen, zek kutok nà, Mbərom a ndakay anan nà, anga sa ján anan uho bay. A ndakay anan nà, anga sə pərahan anan azar anà Bahay a mənuko Yesu. Aday dō sa gan nga i zek a mənuko nà, winen a re.

¹⁴ Mbərom kə slabakak anan ahay Bahay a mənuko Yesu à məkə wa tə məgala anahan. I naa slabakay ahay mənuko dukwen, tə məgala anahan ata matanan re.

¹⁵ Kə sənən apan sa jəka zek a kwanay kə tərak hawal si zek ana Yesu Almasihu bidaw? Aya əna, ni gəba anan hawal si zek ana Yesu Almasihu ata aday ni japay anan tə uwar sa taa ján uho kutok asa daw? Wita i ga zek sabay.

¹⁶ Kak kə mbakak anan zek anak anga sa ján anan uho matanan nà, ata kə tərak zek kərtek a tə dōwan a kwanay sə japay maya ata kutok bidaw? Anga Deftere a Mbərom a ja nà: «Cew maya a tinen a ti tərà nà, zek kərtektəkke coy.*»

¹⁷ Aya əna, dō sə japay tə Bahay a mənuko Yesu nà, tinen tə tərak zek kərtek a à apasay inde coy.

¹⁸ Anga nan, mbəsiken 'am sa dah uho nə səfek à alay a kwanay wa. Ines azar aya fok, tinen i zek inde bay. Əna dō sa dah uho ahay fok ta ga ines ata nà, pi zek a tinen a cərkəke way anahan.

¹⁹ Kə sənən apan zle lele, zek a kwanay a nà, doh ana Apasay a Mbərom Cəncan awan. Apasay a Mbərom mə njahay a à kwanay inde. Mbərom a varak ikwen anan. Anga nan, zek a kwanay a həna dukwen, kə liven apan nga sabay.

²⁰ Bina Mbərom kə bəmbadək kwanay masa nə ndədəmdəmma bayan awan. Natiya, mbəsiken anan zek a kwanay à həran nga anà Mbərom kutok.

7

Agəba zek

¹ Həna nà, ni mbədahak ikwen ayak apan pə way a kwanay sə cəcihey puno à dərəwel a kwanay inde ata kutok. Lele bina maw nà, abay dōwan à gəba uwar bay nə təde.

² Aya əna kutok nà, kak ki mben apan sə njahay tətibay aday ta saa ján uho nà, suwan kuwaya à gəba uwar aday dəna ahay dukwen tã zla à mbaz.

³ Asa atə mungol tə uwar anahan dukwen tə mbədahan ləen i zek ahay bay.

⁴ Zek ana uwar nà, ana winen a bay, əna anà mbaz anahan. Mungol dukwen matanan re, zek anahan dukwen anà winen a bay, əna anà uwar anahan.

⁵ Kà si gen anan azay ti zek a kwanay ahay bay. Kak izəne anga kə dəfen alay a inde mənəcək sa ga amboh sə cəce way pə Mbərom wa aday. Pə dəba anahan a wa dukwen nà, jipen asa, bina Fakalaw i saa njad pikwen cəved sa njak kwanay i ines inde, anga kə sənən sə ləvan nga anà zek a kwanay tətibay ata awan.

* 6:16 Ca pə Laataanooji 2.24.

⁶ Na ja matanan nà, sa jəka aday təktek gen matanan ata bay. Əna ki gen matanan nə lele.

⁷ Nen na gan may nà, abay kuwaya á njahay kawa nen mənəna uwar nə lele. Əna kutok nà, Mbərom a varan məgala anahan anà do ahay nə cara cara. Anà dōwan hinen a varan məgala sə njahay mənəna uwar.* Anà do hinen asa, kə varak anan məgala sə njahay tə uwar awan.

⁸ Həna nen apan ni jan ayak 'am anà do mənəna uwar ataya awan, anà dəna dalay ataya awan, aday anà mədukway sə uwar ahay fok: Suwan njihen mənəna sə gəba zek ahay kawa nen.

⁹ Aya əna, kak ki mben apan sə njahay matanan tətibay nà, kuwaya á gəba uwar, dəna ahay dukwen tã zla á mbaz, aday mədukway sə uwar ahay ite tã zla á mbaz re, bina ki sii gen ubor pi zek ahay tə mindel.

¹⁰ Nen apan ni jan ayak anà do mə gəba zek aya awan, 'am daɓdaɓaɓ awan. 'Am ata nà, sa nga uno a bay, əna ana Mbərom. Uwar á sa mbəsak anan mbaz anahan bay.

¹¹ Aday, kak uwar a dōwan a kə zlak way anahan nà, á sa zla á mbaz hinen bay. Á njahay taayak, kabay tã ndav anan 'am a sə cəban atan pi zek ta mbaz anahan ata aday á ma agay. Aday mungol dukwen nà, á sa razl anan uwar anahan bay re.

¹² Həna nen apan ni jan ayak anà do azar aya nà, 'am sa nga uno awan, bina ana Mbərom bay. Na ja ite nà, hinahibay, kak dōwan a kwanay a inde uwar anahan nə a daf nga pə Yesu fan bay aday uwar anahan ata dukwen a nan sə njahay ta mbaz anahan nà, dōwan ata á sa razl anan uwar ata bay.

¹³ Matanan re, kak uwar a inde á wulen a kwanay aday mbaz anahan nə a daf nga pə Yesu fan bay, aday mbaz anahan ata dukwen a nan sə njahay tə uwar anahan nà, uwar ata á sa mbəsak anan mbaz anahan bay re.

¹⁴ Bina mbaz anahan a sa daf nga pə Yesu fan bay ata nà, winen á mamasl su do a Yesu aya coy, anga uwar a anahan. Matanan, uwar aday kə dafak nga pə Yesu a fan bay ata dukwen, winen á mamasl su do a Yesu aya coy anga mbaz anahan. Kak abay matanan bay nà, gwaslay a kwanay ahay dukwen tə gəzla tə Mbərom kutok bidaw? Əna həna, tinen á mamasl su do a Yesu ahay kutok bidaw?

¹⁵ Aya əna, kak dōwan a sa daf nga pə Yesu fan bay ata, a nan sə mbəsak anan do sa daf nga pə Yesu ata nà, i mba apan sə mbəsak anan. Anga nan kutok re, dōwan mə mbəsak a ata nà, á ga nə mungol, á ga nə uwar, winen ma ban a ta 'am sə gəba zek tə winen sabay. Mbərom a ngamak ikwen nə saa njahay zay.

¹⁶ Iken uwar a ma daf nga pə Yesu coy ata awan, ka san zle ki mba apan sa tam anan mbaz anak a tətə daw? Aday iken mungol ma daf nga pə Yesu coy ata awan, ka san zle ki mba apan sa tam anan uwar anak a tətə way anahan daw?

Njihen kawa ana Mbərom a sə lavak ikwen anan zek ata awan

¹⁷ Uwec wa 'am uno sa jak ikwen ayak həna ata nà, lele cəna kuwaya á njahay nə kawa ana Mbərom a sə lavan anan zek ata awan, aday á pərahan azar anà anjahay anahan a kurre á alay ana Mbərom a ngaman ata awan. Na jan anà do a Yesu ahay kwa aha fok nə kətanən.

¹⁸ Minje sə way həna: Á alay a Mbərom sə ngamak ata nà, hinahibay iken ma gad mədəndalas awan. Kak matanan nà, á bənək mbiyed aday sa der anan bay. Njahay a matanan. Kabay Mbərom a ngamak nà, iken ma gad mədəndalas a bay nà, ká sa gad mədəndalas sabay re.

¹⁹ Agad mədəndalas kabay agad mədəndalas bay, cew maya fok tə tərək way kəriya awan. Way lele kərtek nà, adəfan apan anà 'am a Mbərom.

* 7:7 Məgala sə səmen anà way, anjahay mənəna uwar.

²⁰ Kuwaya â njahay nà, kawa à alay a Mbərom sə ngaman ata awan. Dowan â sa mbədahan bay.

²¹ A alay a Mbərom a ngamak nà, iken bile a daw? Kak matanan nà, kê jalay awan bay. Əna kak cəved inde aday ki təmay â bile ata wa nà, təmay wa re.

²² Bina, dā san zle, bile aday Bahay a mənuko kə ngamak anan ata nà, winen bile a dowan sabay anga winen dō ana Bahay a mənuko. Əna, dō aday Bahay a mənuko a ngaman nə winen bile a itəbay ata nà, kə tərak bile ana Almasihu kutok.

²³ Kwa â ga nà, dowan a winen bile, kabay winen bile a itəbay nà, Mbərom kə bəmbadək ahay kwanay, masa a nà, ndədəmdəmma. Kwanay nà, kê tərən bile sə way sə daliyugo ahay sabay.

²⁴ Mərak uno ahay, kuwaya â njahay nà, pə kərtek a tə Mbərom, kawa anahan sə ngaman â alay ata ata awan.

'Am anga mbalam ahay tə dənə dalay aya awan

²⁵ Kə cəcihen puno wa 'am sə mbalam ahay ta sə dənə dalay aya awan. Ni mbədahak ikwen ayakapan həna ata nà, 'am sa nga uno awan, bina Mbərom su jo ahay bay. Aya əna, dəfen nga pa 'am uno ata awan, anga Mbərom kə gak uno sumor sə tərə nen dō didek awan.

²⁶ 'Am uno ata nà, həna: Lele nà, sə njahay pə ananak a həna ata awan, bina dəcə ahay inde həna bayak awan.

²⁷ Kak iken, uwar anak inde nà, kə razl a pi zek wa bay. Aday kak uwar anak ibay ite nà, kə pəlay sə zəba bay re.

²⁸ Aya əna, kwa dowan a kə zəbak dalay dukwen, kə gak ines bay. Aday kak dənə dalay a kə zlak â mbaz dukwen, kə gak ines bay re. Əna sənən apan lele, dō mə zəba zek aya nà, dəcə ahay inde bayak a pə daliyugo a anan, aday dukwen u no dəcə ataya tã tak ikwen â nga bay.

²⁹ Mərak uno ahay, way a u no sə dakak ikwen anan ayak ata nà, həna:

Alay a mə mbəsakak uko a bayak a sabay, way ahay fok, ti ndav. I ban pə winen a anan wa nà, dō tə uwar aya dukwen tē varan a mivel a tinen anə Mbərom nə kawa â alay a tinen mbalam aya ata re.

³⁰ Matanan dō sa yam ahay dukwen, tē njahay kawa tinen apan ti yam bay. Dō mə taslay mivel aya dukwen, tē njahay kawa tinen apan ti taslay mivel bay. Dō sə sukom way ahay ite nà, way a tinen mə sukom ataya, â gan atan â nga wa bay.

³¹ Dō sa ga mer su way tə way ahay pə daliyugo a anan dukwen, tã daf anan abayak nga a tinen dook pə way ataya bay. Bina daliyugo a kawa ana mənuko sa ca apan həna ata nà, i ndav asanaw!

³² Na ja matanan ata nà, u no awan â wusek ikwen nga bay. Dō mbalam a nà, a daf abayak nga anahan fok nà, pi mer su way a Bahay a mənuko Yesu, anga aday â zlan â nga.

³³ Dō tə uwar a ite nà, abayak nga anahan nə pə way sə daliyugo ahay. A nan sa gan nga anə uwar anahan aday sa zlan â nga.

³⁴ Natiya abayak nga anahan nə pə Bahay a mənuko vərre sabay, kə gəzлак cew. Matana re, uwar aday mbaz a tinen ahay ibay tə dənə dalay aya dukwen, abayak nga a tinen pi mer su way a Yesu re. A nan atan sə varan anan ajalay nga a tinen tə apasay a tinen fok anə Bahay a mənuko. Aya əna, uwar ta mbaz ite nà, a bayak pə way sə daliyugo ahay, anga a nan sa gan nga anə mbaz anahan aday â zlan â nga.

³⁵ Na ja matanan anga u no sa mak ikwen zek, bina nə gafak ikwen 'am pə awan a ibay. Na gan may adəka nà, tiven nə pə cəved lele awan, aday pərihen anan azar anə Bahay a mənuko nà, tə mivel kərtek a re.

³⁶ Nen apan ni jan ayak 'am həna asa nà, anə wan njavar aya tə dəle a tinen ahay. Hinahibay wan njavar ata i bayak way pə dəle anahan ata awan, aday pə dəba wa a ca apan i mba apan sə dəma tətə sabay anga ta

gak ide pi zek ahay a zalay ike nà, suwan tã gəba zek. I tərən atan ines bay re.

³⁷ Aday kak wan njavar ata a ca apan nà i mba apan sà dəma sà njahay mənəna sà gəba anan dəle anahan ata tate way anahan nà, à gəba anan sabay. Kak dōwan a gafan apan 'am bay, a bayak apan à mivél anahan a wa nà, wita, kà gak way lele re.

³⁸ Natiya kutok, dōwan a kà gəbak anan dəle anahan nà, kà gak way lele awan, aday dōwan a kà mbak apan sà dəma, kà gəbak anan sabay dukwen, kà gak way lele sà zalay dōwan a hinen ata awan.

³⁹ Uwar nà, à alay a mbaz anahan winen tã ide mba ata nà, cəved anahan inde sa zla way anahan ibay. I i njad cəved nà, si pə luvon a inde mbaz anahan ata kà məcak aday. Ata i mba apan sa zla à mbaz maza awan. Əna kutok nà, à zla nà àga dō sà daf nga pə Yesu.

⁴⁰ Aya əna, pi nen ite, a zla pi zek nà, suwan à njahay mənəna mbaz. Ata ataslay mivél anahan i ga inde zal winen ù doh sa mbaz ata awan. Matanan, anga a ga upo nà, Apasay a Mbərom a i nen inde ata sà dukon anan 'am ata awan.

8

Sluwed sə pəra

¹ Həna nà, ni mbədahak ikwen ayak pə way a kwanay sà cəcihey ahay puno anga sluwed sə pəra ata awan. Kwanay ki jen nà: «Mənuko fok, dā san way zle.» Acəkan. Əna asan way ata a varan ahar nga anà zek. Way sa man zek ù dō adəka nà, asan zek a à wulen a mənuko inde ata awan.

² Kak dōwan inde à wulen a kwanay kà jak a san way zle coy nà, ata winen kə sənək way tədə kawa ana Mbərom sa gan may ata fan bay.

³ Aya əna, dō sə pəlay Mbərom adəka nà, Mbərom dukwen i ja, a san a dōwan ata zle re.

⁴ Pa 'am sə arac sluwed sə pəra ata nà, tədə abay dī rac daw? Da san zle, pəra aday nà, way kəriya awan. Sifa

uda ibay. Da san zle re, Mbərom inde nà, winen a kərtektəkke, maza ibay.

⁵ Tə didek a nà, dō ahay tinen apan ti həran nga anà way ahay à bagəbaga mburom aday pə daliyugo kawa tinen mbərom ahay. Pə tinen nà, mbərom ahay inde tə bahay ahay inde bayak a sə dəfan atan apan.

⁶ Cəkəbay, pə mənuko ite nà, dā san zle Mbərom inde nà, kərtek, Bəbay a mənuko, winen sə ndakay way ahay fok pə daliyugo. Də njahay tə sifa dukwen, anga sə həran nga anà winen awan. Bahay a mənuko inde kərtek dukwen, winen Yesu Almasihu, way ahay fok mə ndakay a nà, tə alay anahan. Aday sə varak uko sifa sa ndav bay ata nà, winen a re.

⁷ Aya əna, kwa dā san apan zle pəra nə way kəriya a aday sifa uda ibay dəp nà, dō azar aya ta san bay. Anga tinen apan ti rac sluwed sə pəra ata nà, tə bayak nə pəra inde acəkan, bina tinen bəle aya pə cəved sə pərahan azar anà Mbərom. Ata tə bayak nà, arac sluwed ata kə nəsek atan pa 'am a Mbərom.

⁸ Da san apan zle, sə japay mənuko pi zek tə Mbərom nà, way sa pa bay. Də rəcak sluwed ata nà, awan i zəga mənuko pə cəved a Mbərom bay. Də rəcak bay təkede dukwen, awan i kəcak uko pə cəved a Mbərom bay re.

⁹ Əna, gen anan ngatay anà zek aday! Kwa à ga nà, abay cəved inde sa pa way ahay fok dəp nà, kī pen bay anga hinahibay ki sa zluwen anan mərak a kwanay bəle aya à cəved a Mbərom wa.

¹⁰ U no sa jak ikwen ayak nà, dōwan a bəle ata kə canak anak i iken, dō sa san way ata, à man sa rac sluwed sə pəra nà, a ga apak nə winen i rac bay bugol daw?

¹¹ Ca apan, tə asan way anak ata nà, kə zluwek anan mərak anak a bəle ata, à cəved a Mbərom wa. Yesu Almasihu a mac nà, anga mərak anak ata bidaw?

¹² Ka sak a ga matanan sə zluwe anan mərak anak à cəved a Mbərom wa, aday kə nəsek anan ajalay nga

anahan a bale ata na, wita ka nasek na pa 'am ana Yesu Almasihu a re.

¹³ Matanan, kak ni rac sluwed sa para aday ni zluwe anan marak uno bale awan a caved a Mbərom wa cukutok ata na, suwan ni rac sluwed sa para ata sabay jiga awan! U no na, marak uno bale ata a zluwe a caved a Mbərom wa bay!

9

Pol a ga minje pi zek anahan

¹ Həna na, ni gak ikwen ayak minje sa 'am ata pi zek uno awan aday. Awan inde mə gufo apan 'am a daw? Na wa, nen dukwen do maslan a Yesu a re ba? Nə canak anan anə Bahay a mənuko Yesu njœk tə idə uno bidaw? Aday kwanay ka tərən do ana Yesu Almasihu ahay na, anga nen a sə dakak ikwen anan ləbara mugom ata re bidaw?

² Kwa abay a ga na, do azar aya tə təmahak nen kawa do maslan a Yesu bay na, kwanay dada na, ka sənən apan zle nen do maslan anahan way anahan, bina ka tərən do ana Yesu ahay na, anga nen sə dakak ikwen anan 'am a Mbərom ata awan. Natiya, anga kwanay na, ma ca awan uho lele, nen nə do maslan a Bahay a mənuko Yesu acəkan.

³ Do ahay inde ta taa mo mungok. Həna ni mbədahan atan ayak apan:

⁴ Na slak sa njad way sa pa ti mer su way uno bidaw?

⁵ Na slak aday mi zla miya tə uwar a man si mer su way uno, kawa do maslan azar aya tə marak a Bahay a mənuko ahay tatə Piyer ata itəbay daw?

⁶ Asa abay tade sa ga mer su way tə alay a manay aday mā njad way sa pa ite na, manay tə Barnabas cuwcuwwe kələdaw?

⁷ Suje inde, i ga mer su way mənəna sə hamən apan na, inde daw? Dowan inde i jule way a guvo mənəna sa tar way anahan sə julœn ata a 'am na, inde daw? Kabay do sa bal sla inde aday a njad sa sa pay a bay na, inde daw?

⁸ Way uno sa jak ikwen ayak a anan ata na, a nay a ajalay nga su do zənzen a wa dəkdek bay, anga mə vinde awan, a Tawrita inde re.

⁹ Mə vinde a a Tawrita a Musa inde na, Mbərom a wa: «A alay a sla winen apan i gak mer su way a guvo na, ka sa banan mbulo pa 'am anga sə gafan 'am pə arac way bay.*» Kwanay ka bayiken, Mbərom a ja 'am ata na, pa sla ahay dəkdek coy daw?

¹⁰ Didek a na, a ja 'am ata bugol na, anga manay a bidaw? Acəkan. Mə vinde a anga manay a wanahan. Do sa ga mer a guvo, tu do sa zla a ndaw a na, ta ga mer su way ata nə tə ajalay nga saa njad way sa pa ata bidaw?

¹¹ Mə dakak ikwen anan 'am a Mbərom na, manay kawa do sa casl way a guvo ata awan. Kak matanan na, tade abay mi njad way sa pa a kwanay wa bidaw?

¹² Kak abay do azar aya na, caved a tinen inde sa njad way sa pa pə kwanay wa cukutok na, manay mi njad pikwen wa zal tinen bugol bidaw? Aya əna, mə ngəmak sa ga matanan bay, ma ban mbac, anga a nan umo na, awan a van saray anə ləbara a Yesu Almasihu bay.

¹³ Ka sənən apan zle, do sa ga mer su way u doh sə mazla a Mbərom ahay na, ta pa na, way a ma var aya u doh sə mazla a Mbərom ata bidaw? Aday asa, do sə gədan dundo anə way ahay anga Mbərom dukwen, ta rac sluwed sə way a tinen sə gədan dundo ataya bidaw?

¹⁴ Matana re, do sə dakan anan ləbara a Yesu mugom a anə do ahay ataya na, Bahay a mənuko a ja na, ti pa way nə ti mer su way a tinen sa ga ata awan.†

¹⁵ Əna nen na, nə bənək anan bitem anə 'am ata bay. Aday a nan sa ja dukwen, nə vinde na, anga u no sə cəce kutok bay re. A'ay, suwan na mac, ta sa saa cəce na, na. Bina, ata ni i mba apan sə həran nga i zek anga nan sabay.

* **9:9** Ca pə Tooktaaki Tawreeta 25.4. † **9:14** Ca pə Mata 10.10; Lukas 10.7.

¹⁶ A nan sa ja nà, ni hëran nga ï zek anga sê ðakay anan 'am a Mbërom bay. Anga ni ðakay anan nà, tã bëlaray. Na sak a ðakay anan bay ata ðukwen, i buno ðëvac re.

¹⁷ Abay â ga nã na ga mer su way ata sê bëlaray bay nà, wita ni cãce magwagway kutok. Aya ëna, matanan bay. Sê vuro anan mer su way ata à alay inde nà, Mbërom awan. Anga nan, ni cãce awan bay.

¹⁸ Kak matanan cukutok nà, magwagway uno ï mer su way ata inde nà, maw? Ni ðakay anan lëbara mugom ata nà, këriya awan, mënjënã sê cãce awan pu ðo wa. Tãðe abay ni cãce magwagway pi mer su way ata awan, ëna ni gan may sê cãce bay.

¹⁹ Abay à mëndak wa nà, nen ðile ðaw? A'ay! Na var anan nga uno kawa ðile anga sa man zek anà ðo ahay fok, anga aday, â ga zek nà, ðo ahay bayak a tâ njad sa ðaf nga pë Yesu ite.

²⁰ Natiya kutok, mi njahay tã Yahuda ahay kawa nen Yahuda ahay, anga aday tâ tãma Yesu kawa bahay a tinen. Tu ðo sê ðëfan apan anà Tawrita a Musa ahay nà, ni njahay tã tinen kawa nen nã ðëfan apan anà Tawrita a Musa ata re. Kwa â ga nà, bëlaray ni ðëfan apan anà Tawrita ata bay nà, ni ga matanan, anga aday tâ tãma sa ðaf nga pë Yesu.

²¹ Tu ðo sa san Tawrita a Musa ahay bay ite, mi njahay tã tinen kawa nen ðo sa san Tawrita bay re, anga aday tâ tãma sa ðaf nga pë Yesu. U no sa ja nà, ni ðëfan apan anà 'Am a Mbërom bay bay. Nã ðëfan apan anà 'am ana Almasihu adëka.

²² Tu ðo sa ðaf nga pë Yesu aday tinen bële ataya ðukwen, mi njahay tã tinen kawa nen bële awan, anga aday tâ njad mëgala sê përahan azar anà caved a Yesu tã ðidek awan. Natiya awan, ti zek uno nà, ni tãra kawa ðo ahay fok, anga kwa këkëma këkëma ðukwen, nã njad sa tam anan ðo azar awan.

²³ Aday nã ga nã ma ma, na ga fok nà, anga aday lëbara a Yesu mugom a â ta 'am, aday nã njad sê tãma magwagway a Mbërom saa varan à ðo ahay ata awan.

²⁴ Kë sãnen zle asanaw, ðo ahay bayak a ti haw aday sa njad a magwagway, ëna saa njad sê dëzle pë magwagway ata nã ðo kërtektëkke. Kwanay hëna ðukwen, hiwen nã kawa ðo saa njad magwagway ata re.

²⁵ Ðo sa gan may sa haw fok, a këtã anan nga anahan nã lele, anga aday â zalay ðo ahay. Ata i njad magwagway sê ahaw anahan ata kutok. Ëna magwagway anahan ata nà, a njahay bay. Way sa ndav bëse. Aya ëna, mënuko nà, ði këtã anan nga a mënuko lele nà, anga sa njad anan magwagway sa ndav itëbay ata awan.

²⁶ Anga nan kutok, ni haw nà, ide zuhhwe pa 'am. Nen kawa ðo sa nja gwiya këliyya sa vad yugo zlëszlas ata bay, ëna ni car nà, pa wan sê gwiya wanahan.

²⁷ Ni këtã anan zek uno lele, anga aday â ðëfo apan, bina nen ðo sê ðakan anan 'am a Mbërom anà ðo ahay ata nà, nã sa tãra nen a na slak sabay bay.

10

Pol a ga minje pë Isëra'ila ahay

¹ Mërak uno ahay, u no sa mak ikwen anan ayak à nga inde nà, way sê tãra pë bije a mënuko ahay à kibe inde à alay a Musa sê njahan atan ahay pa 'am wa ata awan. Mbërom kã bak atan fok à mezeze sê mugudongudon anahan inde, aday fok a tinen a tã takasak à bëlay ata wa.*

² Tinen a fok, tã tërak kawa Musa gan atan baptisma à mugudongudon ata inde, aday à bëlay ata inde re. Matanan tã tërak ðo më japay aya tã Musa kutok.

³ Tinen a fok ta pak way sa pa kërtek a, way sa pa sê dazay à mburom wa ata awan.†

* 10:1 Ca pë Gurtaaki 13.21-22, 14.22-29. † 10:3 Ca pë Gurtaaki 16.4-35. ‡ 10:4 Ca pë Limle 20.8-11.

⁴ Aday ta sak a'am kærtek a, a'am mbala a Mbërom sê varan atan ahay, a ngəzay ahay à pəkərad wa ata awan.‡ Pəkərad a Mbërom sê varan atan ata nà, winen Yesu Almasihu, dō sa taa lagay atan ata awan.

⁵ Tə winen ata təkə dukwen, zek məduwen a su dō kà zlak anan à nga à Mbërom bay. Anga nan, tə məcak à kiβe inde tololo pa man pa man.§

⁶ Natiya kutok, à way a mə tərə ataya inde nà, sumor a nà, sənuko wa way inde. A nan sê dakak uko anan nà, mənuko dukwen dā sa ga ide pə way lelibay aya kawa tinen sa taa ga ataya sabay.*

⁷ Anga nan kutok, kə dəfen anan apan anà pəra ahay, kawa azar su dō a tinen aya sê dəfan ahay apan ata bay. Deftere a Mbërom a ja nà: «Dō ahay tə njahay sa pa way, aday tə slabak sê gəslen pa 'am anà pəra kutok.†»

⁸ Aday, mənuko dukwen, dā sa ján uho kawa azar su dō a tinen aya sa taa ga ata bay re. Bina Mbërom kə vədak atan à luvon kærtek inde, abaslay sê dō ahay i ga mbulo kwa kuro cew nga maakan (23,000).‡

⁹ Aday asa, mənuko dukwen, dā sa jugwar 'am pə Bahay Mbërom wa anga sa ca panan mazan kawa azar su dō a tinen aya sa taa ga ata bay re. Bina, dədew ahay tə rəcak atan, tə məcak.

¹⁰ Aday asa re, mənuko dukwen, dā gədan azar anà Mbërom kawa azar su dō a tinen aya sa taa ga ata bay re. Bina maslay a Mbërom a sa taa vad dō ata kə lizek atan.

¹¹ Natiya kutok, Mbërom a ga anan way ataya nà, anga aday dā san wa way à minje sê way ataya wa. Tə vinde anan way ataya dukwen, anga aday dā san pi zek mənuko dō sê biten anaya pə uho mədakwidok a anan nà, dā ga way ataya sabay.

¹² Matanan, dōwan a kə bayakak winen tə mēgala à cəved a Mbërom

inde nà, à gan ngatay i zek, bina i sa zluwe à cəved ata wa.

¹³ Ubor sê way sa njak kwanay ataya nà, a tan à nga anà kuwaya fok. Aya əna Mbërom nà, winen inde bəse tə kwanay, i mak ikwen zek. I mbəsakan kwanay à 'am anà ubor sê way ataya zal mēgala a kwanay bay. Ubor sê awan a kə njəkak kwanay nà, winen a i varak ikwen mēgala sê dēma anan aday i tak ikwen cəved sê takas wa.

Ki gen pəra sê awan sabay

¹⁴ Natiya kutok, car uno ahay, u no sa jak ayak nà, kī gen pəra sê awan sabay jiya awan.

¹⁵ Na san zle, kwanay sê sləne 'am uno ataya nà, dō ma san way aya coy. Anga nan, jilen pa 'am a nen sa jak ikwen ayak anaya aday. Na jak ikwen ayak nà, 'am lele dāw, kabay 'am lelibay a dāw?

¹⁶ Ni ga minje ta sa pa way sa pa cəncan a aday. Dā sa way à gəsə'am wa pə kærtek a ta sê ngəran à Mbërom nà, dē japay ata nà, tə mez a Yesu Almasihu biḏaw? Aday dā pa tapa sê pen pə kærtek a nà, dē japay ata nà, ti zek a Yesu Almasihu a re biḏaw?

¹⁷ Tapa sê pen nà, kærtek. Aday mənuko a bayak ata nà, mənuko a fok dē japay kærtek, anga dā pa nə tapa sê pen a kærtek ata awan.

¹⁸ Ni ga minje tə Isəra'ila ahay re asa aday. Tinen nà, ta taa waslay way anga Mbërom. Aday dō sa rac sluwed sê way ataya nà, tinen mə japay a tatə Mbërom a asanaw?

¹⁹ Matanan, u no sa ja nə maw? Tə waslak anan way anà pəra nà, ta ga nə way ḏiḏek a dāw? Kabay zek a pəra aday nà, ma à dōwan sumor a bugol anaw?

²⁰ Awan a dōwan sumor a bay. Aya əna, sənən apan, way a tinen a sê waslay ata nà, tə varan anan anà setene ahay, bina anà Mbërom bay. Anga nan kutok, u no kə jipen tə setene ahay bay.

§ 10:5 Ca pə Limle 14.16, 23, 29-30. * 10:6 Ca pə Limle 11.4, 34. † 10:7 Ca pə Gurtaaki 32.6. ‡ 10:8 Ca pə Limle 25.1-9.

²¹ Matanan, ki sen way à gəsa'am a Bahay a mənuko wa, aday ki sen way à gəsa'am sə setene ahay wa re, cew miya nà, i ga zek bay. Matana asa re, ki pen way sa pa ana Bahay a mənuko, aday ki pen way sa pa mbala ana setene ahay re, cew miya nà, i ga zek bay re asanaw?

²² Kabay, a nak uko sə jugwar 'am pə Mbərom wa, aday á ga puko mível daw? Də zalay anan tə məgala daw?

Gen way sa man zek à dō azar aya ata awan

²³ Azar su dō a kwanay ahay ta ja nà: «Cəved inde sa ga kwa ma fok.» Acəkan, əna way ahay fok ti ma zek bay. Ta ja asa: «Cəved inde sa ga kwa ma fok.» Acəkan, əna way ahay fok ti man zek à dōwan pə cəved sə pərahan azar anà Mbərom bay.

²⁴ Dōwan á sa ga way sa man zek anà nga anahan taayak bay. A ga nə way sa man zek anà dō azar aya awan.

²⁵ Ki ten anan à nga à sluwed à lumo cəna, sukumen. Ká sa cəcihen sa jəka sluwed a nay awanaw bay jiga awan. Rəcen, ká sa jilen awan bay.

²⁶ Anga mə vinde à Deftere a Mbərom inde nà: «Daliyugo tə way a uda ataya təke fok nà, sə lavan nga nə Mbərom Fetek. Š»

²⁷ Minje a nà, dō sə pəra kə ngamak anak ayak pə way sa pa ága winen, aday kə təmahak sa zla nà, way anahan saa varak ata fok, pa! Ká sa jalay awan bay jiga awan.

²⁸ Əna dōwan a ká sak a dəkak anan: «Həna anan nà, sluwed sə way mə waslan a anà pəra» nà, wita ká rac bay. Bina, ka sak a rac nà, ki nes anan abayak nga.

²⁹ Nə bayak nə pə abayak nga ana dōwan ata awan, bina pə abayak nga anak itəbay.

Aya əna, na jak ká rac bay nà, angamaw? Kak nə rəcak sluwed, aday dō i ma nga sə gudō apan azar nà, ata cəved a mə vuro a sa pa way ahay fok ata kə nəsek kutok bídaw?

³⁰ Na pak way ta sə ngəran ayak à Mbərom nà, coy, bina dōwan i gudō apan azar nà, angama asa anaw?

³¹ Anga nan kutok, kwa kwanay apan ki pen way, kwa kwanay apan ki sen awan a, aday kwa kwanay apan ki gen nə ma ma fok cəna, gen way ahay fok nà, anga aday dō ahay tə həran nga à Mbərom.

³² Ká si gen way sə zluwe anan dō ahay à cəved a Mbərom wa bay: kwa tinen Yahuda ahay, kwa tinen Yahuda ahay bay, kwa tinen nə dō sa daf nga pə Yesu ahay dəkwen, kə zluwen dōwan à cəved a Mbərom wa bay.

³³ Gen way ahay fok nà, kawa nen. Nen nə pəlay sa ga nə way aday á zlan à nga anà kuwaya fok ata awan. Ni ga way fok nà, nə bayak pi zek uno a aday bay, əna nə bayak nə pə dō ahay adəka, aday tə tam ite.

11

¹ Pərihen anan azar anà azla uno, kawa nen a dəkwen nə pərahan azar anà azla a Yesu Almasihu ata awan.

Atə mungol tə uwar pa 'am a Mbərom

² Nen apan ni varak ikwen ayak zlangar, anga kwanay apan ki bayiken upo kwa siwa fok, aday kwanay apan ki pərihen anan azar anà way uno sə tətakak ikwen anan ata awan.

³ Aya əna, u no sənən anan way a həna anaya aday: Pa nga sə dō mungol a fok nà, Yesu Almasihu winen nga awan. Pa nga su dō uwar a dəkwen, mungol winen nga awan. Aday pa nga ana Yesu Almasihu a ite nà, Mbərom winen nga awan.

⁴ Kak dō mungol a winen apan i ga amboh, kabay winen apan i man anan 'am a Mbərom anà dō ahay nà, á sa daf awan à nga inde bay, bay nà, wita kə kədiyek anan Bahay anahan.

⁵ Aya əna, uwar ite, kak winen apan i ga amboh, kabay winen apan i man anan 'am a Mbərom anà dō ahay nà, á 6an way à nga inde. Ká sak a 6an way

à nga inde bay nà, ata kà kədiyek anan bahay anahan ite re. Wita a ga kawa winen ma fad nga awan.

⁶ Kak aday uwar kə banak way à nga inde bay nà, à fad nga kwa! Wita cara cara ta sa fad nga daw? Kak agad sibœk kabay afad nga a gan waray nà, à ban way à nga inde.

⁷ Mungol ite nà, à daf awan à nga inde bay, anga Mbərom a ndakay mungol nà, à ga minje tə winen awan, aday i ka anan mazla6 a Mbərom awan. Əna uwar ite nà, i ka anan mazla6 a do mungol awan.

⁸ Bina Mbərom a ndakay do mungol a nà, tə sluwed si zek su do uwar a bay. Əna a ndakay do uwar a adəka nà, tə sluwed si zek su do mungol awan.

⁹ Aday Mbərom a ndakay do mungol a nà, anga uwar bay, əna a ndakay uwar anga do mungol a bugol.

¹⁰ Anga nan kutok, uwar à ban way à nga inde sə dakay anan a dafan apan anà bahay anahan, aday anga maslay a Mbərom ahay re.

¹¹ Aday abay, pə mənuko do a Bahay Yesu ahay nà, uwar ahay tə njahan pə alay wa anà mungol ahay, aday mungol ahay dukwen tə njahan pə alay wa anà uwar ahay ite re.

¹² Anga, kwa abay à ga nà, Mbərom a ndakay uwar tə sluwed si zek a mungol dəp nà, həna sə wahay mungol ahay dukwen, uwar ahay re. Aday sə ndakay way ahay fok nà, Mbərom awan.

¹³ Bayiken apan à wulen a kwanay inde aday. Pə kwanay nà, uwar i gan amboh à Mbərom mənəna sa ban way à nga inde nà, lele daw?

¹⁴ Aday pə mungol ite nà, do ahay kwa aha fok ta san zle, a njahay tə sibœk a à nga inde njəvwewe nà, lelibay. A ga waray.

¹⁵ Cəkəbay, pə uwar ahay ite nà, sibœk inde apan gəsefgəseffe nà, a varan mazla6 adəka bugol. Bina sibœk inde pə uwar a matana nà, a tərən kawa way ma ban a à nga inde.

¹⁶ Aday kà nak anan à dowan a sa ja 'am pa 'am a anan hwiya apan

nà, à san nə manay mə njadak cəved maza ibay. Do a Yesu ahay kwa aha dukwen tə njadak cəved maza ibay re.

Way sa pa cəncan awan

¹⁷ Pa 'am a hinen inde ata nà, ni varak ikwen ayak apan zlangar sabay kutok. Anga kə hilen nga sə həran nga anà Mbərom nà, ki gen way lelibay awan. Ahalay nga a kwanay ata winen apan i ma kwanay à də6a, bina a mak ikwen zek sa zla pa 'am bay.

¹⁸ Mama'am a aday nə sləne nà, à man sə ahalay nga a kwanay ahay nà, kwanay mə gəzla zek aya awan. Aday nen nə jalay nà, i ga nə matanan acəkan.

¹⁹ Aday abay, kak agəzla zek inde à wulen a kwanay ibay nà, ti i san wa do sa daf nga pə Yesu a tə didek aya nà, kəkəməw?

²⁰ A alay a kə hilen nga sa pa way cəncan a nà, ki pen nə mbala a Mbərom sa gan may ata bay.

²¹ Anga kuwaya a haw nà, sa pa way a anahan a sa nay anan ahay agay wa ata awan. Ata do azar aya ma rah aya awan, mə vaway nga aya awan re, aday do hinen ahay tinen apan ti mac ta may pə cakay a tinen à man ata asa re.

²² Kak a nak ikwen sa naa ga matana nà, ki pen way sa pa agay wa bidaw? A nak ikwen sə kədey anan ahalay nga su do a Yesu ahay daw? A nak ikwen sə pəkan waray i ide inde anà do mətawak aya kələdaw? Həna nà jak ikwen nə ma kutok anaw? Nə ngərak ikwen apan daw? A'ay! Ni ngərak ikwen apan bay jiga awan.

²³ Way a nen sə dakak ikwen anan ata nà, nə tətak pə Bahay a mənuko wa. Sə luvon a aday ti i ban anan Bahay a mənuko Yesu ata nà, a gə6a tapa sə pen,

²⁴ a ngəran ayak anà Mbərom, a gəzla anan i zek wa. A wa: «Həna anan nà, zek uno awan, ma var a à yime a kwanay inde ata awan. Kà ti gen matanan à wulen a kwanay anga sə jalay pi nen.»

²⁵ Matana asa re, pə dəba a way a tinen sa pa ata wa, a gəba gəsa'am, a varan atan anan, a ja, a wa: «Tə gəsa'am a anan nà, Mbərom a ɓan 'am wiya tə do ahay. A ɓan 'am a nə tə mez uno awan. Kwanay apan ki ta hilen nga aday ki ta sen wa way nà, kà ti gen matanan anga sə bayak pi nen.»

²⁶ Matanan kutok, à alay a kwanay apan ki pen tapa sə pen a anan, aday ki sen way à gəsa'am a anan wa nà, ata kwanay apan ki dīken anan ləbara sə amac a Bahay a mənuko Yesu, hus pə luvon anahan a saa may ata awan.

²⁷ Anga nan kutok, kak dōwan a kà pak tapa sə pen a Bahay a mənuko aday kà sak way à gəsa'am anahan wa mənɓəna sə gəzlan alay pi zek wa anà way sə mivél anahan aya nà, wita kà gak ines pi zek a Bahay a mənuko tə mez anahan.

²⁸ Natiya, kuwaya à gəzlan alay pi zek wa anà way sə mivél anahan aya lele aday. Kak awan ibay nà, ata i mba apan sa pa tapa sə pen ata aday i sa sa way à gəsa'am ata wa kutok.

²⁹ Kak dōwan a kà sak a pa tapa sə pen ata aday kà sak a sa way à gəsa'am ata wa mənɓəna sə bayak pi zek a Bahay a mənuko nà, wita kà gak ines, Mbərom i ga apan mivél.

³⁰ Anga nan kutok, do ahay bayak a à wulen a kwanay inde tə slahak à dəvac inde, aday bayak a tə tərak à məndak, aday azar aya dukwen tə məcak re.

³¹ Abay dā gəzlan ahay alay pi zek wa anà way sə mivél a mənuko ahay lele aday dī sa pa way ata nà, Mbərom i kəta mənuko matanan bay.

³² Aya əna, Mbərom a kəta mənuko nà, wita a dākak uko anan wurwer, anga aday dā sa slahay à sariya anahan inde pə kərtek a dənəm tu do sə daliyugo ahay bay.

³³ Natiya kutok, mərak uno ahay, kə hilen nga saa pa way nà, ben zek ahay aday.

³⁴ Kak dōwan a, may a han apan nà, à pak ayak way agay wa aday. Matanan, ahalay nga a kwanay i

gəbak ikwen ahay sariya a Mbərom sabay. Pa 'am azar aya nà, ben nen a ni zlak ayak àga kwanay a aday, ata ni sa ndav a wa 'am azar aya kutok.

12

Mərike ana Apasay a Mbərom sə gəzlan anà do ahay

¹ Matanan kutok, mərak uno ahay, pa 'am sə məgala ana Apasay Cəncan a sə varan anà do ahay ata nà, u no kə gəzlen anan alay pi zek wa sa san anan nə lele.

² Kə sənən apan zle, à alay a kə tərən do a Yesu ahay fan bay ata nà, kə pərihen anan ahay azar anà pəra a kwanay ahay cara cara. Pəra a kwanay ataya nà, way ma mac aya awan, əna ta rak ikwen ahay mindel sə pərahan atan azar.

³ Anga nan kutok nà, gəzlen anan alay pi zek wa lele. Kak dōwan a nà, Apasay a Mbərom inde à winen inde nà, i mba apan sa ja: «Mbərom à tahasl anan Yesu» daw? Aday kak dōwan a kà jak: «Yesu winen Ba Məduwen» nà, Apasay Cəncan a inde à winen ibay nà, i mba apan sa ja matana daw?

⁴ Məgala ana Apasay a Mbərom sə varan anà do ahay nà, inde tə cəved ahay cara cara, əna Apasay ata nà, winen kərtektəkke.

⁵ Aday mer su way a Ba Məduwen sə varan anà do ahay inde cara cara re, əna Bahay a inde nà, Yesu a kərtektəkke.

⁶ Matana re, cəved sa ga mer su way aya inde cara cara, əna sa ga mer su way ataya fok, aday à tinen inde fok nà, Mbərom a kərtektəkke.

⁷ Mbərom a ka anan məgala ana Apasay Cəncan a à kuwaya inde nà, anga aday kuwaya à man anan zek anà do ahay fok.

⁸ Matana kutok, anà do kərtek awan, Apasay Cəncan a a varan məgala sa ja 'am nə tə kəlire. Anà do hinen, Apasay ata kərtek awan, a varan məgala sa ja 'am tə asan way awan.

⁹ Anà do hinen, Apasay ata kərtek a a varan məgala sa daf nga pə Yesu

anga sa ga way ahay fok. Anà dō hinen, Apasay ata kərtek a a varan mægala sa mbar dō dēvac aya awan.

¹⁰ Anà dō hinen, a varan mægala sa ga way masuwayan aya awan. Anà dō hinen, a varan mægala sa man anan 'am a Mbərom anà dō ahay. Anà dō hinen, a varan mægala sə gəzlan alay pi zek wa anà Apasay Cəncan a tə apasay lelibay aya awan. Anà dō hinen, a varan mægala sa ja 'am ta 'am su kon aday a san bay ata awan. Aday anà dō hinen kutok, a varan mægala sa man anan anà dō ahay 'am ataya awan.

¹¹ Mægala sə way ataya fok nà, sə varan atan anan nə Apasay ata kərtektəkke. A varan anà kuwaya, kawa sa zlan à nga anà winen awan.

Zek nà, hawal aya inde apan cara

¹² Cuko pə minje si zek aday. Zek su dō nà, kərtek, əna hawal ahay inde apan bayak awan. Aya əna, kwa hawal si zek ahay inde apan bayak a təkede nà, winen nə zek kərtek a hwiya. Aday zek a Yesu Almasihu dukwen, matana re.

¹³ Anga, à alay a dā ga baptisma nà, mənuko fok, kwa Yahuda ahay, kwa dō su kon azar aya awan, kwa dōwan a nə ɓile, kwa dōwan a nə ɓile a bay, Mbərom a gak uko ahay baptisma tə Apasay Cəncan a kərtektəkke, sə təra mənuko fok zek kərtek awan. Aday mənuko fok dā rah nə tə Apasay Cəncan ata kərtek a re.

¹⁴ Ayaw, zek su dō cəna, hawal kərtektəkke itəbay, əna hawal si zek ahay inde apan bayak awan.

¹⁵ Matana kutok, kak saray i ja: «Nen hawal si zek bay, anga nen alay bay» nà, i təra hawal si zek bay anga nan kutok dāw?

¹⁶ Aday kak sləmay i ja: «Nen hawal si zek bay, anga nen ide bay» nà, i təra hawal si zek bay anga nan cara dāw?

¹⁷ Kak abay zek fok ide a dəkdek mənɓəna sləmay nà, i sləne way ta maw? Kabay, kak zek fok sləmay a dəkdek mənɓəna cən nà, i rəbas way ta maw?

¹⁸ Aya əna, Mbərom a ndakay dō nà, tə hawal si zek anahan aya fok, aday a zav atan pi zek tə cəved a kawa sa zlan à nga ata awan.

¹⁹ Bina, kak zek fok, winen hawal si zek kərtektəkke nà, ata winen zek mba dāw?

²⁰ Matana bay jiga awan. Pi zek su dō cəna, hawal si zek ahay inde cara cara bayak awan, əna zek a nà, kərtektəkke hwiya.

²¹ Anga nan kutok, ide i mba apan sa jan anà alay: «Na gak may bay», kabay nga i mba apan sa jan anà saray ahay: «Na gak ikwen may bay» nà, i ga zek bay.

²² Adəka bay, hawal si zek aya aday dā ca patan kawa bəle aya ata nà, dā gan atan may tə mindel bugol.

²³ Aday hawal si zek azar aya, aday dā ca patan nə tinen way ma ga waray aya ata nà, dā gan atan nga tə mindel. Aday hawal si zek azar aya, aday dā ngam dōwan à canan atan bay ataya nà, də ndakay patan man bugol nə lele.

²⁴ Əna hawal si zek aya aday ta gak uko waray itəbay ataya nà, ta gan may dē ndakay patan man itəbay. Matanan, Mbərom a ndakay zek su dō nà, a varan zlangar bugol nà, anà hawal si zek aday abay tə varan atan zlangar bay ataya awan.

²⁵ A ga matanan nà, anga aday zek à gəzla bay, aday hawal si zek ahay fok tā man zek i zek ahay.

²⁶ Kak hawal si zek a kərtek a, winen à dəcə inde nà, hawal si zek azar aya fok, tinen à dəcə inde re bidaw? Aday kak tə varak anan zlangar anà hawal si zek a kərtek a nà, hawal si zek azar aya fok ti taslay mivəl pə kərtek a tə winen ata bidaw?

²⁷ Kwanay nà, zek ana Yesu Almasihu. Kuwaya fok, winen hawal si zek ana Yesu a kutok.

²⁸ Matana awan, à wulen su dō a Yesu ahay inde nà, Mbərom kə ndirek anan dō ahay pi mer su way anahan pə mədire pə mədire: mama'am awan, a daf dō maslan ahay; mə slala cew awan, a daf dō maja'am anahan

ahay; mə slala maakan awan, a daf do sə tətakan anan way anahan ahay anà do ahay. Aday a daf do sa ga way masuwayan aya awan, do tə mägala aya sa mbar do ahay, do sa san sa man zek à do ahay ahay, do sa lavan nga anà way ahay, aday tu do sa ja 'am ta 'am su kon aya aday ta san bay ataya awan.

²⁹ Do ahay fok nà, tinen do maslan ahay daw? Do ahay fok, tinen do maja'am a Mbərom ahay daw? Kabay do ahay fok, tinen do sə tətakan anan way a Mbərom ahay anà do ahay daw? Do ahay fok, tinen ti ga way masuwayan aya daw?

³⁰ Do ahay fok, ti njad mägala sa mbar do daw? Do ahay fok, ti ja 'am ta 'am su kon aya aday ta san bay ataya daw? Kabay do ahay fok, ti san sa man anan 'am ataya anà do ahay daw?

³¹ Natiya kutok, gen anan may sa njad mägala sə way lele aya pə Mbərom wa.

Matanan, həna ni dakak ikwen anan cəved sə azla lele a sə zalay azar aya fok.

13

Mazlaḅ ana asan zek

¹ Kwa abay â ga nà, na mba apan sa ja 'am su kon aya aday na san bay ataya awan, kabay na mba apan sa ja 'am ana maslay a Mbərom ahay zle dəp nà, kak asan zek inde upo ibay nà, wita nə tərak way sə bəbal awan kəriya ata awan. Nə tərak kawa njamde mə laway a sa ndar nday nday ata, kabay kawa kəcawar sa fa siy siy siy ata awan.

² Kwa abay â ga nà, mägala uno inde sa man anan 'am a Mbərom anà do ahay, aday na san way ahay zle fok, kwa way mi der aya mbala Mbərom ata dukwen, kwa abay â ga nə adaf nga uno pə Mbərom inde i mba apan sə hədek anan ɓəzlom ahay dəp nà, ata kak asan zek inde upo ibay nà, nə tərak do kəriya awan.

³ Aday kwa abay â ga nà, nə gəzlan anan zlile uno fok anà do ahay, kwa

abay â ga nà, ni ngam sa var a zek uno aday tâ vak nen dukwen, aday kak asan zek inde upo ibay nà, ni njad anan maw?

⁴ Do tə asan zek a cəna, a gan ngatay anà way ahay fok, a gan sumor anà do ahay, a ga ide pə way su do itəbay, a zlapay awan itəbay, a həran nga i zek bay.

⁵ Do tə asan zek a cəna, a ga way sa ga waray itəbay, a pəlan way anà nga anahan a dəkdek itəbay, a ga mivél itəbay, aday a halay ines sə do ahay itəbay re.

⁶ Do tə asan zek a cəna, a taslay mivél tə way lelibay aya itəbay, əna a taslay mivél adəka nà, tə didek.

⁷ Do tə asan zek a cəna, a səmen anà way ahay kwa siwa fok, a daf nga pə Mbərom kwa siwa fok, a dəfan ide anà way a Mbərom kwa siwa fok, aday a tavay njənan kwa siwa fok.

⁸ Asan zek nà, a ndav itəbay. Aya əna, 'am sa man anan 'am a Mbərom à do ahay ataya nà, ti i ndav. Aja 'am ta 'am su kon aday ka san bay ataya nà, ti i ndav. Aday asan way ahay dukwen, ti i ndav re.

⁹ Həna dā san anan way ahay fok fan bay, aday 'am a Mbərom a mənuko sa man anan anà do ahay ataya dukwen, də sənək a fok coy fan bay re.

¹⁰ Əna, alay a kà slak Mbərom kà kak uko anan didek sə way ahay fok nà, way a ma ndav a fok bay ataya ti lize.

¹¹ A alay a nen gwaslay aya mba nà, na ta ja 'am kawa gwaslay ahay, nə bayak way dukwen kawa gwaslay ahay, nə sləne way ahay kawa gwaslay ahay re. Əna à alay aday nə sənək nga uno coy ata nà, nə mbəsakak way sə gwaslay ahay kutok.

¹² Həna nà, dā ca pə way ahay nə kustehtehhe, kawa do a ca ide à malam mənjeroh a inde ata awan. Əna azanan pa 'am nà, dī i canan à way ahay fok nə ide cer wa kutok. Həna nà, na san way ahay cərah a fan bay. Azanan pa 'am nà, ni san

anan way ahay fok cərah, kawa ana Mbərom sa san nen cərah ata awan.

¹³ Aday həna kutok nà, way ahay inde maakan, ti ndav itəbay: adaf nga pə Mbərom, adəfan ide anà way a Mbərom, aday asan zek. Əna sə zalay way azar ataya nà, asan zek a kutok.

14

Ləbara sa man anan 'am a Mbərom anà do ahay

¹ Rəzlen anan à nga wa sa ga way sə asan zek tə do ahay. Aday gen anan may sa njad məgala ana Apasay Cəncan a sə gəzlan anà do ahay ata tə mivəl kərtek awan. Gen anan may jiya nà, anà məgala sa man anan 'am a Mbərom anà do ahay.

² Do sa ja 'am ta 'am su kon aday winen a sləne bay ataya nà, a jan nə anà Mbərom dəkdek, bina anà do ahay bay, anga dōwan a sləne 'am ataya bay. Winen a ja nà, pə way a Mbərom mi dər aya tə məgala sə Apasay Cəncan awan.

³ Aya əna, do winen apan i man anan 'am a Mbərom anà do ahay nà, a varan atan gədan, a man atan anan mivəl ù doh, aday a man atan zek sa har à 'Am a Mbərom inde.

⁴ Do winen apan i ja 'am ta 'am su kon aday a san bay ata nà, a varan gədan nà, anà zek anahan a vərre. Aya əna, do sa man anan 'am a Mbərom anà do ahay nà, a varan gədan anà do a Yesu mə halay nga ataya kəzlek.

⁵ Nen na gan may nà, do ahay fok tə mba apan sa ja 'am ta 'am su kon aday ta san bay ataya awan, əna na gan may kə zalak nà, do ahay tə mba apan sa man anan 'am a Mbərom anà do ahay adəka aday. Kak dōwan a inde i ja 'am ta 'am su kon aday a san bay ata nà, sumor a nà, do hinen à ga inde sa man anan anà do ahay ta 'am su kon aday tə sləne zle ata awan, anga sə varan gədan anà do a Yesu a mə halay nga ataya awan. Kak matana bay nà, aman anan 'am a Mbərom anà do ahay nà, a zalay aja 'am ta 'am

su kon aday do ataya ta san bay ata awan.

⁶ Matana kutok mərak uno ahay, kak ni zlak ayak əga kwanay aday ni jak ikwen 'am nə ta 'am su kon aday kə sənən bay ata nà, i mak ikwen zek nə kəkəməw? Sumor a nà, ni zlak ayak əga kwanay nà, ni dəkək ikwen anan way a Mbərom mi dər aya awan, kabay ni dəkək ikwen anan asan way pə Mbərom, kabay ni mak ikwen anan 'am a Mbərom, kabay ni tətəkək ikwen anan way. Kak na gak matanan bay nà, ata na mak ikwen zek a dāw?

⁷ Bayiken pə minje sə way sə gəsle ahay aday, way kawa atə ndərloy tə gənjal. Kak ta fak a way ataya tə mərike a bay nà, do sə gərav ahay ti mba apan sa san ara sə way ataya aday sə gərav apan dāw?

⁸ Aday kak do sa jən pə ciccək anga vəram kə fak anan tə cəved a bay nà, waya i lavan zek anà əga vəram a anaw?

⁹ Minje ata pə kwanay dükwen matana re. Kak ki jən 'am aday a sləne zek bay nà, dōwan i san 'am a kwanay ata bay asanaw? Aday ata 'am a kwanay ata kə tərək 'am kəriya kutok bidaw?

¹⁰ 'Am su kon ahay inde bayak a cara cara pə daliyugo. 'Am ataya fok, do su kon ataya nə tə sləne ike.

¹¹ Kak dōwan i jo 'am ta 'am aday nə sləne bay ata nà, mə tərək pi zek kawa mədurlon ahay.

¹² Pə kwanay dükwen matana re. Ki rəzlen anan à nga wa tə mindel sə pəlay məgala ana Apasay Cəncan a sə gəzlan anà do ahay ataya awan. Way ata nà, way lele awan. Aya əna sumor a nà, pəlen məgala ana Apasay Cəncan a sa man zek anà do a Yesu ahay sa har à 'am anahan inde.

¹³ Anga nan kutok, do sa ja 'am ta 'am su kon aday a san bay ataya nà, à ga amboh anga aday Mbərom à varan məgala sa man anan 'am ataya anà do ahay ta 'am su kon aday tə sləne zle ata awan.

¹⁴ Kak nen apan ni ga amboh ta 'am aday na san bay ata nà, apasay uno

winen apan i ga amboh acəkan, əna à abayak nga uno inde nà, nə slənek awan bay.

¹⁵ Wita ni ga nə kəkəməw? Ni ga amboh à apasay uno inde, aday u no sa ga amboh tə abayak nga uno re. Ni zambad a Mbərom à apasay uno inde, aday u no sə zambad a Mbərom tə abayak nga uno a təkə re.

¹⁶ Kak iken nà, iken apan ki ngəran anà Mbərom ta 'am su kon aday ka san bay ata nà, hinahibay dō sə uho ahay ti zlak ayak à wulen a kwanay nà, ti i mba apan sə təma amboh a kwanay «Amen*» nə kəkəməw? Bina dō ataya ta san way anak a sa ja ata bay asanaw.

¹⁷ Kwa à ga nà, iken kə ngəran anà Mbərom nə tə didek awan, kak dō ahay tə slənek bay nà, i man atan zek bay.

¹⁸ Nen aday nà, ni ngəran anà Mbərom anga nə njadək məgala sa ja 'am su kon aya aday na san bay ataya, zal kwanay fok.

¹⁹ Kwa à ga matana dəp nà, à wulen su dō a Yesu ahay inde nə, u zlo à nga sa ja 'am ahay dāra aday dō ahay ta san zle ata anga sə tətakan atan anan way. Wita nà, a zalay sə vəved 'am ahay mbulo kuro (10,000) aday dō ahay ta san bay ata awan.

²⁰ Mərak uno ahay, kə bayiken way ahay kawa kwanay gwaslay ahay bay. Təren adəka nà, dō ma san nga aya awan. Aya əna, pa sa ga huwan nà, təren kawa kwanay gwaslay cacədew aya kutok, anga tinen ta ga huwan itəbay.

²¹ 'Am mə vinde a inde à Deftərə a Mbərom, a wa:

«Mbərom Fetek a ja nà:

“Ni naa jan 'am ù dō a anaya nà, ta 'am su kon aday ta san bay ata awan,
ni jan atan anan tə dundo sə mədurlon ahay.

Əna tə winen ata təkə dukwen, ti ngam sə pəkan sləmay anà 'am uno bay.†”»

²² Matana kutok, aja 'am ta 'am su kon aya aday dōwan a san bay ata nà, a kan anan way anà dō sa daf nga pə Yesu bay ataya awan, bina anà dō a Yesu ahay ite sabay. Aya əna, aman anan 'am a Mbərom anà dō ahay nà, anga dō a Yesu ahay adəka, bina anga dō sa daf nga pə Yesu bay ataya bay.

²³ Natiya, kak kwanay dō a Yesu ahay kə hilen nga, aday fok a kwanay a, kwanay apan ki jen 'am ta 'am su kon aya aday dōwan a san bay ataya nà, dō sa daf nga pə Yesu aday a san awan bay ata kabay dō sə uho kə sak a zlak ayak à wulen a kwanay inde nà, i ja, nga a vawak ikwen, bidaw?

²⁴ Aya əna, kak kwanay a fok ki men anan anan 'am a Mbərom à dō ahay ta 'am su kon aday tə sləne zle ata nà, dō sa daf nga pə Yesu aday a san awan bay ata kabay dō sə uho kə sak a zlak ayak nà, i sləne 'am a Mbərom, aday ata i san pə ines anahan ahay, i yam apan kutok.

²⁵ Way anahan sə bayak mi dər aya à mivəl inde ataya ti kay zek uho kutok. Matanan i dukwen gərmec ù vo anà Mbərom duboz, i həran nga ta sa ja Mbərom inde à wulen a kwanay acəkan!

Way tədə sa ga à man sə ahalay nga su dō a Yesu ahay ata awan

²⁶ Matanan kutok, mərak uno ahay, nà jak ikwen ayak həna nə ma asa anaw? A alay sə ahalay nga a kwanay ahay cəna, dō kərtek i ga ara, dō hinen i tətakan anan way anà dō ahay, dō hinen i dakan anan way ana Mbərom mi dər aya anà dō ahay, dō hinen i ja 'am ta 'am su kon aday a san bay ataya awan, aday dō hinen i man anan 'am ataya anà dō ahay. Aya əna, way a kwanay sa ga ataya nə, gen atan fok nà, anga aday à man zek anà dō a Yesu ahay sa har pə cəved a Mbərom.

²⁷ Pa 'am sa ja 'am ta 'am su kon aday dō ahay ta san bay ataya nà, mbiken anan cəved anà dō ahay cew tà ja, à sa zalay pə dō ahay maakan

* **14:16** Amen a nan sa ja nà: «Ayaw, à tərə matana acəkan!» † **14:21** Ca pə Esaaya 28.11-12.

wa bay. Do ataya nà, tâ ja 'am ataya dukwen, pə məmbire pə məmbire. Aday do sa man anan 'am ataya anà do azar aya dukwen, â ga inde re.

²⁸ Kak dōwan inde sa man anan 'am ataya anà do ahay ibay nà, suwan, à wulen ana do a Yesu ahay nà, do sa ja 'am ataya tâ njahay way a tinen tete. Sumor a nà, tâ ja 'am ataya nà, kuwaya anà nga anahan, aday anà Mbərom cəna coy.

²⁹ Pa 'am ana do sa man 'am a Mbərom anà do ahay nà, do ahay cew, maakan tâ ja, aday do azar aya tâ pak sləmay sə cəcal anan pi zek wa lele, ta ma anan nà, 'am a Mbərom a acəkan daw.

³⁰ Kak dōwan winen apan i jan 'am anà do ahay, aday Mbərom kə dakak anan anan way anà do hinen à wulen a kwanay inde nà, do mama'am ata â mbəsak sa jan 'am anà do ahay, anga aday dōwan a mə slala cew ata â ja 'am a kutok.

³¹ Ayaw, cəved inde anga kwanay a fok sa man anan 'am a Mbərom anà do ahay, əna jen anan nə pə məmbire pə məmbire, anga aday kwanay a fok kə njiden atətak way lele aya awan, aday kə viren anan gədan anà zek ahay.

³² Do aday məgala inde apan sa man anan 'am a Mbərom anà do ahay nà, i mba apan sə lavan nga anà məgala ata re.

³³⁻³⁴ Mbərom aday nà, way ma ga a tə cəved a bay cəna, a zlan à nga itəbay. A gan may nà, njahuko səkəffe à zay inde.

Matanan, à man sə ahalay nga ana do a Yesu ahay inde nà, uwar a kwanay ahay dukwen tâ njahay à səkəffe inde, kawa ana uwar ahay sa ga à wulen su do a Yesu ahay inde kwa aha ataya awan. Tâ ja 'am bay, anga cəved a tinen inde sa ja 'am ibay. Sumor a nà, tâ ma nga a tinen à məndak, kawa ana Deftere a Mbərom sa ja.

³⁵ Kak a nan à uwar a sə cəce awan aday â san anan nà, â cəce pə mbaz anahan wa agay. Anga, do uwar a kə

jak 'am à man sə ahalay nga su do a Yesu ahay nà, wita nə lelibay.

³⁶ Abay kwanay kə jilen nà, 'Am a Mbərom a dazlan ahay nə àga kwanay wa daw? 'Am a Mbərom a a dəzlek ayak nà, àga kwanay dəkdək cəna coy daw?

³⁷ Kak dōwan inde à wulen a kwanay a bayak nà, winen kə njadak məgala sa man anan 'am a Mbərom anà do ahay, kabay kə njadak məgala sə Apasay a Mbərom hinen nà, â san way inde kərtək aday: Way uno a sə vindek ikwen ayak a anan nà, sə duko anan nə Bahay a mənuko awan.

³⁸ Kak dōwan a kə sənək anan matanan bay nà, Mbərom dukwen i san a winen bay re.

³⁹ Natiya awan, mərak uno ahay, rəzlen anan à nga wa sa njad məgala sa man anan 'am a Mbərom anà do ahay. Aday kə gifen anan 'am anà do sa ja 'am ta 'am su kon aday ta san bay ataya bay re.

⁴⁰ Aya əna, gen anan way ahay fok nə tə cəved aya awan, bina tə hoyo-hoyo bay.

15

Yesu Almasihu nà, kə slabakak ahay à məkə wa

¹ Mərak uno ahay, nen apan ni mak ikwen anan ayak à nga inde nà, ləbara mugom a nen sə dakak ikwen anan ata awan. Kwanay dukwen, kə dəfen apan nga, aday kə ngizlen uda saray lele re.

² Ləbara mugom a mbala a kwanay sa daf apan nga ata nà, sa tam kwanay nə winen awan, kak kə bənen anan kawa anuno sə dakak ikwen anan nà, na. Kak matanan bay cəna, adaf nga a kwanay kə tərak way kəriya awan.

³ Way a nen a sə tətakay ahay ata nà, na jak ikwen anan nə winen a re. Way ata nà, nga sa 'am lele a sə zalay azar aya awan. Yesu Almasihu nà, kə məkək anga ines a mənuko ahay. Kawa ana Deftere a Mbərom sa ja nà, a tərə nə matanan acəkan.

⁴ Pə dəba wa nà, ta la anan à mæke, aday pə luvon maakan anahan a nà, Mbərom a slabakay anan ahay à mæke wa. A təra dukwen kawa ana Deftere a Mbərom sa ja apan ata re.

⁵ Pə dəba anahan a wa nà, kà kak anan zek anà Piyer, aday kà kak anan zek anà dō maslan anahan azar aya re.

⁶ Pə dəba wa asa, kà kak anan zek anà dō anahan ahay sə zalay səkat dara à alay kərtek a inde. Alay avan ana dō ataya həna nà, tinen inde tə sifa mba, əna azar aya nə tə məcak.

⁷ Pə dəba wa, kà kak anan zek anà Yakuba, aday anà dō maslan anahan ahay fok re.

⁸ Pə dəba a tinen a wa fok, a ndav anan ta su ko zek i nen ite re. Ata nen nə tərak kawa wan ma may amama pə kiya cuwəe ata awan.

⁹ Ayaw acəkan, nen nə tərak kawa wan gudar a à wulen su dō maslan ahay inde, na slak tədə aday ti ngumo dō maslan a bay, anga nen na gak anan ahay alay tu dō a Yesu ahay tə mindel.

¹⁰ Aya əna, tə winen ata təke nà, həna Mbərom kà gak uno sumor sə təra nen dō maslan a Yesu ata kutok. Sumor anahan su go ata nà, kə tərak way kəriya bay, anga kə varak uno məgala sa ga mer su way lele aya sə zalay dō maslan a azar ataya fok. Tə didek a nà, sa ga mer su way a lele ataya nà, nen bay. Sa ga nà, sumor a Mbərom a su go ata awan.

¹¹ Natiya kutok, kwa â ga nə nen, kwa â ga nə dō azar aya awan, awan inde kə mbədahak ibay. Manay a fok mə wazay a nà, ləbara mugom a mbala ana kwanay sa daf apan nga ata kərtek awan.

Mbərom i slabakay anan ahay dō ahay à mæke wa

¹² Manay nà, ma jak ikwen anan tə didek awan, Mbərom nà, kə slabakak anan ahay Yesu Almasihu à mæke wa. Aka aday, dō a kwanay azar aya ta wa, dō ma mac aya ti slabakay ahay bay ata nà, kəkəma asa anaw?

¹³ Kak abay dō ma mac aya ti slabakay ahay bay kawa ana tinen

a sa ja ata nà, Yesu Almasihu dukwen kə slabakak ahay sabay cukutok daw?

¹⁴ Kak abay Yesu Almasihu kə slabakak ahay sabay ata nà, wita ma ya nga sa ma a manay sə dakay anan 'am a Mbərom asa anaw? Aday dukwen, ata kə dəfen nga nə pa 'am lele mba re daw?

¹⁵ Kak abay dō ma mac aya ti i slabakay ahay à mæke wa bay nà, Mbərom kə slabakak anan ahay Yesu bay re. Ata manay mə gədak mungwalay pə Mbərom ta sa jəka, Mbərom kə slabakak anan ahay Yesu Almasihu à mæke wa bidaw?

¹⁶ Kak dō ma mac aya ti slabakay à mæke wa bay nà, ata Yesu Almasihu kə slabakak ahay à mæke wa bay re ba?

¹⁷ Kak Yesu Almasihu kə slabakak ahay bay, kə dəfen nga həna nə pa maw? Aday Mbərom dukwen kə pəsek ikwen anan ines a kwanay ahay bay re ba?

¹⁸ A nan sa ja kutok nà, dō sa daf nga pə Yesu Almasihu ahay aday tə məcak ata nà, tinen tə lizek pa sə viyviya cukutok daw?

¹⁹ Kak də dəfan ide anà Yesu Almasihu, anga aday â mak uko zek pə anjahay a mənuko həna pə daliyugo a anan dəkdek nà, ata wita nə yimuko zek a nuko, bina da ga i zek wa zal dō ahay fok.

²⁰ Tə didek a nà, Yesu Almasihu kə slabakak ahay à mæke wa acəkan. Winen nà, kə lahak sə slabakay ahay à mæke wa. Aslabakay anahan à mæke wa ata nà, a dakay anan nə, dō a azar aya ti i slabakay ahay ite re.

²¹ Amac a nay pə daliyugo nà, anga dō kərtek. Aday dō ahay ti slabakay ahay à mæke wa dukwen, anga dō kərtek re.

²² Matanan, dō ahay fok ta mac, anga tinen a fok zahav ana Adama. Aday dō ahay fok ti njad sifa, anga Almasihu.

²³ Dō ahay ti slabakay à mæke wa nà, kawa ana Mbərom a sə lavan atan anan zek ata awan: Almasihu kə lahak sə slabakay ahay, aday à luvon

anahan a saa may ata inde nà, do anahan ahay fok ti i slabakay ahay re.

²⁴ Pə dəḃa anahan a wa nà, Yesu i lize anan mēgala sə apasay lelibay aya fok, tə bahay a tinen ahay fok, aday pi zek tə mēgala sə bahay ahay pə daliyugo fok re. Pə dəḃa a sə lize way ataya wa fok nà, daliyugo i ndav, aday Yesu i man anan bahay anahan à alay inde anà Bəbay anahan Mbərom kutok.

²⁵ Kawa sa ja nà, Yesu Almasihu à ga bahay hus pə ana Mbərom saa mbakan anan do manide anahan ahay fok à alay inde.

²⁶ Do manide mēdakwidok a aday Yesu i sa lize anan ata nà, Amac.

²⁷ Deftere a ja matanan, a wa: «Mbərom a mbakan anan way ahay fok à alay inde.*» Kə sənən zle asanaw, kak Deftere kà jak «way ahay fok» ata nà, Mbərom a do sə mbakan alay pə way ahay wa fok ata, winen a nà, uda ibay.

²⁸ Matanan, Yesu kə njadək mēgala sa ga bahay pə way ahay fok nà, winen a dukwen, Bəbay anahan Mbərom i ga apan bahay ite re. Natiya awan, Mbərom i ga bahay kwa pə ma fok tembərəzem kutok.

²⁹ Bayiken pə do ahay aday ta taa ga baptisma anga do ma mac aya ata aday. Ta ga matanan nà, angamaw? Kak abay do ma mac aya ti slabakay ahay sabay ata nà, ta ran mindel i zek pa maw?

³⁰ Aday asa, manay həna dukwen, kak abay do ma mac aya ti slabakay à məkə wa sabay ata nà, ma ga dəcə ndelem ndelem a anan sasidew ata nà, angamaw?

³¹ Sənən apan lele, mərak uno ahay, nen nà, kəla siwa fok amac a daf nen pa 'am wa nə pədan. 'Am uno sa jak ikwen ata nà, diḃek awan, kawa 'am uno sa ja: Nə taslak mível tə kwanay bayak awan, anga kwanay kə jipen tə Bahay a nuko Yesu Almasihu ata awan.

³² Do ahay ta gak alay ti nen bayak a à Efesus. A ga nə kawa ma vad zek

tə zizœk ahay. Aday kak abay na ga matanan anga sa njad zay pə daliyugo a anan nà, ni njad anan magwagway wuraw? Kak abay do sə məkə ahay ti slabakay ahay sabay, ata nà, pərahuko anan azar anà jike sa 'am a inde həna biḃaw? A wa: «ənga puko panan a mənuko, aday suko panan a mənuko, anga luvon sə sidew nà, anà mənuko sabay.†»

³³ Anga nan kutok, dōwan à njak a nga anahan bay. Kuwaya kə njahak pə kərtek a tu do sə huwan ahay cəna, huwan a tinen ata i zəvan.

³⁴ Kə viwen anan nga i zek ahay bay! Kī gen ines bay. Na ca apan nà, do ahay inde à wulen a kwanay ta san Mbərom bay. Na ja matanan aday waray à gak ikwen.

Di i slabakay ahay à məkə wa nà, ti zek wuraw?

³⁵ Hinahibay do inde i cəcə: «Do ahay ti i slabakay ahay à məkə wa nə kəkəməw? Aday ti i slabakay ahay nə ti zek wura asa anaw?»

³⁶ Dōwan kə sak a cəcə matana nà, wita do mindel awan! Da san apan zle, zahav sə way iken sa casl ata, si ki larak anan ayak à məkə inde aday, bina awan inde i hay ahay ibay.

³⁷ Aday zahav sə way iken sa casl anan ata, kwa à ga nə ndaw, kwa à ga nə zahav sa ma sa ma fok cəna, ka casl nà, wan sə way ata awan, bina daslam anahan a bay!

³⁸ Əna Mbərom a har anan daslam a ma ha ata, kawa sa zlan à nga. Wan sə way ahay cara cara ta har dukwen, tə daslam a tinen ahay cara cara re.

³⁹ Way tə sifa aya fok, zek a tinen aya cara cara re. Zek su do zənzen aya awan, winen cara, zek sə gənaw ahay, winen cara, zek sə māvuhom ahay, winen cara, aday zek sə kələf ahay dukwen, winen cara re.

⁴⁰ Way mə ndakay aya à mburom tə way mə ndakay aya pə daliyugo nà, arəḃa a tinen aya nə cara cara.

⁴¹ Adav ana pac nə cara, adav ana kiya dukwen cara, aday adav ana mawuzlawazl ahay ite, cara re. Aday

* 15:27 Ca pə Jabuura 110.1. † 15:32 Ca pə Esaaya 22.13.

kwa mawuzlawazl ataya dukwen, adav a tinen aya ta gad 'am pi zek ahay wa re.

⁴² I tēran anā dō saa slabakay ahay à mēke wa ataya dukwen matana re. Zek su dō, dō ahay sa lak ayak à mēke kawa zahav sē way ata nā, i wuslay à mēke à man ata awan. Əna zek a aday Mbərom saa slabakay anan ahay à mēke wa ata nā, i wuslay itəbay.

⁴³ Zek su dō, dō ahay sa lak ayak à mēke ata nā, way kəriya awan, əna zek a aday Mbərom saa slabakay anan ahay ata nā, winen tē mazlāḅ awan. Zek ma lak ayak à mēke ata nā, winen bəle awan, əna zek su dō saa slabakay ahay ata nā, winen mēgala awan.

⁴⁴ Zek ma lak ayak à mēke ata nā, winen zek sē daliyugo a anan, əna zek su dō saa slabakay ahay à mēke wa ata ite nā, winen zek sē uho saa nay ahay pa 'am ata awan.

Kak zek sē daliyugo a anan inde cukutok ata nā, zek sē uho saa nay ahay ata dukwen, i ga inde re.

⁴⁵ Deftere a Mbərom a wa: «Adama dō mama'am ata nā, winen dō tē sifa awan.‡» Aday kutok, Yesu Almasihu dō sa nay à man a Mbərom wa ata nā, winen dō sē varan sifa anā dō ahay.

⁴⁶ Sē lahay aday nā, zek sē uho saa nay ata bay, əna zek sē daliyugo a anan, aday zek sē uho saa nay ahay ata a nay pə dəḅa wa kutok.

⁴⁷ Adama nā, mē ndakay a tē yugo. A nay à daliyugo a anan wa. Əna Yesu Almasihu kutok nā, winen a nay ahay à man a Mbərom wa.

⁴⁸ Dō sē daliyugo a anan aya nā, zek a tinen kawa zek mbala ana Adama ata awan. Matana re, dō saa njahay pə cakay a Mbərom ahay, zek a tinen i ga kawa zek mbala ana Yesu Almasihu ite re.

⁴⁹ Həna nā, mənuko ḁa ga minje tē Adama, dō mē ndakay a tē yugo ata awan. Aday azanan ḁi i ga minje tē Yesu, dō sa nay ahay à man a Mbərom wa ata awan.

⁵⁰ Mərak uno ahay, na jak ikwen ayak həna: Dō zənzen a nā, i mba apan sa zla à bahay a Mbərom saa nay ata inde ti zek sē daliyugo a anan bay. Zek aday a wuslay ike ata nā, i mba apan sē njahay pə cakay a Mbərom pa sē viyviya bay re.

⁵¹ Pəken sləmay aday, u no sē ḁakak ikwen anan way a Mbərom mi ḁer a inde. Mənuko fok ḁi mac kəzlek bay, əna mənuko fok, zek a mənuko i mbəḁa zek hinen.

⁵² Way ata i tēra nā, ma kərtek kawa ambəcək ide ca. I tēra à alay a mēzləzlilen i ḁakay anan andav ana daliyugo ata awan. Mēzləzlilen ata kə fak zek nā, dō ma mac aya ti slabakay ahay ti zek a aday winen i wuslay itəbay ata awan. Ata mənuko dō tē sifa aya dukwen, Mbərom i mbəḁahak uko anan zek ite re.

⁵³ Ayaw, i tēra matanan, anga zek aday a wuslay ike ata nā, à mbəḁa zek hinen aday winen a wuslay itəbay ata kutok. Matana re, zek aday a mac ike ata nā, à mbəḁa zek hinen aday winen a mac itəbay ata kutok re.

⁵⁴ A alay a aday zek sa mac aday a wuslay ike ata kə tərak zek sa mac bay aday i wuslay itəbay ata kutok nā, ata way a Deftere a Mbərom sa ja apan ata i tēra kutok, a wa:

«Mbərom kə mbasak pə Amac, kə lizek anan pa sē viyviya awan.Š»

⁵⁵ «Iken Amac, mēgala anak a aha kutok anaw?

Iken Amac, mēgala anak a sa vad dō ata, aha kutok anaw?*

⁵⁶ Amac a njad mēgala pə dō ahay nā, anga ines a tinen ahay. Aday mēgala ana ines ite nā, a nay à Tawrita wa.

⁵⁷ Aya əna, ngəruko anan anā Mbərom adəka, anga kə varak uko anan mēgala sē mbasay pə Amac, tē alay a Bahay a mənuko Yesu Almasihu.

⁵⁸ Anga nan kutok, mərak uno ahay, ngizlen saray lele, kə si yen nga bay. Gen anan nga anā mer su way a Mbərom kwa siwa fok, anga kə sənən

‡ 15:45 Ca pə Laataanooji 2.7. § 15:54 Ca pə Esaaya 25.8. * 15:55 Ca pə Hose'a 13.14.

apan zle, ayanga a kwanay i mer su way ana Bahay a mənuko Yesu inde ata nà, i tēra kəriya bay.

16

Acakal way anga sa man zek anà dō a Yesu ahay à Urəsalima

¹ Həna asa, pa 'am sə acakal way anga sa man ayak zek anà dō a Yesu ahay à Urəsalima ata nà, kwanay nà, gen kawa anuno sa jan anà dō a Yesu ahay à Galatiya ata awan.

² Pac sə Zlaba ahay fok cəna, kuwaya à zəba dala kawa anahan sə lavay a zek ata, aday à daf anan cara. Bina, dōwan à sa ba nen ni zlak ayak aday ata saa cakal bay.

³ Na sak a dəzlek ayak nà, ni varan derewel à alay inde anà dō a kwanay a saa walay ataya awan, ni slan atan tē dala ata à Urəsalima.

⁴ Kak na cak apan tēde nen a ta nga uno nà zla nà, mi zla jiga tu dō ataya awan.

Man ana Pol saa zla ataya awan

⁵ Ni zlak ayak àga kwanay nà, tē daliyugo sə Makedoniya, anga u no sa zla tē wulen su doh a tinen ahay saa can atan ayak idē.

⁶ Izəne, ni njahay àga kwanay mənjoek, izəne à alay sa mad fok ni njahay àga kwanay. Aday à alay uno saa slabak àga kwanay wa ata nà, ki i men uno zek tē dala sə cəved.

⁷ Na zlak ayak àga kwanay dukwen, u no saa zla way uno bəse bay. Kà zlak anan à nga anà Mbərom nà, ni njahay tē kwanay zərat lele àga kwanay kutok.

⁸ Əna ni njahay à Efesus tamak hus pə azar uko sə Pentekosta,

⁹ anga Mbərom kà təbak uno cəved sa ga mer su way məduwen a à man a anan. Aday dō manidē ahay inde bayak a re.

¹⁰ Kak Timote kà dəzlek ayak à wulen a kwanay nà, tēmihen anan lele anga aday à zlan à nga sə njahay à mamasl a kwanay, bina a ga mer su way a Mbərom, Bahay a mənuko, nē lele kawa nen awan.

¹¹ Matanan, dōwan à sa kədey anan bay. Men anan zek adəka tē dala sə cəved. Ata aday i mbəsak kwanay tē zay, i dəzley à man uno dukwen lele aday tē zay a re. Bina, manay tē mərak ahay à man a anan, manay apan mi ba anan.

¹² Mərak a mənuko Apolos nà, na gak anan kem aday tē zlak ayak pə kərtek a tē mərak azar aya awan, əna a ngam həna fan bay. Aya əna, azanan pa 'am dukwen, kə njadək cəved a nē, i zlak ayak kutok.

Andav sa 'am ahay

¹³ Ben lele, rəzlen à nga wa sə pərahan azar anà Mbərom nē lele. Kə pəken anan zlawan i zek ahay bay, kə viren anan bəle anà mivēl a kwanay ahay bay.

¹⁴ I mer su way a kwanay sa ga ahay fok cəna, sənen zek ahay.

¹⁵ Mərak uno ahay, kə sənen Siti-fanas tu dō su doh anahan ahay zle fok. Sa lah sə tēma sə pərahan azar anà Yesu pə daliyugo sə Akaya nà, tinen. Tē varak anan nga a tinen anà Mbərom anga aday tē man zek anà dō a Yesu ahay. Matanan, na gak ikwen kem nà,

¹⁶ dəfen anan apan anà zahav su dō matanan ataya awan. Dəfen anan apan anà dō sa ga mer su way tē məgala kawa tinen ataya a re.

¹⁷ Nə taslay mivēl bayak a jiga nà, anga atə Sitifanas tē Fortinatus tatə Akayus ta nak ahay à man uno. Ta nak su mo zek à yime ana kwanay inde.

¹⁸ Tə bənək uno mbac lele kawa ana tinen a sə bənək ikwen anan mbac ata re. Zahav su dō ataya nà, bənen atan à 'am wa nē lele.

¹⁹ Dō a Yesu ahay sə halay nga pə daliyugo sə Aziya kwa aha fok, ta jak ikwen ayak 'am. Atə Akilas tē Pəriskila pi zek tu dō a Yesu sə halay nga àga tinen ataya fok ta jak ikwen ayak 'am lele, anga kwanay a fok kə jipen nē pə sləmay a Bahay a nuko Yesu a kərtek.

²⁰ Do a Yesu ahay à man a anan fok ta jak ikwen ayak 'am. Jen anan 'am ì zek ahay lele re.

²¹ Nen Pol, na jak ikwen ayak 'am. Nə vindek ayak 'am a anan nà, tə alay uno awan.

²² Kak dōwan a nə a pəlay Bahay a mənuko Yesu bay cəna, Mbərom â tahasl anan. *Marana ta*, Bahay a mənuko â nay!

²³ Bahay a mənuko Yesu â gak ikwen sumor anahan.

²⁴ Kwanay a fok, dō sə mivel uno aya awan, anga də japay fok dukwen pə Yesu Almasihu awan.

**Derewel ana Pol sɛ vinden
ayak anà dɔ sɛ
Korintu ahay
mɛ slala cew awan
Adakay way pɛ deftere
a anan**

A derewel a anan inde nà, Pol kà jak 'am sɛ mivɛl ahay bayak awan. Atɛ Pol tɛ egliz sɛ Korintu tɛ slɛnɛ 'am ahay pi zek sabay. Anga nan, Pol a ja 'am sɛ pɛsɛ zek ahay aday sa zlah mɛlmal tɛ tinen. Asa, dɔ sa jɛka tinen dɔ maslan a Yesu ahay ataya tɛ tɛtakan anan way mungwalay aya anà dɔ ahay, aday ta ja nɛ Pol winen dɔ maslan a Yesu bay. Natiya kutok, Pol a dakay anan lɛbara anahan tɛ dɛce anahan sa ga anga winen dɔ maslan a Yesu ata awan.

Nga sa 'am ahay

Pol a ngɛran anà Mbɛrom anga sumor anahan (1.1-11)

Azlah mɛlmal à wulɛn ana atɛ Pol tɛ Korintu ahay (1.12 - 7.16)

Pol a varan mɛgala anà Korintu ahay sɛ cakal way anga dɔ a Yesu ahay à Urɛsalima (8.1 - 9.15)

Pol a ga 'am pi zek wa ta sɛ dakay anan winen dɔ maslan a Yesu didek awan (10.1 - 12.21)

Andav sa 'am ahay (13.1-13)

Pol a jan ayak 'am anà dɔ sɛ Korintu ahay

¹ Sɛ vindek ikwen ayak derewel a anan nà, nen Pol, dɔ a Mbɛrom sɛ walay aday sɛ tɛra anan dɔ maslan a Yesu Almasihu ata awan. Mɛ vindek ayak nà, manay tɛ Timote mɛrak a mɛnuko, anà kwanay dɔ a Yesu ahay à Korintu, aday anà dɔ a Yesu azar aya pɛ daliyugo sɛ Akaya fok re.

² Mbɛrom Bɛbay a mɛnuko tɛ Yesu Almasihu Bahay a mɛnuko tɛ gak ikwen sumor aday tɛ varak ikwen zay.

Mbɛrom a man a mivɛl ù doh anà dɔ sa ga dɛce ahay

³ Ngɛruko anan anà Mbɛrom Bɛbay ana Bahay a mɛnuko Yesu Almasihu,

dɔ sa taa gan sumor anà dɔ ahay aday sa taa man atan anan mivɛl ù doh kwa siwa ata awan.

⁴ A alay a mɛnuko à dɛce inde cɛna, a mak uko anan mivɛl ù doh, anga aday mɛnuko dukwen dɛ man anan mivɛl ù doh anà dɔ sa ga dɛce ahay matanan ite.

⁵ Dɛce a manay sa ga bayak ataya nà, kawa dɛce ana Yesu Almasihu sa ga bayak ataya re. Matanan, Mbɛrom a man umo anan mivɛl ù doh tɛ alay ana Yesu Almasihu bayak a re.

⁶ Əna kwa à ga nɛ manay apan mi ga dɛce dɛp nà, a tɛra anga aday à mak ikwen anan mivɛl ù doh, aday Mbɛrom à tam kwanay. Matana re, Mbɛrom a man umo anan mivɛl ù doh nà, anga aday sa mak ikwen anan mivɛl ù doh a re. Natiya ki mben apan sɛ sɛmen anan anà dɛce ahay à alay a kwanay sa ga dɛce ahay kawa ana manay sa ga dɛce ataya re.

⁷ Ma san zle lele, awan saa fakay kwanay pɛ cɛvɛd a Mbɛrom wa nɛ ibay, anga ma san zle, kɛ jipɛn tɛ manay à dɛce ahay inde, aday Mbɛrom i mak ikwen anan mivɛl ù doh, kawa ananahan sa taa man umo anan mivɛl ù doh ata re.

⁸ Mɛrak ahay, a nan umo nà, sɛnen anan dɛce a manay sa ga pɛ daliyugo sɛ Aziya ataya awan. Ma gak dɛce bayak a kɛ zalak umo mɛgala à nga wa. Ma jak abay sa jɛka mi sa tɛmay wa zay bay.

⁹ Ayaw, manay mɛ lavak anan zek sa mac coy, abay manay mɛ bayak nà, na. Aya əna, a tɛra matanan nà, anga aday mɛ daf nga pɛ Mbɛrom, dɔ sɛ slabakay dɔ ahay à mɛke wa, bina pɛ mɛgala si zek a manay aya ite sabay.

¹⁰ Mbɛrom kɛ tɛmak manay à amac ata wa, aday i tam manay pa 'am re. Ma daf nga nɛ pɛ winen awan, i tam manay azanaka re.

¹¹ Kwanay dukwen, men umo zek tɛ amboh. Ata, dɔ ahay bayak a ti ga amboh anga manay, aday Mbɛrom i mbɛdahan umo apan, i man umo zek. Natiya kutok, dɔ ahay bayak a ti ngɛran à Mbɛrom anga kɛ tɛmahak amboh a tinen anga manay ata awan.

Pol a dakay anan kà zlak à Korintu sabay nà angamaw

¹² Way a sa zlan umo à nga ata nà, hëna: Ma san zle à mível a manay inde nà, azla a manay pa 'am sà dō ahay nà dīdek awan, kawa sa zlan à nga anà Mbərom. Mə zakay a kutok nà, azla a manay pa 'am a kwanay dukwen, winen dīdek a re. Ma njad mägala sa zla matana ata nà, tə asan way su dō zenzen a bay, əna Mbərom sa gan umo sumor sa zla matanan ata awan.

¹³⁻¹⁴ Abay kə sənən bīdaw, way a manay sə vindek ikwen ayak ata nà, awan uda mi dər a ibay asanaw! Ki jingen nə kawa ana manay sə vindek ayak ata way anahan. A ga pumo nà, hus hëna, kə sənən manay nə əngal. Əna ki i sənən manay nə kweceh kutok, aday pə luvon ana Bahay a mənuko Yesu saa may ata nà, mi i zlak ikwen à nga, kawa kwanay dukwen ki i zlen umo à nga ata re.

¹⁵⁻¹⁶ Anga na san way ataya zle kutok, u no abay sa zlak ayak àga kwanay, aday ni i zla à Makedoniya. Ata aday ni may à Makedoniya wa àga kwanay asa. Aday abay ki men uno zek tə dala sə cəved sa zla à Yahudiya. Matanan kutok i təra ni zlak ayak àga kwanay saray cew sa mak ikwen zek. Əna na nay à Makedoniya tə àga kwanay sabay.

¹⁷ Anuno sa jak ikwen ayak matana ata nà, nə bayakak apan lele bīdaw? Ayaw, nə bayakak apan lele, abay ni ga matana way anahan. Bina na ja way kawa dō sə daliyugo ahay bay asanaw? Kak matanan nà, nə japay anan atə ayaw tə a'ay alay kərtek awan.

¹⁸ Əna ni jak ikwen ayak hëna pa 'am a Mbərom, winen dō dīdek awan, à alay a manay sə dakak ikwen anan ləbara mugom ata nà, mə japak anan atə ayaw tə a'ay pə way kərtek a bay.

¹⁹ Manay tə Silas tatə Timote mə dakak ikwen anan nà, ləbara ana Yesu Almasihu Wan a Mbərom awan. Winen a japay anan atə ayaw tə a'ay itəbay. A ja nà, way dīdek a vərre.

²⁰ Anga way a Mbərom sə zlapak uko anan ataya fok nà, ti təra nə anga ayaw ana Yesu Almasihu. Anga winen a kutok, dā taa ja «Amen» anga sə varan mazlaḅ anà Mbərom.

²¹ Asa, Mbərom a tə alay anahan a sə varan umo mägala pə cəved a Yesu Almasihu ata, i varak ikwen mägala re. A walay mənuko,

²² a varak uko anan Apasay anahan kawa vivay sə way sə dakay anan mənuko nà, dō anahan ahay. Aday kə varak uko Apasay ata à mível inde, sə dakay anan dī i njad anan way anahan sə zlapan anan anà dō ahay ataya fok.

²³ Hëna ni jak ikwen ayak nà, na zlak ayak àga kwanay sabay angamaw ata awan. Mbərom awan a san zle, 'am uno sa jak ikwen ata nà, dīdek awan. Kak matana bay nà, suwan nà mac. Na zlak ayak à Korintu bay nà, anga u no sa gak ikwen way saa cəbak ikwen ata bay.

²⁴ A nan sa ja nà, mə lavak ikwen nga pə cəved sə adaf nga a kwanay bay, anga ma san zle, adaf nga a kwanay nà, mə jəra a lele coy. Əna a nan umo nə guko mer su way pə kərtek a tə kwanay, anga aday kə tislén mível.

2

¹ Anga nan, na ja ni zlak ayak àga kwanay nà, aday sa ga way sə cəbak ikwen maza bay.

² Kak na sak a ga way sə cəbak ikwen nà, i cəḅo i nen a re. Ata dōwan saa tuslo anan mível inde sabay, bina way ata i cəbak ikwen anà kwanay a fok.

³ Anga nan, na zlak ayak bay, əna nə vindek ayak à yime uno inde nà, dərəwel a ma caḅ ata awan. Na ga matanan nà, anga aday, na saa zlak ayak, nà tan à nga anà way sə cəḅo àga kwanay bay. Bina, abay saa tuslo anan mível nə kwanay bīdaw? Na san kwanay zle fok. Kak nə taslak mível nà, ki tislén mível re.

⁴ Nə vindek ayak dərəwel ata nà, tə mugo awan, aday tə idé sə ayam awan. Əna nə vindek anan ayak nà,

sə cəbak ikwen bay, əna anga aday kə sənən anan nə pəlay kwanay tə mindel.

Pol a gan may nà, t̃p̃asen anan and dōwan a sa ga inēs ata awan

⁵ Dōwan a kwanay a kà gak way sa caḅ nà, u go i nen Pol bay, əna anà kwanay a fok adəka. Kak nə mbəlek anan bay nà, anà zek məduwen su dō awan.

⁶ Dō ahay bayak a t̃ng̃ərzak apan, aday kà slak matanan, bina kə yimak p̃inēs anahan coy kutok.

⁷ Alay a kà slak həna sə p̃asen anan coy, aday sa man anan mivēl ù doh, bina i ga mugo kə zalak, mbac i i slahan.

⁸ Anga nan, ni cəce pikwen wa nà, ken anan anan asan zek a kwanay sə dakan anan nə kə p̃əlen anan asa.

⁹ Nə vindek ikwen ayak d̃erewēl a hinen inde ata nà, sa ca pikwen wa azan, aday sa san kwanay apan ki d̃əfen anan apan anà 'am uno ahay fok bidaw.

¹⁰ Həna ni jak ikwen ayak, dōwan a kwanay kə p̃asen anan anan ata nà, nen d̃ukwen nə p̃əsek anan. Nen nà, nə p̃əsek anan dōwan ata pa man sə idē ana Almasihu, anga sa mak ikwen zek à kwanay, kak awan inde sə p̃asen anan nà, na.

¹¹ Na gak matanan, anga u no nà, Fakalaw à sa njak mənuko pi zek bay, bina dā san wurwer anahan aya zle asanaw?

Pol a d̃əfan idē anà Titus à wulēn su doh sə T̃əruwas

¹² Kwakwa ata nà, nə slabak sa zla à T̃əruwas saa d̃akay anan ləbara mugom a p̃ə Yesu Almasihu. Nə d̃əzle à man ata kutok nà, na ca apan nə Bahay a mənuko Yesu kə lavak uno anan zek lele ta man ata sə d̃akay anan uda ləbara anahan.

¹³ Əna, nen t̃ə ajalay nga awan, anga na tak anan à nga anà m̃ərak uno Titus bay. Anga nan, nə mbəsak anan dō sə T̃əruwas ahay, na zla way uno à Makedoniya.

Di njad sə mbasay anga Yesu Almasihu

¹⁴ Ngəruko anan à Mbərom. Sa taa lagay mənuko t̃ə ahosom a pa 'am sə ṽəram wa anga ajapay a mənuko t̃ə Yesu Almasihu nà, winen a hwiya. Aday winen a a dakan anan zek anà dō ahay kwa aha nə t̃ə mənuko. Mənuko nà, kawa amar sə wurde ma pak awan.

¹⁵ Amar sə wurde ata nà, winen Almasihu à mivēl a mənuko inde, ma pak a sə dakan anan mazlaḅ a Mbərom anà dō saa tam ahay, aday anà dō saa lize ahay ite.

¹⁶ Matanan kutok, anà dō saa tam ataya nà, mənuko kawa arəbas sə way sa var sifa, aday anà dō saa lize ahay ite nà, mənuko kawa arəbas sə way sa var amac. Kak matanan cuku-tok nà, waya saa sla pi mer su way ata anaw?

¹⁷ Bina dō ahay bayak a tinen apan ti d̃akay anan 'am a Mbərom nà, kawa way sə masa. Manay nə ma ga matanan itəbay. Manay apan mi d̃akay anan 'am anahan nà, mə d̃akay anan t̃ə mivēl k̃ərtēk awan, anga manay mə japay a t̃ə Yesu Almasihu, aday sa slan manay pi mer su way ata nà, zek a Mbərom awan.

3

Aban 'am wiya awan

¹ A nan sa ja nà, manay apan mi həran nga i zek maza pa 'am a kwanay bidaw? Ma gak anan may anà d̃erewēl sə d̃akak ikwen anan manay mayanaw bay. Aday mə c̃əcihek pikwen wa d̃erewēl sa zla anan à alay inde à man a àga kwanay wa bay re. Dō maza aya ta gak anan may matanan, əna manay nà, kawa tinen itəbay.

² Kwanay a nà, d̃erewēl a mə vinde awan anga manay a bay aday d̃aw? Winen mə vinde a p̃ə mivēl a manay, aday dō ahay fok ti san anan, ti jinge anan ata awan.

³ Way mi d̃er a bay, kwanay nà, kawa d̃erewēl ana Almasihu sə vinde aday sa slan t̃ə alay a manay ata awan. Winen mə vinde a nà, t̃ə alay su dō zənzen a bay, əna mə vinde a t̃ə Apasay a Mbərom, bahay sə sifa.

Winen mə vinde a dukwen pu kon bay, əna winen mə vinde a pə mível su dō zənzen aya awan.

⁴ Ma san anan matanan nà, anga Yesu Almasihu kə dakak umo anan pa 'am a Mbərom.

⁵ Ma san zle lele, manay a ta nga a manay a nà, mi sləken anà mer su way ata tə məgala a manay bay. Mbərom a tə alay anahan a sə varan umo məgala sa ga anan.

⁶ A varan umo məgala nà, sə dakay anan ləbara mugom awan. Ləbara mugom a ata nà, aʔan 'am a wiya ata awan. Winen a ga minje tə aʔan 'am kwakwa ata sabay. Də bənan à 'am wa nà, anà Apasay Cəncan awan, bina anà 'am mə vinde avinde sabay. Way mə vinde avinde kwakwa ata nà, a lagay dō ahay nə saa mac. Əna Apasay Cəncan a ite nà, a varan à dō ahay adəka nà, sifa sa ndav kula bay ata awan.

⁷ Kwakwa ata nà, Mbərom a vinde 'am anahan pu kon, aday dō ahay tə canak anan anà mazlaʔ anahan awan, anga winen a kə dəvak anan jiyjay sə mazlaʔ anahan pi jəer a Musa. Kwa abay à ga nà, jiyjay ata i njahay bayak a bay, Isəra'ila ahay ta mbak apan sə zəzor anan jəer a Musa bay, anga a dav ike kə zalak.* Kak aʔan 'am kwakwa ata sə lagay a dō ahay à amac inde ata kə dəvak kətanən nà,

⁸ aʔan 'am wiya həna ata, winen mer su way ana Apasay Cəncan awan ata nà, i dav i zalay way ata sabay adəka kutok a daw?

⁹ Aʔan 'am kwakwa ata nà, a varan cəved anà Mbərom sa ban dō ahay tə sariya. Kak way sə gəbak uko ahay sariya ata kə mbak apan sa ka anan mazlaʔ a Mbərom nà, aʔan 'am a wiya sə təra mənuko dō didek aya pa 'am a Mbərom ata i ka anan mazlaʔ a Mbərom sə zalay way ata sabay kutok daw?

¹⁰ Matanan, way a sa ka anan mazlaʔ a Mbərom kwakwa ata nà, a ga kawa winen həna tə mazlaʔ ata sabay, anga aʔan 'am wiya ata a ka

anan mazlaʔ a Mbərom nà, kə zalak pə kwakwa ata wa mbəlek.

¹¹ Mbərom a ʔan 'am kwakwa ata nà, kwa a njahay nə mənjoek ca, kə kak anan mazlaʔ anahan tə winen awan. Matanan kutok, aʔan 'am wiya a sə njahay sə coy a anan nà, i zalay anan winen məduwer ata tə mazlaʔ re.

¹² Awan inde mi dər a à 'am a manay inde ibay, anga manay a mə dəfan ide nà, anà way ataya awan.

¹³ Musa a kərat way pə ide kwakwa ata nà, anga, kwa à ga nà, mazlaʔ ata i njahay bayak a bay dəp nà, a nan Isəra'ila ahay tə canan anà mazlaʔ a Mbərom pə ide anahan ata bay. Əna mənuko dī ga kawa Musa sa ga ata itəbay.

¹⁴ Kwakwa ata dukwen, Isəra'ila ahay tə sənək ahay way bay. Həna zahav a tinen ahay dukwen, awan inde sə gafan atan 'am sa san way re. Tinen apan ti jinge Deftere a Musa nà, tə sləne bay, kawa zana inde a takan ide à asan way a tinen. Sa mba apan sə kurat anan awan a mə takan a i ide anà asan way a tinen ata nà, si Yesu Almasihu a kərtek.

¹⁵ Matanan, həna biten dukwen, tinen apan ti jinge Deftere a Musa nà, tə sləne bay, kawa zana inde hwiya sə takan ide anà asan way a tinen.

¹⁶ A alay a dōwan a kə mbədahak 'am pə Bahay a nuko Yesu cəna, i kurat anan zana sə takan ide u dō ata awan.†

¹⁷ Bahay a nuko Yesu nà, Apasay anahan inde, aday à man ana Apasay anahan winen apan i ga mer su way anahan ata nà, Deftere a Musa a lavan nga anà dō ahay sabay.

¹⁸ Matanan, mənuko dō sa daf nga pə Yesu ahay fok, dī kərat zana pə ide sabay. Də canan anà mazlaʔ a Mbərom, aday mazlaʔ anahan winen apan i təra mənuko kawa winen awan. Mazlaʔ a mənuko dukwen, i zəga pa 'am pa 'am. Wita dukwen, mer su way ana Apasay ana Bahay Mbərom.

* 3:7 Ca pə Gurtaaki 34.29-35. † 3:16 Ca pə Gurtaaki 34.34.

4

Mənuko do bale aya di ka anan mazlaḅ a Mbərom

¹ Mbərom kà gak umo sumor sə walay manay pi mer su way a anan. Anga nan, manay mə məcan alay sabay.

² Manay mə gucek way ma ga waray aya i ide zənzen inde ataya awan. Ma ga mer su way a manay nà, à wurwer inde bay, aday mə kadan nga anà 'am a Mbərom à bərgaslay inde bay re. Adəka mə dakay a didek nà, ngəlarak pa 'am a Mbərom, aday kuwaya à san 'am a manay nə didek awan.

³ Do azar aya ta san ləbara mugom a manay sə dakan atan anan ata bay. Atəra kawa zana mə takan atan a i ide inde. Kwa abay à ga nə matanan, a tərən anà do saa lize ahay vərre.

⁴ Tinen nà, ta san ləbara mugom ata bay, anga bahay sə daliyugo a anan kə hurfok atan anan abayak nga a tinen, aday tã daf nga pə ləbara ata bay. A nan nə tã canan anà jiyjay sə davan atan ata bay, bina jiyjay ata a nay nà, à 'am sə ləbara mugom a wa, ləbara sə dakay anan mazlaḅ a Yesu Almasihu, dowan a winen nə mezeze a Mbərom ata awan.

⁵ Manay apan mi dakay anan ləbara mugom a nà, mə dakay anan nə zek a manay a itəbay, əna mə dakay anan nà, Yesu Almasihu winen Bahay sə way ahay fok. Manay nə do si mer su way a kwanay ahay anga Yesu Almasihu.

⁶ A alay a Mbərom sə ndakay daliyugo ata nà, a ja, a wa: «Jiyjay à dav i ide zənzen inde!*» Aday sa dav anan jiyjay à mivél a manay inde nà, winen a re. Jiyjay ata a dakak uko anan nà, mazlaḅ a Mbərom sa dav pi jœer ana Almasihu wa ata awan. Mə dakan anan ləbara mugom ata anà do ahay nà, anga na awan.

⁷ Manay nə bale aya kawa səngəle sə dudó ahay, əna way a lele ata inde à manay inde. Mbərom a ga matanan nà, anga aday do ahay tã san mēgala

sə ləbara mugom ata a nay à winen wa, bina à manay wa bay.

⁸ Do ahay tinen apan ti ngədec manay, əna tə ganak manay bay. Mə dawarak, əna mə məcak anan alay à jugom wa bay.

⁹ Do ahay tinen apan ti ga alay tə manay, əna Mbərom kə mbəsakak manay à alay wa bay. Do ahay tinen apan ti zlamba manay, əna mə məcak fan bay.

¹⁰ Manay apan mi sa lirew, kawa dəcə sə amac a Yesu Almasihu winen i zek a manay inde, anga aday do ahay tã canan tə manay nə Yesu winen tə sifa awan.

¹¹ A alay a manay tə sifa aya pə daliyugo a anan mba nà, do ahay ti pəlay sa vad manay anga Yesu. Məgala a manay winen apan i ndav, əna wita dukwen a kay uho nà, sifa a Yesu Almasihu winen à manay inde.

¹² Natiya, manay apan mi mac pə cəved sə dakay anan ləbara a Yesu, aday kwanay ite, kwanay apan ki njiden sifa anga mer su way a manay kutok.

¹³ Deftere a Mbərom a ja nà: «Nə dəfak apan nga, anga nan na jak 'am.†» Apasay a manay a nə kərtek tə ana dowan a sə vinde 'am ata awan. Manay dukwen, mə dəfak apan nga matana re. Anga nan, mi pərahan azar sə dakay anan 'am a Mbərom.

¹⁴ Bina ma san zle, Mbərom kə slabakak anan ahay Bahay a nuko Yesu à məke wa, aday i naa slabakay ahay manay saa japay tatə Yesu a re. I tavay mənuko fok pə kərtek a pa 'am anahan.

¹⁵ Mbərom a varan umo mer su way ata nà, anga kwanay, aday do ahay bayak a tã njad anan sumor anahan sa gan atan ata awan. Natiya, i zəga anan do ahay sə ngəran aday sə həran nga re kutok.

Pol kə məcak anan alay à jugom wa bay

¹⁶ Anga nan, mənuko dā mac anan alay à jugom wa bay. Kwa à ga nə zek a mənuko winen apan i ga məduwer,

* 4:6 Ca pə Laataanooji 1.3. † 4:13 Ca pə Jabuura 116.10.

sifa a mənuko nà, winen apan i zəga sa mbəda pac pac re.

¹⁷ U no sa ja həna nà, dəce a mənuko i sa ndav pa pac a mənuko saa zla à mazlaḥ a Mbərom inde, aday dəce ataya ti lavay a zek tə mənuko saa njad mazlaḥ ata awan. Mazlaḥ ata nà, məduwen awan, aday i ga inde nə sə coy. Da sak a bayak pə mazlaḥ ata cəna, dəce a mənuko ahay tə tərak kawa way cədeu aya awan.

¹⁸ Natiya, də dəfan ide həna nà, anà way aday də canan fan bay ataya awan, bina pə way aday də canan zle coy ataya bay. Anga way aday də canan zle coy ataya nə ta ga inde sə coy itəbay, əna way aya aday də canan bay ataya nà, ti ga inde sə coy.

5

¹ Da san zle, zek a mənuko həna ata i ga inde nə sə coy bay, winen kawa jawjawa a walay zek ata awan. Aday Mbərom kə walak anan jawjawa a mənuko həna ata nà, i naa varak uko uda doh lele a à mburom. Doh ata nà, ma han a tə alay su dō zenzen a bay, aday i ga inde nə sə coy.

² Hus həna mənuko apan dī rac slan, anga Mbərom kə mbakak uko anan doh a wiya ata fan bay, aday a nak uko nà, à varak uko anan doh a wiya ataya kutok. Bina sa zlak uko à nga tə mindel nə winen.

³ A alay a Mbərom kə pəkak puko zek wiya ata nà, dī ga inde ti zek ata nə sə coy. Ata kula apasay a mənuko i bar awan mənəna zek sabay.

⁴ Həna mənuko ti zek a kawa jawjawa ata mba nà, dī ga dəce, dī rac slan hwiya. Di ga matanan, anga dī ba nə luvon aday Mbərom i culok puko wa zek a mənuko a anan bay. A'ay, dī ba nà, luvon aday Mbərom i pak puko zek a mənuko wiya ata awan. Ata sifa si zek a wiya ata i lize anan winen məduwer ata kutok.

⁵ Sə lavay a zek tə mənuko anga sa njad zek wiya ata nà, zek a Mbərom awan. Kə varak uko Apasay anahan sə dəkak uko anan nà, dī i njad a way ataya pa 'am.

⁶ Natiya, də dəfak nga lele pə way saa tərā ataya awan, aday dā san zle, pə daliyugo həna nà, mənuko dərən tə Bahay a mənuko.

⁷ Bina də canak anan həna fan daw? Əna də njahay matanan anga də dəfak apan nga.

⁸ Ayaw, mənuko də dəfak nga lele pə way a saa tərā ataya awan. Anga nan, ma ca apan nə lele saa njahay tə Bahay a mənuko awan, bina sə njahay ti zek sə daliyugo a anan bay.

⁹ Kwa à ga nə mənuko pə daliyugo mba, kwa à ga nə dā zlak azanan àga winen a coy, a nak uko nà, sa ga nə way sa zlan à nga anà Bahay a mənuko vərre ata awan.

¹⁰ Anga mənuko fok dī zla saa tavay pa 'am ana Almasihu, anga saa gak uko sariya. I hamak uko magwagway si mer su way a mənuko ma ga aya həna pə daliyugo ataya awan. Kak dā gak mer su way lele aya nà, dī təma magwagway lele aya re, aday kak dā gak mer su way lelibay aya ite nà, dī sləḡa anan ile a mənuko a sə tukosl lelibay ata awan.

Mbərom a nan sa zlah anan məmal a tinen tə dō ahay

¹¹ Natiya, manay ma san sə jəjaran anà Bahay a nuko lele. Anga nan, mi təkər sə dəkən anan anà dō ahay nà, 'am a manay sa ja ataya tinen dīdek aya awan. Mbərom a san ajalay nga a manay zle. A ga upo nà, à mivəl a kwanay inde dūkwen, kə sənən nen zle re.

¹² A nan sa ja nà, manay apan mi həran nga i zek maza pa 'am a kwanay kutok daw? Matana bay! A nan umo sə dəkak ikwen anan nà, cəved a kwanay saa ga ti zek anga manay. Matanan ki sənən sə mbədihən anan apan anà dō sa ga ti zek tə way sa ca apan ta sə uho vərre ataya, bina tə way sə tərā à mivəl inde bay ataya awan.

¹³ Kak à alay azar a dō ahay ti ca pumo kawa manay mə vaway nga aya nà, wita anga Mbərom. Aday à alay a hinen ahay dūkwen ti ca pumo

manay mə vaway nga aya bay nà, wita anga kwanay ite.

¹⁴ Mi ga matanan nà, anga asan zek ana Almasihu a gan umo bəlaray. Ma san zle, winen kə məcak anga do ahay fok, aday mənuko fok də məcak tə winen kutok.

¹⁵ Aday ma san zle re, a mac anga do ahay fok nà, anga aday do sə pərahan azar ahay t̄ njahay kawa sa zlan à nga kutok, bina kawa sa zlan atan à nga a tinen sabay. Anga Yesu a mac anga tinen, aday a slabakay ahay à məke wa anga tinen a re.

¹⁶ Natiya həna dī ca pə do ahay kawa ana do zənzen a sa ca patan ata sabay. Kwakwa ata nà, abay ā ga nà, də cay ahay pə Yesu Almasihu matanan, həna dī ga matanan sabay.

¹⁷ Anga dōwan a kə japak t̄ Yesu Almasihu cəna, kə t̄rak do wiya awan. Anjahay anahan kwakwa ata inde sabay. Kə t̄rak winen do wiya awan.

¹⁸ Sa ga way ata fok nà, zek a Mbərom awan. A slənay ahay Yesu Almasihu saa zlah anan məlmal anahan t̄ mənuko, aday kə varak umo mer su way sa jan anà do ahay nə kə zlahak anan məlmal anahan t̄ tinen.

¹⁹ Way a manay sa ja nà, Mbərom a ga mer su way t̄ alay a Almasihu sa zlah anan məlmal anahan t̄ do ahay fok. Anga nan kutok, a baslan atan anan ines anà do ahay sabay. A varan umo mer su way sa jan anà do ahay, Mbərom kə zlahak anan məlmal anahan t̄ tinen.

²⁰ Mə təmahak anan mer su way ata awan. Həna nà, manay do sa ja 'am anga Yesu Almasihu kutok. Mbərom i ngaman anà do ahay nə t̄ alay a manay kutok. Anga nan, ma jan anà do ahay t̄ sləmay a Yesu Almasihu, ma wa: «Zlihen anan məlmal a kwanay t̄ Mbərom.»

²¹ Almasihu nà, kə gak ines sə awan itəbay. Əna, Mbərom a tavakan anan ines a mənuko fok pa nga anahan anga mənuko kutok. A ga matanan, anga aday d̄ t̄ra do d̄dek aya pa 'am

a Mbərom, anga mənuko mə japay aya t̄ Almasihu.

6

¹ Manay ma ga mer su way a manay nə pə k̄rtek a t̄ Mbərom. Anga nan, kwanay dukwen, ma jak ikwen, r̄zlen anan à nga wa anga aday sumor a Mbərom sa gak ikwen ata ā sa t̄ra awan k̄riya bay.

² Mbərom a ja nà:

«Alay a kə slak sa ga sumor nà, nə təmahak amboh anak.
Alay a kə slak sa tam do dukwen, na mak anak zek.*»

³ A nan umo sa ga awan sə zluwe anan do ahay pə cəved a Mbərom wa bay fok, anga a nan umo dōwan ā gədan umo azar pi mer su way a manay bay.

⁴ Adəka bay, pə way a manay sa ga ahay fok cəna, mə dakan anan anà do ahay nà, manay nə do si mer su way a Mbərom ahay. A ga nə d̄ce inde, ā ga manay apan mi sa lirew, ā ga nə do ahay tinen apan ti pak pumo zlawan, mə səmen anà way ataya matanan fok.

⁵ T̄ ndaḡak manay, t̄ d̄fak manay à dangay, do ahay fok t̄ v̄zek pumo. Mer su way kə dak umo 'am, alay azar a mə njəkak ahan bay, ma pak awan bay re.

⁶ Anjahay a manay nə cəncan awan, ma san d̄dem zle, ma gak munapanaw, manay do səkəffe aya awan. Apasay Cəncan a winen inde t̄ manay, mə pəlay do ahay t̄ miv̄el k̄rtek awan.

⁷ Ma jan anà do ahay nà, d̄dek a Mbərom. Sə varan umo məgala dukwen, winen awan. Məgala ata a kay anan uho nà, manay do si mer su way a Mbərom ahay. Azla a manay a d̄dek ata nà, a t̄ran umo way sə alay sa vad a zek tu do manide ahay, aday way sə alay sə tavan anà do manide ataya re.

⁸ Do azar aya tinen apan ti həran umo anan nga, azar aya ite, tinen apan ti gədan umo azar. Do azar

* 6:2 Ca pə Esaaya 49.8.

aya ti ngəran umo, dō hinen ahay ti gənanahan umo re. Ta ca pumo nà, kawa dō sə mungwalay ahay, aday manay apan mi jan atan nə didek a vərre.

⁹ Ta ca pumo nà, kawa ta san manay bay, aday cəkəbay kuwaya a san manay zle. Tə bayak nə mi mac coy bəse, əna həna manay tə sifa aya awan. Tinen apan ti san umo lirew, əna tə vədak manay bay.

¹⁰ Kwa abay â ga nə manay mi ga mugo nà, ma ma nga sə taslay mivel hwiya. Manay kawa dō mətawak aya awan, aday dō ahay bayak a tinen apan ti njad zlıle pə cakay a Mbərom à alay a manay wa. Manay kawa way a manay ibay, aday cəkəbay way ahay fok nə ana manay bugol.

¹¹ Kwanay Korintu ahay, à 'am uno inde sa jak ikwen ata nà, nə dərək pikwen wa awan bay, aday mivel a manay mə təba aya lele anga kwanay re.

¹² Mivel a manay mə tacay aya anga kwanay bay, əna kwanay sə tacay anan mivel a kwanay anga manay adəka.

¹³ Nen apan ni jak ikwen 'am kawa kwanay gwaslay uno ahay. Himen umo anan asan zek a manay sa gak ikwen ata awan. Pəlen manay kawa ana manay sə pəlay kwanay ata awan, aday kə tıcen umo anan mivel a kwanay bay adəka.

Kə jipen tə way mənjadak a bay

¹⁴ Kə jipen tə dōwan aya aday tə dəfak nga pə Yesu bay ataya bay. Abay ma sə zlangar anan atə didek tə sədøk anaw? Atə jıyjay tə ıde zənzen ti japay nə kəkəməw?

¹⁵ Atə Almasihu tə Fakalaw a aday nà, 'am a zlan atan pi zek daw? Ma a zaran atan ənaw pi zek anà atə dō sa dəf nga pə Yesu tu dō sa dəf apan nga itəbay ata anaw?

¹⁶ Way sə pəra ahay ti njad man ù doh sə mazla6 a Mbərom kələdaw?

Mivel a mənuko aday nà, doh sə mazla6 a Mbərom, winen bahay sə sifa. Bina Mbərom a ja:

«Ni njahay tə tinen, ni ga inde à wulen a tinen.

Ni tərən atan Mbərom a tinen, aday ti tərə dō uno ahay.†»

¹⁷ Anga nan kutok, Deftere a Mbərom a wa:

«Mbərom Fetek a ja nà:

“Hayak ikwen ahay à wulen a tinen wa, gəzlen nga tə tinen, kə jipen tə way ma ga mənjadak aya bay.

Ata ni təma kwanay kutok.‡»

¹⁸ Dō maja'am a Mbərom a wa:

«“Ni tərək ikwen Bəbay, aday ki tərən wan uno ahay tə dənə uno ahay.”

Mbərom Ba Məgala a ja nà, na.§»

7

¹ Car uno ahay, way a Mbərom sə zlapay anan a anaya fok nà, anà mənuko. Anga nan, banuko anan way mənjadak aya fok à mivel a mənuko wa, banuko anan apasay a mənuko ahay re. Ata dı njahay cəncan aya pa 'am a Mbərom, dı dəfan apan lele.

Atə Pol tə Korintu ahay tə zlahak anan məlmal a tinen

² Təben umo anan mivel a kwanay. Ma gak anan sədøk anà dōwan əga kwanay bay, mə zluwek dōwan à cəved wa bay, mə njəkak anan uda anà dōwan əga kwanay bay.

³ Na ja matanan ata dükwen, əna u no sa mak ikwen anan mungok bay. Bina na jak ikwen anan coy, mə təbak ikwen anan mivel a manay lele. A ga nə dı njahay tə sifa aya awan, â ga nə dı mac, mənuko mə japay aya coy.

⁴ Ni mba apan sa jak ikwen ayak 'am mənəna awan su go hiyem hiyem, anga na san kwanay zle. Nen ni taslay mivel anga kwanay. A dəce a manay ahay inde fok dükwen, kə bənen uno mbac, nen mə taslay mivel a lənlən.

† 6:16 Ca pə Farillaaji Lewin'ko'en 26.12; Ejekiyel 37.27. ‡ 6:17 Ca pə Esaaya 52.11. § 6:18 Ca pə 2 Samuyila 7.14; Esaaya 43.6; Yeremiya 31.9.

⁵ Aya əna, ə alay a manay sə dəzle pə daliyugo sə Makedoniya ata nə, mə njadak sa man uda bay. Adəka bay, mə njadak dəce ahay cara cara bayak awan. Do ahay tə jugurak pumo wa 'am, aday ə mivél a manay inde dukwen mə njadak ajəjar re.

⁶ Əna Mbərom, do sə bənan mbac anə do mbac kə slahak atan ataya nə, kə bənak umo anan mbac, ta sə dəzley anan Titus ə man a manay.

⁷ Sə bənan umo mbac nə, adəzle a Titus dəkdek bay, əna ana kwanay sə bənan mbac ata awan. A jan umo nə, ki gen anan may sə cuno maza tə mindel. Kə dakak umo anan way a sə cəbak ikwen ata re, aday kə dakak umo anan kə rəzlen anan ə nga wa sə tavan anə do manide uno ahay. Nə sləne cəna, ataslay mivél uno a zəga apan kutok.

⁸ Derewel uno sə vindek ikwen ayak ata nə, kwa ə ga nə kə slahak ikwen mbac dəp nə, a cəbo bay. A cəbo bay ata nə, anga na san zle, tə derewel uno ata nə, mbac i slahay pikwen wa alay a mənjoek ca. Tə didek a nə, kə cəbak uno mənjoek,

⁹ əna həna nen tə ataslay mivél awan, anga nə vindek ikwen ayak cukutok. Nə taslay mivél nə, anga nə vindek ikwen ayak derewel sə slahay pikwen wa mbac ata bay. Nə taslay mivél adəka nə, anga derewel uno kə mbədəhak ikwen anan mivél, aday kə yimen pə ines a kwanay ahay. Mbac a sə slahak ikwen ata nə, a zlan ə nga ə Mbərom awan, anga a nan kə yimen pə ines a kwanay. Kak matanan, ma gak anan ines anə dōwan ə derewel a manay inde bay.

¹⁰ Kak mbac a slahay pə dōwan a wa kawa sa zlan ə nga ə Mbərom nə, a mbədəhan anan mivél, i yam pə ines anahan, aday Mbərom i tam anan i ines anahan wa. Way ata nə, a cəban ə dōwan bay. Əna kak dōwan a, mbac a slahan kawa do sə daliyugo ahay nə, wita nə, a mac do.

¹¹ Mbac a sə slahay pikwen ata nə, kə zlak anan ə nga ə Mbərom. Aday həna cen apan, sə tərə tə kwanay nə

maw? Kə viren anan nga a kwanay sə mbədəhan alay anə 'am ata awan. A nak ikwen sə dakay anan a nak ikwen ines bay, aday alay sa 'am a kwanay uda ibay. Ki gen mivél pi zek a kwanay anga 'am ata awan, zlawan kə gak ikwen pə way a saa tərə pikwen pa 'am ata awan. A nak ikwen sə cinen uno maza awan. Aday a nak ikwen sa ga way sa zlan ə nga ə Mbərom ata awan, aday sə kəta anan do sa ga ines ata kutok. Natiya kə dīken anan tə way ataya fok nə, abay 'am a kwanay uda ibay.

¹² Natiya derewel a nen sə vindek ikwen ayak ata nə, nə vindek ikwen ayak nə, anga dōwan a sa ga ines ata dəkdek bay, anga dōwan a tinen sa gan ines ata dəkdek bay re, əna nə vindek ikwen ayak aday kə sənən anan pa 'am a Mbərom, kwanay a fok kə pəlen manay tə mivél kərtek awan.

¹³ Anga nan, həna way ata kə varak umo məgala anə manay a fok.

Ayaw, mə njadak məgala, əna tə way ata dəkdek bay. Kwanay a fok kə bənen anan mbac anə Titus. Anga nan, Titus kə taslak mivél bayak awan, aday mə njadak ataslay mivél, anga ataslay mivél anahan ata re.

¹⁴ Nen nə varak ikwen zlangar bayak a pa 'am anahan, aday kə pəken uno waray i ide bay. Way a manay sa jak ikwen fok, tinen didek aya awan. Matanan, ana manay sə varak ikwen zlangar pa 'am a Titus ata dukwen, kə tərək didek a re.

¹⁵ A dəzlek ayak əga kwanay nə, kə təmihen anan lele, kə dəfen anan apan tə ajəjar a kosl kosl jiga awan. Winen apan i bayak pə way ata nə, a zəgahan anan asan zek sə pəlay kwanay.

¹⁶ Nen mə taslay mivél a kutok, anga ni mba apan sa daf pikwen nga həna pə way ahay fok.

8

Acakal way anga do a Yesu ahay ə Urəsalima

¹ Mərak uno ahay, u no sənən pə sumor a Mbərom sa gan anə dō a Yesu ahay pə daliyugo sə Makedoniya.

² A mamasl sə dəce məduwen a inde, tinen mətawak aya awan, əna tinen mə taslay mivəl aya hwiya. Aday ataslay mivəl a tinen tə mətawak a tinen ata kə varak atan məgala sə cakal dala bayak a anga mer su way a Mbərom à Urəsəlima.

³ Na san zle, tə varak bayak a kawa ana tinen sa mba apan, aday hus sə zalay pə way a tinen sa mba apan wa. Dowan kə jak atan cakilen way bay,

⁴ əna ta gak umo kem sə cəce pumo wa cəved sə japay uda alay a tinen sa man zek anə dō a Yesu ahay à man ata awan.

⁵ Way a tinen a sa ga ata nà, kə zalak pə way a manay sə bayak apan ata wa, anga mama'am awan, tə varak nga a tinen anə Bahay Yesu, aday mə slala cew a anə manay kutok re, kawa sa zlan à nga à Mbərom.

⁶ Anga nan kutok, ma jan anə Titus, dō sə dazlan anan acakal way ata, à mak ayak əga kwanay, sa ndav a wa mer su way sə sumor a Mbərom sə varak ikwen ata awan.

⁷ Mbərom kə zalak ikwen anan sumor anahan tə cəved ahay cara cara bayak awan. Kə dəfen nga pə Almasihu lele, kə dīken anan ləbara mugom a lele, kə sənən dīdek a Mbərom zle, kə viren anan nga a kwanay fok anə Mbərom, aday kə pəlen dō ahay dukwen lele kawa ana kwanay sə tətək pə manay wa ata re. Anga nan kutok, zilen anan sa ga sumor ta sa var dala ata bayak a re.

⁸ Na ja matana ata nà, u no sa gak ikwen bəlaray sa var way ata daw? A'ay, u no sa jak ikwen pu dō sə pəlay sə cakal dala ataya awan, anga u no sa san kə pəlen dō azar aya nə kəkəməw.

⁹ Kə sənən sumor a Bahay a mənuko Yesu Almasihu sa ga ata zle. Winen nà, way ahay fok à alay anahan inde. Əna, anga kwanay nà, a təra nga anahan mətawak awan, anga aday, tə mətawak anahan ata, kwanay kə

njiden anan way ahay fok à alay inde kutok.

¹⁰ Həna ni jak ikwen nà, cəved uno sa gan may aday lele anga kwanay ata awan. Kə gak həna ava daz nà, kwanay a kə lihen apan sə cakal way ata kawa ana kwanay sa lah sə bayak apan kurre ata re.

¹¹ Həna nà, ndəven a wa sa var way kawa ana Mbərom sə varak ikwen ata kutok. A alay a kwanay sə bayak apan nà, ki gen anan may sə cakal tə mindel. Matanan, həna dukwen, cakilen anan tə mindel, hus a sa ndav a wa kutok.

¹² Anga, kak kə viren way anga Mbərom tə mivəl kərtek a kawa a kwanay sa mba apan nà, i təma anan, bina a cəce puko wa way aday inde puko ibay ata bay.

¹³ Kə sa bayiken sa jəka, u no sə təra kwanay mətawak aya, aday dō azar aya tē təra dō tə zlıle aya anga kwanay bay. A'ay, u no nà, kə liven.

¹⁴ Həna nà, way sə zalak ikwen à alay inde ata nà, i man zek anə dōwan aya way a kəcan atan à alay inde ataya awan. Natiya, pac i inde way kə kəcak ikwen à alay inde ite nà, ata tinen ti mak ikwen zek tə way a tinen sə zalan atan à alay inde ata awan. Ata ki liven kutok.

¹⁵ Kawa ana Deftere a Mbərom sa ja, a wa:

«Dō sə dagay way bayak ata awan, kə zalak anan bay.

Aday dō sə dagay mənjoek ata awan, kə kəcak anan bay re.*»

Titus tu dō azar aya ti zla à Korintu

¹⁶ A nan à Titus sa mak ikwen zek bayak a, kawa manay a re. Mə ngəran à Mbərom, anga sa daf abayak nga ata à mivəl a Titus inde ata nà, winen awan.

¹⁷ Titus kə təmahak sa mak ayak əga kwanay, kawa ana manay sə cəce panan ata awan. Əna, anga ana manay sə cəce panan ata cəna coy bay. A nan à winen a sa mak ayak re, anga a nan sa mak ikwen zek tə mindel.

* 8:15 Ca pə Gurtaaki 16.18.

¹⁸ Mə slənak anan ayak mərak a hinen inde tə winen re. Mərak ata nà, dō a Yesu ahay fok tə varan zlangar, anga winen apan i ga mer su way sə dakan anan ləbara mugom a anà dō ahay lele.

¹⁹ Aday asa, dō a Yesu ahay à man a anan tə walak anan saa zla tə manay tə way a mə cakal ata awan. Sərom si mer su way ata nà, i varan mazlaḅ anà Bahay a nuko, aday i dākay anan ma gan may sa man zek anà dō ahay acəkan.

²⁰ Dala ata nà, bayak awan, aday a nan umo dōwan à sa gədan umo anan azar anga mə sənək sə gəzla anan tətibay ata bay, mə zləman jiga nà, anà winen awan.

²¹ Mə pəlay mā ga mer su way lele pa 'am a Bahay a nuko, aday pa 'am sə dō ahay re.

²² Mi slənak ayak mərak hinen inde tu dō a cew ataya re. Mə canək anan saray bayak awan aday tə cəved ahay cara cara, ma tan à nga nà, a gan may sa man zek anà dō ahay tə mindel. Həna kə varək anan apan nga anahan re, anga kə dəkək pikwen nga bayak awan.

²³ Titus aday nà, ma bar maya awan, ma taa ga mer su way anga kwanay maya awan. Mərak azar ataya ite kəma, sə slənak atan ayak nà, egliz sa man a anaya awan, aday tinen dō sa ka anan mazlaḅ ana Almasihu pa 'am sə dō ahay.

²⁴ Natiya, ken atan anan asan zek a kwanay, dīken atan anan kə pəlen atan acəkan. Ata egliz ataya ti san manay mə hərək ikwen nga ata nə angamaw kutok.

9

Acakal way tə ataslay mivél awan

¹ Pa 'am sə maməzek a saa slənan ayak anà dō a Yesu ahay ata nà, awan a inde mi vindək ikwen ayak saa mak ikwen zek sabay.

² Anga na san zle, kwanay aday nà, a nak ikwen sa man atan zek tə mindel. Nə hərək ikwen nga pa 'am sə dō ahay pə daliyugo sə Makedoniya nà,

bayak awan. Na jan atan nà, kwanay pə daliyugo sə Akaya fok, kwanay mə lavay zek aya sə cakal way ata nà, kə gak həna ava daz. A nak ikwen sa man zek anà dō sə Urəsəlima ahay. Na jan atan matanan cəna, alay avan atan nà, ta ma nga sa var way lele kutok.

³ Kwa matanan təkede nà, ni slənak ikwen ayak mərak ataya nà, anga aday kə liven zek lele, kawa anuno sa ja ata awan. Ata mə hərək ikwen nga nà, pə way kəriya bay.

⁴ Bina, hinahibay dō sə Makedoniya ahay ti zlak ayak tə manay nà, ti tan à nga kə liven zek bay. Kak matanan nà, waray i gan umo anga mə dəkək pikwen nga, aday mə zakay adəka, waray i gak ikwen à kwanay a re.

⁵ Anga nan kutok, na ca apan lele sə slənak ayak mərak ataya tē lahan umo ayak əga kwanay. U no nà, tē lavay anan zek tə way ana kwanay sə zlapay anan sumor a ata awan. Ata na sak a zlak ayak nà, ni tan à nga nə kə liven anan zek. Ni san kutok, ki mbərmen apan sa var tə mivél kərtek awan, bina ki viren tə ndəren a bay.

⁶ Sənen a nà, dōwan kə caslak way tə ndəren a nà, i njad way dūkwen, mənjoek ca. Aday dōwan a kə mbərmak apan alay sa casl way nà, i njad way dūkwen, bayak awan.

⁷ A alay sə cakal way nà, kuwaya à var kawa ananahan a sə bayak apan à mivél anahan inde ata awan, tə mugo a bay, aday anga waray bay re. Anga Mbərom a pəlay nà, dō sa var way tə ataslay mivél awan.

⁸ Mbərom a aday dūkwen, məgala anahan inde sə varək ikwen way ahay bayak a sə zalay way a kwanay sa gan may ataya fok. Natiya, kwa siwa ki gen anan may sa ga sumor a wura wura cəna, way a kwanay ahay ti ga inde sa ga anan sumor ataya hwiya.

⁹ Mə vinde à Deftere a Mbərom inde nà, matanan. A wa:

«Dō lele nà, a gəzla way anahan tu dō mətawak aya awan.

* 9:9 Ca pə Jabuura 112.9.

Didek anahan ata, a mbədəken à nga wa anà Mbərom kula itəbay.*»

¹⁰ Mbərom, dō sə gəzlan zahav sə way anà dō ahay, aday sə varan atan way sa pa ata nà, i varak ikwen zahav sə way, i zəgahak ikwen anan à alay inde, aday i zəgahak ikwen anan sumor a kwanay sa taa ga ata re.

¹¹ I varak ikwen way ahay cara cara fok, anga aday kə viren anan way anà dō ahay kwa siwa fok. Natiya, dō ahay bayak a ti ngəran anà Mbərom anga sumor a kwanay sa gan atan tə alay a manay ata awan.

¹² Way a kwanay sə cakal ata nà, ki men anan zek anà dō a Yesu ahay à Urəsalima cəna coy bay, əna way ataya ti man zek anà dō ahay bayak a sə ngəran à Mbərom anga mer su way a kwanay ata re.

¹³ Ata ti həran nga à Mbərom anga kə dīken anan nə kwanay dō lele aya awan. Kə dīken anan ləbara mugom a mbala Almasihu, aday kə dəfen anan apan. Ti həran nga re, anga kə gəzlen way a kwanay tə tinen aday tu dō maza aya re, ata awan.

¹⁴ Mbərom kə gak ikwen sumor bayak awan. Anga nan, dō ataya ti ga amboh anga kwanay, aday ti pəlay kwanay re.

¹⁵ Ngəruko anan anà Mbərom, anga sumor anahan sa gak uko ata a zalay way ahay fok.

10

Pol a ga 'am pi zek wa

¹ Dowan aya inde ta wa nen Pol nà, nen dō sə tete à alay a nen àga kwanay, aday nen dō sa sa mbac pə way à alay a nen dərən tə kwanay. Aday nen apan ni gak ikwen ayak kem tə sərom aday tə səkəffe mbala ana Almasihu nà,

² amboh, mbədīhen anan anjahay a kwanay, anga aday nà sa zlak ayak àga kwanay ta mbac a bay. Anga dō ahay inde àga kwanay, ta wa ma ga mer su way nà, kawa dō sə daliyugo ahay. Nen nà, ni san saa njahay ti cer a tu dō ataya awan.

³ Manay nà, dō zənzen aya acəkan, manay pə daliyugo re. Əna vəram a manay sa ga nà, kawa vəram sə dō sə daliyugo ahay bay.

⁴ Way sə alay a manay aday nà, kawa way sə alay su dō sə daliyugo ahay bay. Anga sə varan umo anan ahay nə Mbərom. Way sə alay a manay nà, məgala a tinen inde sa mbazl a wa jal ana dō manide a Mbərom ahay. Manay apan mi tacan alay pa 'am anà mungwalay sə dō ahay,

⁵ manay apan mi mbazl a wa way sə vəzen pa 'am a Mbərom aday sə tacan anan cəved sa san Mbərom anà dō ahay ata awan. Way a manay sa ja nà, way sə mbəda anan abayak nga sə dō ahay à mivél inde, aday abayak nga a tinen ahay tə bənan à 'am wa anà Almasihu ata awan.

⁶ Ma sak a canan kə bənen umo à 'am wa coy nà, manay a mi mba apan sə kəta anan dō azar a à wulen a kwanay inde sə pəlay sə bənan umo à 'am wa itəbay ataya awan.

⁷ Kwanay kə zəzuren nà, way sə uho ahay dəkdek. Kak dōwan a inde a bayak nə winen dō ana Almasihu nà, à san asa, manay dukwen dō ana Almasihu ahay kawa winen a re.

⁸ Bahay a mənuko kə varak uno məgala pə kwanay, anga aday nà mak ikwen zek sa zla pa 'am pa 'am, bina sa ma kwanay à dəba bay. Izəne nə hərak anan nga i zek uno anga nan kə zalak, əna waray i go anga nan bay.

⁹ Aya əna, dōwan à sa bayak nà, nə pəlay cəved sa pak pikwen zlawan tə derewel uno ahay bay.

¹⁰ Do azar aya ta wa: «Pol a vinde derewel anahan ahay nà, ta mbac a aday tə jinje awan, əna kak winen à wulen a mənuko inde nà, winen zlawan awan, aday a bəbal awan kəriya awan.»

¹¹ Dowan aya sa ja matana ataya nà, tà san way inde kərtek: A alay a manay dərən tə kwanay mə vindek ikwen ayak derewel ti cer awan. Aday ma sak a dəzlek ayak àga kwanay dukwen, mi ga anan mer su way si cer

ata re.

¹² Do ataya tɔ bayak way lele aya pi zek a tinen nɔ bayak awan. Manay nɔ, mi mba apan sa jɔka mɔ zlangar tɔ tinen aday mɔ lavay tɔ tinen nɔ kɔkɔmaw? Tinen nɔ, tɔ lavay anan nga a tinen nɔ tɔ tinen aya awan. Tinen ɔɔlɔɔle aya awan.

¹³ Manay nɔ, mi hɔran nga i zek si tɔ way sɔ tɔra pɔ dala a Mbɔrom a sɔ varan umo ata awan. Kwanay dukwen dɔ sɔ dala ata aya awan. Mi hɔran nga i zek ti mer su way sɔ dala hinen bay.

¹⁴ A manay sa zlak ayak ɔga kwanay saa dakay anan lɔbara a Yesu Almasihu mugom ata nɔ, mɔ gɔdak anan 'am wa anɔ magaga a Mbɔrom sɔ dɔfan umo ata bay, anga sɔ slɔnak ayak manay ɔga kwanay nɔ Mbɔrom.

¹⁵ Manay nɔ, mi hɔran nga anɔ zek ti mer su way su dɔ azar aya bay. Wita mer su way a Mbɔrom sɔ varan umo ata bay. ɔna manay mi gan may nɔ, adaf nga a kwanay pɔ Yesu ata ɔ zɔga apan, aday mer su way a manay ɔga kwanay dukwen ɔ zɔga apan ite re.

¹⁶ Natiya mi mba apan sɔ dakay anan lɔbara mugom a pɔ daliyugo hinen dɔren pɔ kwanay wa asa, ɔna mɔnjɔna sɔ gɔdan 'am anɔ mer su way su dɔ a azar a, anga a nan umo sɔ hɔran nga i zek ti mer su way a dɔ azar aya bay.

¹⁷ Kawa ana Deftere a Mbɔrom sa ja: «Kak dɔwan a inde a nan sa ga ti zek nɔ, ɔ ga ti zek adɔka nɔ, ti mer su way a Mbɔrom sa ga.*»

¹⁸ Anga Mbɔrom a tɔma nɔ, dɔ sɔ hɔran nga i zek ahay ata bay, ɔna a tɔma dɔ winen Mbɔrom a sɔ hɔran nga ata adɔka.

11

Pol tu dɔ sɔ tɔtak way mungwalay ataya awan

¹ Iya, kak ki mben apan sɔ sɔmen anan anɔ ɔɔlɔɔle uno sa ga nɔ, lele. Sɔmen anan kutok.

² Nɔ pɔlay kwanay tɔ mindel kawa ana asan zek a Mbɔrom a sɔ vuro ata awan. Nɔ lavak anan zek tɔ kwanay sɔ varan kwanay anɔ Yesu Almasihu mɔnjɔna ines, kawa bɔbay sɔ lavay zek tɔ dɔna anahan sa zla ɔ mbaz ata awan. ɔna na ga sɔrak jiga nɔ, anga kwanay,

³ bina nɔ jɔjar nɔ, dɔwan inde i nay sa njak kwanay, anga aday kɔ pɔrihen anan azar anɔ cɔved ana Almasihu tɔ mivel kɔrtek a sabay. Bayiken pɔ Hawa aday. Dɔdew a nay sa njak anan nɔ, tɔ wurwer sa 'am matana awan.*

⁴ Do ahay inde, ti zlak ayak ɔga kwanay, ti dakak ikwen anan Yesu, ɔna tɔ cɔved a aday kula mɔ dakak ikwen anan matana bay ata awan. Kabay ti varak ikwen apasay hinen, apasay aday kula kɔ tɔmihen pɔ manay wa itɔbay ata awan. Kabay asa, ti dakak ikwen anan lɔbara mugom a aday kula kɔ slɔnen pɔ manay wa bay re ata awan. Aday kɔ sɔmen anan anɔ dɔ ataya lele nɔ ta ma kɔla anaw?

⁵ A ga pikwen nɔ, tinen dɔ maslan a Yesu mɔduwen aya awan. ɔna na san zle, tɔ zalay nen bay.

⁶ Izɔne na san sɔ tɔker 'am lele kawa tinen itɔbay, ɔna na san way a Mbɔrom nɔ, nɔ zalay tinen. Mɔ dakak ikwen anan way ata nɔ, tɔ way a manay sa taa jak ikwen, aday tɔ way a manay sa taa ga ataya fok re.

⁷ A alay a anuno sɔ dakak ikwen anan lɔbara a Mbɔrom mugom a ata nɔ, nɔ cɔcihek pikwen wa awan bay. Na mak anan nga uno ɔ mɔndak anga kwanay, aday kɔ hɔren pɔ cɔved a Mbɔrom. Anuno sa ga matana ata nɔ, nɔ nɔsek adɔka bugol daw?

⁸ Nɔ tɔmahak pikwen wa awan bay. Su mo zek nɔ, si egliz maza aya sɔ vuro way ataya awan. Nɔ tɔrak atan mɔtawak aya anga sa mak ikwen zek ɔ kwanay.

⁹ A alay a nen ɔga kwanay, aday na gak anan may anɔ dala dukwen, nɔ cɔcihek pikwen wa awan bay. Do sɔ

* **10:17** Ca pɔ Yeremiya 9.22-23. * **11:3** Ca pɔ Laataanooji 3.1, 13.

Makedoniya ahay ta taa zlak ayak sə vuro way nen sa gan may ata awan. A alay ata dukwen, nə bənək anan mbiyed anə dōwan əga kwanay bay jiga awan, aday ni gan may sə cəce pikwen wa awan kula bay re.

¹⁰ Na jak ikwen dīdem ata nə, tə sləmay ana Almasihu a, winen i nen inde ata awan. Nen nə təmahak dala a kwanay bay. Ni mba apan sa ga anan ti zek matanan. Dōwan inde pə daliyugo sə Akaya i mba apan sə gufo apan 'am nə, ibay.

¹¹ Na ga matanan ata nə, anga nə pəlay kwanay bay bugol daw? A'ay, Mbərom a san zle nə pəlay kwanay bugol adəka.

¹² Aya əna, kawa anuno sa ga ata nə ni pərahan azar sa ga matanan hwiya, anga dō sə tətək way mungwalay ataya tā sa njad cəved sə həran nga i zek bay, ta sa ja nə tinen ta ga mer su way kawa ana manay.

¹³ Dō ataya nə, tə təra zek a tinen dukwen kawa dō maslan ana Yesu Almasihu dīdek aya, əna tinen dō maslan ana Yesu ahay bay. Tə way a tinen sa ga ataya nə, ta njak dō ahay.

¹⁴ Anga nan, way a tinen a sa ga ataya nə, ə gak ikwen masuwayan bay. Anga zek ana Fakalaw a dukwen kə tərək anan zek anahan kawa winen maslay a Mbərom dō sa ka anan jiyjay re.

¹⁵ Kak matanan cukutok nə, dō ataya tə tərək anan zek a tinen kawa dō si mer su way dīdek aya nə, ə gak ikwen masuwayan sabay. Pə luvon sə sariya dukwen, ti njad magwagway si mer su way a tinen a lelibay ataya matana re.

Pol a ga ti zek tə dəcə anahan ahay

¹⁶ Ni mənahan asa re, dōwan ə sa bayak nə nen bəlɓəle a bay. Əna kak kə bayiken matanan dukwen, səmen anan kutok, kawa ana kwanay sə səmen anan anə dō bəlɓəle ataya awan, anga u no sa ga ti zek mənjoek ite re.

¹⁷ 'Am uno saa ga ti zek ata nə, i zlan ə nga anə Bahay Yesu bay, əna na ga kawa dō bəlɓəle aya kutok asanaw!

¹⁸ Na ca apan nə dō ahay bayak a tinen apan ti ga ti zek tə way sə daliyugo ahay. Matanan, nen dukwen ni ga ti zek kawa tinen ataya re.

¹⁹ Kwanay nə, kə sənen way itəbay kələdaw? Kə səmen anan anə dō sa ga ti zek ataya tə ataslay mivəl nə, angamaw?

²⁰ A zlak ikwen ə nga tē təra kwanay kawa ɓile a tinen aya awan, tā pa pikwen wa way kəriya awan, tā njak kwanay tə mungwalay, tā har anan nga a tinen pə kwanay, aday tē kapak ikwen ile i idē inde kutok. Kə səmen anan anə way ataya fok.

²¹ Lele nə, waray i go, anga gədan a manay inde sa ga matanan tə kwanay ibay ata bidaw? A'ay!

Ni ja 'am sə bəlɓəle həna kutok! Ni jan anə dōwan ataya nə, tā ga ti zek tə way kawa sa nan atan, aday nen ni ga anan ti zek tə way ata re.

²² Tinen Ibəraninko ahay daw? Nen Ibəraninko ahay re. Tinen Isəra'ila ahay daw? Nen Isəra'ila ahay re. Tinen zahav ana Ibərahima ahay daw? Nen zahav ana Ibərahima re.

²³ Tinen dō si mer su way ana Almasihu ahay daw? Ni ja 'am kawa nga a vuwo: Nen adəka bugol, nə zalay atan! Na gak mer su way zal tinen. Na pak dangay zal tinen. Tə ndaɓak nen zal tinen. Nen pa 'am ana amac nə saray bayak awan.

²⁴ Saray dāra, Yahuda ahay tə ndaɓak nen, alay kwa kuro fuɗo ibay kərtek.[†]

²⁵ Saray maakan, Ruma ahay tə vədak nen tə sukol. Saray kərtek, tə tarak nen tu kon. Saray maakan, məsugurndolon sə a'am kə lizek umo anan kwalalan ə bəlay inde. Nə njahak ə a'am sə bəlay inde hway aday hwiyoop re.

²⁶ A man sa bar uno ahay saray bayak a nə zukwa lize anga zəlaka, anga dō sə akar ahay, anga dō su kon

[†] 11:24 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 25.3.

uno ahay, anga dō su kon azar aya re, à wulen su doh, à kibe, pa nga sà a'am, aday nà zukwa lize anga dō sa jàka tinen dō ana Almasihu ahay aday cəkəbay tinen dō sà mungwalay ahay ata awan.

²⁷ Na yak nga sa ga mer su way ndelem ndelem, saray bayak a nà njəkak ahan bay. Nə dəmāk may tu jom ndelem ndelem, saray bayak a na pak awan bay. Na taa nahay à mad inde, na taa bar mənjenja zana.

²⁸ Mənjenja sà baslay dāce uno azar aya dukwen, u no sa ja pə way inde kərtek. Way sà vuro ajalay nga pac pac nà, anjahay sà egliz ahay.

²⁹ Dowan a kə njadək bəle nà, a tərakawa sa njad bəle ata nà nen. Dowan a kə slahak i ines inde dukwen, a han jiya nà pi nen.

³⁰ Kak cəved inde sa ga ti zek nà, ni ga a ti zek nà tə bəle uno.

³¹ Mbərom Bəbay ana Bahay a mənuko Yesu a san zle, na gad mungwalay bay. Həruko anan nga pa sà viyviya awan.

³² Bina, à alay a nen à Damas nà, dō ana bahay Aretas sa daf à wulen su doh ata, a daf suje ahay sa ba anan məsudoh sà wulen su doh ataya awan, anga aday tā ban nen.

³³ Əna, dō a Yesu ahay ta daf nen à cəkarak məduwen a inde, ta ɓan apan liɓer sà dazay nen tə mufəlɔk si zled sà wulen su doh. Na tam pə dōwan ana bahay ata wa nà, matana awan.‡

12

Way a Mbərom sa kan anan anà Pol ataya awan

¹ Bəlaray ni pərahan azar sà hərən nga i zek mənjoek. Na san zle i man zek anà dōwan bay, əna ni ja pə way a Mbərom sa kan anan anà dōwan a inde aday sà dakan atan anan ataya awan.

² Na san dōwan a inde, winen dō ana Almasihu. Kà gak həna ava kuro nga fudo, Mbərom a gəɓa anan saa njahay mənjoek à man anahan à bagəbaga mburom. Izəne i cən sà

zəɓay inde, izəne kà zlak ti zek anahan a acəkan. Na san bay. Mbərom nà, a san zle.

³⁻⁴ Ayaw, na san way inde kərtek nà, Mbərom kə gəɓak anan hus à jerne anahan. Izəne i cən sà zuɓay inde, izəne kà zlak ti zek anahan a acəkan. Na san bay. Mbərom nà, a san zle. Way anahan a sà sləney ahay à man ata wa nà, dōwan i mba apan sa ja anan tə miresl su dō zənzen a bay, aday abay cəved inde sa ja anan ibay re.

⁵ Ni ga a ti zek nà, tə dōwan ata kutok. Əna pi zek uno nà, ni ga anan ti zek bay, si tə bəle uno dəkdek.

⁶ Kwa abay nà gan may sa ga anan ti zek dəp nà, nə tərak dō ɓalɓəle a bay, anga ni ja nə way didek awan. Əna ni ga a ti zek bay, anga u no dōwan à sa dəfo apan anga way a nen sà hərən a nga i zek ataya bay. U no dō ahay tə dəfo apan adəka nà, anga tə slənek didek sa 'am uno, aday tə canak anan anà anjahay uno re ata awan.

⁷ Abay ni mba apan sa ga kwecele anga way ana Mbərom sà duko anan ataya fok. Aya əna, Mbərom a kə dafak uno way kawa adak i zek inde, sa ga alay ti nen. Mbərom u go way ata dukwen, tu dō maslan ana Fakalaw, aday nà hərən nga anà zek bay.

⁸ Na gak amboh saray maakan, anga aday Bahay a nuko Yesu à gəɓa puno wa dāce ata awan.

⁹ Əna a mbəduho apan, a wa: «Sumor uno i slak dā, anga məgala uno a ga mer su way u dō inde nà, à alay a winen bəle awan.» Nə sləne matanan cəna, u zlo à nga sà hərən nga anà zek anga nen bəle a kutok, anga aday məgala ana Almasihu à ga mer su way i nen inde lele.

¹⁰ Matanan, ni taslay mivél anga nen dō bəle awan. Kwa à ga nə dō ahay tə gənuho kabay dō ahay ta ga alay ti nen, kwa à ga nə ni sa məndolor sa 'am kabay ni slahay à dāce inde, na san zle kutok, way ataya ti tərɔ anga Almasihu. Aday ni taslay mivél anga à alay a nen bəle ata nà,

‡ 11:33 Ca pə Mer su way ahay 9.23-25.

Almasihu i vuro mægala.

A nan anà Pol nà, Korintu ahay tã pəlay anan asa

¹¹ Na ja 'am kawa nga a vuwo, əna ines a kwanay. Nə həran nga anà zek nà, anga kwanay a ki gen anan way ata bay. Anga kwa à ga nə nen awan kəriya awan, dɔ sa jəka tinen dɔ maslan a Yesu məduwen aya ata nà, tə zalay nen tə awan a ibay.

¹² A alay a nen àga kwanay ata nà, na ga mer su way uno ahay nə tə munapanaw awan, aday Mbərom kà gak masuwayan sə way ahay tə alay uno bayak a cara cara. Masuwayan sə way ataya tə dəkay anan nà, nen dɔ maslan a Mbərom a kutok.

¹³ Awan a inde lele na gak àga dɔ a Yesu ahay à man a hinen aday na gak anan àga kwanay bay nà, inde dɔw? Na gak àga kwanay bay nà, way kərtek: Nə cəcihek pikwen wa awan bay. Kak sə cəbək ikwen nə way ata nà, pəsen uno anan asəka!

¹⁴ Həna nà, ni i zlak ayak àga kwanay bəse kutok, aday ata na zlak ayak àga kwanay nə saray maakan. Matanan ni i ngam kə viren uno awan a kwanay kutok bay re. Nə pəlay nə zek a kwanay awan, bina way a kwanay ahay bay. I tərə kawa atə bəbay tə gwaslay anahan ahay. Gwaslay ahay tə varan way anà bəbay bay, əna bəbay a varan way anà gwaslay ahay.

¹⁵ Kwa nə lize anan way uno ahay fok, kwa nə yan nga anà zek hus à sa mac pə cəved sa mak ikwen zek dəp nà, i go awan bay, ni taslay anan mivél hwiya. Iya, cəkəbay ki i pəlen nen sabay, anga nə pəlay kwanay kə zalak bugol dɔw?

¹⁶ Na wa kə sənən zle ba? Nə cəcihek pikwen wa awan bay. Əna dɔ a kwanay azar aya ta wa: «Pol nə wurwer awan. A nan sə təma puko wa dala tə wurwer.»

¹⁷ Nə njəkak ikwen uda nə kəkəməw? Nə njəkak ikwen uda nà, ta sə slənək ayak dɔ ahay àga kwanay ata dɔw? Bayiken apan lele aday.

¹⁸ Na jan anà Titus nə à zlak ayak àga kwanay. Pə kərtek a tə Titus, nə slənək ayak mərak a hinen ata re, kə sənən anan zle lele. Sə təma pikwen wa way tə wurwer nà, Titus a kələdɔw? A'ay! Anga way a Titus sa ga ata nà, na ga dəkwen matanan re, mivél a manay a nə kərtek awan.

¹⁹ Way a manay sə vindek ikwen ayak həna à dərəwel a anan inde ataya nà, a ga pikwen nə mə vindek ikwen ayak anga aday kə njiden pumo alay sa 'am sabay kutok dɔw? Manay ma ja 'am a anaya nə pa 'am a Mbərom, kawa sa zlan à nga anà Almasihu. Car uno ahay, ma jak ikwen ayak way ataya fok, anga a nan umo sa mak ikwen zek sa zla pa 'am pa 'am pə cəved ana Mbərom.

²⁰ Sa pak upo zlawan jiga nà, ni zlak ayak àga kwanay nə ni njad kwanay pə cəved lelibay aya awan, azla a kwanay ata i zlo à nga bay. Kak matanan nà, azla si zek uno a dəkwen i zlak ikwen à nga bay re. Izəne, na sak a zlak ayak nà, ni canan nə ki tərīhen, ki gen sərək ahay, ki gen mivél ahay pi zek, ki gəzlen zek, ki gənīhen anan i zek ahay, ki gəden anan azar anà dɔ ahay, ki həren anan nga i zek, aday ki gen rawraw.

²¹ Sa pak upo zlawan asa nà, na sak a dəzlek ayak àga kwanay maza nə Mbərom uno i puko waray i ide anga kwanay. U go nə kawa ni i tan à nga anà dɔ sa ga ines ahay bayak a àga kwanay asa, tə mbədahak anan ləen anà ines ataya itəbay. Izəne ti pərahan azar sa ga sədək, sə kukwaran azar anà uwar ahay, sa ján uho. Kak ti ga matanan cəna, ata i go ayam.

13

Mədakwidok sa 'am ana Pol ahay

¹ A alay a ni zlak ayak àga kwanay mə slala maakan ata nà, dī i gan sariya anà dɔ sa ga way lelibay ataya awan. Ata dī ga kawa ana Deftere a Mbərom sa ja ata kutok: «Kak dɔwan a kə zlahak pu dɔ nà, tã njad dɔ

sə side way ata dō ahay cew kabay maakan.* »

² Anuno sa zlak ayak āga kwanay mə slala cew ata nà, na jak anan ù dō sa ga ines ataya tē mbəsak. Kwa anà dō azar aya dukwen nā gafak atan 'am matana re. Kwa hēna nen dāren dēp nà, ni man ayak anà 'am uno ata re: Na sak a zlak ayak nà, ni kēta anan dō sa ga ines ahay nā fok.

³ Na wa, a nak ikwen sa san anan, Almasihu winen apan i ja 'am ti nen ba? Ki i sēnen anan kutok! Winen nā bāle kawa nen bay, a ga mer su way anahan ā wulen a kwanay nā tē mēgala awan.

⁴ Ayaw, ā alay a tē daray anan pē dādom mə zlēngad ata nà, kà mak anan nga anahan kawa dō bāle a wanahan. Əna hēna winen tē sifa pa sē viyviya awan, tē mēgala a Mbərom. Manay kēma, mə japay nā tē winen awan. Ayaw, tē day hinen nā manay bāle aya kawa winen, əna manay tē sifa aya tē winen a re. Ma sak a zlak ayak āga kwanay kutok nà, mi ga mer su way dukwen tē mēgala a Mbərom.

⁵ Na jak ikwen nà, cen ide ā mivel a kwanay ahay inde aday, kak kē dēfen nga pē Yesu acəkan nà, ki sēnen anan kutok. Almasihu Yesu winen inde ā mivel a kwanay ahay nà, kē sēnen bidaw? A ga upo dukwen, kē sliren pē cəved anahan wa bay,

⁶ aday ki cinen umo manay nā dō maslan ahay tē dīdek aya awan, aday mə slarak pē cəved wa bay re.

⁷ Manay apan mi gan amboh anà Mbərom nà, dōwan ā sa ga ines ā wulen a kwanay inde sabay. Kwa ā ga nā dō ahay ta ca apan kawa ma gak mer su way tē cəved awan, kwa ā ga nā dō ahay ta ca apan nā ma gak mer su way tē cəved a bay dēp nà, a nan umo nā, gen lele hwiya.

⁸ Ma ja matanan nà, anga manay mi mba apan si nes anan dīdek a Mbərom bay, mi mba apan sa ga nā way sa zla anan dīdek anahan pa 'am pa 'am vərre.

⁹ Kak kwanay mēgala aya pē cəved

a Mbərom nà, mi taslay mivel, kwa manay bāle aya dēp nà, na. Kem anà Mbərom aday ā mak ikwen zek sa ma pē cəved anahan maza awan asa.

¹⁰ Na lah sē vindek ikwen ayak dērewel a anan nà, anga u no ni saa dēzlek ayak nà, kē mbədihēn anan lōen anà ines ataya coy. Ni gan may saa ngəraz pē dōwan sabay. Tē dīdek a nā Bahay a nuko kē varak uno cəved sē ngəraz pikwen, əna anga sa mak ikwen zek sa zla pa 'am pa 'am pē cəved anahan, bina saa ma kwanay ā dēba adəka bay.

¹¹ Mərak uno ahay, hēna ni ndav anan dērewel uno kutok. Tislen mivel. Gen mēgala sa har pē cəved a Mbərom, pəken sləmay pē way uno sa jak ikwen, 'am ā zlak ikwen pi zek ahay, njihen ā zay inde lele. Ata Mbərom, dō sē pəlay dō ahay fok aday sē varan atan zay ata, i njahay tē kwanay a fok.

¹² Jen anan 'am i zek ahay lele kawa kwanay tē mərak ahay. 'Do a Yesu ahay ā man a anan fok ta jak ikwen ayak 'am.

¹³ Bahay a nuko Yesu Almasihu ā gak ikwen sumor anahan, asan zek a Mbərom ā ga inde ā wulen a kwanay, aday Apasay Cəncan a ā japay kwanay fok pē kərtek awan.

* 13:1 Ca pē Tooktaaki Tawreeta 19.15.

**Derewel ana Pol sɛ vinden
ayak anà dɔ sɛ
Galatiya ahay
Adakay way pɛ deftere
a anan**

Pol a vinden ayak derewel a anan nà, anà egliz ahay pɛ daliyugo sɛ Galatiya. Kwa á ga nɛ egliz ahay inde á man ata bayak a dɛp nà, way a tinen sa gan may nà, kɛrtek aya awan. Miter mungwalay aya inde ta zlak á man ataya awan, ta sa ja nà, bɛlaray dɔ a Yesu ahay fok tá gad mɛdɛndalas aday tɛ dɛfan apan anà Tawrita re. Matanan, Pol a jan ayak anà egliz ahay nà, dɔ i tɛra dɔ didek a pa 'am a Mbɛrom nà, ta sa daf nga pɛ Yesu, bina ta sɛ dɛfan apan anà Tawrita a Musa bay.

Nga sa 'am ahay

Pol a dakay anan nà, winen dɔ maslan ana Yesu tɛ didek awan (1.1 - 2.21)

Sɛ tɛra anan dɔ didek a pa 'am a Mbɛrom nà, adaf nga pɛ Yesu (3.1 - 4.31)

Do ahay tinen bile aya sabay anga Yesu (5.1 - 6.10)

Andav sa 'am ahay (6.11-18)

*Pol a jan ayak 'am anà dɔ sɛ
Galatiya ahay*

¹ Derewel a anan a zlak ayak nà, á alay ana Pol wa, nen dɔ maslan a Yesu. Nɛ tɛra dɔ maslan a nɛ tɛ alay su dɔ zɛnzen a bay, aday sa slan nen dukwen dɔ zɛnzen a bay re. Sa slan nen nà, Yesu Almasihu tɛ Mbɛrom Bɛbay a nuko, dɔ sɛ slabakay anan ahay Yesu á mɛke wa ata awan.

² Manay tɛ mɛrak ahay á man a anan ata fok, ma jak ikwen ayak 'am, kwanay a á egliz ahay pɛ daliyugo sɛ Galatiya ata awan.

³ Mbɛrom Bɛbay a mɛnuko tɛ Yesu Almasihu Bahay a mɛnuko tá gak ikwen sumor, aday tɛ varak ikwen zay a tinen.

⁴ Yesu Almasihu kɛ varak anan nga anahan, anga sɛ pɛsek uko anan ines a mɛnuko ahay, aday sa tam mɛnuko pɛ way sɛ daliyugo a anaya lelibay ataya wa. A ga matanan ata nà, kawa sa zlan á nga anà Bɛbay a mɛnuko Mbɛrom awan.

⁵ Hɛruko anan nga á Mbɛrom pa sɛ viyviya awan. Amen!

Lɛbara mugom awan

⁶ Nɛ slɛne sa jɛka kɛ mbɛsiken anan lɛbara mugom a mbala Yesu, kɛ mbɛdihɛn 'am pɛ lɛbara hinen ata nà, u go masuwayan. Mbɛrom kɛ ngamak ikwen, ká gak ikwen sumor anahan tɛ alay ana Yesu Almasihu. Tɛ winen ata tɛke dukwen, kwanay mbɛsak anan kwayan'a.

⁷ Lɛbara mugom a maza inde sabay. Bina lɛbara mugom a sa nay ahay pɛ cakay ana Mbɛrom wa cɛna, mbala ana Almasihu, nen sɛ dakak ikwen anan ata awan. Na ja matanan ata nà, anga dɔ ahay inde tinen apan ti vawak ikwen nga, a nan atan sɛ mbɛda anan lɛbara mugom a mbala ana Yesu Almasihu ata awan.

⁸ Əna kak dɔwan a a dakak ikwen anan lɛbara mugom a maza uwec wa mbala manay sa jak ikwen ata cɛna, kwa abay á ga nɛ manay, kwa abay á ga nɛ maslay a Mbɛrom a nay á mburom wa, Mbɛrom á tahasl anan.

⁹ Ma jak anan 'am ata coy, hɛna ni mɛnahan asa re: Kak dɔwan a a wazay aday kɛ mbɛdahak anan alay anà lɛbara a kwanay a sɛ slɛne ata cɛna, Mbɛrom á tahasl anan sɛ coy.

¹⁰ Nɛ vindek ikwen ayak matanan ata nà, u no nɛ dɔ ahay tɛ hɛro nga daw? A'ay! Matanan bay jiga awan. Anga u no nà, saa hɛro nga tɛde adɛka nɛ Mbɛrom awan. A ga pikwen nà, u no nà zlan á nga anà dɔ zɛnzen a cukutok daw? Kak abay ú no nà zlan á nga anà dɔ zɛnzen a nà, ni tɛra dɔ si mer su way ana Almasihu a mba daw?

*Cɛved ana Pol sɛ tɛra dɔ maslan ana
Yesu ata awan*

¹¹ Mɛrak uno ahay, u no sɛnen anan way inde aday: Lɛbara mugom a nen

sə dākak ikwen anan ata nà, a nay ahay à abayak nga sə dō ahay wa bay.

¹² Nə sləne 'am ata dukwen, pu dō zənnen a wa bay, aday dōwan kə tətakak uno anan itəbay re. Yesu Almasihu a ta nga anahan a sə dūko anan way ata awan.*

¹³ Kə sənən zle, kwakwa ata nà, nə pərahak anan ahay azar anà pəra sə Yahuda ahay nə lele. A alay ata nà, nə jugurak 'am pu dō a Yesu ahay wa bayak awan. U no nə dō a Yesu ahay tã ga inde sabay fok.

¹⁴ A wulen ana mēndala uno ahay inde nà, nə zalay dō azar aya bayak awan ta sə pərahan azar anà pəra sə Yahuda ahay nà, na. Nə varak anan zek anà pəra ana bije a manay ahay nà, tēhhe kə zalak.

¹⁵ Əna, zek a Mbərom a a walay nen, kwa à alay a nen a mə wahay a fan bay. Kà gak uno sumor anahan sə ngumo sə tēra nen dō anahan. A alay a kawa sa zlan à nga ata nà,

¹⁶ kà kak uno anan wan anahan aday nà san anan, nē dakan anan anà dō sə pəra ahay nə ləbara ana wan anahan ata awan. A alay ata dukwen, nə cəcihek awan pu dō wa bay,

¹⁷ na zlak à Urəsalima sə cəcihey 'am pu dō sə luho sə tēra dō maslan ana Yesu Almasihu ahay ataya wa bay re. Kwayan'a na lah sa zla adəka nà, pə daliyugo sə Arab ahay. Pə dəba anahan a wa nà, na may ahay à wulen su doh sə Damas kutok.

¹⁸ Pə dəba anahan a wa ava maakan nà, na zla à Urəsalima kutok, anga aday nà san Piyer ite. Mə njahay tē winen nà, luvon kuro nga anahan a dāra.

¹⁹ Nə canak anan anà dō maslan a Yesu hinen sabay, si Yakuba, mərak ana Bahay a mənuko Yesu.

²⁰ Way a nen sə vinde həna ata nà, Mbərom a san zle re, na gad mungwalay bay, winen 'am didek awan.

²¹ Pə dəba anahan a wa, nə slabak à Urəsalima wa, na zla saa bəray pə daliyugo sə Siriya tē Silikiya ahay wa.

²² Dō sə egliz sə Yahudiya ataya ata, tē canak uno njøk tē ide a tinen fan bay.

²³ Ta taa sləne 'am nà, sə dō ahay sa ja pi nen ata dəkdek. Dō ahay ta wa: «Dowan a sa ga alay tē mənuko à alay ata ata, kə mbədahak, həna winen apan i wazay anan ləbara a Yesu mugom awan. Abay aday kà gak anan may sə lize wa dō sa daf nga pa 'am ataya awan.»

²⁴ Anga nan kutok, tinen apan ti həran nga anà Mbərom anga nen.

2

Pol a zlangay tu dō maslan ahay à Urəsalima

¹ A ga pə dəba wa ava kuro nga anahan a fudō nà, na zla maza à Urəsalima asa, manay maya tē Barnabas kutok. Na jan anà Titus dukwen à pərahan umo azar.

² Na zla nà, anga Mbərom kə dākak uno anan, si nà zla à man ata awan. Mə dēzle cəna, mə halay nga tē maced sə egliz ahay vərre. Na jan atan ləbara mugom a nen sə dakan anan anà dō sə pəra ahay ata awan. U no mer su way uno sa taa ga aday həna nen apan ni ga ata nà, à saa tēra kəriya bay.

³ Titus a manay maya ata nà, winen Gərek ahay. Əna ta jak anan à zla saa gad mēdēndalas aday sə tēra dō a Yesu bay.

⁴ Aya əna, dō sə mungwalay ahay ta nay, ta wa təktek à gad mēdēndalas. Tinen nà, tē ləlakak ayak zek à wulen a manay inde tē akar, anga ta gan may sa san nə manay bile sə Tawrita ahay sabay nə kəkəməw. Bina manay mə japay aya tē Yesu Almasihu, manay bile ahay sabay. Əna, a nan atan nə mē tēra bile sə Tawrita ahay asa.

⁵ Manay mə mbəsakak atan cəved kwa mənjøek bay. Kà nak umo aday tã njad cəved sa nes anan ləbara mugom a didek a anan bay, anga aday à dēzlek ayak pikwen, winen lele hwiya.

* 1:12 Ca pə Mer su way ahay 9.3-6.

⁶ Bina do ahay inde a man ata tinen maced sə egliz ahay. A ga nə do ataya nə, maced sə egliz ahay, a ga nə tinen maced sə egliz ahay bay dəp nə, wita ka gak uno a nga wa bay. Anga pə ide ana Mbərom aday nə, do ahay fok tə lavay ike hərrō. Do ataya nə, a alay a nen apan ni jan atan 'am uno sa taa wazay ata nə, ta jak awan inde wiya sə dukō anan way a bay re.

⁷ Tə təmahak, sə mbəsuko ləbara mugom ata a alay inde adəka nə zek a Mbərom awan. Mbərom u jo nə zla saa dakan anan anə do sə pəra ahay, kawa anahan sa jan anə Piyer a zla saa dakan anan anə Yahuda ahay ata awan.

⁸ Tə sənək nə Mbərom ata kərtək a sə varan mēgala anə Piyer sa ga mer su way a wulen sə Yahuda ahay, matanan tə sənək sa slan nen aday sə vuro mēgala sa ga mer su way ata a wulen su do sə pəra ahay inde ata nə winen a re.

⁹ Atə Yakuba tə Piyer tatə Yuhana, do aday do a Yesu ahay ta ca patan nə kawa maced sə egliz ahay ataya nə, tə sənək, Mbərom kə varak uno mer su way ata a alay inde i nen tə didek awan. Anga nan, tə varak umo alay, nen tə Barnabas, kawa sa ja nə, mə japak i mer su way ata inde coy. Ma wa, manay tə Barnabas nə, mi zla pə cakay su do sə pəra ahay, aday tinen nə, ti zla pə cakay sə Yahuda ahay.

¹⁰ Tə cəce pumo wa way inde sa ga nə kərtektəkke: Mā man zek anə do mətawak aya awan, a wulen su do a Yesu ahay a Urəsəlima. Way ata dukwen, nə varak anan zek sa ga anan.

Pol a gafan 'am anə Piyer a Antakiya

¹¹ Pə dəba anahan a wa kutok, Piyer a nay ahay a Antakiya. Nə gafan 'am pa 'am sə do ahay fok, anga ka gak way lelibay awan.

¹² Kurre ata nə, 6a ka pak way pə kərtək a tu do a Yesu ahay sa nay a wulen su do sə pəra ahay wa ataya awan. Aya əna Yakuba a slənək ayak cəna, do ataya tə dəzlek ayak cəna,

Piye a ngam sa pa way tu do ataya sabay. Zlawan a gan anga do sa gan may do ahay tə gad mādəndalas ataya awan.

¹³ Do a Yesu azar aya a wulen sə Yahuda ahay inde ta gak mbadire sə way matanan kawa ana Piyer ata re. Kwa Barnabas dukwen, ka gak mbadire ata anga tinen a re.

¹⁴ Na ca apan kutok nə, tə bənək anan bitem anə cəved sə didek ana ləbara mugom ata sabay. Anga nan, nə gafan 'am anə Piyer pa 'am sə do ahay fok, na wa: «Iken nə Yahuda ahay, kə njahay a man a anan kawa iken Yahuda ahay sabay, əna kawa do su kon a azar ataya cite. Iya, cəkəbay a nak sa jan anə do su kon azar ataya nə tə ga kawa Yahuda ahay asa nə, angamaw?»

Cəved sa tam do cəna, adaf nga pə Yesu Almasihu

¹⁵ Tə didek a nə, manay mə wahay aya nə Yahuda ahay, manay do su kon azar ataya itəbay. Tinen ta san sə pərahan azar anə cəved a Mbərom bay.

¹⁶ Cəkəbay, manay ma san nə dōwan saa tēra do didek a pa 'am a Mbərom anga winen apan i dafan apan anə way a Tawrita sa ja nə, ibay. Sə tēra do didek a pa 'am a Mbərom nə, do sa daf nga pə Yesu Almasihu. Kwa manay, ma daf nga pə Almasihu aday mə tēra do didek aya pa 'am a Mbərom, bina mə tēra do didek aya anga mə dafak anan apan anə Tawrita ata bay. Dōwan inde Tawrita kə ndakak anan pa 'am a Mbərom nə, ibay.

¹⁷ Manay Yahuda ahay dukwen, mə pəlay sə tēra do didek aya pa 'am a Mbərom nə, ta sa daf nga pə Yesu Almasihu. Anga nan, manay mə tərək kawa do sə ines ahay, anga mə dafan apan anə Tawrita ana Yahuda ahay sabay ata awan. A nan sa ja nə Almasihu ka zlak manay i ines inde kutok daw? Matanan bay.

¹⁸ Adəka bay, kak dōwan a kə mbəsakak sə dafan apan anə Tawrita anga a man zek pa 'am a Mbərom bay,

aday i ma apan asa i dāfan apan anā Tawrita nā, ata kà gak way sa zlan à nga anā Mbərom bay kutok.

¹⁹ Nen aday nā, kawa dō ma mac awan pa 'am ana Tawrita coy, anga mēgala anahan inde upo sabay. A tēra matanan ata nā, anga aday nē tēra dō tē sifa pa 'am a Mbərom, ni gan mer su way. A alay a tinen sa vad anan Almasihu pē dādom mē zlēngad ata nā, nen mē japay tē winen, ma mac maya awan.

²⁰ Tē sifa hēna ata aday nā, nen sabay, ēna Almasihu a tē alay anahan a i nen inde kutok. Anjahay uno hēna pē daliyugo ata dukwen, ni njahay ta sa daf nga pē Wan a Mbərom. Winen a pēlay nen aday kē varak anan sifa anahan anga nen.

²¹ Sumor a Mbərom su go ata nē ni lar anan kawa way kəriya kula bay. Bina, kak dō i mba apan sē tēra dō didek a pa 'am a Mbərom anga sē pərahan azar ana Tawrita nā, ata a nan sa ja nē Almasihu a mac kəriya awan.

3

Mbərom a tam anan dō ahay nē tē caved wuraw

¹ Kwanay Galatiya ahay, kē sēnen awan itəbay kələdaw? Ma sē tēra pikwen matanan ata anaw? Amac ana Yesu Almasihu pē dādom mē zlēngad ata nā, manay mē dākak ikwen anan way ahay fok lele coy.

² Jen uno way inde kərtek aday. Mbərom a varak ikwen Apasay anahan a Cəncan a ata nā, anga kē pərihen anan ahay azar anā Tawrita sē Yahuda ahay kələdaw? A'ay! Mbərom a varak ikwen Apasay anahan nā, anga kē slēnen ləbara mugom a aday kē dāfen apan nga.

³ Kē sēnen way itəbay nā, angamaw? Way ana Mbərom sē dazlan à kwanay inde tē mēgala ana Apasay Cəncan a ata nā, a nak ikwen sa ndav a wa hēna tē mēgala si zek a kwanay a cukutok daw?

⁴ Dəce a kwanay sa ga ataya fok nā, ti tēra way kəriya aya daw? Ti tēra kula kəriya itəbay.

⁵ Mbərom kē varak ikwen Apasay anahan, winen apan i ga way masuwayan aya à wulen a kwanay inde. A ga matanan nā, anga kē pərihen anan ahay azar anā Tawrita sē Yahuda ahay daw? A'ay. A ga matanan anga kē slēnen, kē dāfen nga pē ləbara mugom a mbala ana Almasihu ata awan.

⁶ Bayiken pē Ibərahima aday. Deftere a Mbərom a ja apan nē maw? A wa: «Ibərahima kē dāfak nga pē Mbərom. Anga nan, Mbərom a ca apan nē winen dō didek awan.*»

⁷ Kak matanan cukutok nā, kē sēnen zle coy, wan ana Ibərahima tē didek aya cəna, dō sa daf nga pē Mbərom ahay kutok.

⁸ Kwakwa ata nā, tē vinde à Deftere a Mbərom inde pē luvon a aday dō su kon azar aya dukwen ti daf nga pē Mbərom aday i tēma atan, i tēra atan dō didek aya pa 'am anahan a kutok. Mbərom a dakan anan ləbara mugom ata nā, anā Ibərahima, a wa: «Ni daf alay sē mazlaḅ uno pu kon sē daliyugo ahay fok, anga iken.†»

⁹ Ibərahima kē dāfak nga pē Mbərom. Anga nan, Mbərom kē dāfak apan alay sē mazlaḅ anahan re. Dō sa daf nga pē Mbərom kawa Ibərahima ataya dukwen, Mbərom i gan atan sumor re cite.

¹⁰ Əna dō sa jəka ti njad sē tēra dō didek aya pa 'am a Mbərom anga ti ga mer su way kawa ana Tawrita sa ja ata nā, Mbərom i tahasl atan. Bina Deftere a Mbərom a ja nā: «Kuwaya, dōwan kē dāfak anan apan anā 'am a Deftere sē Tawrita sa ja ata pac pac bay cəna, Mbərom i tahasl anan.‡»

¹¹ Da san zle lele, dōwan inde sē tēra dō didek a pa 'am a Mbərom anga a dāfan apan anā Tawrita nā, ibay! Da san cəna, anga mē vinde a à Deftere a Mbərom inde nā: «Dōwan a kē dāfak nga pē Mbərom cəna, Mbərom i tēra

* 3:6 Ca pē Laataanooji 15.6. † 3:8 Ca pē Laataanooji 12.3. ‡ 3:10 Ca pē Tooktaaki Tawreeta 27.26.

§ 3:11 Ca pē Habakuk 2.4.

anan dō dīdek a pa 'am anahan. Ata dōwan ata i njad sifa dīdek awan.Š»

¹² Əna, adəfan apan anā Tawrita nā, kawa adaf nga pə Mbərom bay. Tinen cara cara way anahan. Adəka bay, kawa ana tinen sə vinde à Deftere a Mbərom inde ata nā: «Dō sə dəfan apan anā 'am ana Tawrita nā, i njad sifa nā tə winen awan.*»

¹³ Kawa sa ja nā, Mbərom kə tahaslak mənuko coy, anga dā dəfak anan ahay apan anā 'am sə Tawrita ahay fok bay ata awan. Əna Almasihu kə nak, anga aday Mbərom ā tahasl anan ā yime a mənuko inde. Tə ananahan sa ga matanan ata nā, a bəmbaday ahay mənuko ā atahasl ata wa kutok. Kawa mə vinde à Deftere a Mbərom inde: «Kak tə lawak anan dōwan a i sé inde cəna, winen mə tahasl awan.†»

¹⁴ Yesu Almasihu a ga matanan anga aday way a lele aya Mbərom sə zlapay anan i varan anan anā Ibərahima ataya dukwen, dō su kon azar aya tā njad anan ā alay anahan wa cite. Aday a ga matanan dukwen, anga aday dā njad Apasay a Mbərom sə zlapak uko anan i varak uko anga dā dəfak apan nga coy ata awan.

Way ana Mbərom sə zlapan anan anā Ibərahima

¹⁵ Mərak uno ahay, ni dakak ikwen anan way inde tə way a mənuko sə canan sasidew ata awan. Kak dō ahay cew tə japak, 'am kə zlak atan pi zek, aday tə banak 'am ā wulen a tinen inde, dōwan maza sa saa nes anan way a tinen ata nā, inde sabay. Aday dōwan sa saa zəga anan apan dukwen ibay re.

¹⁶ A təra tə Mbərom dukwen matanan. Mbərom a zlapan anan tə way ataya kwakwa anā Ibərahima tə wan sə kutov anahan dukwen matanan.‡ Deftere kə jak sa jəka, Mbərom a zlapan anā Ibərahima tə wan sə kutov anahan ahay cara cara bay, əna tə vinde nə pə wan sə kutov anahan a kərtəktəkke ata awan. Wan sə kutov anahan ata nā, Almasihu.

¹⁷ U no sa ja nā maw? Mbərom kə banak 'am tə Ibərahima. Ava səkat fudo tə kwa kuro maakan a (430) a ndav nā, Mbərom a varan Tawrita anā Yahuda ahay pə dəḡa anahan a wa. Matanan, Tawrita i mba apan sa nes anan 'am a Mbərom sa ban a ata bay. I mba apan sa mbazl anan wa way a Mbərom mə zlapan a anā Ibərahima kwakwa ata bay re.

¹⁸ Mbərom a zlapan anā Ibərahima nā, i varan zahav, wan sə kutov anahan ahay. Kak abay Mbərom i varan way anā dō ahay anga sə dəfan apan anā Tawrita nā, i təra way mə zlapay a sabay. Wita nā, magwagway. Əna, Mbərom a gan sumor anā Ibərahima nā, ta sə zlapan tə way.

Mbərom a varay Tawrita ike nā, angamaw?

¹⁹ Kak matanan cukutok nā, Mbərom a varay ahay Tawrita angama asa anaw? Anga aday dā san way lelibay aya inde mənuko apan dī ga pa 'am anahan. A varak uko anan ahay dukwen sə coy a itəbay, əna hus pə ana wan sə kutov a Ibərahima ata i i dəzley ahay kutok, kawa ana Mbərom sə zlapan anan anā Ibərahima ata awan. Pə dəḡa anahan a wa, wan ata a dəzley ahay cəna, məgala ana Tawrita kə ndəvak. Sa nay anan Tawrita nā, maslay a Mbərom ahay. Tə varan anan ā alay inde anā Musa aday ā dakan anan 'am a Mbərom anā dō azar aya awan.

²⁰ A alay ata nā, Mbərom a jan 'am anā dō ahay bay, a daf dō ā wulen a tinen inde. Əna, ā alay a Mbərom sə zlapan anā Ibərahima ata nā, dōwan inde ā wulen a tinen ibay. Mbərom a jan anan 'am ata nə tə alay anahan awan.

²¹ A nan sa ja kutok nā, atə Tawrita tə way a Mbərom sə zlapay anan ata tə zlangar bay daw? Matanan bay re. Kak abay Tawrita a Mbərom a sa var ata kə mbak apan sə varan sifa anā dō zənzen a nā, i mba apan sə təra anan dō dīdek a pa 'am a Mbərom re. Əna həna ata nā, matanan bay fok.

* 3:12 Ca pə Farillaaji Lewinjo'en 18.5. † 3:13 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 21.23. ‡ 3:16 Ca pə Laataanooji 12.7.

²² Adäka bay, Deftere a Mbërom a ja nà, dö sà daliyugo ahay fok nà sà lavan atan nga nà ines. A tëra matanan anga aday Mbërom ä varan anan way anahan a sà zlapay anan ata anà dö saa daf nga pà Yesu Almasihu ahay. I varan atan anan nà, anga adaf nga pà Yesu Almasihu a cärkàke.

²³ Kwakwa ata nà, caved sa daf nga pà Yesu inde fan bay, Tawrita kà tërak pumo nà kawa mätuwar, a ba pumo hus pà ana Mbërom sà dakan umo anan caved sa daf nga pà Almasihu kutok.

²⁴ Natiya awan, Tawrita kà tërak umo dö sà dakan umo anan caved lele awan, hus pà ana Almasihu sà dazley ahay kutok. A tëra matanan anga aday Almasihu kà sak a nay ata nà, Mbërom i tëra manay dö didek aya pa 'am anahan, anga mæ dafak apan nga.

²⁵ Hëna nà, alay a sa daf nga pà Almasihu ata kutok. Mer su way ana mätuwar a manay ata kà ndavak coy.

²⁶ Matanan, kwanay a fok kà tëren wan a Mbërom ahay, anga kà dafen nga pà Yesu Almasihu,

²⁷ bina ä alay a kwanay sa ga baptisma ata nà, kà jipen nà të Yesu Almasihu awan, kwanay kà tëren kawa winen awan.

²⁸ Kwa ä ga nà iken Yahuda ahay, kwa ä ga nà iken dö su kon azar aya awan, kwa ä ga nà iken bile, kwa ä ga nà iken nà bile a itabay, kwa ä ga nà iken mungol awan, kwa ä ga nà iken uwar awan, i ga awan bay. Kwanay a fok kà tëren zek kàrték, anga kà jipen nà të Yesu Almasihu.

²⁹ Natiya kutok, kak kwanay dö ana Almasihu ahay cëna, kwanay wan sà kutov ana Ibërahima ahay re. Matanan, ki njiden anan way a Mbërom sà zlapan anan anà Ibërahima ata re.

4

¹ Nô dákak ikwen anan way inde aday: Wan saa pa 'am su doh ana bəbay anahan, aday winen wan a hwiya ata cëna, winen kawa bile mba, kwa ä ga nà saa pa way ahay fok nà winen dəp nà, na.

² A alay a kə hərak fan bay ata nà, sa gan nga nà dö ahay, winen të way anahan aya təkə, hus pə ana bəbay anahan a sa daf anan alay ata awan.

³ Mənuko dukwen matanan re. A alay ata, mənuko kawa gwaslay ahay, aday də tërak ahay bile sə way lelibay aya sa ga bahay pə daliyugo ataya re.

⁴ Əna alay ana Mbërom awan a sla kutok, a slənay anan ahay wan anahan ä nay ahay pə daliyugo, dö uwar a sə wahay anan. Kə dafak anan ahay apan anà Tawrita ana Yahuda ahay,

⁵ anga aday ä tam anan dö aday tinen bile sə Tawrita ataya awan, aday mənuko dukwen də tëra wan a Mbërom ahay kutok.

⁶ Way a sə dákay anan kwanay wan a Mbërom ahay ata nà, hëna: Mbërom a slənay Apasay ana Wan anahan ä mível a mənuko inde fok, aday Apasay ata a ngaman kutok: «*Abba!*» kawa sa ja nà: «*Bəbay!*»

⁷ Natiya awan, iken bile sə awan sabay, əna wan a Mbërom kutok. Anga nan, ki njad anan way a Bəbay anak Mbërom sə lavan anan zek anə gwaslay anahan ahay ata awan.

Anjahay sə Galatiya ahay a varan ajalay nga anə Pol

⁸ A alay a kwanay kə sənən Mbërom fan bay ata nà, kwanay nə bile sə pəra ahay cara cara, aday pəra ataya dukwen tinen mbërom didek aya bay re.

⁹ Əna hëna kə sənən Mbërom zle kutok. U no sa ja adəka nà, Mbërom a san kwanay zle coy. Aka aday, kwanay apan ki men pə way bəle ataya nə kəkəma asa anaw? A nak ikwen sə tëra bile sə way a mənəna məgala ataya asa daw?

¹⁰ Kwanay apan ki gen anan nga anə azar uko ahay pə luvon azar aya awan, pə kiya azar aya awan, aday pə ava azar aya re.

¹¹ Kwanay apan ki pəken upo zlawan. İzəne mer su way uno ma ga a ä wulen a kwanay ata kə tërak awan kəriya awan.

¹² Mərak uno ahay, kem ikwen ite, tëren kawa nen awan, anga nen a

dukwen, nə tərək kawa kwanay aya re. Ki gen uno ahay awan bay.

¹³ Kə sənən apan zle asanaw, nə dakak ikwen anan ləbara mugom ata mama'am a nə, anga à alay ata nə nen dəvac awan.

¹⁴ Dəvac uno ata kə bənək ikwen mbiyed bayak awan, əna kə kədiyen nen bay, kə liren nen kula bay re. Kə təmihen nen adəka nə lele, kawa kə təmihen nə maslay a Mbərom. Kə təmihen nen nə kawa ana kwanay sə təma anan Almasihu Yesu ata awan.

¹⁵ A alay ata dukwen, kwanay tə ataslay mível a lele. Ataslay mível a kwanay ata həna winen ahaw? Na san zle lele, kī mben apan tiya nə, kə ndihen anan ide a kwanay ahay aday sə vuro anan i nen.

¹⁶ Həna, nə tərək do manide a kwanay, anga nen sa jak ikwen didek ata daw?

¹⁷ Do sə gədak ikwen mungwalay ataya nə, ta gan may kə jipen tə tinen, əna mənəna nga sa 'am lele awan. Ta ga matanan anga aday tē gəzla mənuko pi zek wa, aday kə jipen tə tinen aya kutok.

¹⁸ Agan may sə japay tu do a azar aya nə lele, kak nga sa 'am a tinen ata lele nə, na. Kwa â ga nə nen tə kwanay, kwa â ga nə nen tə kwanay bay dəp nə, way ata nə lele, u no nə japuko hwiya.

¹⁹ Car uno ahay, nen kawa uwar kutov kə dəlak anan ata awan. Ni njahay matanan hus à luvon aday kə tərən njavar a Yesu Almasihu ahay tə didek aya ata awan.

²⁰ U no sə njahay tə kwanay nə bayak awan, anga aday nə san cəved sa jak ikwen anan didek sə way a təde ni jak ikwen ata awan. Bina, na san awan a ni jak ikwen ayak həna ata sabay.

Ləbara ana atə Saratu tə Hajara

²¹ Kwanay do sa jəka ki gen anan may sə pərahan anan azar anə Tawrita ataya nə, kə slənen way ana Tawrita sa ja ata itəbay kələdaw?

²² A ja nə, Ibərahima nə, wan anahan ahay nə cew. Wan anahan a kərtek a nə, sə wahay nə bile ana Ibərahima sə ngaman Hajara ata awan*, əna wan hinen ata kutok nə, sə wahay nə uwar sə pəzugoy anahan sə ngaman Saratu ata wanahan.†

²³ Bile ata nə, winen a wahay wan anahan nə kawa uwar ahay sa taa wahay ata wanahan, əna uwar sə pəzugoy ata nə, a wahay nə matanan itəbay, anga 6a Mbərom kə zlapak anan anan kurre tə wan ata awan.‡

²⁴ Way ata a dakak uko anan 'am inde: Uwar ataya cew maya ta ga minje nə ta 'am a Mbərom sa 6an ahay cara cara cew. Hajara, uwar aday bile ata nə, a ga minje ta 'am a Mbərom sa 6an tə Musa à 6əzlom sə Sina. Gwaslay anahan ahay nə fok mə wahay aya nə bile dəkdek.

²⁵ Natiya, Hajara cəna, a ga minje ta 'am mə 6anay a à 6əzlom sə Sina wa ata awan, pə daliyugo sə Arab ahay. Winen a ga minje tə wulen su doh sə Urəsalima sə biten re, anga do sə njahay uda ataya nə fok bile sə Tawrita aya awan.

²⁶ Əna wulen su doh a Mbərom tə didek a nə, Urəsalima hinen, winen à bagəbaga mburom ata awan. Winen nə may a mənuko, aday do saa njahay uda ataya nə tinen bile aya itəbay.

²⁷ Kawa winen mə vinde awan à Deftere a Mbərom ata, ta wa:

«İken uwar a dərlay a anan,
kula kə wahak dəwan itəbay ata awan,
aday kə dəmak way kawa uwar sə wahay ahay itəbay.

Taslay mível,
anga uwar a ma razl ata nə,
i njad gwaslay ahay zal uwar a winen ta mbaz anahan mba ata awan.§»

²⁸ Mərak uno ahay, kwanay nə kawa Isiyaku, bina kə tərən wan a Mbərom ahay anga Mbərom kə zlapak anan.

²⁹ A alay ana Ibərahima ata dukwen, Isəmayel, wan ana Hajara

* 4:22 Ca pə Laataanooji 16.15. † 4:22 Ca pə Laataanooji 21.2. ‡ 4:23 Ca pə Laataanooji 17.16.

§ 4:27 Ca pə Esaaya 54.1.

sə wahay kawa uwar sa taa wahay ata, winen apan i bənan mbiyed anə Isiyaku, wan a mə wahay a tə mægala sə Apasay Cəncan ata awan. Həna ata dukwen, matanan tə mənuko hwiya re.

³⁰ Əna mə vinde awan à Deftere a Mbərom inde nə natiya: «Razl anan uwar a bile ata ta wan anahan a təkə. Anga wan sə bile i pa 'am su doh ana bəbay itəbay. Sa saa pa tətə cəna, wan ana uwar sə pəzugoy.*»

³¹ Natiya kutok, mərak uno ahay, mənuko nə wan sə uwar a bile ata itəbay, əna wan ana uwar aday winen bile itəbay ata kutok.

5

Kə tərən bile ahay bay

¹ Almasihu kə təkək nuko à bile ana Tawrita sə Yahuda ahay wa, anga aday dē tərə bile ahay sabay. Gen mægala lele, kə viren anan cəved anə dōwan sa ma kwanay à bile sə awan inde sabay.

² Nen Pol na jak ikwen ayak aday nà, kak a nak ikwen dō ahay tē gədak ikwen mədəndalas cəna, ata way ana Almasihu sa ga anga kwanay ata kə tərək way kəriya awan.

³ Ni jak ikwen panan wa asa, kuwaya kə gədak mədəndalas cəna, à gan bəlaray anə zek anahan sə dəfan apan anə 'am ana Tawrita ahay nə fok lele.

⁴ Kwanay dō sə bayak nə Mbərom i ca pikwen pa 'am anahan nə dō didek aya anga kə dəfen anan apan anə Tawrita sə Yahuda ahay ata nà, kwanay tə Almasihu dukwen kə gəzlen. Ki njiden sumor a Mbərom sa gak uko sabay.

⁵ Manay ite, mə dəfan ide nà, anə luvon a Mbərom a saa tərə manay dō didek aya tə didek ata kutok. Mbərom i ga matanan nà, anga mə dəfak nga pə Yesu Almasihu coy. Wita nà, way a mi ba tə mægala sə Apasay a Mbərom ata awan.

⁶ Kak dōwan a nə kə japak tə Yesu Almasihu cəna, kwa à ga nə winen

ma gad mədəndalas awan, kwa à ga nə winen ma gad mədəndalas a bay, kə tərək way kərtek awan. Way məduwen a cəna, dəfuko nga pə Yesu awan. Adaf nga a mənuko ata i varak uko mægala sə pəlay dō a azar aya re.

⁷ A alay ata nà, ki gen ahay mægala lele. Sə gafak ikwen 'am sə pərəhan azar anə didek ata nə wayaw?

⁸ Dōwan a sa njak kwanay sa ga way matanan ata nà, Mbərom a sə ngamak ikwen pə cakay anahan ata bay asanaw?

⁹ Dō ahay ta taa ja nà: «Wudah mənjoek cəna, a zlambar anan nuko nə fok.»

¹⁰ A ga upo dukwen ki bayiken nə kawa nen, anga mənuko a fok dē japay nə tə Bahay a mənuko Yesu Almasihu. Na san zle re, dōwan a sa njak kwanay ata nà, kwa à ga nə winen waya, Mbərom i gan sariya.

¹¹ Mərak uno ahay, nen nə ni ga wazo ta sa jan anə dō ahay nà, gəduko mədəndalas aday Mbərom i sa təma mənuko bay. Kak abay matanan nà, dō ahay ti bəno mbiyed sabay, aday amac a Yesu sa mac pə dədom ata i cəban atan sabay.

¹² Dō sa njak kwanay sa ga way matanan ataya nà, u no nə suwan tē dədasl anan zek a tinen məzawal awan!

¹³ Mərak uno ahay, Mbərom a ngamak ikwen aday kə tərən bile sə Tawrita ahay bay. Əna a nan sa ja nà, həna ki mben apan sa ga way sə ubor si zek a kwanay ahay cukutok bay re. Əna pəlen zek ahay lele adəka, aday gen anan mer su way i zek ahay re.

¹⁴ Nga sa 'am a sə japay anan Tawrita fok cəna, həna: «Pəlay anan dō sə cakay su doh anak kawa iken sə pəlay anan nga anak ata awan.*»

¹⁵ Əna, kak kwanay apan ki rəcen zek ahay ta slan, kwanay apan ki pen zek ahay kawa way sə kiəe ahay asa nà, gen anan ngatay i zek a kwanay bina, ki saa sədəken zek ahay kutok.

* 4:30 Ca pə Laataanooji 21.10. * 5:14 Ca pə Farillaaji Lewin'ko'en 19.18.

Apasay Cəncan a, tə mivəl su dō zənzən awan

¹⁶ Na ja nà, Apasay Cəncan a â la-gay kwanay tə cəved awan. Ki gen matanan cəna, ki pərihen anan azar anà cəved sə ubor si zek a kwanay ahay sabay.

¹⁷ Way ana ubor si zek su dō sa gan may cəna, tə japay tə way mbala ana Apasay Cəncan a sa gan may ata bay. Way ana Apasay Cəncan a sa gan may ata ite dukwen, tə zlangar tə way mbala ana ubor si zek su dō sa gan may ataya bay re. Way ataya cew maya nə tə ngəle nga i zek ahay bay. Anga nan, kula ki gen anan way a kwanay sa gan may sa ga ataya bay.

¹⁸ Kak sə lagay kwanay nà, Apasay Cəncan a cəna, məgala ana Tawrita inde pikwen sabay.

¹⁹ Way ana ubor si zek sa gan may dō ahay tã ga nə a san zek zle: vuwar, aján uho, aga mədigwed tə cəved ahay cara cara,

²⁰ ahəran nga anà pəra ahay, madan, anan ide i zek ahay, atəre, sərak, aga mivəl, abayakan way à nga anahan dəkdek, agəzla zek, 'am sə wan bahay,

²¹ ubor, avaway nga, agəsle lelibay aya awan, aday aga way mənjadak aya matanan bayak awan. Na jak ikwen panan wa à alay ata awan, həna ni mənahan ayak maza re: Do sa ga way matanan ataya nà, ti zla à bahay a Mbərom inde kulibay.

²² Əna way ana Apasay Cəncan a sa gan may â njahay à mivəl su dō inde ataya nà, asan zek, ataslay mivəl, zay, munapanaw, lele, sumor, didek,

²³ anjahay səkəffe, aday agan nga anà zek. Tawrita nà, kə gafak anan 'am anà dō sa ga way matanan ataya itəbay jiga awan.

²⁴ Do ana Almasihu Yesu ahay nà, tə gucek anan way sə ubor si zek lelibay ataya à nga wa, kawa tə darak atan ayak pə dədom mə zləngad ata awan.

²⁵ Sə varak uko sifa nà, Apasay Cəncan awan. Kak matanan cukutok nà, lele saa lagay mənuko pə cəved dukwen, winen a re.

²⁶ Də həran nga anà zek bay, dā ga way sə cəban anà dō a azar a bay, dā ga sərak pə dō azar aya bay re.

6

Muko anan zek i zek ahay

¹ Mərak uno ahay, kə cinen anan anà dōwan a winen apan i ga ines cəna, kwanay aday Apasay a Mbərom a lavak ikwen nga ataya nà, men anan pə cəved lele awan asa, əna tə mivəl səkəffe awan. Əna gen anan nga anà zek a kwanay aya awan. Bay nà, ki sa slihen uda re.

² Men anan zek i zek ahay à dəcə a kwanay ahay inde. Kak ka sak i gen matanan cəna, ata kə dəfen anan apan anà 'am a Almasihu a kutok.

³ Kak dōwan a kə bayakak nə winen dō məduwen a aday winen dō kəriya cəna, kə sapatak anan nga anahan.

⁴ Kuwaya â ca pə azla anahan awan aday. Kak winen lele nà, ata i taslay anan mivəl ti mer su way anahan a sa ga tə alay anahan awan, bina, anga a lavay anan mer su way anahan ta su dō hinen ata bay.

⁵ Kuwaya â tihen nga nà, anà mer su way anahan a sa ga pa 'am a Mbərom, aday a fədan gugo ata awan.

⁶ Dōwan a winen apan i tətakan anan way anà dō a Yesu ahay cəna, dō a Yesu ataya tə gəzla anan way a tinen ahay fok tə dōwan ata awan.

⁷ Kə sapiten nga a kwanay ahay bay, dōwan sa mba apan sə gəsle anan tə Mbərom nà, ibay. Kuwaya i halan nga nà, anà way anahan a sa casl ata awan.

⁸ Kak a ga nə way sa zlan à nga i zek ahay dəkdek, i mac nə tə way ataya awan. Əna kak a ga nə way sa zlan à nga anà Apasay a Mbərom nà, i mac itəbay, əna Apasay a Mbərom i varan sifa sa ndav bay ata awan.

⁹ Kak matanan cukutok nà, pərahuko anan azar sa ga way lele aya awan, dā ya nga bay. Anga kak dā yak nga sa ga way a lele ataya bay cəna, à alay inde nà, dī saa njad anan way lele aya awan.

¹⁰ Anga nan, hēna nà, alay a inde anga aday dā gan way lele aya anà dō ahay fok, mē zakan a anà mērak a mēnuko dō sa dāf nga pē Yesu Almasihu ahay ataya awan.

'Am mēdakwidok aya awan

¹¹ Ənga, cen pē way uno a sē vindek ikwen ayak a anaya aday, nē vindek ayak nē bērzlozlo tē alay uno awan.

¹² Sa gak ikwen bēlaray sa gad mēdēndalas nà, dō sa gan may tā zlan à nga anà dō ahay fok ataya awan. Ta ga matanan nà, anga aday tā njad dēce anga sē dākay anan amac a Yesu Almasihu pē dēdom mē zlēngad ata bay cēna coy.

¹³ Kwa tinen aya dūkwēn, tē dēfan apan anà Tawrita ana Yahuda ahay bay re. A nan atan nē kwanay kē gadēn mēdēndalas anga aday tē hēran nga ī zek anga kē bēnen atan à 'am wā.

¹⁴ Nen ite nà, nī hēran nga anà zek nà, sī anga amac ana Bahay a mēnuko Yesu Almasihu pē dēdom mē zlēngad ata awan. Pī nen nà, way sē daliyugo a anan ataya fok tē tērak kawa way kēriya aya awan anga amac anahan. Nen a dūkwēn, nē tērak kawa dō ma mac a pā 'am sē way sē daliyugo ahay re.

¹⁵ Kwa dōwan a nē ma gad mēdēndalas awan, kwa dōwan a nē ma gad mēdēndalas a itēbay, a ga awan ibay. Way sa mak uko zek cēna, tēruko dō wiya aya awan.

¹⁶ Dō sē pērahan azar anà way uno sa ja ataya, aday dō a Yesu ahay à wulen ana Isēra'ila ataya dūkwēn, Mbērom ā varan atan zay anahan, aday tā gan ī zek wā.

¹⁷ A ban pē hēna anan wā cēna, dōwan ā sa bēno mbiyēd tē awan sabay, anga vivay a pī zek uno hēna ataya tē dākay anan nē nen dō a Yesu coy.

¹⁸ Mērak uno ahay, Bahay a mēnuko Yesu Almasihu ā gak ikwen sumor anahan ite. Amen.

**Derewel a Pol sɛ vinden
ayak anà dɔ sɛ
Efesus ahay
Adakay way pɛ deftere
a anan**

A alay ata nà, Efesus winen wulen su doh mɛduwen awan. Pol a dakan atan anan ayak anjahay su dɔ a Yesu ahay kɛ tɛrak à sɛkɛffe inde pɛ kɛrtek a nà, lele anga way a Yesu sa ga anga dɔ ahay ata awan. Kwa à ga nɛ tinen Yahuda ahay, kwa à ga nɛ tinen Yahuda ahay itɛbay, tɛ tɛrak kɛrtek anga slɛmay a Yesu Almasihu. Asa Pol a dakan atan anan ayak way sɛ gɛzla anan pi zek wa anjahay kwakwa à atahasl inde ata awan, tɛ anjahay wiya hɛna Apasay Cɛncan a sa var ata awan. Matanan, Pol a dakan atan anan anjahay a wiya ata kutok.

Nga sa 'am ahay

Adazlan sa 'am ahay (1.1-23)

Almasihu winen apan i japay anan dɔ anahan ahay (2.1 - 3.21)

Anjahay su dɔ sɛ jiyjay ahay (4.1 - 6.24)

Aja 'am

¹ Sɛ vindek ikwen ayak derewel a anan nà, nen Pol, dɔ maslan a Yesu Almasihu, Mbɛrom sɛ walay, kawa anahan a sa zlan à nga ata awan. Nɛ vindek ikwen ayak anà kwanay dɔ a Yesu ahay à Efesus ata awan, kwanay dɔ sa daf nga pɛ Yesu Almasihu ahay aday mɛ japay a tɛ winen awan, ata re.

² Mbɛrom Bɛbay a mɛnuko tɛ Yesu Almasihu Bahay a mɛnuko tɛ gak ikwen sumor aday tɛ varak ikwen zay a tinen.

Sumor a Mbɛrom sa gak uko tɛ alay ana Yesu Almasihu

³ Hɛruko anan nga à Mbɛrom Bɛbay ana Bahay a mɛnuko Yesu Almasihu. Anga ɔa Mbɛrom a kɛ dɛfak puko alay sɛ bahay anahan tɛ way ahay cara

cara, anga mɛnuko mɛ japay aya tɛ Yesu Almasihu.

⁴ Mbɛrom a walay nuko dɔ anahan ahay nà, kurre daliyugo a dɔkwen mɛ ndakay a fan bay. A walay mɛnuko nà, anga aday dɛ tɛra dɔ anahan ma ga nga aya awan, aday dɛ tɛra dɔ mɛnjɛna ines ahay pa 'am anahan a kutok. Mbɛrom nà, kɛ pɛlak nuko wanahan,

⁵ kwa hɛna kabay, kɛ gak anan may sɛ tɛra mɛnuko wan si zek anahan aya, ti mer su way a Yesu Almasihu sa ga. Wita nà, way anahan a sa gan may ata awan, a zlan à nga nɛ matanan.

⁶ Mbɛrom a a ga matanan ata nà, anga aday dɛ hɛran nga, anga sumor anahan a bayak a sa gak uko ata awan. A varak uko nɛ kɛriya awan, anga mɛnuko mɛ japay aya tɛ wan anahan lɛliwe ata awan.

⁷ Winen kɛ bɛmbadɛk ahay mɛnuko à alay a Fakalaw wa, tɛ mez anahan, aday kɛ pɛsek uko anan ines ahay. Natiya, mɛnuko mɛ japay aya tɛ winen. Mbɛrom a kak uko anan ahay sumor anahan lele mɛduwen ata nà, matanan.

⁸ Winen kɛ gak uko sumor bayak a ta sɛ tɛra mɛnuko dɔ kɛlire* aya aday dɔ ma san way aya kutok.

⁹ Natiya, a dɛkak uko anan way anahan a abay mi dɛr a kwakwa ata awan. Way a mi dɛr a, way a Mbɛrom sa gan may sa ga ata nà, a kay anan ahay uho tɛ Yesu Almasihu.

¹⁰ Way ata nà, alay a kɛ slak cɛna i halan nga anà way ahay fok ù vo su dɔ kɛrtek, way sɛ bagɛbaga mburom ahay, tɛ way sɛ daliyugo aya tɛke fok. Aday Yesu Almasihu a kɛrtek i tɛra bahay a pa nga sɛ way ataya fok.

¹¹ Mɛnuko nà, dɛ njadɛk magwagway sɛ sifa mbala ana Mbɛrom a sɛ lavay a zek kurre ata, anga mɛnuko mɛ japay a tɛ Yesu Almasihu. A walay mɛnuko nà, kurre, anga kɛ zlak anan à nga, anà winen awan. Mbɛrom a varak uko magwagway ata nà, anga

* 1:8 Kɛlire a anan nà, madan bay, ɛna asan way ana Apasay a Mbɛrom.

a ga way ahay fok nà, kawa sa zlan à nga,

¹² aday dō ahay tē hēran nga anà mazlaḅ anahan anga mēnuko. Manay nà, dō sa lah sa ba Yesu Almasihu ataya awan.

¹³ Kwanay ite dukwen, kē jipen tē Yesu à alay a kē slēnen lēbara sa 'am dīdek awan, lēbara mugom a mbala anà Mbērom sa tam anan dō ahay ata awan. Anga kwanay kē dāfen nga pē Almasihu tē mivēl kērtēk a nà, Mbērom dukwen a varak ikwen Apasay anahan Cēncan a kawa anahan a sē zlapay anan ata awan. Matanan, a dākay anan nē kwanay dō anahan ahay.

¹⁴ Apasay anahan a sē varak uko kurre ata nà, a dākak uko anan dī i njad anan way a Mbērom a sē lavak uko anan zek à bahay anahan inde zanaka ata awan.

Pol a ga amboh anga dō sē Efesus ahay

¹⁵ Anga nan kutok, nē ngēran anà Mbērom bayak a, anga kwanay. Bina nē slēnek, kwanay apan kī dāfen nga pē Yesu Almasihu Bahay a mēnuko hwiya, aday nē slēne dukwen, asan zek a kwanay inde bayak a anga dō a Yesu ahay re.

¹⁶ Matanan, nen apan nī gan amboh à Mbērom anga kwanay cēna, nē mbādek anan à nga wa sē ngēran anga kwanay bay re.

¹⁷ Nen apan nī gan amboh anà Mbērom Bēbay a Bahay a mēnuko Yesu Almasihu, winen dō sē mazlaḅ, anga aday à varak ikwen kēlire, à kak ikwen zek, aday kē sēnen anan acēkan.

¹⁸ Nen apan nī gan amboh asa re, anga aday à cādek ikwen anan abayak nga sa san magwagway anahan a sē ngamak ikwen apan ata awan. Aday kē sēnen, magwagway a kwanay a saa njad ata nà, way lele a sē zalay way ahay fok, i varak ikwen anan. Kī njidēn anan pē kērtēk a tu dō a Yesu azar aya fok.

¹⁹ Na ga amboh asa re nà, anga aday kē sēnen anan mēgala anahan.

Tē mēgala ata nà, i mak uko zek anà mēnuko, dō sa dāf apan nga ahay. Mbērom a kay anan ahay mēgala anahan ata uho nà,

²⁰ ta sē slabakay anan ahay Yesu Almasihu à mēke wa, aday ta sē varan man sē njahay sē mazlaḅ pē cakay anahan à mburom ata awan.

²¹ A man ata kutok, Yesu a lavan nga anà maslay a Mbērom ahay fok, tē bahay a tinen aya tēke fok, tatē mēgala sē way ahay fok, tē mazlaḅ a tinen aya tēke fok re. Slēmay anahan a ndar à man ata nà, zal slēmay ahay fok, kwa hēna, kwa pē uho sa nay ata dukwen, slēmay saa zalay anahan nà, ibay re.

²² Mbērom kē varak anan anan way ahay fok à alay anahan inde, natiya Mbērom a dāf anan bahay a pa nga sē way ahay fok, aday bahay a pa nga su dō anahan ahay re.

²³ Dō anahan ataya nà, tē tērak zek ana Almasihu awan, aday sē njahay i zek anahan ata inde nà, winen, kawa anahan sē njahay à kwa ma inde anaw ata fok, aday kwa aha fok ata re.

2

Sumor a Mbērom sē varan sifa anà dō ahay

¹ A alay ata nà, kwanay kawa dō ma mac aya pa 'am a Mbērom, anga kī gen ahay way lelibay aya awan, kwanay dō mī nes aya re.

² Kē pērihen anan ahay azar nà, anà cāved su dō sē daliyugo ahay. Kē dāfen anan ahay apan anà bahay sē apasay lelibay aya awan, winen sa ga bahay pa nga sē apasay ahay à wulen ana atē bagēbaga mburom tē daliyugo ata awan. Sa ga mer su way hēna à wulen ana dō sē dāfan apan anà Mbērom bay ataya dukwen, apasay a lelibay ata re.

³ A alay ata nà, mēnuko a fok dukwen dā gak ahay way lelibay aya kawa dō ataya re, dē pērahak anan ahay azar anà ubor si zek a nuko ahay. Dā gay ahay nē way sa zlan à nga anà abayak nga a mēnuko ahay dēkdek. Anga mer su way a

mənuko ma gay a lelibay ataya nà, abay Mbərom i ga puko mivél kawa anahan sa ga pu dō a azar ataya fok re.

⁴ Əna cəkəbay matanan bay, adəka nà, mənuko dā gak anan i zek wa anà Mbərom, kə pəlak nuko cəvedabay.

⁵ Kwa abay mənuko kawa dō ma mac aya anga ines a mənuko ahay dəp nà, kə varak uko sifa wiya awan. A sifa ata inde nà, mənuko mə japay a tə Yesu Almasihu. A tam kwanay nə ta 'am kəriya awan, anga sumor anahan.

⁶ Mbərom a kə slabakak nuko à amac wa pə kərtek a tə Yesu Almasihu awan, anga mənuko mə japay a tə winen. A varak uko man sə njahay à mburom pə cakay anahan pə kərtek a tə Yesu Almasihu.

⁷ Mbərom a gak uko sumor ata tə alay ana Yesu Almasihu nà, sə dəkay anan pa sə viyviya a nà, sumor anahan a zalay way ahay fok.

⁸ Mbərom a tam kwanay nà, ta 'am kəriya awan, anga kə dəfen nga pə winen, bina anga lele sə awan a kwanay a inde ata bay. A gak ikwen sumor ata

⁹ pi mer su way a kwanay lele aya bay nà, angamaw? A ga nà, anga aday dōwan à sa njad sə zlapay anan bay fok.

¹⁰ Mbərom a ga matana aday nà, anga mənuko aya dūkwén, mer su way anahan aya awan. A təra mənuko dō wiya aya nə tə alay a Yesu Almasihu, anga aday dā njad sa ga mer su way lele aya kutok. Mer su way a lele ataya nà, Mbərom a a lavay anan zek nà, kurre, anga aday dā njad sa ga atan.

Də tərak zek kərtek a tə Yesu Almasihu

¹¹ Əna bayiken pə anjahay a kwanay à alay ata aday. Kwanay nà, Yahuda ahay bay, kwanay dō su kon azar aya awan. Yahuda ahay ta ca pikwen nà, kwanay ma gad mədəndalas aya itəbay. Anga ta jan anà nga a tinen nà, tinen dō ma gad mədəndalas aya awan. Cəkəbay aday

agad mədəndalas a tinen ata nə sə sluwed si zek dəkdek.

¹² Matanan, na jəka bayiken pə anjahay a kwanay a à alay ata aday nà, anga à alay ata nə kwanay dō dərén dərén aya pi zek wa tə Almasihu. Kwanay mədurlon aya à wulén sə Isəra'ila ahay inde. Mbərom a 6an 'am ta sə zlapan anan tə way anà Isəra'ila ataya nà, kwanay uda ibay. Awan a a kwanay a inde ite kə dəfen anan ahay ide nà, ibay. Bina kwanay mə njahay aya pə daliyugo, aday kə sənén Mbərom bay re.

¹³ A alay ata nà, kwanay abay dərén pi zek wa tə Mbərom, əna həna kutok nə kwanay mə japay aya tə Yesu Almasihu, anga kə mbədak anan mez anahan. Həna kwanay bəse tə Mbərom kutok.

¹⁴ Həna nà, Almasihu kə varak uko zay anà mənuko a fok, anga tə amac anahan nà, kə mbəzlak a wa jal sə sədək a sə gəzla Yahuda ahay pi zek wa tə zahav a azar aya ata awan. Winen nà, zay a həna à mamasl a nuko inde ata kutok.

¹⁵ Aday a mbazl anan wa məgala ana Tawrita pi zek ta nga sa 'am anahan aya awan. Matanan, a japay anan Yahuda ahay pi zek tə zahav azar aya, a təra atan kərtek kutok. Tə tərak zahav wiya awan anga ajapay a tinen tə Yesu Almasihu, a zlah anan məlmal a tinen, tə njadək zay à wulén a tinen.

¹⁶ Anahan sa mac pə dədom mə zləngad ata nà, kə zə6ak anan ana ide à wulén a tinen wa, a japay anan zahav ataya, tə təra zahav kərtek, aday a zlah anan məlmal ana zahav ataya tatə Mbərom a kutok.

¹⁷ A nay ahay pə daliyugo nà, sə dəkay anan nə zay inde anga manay Yahuda ahay, dō a bəse tə Mbərom ataya awan, aday zay inde anga kwanay dō su kon aya azar a, kwanay abay dərén tə Mbərom ataya re.

¹⁸ Anga winen kutok, na wa mənuko a fok dī mba apan sə hədek pə cakay a Mbərom Bəbay a mənuko tə gədan sə Apasay Cəncan a kərtek a ata awan.

¹⁹ Anga nan kutok, kwanay kə tərən mbəlok ahay kabay mədurlon ahay sabay. Kwanay à gulom su doh a Mbərom inde kawa dō a Yesu azar aya re. Kwanay wan sə agay ahay kutok.

²⁰ Anga nan re, kə tərən kon aya həna mi dezl aya à dədon su doh a Mbərom inde ataya awan. Doh ata nà, saray anahan ma pak a dükwen tu dō maslan a Yesu ahay aday tu dō maja'am a Mbərom ahay re. Yesu Almasihu a ta nga anahan a sə tərə kon sə mide awan.

²¹ Anga winen a kutok, a mbazl bay, a tavay lele, aday winen apan i jubay, i tərə doh sə mazlaḅ a Mbərom cəncan awan, aday Bahay Mbərom i njahay uda awan.

²² Kwanay nà, mə japay aya tə winen. Anga nan, kwanay nà, kon a mə baslay aya i zled su doh ata inde, aday Apasay a Mbərom i njahay u doh ata inde kutok.

3

Mer su way a Pol sa ga anga dō su kon azar aya awan

¹ Anga nan kutok, nen Pol dō si mer su way ana Yesu Almasihu, nen à dangay həna nà, anga kwanay dō su kon azar aya awan.

² Ba kə slənen anan coy asanaw, Mbərom kə varak uno mer su way sə dākak ikwen anan sumor anahan ma ga awan anga kwanay.

³ Mbərom kə təḅak uno anan ide pə way anahan abay mi dər a ata awan. Həna, na jak ikwen ayak panan mənəcək.

⁴ Kwanay apan ki jingen 'am uno a anan nà, ki i sənən ide uno kə təḅak sa san way a Mbərom a mi dər a pə Yesu Almasihu ata awan.

⁵ Kwakwa ata nà, Mbərom kə kak atan anan ahay uho anà dō ahay bay. Əna həna kutok, tə alay ana Apasay Cəncan awan, kə kak anan ahay uho lele anà dō maslan anahan cəncan aya awan, aday anà dō maja'am anahan ahay re.

⁶ Way a abay mi dər ata nà, həna kutok: Way a Mbərom a sə zlapan anan

abay ana Yahuda ahay dəkdek ata nà, kwanay dō su kon azar aya dükwen ki njiden anan ite re. Kwanay tə Yahuda ahay kə tərən nə zahav kərtek. Aday way a Mbərom sə zlapay anan i varan anà dō a Yesu Almasihu ahay ata nà, i varak ikwen anan re. Way ataya fok, kə njiden atan nà, anga kə dəfen nga pə ləbara mugom awan.

⁷ Mbərom kə gak uno sumor, ta sə vuro mer su way anahan sə dakan atan anan ləbara mugom ata anà dō ahay tə məgala anahan.

⁸ Nen nà, dō ma va alay i zek a à wulen su dō a Yesu ahay inde fok. Tə winen ata təkə dükwen Mbərom kə gak uno sumor sə vuro mer su way sə dakan anan anà dō sə pəra ahay, zlile sə way a lele aya à Yesu Almasihu inde ata awan. Zlile sə way ata nà, məduwen awan, dōwan i mba apan sa ndav anan wa sa san anan bay.

⁹ Mbərom kə gak uno sumor asa, sa kay anan ahay à jiyjay anahan inde nà, way a mi dər ata i ga zek nə kəkəməw. Mbərom dō sə ndakay way ahay fok ata, a dər anan way ata kurre.

¹⁰ Əna həna nà, Mbərom kə kak anan ahay way a mi dər ata tə alay ana dō a Yesu ahay, anga aday maslay a Mbərom ahay tə bahay a tinen ahay à bagəbaga mburom inde ata, tã san kəlire a Mbərom inde pə way ahay fok.

¹¹ Mbərom a ga anan. Aday a ga anan way ata tə alay ana Yesu Almasihu, Bahay a mənuko.

¹² Natiya awan, mənuko mə japay a tə Yesu Almasihu, aday da dəf nga pə winen re. Anga nan, dī mba apan sə hədek pə cakay a Mbərom mənəna ajəjar kutok.

¹³ Nen apan ni gak ikwen amboh, mbac á saa slahay pikwen wa anga dəce uno ahay sa ga anga kwanay ata bay. Dəce uno ataya tã gəḅak ikwen ahay adəka nà, ataslay mivəl, anga dəce ataya ti mak ikwen zek bayak awan.

Asan zek ana Yesu Almasihu anga mənuko

¹⁴ Anga nan kutok, hēna nen apan ni gan amboh anā Mbərom Bəbay a mənuko anga kwanay tə mivēl kərtek awan.

¹⁵ Zahav su dō anahan ahay fok, kwa à bagəbaga mburom, kwa pə dāliyugo, Mbərom winen bəbay a tinen fok.

¹⁶ Nen apan ni gan amboh nā, anga aday Apasay anahan ā varak ikwen mēgala à mivēl a kwanay inde sə pərahan azar anā cəved anahan. Anga winen bahay sə mazlaḡ, mēgala inde apan.

¹⁷ Na gan amboh dukwen, aday Yesu Almasihu ā njahay à mivēl a kwanay inde sə coy anga kə dəfen apan nga. Na gan amboh asa nā, anga aday kə sənēn zek ahay à asan zek a Mbərom inde. Ki gen matanan nā, ki taren dō mēgala aya awan, kawa dādazl sə way ma ha sləlay a lele ata awan, aday kawa doh ma pak saray a lele ata re.

¹⁸ Matanan, kwanay tu dō a Yesu ahay fok ki njiden mēgala sa san asan zek ana Almasihu anga mənuko. Kwa aha, kwa siwa, kwa kəkəma fok, asan zek anahan nā, inde tə mənuko hwiya.

¹⁹ Na gan amboh asa re, anga aday kə sənēn asan zek ana Almasihu, way a sə zalak uko mēgala sa san anan cərah ata awan. Ata nā, Mbərom i rah kwanay tə way a ma rah aya à winen inde ata awan.

²⁰ Mbərom a, dō sa mba pə way ahay fok ata, i ga way zal mbala anā mənuko sa mba apan sə bayak, kabay sə cəce panan ataya awan. I ga nə tə mēgala anahan a sa ga mer su way a à mivēl a nuko inde ata re.

²¹ Həruko anan nga, anga mer su way anahan a ma ga mēduwen ataya à wulen su dō anahan ahay inde tə alay ana Almasihu Yesu ata awan. Həruko anan nga pa sə viyviya awan. Amen!

4

Təruko zek kərtek

* 4:8 Ca pə Jabuura 68.19.

¹ Natiya awan, hēna nen à dangay nā, anga nen dō si mer su way ana Yesu Almasihu. Anga nan, u no sa jak ikwen ayak hēna nā, azla a kwanay ā ga nə kawa tēde ana dō a Mbərom mē ngamay aya ata acəkan.

² Kawa sa ja nā, nihen a nga a kwanay à mēndak səver. Taren dō səkəffe aya awan, dō sə munapanaw ahay, aday səmen anan anā way ahay à wulen a kwanay inde tə asan zek awan.

³ Rəzlen anan à nga wa, anga aday ajapay ana Apasay a Mbərom sə varak uko ata ā nes bay. Zay ā tərak ikwen liḡer sə japay kwanay awan.

⁴ Dō a Yesu ahay nā, tə tərak zek ana Almasihu a kərtek, aday zek ata dukwen kərtektəkke coy. Apasay Cəncan a dukwen, winen kərtektəkke. Way a Mbərom a sə ngamak ikwen apan ata dukwen aday kə dəfen anan idē ata nā, winen kərtektəkke re.

⁵ Bahay a mənuko a dukwen kərtektəkke, adaf nga a mənuko pə Mbərom dukwen kərtek a re. Aday baptisma a mənuko sa ga ata dukwen, kərtek a re.

⁶ Də həran nga dukwen anā Mbərom a kərtek a ata awan, winen Bəbay sə dō ahay fok. Winen Bahay a pa nga sə dō ahay fok. Winen apan i ga mer su way tə dō ahay fok, aday winen mē njahay a à dō ahay inde fok re.

⁷ Mənuko fok də njadak mēgala sa ga mer su way kawa sa zlan à nga anā Almasihu, dōwan a sə varak uko anan ata awan.

⁸ Anga nan, 6a mē vinde awan à Deftere a Mbərom inde kwakwa nā, natiya:

«À alay anahan sa ján way anahan à mburom ata nā,
a mbasay pu dō manidē anahan ahay,
a ra anan dō ma ban ataya à alay,
aday a varan mēgala anā dō ahay kutok.*»

⁹ Aday 'am a «a ján way anahan à mburom» ata, a nan sa ja nə maw?

Kawa sa ja nà, 6a kà dazak ahay kurre pə daliyugo dezl à mæke.

¹⁰ Aday dōwan a sə dazay ahay à mburom wa pə daliyugo ata nà, winen dōwan a sa ján way anahan kwa à bagəbaga mburom anga aday à rah anan wa way ahay fok kutok.

¹¹ Aday sə gəzlan mægala si mer su way anà dō ahay fok dukwen, winen awan. A varan anà dō azar aya awan, mægala sə tēra dō maslan ahay, anà dō hinen ahay, mægala sə tēra dō maja'am a Mbərom ahay, anà dō hinen ahay, mægala sə dakan anan ləbara mugom a anà dō ahay, aday anà dō azar aya ite, mægala sə njahan pa 'am wa anà dō ahay ta sə tətakan atan anan way anà dō ahay re.

¹² A gəzla mægala ata matanan ata nà, anga aday dō ataya tã man zek anà dō a Yesu azar aya fok sa ga mer su way a Mbərom. Ata dō a Yesu ahay, kawa sa ja nà, zek ana Almasihu awan, i zla pa 'am pa 'am,

¹³ hus mənuko a fok dī tēra dō mə japay aya pə kərtek a à cəved sa daf nga pə Yesu Wan a Mbərom, aday sa san winen a kutok re. Ata dī tēra dō a ma san nga aya awan, aday anjahay a mənuko jiga i tēra kərtek a tē ana Almasihu a kutok.

¹⁴ A alay ata nà, dī tēra kawa gwaslay ahay sabay. Aday atətak way mungwalay aya i mba apan sa 6al mənuko kawa kwalalan, aday maɗ sa ga anan alay pa nga sə a'am ata sabay re. Do sə wurwer ahay ti mba apan sə dursak uko nga sabay re.

¹⁵ Əna sənuko zek ahay, juko anan dīdek sa 'am a Mbərom anà zek ahay adəka. Matanan, mənuko apan dī tēra dō mə jəra aya kawa Almasihu awan, winen pa nga a nuko fok.

¹⁶ Mənuko nà, zek ana Almasihu. Sə japay anan hawal si zek ahay pə kərtek a nà, winen awan. Dī ga a minje ti zek su dō nà, anga hawal si zek ahay fok ta ga mer su way nə pə kərtek awan. Ata zek dukwen i har lele. Matanan re, dō ana Almasihu ahay tə pəlak zek ahay nà, ti har pə cəved a Mbərom fok lele.

Anjahay wiya awan, anga mənuko mə japay aya tə Almasihu

¹⁷ Natiya həna 'am a inde məduwen a nen apan ni jak ikwen anan ayak tə sləmay ana Bahay a mənuko. U no nà, gen anan nga anà 'am a anan lele: Kà sa pərihen anan azar anà azla su dō sə pəra ahay bay, anga abayak nga a tinen a nà, pə way kəriya aya awan.

¹⁸ Abayak nga a tinen a nà, i ide zənzen a inde. Tinen ta san pa 'am sə sifa a Mbərom sa var ata bay, anga asəder a tinen pa 'am anahan.

¹⁹ Waray a gan atan sa ga mer su way lelibay aya bay jiga awan. Ta var anan nga a tinen sa ga nà, way sə ubor si zek a tinen ahay dəkdek, aday tə pərahan anan azar dukwen anà way sə mível a tinen ma ga waray aya dəkdek re.

²⁰ Əna kwanay nà, kə tətiken pə Almasihu wa nà, anjahay matana ata bay.

²¹ Na san zle, kə slənen anan ləbara anahan, kə təmihen anan re. Aday tə tətakak ikwen anan way dīdek aya awan, way dīdek aya mbala ana Yesu Almasihu.

²² Tə dəkak ikwen anan nà, sə mbəsak anjahay a kwanay a sə kwakwa lelibay ataya awan. Anga anjahay a kwanay sə kwakwa ata nà, kə nəsek a mível a kwanay anga ubor si zek sa njak kwanay ahay.

²³ Həna nà, mbəsiken anan abayak nga a kwanay ahay, anga aday Apasay a Mbərom à mbədahak ikwen anan mível.

²⁴ Pərihen anan azar anà azla wiya awan, anga Mbərom a kə tərak kwanay dō wiya aya ma ga minje aya tə winen awan, anga aday kə tərən dō dīdek aya, dō sa ga way tə cəved aya awan, dō cəncan aya re.

²⁵ Anga nan kutok, həna nà, kə gəden mungwalay sabay. Jen anan i zek ahay nà, 'am dīdek awan, anga mənuko də japak pi zek kərtek awan.

²⁶ Way kə cəbak ikwen nà, kà sa gen mível aday sa ga way lelibay aya bay. Pac i sa slahay u doh nà, way a sə cəbak ikwen ata nà, à ndalay.

²⁷ Bina kâ sa mbiken anan caved anâ Fakalaw sa ga mer su way â kwanay inde bay.

²⁸ Kak dô sê akar inde â wulen a kwanay nâ, â mbêsak akar nê sêfek. A ræzlan â nga wa sa ga adêka nâ, mer su way lele awan. Ata i njad anan way, aday winen dukwen i mba apan sa man zek anâ dô aday way a kâcan atan ataya ite.

²⁹ Kê nâsen anan 'am anâ zek ahay bay. Jen anan i zek ahay nâ, 'am lele aya, tæde sa man zek anâ dô sa pak slêmay ahay.

³⁰ Way sê cêban anâ Apasay a Mbêrom Cêncan ata nâ, kâ si gen bay, anga Mbêrom a ga pikwen vivay anahan sê dakay anan kwanay dô anahan ahay nê tæ winen awan. I sa tam kwanay pa sê viyviya dukwen, tæ winen a re.

³¹ Kê dæfen 'am ahay pæ mivel bay. Awan â sa cêbak ikwen bay. Kî gen mugo bay re. Kâ sa ngærzen pi zek ahay bay, aday kâ sa gænihen anan i zek ahay bay re. Aday kâ si gen anan sêdœk i zek ahay sabay jiga awan.

³² Matana awan, gen anâ zek ahay adêka nâ, way sumor aya awan. Sênen zek ahay re, aday pæsen anan anan ines i zek ahay, kawa ana Mbêrom a sê pæsek ikwen anan anga Yesu Almasihu ata awan.

5

Anjahay â jiyjay a Mbêrom inde

¹ Kwanay nâ, wan a Mbêrom ahay, aday a pelay kwanay re ata awan. Anga nan, sumor a nâ, anjahay a kwanay â ga minje tæ ana Mbêrom awan.

² Gen asan zek kwa siwa siwa fok, kawa ana Yesu Almasihu a sê pelay mænuko ta sa mac anga mænuko ata awan. A var anan sifa anahan kawa way ma gad dundo awan, mæ varan a anâ Mbêrom, aday a zlan â nga â Mbêrom re ata awan.

³ Hæna nâ, kwanay kæ tæren dô a Yesu ahay coy. Anga nan, way lelibay aya kawa adah uho, way ma ga waray azar aya awan, awahay ubor pæ way sê dô ahay fok nâ, dowan â sa slaf

slêmay a â wulen a kwanay inde kwa mænjoek bay.

⁴ Aday asa, dowan â sa nes 'am bay, dowan â sa cêcap 'am bay, aday dowan â sa kælap 'am lelibay aya kæriya bay re. Sumor a nâ, miresl a kwanay ahay tæ ngæran anâ Mbêrom adêka.

⁵ Kæ sênen apan zle, dô sa dah uho ahay, tu dô sa ga way ma ga waray ataya fok nâ, ti njad sê njahay â bahay ana atæ Almasihu tæ Mbêrom inde bay. Dô sê wahay ubor pæ way sê dô ahay ahay dukwen, ti canan pæ ide wa anâ bahay a Mbêrom bay jiga re. Anga way a tinen a sê wahay apan ubor ata a zlan atan â nga zal zek a Mbêrom awan, tæ dæfan apan nê kawa way sê pæra a tinen.

⁶ Anga nan, kâ sa bænen anan â 'am wa anâ dô sa njak kwanay ta 'am sê mindel ahay ata bay. Bina Mbêrom a ga mivel pu dô sa ngam sê tæma 'am anahan bay ataya nâ, anga jæba sê way a tinen a sa ga sê mindel ataya awan.

⁷ Matana kutok, jæba su dô ataya nâ, kâ sa jipen tæ tinen a bay jiga awan.

⁸ A alay ata nâ, kwanay i ide zænzen a inde. Æna hæna kwanay i ide jiyjay a inde, anga ajapay a kwanay tæ Bahay a mænuko Yesu. Anga nan, anjahay a kwanay â tæra nâ, anjahay su dô sê ide jiyjay ahay kutok.

⁹ Na ja matana ata nâ, anga way sumor aya awan, tæ way lele aya pa 'am a Mbêrom, aday tæ way didek aya fok, ta nay ahay nê i ide jiyjay ata wa.

¹⁰ Gen anan may sa san nê way sa zlan â nga anâ Bahay a mænuko ata awan.

¹¹ Kâ sa jipen tu dô sa ga way sê ide zænzen ataya bay jiga awan. Anga way a tinen a sa ga ataya nê, way kæriya aya vørre. Sumor a nâ, ten patan Mbêrom adêka.

¹² Anga way a tinen a sa ga ataya nâ, kwa sê slæfan slêmay dukwen, di ngam bay, anga way ataya nê ma ga waray aya tæ mindel.

¹³ Bina kak dæ tak patan Mbêrom nâ, way a tinen a ma ga lelibay ataya

ti kay uho à jiyjay a inde.

¹⁴ Bina way ma kay a uho nà, ide jiyjay i ca anan uho. Anga nan, da wa: «Iken do ma njak ahan awan, padek bidaw?

Slabak à amac wa, aday Almasihu i kak anan jiyjay anahan kutok.»

¹⁵ Anga nan kutok, sennen pə guter anga anjahay a kwanay à sa ga kawa ana do sa san awan bay ataya bay, əna kawa su do ma san way aya awan.

¹⁶ Kà sa nesen anan alay a kəriya a bay. Gen nə mer su way lele aya kwa siwa fok, anga alay a həna nuko uda ata nà, lelibay awan.

¹⁷ Matanan, kà sa taren do mindel aya bay, əna sennen way a Mbərom sa gan may kɪ gen ataya awan.

¹⁸ Kà sa viwen nga tə mahay bay, anga ki i nesen anan sifa a kwanay. Suwan Apasay a Mbərom à rah à mivel a kwanay inde.

¹⁹ Gen ara sa man zek i zek ahay à wulen a kwanay inde, tə ara sə zambad anan Mbərom, tə ara sə həran nga anà Mbərom, aday tə ara kawa ana Apasay a Mbərom a sə tətakak ikwen anan ataya fok. Həren anan nga anà Bahay a mənuko. Gen anan ara tə mivel kərtek awan.

²⁰ Ngəren anan anà Bəbay Mbərom kwa pa ma fok, kwa siwa fok, tə sləmay ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu.

Anjahay a mungol tə uwar à gulom su doh inde

²¹ Dəfen anan apan i zek ahay à wulen a kwanay inde lele, anga kwanay do sə dəfan apan anà Almasihu ahay.

²² Kwanay uwar ahay, dəfen anan apan anà mbaz a kwanay ahay lele. Matanan i dakay anan kwanay kə dəfen anan apan anà Almasihu.

²³ Anga mbaz a lavan nga anà uwar, kawa Almasihu winen apan i lavan nga anà do anahan ahay ata awan. Pu do ana Almasihu ahay nà, winen nə nga awan. Do anahan ataya

nə tə tərak zek anahan awan, aday i tam atan.

²⁴ Natiya kutok, kwanay uwar ahay, dəfen anan apan à mbaz a kwanay ahay à kwa ma inde anaw fok, kawa do ana Yesu Almasihu ahay sə dəfan apan ata re.

²⁵ Kwanay mungol ahay ite, pəlen anan uwar a kwanay ahay kawa ana Almasihu sə pəlay anan do anahan ahay ata awan. Almasihu nà, a pəlay anan do anahan ahay, kə varak anan sifa anahan anga tinen.

²⁶ A var anan sifa anahan anga aday do anahan ataya tə təra cəncan aya awan. Kə banak atan tə a'am aday ta 'am anahan. Kə banak atan anga aday tə təra cəncan aya pa 'am a Mbərom.

²⁷ Ata nà, ti tavay pa 'am a Mbərom nà, tə mazlaə awan, tinen mənjenja ines. Kwa way lelibay a sa nes atan dukwen, à ga inde patan ibay re. Do anahan ahay adəka nà, tə tərak cəncan aya awan, tinen mənjenja mungok ahay kutok.

²⁸ Matana kutok ite re, mungol à pəlay anan uwar anahan kawa winen sə pəlay anan zek anahan ata awan. Do kə pəlak anan uwar anahan nà, wita a pəlay nə zek anahan awan.

²⁹ Tə didek a nà, dowan kula kà nak anan ide i zek anahan nə ibay. Adəka nà, i ba anan zek anahan lele ta sə varan way sa pa anà zek. Yesu Almasihu winen apan i gan nga anà do anahan ahay nà, matana kutok.

³⁰ Anga mənuko fok də tərak hawal si zek anahan aya awan.

³¹ Deftere a Mbərom a ja nà: «Anga nan, do mungol a i mbəsak anan bəbay anahan tə may anahan, i hədek pə cakay ana uwar anahan. Cew maya a tinen a ti təra nà, zek kərtektəkke coy.*»

³² 'Am a Deftere sa ja ata nà, way məduwen a mi der a uda awan. Əna pi nen nə Deftere a ja 'am a anan nà, pə Almasihu tu do anahan ahay.

³³ Aya əna, 'am ata həna ma ja dukwen anga kwanay re. Matana

* 5:31 Ca pə Laataanooji 2.24.

həna, kuwaya â pəlay anan uwar anahan kawa winen sə pəlay anan zek anahan ata awan. Aday uwar dukwen â dəfan apan anà mbaz anahan lele re.

6

Gwaslay ahay tə bəbay a tinen ahay

¹ Kwanay gwaslay ahay, bənen anan à 'am wa anà bəbay a kwanay ahay tə may a kwanay ahay, kawa ana Bahay a mənuko sa gan may ata awan. Wita nà, way aday təde a zla apan dō a Yesu ahay tã ga anan ata awan.

² 'Am a Mbərom a ja nà: «Dəfan apan anà bəbay anak tə may anak.*» Wita nà, nga sa 'am mama'am a mbala a Mbərom sa var ta sə zlapak uko apan tə way inde ata awan.

³ 'Am anahan a sə zlapak uko anan ata nà, natiya: «Kak kə dəfak atan apan nà, ngama i tərak, ki ga zile pə daliyugo.»

⁴ Kwanay bəbay ahay ite, kã si gen way sə cəban anà gwaslay a kwanay ahay bay, əna jen atan pə akəta, aday tətiken atan anan way nà, kawa sa zlan à nga anà Bahay a mənuko ata awan.

Bile ahay tə bahay a tinen ahay

⁵ Kwanay bile ahay, dəfen anan apan anà bahay a kwanay ahay həna pə daliyugo ata awan, bənen atan à 'am wa tə ajəjar a kosl kosl jiga awan, kawa kə dəfen anan apan nə anà zek ana Almasihu awan.

⁶ Dəfen atan apan wanahan anga sa jəka ti dəfak ikwen ide ata bay, kabay anga sa zlan atan à nga ata bay. Əna gen mer su way a kwanay nà, anga sa zlan à nga à Mbərom aday tə mível kərtek aya awan, anga kwanay nə bile ana Almasihu ahay.

⁷ Gen mer su way nà, tə ataslay mível a, kawa ki gen anan mer su way nə anà Bahay a mənuko, bina anà dō zenzen a bay.

⁸ Sənen apan lele: Kwa iken bile, kwa iken bile bay fok nà, ka gak mer su way lele aya cəna, Bahay a mənuko

i varak apan magwagway anahan a way anahan.

⁹ Kwanay bahay ahay ite, gen anan nga anà bile a kwanay ahay tə cəved awan. Mbəsiken 'am sə kətəbar atan à alay wa re. Anga kə sənen apan zle, kwanay tə tinen a təke fok nà, dō sə lavak ikwen nga inde kərtek à mburom. Winen nà, a ca pikwen fok hərro à alay kərtek a wa.

Way sə alay su dō a Yesu ahay

¹⁰ Həna kutok nà, tərən dō gədan aya njənnjan, mə tavay aya lele tə məgala ana Bahay a mənuko.

¹¹ Təmihen way sə alay a Mbərom sə varak ikwen ataya à alay inde, anga aday sə tavan pa 'am anà wurwer ana Fakalaw. ¹² Anga vərəm a nuko saa ga ata nà, dī ga nə tu dō zenzen aya bay. Dī ga vərəm ata nà, tə apasay lelibay aya aday tə bahay a tinen aya təke re. Tinen tə lavan nga anà daliyugo a anan həna mi nes ata awan. Aday vərəm a mənuko asa nà, tə way lelibay aya à wulen ata ana bagəbaga mburom tə daliyugo ata awan.

¹³ Anga nan kutok, ren way sə alay a Mbərom sə varak ikwen ata à alay inde, anga luvon a manide ata kà nak ahay pikwen sa naa pa kwanay. Tərən pa 'am nà, dō mungol aya awan. Husen anan vərəm a kwanay, ki men anan wa bay jiga awan.

¹⁴ Matanan, həna nà, liven zek, tiven nà, mungol mungol a kutok. Didek a Mbərom i tərə kawa zana ma ban a à zar kutov dərkat ata kutok. Way lele aya pa 'am a Mbərom ti tərak ikwen kawa palalam sə njamde pə dəginəgine.

¹⁵ Alavay zek a kwanay sə dəkay anan ləbara mugom a sə varan zay anà dō ahay fok ata i tərak ikwen kawa təkarak à saray a kwanay ahay inde.

¹⁶ Kwa siwa fok, dəfen nga pə Yesu tə mível kərtek awan. Ata i tərak ikwen mbaray sə kəcaw pikwen wa gadam ana Fakalaw sə mbalay kwanay ataya awan. Kwa gadam

* 6:2 Ca pə Gurtaaki 20.12; Tooktaaki Tawreeta 5.16.

ataya tinen tə uko aya dəp nə, mbaray
ata i mbacay anan.

¹⁷ Mbərom kə təkak kwanay.
Dəfen apan nga aday i tərak ikwen
dugwala à nga a kwanay inde. Bənen
anan 'Am a Mbərom nə lele, i tərak
ikwen kawa maslalam ana Apasay sə
varak ikwen ata awan.

¹⁸ Gen anan amboh à Mbərom tə
mivel kərtek a kwa siwa siwa fok,
kawa ana Apasay anahan a sa taa
dəkak ikwen anan ata awan. Gen
anan amboh à Mbərom sə cəce panan
wa way ahay cara cara. Kā sa njəken
anan ahan sa ga amboh matanan
ataya bay, liven zek lele. Matanan
gen amboh anga dō a Yesu ahay fok
re.

¹⁹ Gen amboh anà Mbərom anga
nen, aday à vuro cəved sa ja anan 'am
anahan, aday nê dəkay anan ləbara
anahan mugom a mənəna ajəjar. Əna
nê dəkay a nə, way a Mbərom mi dər
aya sə duko anan ata fok.

²⁰ Nen à dangay nə, anga Yesu kə
slənak nen sə dəkay anan ləbara mu-
gom a pə winen awan. Matanan, gen
anan amboh à Mbərom anga aday
nê dəkay anan 'am anahan ata cərah
mənəna zlawan, kawa tədə abay nê
dəkay anan ata awan.

Pol a jan 'am anà dō ahay

²¹ Na gan may həna nə, kə sənən
anjahay uno ti mer su way uno à man
a anan ata ite. Tikikus nə, mərak
uno, car uno re, aday winen dō sa
ga mer su way ana Bahay a mənuko
tə mivel kərtek awan. I mak ikwen
anan ləbara uno ahay fok.

²² Anga nan, həna nen apan ni
slənak anan ayak à man a kwanay,
saa dəkak ikwen anan ləbara a
manay ahay fok. Ata aday i mak
ikwen a mivel ù doh lele kutok.

²³ Atə Bəbay Mbərom tə Yesu Al-
masihu Bahay a mənuko, tē varan
anà mərak ahay nə zay, asan zek, tə
məgala sə adaf nga a tinen pə Yesu.

²⁴ Sumor a Mbərom à tərən anà
dō sə pəlay Bahay a mənuko Yesu Al-
masihu tə asan zek a sa ndav kulibay
ataya fok.

**Derewel ana Pol sɛ vinden
ayak anà dɔ sɛ
Filipi ahay
Adakay way pɛ deftere
a anan**

Filipi nà, wulen su doh mɛduwen a pɛ cɛvɛd sa zla à Ruma a inde. Pol winen dɔ kɛrtek à wulen su dɔ sa daf egliz à man ata ataya awan, aday a pɛlay anan dɔ a Yesu ahay à Filipi cɛvɛdabay. A tɛtakan atan way pɛ anjahay sa ma nga à mɛndak ata awan, a dakan atan anan ayak miter mungwalay aya inde, aday a varan atan mɛgala sɛ pɛrahan azar anà adaf nga a tinen pɛ Yesu.

Nga sa 'am ahay

Pol a ngɛran à Mbɛrom anga Filipi ahay (1.1-11)

Yesu winen dɔ si mer su way a Mbɛrom ma ma nga à mɛndak awan (1.12 - 2.18)

Avar mɛgala aday adakay way (2.19 - 4.9)

'Am mɛdakwidok aya awan (4.10-23)

Pol a jan ayak 'am anà dɔ sɛ Filipi ahay

¹ Sɛ vindek ikwen ayak 'am a anan nà, nen Pol tɛ Timote, manay dɔ si mer su way a Yesu Almasihu ahay. Ma jak anan ayak 'am anà dɔ sɛ lavan nga anà egliz ahay tu dɔ si mer su way a kwanay ahay fok à egliz inde. Aday ma jak anan ayak 'am anà dɔ sa daf nga pɛ Yesu Almasihu azar aya à wulen su doh sɛ Filipi ata inde fok re.

² Mbɛrom Bɛbay a mɛnuko tɛ Yesu Almasihu Bahay a mɛnuko tã gak ikwen sumor aday tɛ varak ikwen zay a tinen.

Pol a ngɛran à Mbɛrom anga dɔ sɛ Filipi ahay

³ Kwa siwa nɛ bayakak pɛ kwanay cɛna, nɛ ngɛran anà Mbɛrom anga kwanay.

⁴ A alay a nen apan ni gan amboh à Mbɛrom anga kwanay fok cɛna,

hwiya na ga nà, tɛ ataslay mivɛl awan.

⁵ Nɛ ngɛran à Mbɛrom, anga kwa pɛ ana kwanay sɛ tɛma Yesu Almasihu à mivɛl a kwanay inde nà, mɛnuko apan dɛ dɛkay anan lɛbara anahan mugom a pɛ kɛrtek awan.

⁶ Mbɛrom kɛ dazlak anan sa ga mer su way lele awan, à mivɛl a kwanay inde. Aday na san zle, i pɛrahan azar sa ga matana awan, hus i ndav a wa pɛ luvon a Yesu Almasihu saa may ahay ata awan.

⁷ Nen nɛ pɛlay kwanay tɛ dɛdek awan. Kak nɛ bayakak way matanan anga kwanay nà, wita lele. Bina kwa nen à dangay, kwa nen apan ni tɛker anan lɛbara a Yesu mugom a aday sɛ dɛkay anan dɛdem anahan tɛkede nà, mɛnuko a fok dɛ japak à sumor a Mbɛrom a su go ata inde re asanaw!

⁸ Natiya dɛkwen, Mbɛrom a san zle, nɛ pɛlay kwanay tɛ mindɛl kawa ana Yesu Almasihu sɛ pɛlay mɛnuko ata awan.

⁹ Aday amboh uno sa ga anga kwanay ata nà, natiya: U no asan zek a kwanay à zɛga pa 'am pa 'am. Matanan ki sɛnen sɛ gɛzlan alay pi zek wa anà way ahay tɛ cɛvɛd dɛdek awan.

¹⁰ Ata ki sɛnen sɛ gɛzla anan way lele aya pi zek wa tɛ way lelibay aya awan, aday hus pɛ luvon a Yesu Almasihu saa may ahay ata nà, hwiya ki njihen mɛnjɛna sa ga ines, dɔ cɛncan aya awan.

¹¹ Ki gen nà, way lele aya hwiya, aday saa varak ikwen mɛgala ata nà, Yesu Almasihu awan. Ata dɔ ahay ti ca pi mer su way a kwanay a lele ataya nà, ti zambad a Mbɛrom, aday ti hɛran nga.

Adakay anan lɛbara a Yesu Almasihu

¹² Matanan mɛrak uno ahay, u no sɛnen anan way a anan lele: Dɛce a su to nga hɛna ataya nà, ta mak zek adɛka nɛ sɛ dɛkay anan lɛbara a Yesu mugom awan. Ta ma zek sɛ dɛkay anan nɛ pa 'am pa 'am, bina ta mbak apan sɛ tavay anan mer su way adɛka bugol bay.

¹³ Natiya suje ahay à gulom su doh ana bahay a anan, tu do a azar aya fok, ta san zle nen hana à dangay nà, anga nen do sa ga mer su way a Yesu Almasihu. Ta ban nen nà, anga nan.

¹⁴ Ləbara sə aban nen a anan ata nà, kà mak anan zek anà do a mənuko azar aya bayak a adəka, sə dakay anan ləbara a Yesu mənəna sə jəjar bugol. Ta ma nga sə dakay anan 'am a Mbərom nà, pa 'am pa 'am.

¹⁵ Tə dīdem a nà, do ahay inde tinen apan ti dakay anan ləbara a Yesu Almasihu nà, sə sarak anga nen. Əna do azar aya ite nà, tinen apan ti dakay anan nà tə mivəl kərtek awan.

¹⁶ Tinen, ta ga mer su way ata nà, anga tə pəlay Yesu Almasihu. Ta san zle, ta ban nen à dangay dukwen pi mer su way ata wa re.

¹⁷ Aya əna, do a sə dakay anan ləbara a Yesu Almasihu sə sarak anga nen ataya nà, abayak nga a tinen aya nə lelibay jiga awan. Ta ga matanan nà, anga ta gan may sə zəga anan dəcə uno à dangay adəka bugol.

¹⁸ Cəkəbay, kwa â ga nə do ataya tə dakay anan 'am a Mbərom a nə tə mivəl kərtek awan, kwa â ga nə tə mivəl kərtek a bay təkede nà, munapanaw! Ləbara a Yesu Almasihu adəka nà, kà tak 'am coy. Wita, i cəbo bay, nen nə taslay adəka nà, mivəl. Ni taslay anan mivəl nə kwa siwa siwa fok,

¹⁹ anga na san zle, way a su to nga ataya fok ti ma zek adəka nà, sa tam anan sifa uno à dəcə wa. I tərə matanan nà, anga amboh a kwanay sa ga, aday anga maməzek ana Apasay a Yesu Almasihu a sə slənay ata awan.

²⁰ Way a nen sə pəlay aday na daf apan nga ata nà, u no nə â tərə, i go waray bay. Kwa â ga nə hana, kwa â ga nə siwa siwa, kwa nə məcak, kwa nen tə sifa awan, u no nà, zek uno â həran nga anà Yesu Almasihu tə dīdek a hwiya.

²¹ Anga hana kəma, kak nə njahak uho tə sifa a nà, nə həran nga nə anà

Yesu Almasihu. Aday kak nə məcak dukwen, wita suwan re.

²² Kak nen inde tə sifa pə daliyugo dukwen, lele, anga ni mba apan sa ga mer su way a Mbərom mba. Ni gan may hana nà, anà wura dukwen, na san fan bay re.

²³ Abayak nga uno hana dukwen kə gəzlak cew re. Abay na gan may, nà zla way uno saa njahay pə kərtek a tə Yesu Almasihu à mburom. Ata pi nen nà, suwan nə wita awan.

²⁴ Aya əna, tə winen ata təkə dukwen, suwan nə njahay uho tə sifa awan, anga sa mak ikwen zek adəka.

²⁵ Wita dukwen nə sənək anan coy, i ga zek matana awan. Na san zle ni njahay uho tə kwanay fok, anga aday kə zəgihen anan sa daf nga pə Yesu tə ataslay mivəl a lele.

²⁶ Natiya kutok, na zlak ayak pə cakay a kwanay nà, ki tislen mivəl bayak awan, ki həren anan nga anà Yesu Almasihu, anga nen inde à man a kwanay ata awan.

Tiven lele anga ləbara a Yesu Almasihu

²⁷ Lele a hana kəma, anjahay a kwanay â ga nə lele aday do ahay tâ san kwanay nà, do sa daf nga pa 'am a Yesu Almasihu ahay acəkan. Natiya, kwa ni zlak ayak pə cakay a kwanay, kwa ni zlak ayak bay, ni sləne ləbara a kwanay a dukwen, hwiya ni san kwanay mə tavay a lele ndekərkərre tə mivəl kərtek awan, anga ləbara a Yesu mugom awan.

²⁸ Aday ni san ki jəjiren anan anà do manide a kwanay ahay kula bay re. Ata ka sak a jəjiren atan bay cəna, ti san tinen nə do mə lize aya awan, aday kwanay nà, kə təmen adəka coy. Wita dukwen, sa ga anan nə zek a Mbərom awan.

²⁹ Mbərom kə gak ikwen sumor anga aday kə dafen nga pə Yesu Almasihu. Əna sumor anahan ata nà, sa daf apan nga cəna coy bay, sa sa dəcə anga winen a re.

³⁰ A alay a nen àga kwanay ata nà, kə cinen anan anà vəram uno sa ga anga 'am a Mbərom ata awan, aday

həna dukwen nen apan ni ga vərəm ata re. Natiya mənuko fok də japak sa ga vərəm ata kawa ana kwanay a həna, kwanay a uda ata re.

2

Men anan nga a kwanay à mändak kawa ana Yesu Almasihu sa ga

¹ Həna nə, kwanay mə japay a kərtek tə Yesu Almasihu asanaw? Asan zek anahan i varak ikwen mägala re bidaw? Na wa, Apasay Cəncan a kə japak kwanay pə kərtek a tə winen a ba? Kwanay aya dukwen, kwanay apan ki sənən zek ahay aday kwanay apan ki gen anan sumor i zek ahay re asanaw?

² Natiya, kak a nak ikwen ataslay mível uno á rah wa nə, 'am á zlak ikwen pi zek. Asan zek a kwanay á ga nə kərtek, mível a kwanay ahay á ga kərtek aday abayak nga a kwanay ahay dukwen á ga nə kərtek a re.

³ Ká si gen mer su way á wulen a kwanay ahay inde tə sərak aya bay. Kabay ká si gen mer su way sə həran nga anà zek a kwanay ahay bay re. Adəka bay, men anan nga a kwanay nə, à mändak, aday cen pə do ahay nə, kawa tə zalay kwanay bugol.

⁴ Ká si gen way sa mak ikwen zek a kwanay aya dəkdek bay, əna gen nə way sa man zek anà do ahay re. Ki gen anan way a anaya nə, ata ataslay mível uno i rah wa acəkan.

⁵ Abayak nga a kwanay á ga nə kawa ana Yesu Almasihu.

⁶ Winen a aday nə, tinen tə Mbərom a nə kərtek, kwa həna kabay.

Əna tə winen ata təke dukwen, kə gak anan may sə lavay a nga anahan tə Mbərom a sabay re.

⁷ Adəka bay, a ca pa man sə njahay anahan ata nə, kawa way kəriya awan, a mbəsakak anan ayak.

Tə wahay anan awahay pə daliyugo à wulen sə do ahay, tə sənək anan winen do.

Kə tərək anan zek anahan 6ile awan.

⁸ Kə mak anan nga anahan à mändak ta sə dəfan apan anà Mbərom

hus pə amac, amac pə dədom mə zləngad awan.

⁹ Anga nan kutok, Mbərom a cakaf anan, a ma anan pa man sə njahay anahan a kurre ata awan.

A dəf apan sləmay sə zalay sləmay sə way ahay fok tə mazla6.

¹⁰ Anga nan kutok, do ahay fok, á ga nə, à bagəbaga mburom, á ga nə pə daliyugo, kwa á man su do ma mac aya dukwen, ta sak a sləne sləmay a Yesu cəna, tinen a fok ti dukwen gərmec ü vo.

¹¹ Tinen a fok ti həran nga anà Mbərom, Bəbay a nuko, ta sa ja nə, Yesu Almasihu winen Bahay awan.

Ken anan jiyjay sa 'am a Mbərom pə daliyugo

¹² Natiya, mərak uno ahay, kə sənən apan zle, Yesu nə, kə dəfak anan apan anà Mbərom. Həna dukwen, dəfen anan apan anà Mbərom kawa ana kwanay sə dəfan apan à alay a nen ága kwanay ata awan. Ka taa dəfen anan apan nə lele. A ga həna nen inde ága kwanay sabay dəp nə, gen matanan hwiya. Kwanay nə, kə təmen coy. Natiya, gen mer su way lele aya sə dəfan apan à Mbərom tə ajəjar a kosl kosl jiga awan.

¹³ Anga Mbərom a mbədəhak ikwen anan mível kawa sa zlan á nga, aday kí gen mer su way lele aya sa zlan á nga re.

¹⁴ Pi mer su way a kwanay saa ga fok cəna, ká si gen tə agungoz a bay, ká sa tərihen apan à wulen a kwanay ahay inde bay re.

¹⁵ Natiya ki tərən do lele aya, mənəna ines ahay, ki tərən wan a Mbərom lele aya awan, à wulen su do mi nes a aya, aday huwan aya re ata awan. Tinen a fok i ide zənzen inde. Anga nan kutok, ken anan jiyjay a kwanay à wulen a tinen inde pə daliyugo kawa mawuzlawazl sa nga mburom ahay,

¹⁶ aday dīken atan anan 'am sa njad sifa pə Mbərom wa. Ata ki

gen matanan nà, pə luvon a Yesu Almasihu saa may ahay ata nà, nen ni taslay mivel tə kwanay pə ide anahan. Anga ni san kutok, mer su way uno, tə dāce uno sa sa anga kwanay ata nà, kə tərak uno kəriya bay.

¹⁷ Həna, adaf nga a kwanay pə Yesu ata nà, kə tərak kawa way mə varan à Mbərom. Aday nen nà, hinahibay ti i vad nen dəp nà, mez uno i tərak kawa way mə varan a anà Mbərom re, i japay pi zek tə way ana kwanay sə varan ata awan. Aday dukwen, i taslak uko anan mivel bayak adəka, nen tə kwanay a təkə fok.

¹⁸ Kwanay dukwen, tislen mivel pə kərtek awan. Matanan tasluko mivel jiga awan.

Atə Timote tə Epafəroditus

¹⁹ Həna, kak kə zlak anan à nga anà Bahay Yesu nà, na gan may sə slənak anan ayak Timote əga kwanay bəse. Ata aday ni sləne ləbara a kwanay a nà, i vuro ataslay mivel.

²⁰ Anga uwec wa Timote a cəna, dōwan inde kwa kərtek sə bayak pə kwanay kawa nen nà, ibay. Si winen a taayak.

²¹ Do a azar ataya fok nə tə pəlay sa gan mer su way a Yesu Almasihu bay. Ta ga nà, mer su way sa zlan à nga anà zek a tinen aya cəna coy.

²² Əna kə sənən zle Timote nà, kə slak mungol wanahan, anga kə gak mer su way lele aya sə dəkay anan ləbara a Yesu mugom awan, manay maya awan. Winen nà, kawa wan pə cakay ana bəbay anahan ata awan.

²³ Natiya, həna kutok u no sə slənak ayak nə winen awan, əna ni ca pə sariya uno su go ata lele aday.

²⁴ Nen a dukwen na san zle Mbərom i mbəsuko ayak cəved saa zlak ayak əga kwanay azana re.

²⁵ Aday asa, na gan may sə slənak ikwen anan ayak mərak a mənuko Epafəroditus, winen dōwan a kwanay sə slənay ahay à man uno sa naa cak ayak upo ata awan. Tə winen nà, ma gak mer su way a Mbərom

miya awan, mə rəzlek anan à nga wa anà 'am a Mbərom miya re.

²⁶ U no sə slənak ikwen anan ayak, anga haway a kwanay a, a gan tə mindel, winen à ajalay nga inde, bina a san zle kə slənən pə ləbara sə dəvac anahan a re.

²⁷ Didek a acəkan, dəvac kə gak anan. Ibay mənjoek abay i mac coy. Əna Mbərom kə jalak panan nga, kə mbərak anan. Mbərom a jalay nga nà, pə winen wa cəna coy bay. A jalay nga nə pi nen wa re. Mbərom a mbar anan nà, anga aday ajalay mərava anahan tə dāce azar aya tē zulo à nga wa bay.

²⁸ Anga nan, na gan may tə mindel sə slənak anan ayak à man a kwanay aday ka sak a cinen anan nà, kə tislen mivel bayak awan. Ata aday nen dukwen ni jalay awan gem sabay re.

²⁹ Matanan, təmihen anan nà, tə ataslay mivel awan, anga kwanay a fok kə tərən dō a Yesu ahay. Dəfen anan apan anà jəba su dō aya kawa winen ata awan.

³⁰ Winen nà, kə zukwa mac anga mer su way a Yesu Almasihu. A may pa 'am sə bələlən wa vet vet, anga su mo zek ti mer su way ahay, pa 'am a kwanay a wa.

3

Dəfuko nga nà, pə Yesu kərtek coy

¹ Mərak uno ahay, 'am a inde həna u no sa jak ikwen anan ayak: Tislen mivel anga kwanay dō a Yesu ahay. Aday u no sa jak ikwen ayak həna asa nà, pə way aday nə dəkak ikwen anan ayak coy ata awan. U go isew sə dəkak ikwen anan ayak miza bay re. Aday 'am a anaya ti ba kwanay pə atətak way lelibay aya wa ite re.

² Bənen nga a kwanay pu dō sa jəka ki i tərən dō a Mbərom ahay nà, si gəden mədəndalas aday ataya awan. Tinen dō sa ga way lelibay aya awan, tinen kawa kəla ahay, dō a Mbərom ahay itəbay.

³ Do a Mbərom didek aya nà, mənuko a adəka. Anga mənuko apan dī həran nga à Mbərom tə məgala sə

Apasay Cəncan awan, aday də taslay mivél anga Yesu Almasihu. Bina də dəf nga pə way si zek a mənuko ahay bay.

⁴ Kak adaf nga pə way si zek a mənuko ahay nə lele kəma, abay tiya nə, nen ni dəf apan nga itəbay dəw? Aday kak dōwan a inde kə bayakak, lele sa dəf nga pə way si zek ataya nə, nen ni lahan apan adəka bidaw?

⁵ Nen a aday nə, zaav sə Yahuda guzgwez awan, wan sə Isəra'ila ahay. Nen mə wahay a ə slala ana Benyamin inde. Na ga luvon jəmaakan pə dəba sə awahay uno wa cəna, tə gudə mədəndalas. Kak tə day sə dəfan apan anə Tawrita nə, nen nə dəfan apan tə mindel bina nen ə wulen sə Farisa ahay inde.

⁶ Ta day sə pəra a manay Farisa ahay dukwen, nə pərahan azar nə, təhhe lele, hus nen ə sa ga anan alay tu dō sə pərahan azar ə Yesu ahay. Ta day sə didem ana Tawrita dukwen, mungok uno ibay re.

⁷ Na taa ca pə way ataya fok nə, kawa way su mo zek ahay. Əna həna na ca pə way ataya fok ite nə, kawa way kəriya aya kutok, anga ti mo zek sə pərahan azar anə Yesu Almasihu bay.

⁸ Ayaw, na ca pə way ahay fok nə, kawa way kəriya awan, anga way su zlo ə nga sə zalay asan Yesu Almasihu Bahay uno nə inde sabay. Nə mbəsakak way ahay fok anga winen. Natiya na ca pə way ahay fok nə, kawa kwaskwalay, aday nə dəzle pə cakay ana Yesu Almasihu,

⁹ mə njahay pə kərtek a tə winen. Na taa jəka nen mənəna ines nə, anga na taa dəfan apan anə Tawrita ata awan. Əna həna nə dəfak nga pə Yesu Almasihu coy. Matanan, Mbərom a ca upo nen mənəna ines pə ide anahan kutok. A ga matanan anga nə dəfak nga pə winen awan.

¹⁰ Way uno sa gan may cəna, u no nə san Yesu Almasihu, aday u no nə san məgala anahan sə slabakay anan ahay ə məke wa ata awan. U no sə

səmen anə dəce ahay kawa anahan sə səmen ata, aday u no sa ga minje tə winen ə amac anahan inde re.

¹¹ Natiya, kə zlak anan ə nga a Mbərom nə, i slabakay ahay nen ə məke wa kutok.

Hawuko sa ma nga pa 'am

¹² Aya əna, nen na slak fan bay, aday nen nə tərak kawa Yesu a fan bay re, əna ni pərahan azar sa haw hus sə dəzle ə man anahan, anga bə Almasihu Yesu kə təkək nen aday nə dəzle ə man anahan awan.

¹³ Ayaw, mərak uno ahay, nen dukwen na mbak apan sa jəka nə dəzlek ə man a Yesu a, fan bay re. Əna way kərtek inde ni ga kawa dō sa haw anga magwagway ahay. Ni mbəsak sa ca pə way sə dəba ahay fok, aday ni rəzlen ə nga wa sa ca ide,

¹⁴ ni haw ide uno zuhhwe pə way a saa njad pa 'am ata awan. Way uno saa njad ata nə, sifa a Mbərom a sə ngamak uko apan ə mburom pə cakay ana Yesu Almasihu ata awan.

¹⁵ Natiya, mənuko dō a Yesu ma san nga lele aya nə, bayakuko matanan. Aday kak dōwan a inde abayak nga anahan kə gəzlek pi zek wa tə mbala a mənuko nə, Mbərom i cəden a wa mba.

¹⁶ Həna ata nə, pərahuko anan azar sa zla pə kərtek awan, tə cəved a mənuko sa nay anan ahay hus həna ata awan.

¹⁷ Mərak uno ahay, gen kawa nen awan, aday pərihen anan azar anə minje su dō sa ga kawa manay ataya re.

¹⁸ Na ja matanan nə, anga dō ahay inde bayak awan, ta ngam sə təkə mer su way sə dəce ana Yesu Almasihu sa ga pə dədom mə zləngad ata bay. 'Am ata aday nə, bə na taa jak ikwen anan, həna nə mənahan ayak hwiya nə anə 'am ata tə ide sə ayam awan.

¹⁹ Dō ataya nə, Mbərom i lize atan u uko inde. Tinen nə, tə pərahan azar anə Mbərom bay, əna tə pərahan azar anə way sə mivél a tinen ahay dəkdək. Tinen, tə həran nga i zek ta sa ga adəka

nə way lelibay aya awan. Tə bayak nə pə way sə daliyugo ahay dəkdek coy.

²⁰ Mənuko nə, də gan may anə way ataya itəbay, anga mənuko do sə gala a Mbərom ahay. Mənuko apan di ba Yesu Almasihu, Bahay a mənuko, do sa tam do. Winen i may ahay a mburom wa mba.

²¹ Kā sak a may ahay nə, i mbəda anan zek a mənuko bəle a anaya awan, aday i təra anan zek tə mazlaḅ a kawa ananahan awan. I ga way ata nə, tə məgala mbala anahan a sə lavan nga anə way ahay fok ata awan.

4

Zay a ga inde a wulen su do a Yesu ahay

¹ Natiya, mərak uno ahay, tiven njənan a cəved a Mbərom inde, kawa anuno sə dakak ikwen anan ata awan. Nə pəlay kwanay bayak awan, aday haway a kwanay u go re. Nen mə taslay mivel awan anga kwanay a fok, ni həran nga anə zek anga kwanay car uno ahay.

² 'Am uno inde anga uwar a cew a anaya re, atə Evodi tə Sintike. Na gan may nə, tē təma anan 'am a anan: Abayak nga a tinen a təra nə kərtek, anga tinen do ana Yesu Almasihu ahay.

³ Aday iken ite məndala uno Suzugos*, nə cəce panak nə, man zek anə uwar a cew ataya ite. Manay tə tinen, mə rəzlak anan a nga wa sə dakay anan ləbara a Yesu mugom awan. Manay nə, atə uwar ataya awan, tatə Kəleman, aday tu do si mer su way a azar aya fok, ma gak mer su way pə kərtek awan. Tinen a fok, Mbərom kə vindek a sləmay a tinen a dərəwel su do tə sifa aya inde.

⁴ Kwanay nə, tislən mivel kwa siwa siwa fok, anga kwanay do a Yesu ahay. Aday ni mənahan ayak nə, anə 'am anan re. Tislən mivel.

⁵ Sumor a nə, lele a kwanay a kay uho pa 'am sə do ahay fok, tē canan.

Sənen apan, Bahay a mənuko Yesu nə, winen inde tə kwanay.

⁶ Matanan, kə jilen awan bay, əna way a kwanay sa gan may ahay fok nə, dīken anan anan a Mbərom adəka. Dəbuken anan Mbərom, gen anan amboh, aday ngəren anan re.

⁷ Ki gen matanan nə, Mbərom i varak ikwen zay anahan. Zay ata nə, do zənzen a i gəzlan alay sa san a kula bay. Zay ata i ba anan mivel a kwanay tə abayak nga a kwanay ahay pə ajalay nga ahay wa, anga kwanay do ana Yesu Almasihu ahay.

⁸ Mərak uno ahay, ni zəgahak ikwen anan ayak apan 'am uno aya inde həna. Way ahay inde nə, tədə sə jalay apan. Matanan kutok, bayiken pə way didek aya awan, aday pə way tə mazlaḅ aya re. Bayiken pə way tədə aday sa dəf apan nga ataya awan, tə way cəncan aya awan. Bayiken pə way mə rəba aya awan aday tə way tədə sə həran nga ataya awan. Way a anaya fok nə, tinen lele, way tə mazlaḅ aya awan.

⁹ Way a nen sə dakak ikwen anan, aday kə təmihen anan ataya nə, gen matanan. Aday way a kə slənen pi nen wa, aday kə cinen uno nen apan ni ga ataya nə, gen matanan re. Natiya, Mbərom, do sə varak uko zay ata, i njahay tə kwanay kutok.

Pol a ngəran u do sə Filipi ahay

¹⁰ Nə ngəran anə Yesu Almasihu, Bahay a mənuko, nə taslay mivel bayak awan, anga kə njiden sə bayakay ahay upo miza awan. Tə didek a nə, abay ka taa bayiken ahay upo way anahan. Aday həna alay a kə zlak pikwen wa bayak a, kə njiden alay a sə dəzle anan ahay upo bəse bay.

¹¹ Kā sa bayiken na ja matanan nə, anga sa jəka way a kuco ata bay. Matana bay, anga nə sənək idə sə njahay zay tə way a inde upo ata kwa kəkəma fok.

¹² Nə sənək mətawak, aday nə sənək anjahay su do zlile a re. Nə sənək

* 4:3 Suzugos a nan sa ja nə, do sa ga mer su way pə cakay su do hinen.

anan way ahay cara cara fok. Nə sənək arah, aday nə sənək anahay ta may re. Nə sənək ide à sə njahay tə way a vasa vasa à alay inde, aday nə sənək ide à sə njahay mənəna way à alay inde re.

¹³ Natiya, ni mba apan sə səmen à way ataya fok nà, anga mægala a Yesu Almasihu a sə vuro ata awan.

¹⁴ Kwa â ga nə matanan dəp nà, ki gen lele ta su mo zek à dæce uno ahay inde.

¹⁵ Kwanay dō sə Filipi ahay, bayiken pə alay a nen sə dākak ikwen anan ləbara a Yesu mugom a kurre ata aday. A alay a nen sə slabak pə dalyugo a kwanay Makedoniya wa ata nà, su mo zek nə, kwanay dəkdek, bina egliz miza inde kà mak uno zek anga sa man zek anà 'am a Mbərom nà, ibay.

¹⁶ A alay a nen à wulen su doh sə Tesaloniki dukwen, ka taa men uno zek pə way a sa taa kuco ataya re.

¹⁷ Kâ sa bayiken, na ja matanan nà, anga sa jəka nə dubok pikwen wa way ata bay. Əna nə taslay mivel adəka nà, anga na san zle Mbərom i daf pikwen alay sə meskefe anahan anga way a kwanay sə vuro ata awan.

¹⁸ Nə təmahak way a kwanay a sə sləno anan ahay Epafəroditus ata awan. Na ca apan nà, bayak awan, ni ga dæce sə awan sabay re. Way a kwanay a sə sləno ahay ata nà, lele. Kə viren nà, anà Mbərom. I təma anan, a zlan à nga re.

¹⁹ Mbərom a aday nà, awan a a kəcan à alay inde bay, anga winen a kərtek məduwen awan. Natiya, i mba apan sə varak ikwen kwa ma fok tə alay a Yesu Almasihu.

²⁰ Dō ahay fok tē zambad a Mbərom Bəbay a mənuko pa sə viyviya awan. Amen!

Pol a jan 'am anà dō ahay

²¹ Jen anan 'am ù dō a Yesu ahay fok kərtek kərtek tə sləmay a Yesu Almasihu. Mərak a mənuko həna à man a anan ataya fok ta jak ikwen ayak 'am re.

²² Aday dō a Yesu a azar aya fok ta jak ikwen ayak 'am re. Mə zakan a jiya nà, anà dō sa ga mer su way àga bahay sə Ruma ahay.

²³ Bahay a mənuko Yesu Almasihu â gak ikwen sumor anahan.

**Derewel ana Pol sə vinden
ayak anà dō sə
Kolosiya ahay
Adakay way pə deftere
a anan**

Sa daf Egliz à wulen su doh sə Kolosiya nà, Epafəras. A alay ana Pol sə vinde derewel a anan nà, tinen à dangay maya tə Epafəras. A dakan atan anan nà, Yesu Almasihu winen bahay a pa nga sə way ahay fok, aday a dakan atan anan azla a tinen à təra kawa su dō mə japay a tə Yesu Almasihu ataya awan. Matanan, adaf nga pə Yesu a zalay asan way sə daliyugo ahay fok, tē pərahan azar anà atətak way ataya bay.

Nga sa 'am ahay

Yesu winen bahay a pa nga sə way ahay fok (1.1-23)

Yesu nà, way a Mbərom mi dər awan (1.24 - 2.5)

Anjahay wiya mbala dō a Yesu Almasihu ahay (2.6 - 4.6)

Andav sa 'am ahay (4.7-18)

Pol a jan ayak 'am anà Kolosiya ahay

¹ Sə vindek ikwen ayak dərewel a anan nà, nen Pol, nen dō ana Mbərom sə ngaman aday sə təra anan dō maslan ana Yesu Almasihu ata awan. Derewel a anan a zlak ayak nà, à alay a manay wa tə Timote mərak a mənuko ata awan.

² Mə vindek ikwen ayak anà kwanay dō a Yesu ahay à Kolosiya, kwanay mərak a manay ahay, mə japay aya tə Yesu Almasihu. Mbərom Bəbay a mənuko à gak ikwen sumor aday à varak ikwen zay anahan.

Pol a ngəran anà Mbərom anga dō sə Kolosiya ahay

³ A alay a wura wura, manay apan mi ga amboh anga kwanay cəna, mə mbədək anan à nga wa sə ngəran anà Mbərom anga kwanay bay re.

⁴ Mə ngəran anga mə slənek kwanay nà, kə təmihen Yesu Almasihu à mivél a kwanay inde tə dīdek awan, aday kwanay apan ki gen anan asan zek anà dō a Yesu ahay re.

⁵ Ki gen matanan nà, anga kə sənén zle Mbərom kə lavak ikwen anan zek tə way lele aya à mburom à man anahan awan. Aday kwanay apan ki dāfen anan idē à way a kwanay saa njad anan mba ata awan. Kə sənén pə way a Mbərom a sə lavak ikwen anan zek ata nà, kurre à alay a kwanay sə sləne ləbara mugom a sa 'am dīdek a ata awan.

⁶ Ləbara sa 'am a mugom ata nà, kà tak 'am pə daliyugo kwa aha fok. Kə tərak nà, kawa sé aday winen apan i har, a wahay wan bayak a ata awan. Natiya, 'am a Mbərom winen apan i zəga sa zla pa 'am pa 'am à wulen a kwanay inde dūkwén matanan re. A dazlan sə zəga sa zla pa 'am pa 'am à wulen a kwanay, à alay a kwanay a sə sləne Mbərom kə gak ikwen sumor acəkan ata awan.

⁷ Sə dākak ikwen anan ləbara sa 'am a mugom ata nà, Epafəras, car a manay i mer su way a Yesu Almasihu inde. Winen a ga mer su way a Yesu Almasihu nà, tə mivél kərtek awan. Winen apan i ga mer su way a Yesu àga kwanay à yime a manay inde.

⁸ Epafəras ata nà, kə dākak umo anan mer su way anà Apasay a Mbərom sə varak ikwen məgala sə pəlay mərak ahay ata awan.

⁹ Anga nan kutok, a ban kwa pə ana manay sə sləne ləbara a kwanay ata wa nà, manay mə mbəsakak sa gan amboh anà Mbərom anga kwanay bay hwiya. Ma gan amboh nà, anga aday kə sənén way anahan sa gan may, aday à varak ikwen kəlirə* tə asan way tə məgala sə Apasay anahan.

¹⁰ Natiya tə kəlirə sə asan way ata kutok, anjahay a kwanay i zlan à nga anà Bahay a mənuko, ki gen way anahan sa gan may ahay fok, aday ki gen mer su way lele aya cara cara. Ata

* 1:9 Kəlirə a anan nà, madan bay, əna asan way ana Apasay a Mbərom.

asan way a kwanay pə Mbərom i zəga nə pa 'am pa 'am.

¹¹ Ma gan amboh anà Mbərom dukwen, anga aday â varak ikwen mägala sə mazlaḡ anahan sə jəra njənan, aday sə səmen anà way ahay fok tə ataslay mível awan.

¹² Matanan, ngəren anà Bəbay Mbərom anga kə varak ikwen cəved sa njaḡ magwagway anahan sə lavan a zek a anà dō anahan ahay à mburom à man jiyjay a inde ata awan.

¹³ Mbərom kə təmak ahay mənuko à alay a mägala ana bahay sə ide zəzen a wa, aday a pak mənuko à man sə bahay a wan anahan ləliwe ata awan.

¹⁴ Sə təmay ahay mənuko à alay ana Fakalaw wa nə, wan a Mbərom, anga kə pəsek uko anan ines a nuko ahay.

Yesu Almasihu nə, Bahay sə lavan nga anà way ahay fok

¹⁵ Mbərom nə, kula dōwan kə canak anan tə ide bay. Əna Yesu Almasihu dōwan a mezeze a Mbərom ata kə kak uko anan ahay Mbərom awan. Yesu a nə, winen murkwaya sa wan a Mbərom ahay. A lavan nga anà way a Mbərom mə ndakay aya kəzlek jiga fok.

¹⁶ Mbərom a ndakay way ahay fok nə tə alay a wan anahan ata awan, kwa â ga nə pə daliyugo, kwa à mburom awan fok, kwa way aday də canan zle ataya, kwa way aday də canan bay ataya fok, kwa way tə mägala à mburom ataya awan, kwa maslay a Mbərom ahay tə bahay a tinen aya təkə fok. Way ataya fok mə ndakay aya nə, tə alay a wan anahan ata awan, aday anà wan anahan ata re.

¹⁷ Winen nə, a lahan anà way ahay fok, aday way ataya ta ga inde dukwen, anga winen a re.

¹⁸ Winen nə, pa nga ana dō sə japay tə winen ahay fok, tinen zek anahan awan. Winen adazlan sə way ahay fok. Sa lah sə slabakay ahay à məkə wa mama'am nə, winen a re. Matanan kutok, winen kə lahak anan pa 'am ana way ahay fok.

¹⁹ Mazlaḡ sə way a à Mbərom a inde ata fok nə, inde à wan anahan ata matana re, anga a zlan à nga anà Mbərom a nə matana awan.

²⁰ A nan à Mbərom a nə, way a mə ndakay ataya, kwa à mburom, kwa pə daliyugo fok, 'am â zlan atan pi zek tə winen nə tə mez ana wan anahan ata awan. Matanan kutok, zay inde à wulen a Mbərom tə dō ahay anga wan anahan ata awan, anga kə pəkak anan mez anahan, kə məcak pə dədom.

²¹ Kwakwa ata nə, kwanay dərən dərən pi zek wa tə Mbərom, kə tərən nə, dō manide anahan ahay, anga ki gen nə way lelibay aya awan. Abayak nga a kwanay dukwen, lelibay aya re.

²² Əna Yesu kə tərak dō zəzen awan, aday kə məcak anga kwanay. Matana həna kutok nə, Mbərom kə zlahak anan məlmal anahan tə kwanay, tə amac a wan anahan a ata awan. Natiya kwanay kə tərən dō cəncan aya, aday ki mben apan sə tavay pa 'am a Mbərom mənjenə ines aday dōwan i mba apan sa mak ikwen anan mungok sabay.

²³ Natiya kutok, pərihen anan azar hwiya sa daf nga nə, pa 'am sə ləbara a mugom ata pac pac, kâ sa dagwiren wa bay fok. Tiven nə, njənan lele. Dəfen anan abayak nga a kwanay nə, dook pə ləbara sa 'am a mugom a mbala a kwanay a sə sləne kurre ata awan. Ləbara sa 'am ata dukwen, daliyugo kəzlek kə slənek anan fok coy re. Həna, nen Pol nə, Mbərom kə tərak nen dō si mer su way anahan, anga sə dəkay anan ləbara sa 'am a anan re.

Mer su way a Pol sa ga anga dō a Yesu ahay

²⁴ Həna nə, nen apan ni taslay anan mível tə dəcə uno ahay sa ga anga kwanay ata awan. A alay ata nə, Yesu Almasihu a kə sak dəcə, matanan nen ni sa dəcə anga dō anahan ahay tinen zek anahan ata awan. Na ga dəcə matanan nə, anga aday mer su way anahan sə dazlan à mível a kwanay inde ataya â ndav wa.

²⁵ Mbərom kə zəbak nen dō si mer su way anahan à wulen su dō anahan ahay wa. A gan may nà, nê dakak ikwen anan ləbara sa 'am anahan mugom ata fok.

²⁶ Kurre ata nà, ləbara sa 'am mugom ata nə mi der awan, dōwan a san anan fan bay. Aya həna nà, Mbərom kə kak anan ahay uho anà dō anahan ahay kutok.

²⁷ A nan anà Mbərom nà, dō anahan ahay pu kon pu kon fok tã san way anahan mi der ata nà, winen lele aday tã mazlaḡ a re. Way a mi der ata nà, Yesu Almasihu a à mível a kwanay inde ata awan. Tã winen awan, ki mben apan sa daf anan abayak nga a kwanay dook pa man sə mazlaḡ anahan a aday ki sa njihen a uda ata awan.

²⁸ Anga nan, manay apan mi dakan anan anà dō ahay fok nà, Yesu Almasihu awan. Manay apan mi təkəren atan, manay apan mi jan atan panan fok nà, tã kəlire a Mbərom a sə varan umo ata awan. A nan umo jiya nà, dō mə japay aya tã Yesu Almasihu ahay fok tã tərà nà, dō ma san nga aya pa 'am a Mbərom.

²⁹ Nen apan ni rəzlen à nga wa sa ga mer su way ata tã məgala mbala Yesu Almasihu a i nen inde nà, anga nan kutok. Sa ga mer su way a i nen inde nà, məgala ata awan.

2

¹ U no nà, sənen apan lele, mer su way həna nen apan ni ga ata nà, ma da 'am awan. Na ga mer su way a ma da 'am ata nà, anga kwanay dō sə Kolosiya ahay, tu dō sə Lawdikiya ahay, aday dukwen, anga azar su dō kula tã canak uno fan bay ataya re.

² Na ga matanan nà, anga sə varak ikwen məgala aday kə sənen zek à wulen a kwanay ahay inde, kə tərən zek kərtek awan. Aday asa u no nà, kə njiden kəlire sa san didek a Mbərom fok. Ata nà, ki sənen anan way a Mbərom a mi der ata awan, kawa sa ja nà, Yesu Almasihu.

³ Kəlire tã asan way lele aya fok di tan à nga nà, à Yesu Almasihu inde.

⁴ Nə dakak ikwen anan ayak way a anaya nà, anga aday dōwan à sa wurbasak ikwen awan saa njak kwanay tã wurwer sa 'am ahay bay.

⁵ Sənen apan lele re, kwa nen inde à wulen a kwanay ibay dəp nà, apasay uno inde tã kwanay. Nen apan ni taslay mível tã mindel nà, anga nà sləne kwanay apan ki gen way tã cəved aya awan, aday adaf nga a kwanay pə Yesu Almasihu nà, mə tavay a demer demer lele.

Anjahay su dō ana Yesu Almasihu ahay

⁶ Həna nà, kə təmihen Yesu Almasihu à mível a kwanay inde winen nə bahay a kwanay a coy. Anga nan kutok, azla a kwanay nà, à tərà kawa azla su dō mə japay aya tã winen acəkan ataya awan.

⁷ Matanan, hen sləlay à winen inde lele, kawa sé sa pak anan sləlay anahan ahay à yugo inde lele ata awan. Həren à 'am anahan inde, adaf nga a kwanay pə winen à ga nə njənnjan kawa ana kwanay a sə tətak ata awan. Ngəren anà Mbərom bayak awan.

⁸ Aya əna, sənen pi zek lele, bina dō ahay ti i njak kwanay tã atətak way mungwalay aya, aday tã asan way kəriya aya awan. Aday cəkəbay asan way a tinen ataya nə asan way su dō zənzen awan, kabay asan way sə apasay lelibay aya sə daliyugo a anan, bina asan way mbala Almasihu itəbay. Kə pəken anan sləmay anà atətak way a tinen ataya bay jiga awan.

⁹ Anga anjahay a Mbərom fok nà, winen i zek ana Yesu Almasihu inde.

¹⁰ Matanan həna, kwanay kə jipen tã winen a kutok ata nà, Apasay a Mbərom dukwen kə rahak à kwanay inde coy re. Anga Almasihu a nà, Bahay a pa nga sə way a tã məgala aya à mburom ata fok.

¹¹ Anga ajapay a kwanay tã winen ata nà, Mbərom kə gak pikwen mez anahan sə dakan anan anà dō ahay kwanay nə dō anahan ahay. Kwakwa ata a jan anà Yahuda ahay nà, tã gad mədəndalas anga tinen dō anahan

ahay. Aya kwanay hëna kutok nà, Mbërom a a ga pikwen mez sà ðakay anan nà kwanay ðo anahan ahay ite. A ga way ata nà tã alay su ðo bay, əna tã alay a wan anahan Yesu Almasihu awan. Winen kà rak ahay kwanay à anjahay a kwanay sà kwakwa lelibay ata wa coy.

¹² A alay a kwanay sa ga baptisma ata nà, kà tərak kawa ta lak kwanay à mæke inde pə kərtek a tatə Yesu Almasihu awan. Aday à alay a kwanay sa may ahay à a'am wa ata ðukwen kà tərak kawa Mbërom a slabakay ahay kwanay à mæke wa pə kərtek a tatə Yesu Almasihu a re. A tərä matanan nà, anga kwanay kà ðəfen apan nga, mægala a Mbërom inde sà slabakay ahay kwanay à mæke wa kawa anahan sà slabakay anan ahay Yesu Almasihu à mæke wa ata re.

¹³ A alay ata nà, Mbërom a ca pikwen nà, kawa ðo ma mac aya awan, anga kwanay nà, ðo sa ga ines ahay, aday anga kà gak pikwen mez sà ðakay anan kwanay nà ðo anahan ahay ata fan bay re. Aya hëna kutok, Mbërom kà varak ikwen sifa tã Yesu Almasihu. Aday asa, winen kà pəsek uko anan ines a mənuko ahay fok re.

¹⁴ A alay ata nà, sariya a Mbërom kà bənak mənuko, anga ðə pərahak anan azar anà 'am anahan ma ja aya ata bay. Əna pə ðəba anahan a wa nà, Mbërom kà ngərwak anan ðerewel a aday gudire sà ines a mənuko ahay mə vinde aya uda ata aday kà darak anan pə ðədom a mə zləngad awan. Matanan sariya inde pukò sabay sà coy.

¹⁵ A alay a Yesu Almasihu sa mac pə ðədom a mə zləngad ata nà, kà jakak anan alay pa nga anà mægala ana bahay sà setene ahay à bagəbaga mburom inde ata fok, kà mbak patan. Kə pəkak atan waray i ðe pa 'am sà ðo ahay fok re.

¹⁶ Anga nan kutok, ðowan à sa mak ikwen anan mungok pa 'am sà way sa pa, kabay pə way sa sa ahay bay. Matanan asa re, ðowan à sa mak ikwen anan mungok pa 'am sa ga azar uko pə əva pə əva ata bay, kabay pa

'am sa ga azar uko pə kiya pə kiya ata bay, kabay pa 'am sà ðəfan apan anà luvon sa man uda ata bay jiga awan.

¹⁷ Way ataya fok nà, minje pə way saa nay ahay, bina ðidek sà way ataya fok nà, à Yesu Almasihu a inde.

¹⁸ Do ahay inde bayak awan tinen apan ti zluwe anan ðo ahay ta sa ja nà, ðo ahay tã nahay anan nga a tinen aday tã ðəfan apan anà maslay a Mbërom ahay re. Tə varan zlangar anà cən sà zūbay a tinen ahay ta sa ja nà Mbërom sa man atan anan ahay way ataya i cən sà zūbay inde. Ajalay nga a tinen aya nà pə way sà daliyugo a anan ðəkdek. Matanan jəba su ðo ataya nà, kà sa bənen atan à 'am wa bay jiga awan, anga tinen ðo sà həran nga i zek ahay, ðo sà kwecele ahay re.

¹⁹ Do ataya nà, tə mbəsakak sà japay tə Yesu Almasihu. Winen nga awan pu ðo a Yesu ahay, aday hawal si zek ahay ta njad sà japay pi zek nà, anga nga ata awan. Dəmbazl si zek ahay tə japay atan pi zek aday a njad sa har tə alay a Mbërom kutok re.

²⁰ Həna kə sənən apan zle lele, kwanay nà, kə məcən pə kərtek a tə Yesu Almasihu coy. Anga nan, apasay sà daliyugo a anaya ti mba pikwen sabay. Ata nà, ki gen way ahay hwiya kawa kwanay ðo sà daliyugo ahay nà angamaw? Abay ike kə ðəfen anan apan anà 'am sà awan aya pərsləsle nà, angamaw?

²¹ 'Am kawa: «Kə laman alay anà way a anan bay», «Kə tukom way a anan bay», kabay «Kə zəba anan way a anan bay» re.

²² Da jak ði ðəfan apan anà way ataya cəna, ða san zle, ta nay à abayak nga su ðo zənzen a wa ðəkdek, way ataya fok ti lize.

²³ Mama'am a nà, ðo ahay tə bayak nà, atətak way ataya tə varan kəlire anà ðo ahay, anga atətak way ataya ti gan bəlaray anà ðo ahay sa ga pəra kawa sa zlan à nga anà ðo ahay, sà nahay anan nga à məndak, aday sà kətah anan nga a tinen re. Aya əna, mer su way matanan ataya fok nà, i man zek anà ðo ahay sə mbasay pi

mer su way sə ubor si zek ahay bay re.

3

Yesu Almasihu kà mbədahak ikwen anan anjahay

¹ Kə sənən apan zle coy kwanay nà, kə slabiken ahay à məkə wa tatə Yesu Almasihu fok. Anga nan kutok, dəfen anan abayak nga a kwanay nə dook pə way aya aday kwanay saa njad à mburom ata awan. Ki njiden anan nà, à man ana Yesu Almasihu, dōwan a mə njahay a tə day sə alay puway a Mbərom ata awan.

² Matana awan, abayak nga a kwanay à ga nə dægəcce pə way a à mburom ata awan, bina kə bayiken pə way sə daliyugo ahay bay.

³ Anga nan kutok, kə sənən apan zle, kwanay nà, kə məcən, aya əna Mbərom kə slabakak ahay kwanay à məkə wa. Natiya kutok, sifa a kwanay inde wiya awan, winen mi der a à alay ana Yesu Almasihu inde pə cakay a Mbərom.

⁴ Tə didek a nà, Yesu Almasihu nə winen sifa a kwanay. Natiya, pə lu-von a aday Yesu Almasihu a kà sak a sləray ahay ata nə kwanay dukwen ki sləren ahay nə tə winen awan, aday tə mazla6 anahan a re.

⁵ Anga nan kutok, mbəsiken an-jahay a kwanay lelibay ataya fok. Mbəsiken way kawa aján uho, aga way sə waray ahay, aga ubor pə way ma ga waray aya awan, tə way lelibay aya awan, aga ide pə way ahay. Bina ka sak i gen ide pə way ahay nà, ki dəfen anan apan kawa tinen mbərom ahay. Mbəsiken anan way ataya fok.

⁶ Anga mer su way a lelibay ataya fok, Mbərom i ga mível pu dō sə dəfan apan bay ataya awan.

⁷ A alay ata nà, anjahay a kwanay a dukwen matana awan, ki gen ahay jəba si mer su way a lelibay ataya re.

⁸ Aya həna kutok nà, mbəsiken way ataya fok: Kí gen mível bay, awan à cəbak ikwen bay, kí gen anan way lelibay aya anà dō ahay bay, kà si gen mənjelgek bay, kà sa nəsen anan 'am anà dōwan bay,

⁹ kà sa gəden anan mungwalay i zek ahay bay, anga anjahay a kwanay lelibay a sə kwakwa ata nà, kə mbəsiken anan ti mer su way anahan aya təkə fok.

¹⁰ Həna Yesu Almasihu kə mbədahak ikwen anan anjahay a kwanay wiya awan. Kawa kə pəken zana wiya a pi zek, kə tərən dō wiya aya coy. Dōwan a kwanay wiya ata winen apan i zəga sə ndakay zek nə pac pac, anga aday kí gen minje tə Mbərom, dō sə ndakay kwanay ata awan. Natiya ki mben apan sa san anan Mbərom lele cərah kutok.

¹¹ Anga nan kutok, həna nà, awan sə gəzla anan Yahuda ahay pi zek wa tu dō azar aya nà, ibay. Dō ma gad mədəndalas aya awan, tu dō ma gad a bay aya fok, tinen nə kərtek. Dō mə vəzle a bay aya awan, tu dō mə vəzle a bay a tə mindel ataya fok, tinen kərtek a re. Aday dō bile aya awan, tu dō bile aya bay ata awan, tinen kərtek a ca. Dō ataya fok, awan kə gəzlak atan alay pi zek wa bay. Anga zek ana Yesu Almasihu a nà, winen pa nga sə dō ahay fok, aday à mível su dō anahan ahay inde fok re.

¹² Matanan, kwanay nà, kə tərən dō a Mbərom ahay coy, a pəlay kwanay anga winen a sə walay kwanay. Anga nan, sumor a nà, azla a kwanay à cəved a Mbərom inde à ga nə lele. Gen anan sumor i zek ahay fok, tərən dō lele aya awan, dō mə nahay nga aya awan, dō səkəffe aya awan, aday dō sə munapanaw ahay re.

¹³ Səmen anan i zek ahay. Kwa abay awan inde kə slahak anan u uko inde anà dōwan aya dəp nà, tə pəse zek ahay, anga Bahay a mənuko nà, winen apan a taa pəsek uko anan ines a nuko ahay.

¹⁴ Way lele bina maw nà, sənən zek à wulen a kwanay ahay inde. Ata ki gen matanan nà, asan zek i japay kwanay pə kərtek awan, aday mível a kwanay ahay dukwen, ti ga nə kərtek a re.

¹⁵ Mbəsiken anan mível a kwanay anà zay a Yesu Almasihu sə varak

ikwen ata anga aday á lavan nga anà mível à kwanay. Mbərom a ngamak ikwen ahay à zay anahan ata inde anga aday kə tərən uda zek kərtek awan. Natiya ngəren anan kwa siwa siwa fok.

¹⁶ 'Am ana Yesu Almasihu á rah anan mível a kwanay ahay. 'Diken anan anan 'am a Mbərom í zek ahay, men anan zek í zek ahay tə atətak way ahay tə kəlire mbala ana Mbərom a sə varak ikwen ata awan. Gen ara sə zambad anan Mbərom, tə ara sə həran nga, aday tə ara mbala ana Apasay a Mbərom sə đakak ikwen anan ata awan. Ngəren anan à Mbərom tə ataslay mível awan.

¹⁷ Way a kwanay saa ga ta sa ja fok nà, gen nà, tədə kawa do a Bahay Yesu ahay, ta sə ngəran apan anà Mbərom Bəbay a kwanay anga Yesu.

Anjahay su do a Yesu ahay

¹⁸ Kwanay uwar ahay, đəfen anan apan anà mbaz a kwanay ahay nə lele. Wita nà, way aday tədə do a Yesu ahay ti ga ata awan.

¹⁹ Kwanay mungol ahay, pəlen anan uwar a kwanay ahay lele, kà si gen atan alay bay.

²⁰ Kwanay gwaslay ahay, bənen anan à 'am wa anà atə bəbay a kwanay tə may a kwanay ahay pə way ahay fok lele. Ata ki gen matanan nà, i zlan à nga anà Bahay a mənuko.

²¹ Kwanay bəbay sə gwaslay ahay kutok, kà si ngərzen pə gwaslay a kwanay ahay bəra bəra bay, bina ti njahay nə slebər bərre.

²² Kwanay bile ahay ite, đəfen anan apan anà bahay su doh a kwanay ahay lele. Kà sa đəfen atan apan nà, pə ide a wa aday á zlan atan à nga ata cəna coy bay. Əna đəfen atan apan nə lele tə mível kərtek awan, anga kwanay nà, do sə jəjaran à Mbərom ahay.

²³ Kwanay apan ki gen nà, mer wura wura fok cəna, gen nə tə mível kərtek awan, kawa ki gen anan mer su way anà Bahay a mənuko, bina anà do zənzen a bay.

²⁴ Sənen apan lele, saa varak ikwen magwagway pi mer su way a kwanay ahay nà, zek a Bahay a mənuko awan, i varak uko anan way anahan sə zlapan anan anà do anahan ataya awan. Bahay a kwanay sa gan mer su way ata nà, winen Almasihu.

²⁵ Sənen apan lele asa re, dowan a kà gak ines nà, Mbərom i gan sariya pə ines anahan ata awan. Bina Mbərom a gəzla do ahay pi zek wa itəbay asanaw!

4

¹ Kwanay bahay su doh ahay ite, gen anan nga anà bile a kwanay ahay nə lele aday tə cəved awan. Bina kwanay dukwen, kə sənen zle, bahay inde à mburom pa nga a kwanay re asanaw?

Gen anan amboh à Mbərom aday tərən do ma san way aya awan

² Rəzlen anan à nga wa sa gan amboh anà Mbərom ta sə ngəran kwa siwa siwa fok.

³ Gen anan amboh à Mbərom anga manay re. Gen anan amboh anga aday mǎ njad cəved sə đakay anan ləbara sa 'am ana Almasihu mi đer ata anà do ahay. Həna manay à dangay nà, anga ləbara sa 'am anahan ata awan.

⁴ Gen anan amboh à Mbərom nà, anga aday ũ mo zek sə đakay anan 'am anahan anà do ahay cərah lele, kawa abay tədə ni đakay anan ata awan.

⁵ Gen anan nga anà anjahay a kwanay à mamasl su do sa san Mbərom bay ahay inde ata nà, lele. Kwa siwa cəna, kà sa təmen anan alay a bay, gen nə way lele aya awan.

⁶ A akad bala a kwanay ahay inde nà, 'am a kwanay ataya fok á ga nə 'am lele aya ma đaf nga awan. Matanan ki sənen sə mbədahan apan anà do sə cəce 'am ahay fok.

Aja 'am mədakwidok aya awan

⁷ Mərak a nuko Tikikus i đakak ikwen anan ləbara sə njahay uno à man a anan ata awan. Tikikus nà, winen mərak a mənuko, car uno re, winen do sa ga mer su way a Bahay

a mənuko ndekərkərre lele. Manay apan mi gan mer su way anà Mbərom miya awan.

⁸ Nen apan ni slənak anan ayak nà, anga aday â təkərek ikwen anan ləbara a manay, aday i varak ikwen məgala sə pərahan azar a Mbərom.

⁹ Tikikus i zlak ayak tə mərak a mənuko Onesimus dō sə āga kwanay awan. Winen nə car a mənuko, aday a ga mer su way a Mbərom nà, ndekərkərre re. Tinen ti dəkək ikwen anan way sə təra à man a manay a anan ataya fok.

¹⁰ Matanan Aristarkus, dōwan a manay à dangay həna miya ata kà jak ikwen ayak 'am. Aday Markus, wan a mərbay ana Barnabas kà jak ikwen ayak 'am. Kə sənən apan zle, na jak ikwen lele, Markus kà sak a dəzlek ayak nà, təmihen anan lele.

¹¹ Yesu sə dōwan inde tə ngaman Yustus re ata, kà jak ikwen ayak 'am. A wulen ana dō su mo zek sa ga mer su way anga bahay a Mbərom ataya nà, Yahuda maza aya ibay, si tinen a maakankən'a ataya, coy. Tinen nà, ta mak uno zek sə vuro məgala i mer su way inde wanahan.

¹² Epafəras kà jak ikwen ayak 'am. Winen nà, dō sə āga kwanay aya re, winen dō sa ga mer su way a Yesu Almasihu cite. Winen apan i rəzlen à nga wa sa gan amboh anà Mbərom pac pac anga kwanay. A gan amboh a Mbərom nà, anga aday kə tərən dō mə jəra aya awan, kə tərən dō ma san nga aya awan aday kə sənən sa ga way ana Mbərom sa gan may fok kutok.

¹³ Na san pi mer su way anahan sa ga tə mətəndəron ataya zle anga kwanay, anga dō sə Lawdikiya ahay, aday anga dō sə Hirapolis ahay re. Winen nà, ni ra ambar anahan a tətə.

¹⁴ Lukas car a mənuko doktor ata kà jak ikwen ayak 'am aday Demas dukwen kà jak ikwen ayak 'am re.

¹⁵ Matanan jen anan 'am anà mərak à mənuko ahay à Lawdikiya ataya awan. Jen anan 'am anà Nimfa tu dō a Yesu ahay sa taa halay nga āga winen ataya awan.

¹⁶ Derewel a anan nà, jingen anan āga kwanay, aday kə slənən atan anan ayak anà dō sə egliz sə Lawdikiya ahay tə jinge anan re. Aday derewel uno sə vinden anà Lawdikiya ahay ata kə dəzlek ayak āga kwanay nà, jingen anan ite re.

¹⁷ Jen anan anà Arkipus nà, â demed pi mer su way a Bahay a mənuko sə mbəsakan ata sa ga anan nə lele.

¹⁸ Nen Pol, na jak ikwen ayak 'am. Nə vindek ayak 'am a anan nà, tə alay uno awan. Sənən apan lele re, nen nà, à dangay hwiya.

Natiya Mbərom ā gak ikwen sumor anahan.

**Derewel ana Pol sɔ vinden
ayak anà dɔ sɔ
Tesaloniki ahay
mama'am awan
Adakay way pɔ deftere
a anan**

A derewel a anan inde nà, Pol a ngəran anà dɔ a Yesu ahay à Tesaloniki anga ta gak mətəndəron sɔ pərahan azar à Yesu. A jan atan nà, tã ga mer su way bayak a anga sɔ wadaɗ anan ləbara a Yesu mugom a pɔ daliyugo. A dakan atan anan anjahay a tɔde i zlan à nga anà Mbərom ata awan, aday way saa tɔra à alay a Yesu Almasihu i may ahay ata awan.

Nga sa 'am ahay

Asan zek ana Pol anga dɔ a Yesu ahay à Tesaloniki (1.1 - 3.13)

Anjahay su dɔ a Yesu ahay (4.1-12)

Amay ana Yesu Almasihu (4.13 - 5.28)

Pol a jan 'am anà dɔ sɔ Tesaloniki ahay

¹ Sɔ vindek ayak derewel a anan nà, nen Pol, manay tɔ Silas tatɔ Timote. Ma jak ikwen ayak 'am anà kwanay dɔ a Yesu ahay à wulen su doh sɔ Tesaloniki, kwanay dɔ ana Bəbay a nuko Mbərom tɔ Bahay a mənuko Yesu Almasihu. Mbərom à gak ikwen sumor anahan, aday à varak ikwen zay re.

Pol a ngəran à Mbərom anga dɔ a Yesu ahay à Tesaloniki

² Manay mɔ ngəran anà Mbərom kwa siwa siwa anga kwanay a fok. A alay a manay apan mi ga amboh cəna, mɔ mbəsak sa ga amboh anga kwanay bay.

³ Ma gan amboh anà Mbərom Bəbay a mənuko nà, mɔ bayak pi mer su way a kwanay sa ga anga kɔ dɔfen nga pɔ Yesu Almasihu Bahay a mənuko ata awan, aday pi mer su way a kwanay sa ga lele ata anga kɔ pəlen anan, aday pɔ atavay a kwanay

njəjan a anga kɔ dɔfen anan idɔ hɔna ata dɔkwen anà winen a re.

⁴ Mərak a manay ahay, Mbərom a pəlay kwanay aday ma san zle, kɔ walak kwanay sɔ tɔra dɔ anahan ahay.

⁵ A alay a manay sɔ dakay anan ləbara mugom a àga kwanay ata nà, ma jak ikwen nɔ 'am kəriya aya bay, əna ma ja 'am tɔ mɔgala sɔ Apasay Cəncan awan. Ma san zle coy, 'am a manay sa jak ikwen ataya nɔ tinen 'am dɔdek aya coy re. A alay a manay àga kwanay ata dɔkwen, mɔ njahay kəkəməw nɔ kɔ sənən zle lele. Ma ga matanan nɔ anga sa mak ikwen zek.

⁶ Kwanay aday nà, ki zlen hɔna nɔ kawa ana manay sa jak ikwen ata, aday kawa ana Bahay a mənuko sa gan may ata kutok. Kɔ təmihen anan 'am a Mbərom lele. Aya əna, dɔ ahay ta gak alay tɔ kwanay bayak a anga 'am ata awan. Aday tɔ winen ata tɔke dɔkwen, kɔ tislen anan mivɛl ta 'am ata adəka, anga Apasay Cəncan a kɔ varak ikwen mɔgala.

⁷ Natiya kutok, kwanay apan ki dɔken anan anan cəvɛd a Mbərom lele anà dɔ ahay pɔ daliyugo sɔ Makedoniya tɔ Akaya.

⁸ Dɔ ahay bayak a à Makedoniya tɔ Akaya tɔ slənek ləbara sa 'am pɔ Bahay a mənuko anga kwanay. Kwa ta sɔ wura fok, dɔ ahay tɔ slənek coy kwanay apan ki dɔfen nga pɔ Mbərom. Awan inde mi zəgahan atan anan apan sabay.

⁹ Bina tinen a tɔ alay a tinen a, tinen apan ti ja coy kɔ təmihen manay àga kwanay nɔ kəkəməw. Tinen apan ti təkər ləbara sa 'am a kwanay sɔ mbəsak pəra ahay ata, aday kɔ mbədihən anan mivɛl a kwanay pa sa gan amboh anà Mbərom, winen dɔ tɔ sifa aday winen dɔ dɔdek ata awan.

¹⁰ Ta san zle coy re, kwanay apan ki ben nɔ Wan anahan saa nay ahay à mburom wa ata awan. Wan anahan ata nà, Yesu, Mbərom sɔ slabakay anan ahay à məkə wa ata awan. Wan ata nà, i tam mənuko anga aday Mbərom à ga puko mivɛl à alay ana-

han saa ga sariya ata sabay.

2

*Mer su way ana Pol sa ga à Tesa-
loniki*

¹ Mərak a manay ahay, kwanay a kə sənən zle, ana manay sa zlak ayak àga kwanay ata nə kə tərak awan kəriya bay.

² Kə sənən zle, ma sak dəcə à wulen su doh sə Filipi, anga ta gak alay tə manay, tə gənahak umo. Mə dazlek ayak àga kwanay à Tesaloniki dukwen, do a matanan ataya tinen inde bayak a re. Əna tə winen a təkə dukwen, Mbərom kə bənək umo mbac bayak awan, aday mə dəkək ikwen anan ləbara mugom a sa nay à alay anahan wa ata kutok.

³ Manay apan mi dəkən anan cəved didek a anà do ahay nə, mə gədan atan nə mungwalay bay, way lelibay aya inde à mivél a manay itəbay re, mə njəkan uda anà dōwan bay.

⁴ Mə təkər nə, way ana Mbərom a sə varan umo ata awan, bina a ca pumo nə, ma slak sə dəkək anan 'am anahan, aday a varan umo anan ləbara anahan mugom a à alay inde sə dəkən anan anà do ahay kutok. Ma ja 'am nə, aday mə zlan à nga anà do zənzen a bay, əna aday mə zlan à nga anà Mbərom awan, winen do sa san abayak nga a manay ata awan.

⁵ Kə sənən zle lele re, ma jak ikwen 'am sa rak ikwen mindel bay, aday ma jak 'am sə rəkə pikwen wa way bay re. Way uno sə vinde həna ata dukwen, Mbərom a san zle, winen 'am didek awan.

⁶ Kula mə pələk dōwan à həran umo nga bay. Kwa à ga nə kwanay, kwa à ga nə do maza aya awan, ma gak anan may matanan bay.

⁷ Abay cəved inde mi cəce pikwen wa way ahay kawa do məduwen aya sa ga ataya bidaw, anga manay nə do maslan ana Almasihu ahay. Əna mə cəcihek awan bay. Mə tərə adəka nə, do səkəffe aya à wulen a kwanay, kawa uwar sa gan nga anà gwaslay anahan ahay ata awan.

⁸ Mə pəlay kwanay bayak awan. Anga nan, ma zlak ayak àga kwanay nə, mə pəlay sə dəkək ikwen anan pa 'am nə ləbara mugom a sa nay ahay pə cakay ana Mbərom wa ata awan. Aday winen ata dəkdek bay re. Mə pələk sə varak ikwen anan nga a manay aya re, anga ki zlen umo à nga cəvedəbay.

⁹ Mərak a manay ahay, kə mbədəken anan à nga wa ti mer su way a manay sa ga àga kwanay ata bay asanaw? Kwa à ga nə sə luvon, kwa à ga nə sə ipec, ma ga mer su way nə ndekərkərre, anga aday à alay a manay apan mi dəkək ikwen anan ləbara mugom a sa nay à alay a Mbərom wa ata nə, mə njad way sa pa mənəna sə bənək ikwen uda mbiyed.

¹⁰ Kwanay a kə sənən zle ma ga mer su way àga kwanay nə kəkəməw, aday Mbərom dukwen a san a zle re. Anjahay a manay àga kwanay do a Yesu ahay nə lele, didek awan, dōwan i gədan umo azar pə awan a ibay.

¹¹ Kə sənən zle re, ma ga way ahay tə kuwaya a kwanay nə kawa bəbay sa ga way tə gwaslay anahan ahay ata awan.

¹² Ma taa dubok kwanay, aday ma taa varak ikwen məgala, ma taa jak ikwen dukwen pac pac, zlen azla sa zlan à nga anà Mbərom, dōwan a sə ngamak ikwen aday kī zlen à bahay anahan inde tə mazlaə ata awan.

¹³ Mi ngəran anà Mbərom hwiya re, anga à alay a manay sə dəkək ikwen anan 'am anahan ata nə, kə təmihen anan nə kawa 'am su do zənzen a bay, əna winen kawa 'am a Mbərom a way anahan. Tə didek a nə, wita nə 'am a Mbərom acəkan. 'Am ata winen apan i ga mer su way à mivél a kwanay inde, kwanay do sa daf nga pə Yesu ataya awan.

¹⁴ Mərak uno ahay, kwanay kə tərən kawa do ana Yesu Almasihu ahay à egliz a Mbərom pə daliyugo sə Yahudiya ata awan. Yahuda ahay ta gak atan alay anga tə pərahan azar anà Yesu. Matanan həna do a kwanay ahay ti ga alay tə kwanay dukwen, kawa winen ata kəslsla.

¹⁵ Yahuda ataya tɔ vɔɖak ahay ɖo maja'am a Mbɛrom ahay kwakwa, tɔ vɔɖak anan Bahay a mɛnuko Yesu, aday hɛna tɔ rɛzlak manay re. Way a tinen sa ga ata a zlan ɔ nga anɔ Mbɛrom a bay jiga awan. Ta nan ide anɔ ɖo ahay fok.

¹⁶ Abay tɔ gafak umo 'am sɛ ɖakay anan lɛbara sa 'am a Mbɛrom anɔ ɖo su kon azar aya, anga aday ɖo ataya tɔ tam bay. Matanan kutok, ta rah anan wa nɔ, ines a tinen ahay, aday Mbɛrom a kɔ gak patan mivel hɛna acɛkan.

Haway ana ɖo sɛ Tesaloniki ahay a gan anɔ Pol

¹⁷ Mɛrak uno ahay, ɔ alay a mɛnuko sɛ gɛzla nga ata nɔ, mivel kɔ hanak pumo anga haway a kwanay i gan umo. Ma zla way a manay nɔ, njufok aya awan, anga abayak nga a manay kɔ mbɛɖɛkek ayak pɛ kwanay ɔ ɖɛɛa. Abay a nan umo sa mak ayak ɔga kwanay maza awan.

¹⁸ Manay a fok ma gan may sa mak ayak saa cay kwanay. Nen Pol ta nga uno, na gan may saray bayak a re, ɛna Fakalaw kɔ nɛsek anan cɛved awan.

¹⁹ Mɛ bayak pɛ kwanay nɛ anga kwanay kɔ viren umo mɛgala sa ɖaf nga pɛ way a Mbɛrom sɛ zlapay anan i varan anɔ ɖo ahay ata awan. Sɛ varan umo ataslay mivel hway apan tɛkedɛ ɖukwen, kwanay re. Jugo sɛ vize a manay ahay saa ga anan ti zek pa 'am anɔ Bahay a mɛnuko Yesu azanan i may ahay ata nɔ, kwanay.

²⁰ Tɔ ɖidek a nɔ, ɖo ahay tɔ varan umo zlangar anga kwanay nɛ bayak awan, aday mɛ taslay mivel ɖukwen tɔ kwanay a re.

3

¹ Haway a kwanay kɔ gak umo cɛna, mbac a slan umo cɛvedabay. Anga nan, ma ja, ma wa, mi slɛnak ikwen ayak Timote. Ata aday suwan mi njahay way a manay ɔ Atena taayak a manay a tamak.

² Timote nɔ, mɛrak a mɛnuko, winen apan i ga mer su way a Mbɛrom tɔ manay, mɛ ɖakay anan

lɛbara mugom a mbala Yesu Almasihu anɔ ɖo ahay nɛ manay pɛ kɛrtek awan. Mɛ slɛnak anan ayak ɔga kwanay nɔ, aday ɔ mak ikwen zek, aday ɔ varak ikwen mɛgala sɛ tavay njɛnjan pɛ cɛved a Mbɛrom.

³ Matanan, kwa hɛna ɖɛce ahay ta tak ikwen ɔ nga ɖɛp nɔ, ɖowan ɔ sa zluwe kwa kɛrtek ɔ cɛved a Mbɛrom wa bay. Kɔ sɛnen zle, ɖi takas nɛ tɔ ɖɛce ahay matanan tɛktekre asanaw?

⁴ Ayaw, ɔ alay a manay ɔga kwanay ata nɔ, ma jak ikwen ayak panan wa coy, ɖo ahay ti naa ga alay tɔ mɛnuko pa 'am mba. Matanan hɛna ɖɛce ataya ta nak ahay puko kawa ana kwanay sa san ata kutok.

⁵ Na ca apan, ɖɛce winen apan i nay ahay pikwen nɔ, mbac kɔ slahak uno. Anga na awan, nɛ slɛnak ayak Timote ɔga kwanay, aday nɔ san kwanay apan ki pɛrihen anan azar anɔ Yesu acɛkan hwiya bidaw? Nɛ jɛjarah, na wa, tiya nɛ Fakalaw kɔ njɛkak kwanay ɔ cɛved sɛ ɖidek wa. Ata, mer su way a manay ɔ wulen a kwanay ata kɔ tɛrak way kɛriya awan.

⁶ Hɛna Timote kɔ mak ahay ɔga kwanay wa pɛ cakay a manay, a tɛkɛren umo nɔ, lɛbara lele aya sa zlan umo ɔ nga anga kwanay. A wa, kwanay apan ki pɛrihen anan azar anɔ Yesu hwiya, kɔ pɛlen zek ahay lele re. Aday a wa, kwanay apan ki bayiken pɛ manay tɔ ataslay mivel awan, bina haway a manay a gak ikwen, kawa haway a kwanay a sa gan umo ata re.

⁷ Mɛrak a manay ahay, manay apan mi sa ɖɛce, ɖo ahay ti jugwar pumo wa 'am ɖɛp nɔ, Timote a nay a jan umo matanan cɛna, kɔ varak umo mɛgala bayak a, anga kwanay apan ki pɛrihen anan azar sa ɖaf nga nɛ pɛ Yesu hwiya.

⁸ Bina, kak kwanay apan ki tiven njɛnjan pa 'am a Mbɛrom matanan kɛma, mi taslay mivel sɛ njahay tɔ sifa aya uho.

⁹ Ataslay mivel a manay sa njad pa 'am a Mbɛrom a mɛnuko hɛna

anga kwanay ata nà, kwa mē ngēran anà Mbērom nē kākēma, wita kà slak awan bay.

¹⁰ Kwa â ga nē sē sipec, kwa â ga nē sē luvon, manay apan mi gan amboh aday â varan umo caved sa zlak ayak âga kwanay saa cak ikwen ahay ide aday mi tatakak ikwen anan ahay way aday kē sēnen pē caved a Mbērom fan bay ataya awan.

¹¹ Ma gan amboh anà Bēbay a mēnuko Mbērom a ta nga anahan awan, tē Yesu Bahay a mēnuko nà, tē tēban umo ayak caved a sē dazlek ayak âga kwanay awan.

¹² Bahay a mēnuko Yesu â varak ikwen mēgala sa san zek â wulen a kwanay ahay pa 'am pa 'am lele, aday sē pēlay anan dō ahay fok, kawa ana manay sē pēlay kwanay ata awan.

¹³ Natiya awan, tē caved ata kutok, ki tēren dō mēgala aya pē caved anahan, anga aday kē njiden awan lelibay a pē mivel a kwanay ahay sabay, kē tēren dō cēncan aya pa 'am a Bēbay a mēnuko Mbērom pē luvon a Bahay Yesu saa may ahay pē daliyugo tu dō anahan ahay fok ata awan. Saa may ahay pē luvon ata nà, winen a pi zek tu dō anahan aya azar a fok.

4

Anjahay sa zlan â nga anà Mbērom

¹ Mērak a manay ahay, way a mē mbēsak a sa jak ikwen ayak ata nà, hēna: Mē tatakak ikwen anan anjahay sa zlan â nga anà Mbērom a coy. Aday ma san zle, azla a kwanay nē matanan. Òna manay apan mi gak ikwen ayak amboh asa nà, tē slēmay ana Bahay a mēnuko Yesu, zēgihen anan apan asa.

² Kē sēnen way a manay sē tatakak ikwen anan tē slēmay ana Bahay a mēnuko Yesu ataya zle.

³ A nan a Mbērom cēna, kē tēren dō cēncan aya awan, kawa sa ja bine siwaw nà, kē limen anan alay â uwar uho bay,

⁴ kuwaya â njahay nē tē uwar anahan awan, â sēkēffe inde. Ata dō ahay ti hērak ikwen nga.

⁵ Adēka bay, ubor â ga pikwen bahay bay. Wita nē azla su dō sa san Mbērom itēbay ataya awan, dō sē pēra ahay.

⁶ Dōwan â gan sēdōek anà dō hinen ta sē jēnan pē uwar bay, anga Bahay a nuko Yesu i nāa gan sariya anà dō sa ga ines a matanan ataya awan. Ba ma jak ikwen anan 'am ata coy.

⁷ Anga Mbērom a ngamak uko nē saa ga ines tu dō sē uho ahay matanan ata bay. A ngamak uko adēka nà, sē njahay â cēncan inde pa 'am anahan.

⁸ Anga nan, kak dōwan a kē ngēmak 'am a anan itēbay cēna, a ngam bay nà, dō zēnzen a bay, ēna zek a Mbērom a, dōwan a sē varak uko Apasay Cēncan ata awan.

⁹ Mērak a manay ahay, awan inde maza sa jak ikwen ayak pa 'am sē pēlay zek â wulen a kwanay dō a Yesu ahay sabay. Zek a Mbērom a kē dākak ikwen anan caved ata coy.

¹⁰ Tē dīdēk a nà, kē pēlen dō a Yesu ahay pē daliyugo sē Makedoniya fok. Òna ma gak ikwen kem nà, zēgihen anan apan pa 'am pa 'am.

¹¹ Rēzlen anan â nga wa sē njahay sēkēffe lele. Kā sa slihen â 'am sē dō ahay inde bay. Gen mer su way tē alay a kwanay aya aday kē njiden way sa pa, kawa ana manay a sa jak ikwen ata awan.

¹² Ki gen anan matanan cēna, dō sē uho ahay ti dēfak ikwen apan, aday ki saa rēken awan pu dō wa bay.

Luvon ana Yesu saa may ahay ata awan

¹³ Mērak ahay, a nan umo nà, sēnen anan way saa tēran anà dō a ma mac ataya awan. Òna zlawan â sa gak ikwen kawa dō sa ba Yesu itēbay ataya bay.

¹⁴ Dē dēfak apan nga, Yesu kē mēcak, aday kē slabakak ahay â mēke wa. Anga nan, dā san zle, dō sa dāf nga pē Yesu ahay aday tē mēcak coy ata nà, Mbērom i i slabakay atan ahay â mēke wa anga aday tē njahay â man a Yesu.

¹⁵ 'Am a manay sa jak ikwen ayak hēna ata nà, 'am ana Bahay a mēnuko

Yesu a sə tətakan anan anà dō ahay ata awan. Pə luvon ana Yesu saa may ahay ata nà, mənuko hənà tə sifa ataya dī naa lahan apan anà dō ma mac ataya sa zla à man ana Yesu a bay.

¹⁶ Pə luvon ata nà, Mbərom i varan cəved anà maslay anahan ahay. Bahay a tinen i ngaman atan, aday ata ti fa məzləzlilen kutok. Cəna zek a Bahay a mənuko Yesu Almasihu a i dazay ahay, dō a anahan ma mac ataya ti lah sə slabakay ahay à məkə wa pa 'am.

¹⁷ Ata aday mənuko mə mbəsak a tə sifa uho ataya dī japay tu dō anahan a azar ataya à matapasl inde tatə Bahay a mənuko Yesu à mburom. Natiya dī njahay tatə Bahay a mənuko Yesu pa sə viyviya awan.

¹⁸ Kak matanan cukutok nà, men anan anan mivél ù doh anà zek ahay lele ta 'am a anan.

5

Təruko dō mə lavay zek aya awan

¹ Mərak a manay ahay, pa 'am sə luvon kabay alay a sə amay ana Bahay a mənuko Yesu nà, awan inde mi jak ikwen ayak apan ibay,

² anga kwanay aya kə sənən zle coy, luvon ana Bahay a mənuko i saa may ata nà, i slay ahay puko nə kawa dō sə akar sa nay à alay a dōwan a san apan bay ata awan.

³ I tərà nà, à alay a dō ahay ti ja nə «Zay inde, awan inde sə bənan mbiyed ù dō ibay» ata awan. Ata gangaf alize i tan atan à nga kawa dəcə sa tan à nga anà uwar, wan sə dəlay anan ata awan. Tinen a fok, dōwan saa tam wa kwa kərtek dukwen, ibay.

⁴ Aya əna, mərak ahay, kwanay nà, mə njahay aya i ide zənzen inde bay. Luvon ata i sa dəzley pikwen gangaf kawa dō sə akar sə gaway ahay bahay su doh ata bay.

⁵ Kwanay nə dō sə ide jiyjay ahay sa bar à man ipec inde ataya awan. Mənuko dō sa bar sə luvon ahay i ide zənzen inde ataya bay.

⁶ Anga nan kutok, dā njak ahan kawa dō azar aya itəbay. Adəka bay, dəfuko anan ide anà zek a mənuko ahay lele, guko anan nga i zek re.

⁷ Dō ahay ta taa njak ahan nə sə luvon, aday ta taa vaway nga dukwen sə luvon.

⁸ Aya, mənuko nà, dō sə ide jiyjay ahay. Anga nan, guko anan nga i zek. Dəfuko nga pə Yesu, aday sənuko zek. Da gak matanan ata nà, i tərak uko kawa palalam à mbac inde. Aday dəfuko anan ide anà luvon a Yesu saa nay ahay sa tam nuko ata awan. Way ata dukwen i tərak uko kawa dugwala à nga inde.

⁹ Mbərom a walay mənuko nə anga aday dā saa ga dəcə pa 'am anahan bay, əna sa naa tam mənuko tə alay ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu.

¹⁰ A mac anga mənuko, anga aday kwa à ga nə də məcak coy, kwa à ga nə mənuko tə sifa aya mba, dī njahay tə winen awan.

¹¹ Anga nan, viren anan məgala i zek ahay, aday men anan zek i zek ahay sa har lele kawa ana kwanay sa ga hənà coy ata awan.

Andav sa 'am ahay

¹² Mərak a manay ahay, manay apan mi gak ikwen ayak kem nà, dəfen anan apan anà dō a Yesu ahay sa gak ikwen nga, aday tinen apan ti ga mer su way à wulen a kwanay inde ataya awan. Bahay a mənuko a daf atan nə sə tətakak ikwen anan cəved anahan.

¹³ Dəfen atan apan lele, ken atan anan asan zek bayak awan, anga mer su way a tinen sa ga à wulen a kwanay ata awan. Njihen tə zay à wulen a kwanay aya inde re.

¹⁴ Mərak a manay ahay, ma gak ikwen kem nà, gifen anan 'am anà dō sə isew ahay, viren anan məgala ana dō sə zlawan ahay, men anan zek anà dō bəle aya awan, aday kà si yen nga tə dō ahay bay fok.

¹⁵ Gen anan ngatay anà zek a kwanay ahay, bina kà si men anan anan sədəc anà dōwan bay. Əna kwa siwa siwa dukwen, rəzlen anan

à nga wa anà way lele aya à wulen
a kwanay inde, mənjàna sə mbədək
anan dō azar aya à nga wa re.

¹⁶ Kwa siwa fok cəna, tislen mível.

¹⁷ Gen amboh kwa siwa.

¹⁸ Kwa kəkəma fok, ngəren anan
anà Mbərom re, anga a nan nə
guko matanan, mənuko dō a Yesu
Almasihu ahay fok.

¹⁹ Kê tícen anan alay pa 'am anà
Apasay Cəncan a bay.

²⁰ Kê kədiyen anan 'am ana dō
maja'am a Mbərom ahay bay.

²¹ Gəzlen anan alay pi zek wa anà
way ahay fok lele. Winen lele ataya
nà, təmihen atan.

²² Zləmen anan anà sədøk a wura
wura fok jiga awan.

²³ Mbərom a dō sə varak uko zay
ata, â təra kwanay dō cəncan aya jiga
awan. A ba anan apasay a kwanay, tə
mível a kwanay, aday zek a kwanay
fok, anga pə luvon aday Yesu Al-
masihu Bahay a mənuko i sa may ata
nà, â njad pikwen wa way lelibay a
bay.

²⁴ Mbərom a sə ngamak ikwen ata
i ga anan, anga winen nà, a ga anan
way anahan sa ja ataya hwiya.

²⁵ Mərak ahay, gen amboh anga
manay ite.

²⁶ Jen anan 'am anà mərak ahay fok
ta sə zlangay alay tə alay.

²⁷ Na jak ikwen tə sləmay ana Ba-
hay a mənuko Yesu nà, jingen anan
derewel a anan pa 'am su dō a Yesu
ahay fok.

²⁸ Bahay a mənuko Yesu Almasihu
â gak ikwen sumor anahan.

**Derewel ana Pol sə vinden
ayak anà dō sə
Tesaloniki ahay
mə slala cew awan
Adakay way pə deftere
a anan**

Pol a jan 'am anà dō sə Tesaloniki ahay pa 'am sə amay ana Yesu, kawa anahan sa jan atan ayak à derewel anahan mama'am a inde ata awan. A alay ata nà, dō a tinen aya azar a tə pərahan azar anà atətak way sə miter mungwalay aya awan. Pə tinen nà, Yesu kà mak ahay coy, dō ahay tə sənək apan bay. Əna Pol a ja nà, wita mungwalay. A alay a Yesu i may ata nà, i tam anan dō anahan ahay, aday i gan sariya anà dō sa ngam 'am anahan itəbay ataya awan.

Nga sa 'am ahay

'Am didek a pə amay a Yesu Almasihu (1.1-2.17)
Aga amboh tə adakay way ahay (3.1-18)

Pol a jan 'am anà dō sə Tesaloniki ahay

¹ Sə vindek ayak derewel a anan nà, nen Pol, manay tə Silas tatə Timote. Ma jak ikwen ayak 'am à kwanay dō a Yesu ahay à wulen su doh sə Tesaloniki, kwanay dō a Bəbay a nuko Mbərom tə Bahay a nuko Yesu Almasihu ataya awan.

² Mbərom Bəbay a mənuko tə Yesu Almasihu Bahay a mənuko tã gak ikwen sumor aday tē varak ikwen zay a tinen.

Mbərom i gan sariya anà dō ahay mba

³ Mərak uno ahay, lele a nà, mē ngəran anà Mbərom anga kwanay kwa siwa siwa fok. Lele nà mē ngəran, anga kə zəgihen anan sa daf nga pə Yesu, aday kə zəgihen anan sə pəlay zek à wulen a kwanay ahay inde re.

⁴ Anga nan kutok, à alay a manay àga mərak azar aya nà, manay apan

mi həran nga anà zek anga kwanay. Ma jan atan nà, kwa kwanay apan ki sen lirew ahay tə cəved ahay cara cara pu dō sə jugwar pikwen wa 'am ahay dəp nà, kwanay apan ki səmen anan, aday hwiya kə bənen anan adaf nga a kwanay pə Yesu tə alay cew cew awan.

⁵ Way ata a dakay anan nà, Mbərom i gan sariya anahan anà dō ahay tə cəved lele a kutok. Kwanay ki sen lirew həna ata nà, anga bahay a Mbərom. Matanan, ki slen sa zla à bahay a Mbərom inde.

⁶ Ayaw, Mbərom nà, dō didek awan. Luvon a kà slak cəna, i man anan uda siked anà dō sa ga alay tə kwanay ataya awan.

⁷ Kwanay dō sa sa lirew həna ataya nà, i varak ikwen anjahay zay kutok. Manay dukwen, matanan re. Way ata i tərà nà, à alay a ana Bahay a mənuko Yesu i dazay ahay à mburom wa tə maslay anahan ahay mēgala aya,

⁸ à mamasl sə miresl sə uko inde ata awan. I ga anan alay tu dō sa san Mbərom itəbay ataya fok, i ga anan alay tu dō sa ngam ləbara ana Bahay a mənuko Yesu itəbay ataya fok.

⁹ Ti sa lirew nà ndəlekeke, aday Mbərom i i lize atan sə coy awan. Ti zla pə cakay ana Bahay a nuko Yesu bay, ti canan anà mēgala sə mazlaḡ sə bahay anahan itəbay.

¹⁰ Way ataya ti tərà nà, à luvon a aday Bahay a mənuko i may ahay ata awan. Pa pac a i nay ata nà, dō anahan ahay ti həran nga. Dō sə dəfan apan ataya fok ti canan, ti həran nga re kutok. Ki gen inde à wulen su dō sə həran nga ataya awan, anga kwanay dukwen kə dəfen apan nga coy, bina 6a mē dakak ikwen anan ləbara a Yesu ata re asanaw?

¹¹ Anga nan kutok, ma taa gan amboh anà Mbərom anga kwanay. Ma gan amboh nà, anga aday kə njihen kawa dō anahan a sə walay ataya awan. Aday ma gan amboh anga aday à mak ikwen zek sa ga way lele aya kawa sa nak ikwen ata awan, aday mer su way a kwanay sa ga anga kə dəfen nga pə winen a ata awan.

Kem anan, á ba kwanay tã mägala anahan ata ite.

¹² Natiya, dö ahay ti hëran nga anà Bahay a mənuko Yesu anga kwanay kutok, aday dö ahay ti hërak ikwen nga anga winen re. Mbërom a mənuko tã Bahay a mənuko Yesu Almasihu ti ga matanan, anga sumor a tinen.

2

Do sã sãdœk

¹ Mërak a manay ahay, u no sa ja 'am hëna nã, pë luvon a aday Bahay a mənuko Yesu Almasihu i sa may ahay ata awan, aday mənuko dī halan nga pa 'am. Ma gak ikwen amboh nã,

² kã viwen anan nga i zek ahay kwayan'a, anga 'am ana dö ahay sa jëka luvon ana Bahay a mənuko i saa may ata nã, kã nak coy ata bay. Kwa á ga nã sa ja 'am ata nã, dö maja'am a Mbërom, kwa á ga nã dö sã wazay sa ja, kwa dö ahay tã ja nã nen a sã vinde anan adëka, kã dëfen apan nga bay, kã jëjiren bay.

³ Dowan á sa njak kwanay bay jiga awan. Luvon ata i nay ahay ta 'am këriya bay. Dö ahay bayak a ti vëze pë Mbërom, aday dö sã sãdœk a ti i lize anan ù uko inde ata i nay ahay aday. Ata, luvon ata i nay ahay kutok.

⁴ Dö sã sãdœk ata i gafan 'am anã dö ahay kwa sã hëran nga anã ma fok, kwa sã hëran nga anã zek a Mbërom awan. I ja nã winen a a zalay mbërom ahay fok. I zla ù doh sã mazlaë a Mbërom, i daf man sã njahay anahan á man ata awan, i tãra anan zek anahan kawa Mbërom awan.

⁵ Kã sãnen apan sabay këlädaw? A alay mənuko pë kãrtek ata nã, na jak ikwen anan way ataya coy asanaw?

⁶ Hëna tamak nã, awan inde sã gafan 'am sa nay ahay, aday kã sãnen awan ata zle. Alay ata kã slak cëna, dö sã sãdœk ata i nay ahay kutok.

⁷ Tã dīdek a cëna, dö ahay inde, tinen apan ti ga sãdœk bayak a coy. Da san anan nã, anga Mbërom a kã mak uko zek sã dākak uko anan way ata awan. Əna way a nen sa jëka ti

nay ataya nã ti nay ahay fan bay, si dōwan a sã takan alay i idë ata kã zlak wa aday.

⁸ Ata aday, alay a i sla aday dö sã sãdœk ata i sa nay ahay kutok. Yesu Almasihu Bahay a mənuko kã nak ahay á mazlaë anahan inde nã, i lize a wa dö sã sãdœk ata awan, i vëzle apan apasay sa 'am anahan aday á mac.

⁹ Dö sã sãdœk a sa nay ata nã, i nay ahay nã tã mägala ana Fakalaw, i ga way masuwayan aya cara cara sa njak anan dö ahay.

¹⁰ I may ahay nã, sa ga way lelibay aya cara cara sa njak anan dö aday saa lize ù uko inde ataya awan. Ti lize anga ta ngam sã pëlay 'am sã dīdek itëbay. Abay tã ngam tiya nã, Mbërom kã tãmak atan bidaw?

¹¹ Anga nan kutok, Mbërom kã cërwidek anan abayak nga a tinen aday tã daf nga nã pë way mungwalay aya awan.

¹² Natiya awan, sariya i ban anan dö sa ngam sa daf nga pë dīdek a Mbërom itëbay əna ta gan may anã way lelibay ataya ata awan.

Mbërom a walay kwanay

¹³ Kwanay mërak aya aday Bahay a mənuko sã pëlay kwanay ataya awan, sumor a nã, mi ngëran á Mbërom anga kwanay kwa siwa siwa fok. Bina á alay a daliyugo winen mē ndakay a fan bay ata dükwen, Mbërom kã walak kwanay anga saa tam kwanay tã mägala sã Apasay Cëncan awan. Apasay ata a tãra kwanay dö anahan ahay. A tam kwanay dükwen, anga kã dëfen nga pë dīdek a Mbërom ata awan.

¹⁴ Anga nan, á alay a manay sã dākak ikwen anan lëbara sa 'am a mugom ata nã, a ngamak ikwen pë cakay anahan, anga aday kã njidën anan mazlaë ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu.

¹⁵ Anga nan, mërak a manay ahay, tiven nã njënan lele, bënënen anan way a manay sã tatakak ikwen anan ataya awan. Kwa á ga nã mē tatakak ikwen anan ta 'am, kwa á ga nã mē vindek

ikwen anan ayak avinde pə derewel, bənen anan lele.

¹⁶⁻¹⁷ Bahay a mənuko Yesu Almasihu a ta nga anahan a aday Mbərom Bəbay a mənuko, tē varak ikwen mǝgala aday gǝdan sa ga way lele aya aday sa ja 'am sǝ way lele aya hwiya ite. Bina Mbərom a pǝlay nuko, aday tǝ sumor anahan i varak uko mǝgala hwiya, aday i mak uko zek sǝ dǝfan idǝ anǝ way a lele saa nay ahay pa 'am ata re.

3

Gen anan amboh à Mbərom anga manay ite

¹ Mərak a manay ahay, 'am uno mǝ mbəsak a sa ja nǝ, hǝna: Gen anan amboh à Mbərom anga manay ite, anga aday lǝbara ana Bahay a mənuko Yesu à zla bǝse pa 'am pa 'am, aday dǝ ahay tǝ dǝfan apan kawa ana kwanay a sa ga hǝna ata ite.

² Anga manay dukwen, gen anan amboh, anga aday à gan umo nga pu dǝ sǝ sǝdǝk ahay wa. Anga sǝ tǝma way a manay sa ja ataya nǝ, dǝ ahay fok bay.

³ Əna Bahay a mənuko nǝ, winen dǝ dǝdǝk awan, i mak ikwen zek sǝ tǝra dǝ mǝgala aya awan, aday i ba kwanay pǝ Fakalaw wa re.

⁴ Bahay a mənuko awan a man umo zek sa dǝf pikwen nga hwiya. Ma san zle re, ki gen anan way a manay sa jak ikwen gen ataya, aday ki ti gen anan hwiya azanan re ata awan.

⁵ Bahay a mənuko à mak ikwen zek à mível a kwanay ahay inde, anga aday kǝ sǝnen anan nǝ Mbərom a pǝlay kwanay kǝkǝmaw ata awan, aday kǝ sǝmen anan anǝ dǝce ahay kawa Yesu Almasihu awan.

Kuwaya à ga mer su way

⁶ Mərak a manay ahay, manay apan mi jak ikwen tǝ slǝmay ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu nǝ, dǝ sǝ isew ahay à wulen a kwanay inde ataya nǝ kǝ njihen pǝ kǝrtek a tǝ tinen bay. Bina tinen tǝ tǝmahak 'am a manay sa jak ikwen ataya itǝbay.

⁷ Kǝ sǝnen anjahay a manay à wulen a kwanay zle, aday lele dukwen njihen kawa ana manay ata re. A alay a manay àga kwanay nǝ, manay isew aya bay asanaw?

⁸ Ma pak dǝf a dǝwan kǝriya bay, ma lar zek adǝka nǝ pi mer su way aday mǝ pan way i zek a manay ahay, kwa à ga nǝ sǝ luvon, kwa à ga nǝ sǝ sipec, anga a nan umo sǝ vawak ikwen nga ta 'am sǝ way sa pa a manay ahay bay.

⁹ Ma ga matanan ata nǝ, a nan sa ja nǝ, mǝ cǝcihek pikwen wa dǝf nǝ, ma gak way lelibay a bay, əna a nan umo tǝ minje a manay adǝka nǝ sǝ tǝtakak ikwen anan way.

¹⁰ A alay a manay àga kwanay ata dukwen, ma jak ikwen nǝ, kak dǝwan a a nan sa ga mer su way bay cǝna, à pa way bay ite re.

¹¹ Mǝ vindek ikwen ayak hǝna matanan ata nǝ, anga mǝ slǝnek dǝ ahay inde à wulen a kwanay a nan atan sa ga mer su way itǝbay, tinen isew aya awan. Əna ta gan may cǝna, sǝ dazay à 'am sǝ dǝ ahay inde so.

¹² Tǝ slǝmay ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu nǝ, manay apan mi gafan 'am anǝ zahav su dǝ kǝtanan ataya, tǝ mbəsak way ataya aday tǝ ga mer su way sa njad anan dǝf a tinen cite re.

¹³ Mərak a manay ahay, kwanay ite nǝ, kǝ si yen nga bay, pǝrihen anan azar sa ga way lele aya awan.

¹⁴ Kak dǝwan a kǝ bǝnak anan 'am a manay a sǝ vindek ayak à derewel a anan inde ata bay cǝna, sǝnen anan dǝwan ata lele. Kǝ sa jipen tǝ winen sabay aday waray à gan.

¹⁵ Əna kǝ cen apan kawa winen dǝ manidǝ bay. Jen anan apan adǝka nǝ tǝ cǝved lele awan, anga winen mərak a kwanay hwiya.

Andav sa 'am ahay

¹⁶ Bahay a mənuko Yesu, dǝ sǝ varak uko zay ata, à varak ikwen zay kwa siwa siwa fok, kwa kǝkǝma fok, tǝ alay anahan awan. Yesu Bahay a mənuko à njahay tǝ kwanay a fok ite.

¹⁷ Nen Pol, na jak ikwen ayak 'am. Nə vindek ayak 'am a anan nà, tə alay uno awan. Na taa vinde sləmay uno pə derewel uno ahay fok matanan. Həna anan nà, alay uno awan.

¹⁸ Bahay a mənuko Yesu Almasihu â gak ikwen sumor à kwanay a fok.

**Derewel ana Pol sə vinden
ayak anà
Timote
mama'am ata awan
Adakay way pə deftere
a anan**

Timote a taa man zek anà Pol à man sa bar anahan ahay ti mer su way. Həna Pol a vinden ayak derewel a anan anà Timote nà, way sa man zek anà egliz wiya aya awan. A nan à Pol nà, ləbara a Yesu mugom a anan à ta 'am kwa aha. Anga nan, a dakan anan ayak anà Timote nə miter mungwalay aya inde, tinen apan ti gəzla dō ahay pi zek wa à egliz ahay inde. Aday dukwen, Pol a dakan anan anjahay tədə dō a Yesu ahay ti gan may à egliz ata awan.

Nga sa 'am ahay

Anjahay sə dō ahay à egliz inde (1.1 - 3.13)

Adakay way pə miter mungwalay aya awan (3.14 - 4.5)

Adakay way anga məced sə egliz ahay (4.6 - 6.21)

Pol a jan ayak 'am anà Timote

¹ Sə vindek ayak derewel a anan nà, nen Pol, dō maslan ana Yesu Almasihu. Sa daf nen dō maslan a nà, atə Mbərom, dō sa tam mənuko, tə Yesu Almasihu, dōwan a mənuko sə dəfan ide ata awan.

² Nə vindek ayak derewel a anan nà, akiken Timote. Iken kawa wan si zek uno awan, anga iken dō sa daf nga pə Yesu.

Atə Mbərom Bəbay a nuko tə Yesu Almasihu Bahay a nuko tə gak sumor, tə varak zay a tinen, aday kə gan atan i zek wa ite re.

Atatak way su dō mungwalay aya awan

³ 'Am uno sa jak à alay a nen apan ni zla way uno pə daliyugo sə Make-doniya ata nà, ni mənahan ayak həna nà, anà 'am ata re. Na jak nà, njahay à Efesus, bina dō ahay inde à Efesus, tinen apan ti tətakan anan 'am sə

mungwalay ahay anà dō ahay. Anga nan, gəfan atan 'am.

⁴ Jan atan nà, tə mbəsak sə ngwedəsl 'am kəriya aya awan, tə mbəsak 'am sə baslay zahav ahay. Way ataya nà, 'am kəriya ca, 'am sə zəbay avad awiy-away à wulen su dō ahay inde kəriya awan. 'Am ata dukwen i man zek anà dō sa daf nga pə Yesu ahay bay. Aday i man atan zek sa ga mer su way sa zlan à nga anà Mbərom bay re.

⁵ Dakan atan anan, anga aday tə pəlay dō ahay tə mivəl kərtek a lele, mənəna sə bayak nga sa ga mbadire, aday ta sa daf nga pə Mbərom tə didek a acəkan.

⁶ Azar su dō aya nà, tə zluwek à cəved wa, ta ma nga sə ngwedəsl nə 'am kəriya aya awan.

⁷ Abay ta gan may adəka nà, sə tətakan anan 'am a Mbərom anà dō ahay. Əna cəkəbay, tinen a nà, ta ga nà, sə ndərəfraf si zek, bina tə gəzlan alay pi zek wa anà way a tinen sə tətakan anan anà dō ahay ata bay.

⁸ Mənuko nà, dā san zle, Tawrita a Musa nə lele, kak dōwan a kə pərahak anan azar tə didek a nà, na.

⁹ Asa, sənuko apan aday re, Tawrita ma var a, anga dō sa ga way lele aya ata bay, əna ma var adəka nà, anga dō lelibay aya awan, anga dō sə vəze pə Mbərom ahay, anga dō sə dəfan apan anà Mbərom bay ataya awan, anga dō mə tahasl aya awan, anga dō sə həran nga anà Mbərom bay ahay, anga dō sə təra anan 'am a Mbərom à məndak ahay, anga dō sə lize anan atə bəbay tə may a tinen ahay ataya awan, aday anga dō sa vad nga su dō ahay azar aya re,

¹⁰ anga dō sa jən uho ahay, aday anga dō sə nahay tə dō ahay nə kawa su dō zənzen a sabay ataya awan, anga dō sə sukom a way tə dō ahay bile aya coy ata awan, anga dō sa gad mungwalay ahay, aday anga dō sə mbadan pa nga wa anà mungwalay ahay ataya re. Ayaw, Tawrita a Mbərom ata ma var a nà, anga dō sa ga way lelibay aya fok sa nes anan 'am a Mbərom a nuko sə tətak lele ata re.

¹¹ Sə dəkak uko anan way ataya nà, ləbara mugom a mbala a Mbərom, winen dō sə mazlaḅ, aday dō sə ngama ata awan. Sə mbuko anan 'am sə ləbara mugom ata à alay inde nà, winen awan.

Pol a ngəran à Yesu Almasihu anga sumor anahan

¹² Nen nà, nen apan ni ngəran anà Bahay a mənuko Yesu Almasihu, dō sə vuro məgala sa ga mer su way anahan ata awan. Nə ngəran anga kə dəfak nga pi nen ta sə mbuko anan mer su way anahan à alay inde.

¹³ Kurre ata nà, nen nə jənək anan pa 'am anà Mbərom, nə jugurak 'am pu dō anahan ahay wa, aday na gak anan alay tu dō anahan ahay tə min-del re. Əna winen kə gak uno sumor anga a ca upo nà, na san awan bay, aday nen nə dəfak nga pə winen a bay re.

¹⁴ Natiya, Bahay a mənuko Yesu Almasihu kə gak uno sumor məduwen a sa dəf nga pə winen a, aday kə varak uno məgala sə pəlay dō ahay tə asan zek anahan awan.

¹⁵ Ihe, nga sa 'am didek a həna, aday u no nà, kuwaya à təma anan tə mivəl kərtək awan. 'Am ata nà, natiya: Yesu Almasihu a nay pə daliyugo nà, anga sa tam anan dō sə atahasl ahay. Aday cəkəbay bahay nga su dō sə atahasl aya nà, nen a adəka bugol.

¹⁶ Əna na gak anan i zek wa anà Yesu, nen bahay nga su dō sə atahasl ahay. Ti nen kutok, Almasihu Yesu a kan anan ahay ngatay anahan a sa ndav bay ata anà dō ahay, anga aday tã dəf apan nga aday tã njad sifa sa ndav bay ata re.

¹⁷ Kuwaya à zambad a Mbərom Fetek, Ba Məduwen. Winen nà, a mac itəbay, dōwan a canan itəbay re. Mbərom nà, winen kərtəkəkke. Kuwaya à həran nga, à varan mazlaḅ pa sə viyviya awan. Amen.*

¹⁸ Iken ite, wan uno Timote, həna nə mbəsakak anan atətak way anaya à alay anak inde, kawa ana dō maja'am a Mbərom ahay sa ja anga

iken kurre ataya aday. 'Am ataya ti varak məgala sa ga məgəzləga sə tavan à nga wa anà 'am a Mbərom.

¹⁹ Ki mba apan sa dəf nga pə Mbərom lele tə mivəl kərtək awan. Əna azar su dō a aya nà, tə ngəmak sa ga matanan bay. Anga nan kutok, tə mbədəhak anan ləen anà cəved a Mbərom, aday tə lizek.

²⁰ A wulen su dō ataya nà, atə Himeniyas tə Aleksandire inde à wulen a tinen. Nə mbəsakak atan pə alay ana Fakalaw, aday tã mbəsak sə jənan pa 'am anà Mbərom.

2

Adakay way pa 'am sa ga amboh

¹ Mama'am sə way, aday u no sə dakan anan ayak u dō a Yesu ahay nà, həna: Gen anan amboh à Mbərom, dəbukan anan, ngəren anan anga dō ahay fok.

² Gen anan amboh a Mbərom anga bahay ahay, tu dō məduwen aya awan, anga aday dē njahay səkəffe zay ta sə dəfan apan anà Mbərom, aday ta sa ga way lele aya sə cəḅan à Mbərom bay ata awan.

³ Ki gen matanan nà, wita lele, i zlan à nga anà Mbərom, dō sa tam nuko.

⁴ A gan may dō ahay fok tã tam, tã san didek sə way ahay.

⁵ Anga Mbərom a nà, winen kərtəkəkke, aday dō sə japay anan Mbərom pi zek tə dō ahay dukwen, winen kərtəkəkke re, winen nà, Yesu Almasihu.

⁶ Winen kə nak ahay, kə varak anan nga anahan sa mac anga sə bəmbad anan dō ahay fok. Natiya kutok, à alay a Mbərom sə walay ata nà, Yesu a dakay anan nə Mbərom i tam anan dō ahay.

⁷ Anga nan, Mbərom kə tərək nen dō maslan anahan sa zla saa tətakan anan way anà dō sə pəra ahay, anga aday tã dəf nga pə Yesu tə didek awan. Way ma ja a anaya nà, didek aya awan, mungwalay uda ibay.

Anjahay su dō a Yesu ahay à egliz

* 1:17 Amen, kawa sa ja nà, à təra matanan.

⁸ Natiya awan, na gan may mungol ahay tâ ga amboh kwa aha fok, əna tâ ga nə tə mível mə banay awan, mənəna way ma caḅ a, aday tə kuzom a bay re.

⁹ Uwar ahay dukwen, tâ ɓan zana aday tade a zla pi zek sa ɓan ata awan. Tâ sa wahay nga sə zlapay anan, anga aday do ahay tâ canan atan ata bay re. Tâ laway way sə gura ahay pi zek kabay mambətembəte ahay bay. Kabay tâ pak zana sə dala bayak aya pi zek bay re.

¹⁰ Aya əna, way sə ndakay do adəka nə, aga mer su way lele awan, mer su way kawa sə uwar lele aya sa jəka tə dəfan apan anə Mbərom ataya awan.

¹¹ U doh a Mbərom nə, uwar ahay tə pəkan sləmay anə atətak way səkəffe lele tə anahay nga awan.

¹² Nə varak anan cəved anə uwar ahay sə tavay pa 'am su do mungol aya sə wazan atan bay, tə lavan nga anə mungol ahay bay re, əna tə njahay way a tinen tete.

¹³ Anga Mbərom a ndakay pa 'am nə, Adama, aday a ndakay Hawa à dəḅa wa kutok.

¹⁴ Aday asa, Fakalaw a nay, a njak nə, Hawa, bina Adama bay. Natiya uwar ata kə dazak i ines inde.

¹⁵ Tə winen ata təkə dukwen, Mbərom i tam atan re, anga tinen nə, may a nuko ahay. Əna si ti jəra sa dəf nga pə Yesu, sə pəlay do ahay, sa ga way lele aya awan, aday ta sə təra do sə waray ahay re.

3

Mer su way ana do sə njahan pa 'am wa anə do a Yesu ahay

¹ Ihe, 'am didek a həna: Kak dowan a kə gak anan may sə təra do sə lavan nga anə do a Yesu ahay nə, wita kə pəlak mer su way lele awan.

² Əna do sə lavan nga anə do a Yesu ahay nə anjahay anahan a â ga nə, natiya: Ines â ga inde apan aday sə gədan anan apan azar bay. Uwar â ga inde apan dukwen kətek coy. A təra do sə jinje bay, â təra do ma san nga awan, â gəḅa mazlaḅ pi zek wa bay, â

təma mbəlok ahay lele. A mba apan sə tətakan anan way à do ahay lele.

³ A vaway nga tə mahay bay. A cakal 'am tə do ahay bay, â təra adəka nə, do tete awan. A jugwar 'am bay, aday â ga ubor pə dala bay re.

⁴ A lavan nga anə gulom su doh anahan tətə, â jan pə akəta anə gwaslay anahan ahay tə cəved awan, aday tə dəfan apan lele.

⁵ Bina, kak dowan a kə mbak apan sə lavan nga anə gulom su doh anahan tətibay nə, i mba apan sə lavan nga anə do a Yesu ahay tətibay re asanaw?

⁶ Kak ki dəfen dowan a aday i lavan nga anə do a Yesu ahay nə, kə sa dəfen do sə təma Yesu Almasihu həniniye mba ata bay, bina winen mbəlok a mba nə, hinahibay i i har nga i mer su way ata inde. Ata dukwen, Fakalaw i njad apan alay sa 'am aday Mbərom dukwen i gan sariya re.

⁷ Dowan ata nə, anjahay anahan â ga nə lele aday kwa do sa san Mbərom bay ahay təkede tə dəfan apan. Bina, kak matana bay cəna, do ataya ti njad sə gədan azar pə ines anahan ahay ata dukwen, i slahay à alay a Fakalaw inde kutok.

Do si mer su way ahay à egliz ahay inde

⁸ Həna asa, anjahay ana do si mer su way ahay à egliz ahay inde nə, natiya: Tə gəḅa mazlaḅ pi zek wa bay, miresl â ga à 'am a tinen ahay inde cuwcew bay, tə varan zek anə mahay bay, tâ sa ga ubor aday sə pəlay dala tə cəved sə danakay bay.

⁹ Sumor a nə, tə dəfan apan anə 'am ana Mbərom sa kak uko anan ahay uho ata nə təhhe lele tə mível kətek awan.

¹⁰ Ki sa dəfen anan do ataya i mer su way inde nə, do a Yesu ahay tâ ca pə anjahay a tinen a lele aday. Ata kak ines inde patan sə gədan atan anan apan azar ibay nə, ti dəf atan à mer su way inde kutok.

¹¹ Uwar ahay dukwen tə gəḅa mazlaḅ pi zek wa bay, tə gədan azar a dowan bay, tə vaway nga bay, aday do

ahay tâ daf patan nga kwa à ma inde anaw fok.

¹² Do si mer su way ataya nà, uwar â ga inde patan dukwen kârték kârték coy, tâ lavan nga anà gwaslay a tinen ahay aday anà gulom su doh a tinen ahay tâte.

¹³ Aday kak do ataya ta gak anan mer su way a tinen tã cãved a nà, do ahay ti dâfan atan apan, aday ti mba apan sã dakay anan 'am a Yesu nã ndândan lele, anga tã tãmahak Yesu Almasihu tã mivel kârték awan.

Nga sa 'am pã didek a Mbërom

¹⁴ Abay nã jalak sa zlak ayak à man anak bãse, ãna hãna suwan nã vindek ayak derewel a anan tamak.

¹⁵ Hãna kwa nã sak a zlak ayak bãse sabay dãp nã, derewel a anan i dakak anan anjahay sã do ahay à gulom su doh a Mbërom inde. Gulom su doh a Mbërom nã, winen Egliz, kawa sa ja nã, do a Yesu ahay. Egliz nã, winen kawa saray galak sa ban anan didek a Mbërom bahay sã sifa.

¹⁶ Tã didek a, way a mi der a pã cãved sa daf nga pã Yesu ata nã, way mãduwen awan:

Yesu Almasihu nã, a nay ahay à mburom wa.

A tãra do zãnen awan.

Apasay a Mbërom kã vãdak panan awiyaway

ta sã dakay anan, winen do didek awan.

Maslay a Mbërom ahay tã canak anan.

Do sã pãra ahay tã slãnek lãbara anahan awan.

Do sã daliyugo ahay tã dãfak apan nga.

Mbërom a cakafak anan ayak à man sã mazla6 anahan inde à mburom,

pã cakay anahan awan.

4

Do sã tãtakan anan way mungwalay aya anã do ahay

¹ Apasay a Mbërom kã jak anan 'am a didek ata kurre a coy, a wa: Azanaka pa 'am nã, azar su do ahay ti mbãsak sa daf nga pã Yesu, aday

ti pãrahan azar anã atãtak way sã apasay sã mungwalay ahay tã atãtak way sã setene ahay.

² Do sã tãtak way ataya nã, tinen do sã mbadãmbadã ahay, aday tinen do sã mungwalay ahay re. Mivel su do ataya nã, mi nes aya awan, kawa tã ndãzak atan anan zlac tã njamde ma ga uko ngãla6ã6ã ata awan.

³ Do sã mungwalay ataya nã, tinen apan ti gafan 'am anã do ahay sã gã6ã uwar, tinen apan ti gafan 'am anã do ahay sa pa way sa pa azar aya awan. Aday cãkãbay Mbërom a var anan way sa pa ataya nã, anga aday do ana Yesu Almasihu ahay sa san didek sã way ataya tâ pa ta sã ngãran apan anã Mbërom.

⁴ Anga way a Mbërom mã ndakay aya cãna, fok lele. Way aday sa lar anan wa nã, ibay. Di mba apan sã ngãran à Mbërom aday dẽ pa way sa pa anuko ahay kutok.

⁵ Bina way sa pa ataya nã, lele, anga 'am a Mbërom tã amboh anuko ti tãra atan cãncan aya pa 'am a Mbërom.

Do sa gan mer su way anã Yesu Almasihu lele awan

⁶ Natiya kutok, ka sak a tãtakan anan way a iken a sã slãne a anan anã do a Yesu ahay nã, iken nã do sa gan mer su way a Yesu Almasihu lele awan. Ata nã, iken kã tãrak do ma har awan, à 'am a Mbërom inde, anga kã varak anan way sa pa sa 'am a Mbërom anã zek anak, aday kã njadãk mãgala à atãtak way a iken sã pãrahan azar tã mãtãndãron ata awan.

⁷ Òna avãved 'am kãriya aya nã, kã pãkan slãmay bay. Sumor a nã, anjahay anak à zãga apan sa ga nã lele pa 'am a Mbërom sidew sidew adãka.

⁸ Kã kãtahak anan zek anak nã, lele anahan a inde nã mãnjøk coy. Òna anjahay anak a kã gak lele pa 'am a Mbërom nã, wita i mak zek à way ahay inde bayak awan, anga ki njad sifa hãna, aday azana pã uho sa nay ata dukwen, ki njad re.

⁹ Òna ihe, nga sa 'am ata nã, didek awan. Sumor a nã, kuwaya à tãma

anan à mível anahan inde fandar kwayan'a.

¹⁰ Anga nan mənuko apan di ga mer su way ndəlekeke, mənuko apan di ga danda a mba. Mənuko apan di dafan ide anà Mbərom, bahay sə sifa, winen do sa tam anan do ahay fok, aday mə zakay a nà, mənuko do sa daf nga pə Yesu Almasihu ahay.

¹¹ Timote, iken tavay nà, njənan lele, aday dakan anan way a anaya anà do a Yesu ahay.

¹² Iken nà, gwaslay aya mba, əna təde nà, dowan ā sa kədey iken anga nan bay. Kan anan anà do a Yesu ahay adəka nà, minje lele awan, ta 'am anak sa ja, tə azla anak, tə asan zek anak, tə cəved anak sa daf nga pə Yesu tə mível kərtek ata awan, tə anjahay anak à cəncan sa 'am a Mbərom inde ata fok.

¹³ Var a nga anak sə dakan anan Deftere a Mbərom anà do a Yesu ahay, wazan atan, tətakan atan anan way ahay hus pə luvon uno saa dəzlek ayak ata awan.

¹⁴ Kā sa ca pə məgala a Mbərom sə varak ata nə kawa way sə gəsle anan bay. A varak anan kurre tə dongo ana do maja'am anahan, aday maced sə egliz ahay dukwen tə dafak anak alay pa nga à alay a iken sə təma magwagway ata awan.

¹⁵ Gan nga anà mer su way a anan ata nà, lele, kā sa gan məsəfaya bay. Aday do ahay fok, ti canan anà mazla6 si mer su way anak i zla pa 'am pa 'am.

¹⁶ Gan nga anà zek anak, dafan ide anà atətak way anak re. Ka gak anan mer su way anak ahay lele nà, iken tu do sə sləne atətak way anak ahay fok, ki təmen.

5

Azla ana do a Yesu ahay pa 'am a Mbərom

¹ Iken Timote, kā sa ngəraz pu do maced a bay. Kak winen kə gak way lelibay a nà, jan apan zəhha kawa winen bəbay anak. Njavar ahay

dukwen, jan atan apan kawa tinen mərak anak ahay.

² Uwar məduwer ahay nà, jan atan apan kawa tinen may anak ahay. Dalay sə uwar ahay ite nà, jan atan apan kawa tinen dənəbay anak ahay aday fok, tə mível kərtek awan.

³ Mədukway sə uwar ahay nà, gan atan nga lele, anga hinahibay dowan a tinen ahay inde sa gan atan nga ibay.

⁴ Hinahibay mədukway sə uwar ata nà, wan anahan inde, kabay wan sə kutov anahan ahay dukwen inde. Kak matanan nà, wan ataya tə tətak mer su way sə dafan apan anà may a tinen ahay ta sa gan atan nga lele, kawa ana bəbay a tinen ahay sa gan atan ahay nga à alay ata awan. Ata, mer su way a tinen ata i zlan à nga anà Mbərom a kutok.

⁵ Aday hinahibay mədukway sə uwar hinen inde, aday dowan sa gan nga ibay ata nà, winen i dafan ide à Mbərom, i gan amboh luvon tə ipec, anga aday Mbərom ā man zek.

⁶ Əna mədukway sə uwar hinen inde, winen a ga nə way sa zlan à nga dəkdek ata nà, kwa ā ga nə winen inde tə sifa mba dəp nà, winen kawa do ma mac awan.

⁷ Matanan, dakan anan 'am a anan anà do a Yesu ahay lele, anga aday dowan ā sa gədan atan azar bay.

⁸ Əna hinahibay do hinen inde nà, a gan nga anà do anahan ahay itəbay, kwa do sə gulom su doh anahan ahay təkede, a gan atan nga bay re. Ata nà, winen kə zluwek à cəved sa daf nga pə Yesu ata wa. A ga nə way aday kwa do sa san Mbərom bay ahay dukwen ti ga way ata bay re ata awan.

⁹ Kā sa vinde sləmay sə mədukway sə uwar à derewel inde kəriy kəriy bay, si ava a uwar ata kə dəzlek kwa kuro mbərka, aday dukwen a zla à mbaz nà, saray kərtektəkke coy re.

¹⁰ Sumor a dukwen, do ahay tə ndəran sləmay anga mer su way anahan ma ga lele ataya aday. Kawa sa ja nà, kə dədukok anan gwaslay anahan ahay lele, kə təmahak mbəlok sa taa

zлак ayak àga winen ataya lele, kà gak anan mer su way lele awan anà dō a Yesu ahay, kà mak anan zek anà dō ahay à dāce a tinen ahay inde, aday kà gak mer su way lele aya cara cara fok aday ki sa vinde sləmay anahan à derewel inde.

¹¹ Əna sləmay sə mədukway sə uwar aya aday tinen wan aya mba ata nà, kà vinde sləmay a tinen à derewel inde fan bay. Bina hinahibay haway sa mbaz kà sak a gan atan nà, ti mbəsak sə pərahan azar anà Almasihu.

¹² Ata ta sak â ga way matanan ata nà, tə nəsək, Mbərom i gan atan sariya, anga tə pəsakak anan 'am a tinen ma ban a anga sa jəka ti gan mer su way anà Mbərom ata awan.

¹³ Bina ka sak a vinde anan sləmay a tinen à derewel inde nà, ti ga isew, ti bar awan à wulen su doh fok, doh tu doh. Aday sə cəbak jiya dukwen, ti bəbal awan ta 'am kəriya awan, ti slahay à 'am aday abay kà cak atan anan bay ata re, aday 'am tədə sa ja bay ata nà, tinen ti ja anan.

¹⁴ Anga nan, mədukway sə uwar a wan ataya inde matanan nà, na gan may nə tâ zla à mbaz asa, ti wahay wan, ti gan nga anà gulom su doh a tinen ahay. Ata dō manidə ahay ti njad sə gədək uko azar sabay.

¹⁵ Tə dīdek a acəkan nà, azar sə mədukway sə uwar aya nə, tə zluwek à cəved a Mbərom wa, aday tə pərahan azar anà Fakalaw cukutok.

¹⁶ Kak uwar a inde aday a daf nga pə Yesu lele, aday mədukway sə uwar inde àga winen nà, â gan nga lele. Bina â sa mbakan anan 'am a pa nga ana egliz bay. Ata nà, egliz i mba apan sa gan nga anà mədukway sə uwar a aday dōwan inde sa gan nga ibay sə dīdem dīdem ata awan.

¹⁷ Natiya asa, kak məced sə egliz ahay ta gak anan mer su way a tinen ata lele nà, tədə ti njad magwagway a tinen nə məcapar cew. Aday mə zakan a jiga nà, anà dō sə wazay ahay

aday tu dō sə tətakan anan way anà dō ahay ata awan.

¹⁸ Anga Deftere a Mbərom a ja nà: «À alay a sla winen apan i gak mer su way à guvo nà, kà sa banan mbulo pa 'am anga sə gafan 'am pə arac way bay.*» Matana re: «Dō si mer su way cəna, i pa nə way sə herre6 anahan.†»

¹⁹ Hinahibay, dōwan a i zlak ayak à man anak sa ra 'am pə məced sə egliz, i jak nà: «Məced sə egliz a tiya ata nà, kà gak way lelibay awan.» Natiya, kà sa təma 'am ata kwayan'a fan bay. Sumor a nà, sləne 'am ata pə dō ahay wa cew kabay pə dō ahay wa maakan aday ki sa jəka acəkan nà, na.

²⁰ Dōwan a kà gak ines nà, jan apan i ide sə dō ahay inde kəzlek, anga aday dō azar aya tə jəjar sa ga ines ite.

²¹ Timote, nen apan ni jak ayak 'am a anan pa 'am ana atə Mbərom tə Yesu Almasihu aday pa 'am ana maslay a Mbərom a mə walay ataya re. Kem, dəfan apan anà 'am uno sa jak ataya fok ite. Kem â nak asa, kà sa gəzla anan dō ahay pi zek wa bay. Pəlay atan nà, hərrə à alay kərtek a wa.

²² Dōwan a aday a nak sə varan mer su way sə lavan nga anà dō a Yesu ahay nà, kà sa ga hologor sə dəfan alay pa nga fan bay. San anan dōwan ata lele aday. Aday asa, kà sa slahay i ines su dō inde bay, gan nga anà zek anak.

²³ Timote, kà sa a'am vərre bay, suwan sa apan mahay mənjoek anga dəvac sə kutov anak a sidew sidew sə varak bəle ata awan.

²⁴ Ines su dō a azar aya a nà, kà cak uho mənjoəna alay sə sariya a sə dəzley ahay, əna su dō a azar a ite nà, kà cak uho fan bay, si pə dəba a wa.

²⁵ Matana re, mer su way lele aya nà, ti kay uho kutok. Kwa abay â ga nə həna mi dər aya mba dəp nà, ti naa kay uho təktek.

6

¹ Bile ahay fok tə dəfan apan anà bahay a tinen ahay nà, lele. Ata dō

* 5:18 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 25.4. † 5:18 Ca pə Lukas 10.7.

ahay ti gədan azar anà Mbərom tə atətak way a nuko ahay sabay.

² Hinahibay, 6ile inde aday bahay anahan nə, winen do a Yesu nə, 6ile ata ā dəfan apan hwiya, bina ā sa kədəy anan anga sa jəka tinen tə mərək ā sləmay ana Almasihu inde ata bay. A gan mer su way nə lele, zal anà bahay hinen ata, anga bahay anahan ata nə, winen do a Yesu, aday Mbərom a pəlay anan re.

Timote, way a anan ataya nə, dakan anan ù do a Yesu ahay nə lele, aday tā ban anan.

Do sə tətək way mungwalay aya awan

³ Kak dōwan a kə gəbak 'am sə tətək way anahan hinen cara nə, winen kə təmahak didek sa 'am mbala ana Bahay a nuko Yesu Almasihu sə dəkak uko anan ata sabay. Aday dōwan ata kə təmahak atətak way a mənuko pə anjahay su do ahay pa 'am a Mbərom sabay re.

⁴ Kak matanan nə, winen do sa har nga kəriya awan, a san awan bay. A gan may nə anà avəved 'am, ta sa vad awiyaway pa 'am ahay sə zəban atan ahay nə atəre coy. Matanan, do sə pəkan sləmay anà way ataya nə, ti ga sərak ahay pi zek, ti cakal 'am, ti jan 'am ma caḥ aya i zek ahay, ti bayak way lelibay aya pu do ahay,

⁵ ti vəved 'am nə hway apan. Anga abayak nga su do ataya nə, kə nəsek, way didek a dukwen ta san sabay re. Tinen tə bayak i ga nə, ā cəved sə pərahan azar ā Yesu inde nə, ti njad wa zlile.

⁶ Ayaw, də pərahan azar anà Yesu nə, di njad wa magwagway məduwen awan. Əna way aya inde puko ā alay inde ataya nə, dē kədəy atan bay.

⁷ Tə wahay mənuko pə daliyugo nə, awan inde puko kwa mənjoek ibay. Matana di mac way a nuko nə, di gəba awan ā alay inde bay re.

⁸ Natiya kak həna mənuko apan di njad way sa pa tə zana sa pak pi zek cəna coy, tasluko mível anga way ataya awan.

⁹ Do sa gan may anà zlile tə mindel ataya nə, Fakalaw i njak atan, aday i njad patan alay sa 'am sa mbazl atan ā 6alay anahan inde. Ubor kəriya aya cara cara ti njad sa nes atan, ti lize atan sə coy.

¹⁰ Anga ubor sə pəlay dala nə, a təban cəved anà sədək ahay cara cara fok. Azar su do aya nə ta gak apan ubor tə mindel, hus pa sə zluwe atan ā cəved a Mbərom wa. Anga nan kutok kə gəbak atan ahay 'am ahay bayak awan.

Andav sa 'am a Pol anà Timote

¹¹ Həna kəmaya Timote, iken nə do a Mbərom ata nə, hawan anà way a lelibay ataya awan. Jəra zek sə təra do didek a pa 'am a Mbərom. Pərahan azar anà cəved a Mbərom nə lele, daf nga pə winen a hwiya. Pəlay anan do ahay, səman anà way ahay, njahay way anak səkəffe.

¹² Jəra zek anak anga aday sa ga vərəm pə cəved a Mbərom lele. Njad a sifa sa ndav bay ata awan. Mbərom a ngamak nə, pə sifa ata awan, aday ka ga side sə adaf nga anak pə Yesu nə, pa 'am sə do ahay bayak awan.

¹³ Nen apan ni jak 'am həna pə ide a Mbərom, do sə varan sifa anà way ahay fok, aday pə ide anà Yesu Almasihu, dōwan a sə dəkay anan way didek aya pa 'am ana guverner Pontiyos Pilatu ata awan, na jak nə:

¹⁴ Dəfan apan anà 'am uno sa jak a anan. Kā sa ga anan mer su way anak tə məsəfaya bay, anga aday do ahay tə gədak apan azar bay re. Ga matanan hus pə luvon a Bahay a mənuko Yesu Almasihu sa may ahay ata awan.

¹⁵ I sa may ahay nə pə luvon a Mbərom a ma daf a ata awan. Mbərom a nə, winen do sə mazlaḥ, winen kərtek Ba Məgala, winen Bahay sə zalay bahay ahay, aday winen do sə lavan nga anà do sə lavan nga anà do ahay ahay fok re.

¹⁶ Mbərom a kərtek nə, winen inde pa sə viyviya awan, winen ā man sə ide jiyjay ma dav a tə mindel ata inde. Dōwan saa mban nə, ibay. Dōwan kula kə canak anan nə, ibay, aday dōwan

saa canan asa dukwen ibay re. Do ahay fok tã hãran nga, â ga bahay pa sã viyviya awan. Amen!

¹⁷ Timote, jan anã dõ sã zlile ahay pã daliyugo a anan ataya nã, tã hãran nga anã zek tã zlile a tinen ahay bay. Tã saa ðaf apan nga a tinen ahay bay re, anga zlile ata i ga inde pa sã viyviya nã, ta san bay. Æna suwan tã ðaf a nga a tinen nã pã Mbãrom dõ sã varan kwa ma anã dõ ahay bayak a ta 'am kãriya aday ðã taslay a mivel ata awan.

¹⁸ Jan atan asa nã, tã ga sumor, tã ga anan mer su way lele aya bayak awan, tã varan way à dõ ahay, tã man zek anã dõ ahay tã zlile a tinen ataya awan.

¹⁹ Ta gak matanan acãkan nã, ata tã ndakak ayak man pã zlile a tinen à man lele a inde, anga aday ti njad sifa ðidek ata awan.

²⁰ Iken Timote, gan nga anã way a Mbãrom a sã varak ata awan. Kak dõ ahay tinen apan ti ja 'am sã mindel kãriya aya nã, kã sa ja uda bay. Avad awiaway sã mindel sã dõ ahay sa jãka 'am sã asan way ata dukwen, kã sa ja uda bay re.

²¹ Tã varan zlangar anã way a tinen sa jãka ta san zle ataya awan, æna cãkãbay tã zluwek à cãved a Mbãrom wa.

Natiya, Mbãrom â gak ikwen sumor anahan.

**Derewel ana Pol sə vinden
ayak anà
Timote
mə slala cew awan
Adakay way pə deftere
a anan**

A alay a Pol sə vinden ayak derewel a anan anà Timote ata nà, zek anahan winen à dangay, aday a ga apan i sa mac bəse. A jan anà Timote nà, â gan nga anà ləbara a Yesu mugom ata nà lele. Dəce ahay ti ga inde, əna Timote â səmen sə njahay hwiya à dīdek inde, aday â pərahan azar tə mægala si zek anahan a təkə sə dakay anan ləbara a Yesu mugom awan.

Nga sa 'am ahay

Pol a varan mægala anà Timote (1.1 - 2.26)

Timote â pərahan azar sə dakay anan 'am a Mbərom hus à amac (3.1 - 4.8)

Adakay way mədakwidok aya awan (4.9-22)

Pol a jan 'am anà Timote

¹ Sə vindek ayak derewel a anan nà, nen Pol, nen dō maslan ana Yesu Almasihu, anga kà zlak anan à nga à Mbərom a matana awan. A slan nen sə dakay anan 'am sə sifa anahan sə zlapak uko anan kurre ata anga dā japak tə Yesu Almasihu.

² Nə vindek ayak nà, anakiken Timote, iken nə wan uno, ləliwe uno awan. Atə Mbərom Bəbay a mənuko tə Bahay a mənuko Yesu Almasihu tā gak sumor, tē varak zay a tinen, aday kâ gan atan i zek wa ite.

Pol a ngəran a Mbərom anga Timote

³ Nen apan ni ngəran à Mbərom anga iken tə mivél kərtek awan. Nen ni dəfan apan anà Mbərom kawa ana bīje uno ahay sa taa dəfan apan ata tə mivél mə banay a cərah lele. Kwa siwa siwa ni gan amboh anà Mbərom cəna, nen apan ni slaf uda sləmay anak, nə mbədek iken à nga wa bay jiga awan.

⁴ Həna nen apan ni may anan ahay à nga inde asa nà, à alay anumō sə gəzla nga nà, iken ki yimak anga nen aday həna ku go haway. Na gan may, zlangumo sə canan i zek ahay aday ataslay mivél uno â rah wa ite.

⁵ Nen apan ni may anan ahay à nga inde asa nà, adaf nga anak pə Mbərom. Iken ka daf nga pə Mbərom nà, cərah lele wanahan. Jəba sə adaf nga anak a pə Mbərom matana ata nà, mīje anak Lowis tə may anak Ewnike tə lahak anak ahay apan sa daf nga pə Mbərom matanan. Na san zle hwiya iken nà, ka daf nga pə Mbərom nə kawa ana tinen awan.

Pol a varan mægala anà Timote

⁶ Anga nan kutok, nen apan ni jak: Gan nga anà mægala a Mbərom a iken sa njad à alay nen sə dəfak alay pa nga ata nà, lele.

⁷ Anga Apasay Cəncan a mbala ana Mbərom sə varak uko ata nà, i varak uko zlawan i zek inde adəka bay. Apasay ata i varak uko adəka bugol nà, mægala sa gan mer su way anà Mbərom. I varak uko mægala sə pəlay dō ahay tə mægala sa ba anan nga a mənuko aya awan asa.

⁸ Matanan Timote, iken nà, dakan anan ləbara sa 'am a Bahay a mənuko Yesu ata anà dō ahay nə lele, kâ jəjar sə dakay anan bay fok. Aday kwa abay â ga həna nen à dangay anga ləbara ata təkədə nà, â sa gak waray bay jiga awan. Iken nà, təma sa ga dəce kawa nen, anga ləbara mugom a ata awan. Mbərom i varak mægala sə səmen anà dəce ataya awan.

⁹ Mbərom nà, kə təmak mənuko, kə ngamak uko anga aday dē təra dō anahan ahay. Mbərom a gak uko sumor ata nà, anga sa jəka dā gak anan mer su way lele aya ata bay. A gak uko sumor a nà, anga a zlan à nga anà winen a sa gak uko matana awan. A lavak uko anan zek sa gak uko sumor ata nà, tə alay a Yesu Almasihu a kurre, à alay a daliyugo dukwen winen mə ndakay a fan bay.

¹⁰ Həna nə, sumor a Mbərom ata kà kak ahay zek uho, anga Yesu Almasihu, dō sa tam mənuko ata kà nak ahay pə daliyugo. Winen a nay ahay nə, a gəgar məgala pə amac wa. Winen kə dakak uko anan kak də təmahak cəved sə ləbara mugom ata nə, dī njad sifa sa ndav bay ata pa sə viyviya awan.

¹¹ Nen nə, Yesu kə tərak nen dō maslan anahan, anga aday nê dakan anan ləbara mugom a anə dō ahay, aday nê tətakan atan anan way re.

¹² Anga nan, həna nen à dəcə inde anga winen. Aya əna tə winen ata təkə dukwen, u go waray bay re, anga nen na daf nga nə pə wayaw nə, na san zle. Na san zle re, dōwan uno sa daf apan nga ata, winen tə məgala a sa ba anan way a sə mbuko anan à alay inde ata hus pə luvon sə sariya anahan.

¹³ Iken Timote nə, tətakan anan way anə dō ahay nə, kawa iken a sə sləne pi nen wa ata awan. Iken apan ki tətakan anan way ataya anə dō ahay nə, daf nga pə Mbərom lele, tə asan zek mbala Yesu Almasihu sə varak uko ata awan.

¹⁴ Iken nə, ba anan way mbala a Mbərom sə varak ata nə lele. Apasay a Mbərom Cəncan a winen mə njahay a à mənuko inde ata, i varak məgala awan.

¹⁵ Ka san apan zle re, dō a Yesu ahay pə daliyugo sə Aziya tə mbəsakak nen taayak, sərret ta tak puno 'am. Kwa atə Figelus tə Hermogenes dukwen, tə mbəsakak nen re.

¹⁶ Na gan kem anə Mbərom anga aday à gan sumor anə dō sə àga Unisiforus ahay ite, anga winen a nə, kwa nen à dangay təkede nə, waray kə gak anan bay, a taa mo anan mível ù doh.

¹⁷ Winen a dazley à Ruma nə, a ma nga sə pəlay nen, hus zek kə dak anan, aday a saa njad nen kutok.

¹⁸ Bahay a mənuko Yesu Almasihu à man zek aday à gan i zek wa anə Mbərom pə luvon saa ga sariya ite. A alay nen à Efesus nə, Unisiforus ata kə mak uno zek bayak awan. Iken dukwen ka san apan zle re.

2

Suje ana Yesu lele awan

¹ Iken wan uno Timote, jəra zek lele, anga Yesu Almasihu i gak sumor ta sə varak məgala.

² Iken nə, kə slənek atətak way uno pa 'am sə dō ahay bayak ata awan. Anga nan iken dukwen, man anan à sləmay inde anə dō didek aya aday tədə ti mba apan sə tətakan anan anə dō azar aya tətə re ata awan.

³ Səman anə dəcə anak kawa suje ana Yesu Almasihu lele awan.

⁴ Bina suje inde sa ga way sa nga anahan nə, ibay. Si way sa zlan à nga anə bahay anahan, anga aday bahay anahan ata à pəlay anan.

⁵ Matanan asa, dō sa haw ahay tinen apan ti ga waway sa haw nə, si i dəfan apan anə way ma ban ataya aday bina kak kə sak a haw mənəna sə dəfan apan anə way ma ban ataya nə, i njad magwagway sə ahaw anahan ata bay.

⁶ Matanan asa re, dō si mer kə yak nga sa ga mer su way nə, azlapan dukwen winen awan à lahan apan anə dō ahay sə tukom way sə guvo anahan ata aday nə tədə.

⁷ Ənga, jalay pə way a nen sa jak həna ataya aday. Bahay a mənuko i mak zek sə sləne anan way ataya fok.

⁸ Ənga, bayak pə Yesu Almasihu, winen dō sə zahav ana Dawuda ata aday. Kə məcak aday kə slabakak ahay à məke wa re. Way ata nə, ləbara mugom a nen sə dakay anan ata awan.

⁹ Nen à dəcə inde həna à dangay, ma ban a tə calalaw kawa dō ma ga ines a nə, anga ləbara mugom a ata awan. Əna 'am a Mbərom nə, ma ban a itəbay.

¹⁰ Natiya kutok, nə təma sə səman anə dəcə a anan matanan nə, anga aday dō a Mbərom mə walay ataya tətə tam tə alay ana Yesu Almasihu ite. Aday tinen tətə njad sə dazle à man sə mazla6 a Yesu Almasihu inde sə njahay pa sə viyviya ata awan.

¹¹ Ihe, 'am didek a həna:

Kak mənuko də məcak pə kərtek tatə
winen nə,
di njad sə njahay tə sifa a pə kərtek
a tatə winen a re.

¹² Kak mənuko də təmahak sə səman
anə dəce anga winen nə,
di naa ga bahay tatə winen a ku-
tok re.

Aday kak mənuko də jak də san anan
bay nə,
winen dukwen i ja a san mənuko
bay re.

¹³ Kak mənuko də mbəsakak sə
pərahan azar nə,
i mba apan sa ga way mədədəren
a ite sabay,
bina winen kə jak anan 'am ana-
han coy.

*Do sa ga mer su way sa zlan à nga
anə Mbərom*

¹⁴ Man anan 'am a nen sa jak ata
à sləmay inde anə do a Yesu ahay,
anga aday tə jalay apan hwiya. Jan
atan tə sləmay a Mbərom nə, tinen
tə mbəsak sa vad awiyaway sa 'am
kəriya aya awan. Jəba sa 'am ataya
nə, a nes anan do a Yesu sə sləne 'am
ataya adəka, bina a man zek à dōwan
bay.

¹⁵ Iken nə, ga mer su way anak lele,
anga aday ki təra do sa zlan à nga anə
Mbərom. Iken do sa ga mer su way.
Ga nə, mer su way aday waray i naa
gak apan bay ata awan. Dakay anan
didek sa 'am a Mbərom tə cəved awan.

¹⁶ Kə sa pəkan sləmay anə do sə
ngwedəsl 'am kəriya aya ata bay,
anga do ataya nə, tinen apan ti zluwe
à cəved a Mbərom wa dərən jiga
awan.

¹⁷ Atətak way su do ataya nə, kawa
gurlen. Atə Himeniyas tə Filitus inde
à wulen a tinen.

¹⁸ Do ataya nə, tə zluwek à cəved
sə didek wa. Tə tətakan anan anə do
ahay nə, way mungwalay a ta sa ja
nə, Mbərom kə slabakak anan ahay
do ahay à məke wa coy. Anga nan, do
azar aya tə lizek à cəved a Mbərom wa
anga tinen.

¹⁹ Aya əna, didek a Mbərom nə kawa
saray su doh aday i wulađ itəbay ata

awan. Anga nan, 'am a mə vinde
apan ata nə, natiya, a wa: «Mbərom
Fetek a san do anahan ahay zle.*» Mə
vinde apan asa, a wa: «Dowan a kə jak
sa jəka “nen do a Yesu” cəna, ə mbəsak
sa ga way lelibay awan.»

²⁰ A gulom su doh məduwen aya
inde nə, way sa ga mer su way ahay
kawa gəsa'am ahay inde cara cara.
Way azar aya awan, sə guro ta sə
rəslom aya awan. Aday way azar aya
awan, tinen sə dədom kabay ta han
sə dudo. Matanan a ga anan mer su
way anahan a tə way ataya à gulom
su doh ahay inde dukwen cara cara
re. Winen lele ataya nə, ta ga anan
mer su way nə, si mbəlok inde. Aday
azar aya nə, ta ga anan mer su way nə
so pac pac.

²¹ Mənuko dukwen matanan re.
Kak dōwan a kə mbəsakak mer su
way a lelibay aya nen sa jak ikwen
ayak sə mbəsak ataya nə, Mbərom
i varan mer su way sa nga anahan
awan. I təra nə, kawa gəsa'am lele
awan, aday ta ga anan mer su way
ahay lele aya awan.

²² Matanan, iken Timote nə, kə
pərahan azar anə ubor si zek sə
njavar ahay bay. Adəka nə, dəf nga
pə Mbərom, pərahan azar anə didek
anahan, anə asan zek anahan, tə zay
anahan, pə kərtek a tu do sa gan am-
boh anə Mbərom tə mivel mə banay
aya ata awan.

²³ Kak do ahay tinen apan ti vad
nə, awiyaway sa 'am kəriya aya sə
mindel nə, kə slahay uda bay. Ka san
apan zle, avad awiyaway kawa way
ataya nə, a zəbay nə, acakal 'am ahay.

²⁴ Anga nan, sumor a nə, do sa ga
mer su way a Mbərom nə, ə njad sə
cakal 'am tə dōwan bay. A jan 'am anə
do ahay nə ləfedede. A mba apan sə
dakan anan way anə do a Yesu ahay
nə tə cəved awan. A səmen anə 'am sə
do ahay sa ja apan ataya awan.

²⁵ Hinahibay manide anahan ahay
inde nə, ə dakan atan anan way
nə səhhe, ləfedede lele. Aday izəne
Mbərom i man atan zek sa yam pə

* 2:19 Ca pə Limle 16.5.

ines a tinen ahay, ti san didek anahan ite.

²⁶ Bina do ataya na Fakalaw ke bənak atan a balay anahan inde, ta ga na way sa zlan atan a nga aya varre. Əna izəne ti san nga a tinen, ti təmay ahay a balay ata wa mba.

3

Luvon mədakwidok aya awan

¹ San apan lele Timote, a luvon mədakwidok aya inde na, dəce ahay ti ga inde bayak awan, way i da 'am tə mindel.

² Anga ke dəzlek a alay ataya inde na, do ahay ti pəlay na, zek a tinen aya varre. Ti gan may anə dala na tə mindel. Ti təra na, do sə kwecele ahay, ti zlapay awan tə mindel. Ti gənahan anə Mbərom, ti dəfan apan anə bəbay a tinen ahay sabay. Ti ngəran u do pə awan sabay re, aday ti dəfan apan anə way cəncan aya bay fok.

³ Asan zek i ga inde patan ibay, dōwan i gan atan i zek bay re. Ti gədan azar anə do ahay. Ti mba pi zek sa ba anan nga a tinen pə way lelibay ataya wa sabay. Ti ga anan alay tə do ahay tə mindel, aday ti nan ide anə way lele aya fok.

⁴ Ti njəkan uda anə do ahay, ti ga way na, kawa medelengwez ahay. Ti həran nga i zek. Ti pərahan azar na, anə way sə mivəl a tinen ahay, bina ti pərahan azar anə Mbərom sabay bugol.

⁵ Pə ide sə do ahay na, ta wa: «Manay do a Mbərom ahay.» Aday cəkəbay taayak a tinen a na, ti gan may aday məgala a Mbərom a təra atan do didek aya bay. Jəba su do ataya na, kə jipen tə tinen a bay jiga awan.

⁶ Azar su do a tinen aya tə nəsek anan gulom su doh sə do ahay, tinen apan ti zla a gulom su doh sə do ahay səneh, tə njakak anan uwar bəle aya tə atətak way a tinen ahay. Uwar ataya dukwen, do sa ga ines ahay, aday kuzon tə bənak atan a 'am wa

anə do ataya re. Uwar ataya na, tə pərahan azar anə mer su way lelibay aya cara cara kawa sa zlan atan a nga.

⁷ Tinen apan ti tətək way ahay kwa siwa fok, əna ta njad sa san anan didek sə way aya bay re.

⁸ Kwakwa na, atə Yanes tə Yambres tə ngəmak 'am a Musa bay.* Matanan həna do ataya ta ga na jəba sə way a tinen ataya re. Ajalay nga a tinen na, kə nəsek coy. Aday tə zluwek a cəved a Mbərom wa, bina ta dəf nga pə Mbərom tə didek a bay.

⁹ Aya əna, ti zla anan ti mer su way a tinen a jo bay, anga mindel a tinen ata i cay patan wa uho, kawa mindel ana atə Yanes tə Yambres sa kay patan wa uho ata re.

'Am sə dakay way

¹⁰ Aya əna, iken Timote na, kə tətəkək way ahay bayak a pi nen wa. Kə pəkək anan sləmay anə atətak way uno ahay, kə pərahək anan azar anə minje uno. Na gan may i mer su way uno inde fok anə maw na, ka san zle. Aday nen na dəf nga pə Mbərom kəkəməw na, ka san zle re. Aday iken ka san munapanaw uno zle, ka san asan zek uno sa gan anə do ahay ata zle re, aday ka san mətəndəron uno pa 'am a Mbərom zle re.

¹¹ Ka san apan zle, do ahay ta gak alay ti nen bayak awan, aday na sak dəce dukwen bayak a a wulen su doh sə Antakiya, a Ikoniya aday a Listəra fok. Na gak dəce na, tə mindel jiga awan, əna awan sə zalay Mbərom na, ibay. Winen kə təmak ahay nen a dəce ataya wa.

¹² Tə didek awan, do sa gan may sə pərahan azar anə cəved a Mbərom anga tinen do ana Yesu Almasihu ahay cəna, do ahay ti ga atan alay na bayak awan.

¹³ Əna do lelibay aya awan, tu do sa njak do ahay na, ti ma nga sa ga way lelibay aya matanan hwiya. Ti njak anan do ahay bayak awan, aday cəkəbay way ata i man atan nga anə tinen aya awan.

* 3:8 Ca pə Gurtaaki 7.11, 22, 9.11. Sə varan sləmay anə do ataya na, Yahuda ahay.

¹⁴ Aya əna, iken pərahan azar anə way anak sə tətək aday sa dəf apan nga kurre ata awan. Kê dagwar à way ata wa bay. Anga iken a nà, ka san apan zle, dōwan aya iken sə tətək way pə tinen wa ataya nà, tə dākak anak anan way lele aya coy re.

¹⁵ Na jak kê dagwar bay nà, anga iken a aday nà, ka san Deftere a Mbərom nà, kwa à cəfəw a wa. Natiya Deftere a Mbərom ata i varak kəlirē[†] aday ki tam, anga kə təmahak Yesu Almasihu à mivél anak inde coy.

¹⁶ Way mə vinde aya à Deftere a Mbərom inde fok nà, sə dakan atan anan cəfəd sə vinde anan nà, Apasay a Mbərom awan. Deftere ata i mak uko zek sə tətək sa san didek, i dākak uko anan ines a mənuko ahay, i dākak uko anan cəfəd sə mbədahan ləən anà ines a mənuko ahay, aday i mak uko zek sa san sa ga way sa zlan à nga anə Mbərom awan.

¹⁷ Deftere a Mbərom a dākak uko anan way ataya fok nà, anga aday dō sə pərahan azar anə Mbərom ahay tē tēra dō mə lavay zek aya sa ga nə mer su way lele aya fok.

4

Pol a varan mǝgala anə Timote sə dākay anan 'Am a Mbərom

¹ Timote, nen apan ni jak ayak 'am a anan pa man sə ide ana atə Mbərom tə Yesu Almasihu awan. Yesu nà, i i may ahay sa naa gan sariya anə dō tə sifa aya aday dō ma mac aya təkə fok, aday i naa sləray ahay nə kawa bahay.

² Natiya iken nà, dakan anan 'Am a Mbərom anə dō ahay, tavay apan nə lele. Kwa i zlan atan à nga, kwa i zlan atan à nga bay fok nà, dakan atan anan. Dakan atan anan ines a tinen ahay, jan atan apan, varan atan gədan. Dakan atan anan way ahay nà, tə munapanaw awan.

³ Anga alay a inde i slay ahay aday dōwan i gan may anə atətək way didek a sabay. Adəka nà, ti halay miter ahay bayak a saa tətakan atan

anan way tədə pə way sə mivél a tinen ahay, aday ti pəkan sləmay anə way sa zlan atan à nga ataya kutok.

⁴ Ti mbəsak sə sləne way didek aya awan, aday ti pəkan sləmay adəka nà, anə atətək way mungwalay aya awan.

⁵ Aya əna, iken Timote nà, pərahan azar sa ba anan nga anak lele pə way ahay wa fok. Səman anə dəcə anak ahay. Ga nà, mer su way sə dākay anan ləbara mugom ata hwiya. Nday anan mer su way a Mbərom sə ngam apan ata re.

⁶ Bina nen nà, alay a kə slak aday mi zla à man a bje uno ahay bəse. Nen nà, kawa gənaw aday ti gədan dūngo bəse coy anga Mbərom ata awan.

⁷ Na gak mer su way a Yesu tə mivél kərtek awan, kawa dō sa ga mǝgəzləga lele ata awan. Way kawa ana Mbərom su jo nà ga ata nà, nə ndəvak a coy. Nen ni dəf nga pə Mbərom ndekərəkərre hwiya.

⁸ Nen həna nà, magwagway uno, winen apan i ba nen pə cakay a Mbərom. Bahay a mənuko, dō sa ga sariya tə didek ata, i vuro magwagway uno pə luvon sə sariya anahan. I vuro nà, i nen taayak bay. I varan magwagway ata nə anə dō sə dəfan ide anə luvon anahan a saa may ahay ataya fok.

Do ahay tə mbəsak anan Pol taayak anahan awan

⁹ Kem Timote, hayak ahay à man uno bəse, aday kə sa gak ayak munok bay.

¹⁰ Bina Demas kə mbəsakak nen taayak, a gan may sə pərahan azar anə way sə daliyugo ahay. Kə zlak way anahan à Tesaloniki. Kereskes kə zlak à Galatiya, aday Titus dūkwen kə zlak à Dalmatiya.

¹¹ Mə mbəsak a pə cakay uno nà, Lukas a taayak. A alay iken apan ki nay ahay nà, hayak ikwen ahay tə Markus maya awan, anga i naa mo zek i mer su way inde.

[†] 3:15 Kəlirē a anan nà, madan bay, əna asan way ana Apasay a Mbərom.

¹² Tikikus nà, nen a nə slənək anan à Efesus.

¹³ Iken apan ki nay ahay nà, hayak ahay tə wulen su doh sə Təruwas. Aday ki zəbo anan ahay zana saa maɖ uno a inde à alay, nə mbəsakak anan ayak àga Karpas. Kû ro anan ahay deftere uno ahay, mə zakay jiga nà, deftere a mə ndakay a tə ambar ataya awan.

¹⁴ Aleksandire sə ɖowan a inde ɖo təvaɖ awan, kà gak uno way lelibay aya tə mindel. Bahay a mənuko tə alay anahan a saa haman.

¹⁵ Lavan i zek anak, anga à alay ata nà, kə tavak anan anà atətak way a manay re.

¹⁶ Pə luvon mama'am a aday sa zla nen pa 'am su ɖo sa ga sariya ahay ata nà, sə mbəɖa pa 'am ahay nə nen a taayak uno awan. Bina ɖowan su mo zek nà, ibay. Tinen a fok tə hawak, tə mbəsakak nen. Bahay a mənuko à sa gan atan sariya bay.

¹⁷ Əna su mo zek nà, Bahay a mənuko. Kə varak uno məgala anga aday nê ɖakay anan ləbara anahan mugom a cərah fok. Natiya, ɖo sə pəra ahay fok tə slənek ləbara sa 'am a Mbərom a re. Matana re, Mbərom awan kə təmak ahay nen à 'am ana ziyel wa.

¹⁸ Bahay a mənuko i təmay ahay nen à way lelibay aya wa fok. I tam nen aday i zla nen à mburom à bahay anahan inde. Zambaduko anan Bahay a mənuko pa sə viyviya awan. Amen!

Aja 'am ahay

¹⁹ Jan anan 'am anà Pəriskila tə Akilas, aday jan anan 'am anà ɖo sə gulom su doh ana Unisiforus ahay re.

²⁰ Erastus, winen à Korintu hwiya, aday Torofimus nà, nə mbəsakak anan ayak à Miletus, anga winen ɖəvac awan.

²¹ Hayak ahay à man uno anga anga, bina alay sa maɖ winen apan i sla coy. Atə Ewbulus tə Pedas tə Linus tatə Kalawdiya aday tə mərak a azar aya fok, ta jak anak ayak 'am.

²² Bahay a mənuko à ba iken, à gak ikwen sumor, kwanay a fok.

**Derewel ana Pol sə vinden
ayak anà
Titus
Adakay way pə deftere
a anan**

Atə Titus tə Pol ta taa zla sə dakay anan ləbara mugom a nà, maya awan. Tə njahak à Kereta sə dakay anan ləbara mugom awan, aday Pol a mbəsak anan Titus à man ata awan, sə walay maced sə egliz ahay. Pol a dakan anan ayak anà Titus nà, do tədə i təra maced sə egliz nà, anjahay anahan a nə kəkəməw ata awan. A dakan anan ayak way pə anjahay su do azar à egliz ahay inde ata re.

Nga sa 'am ahay

Maced sə egliz ahay tə miter mung-
walay aya awan (1.1-16)

Anjahay su do a Yesu ahay (2.1 -
3.15)

Pol a jan 'am anà Titus

¹ Titus, sə vindek ayak derewel a anan nà, nen Pol, do si mer su way ana Mbərom, aday nen do maslan ana Yesu Almasihu re. Mbərom a slan nen pə cakay ana do anahan a mə walay ataya awan, anga aday tã daf apan nga. A slan nen dukwen sə dakan atan anan aday tã san didek anahan. Ata, ti san sa gan nga anà anjahay a tinen kawa sa zlan à nga anà Mbərom a kutok.

² Natiya, do ataya ti san, tinen nà, tə njadak sifa sa ndav bay ata awan. Anga Mbərom a a zlapan atan anan 'am sə sifa ata nà, kwakwa, daliyugo dukwen mə ndakay a fan bay re. Aday winen nà, a gad mungwalay itəbay asanaw!

³ A dazle pə alay ata cəna, a dakay anan 'am anahan tə dundo ana do sə dakay ləbara anahan ahay. Mbərom, do sa tam nuko ata awan, sə mbəsuko anan mer su way anan à alay inde nà, winen awan. U jo nà: «Zla, kã sa təkəren anan 'am uno anà do ahay re.»

⁴ Kəmaya Titus, nə vindek ayak 'am a anan nà, akiken awan. Iken nà, kawa wan si zek uno awan, anga də japak à cəved kərtek a inde, cəved sə dəfan apan anà Yesu.

Bəbay a mənuko Mbərom, tə Yesu Almasihu do sa tam do, tã gak sumor aday tē varak zay a tinen.

*Mer su way a Titus sa ga pə
daliyugo sə Kereta*

⁵ Titus, nə mbəsakak ayak iken à Kereta nà, aday kã ndav a wa mer su way a mə mbəsak ataya lele, aday kã daf maced sə egliz ahay à wulen su doh ahay fok, kawa anuno sa jak kurre ata awan.

⁶ Maced sə egliz ahay nà, anjahay a tinen aya nə natiya: Ines à ga inde patan sə gədan atan azar bay. Uwar à ga inde patan dukwen kərtek kərtek coy. Gwaslay a tinen ahay kəma, tē təma Yesu Almasihu à mivél a tinen inde. Anjahay a tinen dukwen à ga nə lele. Tē sader awan aday sə gədan atan apan azar bay re. Tē dəfan apan anà do a tinen ahay fok lele.

⁷ Do sə lavan nga anà egliz ahay cəna, ta ga nə mer su way a Mbərom. Natiya awan, lele bine siwaw nà, ines à ga inde patan sə gədan atan anan azar bay. Anga nan, tē həran nga anà zek bay, tã ga mivél bay, tē vaway nga bay, Tē tere tə do ahay bay, aday ubor sə dala dukwen à ga inde patan ibay re.

⁸ Sumor adəka nà, tē təma mbəlok ahay à ga tinen lele, à zlan atan à nga sa ga mer su way lele aya awan, tinen do ma san nga aya awan, do didek aya awan, do sə dəfan apan anà Mbərom ahay, tə lavan nga anà zek tate.

⁹ Aday tã ban anan 'am didek a à mivél inde, kawa a nuko sə tətakan atan anan ata awan. Matanan kutok, ti mba apan sə varan məgala anà do ahay ta sə tətakan atan anan didek sa 'am a Mbərom. Aday dukwen ti mba apan sə dakan anan anà do sa ngam atətak way a nuko bay ataya nà, tinen tē zluwek à cəved sə didek wa.

¹⁰ Na ja matanan ata nà, anga do ahay bayak a tē dəfan apan anà

dowan sabay. Ta ja nà, 'am kəriya aya awan, 'am sa man zek anà dowan bay. Tinen apan adəka nà, ti njəkan uda awan, anà do ahay. Alay avan ù do sa ga way ataya nà, Yahuda ahay sa daf nga pə Yesu ata awan.

¹¹ Gifen anan 'am anà jəba su do ataya awan. Anga tinen apan ti nes anan gulom su doh sə do ahay bayak a tə atətak way a tinen ata awan. Tə tətakan anan anà do ahay nà, way aday abay tədəbay ata awan, aday anga sa njad anan dala pə do ahay wa.

¹² Aday kwakwa nà, dowan a inde à wulen a tinen Kereta aya awan, winen kəlire awan, a ja patan 'am, a wa: «Do sə Kereta ahay fok nà, tinen mungwalay aya awan. Tinen kawa kəla kiə ahay, tə bayak nə pə way sa pa dəkdek, aday dukwen tinen isew aya re.»

¹³ Aday 'am anahan ata dukwen, 'am didek a acəkan.

Kak matanan nà, jan atan pə akəta nə lele, anga aday tə pərahan azar anà Mbərom tə cəved a, sə didek awan.

¹⁴ Jan atan pə akəta, anga aday tə mbəsak sa pak sləmay pə ləbara sə Yahuda ahay mungwalay aya ata awan, aday dukwen tə pərahan azar anà 'am su do sə mbəsak cəved sə didek ahay ata sabay.

¹⁵ Pu do sə cəncan ahay cəna, way ahay fok cəncan aya ite. Əna pu do sa ga ines ahay, aday sa daf nga pə Mbərom bay ataya ite nà, awan inde cəncan a sabay. Abayak nga a tinen adəka bugol nà, kə nəsek. Aday tinen apan ti ga way lelibay aya dukwen, a gan atan waray sabay re.

¹⁶ Ta jan i zek a tinen aya adəka nà, ta san Mbərom zle. Cəkəbay, way a tinen sa ga lelibay ataya nà, a dəkay anan nà, ta san Mbərom a bay bugol. Tinen nə gərlakay aya awan, tə dəfan apan anà dowan bay jiga awan. Aday ta mba apan sa ga mer su way lele aya sabay re.

2

Titus, i dakan anan didek a Mbərom anà do ahay

¹ Titus, iken a aday nà, dakan anan à do ahay didek sa 'am a Mbərom.

² Jan anà do maced aya nà, tə vaway nga bay, tə gəba mazlaə pi zek wa bay aday do ahay ti daf patan nga. Tə təra do ma san nga aya awan, tə daf nga pə Mbərom lele, tə pəlay do ahay tə mivəl kərtek awan, aday tə səman à way ahay lele.

³ Natiya ite, jan anà uwar maced aya nà, anjahay a tinen dukwen à zla pi zek ta 'am ana Mbərom, tə gədan azar anà dowan bay, tə təra bile sə mahay bay, aday tə tətakan anan way lele aya anà do ahay adəka.

⁴ Ta gak matanan nà, ti mba apan sə dakan anan way anà dalay sə uwar ahay sə pəlay mbaz a tinen tə gwaslay a tinen ahay,

⁵ aday tə təra uwar ma san nga aya awan, tə jan uho bay re. Tə ga mer su way à gulom su doh inde nə lele, aday tə dəfan apan anà mbaz a tinen ahay lele re. Kak ta gak matanan nà, do ahay ti təra anan 'am a Mbərom à məndak bay.

⁶ Matanan re, jan anà njavar ahay ite nà, tə san nga nə lele.

⁷ Iken a dukwen, pə way ahay fok nà, ga nə way lele aya awan, aday ki təran atan minje lele a re. A alay aday iken apan ki tətakan atan anan way nà, dakan atan anan tə mivəl kərtek awan, aday mazlaə i ga inde pa 'am anak ahay.

⁸ Tətakan atan anan nà, way didek a aday dowan i təra anan à məndak bay ata awan, anga aday do sə pəlay sə gədak uko azar ahay tə njad awan lelibay a à atətak way anak ahay inde bay, aday waray à gan atan.

⁹ Aday asa, jan anà bile ahay nà, tə dəfan apan anà bahay su doh a tinen ahay pə way ahay fok. Tə vədan atan awiway bay, əna way a tinen sa ga fok cəna, à zlan à nga anà bahay su doh a tinen aya re.

¹⁰ Tə saa kəra patan wa way bay, tə ga adəka nà, way lele aya bugol, aday bahay su doh a tinen ahay tə san ti mba apan sa daf patan nga. Kak ta gak matanan nà, do ahay ti həran

nga anà atətak way a mənuko ahay sə dakan atan anan 'am a Mbərom, do sa tam mənuko ata awan.

¹¹ Natiya, na wa, lele nà, do a Yesu ahay tã ga anan way a nen sa jak ata nà, angamaw? Mbərom a gan may sa tam anan do ahay fok. Anga nan, a kay anan ahay sumor anahan anà do ahay.

¹² Matanan, sumor a Mbərom ata a dakak uko anan nà, dī mba apan sa ga sədək sabay, aday sa ga ubor pə way sə daliyugo ahay sabay re. Adəka bay, pə daliyugo a anan nà, zəgahuko anan apan sa san nga, sə tərà do didek aya awan, aday azla a mənuko à zlan à nga anà Mbərom.

¹³ Guko matanan, ta sə dəfan ide anà luvon anà do sa tam mənuko, Yesu Almasihu, saa may ahay tə mazlaḅ anahan ata awan. Winen Ba Məduwen, Mbərom a mənuko.

¹⁴ Kə məcak anga mənuko. Matanan a mba apan sə təmay mənuko à sədək a mənuko ahay wa. A tərà mənuko do anahan ahay, do cəncan aya pa 'am anahan, aday do sa gan may sa ga way lele aya awan.

¹⁵ 'Am a anaya nà, dakan anan à do ahay tə mēgala si zek anak a təkə. Man atan anan mivél ù doh. Jan atan pə akəta lele, aday dukwen dōwan à sa kədey iken a bay re.

3

Anjahay su do a Yesu ahay pə daliyugo

¹ Titus, man anan 'am a həna anan à sləmay inde anà do ahay lele: Tə dəfan apan anà bahay ahay, anà do sə lavan atan nga ahay, aday tē bənan atan à 'am wa lele. Tə lavay zek sa ga mer su way lele aya awan.

² Tə gədan azar anà dōwan bay, tē cakal 'am tē do ahay bay re. Tə tərà do sə munapanaw ahay. Tə dəfan apan anà do ahay fok adəka bugol.

³ Abay à alay ata nà, mənuko aya dukwen də sənək ahay nga cara daw? Da taa dəfan ahay apan anà dōwan inde cara daw? Də zluwek ahay à cəved ahay wa re. Da taa gan may

nà, sa ga way lelibay aya awan, way kawa sa zlak uko à nga vərre. Anjahay a mənuko aya dukwen, lelibay, aday da ga sərak ahay pi zek re. Do ahay ta nak uko ide, aday mənuko aya dukwen, da nan ide i zek ahay re.

⁴ Əna tə winen ata təkə dukwen, Mbərom do sa tam mənuko kə kak uko anan ahay sumor anahan, tə asan zek anahan hwiya.

⁵ Mbərom a tam mənuko aday nà, anga mer su way a nuko lele aya bay! Bina abay dī njad sa ka anan nà, mer sa ma a mənuko adəka ite anaw? Əna a tam mənuko nà, anga da gan i zek wa. Kə banak puko wa ines a nuko ahay tə gədan sə Apasay anahan Cəncan awan. Natiya kutok, Apasay Cəncan ata a tərà mənuko do wiya aya awan.

⁶ Mbərom a varak uko ahay Apasay Cəncan ata nà, sa rah anan mivél a mənuko ahay. A varay ahay nà, tə alay a Yesu Almasihu, do sa tam mənuko ata awan.

⁷ A ga matanan nà, anga aday dā njad sifa sa ndav bay, way a mənuko sə dəfan ide ata awan. Di njad sifa ata nà, anga Mbərom kə gak uko sumor anahan, kə tərak mənuko do didek aya pa 'am anahan.

⁸ 'Am a nen sa jak ata nà, 'am didek aya awan, aday kə sa gan məsəfaya bay, tavay apan nə lele. Matanan, do sa daf nga pə Mbərom ahay, ti var a nga a tinen sa ga mer su way lele aya hwiya. Wita nà, lele. I man zek anà do ahay.

⁹ Avad awiyaway kəriya aya nà, zlam wa. Matanan, 'am sə zahav dukwen, zləman lele re. Kə dazay à acakal 'am a tinen ahay inde bay. Tinen apan ti vad awiyaway pə Tawrita a Musa dukwen, kə slahay uda bay. Way ataya fok, way lelibay aya awan, i man zek anà dōwan bay.

¹⁰ Kak do sa ja 'am sə wanbahay inde à wulen su do a Yesu ahay nà, jan apan. Kak aday kə slənek anak anan bay nà, jan apan mə slala cew a re. Hwiya aday kə slənek anak a bay re nà, mbəsak anan səfek à alay anak wa, kə jipen sabay.

¹¹ Ka san apan zle, jəba su dō ata nà, kə zluwek à cəved a Mbərom wa, winen dō sa ga ines way anahan. Tə way anahan sa ga ataya nà, a đakay anan tə alay anahan awan, winen dō sə mungok coy.

'Am maza aya awan

¹² Azanan, ni slənak ayak dō, izəne Artemas, kabay Tikikus à man anak. Dowan ata, kə dəzlek ayak cəna, hawak ayak bəse à man uno à Nikopolis aday. Anga na ja nà, ni i njahay à man ata à alay sa mađ.

¹³ A alay a atə Zenas, dō sa ga sariya, tə Apolos ti hədek à man anak wa nà, man atan zek tə dala kawa ana tinen sa gan may anga cəved.

¹⁴ Sumor a nà, dō a mənuko ahay đukwen tē tətak sa ga mer su way lele aya awan, anga aday tē san sa man zek anà dō sa gan may anà maməzek a tinen ahay. Kak matanan nà, ata mer su way a tinen kə tərak kəriya bay.

¹⁵ Do sa man uno anaya fok ta jak anak ayak 'am. Jan 'am anà dō sa đaf nga pə Yesu ahay sə pəlay mənuko ataya fok. Natiya awan, Mbərom à gak ikwen sumor anahan.

Derewel **ana Pol** sə vinden ayak anà **Filemon** **Adakay way pə deftere** **a anan**

Pol a vinde derewel a anan nà, à alay a winen à dangay mba ata awan. A vinden ayak nà, anà Filemon, do sə lavan nga anà do ahay à egliz a inde. A nan à Pol nà atə Filemon tə bile anahan Onesimus tã zlah anan malmal a tinen.

Nga sa 'am ahay

Aja 'am (1-3)

Atə Filemon tə Onesimus (4-22)

Andav sa 'am (23-25)

Pol a jan 'am anà Filemon

¹ Nen Pol sə vindek ayak derewel a anan à dangay wa. Ta ban nen nà, anga sləmay ana Yesu Almasihu. Sə vindek ayak nà manay tə Timote, akiken car a manay Filemon. Iken, do sa ga mer su way a Mbərom kawa manay a re.

² Mə vinden ayak dukwen, anà do a Yesu ahay sa taa halay nga àga iken ataya awan, tatə Afiya mərak a nuko uwar ata awan, tə Arkipus do sə rəzlen à nga wa anà mer su way kawa mənuko a re ata awan.

³ Mbərom Bəbay a mənuko tə Yesu Almasihu Bahay a mənuko tã gak ikwen sumor aday tē varak ikwen zay a tinen.

Pol a ngəran anà Mbərom

⁴ Filemon, mərak uno, nen apan ni gan amboh à Mbərom anga iken cəna, nə mbədək anan à nga wa sə ngəran anga iken bay re.

⁵ Anga nə slənek 'am sə asan zek anak sa gan anà do a Yesu ahay fok ata awan. Aday adaf nga anak pə Yesu Almasihu dukwen inde lele re.

⁶ Nen apan ni gan amboh anà Mbərom, anga aday adaf nga a sə japay numo à sləmay a Yesu Almasihu inde ata, à mak umo zek sa

san magwagway a mənumo sa njad à alay anahan wa ata awan.

⁷ Mərak uno, nə taslak mivel tə mindel, aday kə bənak uno mbac re, anga asan zek anak kə varak anan ataslay mivel anà do a Yesu ahay.

Pol a dubok anan Filemon anga Onesimus

⁸ Natiya, way uno sə cəce panak nà, həna: Abay ni mba apan sa jak ayak nà, ga natiya, anga nen do maslan ana Yesu Almasihu.

⁹ Əna suwan nə dubok iken a dubok, anga mənumo tə asan zek awan. Ca apan, sə vindek ayak nà, nen Pol, do məcəd awan, nen à dangay anga sləmay ana Yesu Almasihu.

¹⁰ Nə dubok iken nə, anga Onesimus, bile anak, winen kə tərak do a Yesu anga nə dakak anan anan 'am a Yesu à dangay à man ana awan. Wan ata nà, winen kawa wan uno awan.

¹¹ Abay a taa mak zek bay, əna həna adəka nà, i mak zek aday i mo zek i nen re.*

¹² Anga nan, nen apan ni mak anan ayak pə cakay anak. Winen a aday nà, kawa zek uno awan.

¹³ Bina, həna nen à dangay anga ləbara a Yesu mugom a ata nà, u no abay ni mbəsak anan pə cakay uno awan, anga aday i mo zek à yime anak inde.

¹⁴ Əna u no sa ga way ata mənəna iken sə vuro ahay apan cəvəd bay ata bay. U no sa gak bəlaray su go sumor bay. Lele a nà, iken a ki gan may way anahan.

¹⁵ Izəne, Mbərom a varan cəvəd anà Onesimus sə gəzla nga tə iken mənəcək nà, anga aday kà sa njad anan way anak pa sə viyviya awan.

¹⁶ Anga həna nà, winen bile adəka cəna coy bay. A zalay bile anga winen mərak a mənumo lele a kutok. Nen nà, nə pəlay anan tə mindel. Iken dukwen nà, pəlay anan nə, zal nen, anga winen do zənzen awan, aday winen do ana Yesu Almasihu kutok asa.

* **1:11** Ta 'am a tinen nà, Onesimus a nan sa ja «i ma zek.»

¹⁷ Anga nan kutok, kak mənumo ta car acəkan nà, təma anan Onesimus lele kawa kə təma dukwen nen awan.

¹⁸ Kwa abay á ga nə kà gak anak mer su way lelibay awan, kabay á ga nə gudire anak inde apan dəp nà, mbəsak anan 'am a pa nga uno awan.

¹⁹ Sə vindek ayak 'am a anan nə nen Pol awan: Ni hamak anan. Əna ka san apan zle asanaw? Nen dukwen na gak anak sumor ta sə dakak anan 'am a Mbərom bidaw?

²⁰ Matanan mərak uno, kem, go sumor anga Bahay a nuko, tuslo mível anga Yesu Almasihu ite.

²¹ Nə vindek ayak derewel a anan aday nà, anga na san zle ki ga anan kawa anuno sə cəce panak ata awan. Na san zle ki ga adəka nà, zal mbala uno sa gan may ata awan.

²² Asa dukwen luvo zek tu doh sə nahay ite. Anga nə bayak nà, Mbərom i sləne amboh a kwanay, i vuro cəved sa zlak ayak əga kwanay awan.

Aja 'am ahay

²³ Manay tə Epafəras à dangay nə miya awan anga sləmay a Yesu Almasihu, winen kà jak anak ayak 'am.

²⁴ Matanan, do a anaya ata dukwen ta jak anak ayak 'am re, atə Markus, Aristarkus, Demas tə apan Lukas, tinen do si mer su way a Mbərom ahay pə cakay uno a re.

²⁵ Natiya, Yesu Almasihu Bahay a mənuko á gak ikwen sumor anahan.

**Derewel mē vinden a anā
Ibëraninko ahay
ata awan
Adakay way pə deftere
a anan**

Da san sē vinde derewel a anan nē wayaw bay. Winen kawa wazo zubor awan sē slēnan ayak anā egliz ahay cara cara bayak awan. Derewel a anan a đakay nā, Yesu a zalay way ahay fok. A đakay nā, cəved inde sē cəce apəse ines pə Mbərom wa, anga Yesu kē məcak à yime sē dō ahay inde. Wita nā, 'am a Mbərom sa ban wiya a tē dō ahay ata awan. A wulen sa 'am anahan ahay sē đakay anan way ataya nā, winen apan i tətak way pə anjahay su dō a Mbərom ahay.

Nga sa 'am ahay

Mbərom a walay anan Yesu anga sē mbəda anan daliyugo wiya awan (1.1 - 2.4)

Cəved a Yesu sa tam dō ahay a zalay cəved mbala Musa (2.5 - 4.13)

Yesu nā, bahay nga su dō sē gədan dongo anā way ahay anga Mbərom (4.14 - 6.12)

'Am a Mbərom sa ban tē dō ahay wiya ata awan (6.13 - 10.39)

Adaf nga pə Mbərom (11.1 - 13.25)

Mbərom a jan 'am anā dō ahay tē dongo ana wan anahan

¹ Kwakwa ata nā, Mbərom a taa jan 'am anā bije a mənuko ahay tē dongo ana dō maja'am anahan ahay. A taa jan atan 'am tē cəved ahay cara cara, aday saray bayak a re.

² A taa jan atan ahay 'am nē matanan hus ahay à alay ana mənuko biten. Əna həna, alay a mədakwidok a anaya nā, a jak uko 'am tē dongo ana wan anahan. A alay ana Mbərom sē ndakay daliyugo ata nā, a ndakay anan tē alay ana wan ata awan. Aday a walay sē lavay anan way ahay fok dukwen, wan ata kərtek a sē coy.

³ Mazlaḥ a Mbərom a wuteden pi joer nā, anā wan ata awan. Ta ga minje ti zek a Mbərom a nē uwek. Way sē daliyugo a anan ataya fok ta ga inde anga 'am anahan mēgala awan. Anga winen, Mbərom i pəsen anan ines anā dō ahay aday tē tēra dō cəncan aya re. Pə dəba ana way ata wa nā, Mbərom Ba Mēgala a gəba anan way anahan pə cakay anahan à mburom, saa ga bahay pə way ahay fok.

Yesu a zalay maslay a Mbərom ahay

⁴ Anga nan kutok, Mbərom a đaf anan wan anahan pa nga sē maslay anahan ahay, anga sləmay anahan sē varan ata a zalay mbala ana tinen, bina a ngaman wan anahan.

⁵ Kula Mbərom kē jak anan 'am a anan anā maslay anahan ahay bay:

«Iken nē wan uno.

Biten nē tərak bəbay anak.*»

Kabay

«Iken nā, ni tēra bəbay anak,

iken ki tēra wan uno.†»

A jan 'am ataya nā, anā Yesu a kərtek.

⁶ Aday asa, à alay a Mbərom i sa sləmay anan ahay wan anahan mənduwel a pə daliyugo ata nā, a wa: «Maslay a Mbərom ahay fok tē heran nga.‡»

⁷ Pə maslay a Mbərom ahay ite nā, a wa:

«Maslay a Mbərom ahay tinen dō si mer su way anahan ahay.

Tinen kawa mađ, aday kawa miresl sē uko ahay re.§»

⁸ Əna pə Wan a Mbərom a kutok nā, Deftere a Mbərom a wa:

«Iken nē Mbərom, ki ga bahay pa sē viyviya awan,

aday ki lavan nga anā dō anak ahay tē cəved awan.

⁹ Kə pəlay dukwen way đidek aya awan,

aday way sē sədœk cəna, a nak itəbay.

* 1:5 Ca pə Jabuura 2.7. † 1:5 Ca pə 2 Samuyila 7.14; 1 Habaruuji Nyalaade 17.13. ‡ 1:6 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 32.43. § 1:7 Ca pə Jabuura 104.4.

Anga nan, Bəbay anak Mbərom a nga-mak, a varak ataslay mível, aday a təra iken dō məduwen a pa nga su dō pə cakay anak ataya fok.*»

¹⁰ Deftere a Mbərom a ja asa, a wa: «Bahay, à alay ana way ahay sə dazlan ata nà, kə ndakay daliyugo nə tə alay anak awan, aday kə ndakay mburom re.

¹¹ Way anak sə ndakay ataya fok ti ndav, əna iken a nə ki ga inde pa sə viyviya awan.

Way ataya fok ti i ga məduwer kawa zana sa nes ata awan.

¹² Ki i lapay atan wa, kawa dō sə lapay anan wa zana anahan məduwer a ata awan.

Way ataya ti mbəda kawa zana a'am a sə pəkay ahay wa ata awan.

Əna iken ki mbəda itəbay, sifa anak i ndav itəbay re.†»

¹³ Kula Mbərom kà jak anan 'am a anaya anà maslay anahan ahay bay:

«Njahay tə day sə alay puway uno, aday dō manide anak ahay fok nà,

ni təra atan 6ile anak aya awan.‡»

A jan 'am ataya matanan nà, anà wan anahan a dəkdek.

¹⁴ Maslay a Mbərom ahay nà, tinen apasay sa gan mer su way anà Mbərom ahay cəna coy. I slan atan saa man zek anà dō saa njad sifa aday sə njahay à man a Mbərom ataya awan.

2

Də kədey anan 'am a Mbərom sa jak uko ata bay

¹ Kak Mbərom kà jak uko 'am tə dūngo ana wan anahan cukutok nà, lele sa pak apan sləmay, anga 'am anahan nə 'am sə sləne. Bay nà, dī lize à cəved wa.

² Da san apan zle, maslay a Mbərom ahay ta nak ta jak uko 'am sə Tawrita, winen məduwen awan. Dō sə dəfan

apan bay ataya nà, tə njadək sariya təde pə ines a tinen ata awan.

³ Əna, mənuko aday nà, Mbərom kə varak uko 'am anahan aday dā tam à sariya anahan wa. Anga nan, kak də kədiyek anan 'am anahan a sa jak uko ata nà, i i gak uko sariya anahan sabay kutok dāw? Sa nay anan ləbara ata pa 'am nə zek a Bahay a mənuko Yesu Almasihu awan. Dō sə sləne 'am anahan ataya, sa jan umo ləbara ata nə dīdek a nə tinen awan.

⁴ Mbərom dukwen kə dəkak uko anan 'am anahan ata nə dīdek awan, ta sa ka anan way masuwayan aya bayak a cara cara, aday ta sə varan məgala sa ga way ahay cara cara anà dō ahay tə alay ana Apasay Cəncan awan, kawa sa zlan à nga.

Yesu kə dəkak uko anan cəved sa tam

⁵ Mbərom a daf sə lavan nga anà daliyugo a mənuko sa ja apan wiya ata nà, maslay anahan ahay bay.

⁶ Adəka bay, mə vinde a à Deftere a Mbərom inde nà:

«Mbərom, dō zənnen a nə ma aday hus iken sə bayak apan anaw?

Winen waya aday hus ki nay sa man zek ata anaw?

⁷ Kə ndakay anan, winen nà, ù vo sə maslay a Mbərom ahay mənjoek.

Pə dəba anahan a wa, kə varan mazla6, kawa mazla6 sə bahay.

⁸ Kə dəfak anan bahay a pa nga sə way ahay fok.*»

Mbərom kə dəfak anan bahay a pa nga sə way ahay fok ata nà, awan a inde winen sə lavay bay nà, inde sabay. Əna həna, də canan nà, winen bahay a pa nga sə way ahay fok fan bay.

⁹ Əna də canan, kwakwa ata nà, anà Yesu, Mbərom kə dəfak anan ù vo sə maslay anahan ahay alay a mənjoek, anga sa gan sumor anà dō ahay. Anga nan kutok, Yesu kə sak dəce aday kə məcak anga dō ahay fok. Matanan Mbərom a varan man sə njahay sə bahay tə mazla6 awan.

* 1:9 Ca pə Jabuura 45.7-8. † 1:12 Ca pə Jabuura 102.26-28. ‡ 1:13 Ca pə Jabuura 110.1. * 2:8 Ca pə Jabuura 8.5-7.

¹⁰ Sə ndakay way ahay fok nə Mbërom, aday ta ga inde dukwen anga winen. Natiya a zla pi zek nà, Mbërom á ndav anan mer su way ana Yesu sa ga, tə dace anahan a sə canan, aday do ahay bayak a tã tãra wan anahan ahay, tã zla à man sə mazla6 anahan kutok. Anga saa njahan atan pa 'am wa, aday saa tam atan dukwen, zek a Yesu awan.

¹¹ Sə tãra anan do ahay do cãncan aya pa 'am a Mbërom dukwen, Yesu awan, aday do anahan a sə tãra atan cãncan ataya dukwen, Bëbay a tinen a nə kãrtek, Mbërom awan. Anga nan kutok, a zlan à nga anà Yesu a sə ngaman atan «mërak uno ahay.»

¹² A Deftere a Mbërom inde nà, Yesu a jan anà Mbërom, a wa:

«Ni i taran anan 'am anak anà mërak uno ahay,

ni i hërak nga tã ara pa 'am sə do ahay.†»

¹³ A ja asa, a wa:

«Ni mbëसान anan zek uno nà, anà Mbërom.‡»

Aday asa, a wa:

«Nen hëna, manay tu do a Mbërom sə vuro ataya awan.§»

¹⁴ Do a Mbërom sə varan ataya nà, tinen do zãzen aya tã mez aya i zek inde kawa mënuko. Anga nan, Yesu a ta nga anahan a dukwen a tãra do zãzen ti zek a kawa nuko, anga aday tã amac anahan á lize anan wa Fakalaw, dowan a sə lavan nga anà do ahay tã mëgala sa mac atan ata awan.

¹⁵ Yesu a ga matanan nà, anga aday zlawan sə amac á gan anà do ahay sabay. Kwakwa ata nà, do ahay tã njahay nə kawa bile ahay anga zlawan sə amac. Əna hëna Yesu kə tãmak atan coy.

¹⁶ Yesu a nay ahay nà, sa naa man zek anà maslay a Mbërom ahay bay, əna sa naa man zek adəka nà, anà zahav ana Ibërahima ahay pə daliyugo a anan.

¹⁷ Aday natiya kutok, a zla pi zek nà, á tãra kawa mërak anahan ataya kwa à ma inde anaw fok. A ga

matanan anga aday á tãra bahay nga su do sə gədan dongo anà way anga Mbërom, do si mer su way anahan didek a aday sumor awan. Ti mer su way anahan nà, i pəsen anan ines anà do ahay, i zlahan atan anan malmal a tinen tã Mbërom kutok.

¹⁸ Hëna nà, i mba apan sa man zek anà do mə njakan atan uda ataya tate, anga winen a dukwen á alay a tã njakak anan uda awan, kà sak dace.

3

Yesu a zalay bije a mënuko Musa tã mazla6

¹ Mërak uno ahay, Mbërom kə nga-mak ikwen sə tãra do anahan ahay. Anga nan, bayiken pə Yesu aday. Winen do maslan a Mbërom, aday winen bahay nga su do sə gədan dongo anà way, winen dowan a mënuko a sa daf apan nga ata awan.

² Sa daf anan pi mer su way ata nà, zek a Mbërom awan, aday Yesu nà, a bənan á 'am wa cavedabay, kawa Musa sə bənan á 'am wa anà Mbërom pi mer su way anahan sa gay ahay anga do su doh a Mbërom ahay fok ataya re.*

³ Lele sə hëran nga anà Yesu nà, zal Musa, kawa ana do ahay sə hëran nga anà do sa han doh zal doh ata re.

⁴ Tã didek a nà, doh fok cəna, sa han anan nə do, əna do sə ndakay way ahay fok ite nà, Mbërom.

⁵ Matanan, Musa nà, winen do si mer su way lele sə dëfan apan anà Mbërom. Mer su way anahan a nà, sə dakan anan anà do a Mbërom ahay, way a Mbërom sa ja pa 'am ataya awan.

⁶ Əna Yesu Almasihu ite nà, winen nə wan sə lavan nga anà do a Mbërom ahay, a ga mer su way anahan nə ta sə dëfan apan lele. Mënuko dukwen, kak də pərahak anan azar sa daf apan nga lele, aday sə dëfan ide anà way saa nay ata tã ataslay mível a nà, á andav a inde dukwen, dī tãra do anahan ahay re.

† 2:12 Ca pə Jabuura 22.23. ‡ 2:13 Ca pə Esaaya 8.17. § 2:13 Ca pə Esaaya 8.18. * 3:2 Ca pə Limle 12.7.

Mb̄erom i varan alay a sa man uda anà dō anahan ahay mba

⁷ Anga nan, Apasay C̄ancan awan a ja, a wa:

«Kak k̄a sl̄enen dundo a Mb̄erom biten n̄a,

⁸ k̄a sa kuren anan nga a kwanay ahay kawa bije a kwanay ahay kwakwa s̄a kuray anan nga a tinen ahay ata bay.

A alay ata n̄a, tinen à kībe inde ava kwa kuro fud̄o, tinen apan ti v̄aze p̄a Mb̄erom ta s̄a katāb̄ anan.

⁹ Mb̄erom a wa: “Kwa â ga n̄a t̄a canak anan an̄a way uno ma ga masuwayan aya ava kwa kuro fud̄o d̄ap n̄a, t̄a katābak nen hwiya.

¹⁰ Anga nan, na mba apan sa ban mivel tu dō ataya t̄ete sabay, aday na wa: T̄a j̄ajayak anan c̄aved̄ lele à mivel a tinen wa, t̄a p̄arahak anan azar an̄a c̄aved̄ uno sabay.

¹¹ A aga mivel uno inde, n̄a mbādak, na wa:

Kula ti zla à man uno inde lele saa man uda sabay.[†]»

¹² M̄arak uno ahay, gen anan nga i zek, anga aday dō lelibay a sa ngam sa d̄af nga p̄a Yesu sabay ata â ga inde à wulen a kwanay kwa k̄artek bay. Do k̄a d̄afak nga p̄a Yesu sabay c̄ana, k̄a larak a Mb̄erom, bahay s̄a sifa ata awan.

¹³ Ad̄aka bay, viren anan m̄agala an̄a zek ahay pac pac, anga aday Fakalaw â njad̄ pikwen alay sa 'am sa njak kwanay bay, bina ki sa t̄aren m̄a kuray nga aya aday ki gen ines ahay. Òna alay a inde mba cukutok as̄ane, pac pac varuko anan m̄agala an̄a zek ahay.

¹⁴ Kak d̄a mbak apan sa ban anan way a m̄anuko s̄a d̄afay ahay apan nga kurre ataya hus à andav inde n̄a, ata m̄anuko d̄i japay t̄a Yesu Almasihu t̄a d̄id̄ek a kutok.

¹⁵ M̄a vinde à Deftere a Mb̄erom n̄a:

«Kak biten k̄a sl̄enen dundo a Mb̄erom n̄a,

k̄a saa kuren anan nga a kwanay kawa bije a kwanay ahay s̄a kuray anan nga a tinen ata bay.

A alay ata n̄a, tinen apan ti v̄aze p̄a Mb̄erom.[‡]»

¹⁶ Waya s̄a sl̄ene dundo a Mb̄erom aday ta ma nga s̄a v̄aze apan ata anaw? Do ana Musa s̄a t̄amay atan ahay à Misra wa ataya fok ba?

¹⁷ Mb̄erom a ga mivel ava kwa kuro fud̄o n̄a pa maya anaw? A ga mivel n̄a, pu dō sa ga ines ahay. Tinen n̄a, t̄a m̄acak à kībe inde tololo.

¹⁸ Mb̄erom a mbāday sa j̄aka: «Kula ti zla à man uno inde lele saa man uda sabay» ata n̄a, a ja n̄a, p̄a maya anaw? A ja pu dō a s̄a d̄afan apan bay ataya fok.[§]

¹⁹ Natiya d̄a canak anan, t̄a njad̄ak sa zla à man s̄a njahay ata bay, anga t̄a d̄afak nga p̄a Mb̄erom a bay.

4

¹ Mb̄erom k̄a zlapak i varak uko c̄aved̄ sa zla à man sa man uda p̄a cakay anahan awan. 'Am ata dukwen, hwiya winen inde. Anga nan, guko anan ngatay an̄a zek lele. Bina d̄owan â sa zluwe p̄a c̄aved̄ ata wa, aday sa njad̄ man ata sabay bay.

² Anga m̄anuko dukwen d̄a sl̄enek l̄abara mugom a kawa d̄owan a s̄a kībe ataya re. Tinen n̄a, t̄a sl̄enek, òna k̄a mak atan zek bay, anga t̄a d̄afak apan nga bay. Matanan, t̄a njad̄ak man sa man uda ata bay.

³ Man sa man uda ata n̄a, ana m̄anuko, anga d̄a d̄afak nga p̄a Yesu. Mb̄erom a jan an̄a dō sa ngam sa d̄af nga p̄a l̄abara anahan mugom a it̄abay ataya n̄a:

«Kula ti zla à man uno inde lele saa man uda ata sabay.^{*}»

Ata n̄a, a nan sa ja n̄a man sa man uda inde fan bay bay. Bina, 6a Mb̄erom a k̄a nd̄avak anan mer su way anahan s̄a ndakay daliyugo a kurre ata bay aday d̄aw?

[†] 3:11 Ca p̄a Jabuura 95.7-11. [‡] 3:15 Ca p̄a Jabuura 95.7-8. [§] 3:18 Ca p̄a Limle 14.1-35. ^{*} 4:3 Ca p̄a Jabuura 95.11.

⁴ Deftere a Mb̄erom winen apan i ja p̄a luvon sa man uda n̄a, a wa:

«P̄a luvon cuw̄be anahan a n̄a, Mb̄erom a man uda pi mer su way anahan ahay wa fok.†»

Matanan, man sa man uda n̄a, inde coy.

⁵ 'Am ata m̄a vinde inde re, a wa:

«Kula ti zla à man uno inde lele saa man uda ata sabay.‡»

⁶ Do sa lah s̄a sl̄ene l̄abara mugom ataya ta zlak à man sa man uda ata bay, anga t̄a d̄efak anan apan an̄a Mb̄erom a bay, əna man sa man uda n̄a, inde aday d̄o ahay inde tinen ti zla uda awan.

⁷ Anga nan, Mb̄erom a d̄af luvon hinen miza awan, a ngaman «biten». A sa d̄af luvon ata d̄ukwen, k̄a vak p̄a d̄əba a Musa wa bayak awan, a ja anan t̄a dungo ana Dawuda, a wa:

«Kak biten k̄a sl̄enen dungo a Mb̄erom n̄a,

k̄a saa kuren anan nga a kwanay bay.»

⁸ Kak abay Yosuw̄a k̄a zlak anan d̄o ahay à man sa man uda mbala Mb̄erom ata ac̄ekan n̄a, Mb̄erom i ja 'am s̄a luvon sa man uda hinen sabay. Əna tinen d̄ukwen t̄a d̄əzlek bay.

⁹ Kak matanan n̄a, luvon sa man uda awan kawa ana Mb̄erom sa man uda p̄a luvon cuw̄be ata i nay ahay anga d̄o a Mb̄erom ahay mba.

¹⁰ Mb̄erom a ndav anan mer su way anahan c̄əna, a man uda awan. M̄ənuko d̄ukwen, matanan re. Dowan a k̄ə d̄əzlek à man sa man uda kawa ana Mb̄erom ata n̄a, i ga mer s̄a awan sabay, mer su way k̄ə nd̄əvak.

¹¹ Anga nan, guko m̄əgala lele s̄a d̄əzle à man a Mb̄erom s̄a lavay anan zek sa man uda ata awan. Guko m̄əgala anga aday d̄owan à saa zluwe p̄a c̄əved wa anga k̄ə d̄efak anan apan an̄a Mb̄erom bay kawa bije a m̄ənuko ahay ata bay.

¹² 'Am a Mb̄erom n̄a, winen t̄a sifa awan, aday winen apan i ga mer su way kawa sa nan. A pa a zalay maslalam 'am a cew ata t̄ə apa. A gad̄ n̄ə hus à mivel su d̄o inde, s̄ə

ḡəzla anan apasay t̄ə sifa. A gad̄ hus a s̄ə ḡəzla anan man s̄ə zlangay ana k̄əlakas̄l ahay t̄ə uzoz a t̄əke. A mba apan sa kay anan abayak nga su d̄o uho t̄əte re.

¹³ Awan a inde winen mi d̄er zek a pa 'am a Mb̄erom n̄ə inde it̄əbay. Way m̄ə ndakay aya fok ta ca ike pa 'am anahan, a san atan zle k̄ərt̄ek k̄ərt̄ek. Way s̄ə mivel a m̄ənuko ahay fok, d̄i saa v̄əne anan n̄ə pa 'am anahan.

Yesu winen bahay nga su d̄o s̄ə ḡədan dungo an̄a way ahay anga Mb̄erom

¹⁴ Bahay nga su d̄o s̄ə ḡədan dungo an̄a way ahay anga Mb̄erom inde anga m̄ənuko, winen Yesu, Wan a Mb̄erom. K̄ə j̄ənak p̄a cakay a Mb̄erom awan à mburom. Anga nan, b̄ənuko anan way a m̄ənuko sa d̄af apan nga ataya lele, d̄akuko anan anan an̄a d̄o ahay.

¹⁵ Bahay nga su d̄o s̄ə ḡədan dungo an̄a way ahay anga Mb̄erom ata n̄a, a san b̄əle a m̄ənuko zle lele. Winen n̄a, k̄ə canak anan an̄a d̄əce ahay kawa m̄ənuko. Ta ngak anan b̄əlay pa 'am, əna k̄ə gak ines it̄əbay.

¹⁶ Anga nan, hayak ikwen ahay, h̄əd̄əkuko p̄a cakay ana Mb̄erom, d̄o sa gan sumor an̄a d̄o ahay, m̄ənj̄əna s̄ə j̄əjar awan, anga aday d̄a gan i zek wa aday d̄a njad̄ sumor anahan à alay a t̄əd̄e d̄a gan may ata awan.

5

¹ Bahay nga su d̄o s̄ə ḡədan dungo an̄a way fok n̄a, Mb̄erom a walay anan à wulen s̄ə d̄o ahay wa, anga aday à gan atan mer su way pa 'am a Mb̄erom. I varan way ahay an̄a Mb̄erom anga ines a tinen a sa ga ataya awan.

² Do sa san awan bay ataya aday tinen apan ti zluwe à c̄əved wa ataya n̄a, bahay nga su d̄o s̄ə ḡədan dungo an̄a way ata n̄a, a san sa gan atan nga zle, anga winen a d̄ukwen b̄əle a kawa tinen awan.

† 4:4 Ca p̄a Laataanooji 2.2. ‡ 4:5 Ca p̄a Jabuura 95.11.

³ Anga nan, i varan way ma sla dundo aya à Mb̄erom anga ines anahan aya aday anga ines s̄o d̄o ahay re.

⁴ Dowan s̄o walay zek anahan pi mer su way ata n̄a, ibay. S̄o ngaman pi mer su way ata c̄ana, zek a Mb̄erom awan, kawa anahan s̄o ngaman apan an̄a Haruna ata awan.

⁵ A t̄ara t̄a Almasihu dukwen, matanan. A walay zek anahan anga sa njad̄ mazlaḡ s̄o t̄ara bahay nga su d̄o s̄o ḡadan dundo an̄a way anga Mb̄erom bay. S̄o ngaman apan n̄a, zek a Mb̄erom awan. A jan n̄a:

«Iken n̄a wan uno.

Biten n̄a t̄arak B̄abay anak.*»

⁶ A man hinen inde dukwen, a jan n̄a:

«Iken d̄o s̄o ḡadan dundo an̄a way pa s̄o viyviya awan,

kawa Maliki Sadaka.†»

⁷ A alay Yesu winen p̄a daliyugo mba ata n̄a, a san zle, Mb̄erom n̄a m̄gala anahan inde sa tam d̄o à amac wa. Anga nan, a gan amboh t̄a m̄galak a, t̄a ayam awan, aday Mb̄erom à tam anan à amac wa. Mb̄erom a sl̄enan anan, a slabakay anan à m̄ake wa, anga a d̄efan apan.

⁸ Kwa à ga n̄a winen Wan a Mb̄erom d̄ap n̄a, a t̄atak s̄o d̄efan apan an̄a Mb̄erom t̄a c̄aved s̄o d̄ace.

⁹ A ndav anan mer su way anahan c̄ana, a t̄ara d̄o sa tam anan d̄o s̄o d̄efan apan ahay fok, aday t̄a ga inde pa s̄o viyviya awan.

¹⁰ Mb̄erom a d̄af anan bahay nga su d̄o s̄o ḡadan dundo an̄a way ahay anga Mb̄erom n̄a kawa ana Maliki Sadaka ata awan.

Gen anan nga i zek à c̄aved a Mb̄erom inde

¹¹ Way ahay inde bayak a sa jak ikwen p̄a Maliki Sadaka. Əna ma da 'am a sa jak ikwen anan, anga ki sl̄enen anan b̄ase bay.

¹² Alay a k̄a slak h̄ana t̄ad̄e ki t̄aren d̄o s̄o d̄akan anan way an̄a d̄o ahay ite, əna h̄wiya ki gen anan may d̄o ahay t̄a d̄akak ikwen anan way cac̄adew aya à 'am a Mb̄erom inde asa. Abay ki pen n̄a way sa pa su d̄o m̄aduwen aya coy,

əna ki gen anan may h̄ana n̄a, an̄a pay kawa gwaslay ahay mba.

¹³ Dowan a winen apan i sa pay c̄ana, winen gindez a mba. D̄o matanan ata n̄a, a san awan fan bay, a ḡazlan alay an̄a way ahay pi zek wa t̄atibay.

¹⁴ D̄o m̄aced̄ aya n̄a ta slak sa pa d̄af t̄et̄ad̄o awan. T̄a t̄atakak aday sa mba apan s̄o ḡazlan alay pi zek wa an̄a way ahay, lele aya t̄a lelibay aya re.

6

¹ Kak matanan cukutok n̄a, m̄b̄esakuko anan way a m̄enuko s̄o t̄atak p̄a Almasihu wa c̄adew ataya m̄a d̄ad̄əḡa aday, zluko pa 'am saa t̄atak way su d̄o m̄aduwen aya awan. D̄a p̄akak anan saray su doh a coy. D̄a m̄b̄adek apan maza sabay. 'Am sa yam p̄a ines, 'am s̄o m̄b̄esak mer su way k̄ariya aya awan, 'am sa d̄af nga p̄a Mb̄erom,

² 'am sa ga baptisma t̄a c̄aved̄ awan, 'am s̄o d̄efan alay pa nga an̄a d̄o ahay t̄a sl̄emay a Mb̄erom n̄a k̄ək̄amaw, 'am s̄o aslabakay su d̄o ma mac aya à m̄ake wa, ta 'am s̄o sariya a Mb̄erom, way ataya fok, mi t̄atakak ikwen anan maza sabay.

³ Di m̄b̄adek p̄a way ataya sabay. K̄a zlak anan à nga à Mb̄erom a n̄a, d̄i ga way maza aya pa 'am.

⁴ Kak d̄o ahay t̄a m̄b̄adahak anan l̄oen à Mb̄erom n̄a, d̄owan i mba apan sa may atan p̄a c̄aved̄ sa yam p̄a ines a tinen maza sabay. D̄o ataya n̄a, t̄a canak anan an̄a j̄iyjay a Mb̄erom, t̄a t̄amahak magwagway anahan s̄o ḡazlan an̄a d̄o ahay ata re, t̄a t̄amahak Apasay C̄ancan a re.

⁵ T̄a canak anan, 'Am a Mb̄erom n̄a lele, t̄a s̄anak m̄gala s̄o daliyugo saa nay ata re.

⁶ Aday, kak d̄o matanan ataya t̄a zluwek à c̄aved̄ a Mb̄erom wa n̄a, c̄aved̄ inde sa may atan saa yam p̄a ines a tinen ahay sabay, anga k̄a t̄arak k̄alkal kawa t̄a daray anan Wan a Mb̄erom p̄a d̄edom m̄a zl̄lngad̄ a

* 5:5 Ca p̄a Jabuura 2.7. † 5:6 Ca p̄a Jabuura 110.4.

maza awan, aday tə gənahak anan pa 'am sə dō ahay fok re.

⁷ Bayiken pə yugo aday. Iven a taa ga nà, yugo a sa anan aday a ga way sa pa lele, aday way sa pa ata a man zek anà dō sə guvo awan. Kawa sa ja nà, Mbərom a daf ngama pə yugo ata awan.

⁸ Aya əna, kak guvo kà hak adak tə gujed nà, i man zek anà dōwan bay, Mbərom i i tahasl anan wa coy aday i i lize anan wa sə coy.

⁹ Car uno ahay, kwa â ga nə dā ja matanan dukwen, dā san apan zle, kwanay nà, ka ta pərihen anan azar nə anà cəved lele awan, aday Mbərom i tam kwanay.

¹⁰ Mbərom nà, a gan anà dō ahay nə way tə cəved aya vərre. I mbədek anan mer su way a kwanay sa ga lele aya à nga wa bay. Kawa sa ja nà, sə dəkay anan kə pəlen Mbərom nə, mer su way a kwanay sa ga sa man zek anà dō a Yesu ahay, aday ana kwanay sa man atan zek hwiya ata awan.

¹¹ A nan umo nà, pərihen anan azar sa ga məgala matanan hwiya, hus à ndav a inde, kà si yen nga bay. Matanan ki njiden anan way a kwanay sə dəfan ide ata awan.

¹² Kī gen isew bay. Təren adəka nà, kawa dō sa daf nga pə Yesu ahay sə səmen anà way ahay fok ataya awan. Sa njad anan way a Mbərom sə zlapay anan ataya nə tinen a kutok.

Way a Mbərom sə zlapay anan ataya fok, ti tərə

¹³⁻¹⁴ Da san apan zle, kwa həna kabay, Mbərom kə zlapak anan tə way anà Ibərahima. A wa: «Tə didek a ni daf apak alay sə wasay anan zahav anak bayak awan.*» A mba day nə tə sləmay anahan awan, anga dōwan inde sə zalay Mbərom ibay.

¹⁵ Ibərahima a sləne matanan cəna, a ga ngatay, aday way a Mbərom sə zlapay anan i varan ata, kə njadək anan acəkan re.

¹⁶ Dō ahay tinen apan ti mba day nà, tə mba day tə sləmay su dō sə zalay

atan ata awan. Ata a mba apan sa ndav anan 'am à wulen sə dō ahay wa acəkan.

¹⁷ Anga nan, Mbərom a mba day. A nan sə dəkən anan anà dō winen sə zlapən atan anan tə way ataya nà, i mba apan sə mbədahan alay anà way anahan sə zlapay anan ata tətibay. Anga nan, a zlapay aday a saa mba dan pa nga wa.

¹⁸ Natiya, way ahay inde cew nə tə mbəda itəbay: atə azlapay tə amba day a Mbərom. I mba apan sa gad uda mungwalay itəbay. Mənuco dō sa tam à man ana Mbərom ataya nà, way a anan i varak uko məgala sə dəfan ide anà way a Mbərom sə zlapak uko anan i varak uko ata awan.

¹⁹ Way ata a bənak uko mbac nə hərap lele pa 'am a Mbərom, kawa njamde sə tavay anan kwalalan à a'am inde ata awan. Anga nan, də takas anan zana sə gəzla anan man cəncan a pi zek wa tə dō ahay ù doh sə mazlaḅ a Mbərom ata, aday həna dī zla pə cakay a Mbərom tətə kutok.

²⁰ Yesu kə lahak sa zla uda pa 'am a mənuco anga mənuco, bina kə tərək bahay nga su dō sə gədan dūngo anà way anga Mbərom pa sə viyviya awan, kawa ana Maliki Sadaka ata awan.

7

Maliki Sadaka, dō sə gədan dūngo anà way anga Mbərom

¹ Maliki Sadaka sə dōwan ata nà, winen bahay sə Salem, winen dō sə gədan dūngo anà way anga Mbərom sə bagəbaga mburom. A alay a inde nà, Ibərahima a zla à vərəm, a mbasay pə bahay ahay. A alay a winen apan i may agay nà, Maliki Sadaka ata a zla pə cakay anahan, a daf apan alay sə mazlaḅ anahan.

² Ibərahima ata, a varan way anà Maliki Sadaka alay mbok* nà, a var wa kərtek pə way sə vərəm anahan ahay wa fok.† Maliki Sadaka ata nà, sləmay anahan a a nan sa ja nə Bahay

* **6:13-14** Ca pə Laataanooji 22.16-17.

* **7:2** Alay mbok nà, a nan sa ja nà, way kuro.

† **7:2** Ca pə Laataanooji 14.17-20.

sə Didek. Aday winen Bahay sə Zay re, anga winen bahay sə wulen su doh sə ngaman Salem ata awan, aday Salem a nan sa ja nə «zay».

³ Dowan ata nə, dowan a san bəbay anahan a bay, dowan a san may anahan a bay. Kwa bije anahan ahay dukwen, dowan a san atan bay re. Tə wahay anan siwaw, a mac siwaw dukwen, dowan a san bay. Winen kawa Wan a Mbərom, anga i njahay do sə gədan dundo anə way pa sə viyviya awan.

⁴ Cen apan aday. Maliki Sadaka ata nə winen məduwen awan. Ibərahima nə, bije sə Isəra'ila ahay, əna kə gəbak way ahay ə vəram wa, a varan wa alay mbok nə, kərtek anə winen.

⁵ Zahav ana Lewi ahay azar aya tə tərək do sə gədan dundo anə way anga Mbərom. Tawrita a Musa a ja nə, Isəra'ila ahay tə varan atan ə way a tinen ahay wa fok, alay mbok nə, kərtek.‡ A nan sa ja, ti təma way ataya nə ə alay ana mərək a tinen ahay wa, kwa ə ga nə tinen dukwen wan ana Ibərahima ahay.

⁶ Əna Maliki Sadaka nə, winen zahav ana Lewi itəbay, əna Ibərahima kə varak anan way alay mbok nə, kərtek. Ibərahima nə, Mbərom a zlapan sə varan way nə anə winen. Əna Maliki Sadaka a dəf alay sə mazlaḅ pə Ibərahima, bina Ibərahima a dəf alay sə mazlaḅ pə Maliki Sadaka bugol bay.

⁷ Aday da san apan zle re, do sa dəf ngama pu do nə, a zalay dowan anahan a sa dəf apan ngama ata awan.

⁸ Do sə zahav ana Lewi ahay sə təma alay mbok nə, kərtek ataya fok dukwen, ta taa mac re. Əna Maliki Sadaka, do sə təma alay mbok nə, kərtek kawa ana Deftere a Mbərom sa ja ata nə, winen a mac itəbay.

⁹ Di mba apan sa jəka Lewi nə, wan anahan ahay tə təmahak pu do a tinen ahay wa alay mbok nə, kərtek ata, kə varak anan way ata anə Maliki Sadaka ata re, anga bije anahan Ibərahima kə lahak sə varan coy.

¹⁰ Kawa sa ja bine siwaw nə, ə alay a Ibərahima sə varan way ata anə Maliki Sadaka aday tə wahak Lewi fan bay ata nə, Lewi kə varak anan tə alay ana bije anahan Ibərahima ata coy.

Bahay nga su do sə gədan dundo anə way anga Mbərom maza inde, kawa Maliki Sadaka

¹¹ Mer su way su do sə gədan dundo anə way anga Mbərom ə zahav ana Lewi ata nə, kə mbak apan sa ndav anan wa way a Mbərom sa gan may ata bay. Abay ə mba apan sa ndav anan wa tətə cəna, di gan may anə do sə gədan dundo anə way anga Mbərom maza, kawa ana Maliki Sadaka ata, sabay. Abay i slahay nə, pu do sə gədan dundo anə way anga Mbərom pə slala ana Haruna cəna coy. Mbərom a varan Tawrita anə do anahan Isəra'ila ahay nə, ə alay ana do sə zahav ana Lewi inde.

¹² Kak Mbərom kə mbədahak anan slala su do sə gədan dundo anə way anga Mbərom cəna, ata Tawrita i mbəda ite re.

¹³ Da ja way a anaya nə, pə Bahay a mənuko Yesu, winen do sə slala hinen cara. Dowan inde pə zahav anahan kə gak mer su way ata u doh sə mazlaḅ a Mbərom kulibay.

¹⁴ Da san apan zle, Bahay a mənuko Yesu nə, zahav ana Yahuda. A alay ana Musa sa ja 'am pu do sə gədan dundo anə way anga Mbərom ahay nə, a ja nə pə zahav ana Lewi, bina pə zahav ana Yahuda bay.

¹⁵ 'Am a anan i zəga apan sə banay həna adəka bugol: Do sə gədan dundo anə way anga Mbərom hinen, kə nak, winen kawa Maliki Sadaka.

¹⁶ Dowan ata a tərə do sə gədan dundo anə way anga Mbərom nə, anga 'am sə Tawrita bay. Winen nə, a tərə do sə gədan dundo anə way anga Mbərom nə, anga məgala anahan inde sə njahay tə sifa pa sə viyviya ata awan.

¹⁷ Mə vinde inde ə Deftere a Mbərom, a wa:

‡ 7:5 Ca pə Limle 18.21.

«Iken dō s̄ə ḡədan dundo anā way pa s̄ə viyviya awan,

kawa Maliki Sadaka.Š»

¹⁸ Mb̄erom k̄ə mbacak anan wa nga sa 'am m̄ə baslay a kwakwa ata awan, anga winen b̄əle awan, a man zek anā dō ahay t̄ətibay.

¹⁹ Tawrita a Musa nā, k̄ə mbak apan s̄ə t̄əra anan dō ahay, dō c̄əncan aya pa 'am a Mb̄erom bay. H̄əna nā, way s̄ə zalay Tawrita inde, way a m̄ənuko s̄ə d̄əfan id̄ə ata awan. S̄ə varak uko c̄əved s̄ə h̄ədek nuko pa 'am a Mb̄erom n̄ə winen awan.

²⁰ Way hinen nā: A alay a Mb̄erom i sa d̄əf anan Yesu bahay nga su dō s̄ə ḡədan dundo anā way anga Mb̄erom ata nā, a m̄əb̄əday apan aday. A alay ana dō s̄ə zahav ana Lewi ahay s̄ə t̄əra dō s̄ə ḡədan dundo anā way anga Mb̄erom ata nā, d̄əwan k̄ə m̄əb̄əday apan it̄əbay.

²¹ Əna Mb̄erom a m̄əb̄ədan anā Yesu ta sa jan nā:

«Nen Mb̄erom Fetek, n̄ə m̄əb̄əda it̄əbay. N̄ə m̄əb̄əday, ki t̄əra dō s̄ə ḡədan dundo anā way pa s̄ə viyviya awan.*»

²² Anga nan kutok, kuse Yesu a, 'am a Mb̄erom sa b̄əan t̄ə dō ahay ata, winen a zalay 'am mbala anahan sa b̄əan t̄ə dō ahay kwakwa ata awan.

²³ Way hinen inde re: Dō s̄ə ḡədan dundo anā way anga Mb̄erom ahay nā, tinen m̄ənj̄əek bay, anga ta mac wa kwerkwer, t̄ə m̄əb̄əsakan mer su way ata anā dō hinen ahay asa.

²⁴ Əna Yesu n̄ə a mac it̄əbay, a ga mer su way anahan pa s̄ə viyviya awan.

²⁵ Anga nan, i m̄əba apan sa tam dō ahay kawa ana tinen sa nay ahay pa 'am a Mb̄erom t̄ə alay anahan ata awan. Anga winen dō t̄ə s̄əfa awan, i t̄əa ga amboh anga tinen s̄ə coy.

²⁶ Winen nā, bahay nga su dō s̄ə ḡədan dundo anā way anga Mb̄erom a t̄əd̄ə anga m̄ənuko ata awan. Winen dō c̄əncan awan. Atahasl inde à winen inde it̄əbay, k̄ə gak ines it̄əbay re. Winen cara pi zek wa tu dō s̄ə ines ahay. Mb̄erom a d̄əf anan winen nā, p̄ə cakay anahan à m̄əburom.

²⁷ Yesu n̄ə winen kawa bahay nga su dō s̄ə ḡədan dundo anā way anga Mb̄erom azar ataya bay. A gan may s̄ə ḡədan dundo anā way anga Mb̄erom pac pac it̄əbay. Kwa à ga n̄ə sa nga anahan awan, kwa à ga n̄ə s̄ə ines s̄ə dō ahay, a gan may bay. A var anan nga anahan n̄ə saray k̄ərt̄ek, à alay anahan a sa mac p̄ə d̄ədom m̄ə z̄əl̄ənḡəf ata awan.

²⁸ Tawrita ana Musa a d̄əf kawa dō s̄ə ḡədan dundo anā way ahay nā, dō z̄ənzen aya awan, əna ta slak bay, anga tinen dō sa ga ines ahay re. Aya əna, à alay a Mb̄erom s̄ə m̄əb̄əday p̄ə d̄əb̄ə ana Tawrita wa ata nā, 'am anahan ata a njahay à yime ana Tawrita inde kutok. Mb̄erom a d̄əf Wan anahan bahay nga su dō s̄ə ḡədan dundo anā way anga Mb̄erom. A ndav anan wa way a Mb̄erom sa gan may ata s̄ə coy kutok.

8

Dowan inde sa ga mer su way anga m̄ənuko, winen bahay nga su dō s̄ə ḡədan dundo anā way anga Mb̄erom

¹ Way a m̄əduwen a à 'am a manay sa jak ikwen ayak ata inde nā, h̄əna: Dowan inde sa ga mer su way anga m̄ənuko ad̄əka, winen bahay nga su dō s̄ə ḡədan dundo anā way anga Mb̄erom. Winen m̄ə njahay a à m̄əburom à alay puway ana Mb̄erom Ba M̄əgala.

² Kwakwa ata nā, dō s̄ə ḡədan dundo anā way ahay anga Mb̄erom ta ga mer su way a tinen n̄ə à jawjawa s̄ə mazlaḅ a Mb̄erom inde, dō ahay s̄ə ndakay ata awan. Yesu it̄ə nā, a ga mer su way anahan nā, à man c̄əncan awan, p̄ə cakay a Mb̄erom à jawjawa s̄ə mazlaḅ a Mb̄erom inde d̄əd̄ək a, Mb̄erom s̄ə ndakay ata awan.

³ Mb̄erom a d̄əf bahay nga su dō s̄ə ḡədan dundo anā way ahay nā, anga s̄ə varan way aday s̄ə ḡədan dundo anā ḡənaw ahay. Matanan re, lele d̄əukwen dō mbala m̄ənuko i njad̄əf awan a s̄ə varan anā Mb̄erom a re.

⁴ Abay á ga nê winen pə daliyugo aday nà, Yesu i tēra dō sə gədan dūngo anà way a bay jiga awan, anga dō ahay inde coy, tinen apan ti taa varan way à Mbərom a kawa ana Tawrita awan.

⁵ Dō ataya nà, ta taa ga mer su way a tinen ù doh sə mazlaḡ a Mbərom, əna doh ata dukwen, winen minje su doh sə mazlaḡ a Mbərom a didek ata à mburom ata awan. A alay Musa i saa ndakay jawjawa sə mazlaḡ a Mbərom nà, Mbərom a jan nà: «Pak sləmay lele, bəḡot anan nə kawa anuno sa kak anan ahay à bəzlom wa ata awan.*»

⁶ Yesu nà, mer su way anahan nə a zalay su dō sə gədan dūngo anà way anga Mbərom ataya fok. Anga, tē winen, Mbərom a ḡan 'am zal way anahan sa ḡan tē dō ahay kwakwa ata awan, aday way anahan sə zlapay anan i varak uko ata dukwen, a zalay winen a kwakwa ata re.

⁷ Kak abay 'am a Mbərom sa ḡan tē dō ahay kwakwa ata kə tərak way lele coy nà, Mbərom i gan may abay sa ḡan 'am maza wiya sabay.

⁸ Əna ḡa ca apan hēna nà, kà slak bay acəkan, anga Mbərom winen apan i gafan atan 'am pə way ahay inde bayak awan, aday a jan atan nà: «Luvon a inde i nay ahay, ni ḡan 'am wiya tu dō sə Isəra'ila ahay, aday tu dō sə Yahuda aya təke.

⁹ 'Am ata i ga minje tē aḡan 'am uno tē biḡe a tinen ahay kwakwa ata sabay.

A alay a nen sə bənan atan ahay alay à Misra wa ata nà, mē ḡanak 'am, əna tē ḡəfak anan apan bay, aday nen Mbərom Fetek, nen dukwen nə mbəsakak atan.

¹⁰ Alay a kà slak nà, ni ḡan 'am tē tinen.

Ni ḡaf anan 'am uno à abayak nga a tinen inde, aday ni vinde anan 'am uno pə mivél a tinen re.

Ti tēra dō uno ahay, nen ni tēra Mbərom a tinen.

¹¹ Dowan inde i gan may sə tətakan anan way anà dōwan sabay, dōwan i jan anà dō hinen: “San Mbərom” sabay, anga i bənay pə maced aya wa, hus pə gwaslay ahay, dō ahay fok ti san nen.

¹² Ni pəsen atan anan huwan a tinen ahay, ni may anan ahay ines a tinen ahay à nga inde sabay.†»

¹³ Ana Mbərom a sa ja 'am sa ḡan 'am wiya ata nà, a tēra anan winen mama'am ata, way kwakwa awan. Way a kwakwa ata aday məduwer ata nà, winen apan i lize bəse coy.

9

Aḡan 'am məduwer a tē aḡan 'am wiya awan

¹ A alay ana Mbərom sa ḡan 'am a mama'am ata nà, Tawrita inde sə ḡakan anan anà dō ahay cəved sə hēran nga anà Mbərom. Man sə hēran nga anà Mbərom inde mē lavay zek a re.

² Tē ndakay jawjawa, tē gəzla anan man cew. Day mama'am awan, tē ngaman man cəncan awan, ta ḡaf uḡa way sə lalam aday tabal tē pen mē varan a à Mbərom aya apan.

³ Day a hinen ata dukwen, mē gəzla pi zek wa tē winen mama'am ata nə tē zana, aday tē ngaman anà day ata nà, man a Mbərom cəncan awan.

⁴ A man ata kutok, tē ndakay uḡa ruwec sə gura, sə vakan apan ləluway anà Mbərom. Ta ḡaf uḡa zəndok sə aḡan 'am a Mbərom, mē ndakay a nə tē gura. A zəndok ata inde asa, tuwez sə gura uḡa re, ta ḡaf uḡa way sa pa sə ngaman manu, Mbərom sə gucen atan ahay à mburom wa ata awan.* Sukol ana Haruna sa ḡa ata inde à man ata à zəndok inde.† Aday kon ana Mbərom sə vinden ahay apan 'am ma ḡan a anà Musa ataya uḡa à man ata re.‡

⁵ Pa nga sə zəndok ata dukwen, tē ḡəfak apan awan aya inde kawa

* 8:5 Ca pə Gurtaaki 25.40. † 8:12 Ca pə Yeremiya 31.31-34. * 9:4 Ca pə Gurtaaki 16.13-15, 31.

† 9:4 Ca pə Limle 17.23. ‡ 9:4 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 10.3-5.

maslay a Mbërom ahay. Awan ataya tã ðakay anan Mbërom winen inde à wulen sã ðo ahay tã mazlað awan. Awan ataya nã, tã bërgaslay aya awan, ta ka anan bërgaslay a tinen sa man nga à mburom, à man sa pak mez sã gënw ahay aday Mbërom à pësen anan ines à ðo ahay ata awan. Hëna nã, alay a inde sã tãker way pë awan ataya fok bay.

⁶ Natiya, tã ndakay anan way ataya à man ata kutok nã, ðo sã gëðan dundo anã way ahay ta taa zla nã ù doh a mama'am ata awan, aday ta taa ga uda mer su way a tinen ahay nã pac pac.

⁷ A day su doh a mã slala cew ata nã, sa zla uda nã, bahay nga su ðo sã gëðan dundo anã way ahay anga Mbërom ata ðëkðek. Ava daz nã, a zla à man ata ðukwen saray kërtektëkke. I i zla uda ðukwen, i pak mez sã gënw à alay inde aday i varan anan mez ata anã Mbërom. Ata Mbërom i pësen anan ines anahan pi zek tã ines sã ðo ahay sa ga mënjänä sa san apan ataya tãke fok.

⁸ Apasay Cëncan a a nan sã ðakak uko anan nã 'am a hëna ana awan: Kak jawjawa a mama'am ata inde hwiya cëna, cëved inde mã tãba sa zla à man a Mbërom cëncan a fan bay.

⁹ Way ataya tã ðakay anan nã way a sã tãra hëna biten ataya awan. A nan sa ja nã, way sã ðo ahay sã waslay aday sã varan anã Mbërom ataya nã ti mba apan sã banay anan mível su ðo sa var way ata pa 'am a Mbërom bay.

¹⁰ Way ataya tã ðakak uko anan way pa 'am sã way sa pa, pa 'am sã way sa sa, pa 'am sã banay way kawa sa zlan à nga à Mbërom. Way ataya ðukwen, way pa 'am sa zlay si zek, bina pë mível su ðo zënzen a bay, aday tã njahay nã mënjöek cëna coy, hus pë luvon a Mbërom i mbëdahan alay anã way ahay, aday i ma atan wa way mëduwer ataya awan.

¹¹ Hëna nã, Almasihu kã nak ahay coy. Winen nã, bahay nga su ðo sã gëðan dundo anã way ahay. Way a mënuko sa njad lele ataya fok ta nay

nã, à alay anahan a wa. Doh a aday Yesu a ga uda mer su way anahan ata nã, a zalay doh mbala ana ðo sã gëðan dundo anã way ahay kwakwa sa taa ga uda mer su way a tinen ata awan. Sã ndakay anan doh ata nã, ðo zënzen a bay, Mbërom a tã alay anahan awan. Aday doh ata ðukwen, winen pë daliyugo à man a anan bay.

¹² A alay a Almasihu i sa zla à man a Mbërom a cëncan ata nã, kã gëbak mez sã vuwar sã awak ta sa wan sa sla ahay à alay inde bay. A gëba adëka nã, mez si zek anahan awan, a zla anan à man a Mbërom a cëncan ata saray kërtektëkke. Natiya kutok, a tam mënuko tã mez anahan ata pa sã viyviya awan.

¹³ Kwakwa ata nã, ta taa waslay nã vuwar sã awak tã guson sa sla aya sã kwecek mez a pë ðo ahay aday ines a tinen ahay à ga inde pë idé a Mbërom sabay. Ta taa waslay tãkalak sa sla aday sã vakan à Mbërom, ata ti ra rëba anahan a sa pak pë ðo ahay. Natiya kutok, ðo sa nes anan anjahay a tinen tã Mbërom ataya ti tãra ðo cëncan aya asa.

¹⁴ Aya, kak matanan cukutok nã, mez a Yesu nã, tã mëgala a zal mez sã gënw a tinen kwakwa ataya awan. Almasihu a gëba anan zek anahan, a var anan anga Mbërom tã alay anahan awan, aday tã mëgala sã Apasay Cëncan a winen inde pa sã viyviya ata awan. Way anahan a sã varan à Mbërom ata nã, cëncan a tã mindel, a mba apan sã banay anan mível a mënuko tãte, anga ðã ga ines ahay sã varak uko amac sabay, ëna ði ga adëka nã, mer su way a Mbërom bahay sã sifa kutok.

¹⁵ Tã way ana Yesu a sa ga ata kutok, winen ðo sa zlah anan mëlmal a Mbërom tã ðo ahay, anga Mbërom kã banak 'am wiya tã tinen. Anga nan, ðo ana Mbërom sã ngamay ataya ti njad way a Mbërom a sã zlapay anan i varan atan kawa anahan a sa ja i varan atan anan sã coy ata awan. I tãra matanan anga Yesu kã mëcak anga ðo sa nes anan 'am a Mbërom sa ban mëduwer ataya ata awan. Tã

amac anahan ata nà, a bəmbadəy atan ahay à atahasl a tinen ahay wa.

¹⁶ Kak dōwan kà jak 'am sə gəzla anan zlile anahan aday a saa mac cəna, dō ahay ti saa ga anan mer su way a nə si winen a i mac aday ata ti saa gəzla anan zlile anahan ata awan.

¹⁷ Kak dōwan sa ja 'am ata winen tə sifa mba cəna, 'am anahan a sa ja ata nə məgala uda ibay. Anga ta saa ga anan way anahan sa ja ata cəna, a mac aday.

¹⁸ Matanan dukwen, à alay a Mbərom sa ban 'am tə dō ahay ata nà, a wa gənaw à mac aday mez a àpəkay.

¹⁹ Musa a dakay anan Tawrita fok pa 'am sə dō ahay fok nà, a gəba mez sə wan sa sla ahay tə vuwar sə awak ahay tinen sə gədan dūngo ataya, tə japay anan tə a'am. A ra daslam ahay pi zek tə sibøk sə təman dəzdəz aya awan, a pak anan à mez ata inde, a kwecek anan mez pə Deftere sə Tawrita tə winen awan, aday a kwecek anan mez pə dō ahay tə winen a re.

²⁰ A jan atan, a wa: «Həna anan nà, mez a Mbərom sa ban anan 'am tə kwanay ata awan. A jak ikwen nà, dəfen anan apan lele.Š»

²¹ Musa a kwecek mez ata pə jaw-jawa sə mazlaḅ a Mbərom tə way a tinen sa ga anan mer su way uda ataya təkə fok matana re.

²² A alay ana Tawrita sə lavan nga anà dō ahay ata nà, tə banay way ahay alay avan nə tə mez. Matanan, mənəna mez sə pəkay cəna, Mbərom a pəse ines sə dō ahay bay.

Mez a Yesu a banay ines sə dō ahay

²³ Matanan, na jak, na wa: Way sə kwakwa ataya fok tə banay atan tə mez matanan ata nà, sə dakay anan way sə təra à mburom ataya awan. Tə banay way ahay kwakwa ata nà, kawa ana Tawrita sa jan atan ata awan. Əna pə way didek aya à mburom ata nà, a nan à Mbərom nə mez sə zalay sə gənaw ataya awan. Winen lele ata nà, zek a Yesu a sa var anan ata awan.

Š 9:20 Ca pə Gurtaaki 24.8.

²⁴ Da san zle kutok, Almasihu nə kà zlak à man a Mbərom cəncan a mbala ana dō ahay sə ndakay ata itəbay. Wita nà, mezeze sa man cəncan a didek a à mburom ata awan. Əna winen a zla nà, à mburom pə cakay a Mbərom. Həna nà, winen pa 'am a Mbərom anga sa ga amboh anga mənuko kutok.

²⁵ Bahay nga su dō sə gədan dūngo anà way ahay à man a Mbərom cəncan a ata nà, ta zla uda nə pə ava pə ava. Ta zla uda dukwen tə mez sə gənaw ahay à alay inde, mez si zek a tinen a bay. Əna Almasihu nà, a var nə nga anahan awan, aday a var anan dukwen, saray kərtek coy, kə mənahak anan itəbay.

²⁶ A ga matanan bay nà, abay i mənahan anà dəcə anahan ahay saray bayan a re. Bina kwa pə ana Mbərom sə ndakay anan daliyugo nà, i taa mac anga dō anahan ahay pə ava pə ava. Əna matanan bay, a nay ahay nə saray kərtek, aday à alay a uho kwakwa ata winen apan i ndav coy ata awan. A var anan zek anahan kawa way ma sla dūngo a anà Mbərom, anga sə pəse anan ines sə dō ahay sə coy.

²⁷ Kuwaya i mac nə saray kərtek. Pə dəba anahan a wa cəna, Mbərom i gan sariya.

²⁸ Almasihu dukwen a var anan nga anahan nà, saray kərtektəkke coy sə pəsen anan ines anà dō ahay bayak a kutok. I i may ahay pac a inde dukwen məslala cew awan. I may saa pəse ines ahay sabay, əna sa naa tam anan dō sa ba anan ataya fok.

10

¹ Tawrita ana Musa winen kawa mezeze sə way sə dakay anan way lele aya saa təra pa 'am ataya awan. Aday mezeze sə way ataya dukwen, winen kawa zek ana way ataya bay re. Pə ava pə ava, dō ahay tə varan way anà Mbərom nə sə hədəken pə cakay, əna way ataya ti njad sə təra dō cəncan aya bay hwiya.

² Kak abay dō ahay tē tēra cāncan aya pa 'am a Mbërom tē way ma gad dūngo aya nā, ti var way ma gad dūngo aya sabay bidaw? Bina ti tēra cāncan a nē saray kērtēk cēna coy, ti gan may anā apōse ines sabay.

³ Adēka bay, way a mē varan a anā Mbërom ataya nē ta man atan anan ahay ā nga inde pē ava pē ava nā, ines a tinen ahay,

⁴ anga mez sē guson sa sla ta sē vuwar sē awak aya a mba apan sē banay anan ines sē dō ahay bay.

⁵ Anga nan kutok, ā alay ana Almasihu i sa nay ahay pē daliyugo ata nā, a jan anā Mbërom, a wa:

«A nak tē gēdan dūngo anā gēnaw ahay anga iken bay,
a nak tē varak awan bay re.

Əna kē varak uno zek su dō zēzen awan aday nē varak anan.

⁶ Gēnaw a ma tak ataya ta zlak anak ā nga bay.

Way sē dō ahay sa var anga sē pōse anan ines a tinen ahay ata dūkwēn, kē zlak anak ā nga bay re.

⁷ Anga nan kutok na wa: Mbërom, nen hēna!

Ni zla pē daliyugo saa ga way sa zlak ā nga,

kawa mē vinde a ā Deftēre anak inde pi nen ata awan.*»

⁸ Almasihu a ja aday nā: «A nak tē gēdan dūngo anā gēnaw ahay anga iken aday tē varak awan bay re. A nak tē tēkak gēnaw ahay bay re. Aday a nak tē pak mez sē gēnaw ahay anga sē pōse ines sē dō ahay bay re asa.» Kwa ā ga nē ta var way ataya dūkwēn, tē dēfan apan anā Tawrita dēp nā, a nan anā Mbërom a bay.

⁹ 'Am mē slala cew a nē a wa: «Mbërom, nen hēna! Ni zla pē daliyugo saa ga way sa zlak ā nga.» Matanan nā, a nan sa ja nē Mbërom kē mbacak anan wa agēdan dūngo anā way kawa sē kwakwa ata awan, aday a daf uda way maza wiya awan: amac a Yesu.

¹⁰ Natiya kutok, dē tērak dō cāncan aya pa 'am ana Mbërom, anga Yesu Almasihu kē gak way sa zlan ā nga anā Mbërom, aday kē varak anan zek anahan kawa way ma sla dūngo awan, a mac saray kērtēktēkke coy.

¹¹ Dō sē gēdan dūngo anā way ā wulen sē Yahuda ahay nā, tinen mē tavay aya sa ga mer su way a tinen nē pac pac, ti mēnahan anā agēdan dūngo ā gēnaw ahay maza awan. Əna way a tinen a sa var ataya dūkwēn, ta mba apan sē pōse anan ines sē dō ahay bay re.

¹² Əna Yesu Almasihu nā, a var nē zek anahan awan, a var anan saray kērtēk sē pōse anan ines sē dō ahay pa sē viyviya awan. Pē dēḡa anahan a wa, a njahay way anahan ā alay puway a Mbërom.

¹³ Hēna nā, winen apan i ba alay a Mbërom saa tēra anan dō manide anahan ahay fok ḡile anahan aya ata awan.

¹⁴ Tē way anahan a sē varan anā Mbërom ata kērtēktēkke, kē tērak atan dō mēnjēna ines aya pē idē a Mbërom, kē tērak atan dō cāncan aya pa 'am a Mbërom sē coy re.

¹⁵ Apasay Cāncan a dūkwēn kē jak uko anan 'am ataya tinen dīdek aya coy re. A wa:

¹⁶ «Nen Mbërom Fetek, alay a kē slak nā, ni ḡan 'am tē tinen.

Ni daf anan 'am uno ā abayak nga a tinen inde,

aday ni vinde anan 'am uno pē mivel a tinen aya re.†»

¹⁷ Aday a ja asa:

«Ni may anan ahay huwan a tinen ahay tē ines a tinen ahay ā nga inde sabay.‡»

¹⁸ Mbërom kē pōsek anan anan ines anā dō ahay cukutok nā, dō ahay ti gan may sa var awan a maza re anga sē pōse ines asa dāw?

Hēdēkuko pē cakay ana Mbërom

¹⁹ Mērak uno ahay, kak matanan cukutok nā, amac ana Yesu aday mez anahan sa pak ata nā, tē varak uko

* 10:7 Ca pē Jabuura 40.7-9. † 10:16 Ca pē Yeremiya 31.33. ‡ 10:17 Ca pē Yeremiya 31.34.

caved sa zla à man a Mbërom cëncan a kutok.

²⁰ Yesu kà ngërwak anan zana sà gëzla mënuko pi zek wa ta man a Mbërom cëncan ata awan, a tãbak uko anan caved a sa zla ù doh ata awan. Caved ata dukwen, winen wiya aday di njad sifa nà, tã winen awan. Zana anahan sà ngëraw anan ata nà, winen zek anahan a dō ahay sà daray anan pã dëdom mälëngad ata awan.

²¹ Natiya kutok, dō sà gëdan dundo anà way anga mënuko inde mädüwen a winen a gan nga anà dō a Mbërom ahay fok.

²² Anga nan, hayak ikwen ahay kutok, hädäkuko pã cakay a Mbërom tã mivël kërtek awan, aday dëfuko apan nga mënjana hiyem hiyem, anga mez a Yesu kà tärak anan mivël a mënuko ahay cëncan aya awan, kà banak nuko tã a'am lele kutok.

²³ Way a Mbërom sa jak uko ata nà, i ga anan, winen a gad mungwalay itëbay asanaw! Anga nan, përahuko anan azar sà dakay anan nã dã dëfan idë nà, anà way a Mbërom sà zlapay anan ata awan. Dëfuko apan nga, dë güdec bay.

²⁴ Pëluko caved a aday di man anan zek anà dō azar aya ata awan, anga aday mënuko fok, dë päläy zek ahay zal sà kwakwa awan, aday dë zëga anan sa ga way lele aya kutok.

²⁵ Dë mbäsak sà halay nga pã kërtek a kawa dō azar aya ata bay. Adäka bay, varuko anan mëgala anà zek ahay lele. Bina luvon ana Yesu Almasihu i saa may ahay ata, winen bäsë coy.

²⁶ Dowan a, kà sänak caved didek a coy, aday winen pëlasl ma tã alay anahan a saa ga ines ahay re nà, awan a inde i varan anà Mbërom anga sà päsën anan ines anahan ataya nã inde sabay.

²⁷ Dō sa ga way matanan ata nà, ä jëjar, anga sariya a Mbërom i ban anan dō sa ga ines ahay fok. Pã dëba anahan a wa, i ba uko sà mbacay

itëbay saa vak anan dō manidë ana Mbërom ahay ata awan.

²⁸ Kà sänën zle coy, dōwan a kà näsëk anan Tawrita a Musa nà, kak dō ahay cew kabay maakan ta jak kà gak matanan acëkan cëna, ta vad anan mënjana sa gan i zek wa anà dōwan. §

²⁹ Kak way matanan ata a tärä tu dō sa nes anan Tawrita ana Musa cukutok nà, dëcë ana dō sà kädëy anan Yesu Wan a Mbërom i sa tärä nã käkëma ite anaw? Dō matanan ata nà, mez ana Yesu, Mbërom sa ban anan 'am tã winen ata, kà tärak anan cëncan pa 'am a Mbërom. Aday pã dëba anahan a wa dukwen, winen ta sà kädëy anan Yesu nà, a gënahän dukwen anà Apasay a Mbërom sa gak uko anan sumor anahan ata awan. Dō matanan ata nà, dëcë anahan inde mälälay awan.

³⁰ Mbërom a tã alay anahan a a wa: «Ni ga mivël tu dō sa ngam 'am uno bay ataya awan, ni man atan anan siked sà ines a tinen ahay.*»

Da san zle, i ga anan way anahan sa ja ata awan. Asa, Dëftere a Mbërom a wa:

«Nen Mbërom Fetek, ni gan sariya anà dō uno ahay.†»

³¹ Mbërom nã bahay sà sifa. Kak sariya kà bänak anan dōwan a nà, dëcë inde tã mindel anga dōwan ata kutok.

³² Sänën apan aday: A alay a kà cinen anan anà jiyjay a Mbërom mama'am a ata nà, kà njidën dëcë ahay bayak a ä alay sà dō ahay wa, aday kà dëmen anan hwiya.

³³ A alay a anan nà, tã gënahak ikwen pa 'am sà dō ahay, ta gak alay tã kwanay re. Aday ä alay azar aya bine siwaw nà, a nak ikwen sà japay tu dō aya aday tinen ä dëcë ata inde ataya re.

³⁴ Dō ma ban aya ä dangay anga Yesu ataya, ta gak ikwen i zek wa. Dō ahay ta rak ikwen anan way ahay dukwen, kà gak ikwen ä nga wa bay, adäka kà tislen anan mivël, anga

§ 10:28 Ca pã Tooktaaki Tawreeta 19.15. * 10:30 Ca pã Tooktaaki Tawreeta 32.35. † 10:30 Ca pã Tooktaaki Tawreeta 32.36.

kə sənən zle way mə mbəsakak ikwen a inde sə zalay ana tinen sa ra anan ataya awan, aday way a mə mbəsakak ikwen ata nà, i ndav bay, i ga inde nə pa sə viyviya awan.

³⁵ Anga nan kutok, pərihen anan azar sa daf nga pə Yesu. Ki gen matanan hwiya cəna, ki njiden magwagway məduwen a pa 'am a Mbərom.

³⁶ Lele cəna, səmen anan anà way ahay anga aday kɪ gen way sa zlan à nga anà Mbərom, aday kə njiden anan way anahan sə zlapay anan ata awan.

³⁷ Bina Mbərom a wa:
«A mbəsak nə mənjoek, dōwan a saanay ata i nay ahay coy, i njahak ayak sabay.

³⁸ Do didek a pa 'am uno nà, i njad sifa sa ndav bay ata awan, anga kə dɛfak upo nga.

Əna kak, dōwan a kə mak à dəba nà, ni taslay mivel tə winen itəbay.‡»

³⁹ Mənuko aday nà, a ga upo nə mənuko dō sa ma à dəba ataya aday sə lize ataya itəbay. Adəka bay, mənuko nə dō sa daf nga pə Yesu ahay. Natiya, dɪ njad sifa sa ndav bay ata awan.

11

Dəfuko nga pə Mbərom kawa bije a mənuko ahay

¹ Adaf nga pə Mbərom, a nan sa ja nə maw? A nan sa ja nà: Da san zle, way a mənuko sə dɛfan ide ata nə i tɛra, kwa à ga nə dɛ canak anan tə ide fan bay, da san zle, tinen inde re.

² Do a kwakwa ataya ta daf nga pə Mbərom nə matanan. Anga nan, tinen ta zlan à nga anà Mbərom.

³ Də dɛfak nga pə Mbərom. Anga nan, da san zle lele, Mbərom a ndakay daliyugo nə ta 'am anahan sa ja. Natiya, way a mənuko sa ca apan həna pə daliyugo ataya fok, ta nay ahay à way a aday ta ca bay ataya wa.

⁴ Abel kə dɛfak nga pə Mbərom. Anga nan, a varan way lele awan anà Mbərom, a zalay way mbala ana

mərak anahan Kaynu sə varan anà Mbərom ata awan. Abel kə dɛfak nga pə Mbərom. Anga nan, Mbərom a ca apan nə winen dō didek awan. Zek ana Abel a dukwen, kə sənək anan, anga Mbərom kə tɛmahak anan way anahan sə varan anà Mbərom ata awan. Anga nan, kwa à ga nə Abel kə məcak təkede nà, winen apan i jak uko 'am hwiya.*

⁵ Anuhu kə dɛfak nga pə Mbərom. Anga nan, winen kə məcak itəbay. Mbərom kə zəbak anan tə sifa aday ti zek a təkə à mburom. Kula dōwan kə canak anan sabay, anga Mbərom kə zəbak anan. Deftere a Mbərom a ja nà, winen a zlan à nga anà Mbərom, aday Mbərom a gəba anan à mburom.†

⁶ Dōwan inde i zlan à nga à Mbərom mənəna sa daf apan nga nà, ibay. Kak a nan à dōwan a sə hədek pə cakay a Mbərom nà, à daf apan nga nə winen inde aday. Aday à san dukwen, Mbərom a varan magwagway nà, anà dō sə bənan bitem ataya awan.

⁷ Nuhu kə dɛfak nga pə Mbərom. Anga nan, a pak sləmay nə pa 'am a Mbərom awan. A dakan anan way a saa tɛra pa 'am ataya awan. Nuhu kə canak anan anà way ataya njœk tə ide anahan fan bay, əna kə bənək anan à 'am wa, a ndakay kwalalan məduwen a kawa ana Mbərom sa jan ata awan. A zla uda tu dō su doh anahan ahay, aday Mbərom a tam atan à a'am wa. Nuhu a ga matanan nà, anga a san zle, dō sə daliyugo ahay nə ti i lize acəkan, anga ta gak ines. Mbərom a ja nə winen kə tɛrak dō didek awan, anga adaf nga anahan.‡

⁸ Ibərahima kə dɛfak nga pə Mbərom. Anga nan, kə bənək anan à 'am wa re. A zla ù kon aday Mbərom a jan «zla» ata, mənəna sa san man ata awan, anga Mbərom i sa varan kawa kon anahan a mba.§

⁹ Ibərahima kə dɛfak nga pə Mbərom. Anga na awan, kə njahak ù kon ana Mbərom sə zlapan anan i

‡ 10:38 Ca pə Habakuk 2.3-4. * 11:4 Ca pə Laataanooji 4.3-10. † 11:5 Ca pə Laataanooji 5.18-24.

‡ 11:7 Ca pə Laataanooji 6.9 - 9.29. § 11:8 Ca pə Laataanooji 12.1.

varan ata awan, kwa â ga nê winen kawa mädurlon. A taa njahay nê à jawjawa ahay inde karara. Atê Isiyaku tê Yakob dukwen tê njahak uda re, anga tinen dukwen, Mbërom kê zlapak atan anan tu kon ata kërtek a re.

¹⁰ Ibërahima a ga matanan, anga winen apan i ba wulen su doh a Mbërom ma han a aday kula i mbazl itëbay ata awan.

¹¹ Saratu dukwen, kê dëfak nga pë Mbërom. Anga nan, kwa â ga nê winen mädurwer a coy dëp nê, kê tärak dö. A san zle, döwan a sê zlapan ta wan ata nê, a gad mungwalay itëbay.*

¹² Anga nan kutok, Ibërahima kê wahak wan à mädurwer inde. Ibërahima nê, winen dö kërtek, anê ta wan anahan ata dukwen, kê wasak kawa mawuzlawazl sa nga mburom ahay, aday bayak a kawa wiyen sê zlinder, döwan a mba apan sê baslay bay ata awan.

¹³ Dö ataya fok, ta taa daf nga pë Mbërom, hus pë luvon sê amac a tinen. Tinen aday dukwen, tê njadäc anan way a Mbërom sê zlapay anan i varan atan ata bay, tê canan ayak nê dären ta nga, tê taslak anan mivel re. Ta ja, ta wa: «Man a manay inde à man a ibay. Manay nê mädurlon ahay pë daliyugo a anan.†»

¹⁴ Dö sa ja 'am matanan ataya nê, tê dakay anan nê tinen apan ti pëlay kon nga a ana tinen a cara.

¹⁵ Tê bayak pa man mbala ana tinen sê mbësak ataya sabay. Abay ta taa bayak apan këma, tiya nê ta mak way a tinen à dëba coy.

¹⁶ Adëka bay, tê pëlay nê, man sê zalay mbala ana tinen ataya awan, kawa sa ja nê, man à mburom. Anga nan, a zlan à nga anê Mbërom tê ngaman Mbërom a tinen, aday a ndakan atan kon lele sê coy ata kutok.

¹⁷⁻¹⁸ Mbërom kê zlapak anan anê Ibërahima, a jan nê: «Ki njad wan sê

kutov ahay nê tê Isiyaku.‡» Matanan, a nan à Mbërom sê katab anan adaf nga ana Ibërahima kutok, a jan, â gëdan dongo anê wan anahan Isiyaku, aday â varan anan. Ibërahima kê dëfak nga pë Mbërom. Anga nan, a gëba anan wan anahan a mänduwel ata saa gëdan dongo anga Mbërom.

¹⁹ Ibërahima a san zle, mëgala ana Mbërom inde sê slabakay anan ahay Isiyaku à amac wa. A tärä nê, kawa abay Isiyaku ata kê mëcac acëkan, aday a slabakay à mëke wa.

²⁰ Isiyaku kê dëfak nga pë Mbërom re. Anga nan, a jan anê atê Yakob tê Isuwa, a wa: «Mbërom â daf pikwen alay sê mazlab anahan.» A ja matanan ata nê, anga a san zle, pac a inde nê, way i tärän atan matanan awan.§

²¹ Yakob dukwen kê dëfak nga pë Mbërom. Anga nan, à alay a i saa mac bëse coy ata nê, kê dëfak alay sê ngama pa wan ana Yusufu ahay cew, aday a tavay pë dëker, a hëran nga anê Mbërom.*

²² Yusufu dukwen kê dëfak nga pë Mbërom. Anga nan, i saa mac coy nê, a jan anê wan sê kutov anahan Isëra'ila ahay, a wa, ti i tëmày ahay à Misra wa azanan mba. Anga nan, a dëkan atan anan way a tinen saa ga tê këlakasl anahan pë dëba sê amac anahan wa.†

²³ Atê bëbay tê may ana Musa dukwen, tê dëfak nga pë Mbërom ite re. Anga nan, tê wahay anan Musa cëna, ta dër anan kiya maakan agay. Ta ca pa wan ata nê a rëba ike. Tê jëjarak sa nes anan 'am ana bahay sê Misra bay.‡

²⁴ Musa kê dëfak nga pë Mbërom. Anga nan, a har lele nê, a nan döwan â ngaman wan ana dëna a bahay sê Misra sabay.

²⁵ A ca apan nê suwan tã ga dëce pi zek tu dö a Mbërom ahay pë kërtek awan, bina a nan sê taslay mivel ta

* **11:11** Ca pë Laataanooji 18.10. † **11:13** Ca pë Laataanooji 23.4. ‡ **11:17-18** Ca pë Laataanooji 21.12. § **11:20** Ca pë Laataanooji 27.1-40. * **11:21** Ca pë Laataanooji 47.29-31. † **11:22** Ca pë Laataanooji 50.24. ‡ **11:23** Ca pë Gurtaaki 2.1-2. § **11:25** Ca pë Gurtaaki 4.19-23.

sa ga ines bay, anga ataslay mível matanan ata a njahay bayak a bay. §

²⁶ A san zle, suwan dō ahay tã ga anan alay anga winen dō ana Almasihu, bina dāce ata a zalay zlile sã Misra ahay fok. A bayak matanan, anga winen apan i dāfan ide nã, anã magwagway a Mbërom saa varan ata awan.

²⁷ Musa kè dāfak nga pë Mbërom. Anga nan, a slabak à Misra wa, mənjàna sã jəjaran anã mível ana bahay sã Misra ata awan. Kè tavak anan njəjan lele, anga a ca pi zek a Mbërom awan, kula dōwan kè canak anan bay re.

²⁸ Musa kè dāfak nga pë Mbërom. Anga nan, a ga azar uko a sã ngaman Pasəka ata awan. A jan anã Isəra'ila ahay nã, tã kwecek mez sã gənaw ahay pë alay sã məsudoh, anga aday maslay a Mbërom sã lavan nga anã amac ata kã zlak ayak nã, à njad sa vad anan murkwaya a tinen ahay bay.*

²⁹ Isəra'ila ahay tã dāfak nga pë Mbërom. Anga nan, bəlay a sã ngaman Bəlay Dəzdaz ata kè gəzlake i zek wa təkien pa 'am a tinen wa. Matanan, tã takasak wa tã saray pë wiyen mē kuray awan. Misra ahay ta zlak ayak ite cəna, a'am sã dəlov ata a mbəzlay ahay patan sa haw maza awan, a sədak atan à alay a a nan atan sã takas wa ite ata awan.†

³⁰ Isəra'ila ahay tã dāfak nga pë Mbërom. Anga nan, ta van nga anã Yeriko, kawa ana Mbërom a sa jan atan ata awan. Ta van nga luvon cuwəe cəna, dədon sã wulen su doh ata a wulad' i zek wa fok, anga à azla a tinen a luvon cuwəe ata inde nã, ta daf nga nã pë Mbërom.‡

³¹ Uwar a sã ngaman Rahab aday a taa dah uho ata kè dāfak nga pë Mbërom. Anga nan, a tēma anan dō maslan sã Isəra'ila ahay sa zlak ayak àga tinen tã akar ataya awan. Anga

nan kutok, à alay ana Isəra'ila ahay sa nja anan dō sã Yeriko ahay anga tã dāfak anan apan anã Mbërom bay ata nã, Rahab nã tã vədak anan itəbay. §

³² Alay a i slo bay, bina ni zəga anan apan 'am ana Gediyon*, Barak†, Samson‡, Yefta§, Dawuda, Samiyel, aday 'am ana dō maja'am a Mbërom azar aya fok.

³³ Dō ataya dukwen, tã dāfak nga pë Mbërom. Anga nan, ta gak vəram tu kon azar aya, aday tã mbasak pu kon ataya re. Ta gak bahay tã cəved lele awan, tã njadək anan way a Mbërom sã zlapay i varan atan ataya awan. Tã tacan anan 'am anã ziyel ahay,

³⁴ tã mbacak anan uko sã uvon ahay, tã təmak pu dō sa gan atan may sã wacay atan tã maslalam ataya wa re. Abay tinen bəle aya awan, əna Mbërom kè varak atan məgala. Tã tərak dō sã vəram gədan aya awan, aday tã rəzlake anan dō sã vəram a tinen mədurlon ataya awan.

³⁵ Uwar ahay tã njadək anan dō a tinen ma mac ataya tã slabakak ahay à məkə wa, tã canak atan maza awan.* Dō azar aya ta sak lirew bayak awan. Abay tã mbəsak sã pərahan azar anã Mbërom nã, dō ahay ti ga atan alay bay. Əna ta gan may sa mac à dāce matanan ataya inde, anga ta san zle, Mbërom i sa slabakay atan ahay pë luvon a inde aday ti i njad sifa lele sã zalay sã daliyugo a anan kutok.

³⁶ Dō azar aya ite nã, tã pəkak atan waray i ide, tã ndəbak atan, tã jawak atan à səsile ahay inde, aday tã gucek atan ayak à dangay. Dō ataya fok tã səmak anan anã way ataya awan lele.

³⁷ Dō azar aya ta mac nã, ta tar atan tu kon. Dō azar aya asa, ta mac nã, ta gad atan i zek wa cuwcew dəgəlan dəgəlan. Dō azar aya ite asa, tã wacay atan tã maslalam. Dō azar aya ite asa re, tã jəjay nã so, karara, doh a tinen

* 11:28 Ca pë Gurtaaki 12.21. † 11:29 Ca pë Gurtaaki 14.21-31. ‡ 11:30 Ca pë Yosuwa 6.12-21. § 11:31 Ca pë Yosuwa 2.1-7, 6.22-25. * 11:32 Ca pë Alkaali'en 6.11. † 11:32 Ca pë Alkaali'en 4.6. ‡ 11:32 Ca pë Alkaali'en 13. § 11:32 Ca pë Alkaali'en 11.1. * 11:35 Ca pë 1 Laamii6e 17.17-24; 2 Laamii6e 4.18-37.

ahay inde itəbay. Tinen nə mətawak aya awan, ta pak pi zek nə ambar sə gənaw ahay. Do ahay tə jugurak patan wa 'am, ta gak atan mərgad lele.

³⁸ Ta taa jəjay nə à bəzlom ahay, à man sa saf ahay kəray. Man sa njak ahan a tinen aya nə lar, pac a hinen ahay nə à tohoho inde. Do ataya nə, do lele aya awan. Təde abay ti njahay pə daliyugo a lelibay a anan bay.

³⁹ Do ataya fok nə, ta zlak anan à nga à Mbərom, anga tə dəfak nga fok a tinen nə pə winen awan. Mbərom kə zlapak atan anan tə way lele awan, əna tə njadək anan way ata fan bay, ide a tinen kə canak anan anə awan bay.

⁴⁰ Bina Mbərom kə lavak anan zek tə way lele awan anga mənuko, sə zalay way sə kwakwa ata awan, aday a wa i i japay atan tə mənuko à alay kərtək a wa, anga aday tinen dukwen tã njad way a lele ata kutok.

12

Dəfuko anan ide anə Yesu

¹ Do ataya tə dəfak a nga a tinen pə Mbərom, aday tinen pə cakay a mənuko sə dakak uko anan cəved a tinen a sa dəf nga pə Mbərom ata awan. Anga nan, laruko anan way a sa ba puko, aday də zla anan pa 'am tətə sabay ataya awan. Mbəsakuko ines a sə tapay puko ataya, aday hawuko à man a Mbərom sa jak uko ata awan. Də ya nga bay.

² Dəfuko anan ide nə anə Yesu. Kuse, anga kə varak uko cəved sa dəf nga pə winen, aday saa dəzle mənuko hus dukwen, winen awan. Winen nə, kə təmahak tã vad anan pə dədom mə zləlngad a, waray kə gak anan sa mac pə dədom ata bay. Anga a san zle, Mbərom kə jugurak anan ataslay mivél inde i varan. Həna nə, winen mə njahay a à alay puway ana man sə njahay a Mbərom.

³ Bayiken pə Yesu aday. Do sə atahasl ahay ta nak anan ide, aday winen a kə səmak anan anə dəce

ataya awan. Bayiken pə winen, anga aday mbac à slahak ikwen bay, aday kī yen nga bay.

⁴ Tə didek a nə, kə rəzlen anan à nga wa sə mbəsak ines ahay, əna kə dəzlen anan hus pə amac fan bay. Matanan, kə məcen alay à jugom wa həna nə, angamaw?

⁵ 'Am a Mbərom sə varak ikwen məgala ata nə, kə mbədəken anan à nga wa daw? A jak ikwen 'am nə kawa bəbay sa jan 'am anə wan anahan ahay, a wa:

«Dəna uno, Mbərom Fetek kə jak anak pə akəta tə dəce nə, bayak apan adəka!

Kak a katađ iken dukwen, kə mac alay à jugom wa bay,

⁶ anga a kəta nə do winen sə pəlay anan ata awan.

A ndađay dukwen, do winen sa ca apan kawa wan anahan ata re.* »

⁷ Natiya, lele ki səmen anan anə dəce ahay aday sə tətək wa way ahay adəka. Bina, dəce ahay tə dakay anan nə Mbərom kə tərək kwanay gwaslay anahan ahay coy. Wan inde aday kula bəbay anahan i kəta anan itəbay nə, inde daw? Ibay!

⁸ Mbərom a ga tə gwaslay anahan ahay nə fok kətanən. Kak kə kətahak kwanay itəbay nə, ata ki sənen anan kutok, kwanay wan sə gala anahan ahay itəbay, kwanay mədazlay ahay.

⁹ Way hinen inde kərtək, bəbay a mənuko ahay pə daliyugo tə kətahak mənuko, aday də varak atan ahay zlangar re. Kak matanan cukutok nə, təde abay di varan zlangar anə Bəbay a mənuko sə bagəbaga mburom nə zal tinen a fok kutok bidaw? Kak də varak anan zlangar lele cəna, i varak uko sifa sa ndav bay ata awan.

¹⁰ Bəbay a mənuko ahay pə daliyugo nə, tə kəta mənuko nə alay a mənəcək cəna coy, aday kawa ana tinen sə bayak apan nə lele ata awan. Bəbay a mənuko sə bagəbaga mburom nə, winen a kəta mənuko

* 12:6 Ca pə Balndi 3.11-12.

nə sa mak uko zek aday dē tēra kawa winen a, dō cāncan aya sē coy.

11 A alay a tinen apan ti kēta mēnuko ata nā, a cāb ike, a tēra kawa way lele a bay. Dēce ata kē ndāvak coy nā, dō sē tēma way ata ā kēta atan ataya nā, ta ga way sa zlan ā nga anā Mbērom, aday tinen ā zay inde.

Way lele aya sē bayak apan

12 Mērak uno ahay, kak matanan cukutok nā, kē mēcen alay ā jugom wa bay, kī gen bēle ā gērmec wa bay, zēgihen anan apan sa zla.

13 Kak dō ahay inde ā wulen a kwanay gērmec a han patan nā, tā zla nē tē cēved mē tavay nga awan. Ata ti guroḅ sabay, əna gērmec a tinen ahay ti pasay adēka.

14 Gen mēgala anga aday zay ā ga inde ā wulen a kwanay ahay inde, aday tē dō ahay fok re. Gen mēgala re, anga aday kē tēren dō cāncan aya pa 'am a Mbērom, bina dōwan saa canan ā Mbērom mēnjēna sē tēra dō cāncan a nā, ibay.

15 Gen anan nga ī zek, anga aday dōwan ā saa mbēsak anan sumor a Mbērom zlēv ā mēndak bay. Gen anan nga ī zek re, anga aday dōwan ā saa dāf 'am ma cāb a sērekeke pē mivēl bay, bina ī ī nes anan mivēl su dō azar aya re.

16 Gen anan nga ī zek, anga aday dōwan ā saa tēra dō sa dah uho bay, dō sē kēdēy anan cēved a Mbērom kawa Isuwa bay re. Winen a kēdēy anan anjahay sē murkwaya anahan, aday a sukōm anan way anga dāf sē luvon kērtēk. A mbēsak anjahay sē murkwaya, a tēma uda dāf pē mērak anahan cēdew a wa.

17 Kē sēnen zle, pē dēba anahan a wa nā, a nan bēbay anahan ā dāf apan alay sē ngama anahan, aday ī saa pa 'am su doh ana bēbay anahan, əna kē njadək anan sabay. Bēbay anahan ata a ngēman anan sabay. Kwa ā ga nē a yam apan tē idē sē ayam a cēdōek cēdōek dēp nā, kē mbak apan sē mbēda

anan way anahan a sa nes anan ata sabay.†

18 Sēnen anan aday nā, man a kwanay sē tavay apan hēna pa 'am a Mbērom ata aday nē winen kawa bēzlōm ana dō sē Isēra'ila ahay sē tavay apan kwakwa ata bay. Bēzlōm a tinen nā, dō ahay ta mba apan sē laman tē alay. Uko sa ban apan jan jan jan ata nā, tē canak anan. Aday takēdīmbōm luvon kē gak uda re, jiy-jay uda sabay. Tē canak anan anā vēvara sē slabak apan ata re.

19 Tē slēnek andar sē mēzlēzlilen, aday tē slēnek andar sa 'am a Mbērom uda re. Tē slēne andar sē dūngo a Mbērom ata nā, tē jējarak, ta gan amboh ā saa jan atan 'am kula sabay,

20 anga way anahan a sa jan atan ata a zalan atan mēgala ā nga wa. Bina a jan atan, a wa: «Dōwan a kē lamak anan alay anā bēzlōm a anan nā, kwa ā ga nē gēnaw, tiren anan tu kon aday ā mac.‡»

21 Way a tinen a sē canan ata nā, kē gak atan zlawan bayak awan. Kwa Musa dūkwēn, kē jak: «Nēn apan nī jējar, anga zlawan u go.§»

22 Kwanay nā, kētanān itēbay. Kē tiven nē pē bēzlōm a sē ngaman Siyona ata awan, winen nē wulen su doh ana Mbērom, bahay sē sifa. Wulen su doh ata nā, Urēsalima sē bagēbaga mburom ata awan. Maslay a Mbērom ahay bayak a uda tē baslay zek bay.

23 Kwanay ā man sē halay nga su dō a Yesu ahay tinen murkwaya a Mbērom ahay, tinen apan ti ga azar uko. Mbērom kē vindek anan slēmāy a tinen ā dērewel inde ā mburom. Kē hēdēken pē cakay ana Mbērom, dō saa gan sariya anā dō ahay fok ata awan. Kē dēzlen pē cakay ana dō dīdek aya pa 'am a Mbērom, tinen dō a Mbērom sē tēra atan dō cāncan aya ata awan.

24 Kī nēn ahay pē cakay ana Yesu, dō sē japay anan atē Mbērom pī zek tē dō ahay aday Mbērom ā bān 'am wiya tē dō ahay ata awan. Kī nēn ahay pī mez

† 12:17 Ca pē Laataanooji 25.29-34. ‡ 12:20 Ca pē Gurtaaki 19.12-13. § 12:21 Ca pē Tooktaaki Tawreeta 9.19.

a Yesu sê päre pë dö ahay ata awan. Mez anahan ata a ðakak uko anan nê way lele sê zalay way ana mez ana Abel sê ðakak uko anan ata awan.

²⁵ Kak matanan cukutok nâ, gen ngatay mænjoek aday, bina ki saa tæmen anan 'am ana Yesu, dö sa jak ikwen 'am hëna ata awan. Kwakwa ata nâ, dö ahay tæ ngæmak sa pak slëmay pa 'am ana Musa bay re, winen dëwan a sa jan atan 'am a Mbërom pë daliyugo ata awan. Anga nan, tæ tæmak pë ðæce ahay wa bay. Mænuko dö sa pak slëmay pa 'am ana Yesu ahay nâ, kak ðæ ngæmak 'am anahan bay, winen tu dö sa nay ahay à mburom wa ata nâ, ði tan à nga à ðæce à alay anahan wa, i zalay anan ana tinen kutok biðaw?

²⁶ Kwakwa ata nâ, dongo a Mbërom a bal anan daliyugo, æna hëna kè zlapak, a wa: «Saray kærtek asa, ni bal anan daliyugo aday ni bal anan apan bagëbaga mburom re.*»

²⁷ 'Am anahan ata sa ja «Saray kærtek asa» ata a ðakay anan nê way anahan sændakay ahay fok ti bal aday ti lize wa, anga aday way sa bal itëbay ata à njahay uda awan.

²⁸ Natiya, ngëruko anan anà Mbërom, anga i varak uko kon sa bal itëbay ata awan. Hëruko anan nga kawa sa zlan à nga, aday ðëfuko anan apan tæ ajëjar a lele.

²⁹ Tæ ðiðek a nâ, Mbërom a mænuko sa taa gan amboh ata nê winen kawa uko, aday i vak anan way a sa zlan à nga bay ataya fok.

13

Anjahay sa zlan à nga anà Mbërom

¹ Kwanay dö ana Yesu ahay, pærihen anan azar sê pëlay zek ahay.

² Kâ sa mbëðaken anan à nga wa sê tæma mbëlok ahay àga kwanay bay. Do ahay inde ta gak matanan, tæ tæmahak maslay a Mbërom ahay àga tinen mænjàna sa san atan nê tinen maslay a Mbërom ahay.

³ Bayiken pu dö sê dangay ahay, kawa à dangay ata nâ, kwanay jiya pë kærtek awan. Bayiken pu dö sa ga ðæce ahay, kawa sa ga ðæce ataya nê kwanay aya re.

⁴ 'Am sê gëba zek cëna, dö ahay fok tæ ðëfan apan kawa ana Mbërom sa ja ata awan. Atæ mungol tæ uwar anahan tæ ga mædigwëd pi zek ahay bay. Sænen anan lele, Mbërom i gan sariya anà dö sa ga mædigwëd ahay fok. Kwa dëwan aya nê mæ gëba zek a coy, kwa dëwan aya nê mæ gëba zek aya fan bay, Mbërom i gan atan sariya.

⁵ Kî gen ubor pë dala bay. Kê kæðiyen anan way a kwanay ahay bay, anga Mbërom a ja nâ:

«Ni ca kwanay uho kula bay,

ni mbësak kwanay kula bay re.*»

⁶ Anga nan, kuwaya i mba apan sa ja mænjàna ajëjar:

«Mbërom Fetek i mo zek hwiya, ni jëjaran anà awan kula bay.

Do zænzen a i go tæte nê maw?†»

⁷ Bayiken pu dö sa gak ikwen ahay nga kurre ataya aday, tæ ðakak ikwen anan ahay 'am a Mbërom. Bayiken pë anjahay a tinen aday, ta mac nê kækëmaw ata awan. Dëfen nga pë Yesu kawa ana tinen a sê ðëfay ahay apan nga ata awan.

⁸ Yesu Almasihu a nê winen kækëmaw, kwakwa, biten aday pa 'am ðukwen, winen a mbëða itëbay pa sê viyviya awan.

⁹ Do a azar aya tinen apan ti tètakan anan anà dö ahay nê way wiya aya aday tæ cævëd ahay cara cara. Tæ saa lizek ikwen anan cævëd a lele a anan bay. Kâ saa pæken atan slëmay pë way a tinen a sa jak ikwen ataya bay, anga saa varak ikwen mægala à mível inde nê sumor a Mbërom, bina way ana dö zænzen a sa pa ata bay. Lele nê matanan, bina dö sê pærahan azar anà Tawrita pë way sa pa ahay ataya nâ, kâ mak atan zek pë awan a ibay jiya awan.

¹⁰ Do sê gëðan dongo anà way ahay anga Mbërom ù doh sê mazlað a

* 12:26 Ca pë Haggay 2.6. * 13:5 Ca pë Tooktaaki Tawreeta 31.6, 8. † 13:6 Ca pë Jabuura 118.6.

Mbërom ataya nà, ti mba apan sà varan way à Mbërom kawa mənuko itəbay.

¹¹ Bahay nga su dō sà gədan dundo anà way anga Mbërom nà, a gədan dundo anà way aya nà anga aday Mbërom à pəsən anan ines anà dō ahay. A zla anan tə mez sà way anahan a sà gədan dundo ataya, à man a Mbërom a cəncan ata awan. Zek ana gənaw a ma sla dundo ata nà ta zla anan à wulen su doh wa saa vak anan tə uko.

¹² Anga nan, Yesu dukwen a mac nà, uho à wulen su doh wa. A pak anan mez anahan, anga aday i pəsən anan ines anà dō ahay, ti təra dō cəncan aya pa 'am a Mbërom.

¹³ Kak matanan cukutok nà, dē pərahan azar anà cəved sà Yahuda ahay sabay. Zluko uho pə cakay ana Yesu. Tā kədey mənuko tatə winen awan.

¹⁴ Bina wulen su doh a mənuko inde sə njahay uda pə daliyugo a anan pa sə viyviya ibay. Də dəfan ide nà, anà wulen su doh a mbala a Mbërom a dī i njahay uda sə coy ata awan.

¹⁵ Iya! Həruko anan nga anà Mbërom pac pac, anga way ana Yesu sa ga ata awan. Ahəran nga a mənuko ata nà, i təra kawa way a mənuko sà varan ma sla dundo ata ite. Matanan, zambaduko anan sləmay anahan pa 'am sà dō ahay pa sə viyviya awan.

¹⁶ Gen anan sumor anà dō azar aya awan, gəzlen way a kwanay ahay tə tinen, anga way aday Mbërom a gan may dī varan ataya nà, tinen awan. Kā sa mbədəken anan à nga wa bay.

¹⁷ Dəfen anan apan anà dō sà lavak ikwen nga ahay, gen way a tinen sa jak ikwen ataya awan. Anga tinen apan ti ba kwanay sa gak ikwen nga. Tinen ti naa jan anà Mbërom way a tinen sa gak ikwen anan nga ata awan. Kak kə dəfen atan apan nà, ti ga mer su way a tinen tə ataslay mivél awan. Kak matana bay nà, ti ga mugo, aday mer su way a tinen sa ga ata i mak ikwen zek sabay.

¹⁸ Pərihen anan azar sa gan amboh anà Mbërom anga manay. Ma san

zle, ma gak way lelibay a bay. Adəka bay, a nan umo sa ga nə mer su way lele aya hwiya.

¹⁹ Nə cəce pikwen wa mə zakay a nà, gen anan amboh à Mbërom anga aday à vuro cəved sa mak ayak àga kwanay bəse.

Andav sa 'am ahay

²⁰ Mbërom a sà varan zay anà dō ahay à mivél inde ata nà, sà slabakay anan ahay Bahay a mənuko Yesu à məke wa nə winen awan. A təra anan Bahay a pa nga su dō sa gan nga anà təman ahay fok. A mac nà, anga mənuko təman anahan aya awan. Mbërom a ban 'am tə dō ahay pa sə viyviya a nə tə mez anahan awan.

²¹ Matanan kutok, Mbërom à varak ikwen məgala, anga aday kī gen way kawa sa nan. A ga mer su way anahan à mənuko inde tə məgala ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu, anga aday dē təra kawa sa zlan à nga. Dō ahay tə varan mazlaḡ anà Yesu Almasihu pa sə viyviya awan. Amen.

Aja 'am ahay

²² Mərak uno ahay, nə vindek ikwen ayak dərəwel a anan nà, sà varak ikwen ayak məgala, aday nə vindek ikwen ayak nə mənjoek cəna coy. Matanan kutok, bənen anan 'am a anaya à mivél a kwanay ahay inde lele.

²³ Sənen nà, mərak a mənuko Timote winen à dangay sabay, tə mbəsakak anan ahay. Kā sak a dəzley ahay à man uno bəse cəna, ata mi zlak ayak àga kwanay nə maya awan.

²⁴ Jen anan 'am anà məcəd sə egliz ahay pi zek tu dō a Mbërom ahay fok. Dō a Yesu ahay pə daliyugo sə Italiya fok ta jak ikwen ayak 'am re.

²⁵ Mbërom à gak ikwen sumor anahan, kwanay a fok.

Derewel ana Yakuba sə vinde ata awan Adakay way pə deftere a anan

Yakuba a vinden ayak derewel a anan nà, anà dō a Yesu ahay kwa aha ataya awan. A jan atan ayak nà, dō a Yesu ahay ti i njahay pə kərtek a nə kəkəmw. Adaf nga pə Yesu nà, a lagay dō nə pi mer su way lele aya awan. Kak matana bay nà, adaf nga a tinen pə Yesu kə tərak kawa way ma mac awan. A jan atan ayak dukwen, tē pəlay kəlire a Mbərom, aday tē dəfan apan anà 'am a Mbərom re.

Nga sa 'am ahay

Pəlen kəlire a Mbərom (1.1-18)

Dakay anan adaf nga anak nà, ma mac a bay ti mer su way (1.19 - 2.26)

Sənen pa 'am a kwanay saa ja (3.1 - 5.6)

Aga ngatay ta sa ga amboh (5.7-20)

¹ Sə vindek ayak 'am a anan nə nen Yakuba, nen dō si mer su way ana Mbərom aday dō si mer su way ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu re.

Na jak anan ayak 'am anà dō a Yesu ahay ma ta 'am a pə daliyugo fok ataya awan.

Mbərom a dakan anan kəlire anà dō sa dafapan nga ataya awan

² Mərak uno ahay, à alay a dāce ahay bayak a cara cara tē njadak kwanay cəna, tislən adəka nə mivəl.

³ Angamaw? Anga dāce ahay tē njadak kwanay nà, adaf nga a kwanay i har. Ata ki mben apan sə tavay njənan kutok.

⁴ Tiven njənan pə luvon pə luvon aday kē tərən dō ma san nga aya lele. Ata, anjahay a kwanay i ndav wa lele kutok.

⁵ Kəlire* nà, way lele awan. Anga nan, kak kəlire a kəcan à dōwan a nà, à cəce pī zek a Mbərom a wa. Mbərom

winen azay a bay, a taa varan way anà dō sə cəce panan wa ataya fok, mənəna sə gafan atan pa 'am. I varan anan kəlire anà dō sə cəce ata acəkan.

⁶ Əna, kak dōwan a i cəce kəlire pə Mbərom wa ite nà, à daf nga pə Mbərom awan mənəna hiyem hiyem aday. Anga kak dōwan a cəce tē hiyem hiyem a cəna, winen kawa məsugurndolon sə a'am, mad sa tan 'am so kəray ata awan.

⁷ Dō matanan ata cəna, à sa jəka i njad way pə Bahay a mənuko wa bay.

⁸ Anga abayak nga anahan aya pə Mbərom nə cuwcew, idə zuhhwe pə Mbərom, aday alay faram faram ta man maza aya awan. A san nga anahan bay.

Do sə zlile ahay tu dō mətawak aya awan.

⁹ Dō inde à wulən a kwanay, winen mətawak a nà, à taslay mivəl, anga Mbərom kə cakafak anan anan nga.

¹⁰ Aday dō inde zlile awan à wulən a kwanay ite nà, à taslay mivəl, anga Mbərom kə mak anan anan nga à məndak. Bina abay a san zle, i mac kawa avərez sə way ahay.

¹¹ Pac kə dəvak dō'a cəna, avərez sə way ahay ti butoy, ti guce tē arəba a tinen ataya tēke. Matanan re, dō sə zlile ahay dukwen ti lize à alay a tinen apan ti ga mer su way a tinen ahay ata awan.

Dāce tē way sə sapat dō ahay ataya awan

¹² Mbərom i daf alay sə mazla6 anahan pu dō sə tavan anà dāce duwurra ata awan. Anga azanan dāce ahay tē ndəvak cəna, i tēma magwagway, kawa ana Mbərom a sə zlapay anga dō sə pəlay anan ataya awan. Magwagway anahan a nə sifa sa ndav bay ata awan.

¹³ Way ahay ta sak a njak anan dōwan a nà, à sa jəka Mbərom sə njəkan anan bay. Anga dōwan inde sa mba apan sə njəkan uda anà Mbərom ibay, aday winen a dukwen a njəkan uda anà dōwan bay re.

* 1:5 Kəlire a anan nà, madan bay, əna asan way ana Apasay a Mbərom.

¹⁴ Sa njak do aday sa ga way lelibay aya cəna, ubor sə way a lelibay ataya cite.

¹⁵ Ubor sə way u do inde nà, i wahay ines, ines kə hərak nà, ata do i mac kutok.

¹⁶ Anga nan kutok, mərak uno ahay, dowan â sa njak kwanay bay.

¹⁷ Anga way a lele aya fok ta nay ahay nà, pə cakay ana Mbərom a wa, winen do sə ndakay atə pac tatə kiya tə mawuzlawazl aya təkə fok. Way ataya nà, tə slahay u doh, ti mbəsak kwanay à luvon inde. Əna zek a Mbərom nà, a mbəda kawa awan ataya itəbay.

¹⁸ A zlan à nga sə varak uko sifa ta 'am anahan didek awan. Ata aday dē tərà do mama'am aya à wulen su way anahan mə ndakay aya wa kutok.

Sa pak sləmay pa 'am a Mbərom, aday sa ga anan mer su way awan

¹⁹ Mərak uno ahay, bayiken pa 'am a anan aday: Lele cəna, kuwaya â lah sa pak sləmay aday i saa mbəda pa 'am ahay nà, na. A saa mbəda pa 'am ahay bəse bəse bay, â saa ga mivél bəse bəse bay re.

²⁰ Anga do kə sak a ga mivél cəna, a mba apan sa ga way lele aya sa zlan à nga anà Mbərom sabay.

²¹ Anga nan kutok, mbəsiken anan abayak nga a kwanay lelibay aya fok. Kí gen ines ahay sabay re. Men anan nga a kwanay anà vo a Mbərom, aday təmihen anan 'am anahan sə zəvak ikwen à mivél a kwanay inde ata awan. 'Am anahan ata nà, i mba apan sa tam kwanay pə way ahay wa re.

²² Anga nan kutok, kâ saa tislen mivél sə sləne anan 'am a Mbərom dəkdek cəna coy bay. Kí gen matanan nà, ata kə sapiten nga a kwanay bugol. Lele cəna, gen anan way ana 'am a Mbərom sa jak ikwen sa ga ata re.

²³ Do kə pəkak sləmay pa 'am a Mbərom, aday kə ngəmak sa ga kawa anahan sə sləne ata bay nà, ata winen a ga minje tu do sa ca ide à malam inde. A canan anà zek anahan a ca kəməw,

²⁴ a daf anan malam cəna, a mbədek anan à nga tə way anahan sa cay apan à malam inde ata awan.

²⁵ 'Am a Mbərom nà, winen 'am lele awan, a var məgala sə təmay do à atahasl wa. Anga nan, dowan a kə cak apan aday kə mbədekek anan à nga wa bay, a ga anan mer su way a nà, Mbərom i daf apan alay sə bahay anahan pə way anahan sa ga ataya awan.

²⁶ Dowan a inde kə bayakak winen do sə pərahan azar anà 'am a Mbərom, aday kə mbəsakak sa ja 'am so bay cəna, a gədan mungwalay anà nga anahan. Kə zluwek adəka, a pərahan azar anà 'am ata tə didek a bay.

²⁷ Anga cəved lele sə pərahan azar anà 'am a bəbay a mənuko Mbərom cəna, həna: Sa gan nga anà wan mətawak ahay pi zek tə mədukway sə uwar aya awan, à dəcə a tinen ahay inde fok, aday sa ba anan nga anahan anga aday way sə daliyugo ahay tã saa nəsen anan mivél bay.

2

Kā saa gəzlen anan do ahay pi zek wa bay

¹ Mərak uno ahay, kwanay kə dafen nga pə Yesu Almasihu, winen nə Bahay a mənuko tə mazlaḡ awan. Anga nan kutok, kâ saa gəzlen anan do ahay pi zek wa bay.

²⁻³ Anga minje a nà, do zlile a kə zlak ayak à man sə halay nga a kwanay, zana pi zek lele awan, wurdek sə gura à alay inde. Kwanay ki viren anan zlangar anà do sə zlile ata awan, ki jen anan: «Hayak, njahay pa man lele awan.» Aday do hinen inde ite, winen mətawak awan, zana anahan pi zek mə ngəraw a, kə zlak ayak re. Aday anà dowan mətawak a ata ki jen anan: «Zla, kâ saa tavay tiya!» kabay ki jen anan: «Njahay à məndak à man a anan.»

⁴ Ka sak i gen kətanən cəna, ki gen ines sə gəzla anan do ahay pi zek wa. Kí gen way ataya nə tə abayak nga lelibay aya bidaw?

⁵ Mərak uno nen sə pəlay ataya awan, pəken uno sləmay aday. Mbərom a walay do mətawak aya həna pə daliyugo aday tã njad zlile hinen ta sa dəf nga pə Yesu, aday tã lavan nga anà man sə njahay sə bahay kawa anahan sə zlapan anan anà do sə pəlay winen ataya awan.

⁶ Aka aday kwanay ki men nga adəka nà, sə kədəy anan do mətawak aya nə kəkəməw? Sə bənək ikwen mbiyed həna nà, maya anaw? Sə ngəza kwanay həna pa 'am sə bahay ahay nà, maya anaw? Sa ga way ataya nə do sə zlile aya awan.

⁷ Sə təra anan sləmay a Yesu Almasihu Mbərom sə varək ikwen lele ata à məndək dukwen, tinen aya re.

⁸ 'Am inde mə vinde à Deftere a Mbərom inde, a wa: «Pəlay anan do sə cakay su doh anak kawa iken sə pəlay anan nga anak ata awan.*» Kak kə dəfen anan apan anà 'am a Bahay Mbərom ma ja ata tə didek cəna, ki gen way lele awan.

⁹ Əna kak ka sak a gəzlen anan do ahay pi zek wa cəna, ata ki gen ines. Aday asa, 'am a ma ja ata i gak ikwen sariya kutok, anga kə kədiyen anan 'am ata awan.

¹⁰ Anga kak do kə bənək anan à 'am wa anà 'am a Mbərom mə baslay aya fok, aday kə tawadək pə kərtek a wa, ata kə nəsek anan 'am ataya fok re.

¹¹ Anga sa jəka: «Kə ga mədigwed bay†» ata nà, dōwan a sa jəka: «Kə vad nga su do bay‡» ata re. Natiya, kwa à ga nə kə jənək uho bay, əna kə vədək nga su do cəna, kə nəsek anan 'am a Mbərom ata coy re.

¹² Anga nan, na jak ikwen, na wa: Jen 'am aday gen mer su way lele aya awan, anga Mbərom i i gak ikwen sariya nə pə ana kwanay sə dəfan apan anà 'am anahan bay ata awan. 'Am ata nà, sə təmay ahay do à atahasl wa nə winen awan.

¹³ Kak aday abay dōwan kə gak ikwen i zek wa bay nà, ki gen anan i zek wa anà Mbərom a nə kəkəma kəla

anaw? Həna, Mbərom i gak ikwen sariya. Bina saa mbasay pə sariya cəna, dōwan a aday do a gan i zek wa ata awan.

Adaf nga pə Yesu ta sa ga mer su way lele aya awan

¹⁴ Mərak uno ahay, kak aday do a ja ta 'am, a wa: «Nen nà, nə dəfək nga pə Yesu», aday a njad sa ga anan way ana Mbərom a sa jan ata bay nà, i gan dədəf nə kəkəməw? Adaf nga pə Yesu a matanan ata nà, i tam anan bay re asanaw?

¹⁵ İzəne, mərak ahay inde à wulen su doh a kwanay, zana a tinen ibay, way sa pa inde patan ibay re.

¹⁶ Do à wulen a kwanay wa kutok, i jan anà mərak a matanan ataya: «Nji-hen lele, mad à gak ikwen bay, may à han pikwen bay re», əna kə varək atan way a a tinen a sa gan may ata bay nà, saa gan atan dədəffa nə məw?

¹⁷ Adaf nga pə Yesu a dukwen matanan. Kak aday dōwan a kə jak a dəf nga pə Yesu, aday a ga way sa zlan à nga anà Mbərom a bay cəna, adaf nga anahan ata nà, ma mac awan.

¹⁸ İzəne dōwan a i ja nà: «Do ahay inde ta dəf nga pə Yesu lele. Do maza aya inde ta ga mer su way lele a re.» Matanan, nen ni mbədahan apan natiya: Duko anan bidaw, ki dəf nga pə Yesu, aday ki gan mer su way lele aya bay ata nà, kəkəməw? Nen na ja nà, ki sənən anan nə dəfək nga pə Yesu, anga mer su way uno sa ga lele ataya awan.

¹⁹ Kə dəfək nga pə Mbərom nə winen kərtektəkke dāw? Lele, əna setene ahay dukwen ta dəf apan nga matanan re, aday tə jəjaran.

²⁰ Iken nə mə səder awan! Kak do kə dəfək nga pə Mbərom nà, i ga mer su way anahan awan. Matana bay cəna, adaf nga anahan ata, winen ma mac awan. A nak nə ni dəkək anan:

²¹ Bijə a mənuko Ibərahima nà, Mbərom a təra anan do didek a pa 'am anahan nà, tə cəved wuraw? Na wa, Ibərahima a dəf anan wan anahan

* 2:8 Ca pə Farillaaji Lewinjo'en 19.18. † 2:11 Ca pə Gurtaaki 20.14, Tooktaaki Tawreeta 5.18. ‡ 2:11 Ca pə Gurtaaki 20.13, Tooktaaki Tawreeta 5.17.

Isiyaku sə gədan dundo anga Mbərom aday ba?

²² Həna kə sənək kutok ba, Ibərahima a dəf nga pə Mbərom, ta sa ga mer su way awan. Natiya, ti mer su way anahan sa ga ataya nə, a dəf nga pə Mbərom tə mivəl kərtek a kutok.

²³ A tərə nə, kawa ana Deftərə a Mbərom sa ja ata awan, a wa: «Ibərahima kə dəfək nga pə Mbərom. Anga nan, Mbərom a ca apan nə winen do didek awan.Ş» Tə ngaman car a Mbərom re.

²⁴ Ka san zle kutok, Mbərom a ca pu do kawa do didek a nə, ti mer su way, bina ta sa dəf apan nga dəkdək bay.

²⁵ Aday asa, Rahab, uwar sa dah uho ata dukwen, matanan re. Mbərom a ca apan kawa winen do didek a nə, anga a tərə anan do maslan sə Yahuda ahay əga winen, aday a man atan zek sə gəday atan ahay ə wulen su doh wa tə cəved hinen ata awan.*

²⁶ Natiya kutok, kak abay apasay su do kə nak ə winen wa nə, dōwan ata winen tə sifa re dāw? A'ay, dōwan ata kə məcək asanaw! Adəf nga pə Mbərom a dukwen, matanan. Kak do a njad sa ga mer su way lele aya bay cəna, adəf nga pə Mbərom ata nə, ma mac awan.

3

Agan nga anə miresl

¹ Mərək uno ahay, kwanay nə, do ahay bayək a tē pəlay sə tərə do sə tətakan anan way anə do ahay bay. Anga sariya mbala Mbərom saa gan umo ə manay do sə tətakan way anə do ahay ata nə, i zalay su do a azar aya awan.

² Mənuko a fok, saray bayək a dā ga ines ahay. Kak do inde a ga ines tə miresl anahan itəbay nə, ata winen do lele tə mindel, aday ines inde apan ibay. A san sa gan nga anə zek anahan zle fok.

³ Gəbuko minje sə pələs aday. Tə dəfan rəslom cədeu a ə 'am inde, aday

a sa bənan atan ə 'am wa, aday zek anahan fok a saa zla ta man sa nan atan ata kutok. ⁴ Gəbuko minje hinen asa, kawa kwalalan məduwen ataya awan. Tinen məduwen aya ba? Əna tə ngəza atan dukwen tə way cədeu aya awan. Kwa mad a bal tə məgalək a dukwen, ti ngəza anan tə way a cədeu ata ta man a aday a nan atan sa zla ata re.

⁵ Matanan dukwen, miresl su do, kwa ə ga nə cədeu a mənjoək, a ga mer su way məduwen aya awan.

Kə sənən zle re, uko nə, winen mənjoək ə adazlan a inde, əna kə sak a tam pa saf cəna, uwaw a ban anan saf nə fok.

⁶ Natiya re, miresl su do nə, kawa uko ata awan. Ines ə daliyugo a anan fok mə halay nga nə, pə miresl su do awan. A mba apan si nes anan zek fok. Miresl a han uko sə lize anan sifa su do fok nə matanan. Uko ata kutok nə, a nay ahay ə dəlov sə uko sə mbacay itəbay ata wa.

⁷ Do ahay ta mba apan sə kəta anan way sə kiβe ahay cara cara: gənaw ahay, məvuhom ahay, way sa zla tə kutov ahay, aday way sə njahay ə a'am inde ataya re.

⁸ Əna dōwan a mba apan sə kəta anan miresl itəbay. Miresl a aday dukwen, winen sədək awan, a njahay sə kəffe itəbay, anga winen ma rah a tə umom sa vad do ata awan.

⁹ Tə winen nə, də hərən anan nga anə Bəbay a mənuko Mbərom. Aday tə winen a re də tərə anan do azar aya ə məndək, tinen dukwen mə ndakay aya ta ga minje tə Mbərom re.

¹⁰ 'Am sə ahar nga, 'am sə tərə do ə məndək, a nay ahay ə 'am kərtek a wa. Mərək uno ahay, lele abay dī ga matanan bay.

¹¹ Anga a'am mugom a halaf halaf a, tə a'am aday hərβeβe ata nə, ti nay ahay ə kurok kərtek a wa dāw?

¹² Mərək uno ahay, təröz nə, i wahay duwaz bay asanaw? Viyes dukwen i wahay təröz bay re. Matana re, a'am mugom a i nay ahay ə kurok

Ş 2:23 Ca pə Laataanooji 15.6. * 2:25 Ca pə Yosuwə 2.1-21.

sə a'am hərbəbē wa bay re.

Kəlire sa nay ahay à mburom wa

¹³ Do inde à wulen a kwanay winen kəlire a daw? A zla tə cəved lele aya awan, â ga nə way lele aya ta sa ma nga anahan à məndak adəka kutok. Ata do ahay ti san anan, winen do kəlire awan.

¹⁴ Əna do ahay inde tinen apan ti ga sərak à wulen a tinen inde kə zalak, aday tə pəlay saa zla pa 'am nə, zek a tinen aya dəkdek asa. Kak kwanay matanan cukutok nə, kə hərən anan nga anə zek bay, kə məminen anan didek a Mbərom bay re.

¹⁵ Anjahay sə wurwer matanan ata nə, sa var nə Mbərom bay. Wita wurwer sə daliyugo a anan. Apasay a Mbərom uda ibay, way sə alay ana Fakalaw.

¹⁶ Anga kak do ahay ti ga sərak pi zek ahay anga sə pəlay cəved sa zla pa 'am cəna, ata 'am i zlan atan pi zek ahay sabay, aday sədək i təra way sə alay a tinen ahay fok.

¹⁷ Aya əna, do tə kəlire mbala Mbərom sa var ata nə, mivəl anahan nə lele, aday a gan may dükwen anə zay, a tərē tə do ahay bay, əna a pəkan sləmay pa 'am anə do ahay adəka. Do ahay ta gan i zek wa lele, a ga nə way lele aya awan. A gəzla anan do ahay pi zek wa itəbay. Mbadəmbada inde à nga anahan itəbay re.

¹⁸ Do sə ndakay do ahay pi zek ataya nə, tə varan anə do ahay nə zay. Mer su way a tinen sa ga ataya dükwen, a ndav tə way lele aya awan, anga wita nə mer su way sa zlan à nga anə Mbərom awan.

4

Də pəlay way sə daliyugo ahay bay

¹ Kə tərīhen aday kə vaden zek nə, angama kərtek anaw? Na wa, anga ubor si zek a kwanay sa lah sa vad zek à mivəl a kwanay ahay inde ba?

² A nak ikwen sa njad way lele aya, əna kə njiden atan bay. Anga nan kutok, a nak ikwen sa vad anan wa do azar aya anga sa njad anan way

ataya awan. Ki gen ide pə way, əna kə njiden anan bay. Anga nan kutok, kə tərīhen, kə vaden zek. Aya əna, kə njiden anan way a kwanay sa ga apan ide ataya bay, anga kə cəcihen anan pə Mbərom wa bay.

³ Kwa â ga nə ki gen amboh anə Mbərom dəp nə, ki njiden bay re, anga kə cəcihen tə mivəl kərtek a bay. Kə cəcihen nə way sa zlak ikwen à nga à kwanay a vərre.

⁴ Kwanay kə mbədīhen anan ləen anə Mbərom. Dowan a kə pəlak way sə daliyugo ahay cəna, ata winen kə tərak do manide ana Mbərom. Kwanay kə pəlen sə dəfen apan anə way sə daliyugo ahay ite nə, ata kwanay nə do manide a Mbərom ahay re.

⁵ Kā saa bayiken sa jəka 'am a Mbərom a ma ja à Deftere inde ata nə, i təra kəriya bay. A wa: «Apasay mbala Mbərom a sə varak uko à mivəl inde ata nə, winen sərak a tə mindel.»

⁶ Aya əna, sumor a Mbərom dükwen a zalay sərak anahan a re. Anga nan, Deftere a ja nə: «Mbərom winen a ngazlan uda saray anə do sə kwecele ahay, əna a gan sumor nə, anə do sa ma nga a tinen ahay nə hənək à məndak ataya awan.*»

⁷ Anga nan kutok, dəfen anan apan anə Mbərom. Ngizlen anan saray à cəved inde anə Fakalaw, aday i hawak ikwen dərən.

⁸ Hədəken ahay pə cakay anə Mbərom, aday winen a dükwen i hədəkey ahay pə cakay a kwanay ahay re. Kwanay do sə ines ahay, binen anan ines à mivəl a kwanay ahay wa. Kwanay do aday abayak nga mə gəzla cuwcew ataya awan, tiven anan abayak nga a kwanay pə Mbərom.

⁹ Ines a kwanay a ma ga ataya tə cəbak ikwen ite, zlihen pi zek aday yimen apan ite. Kə mbisen sabay, yimen adəka. Kə tislən mivəl sabay, əna mivəl à cəbak ikwen adəka.

¹⁰ Men anan nga a kwanay à məndak pa 'am a Mbərom. Ata winen i cakaf kwanay ite.

* 4:6 Ca pə Balndi 3.34.

Mbəsiken sa man anan mungok anà zek ahay

¹¹ Mərak uno ahay, kə gəden anan azar i zek ahay rococo bay. Anga dōwan a kə gədak anan azar anà dō a Yesu, kabay kə mak anan anan mungok anà dō a Yesu cəna, winen a gədan azar aday a man anan mungok nà, anà 'Am a Mbərom. Aka aday ka sak a man anan mungok anà 'Am a Mbərom nà, ata kə dəfan apan sabay bidaw? Ka gan adəka nə sariya.

¹² Sə varan 'Am a Mbərom anà dō ahay nə zek a Mbərom awan. Matanan, saa mba apan sa gan atan sariya a dukwen, winen a re. Winen a kərtek, i mba apan sa tam anan dō ahay, aday i mba apan sə lize atan wa re. Aday iken? Kak iken ki man anan mungok aday ki gədan azar anà mərak anak nà, ka jan à nga anak a nə iken wayaw?

Kə həren anan nga anà zek bay

¹³ Ngatay aday, pəken uno sləmay həna, kwanay dō sa jəka: «Izəne biten, izəne sidew nà, mi zla à man dərən awan. Mi i vak ayak, mi i gay masa tə way ahay sa njad anan dala.»

¹⁴ Kwanay a dō sa ja 'am matanan ataya nà, kwa way a saa təra sidew ata nà, kə sənən zle daw? Sifa a kwanay a aday nə awan a maw? Kwanay kawa matapasl ahay həna vegege, aday azanan mənjoek asa cəna, dōwan i canan atan sabay ata awan.

¹⁵ Abay lele cəna, ki jen nà: «Kə zlak anan à nga à Mbərom ite nə mi ga inde aday mi ga natiya kabay natiya awan.»

¹⁶ Aka aday kwanay gədek sə mbəlen anan ta sə həran nga anà zek ta 'am vərre. Wita nə lelibay.

¹⁷ Natiya awan kutok, kak dōwan a a san sa ga way lele aya zle, aday kə gak atan bay cəna, dōwan ata kə gak ines pa 'am a Mbərom.

5

Dō sə zlile ahay təyam

¹ Ngatay aday, pəken uno sləmay, kwanay dō sə zlile ahay. Zlihen pi

zek, aday yimen, anga dəcə i nay ahay pikwen.

² Zlile a kwanay ahay tə rəbasak, mumok ahay ta pak ikwen anan zana a kwanay ahay,

³ dala a kwanay ahay dukwen mangaz kə pak anan. Mangaz ata nà, a ra pikwen 'am, anga kwanay azay aya awan, aday azanan mangaz i pak ikwen anan zek cite re, kawa uko sa vak anan zana. Daliyugo winen apan i ndav, cəkəbay kwanay apan ki hilen zlile hwiya re.

⁴ Kagasl, kwanay gədek a pa anan dala ana dō sə halan nga anà way à guvo a kwanay wa ataya awan. Pəken sləmay aday, tinen apan ti zlah pikwen, aday Mbərom Ba Məgala kə slənek ayam a tinen.

⁵ Kwanay apan ki pen uho a kwanay həna pə daliyugo, kawa sa zlak ikwen à nga. Ki pen way lele, kwanay ma har aya lele, kawa sla sə viya maray ahay.

⁶ Kwanay gədek a ban anan dō mənəna ines ataya, aday kwanay mbəram patan sa vad atan re. Tinen ta mbak apan sa ga pikwen məgala itəbay.

Gen anan ngatay aday

⁷ Anga nan kutok, mərak uno ahay, na jak ikwen, na wa: Gen anan ngatay aday nà, hus pə ana Bahay a mənuko sa may ahay. Ənga, cen pu dō sa ga mer à guvo aday. A njahay tete, a ba hus iven ndaw i ga, aday kə caslak way coy dukwen, i ba iven sə məkəsəfay ataya re.

⁸ Kwanay həna dukwen, ben, nji-hen tete matanan re. Ngizlen saray lele, anga luvon ana Bahay a mənuko i sa may ata, winen bəse, i dəzley ahay coy.

⁹ Mərak uno ahay, kə zlihen pi zek ahay bay, anga aday Mbərom a sa gak ikwen sariya bay. Dō sa ga sariya, winen apan i ba pə məsudoh, a nan sa nay ahay.

¹⁰ Mərak uno ahay, bayiken pu dō maja'am a Mbərom a kwakwa ataya aday, ta jak 'am tə sləmay a Mbərom.

Tətiken anjahay a tinen ahay re, anga ta gak dəce ahay, aday ta gak ngatay hwiya.

¹¹ Da san zle, do sə səmen anà dəce ahay nà, dā ja bine siwaw nə Mbərom kə dəfak patan ngama. Kə slənen ləbara sə ngatay ana Ayuba sa ga ata bidaw? * Aday Mbərom kə varak anan way sə mivel anahan ahay pə dəba wa re. † Tə didek a cəna, do ahay ta gan i zek wa anà Mbərom, aday a pəlay atan tə mindel re.

¹² Mərak uno ahay, mə zakay a jiya nà, kà saa mbiden pə awan bay. Kwa ā ga ki mbiden nə tə mburom, kwa ā ga ki mbiden nə tə daliyugo, kə mbiden tə awan bay fok. Adəka nà, jen «Ayaw» kabay «A'ay» cəna, kà slak coy. Ā saa zalay matanan bay, anga aday Mbərom ā saa ban kwanay à sariya anahan inde bay.

¹³ Kəmaya, dōwan inde à wulen a kwanay, winen apan i sa dəce dāw? A cəce Mbərom ā man zek. Dōwan inde winen apan i taslay mivel dāw? A həran nga anà Mbərom tə ara ahay.

¹⁴ Dōwan inde à wulen a kwanay winen dəvac a dāw? Ā ngaman anà məcəd sə egliz ahay āga winen awan, tā ga apan amar tə sləmay a Bahay a mənuko Yesu, aday tā ga amboh anga do sə dəvac ata awan.

¹⁵ Kak do ataya tə dəfak nga pə Mbərom acəkan nà, Mbərom i təma amboh a tinen, i man zek anà do sə dəvac ata awan, dōwan ata i mbar acəkan kutok. Kak ines anahan ahay ma ga inde dukwen, Mbərom i pəsen anan.

¹⁶ Anga nan kutok, na wa: Diken anan ines a kwanay i zek ahay lele. Gen amboh anga mərak ahay à wulen a kwanay re. Gen matanan, anga aday kə mbəren ite. Amboh su do didek a pa 'am a Mbərom nà, məgala uda awan, a ma zek bayak a re.

¹⁷ Eliya nà, do zənzen a kawa mənuko bidaw? Kə gak amboh tə mivel kərtek awan anga aday iven ā ga bay. ‡ Ava maakan tə kiya mbərka nà, iven ata kə gak bay acəkan.

¹⁸ Pə dəba anahan a wa dukwen, kə gak amboh asa. Mbərom kə mbakak ahay alay pə iven wa, iven kə gak lele, aday pə dəba wa, way sa pa ahay fok tə nahak maza awan. §

¹⁹ Mərak uno ahay, kak dōwan a kə slarak à cəved sə didek wa nà, lele cəna sa may anan pə cəved lele awan.

²⁰ Sənen anan aday, kak dōwan a kə mak anan do sə atahasl pə cəved lele a nà, kə təmak anan anan sifa anà do sə atahasl ata awan. Kwa ā ga nà, ines anahan ahay inde bayak a dəp nà, Mbərom i pəsen anan.

* 5:11 Ca pə Ayuba 1.1 - 2.10. † 5:11 Ca pə Ayuba 42.10-17. ‡ 5:17 Ca pə 1 Laami6e 17.1. § 5:18 Ca pə 1 Laami6e 18.1, 41-46.

**Derewel ana
Piyer
sə vinde mama'am awan
Adakay way pə deftere
a anan**

Piyer a vinden ayak derewel a anan nà, anà dō a Yesu ahay à egliz ahay inde aday dō ahay tinen apan ti bənan atan mbiyed ataya awan. I varan atan mēgala ta sə dakan atan sumor a Mbərom sa ga anga tinen. I dakan atan anan nə sə walay atan nə zek a Mbərom awan, aday Yesu kə tēmak atan re. Həna nà, tinen dō a Mbərom ahay, aday dō si mer su way ana Almasihu ahay kutok. Kwa â ga nə tinen a dāce inde anga tinen dō a Yesu ahay dəp nà, lele, anga dāce a tinen ata a dākay anan nà, Apasay a Mbərom winen à tinen inde.

Nga sa 'am ahay

Mbərom kə walak anan dō anahan ahay (1.1-12)

Njihe kawa sa zlan à nga anà Mbərom (1.13 - 3.22)

Agan mer su way a Mbərom kwa à dāce inde (4.1 - 5.14)

Piyer a jan 'am anà dō ahay

¹ Nen Piyer, nen dō maslan ana Yesu Almasihu, nə vindek ikwen ayak anà kwanay dō a Mbərom mə walay aya anga sə pərahan azar, kwanay ma ta 'am aya pə daliyugo sə Pontus, sə Galatiya, sə Kapadosiya, sə Aziya, aday sə Bitiniya ata awan, kwanay mə njahay aya ù kon ataya nə kawa mədurlon ahay.

² Ba kà zlak anan à nga anà Mbərom Bəbay a mənuko sə walay kwanay. A tēra kwanay dō anahan ahay tē Apasay anahan Cəncan awan, anga aday kə dāfen anan apan anà Yesu Almasihu, aday tē kwecek pikwen mez anahan, ata kwanay kə tēren dō anahan cəncan aya pa 'am a Mbərom kutok.

Mbərom â zəgahak ikwen anan apan sumor anahan, aday â zəgahak

ikwen anan apan zay anahan pac pac re.

Mbərom a varak uko nə sifa sa ndav bay ata awan

³ Həruko anan nga anà Mbərom Bəbay ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu, anga dā gak anan i zek wa, bina kə varak uko sifa sa ndav bay ata tē alay ana Yesu Almasihu, dō sə slabakay ahay à mēke wa ata awan. Anga nan, dī dāfan idē anà aslabakay a mənuko à mēke wa ite re.

⁴ Da san zle re, dī njad way ana Mbərom saa varan anà dō anahan ahay à mburom ata awan. Way ata nà, a rəbas bay, a nes bay, a butoy bay re.

⁵ Kə dāfen nga pə Yesu. Anga nan, Mbərom winen apan i ba kwanay tē mēgala anahan, anga aday kə njiden anan sifa anahan saa kan anan anà dō ahay pə luvon saa ndav anan daliyugo ata awan.

⁶ Anga nan kutok, ki tislen anan mível. Kwa â ga nə dāce ahay inde həna pə cəved cara cara dəp nà, ki tislen anan mível, anga way ataya ti njahay sə coy a bay.

⁷ Dāce ataya ti tak ikwen à nga, anga aday sə lavay anan kə dāfen nga pə Yesu tē dīdek a dāw ata awan. Kwa gura dəp nà, a nes ike asanaw, əna tē taker anan tē uko. Aday adaf nga a kwanay bugol nə a zalay gura ata bidaw? Anga nan, lele sə taker anan aday â sa nes bay. Matanan kutok, pə luvon ana Yesu Almasihu saa kan zek anà dō ahay ata nà, dō ahay ti hēran nga anà Mbərom, ti zambad anan, ti varan mazlaḥ.

⁸ Kwa â ga nə kə cinen anan anà Yesu tē idē a kwanay həna fan bay, kə pəlen anan. Kwa â ga nə kwanay apan ki cen apan həna fan bay, kə dāfen apan nga coy. Anga nan, kwanay tē ataslay mível a mēduwen a lele, a zalay way sə dō ahay sa ja apan tēte ataya awan,

⁹ anga kə dāfen nga pə Yesu, aday ki njiden anan way a kwanay sa daf apan nga ata awan. Way ata nà, sifa pə cakay a Mbərom.

¹⁰ Do maja'am a Mbərom ahay kwakwa tə dəfak anan ahay ide sə wudeh anan lele aday tã san Mbərom i tam anan do ahay nə kəkəməw ata awan. Tə lahak apan sə taker 'am sə sumor ana Mbərom a sə lavay anan zek anga kwanay ata awan.

¹¹ Apasay ana Almasihu a à tinen inde ata kã jak atan panan, Almasihu i sa dace aday i sa njad anan mazlaḡ anahan. Do maja'am a Mbərom ataya tə pəlak sa san anan way ataya ti i tēra nə à alay wuraw ata awan, aday ti i tēra kəkəməw ata re.

¹² Mbərom a jan atan nã, way ataya ti tēra nə à alay a tinen tə sifa pə daliyugo ataya bay, əna a mbəsakan atan anan à alay a kwanay inde hēna pə daliyugo ataya kutok. A alay a anan ata nã, do sə dakay anan ləbara mugom ataya ta jak ikwen anan didek sə way ataya re. Tə wazak ikwen anan dukwen tə mēgala sə Apasay Cəncan a Mbərom sə slənay ahay ata awan. Maslay a Mbərom ahay dukwen ta gak anan may sa san anan way ataya re.

Njiḡen kawa sa zlan à nga and Mbərom

¹³ Anga nan kutok, lele cəna abayak nga a kwanay à lavan zek anã mer su way a Mbərom. Gen anan nga anã zek lele. Dəfen anan ide lele anã sumor a Mbərom a saa gak ikwen à alay a Yesu Almasihu i may ahay azanan ata awan.

¹⁴ Dəfen anan apan anã Mbərom à alay wura wura fok, kawa wan mē kəta pə cakay a bəban anahan ata awan. A alay a kə sənən ləbara mugom a fan bay ata nã, sa zlak ikwen à nga cəna, way lelibay aya awan. Əna hēna kɪ men pə way ataya sabay jiya awan.

¹⁵ Adəka bay, azla a kwanay à tēra cəncan a à way ahay inde fok. Bina, Mbərom do sə ngamak ikwen ata, winen nã, do cəncan awan.

¹⁶ Deftere a Mbərom a ja matana re, a wa Mbərom a ja nã: «Təren

do cəncan aya, anga nen do cəncan awan.*»

¹⁷ Kwanay apan ki gen amboh nã, kə ngimen anan à Mbərom nã, Bəbay. Əna winen apan i gan sariya anã do ahay ite nã, a gəzlan atan alay pi zek wa bay, əna kuwaya nə pə ines anahan a way anahan. Anga nan kutok, ndəven anan luvon a kwanay mē mbəsakak ikwen a pə daliyugo a anan ataya ta sə dəfan apan lele.

¹⁸ Kə sənən apan zle, Yesu kə bəmbadək ahay kwanay anga aday kã sa njiḡen kəriya kawa bije a kwanay ahay kwakwa ataya sabay ite. A bəmbaday ahay kwanay nã, tə way sə njahay bay, kawa dala sə gəda a nes bay ataya bay.

¹⁹ Əna a bəmbaday ahay kwanay adəka nə tə mez a Yesu Almasihu a tə alay anahan awan, mez anahan nə mēgala awan. Yesu, winen kawa wan sə tēman lele mənḡəna ines, aday do ahay tə waslan anã Mbərom ata awan.

²⁰ Mbərom a walay anan winen nã, kwa daliyugo dukwen mē ndakay a fan bay, aday hēna Mbərom a kay anan uho pə alay a mədakwidok a anan anga sa tam kwanay.

²¹ Anga winen kutok, kwanay kə dəfen nga pə Mbərom, winen do sə slabakay anan ahay Yesu à mēke wa, sə varan mazlaḡ. Natiya, kə dəfen nga pə Mbərom, aday kə dəfen anan ide nə hwiya anã winen a re.

²² Kə ndiken anan mivel a kwanay lele anga kə pəriḡen anan azar anã cəved sə didek. Ata ki mben apan sə pəlay mərak ahay tə didek awan. Anga nan, na wa pəlen atan nə pac pac tə mivel kərtek awan.

²³ Bina kə tēren do wiya aya anga 'am a Mbərom kə wahak kwanay miza awan, 'am ata dukwen a nes itəbay sə coy awan. Sə varak ikwen sifa wiya ata nã, zek a Bəbay Mbərom awan, winen a mac itəbay.

²⁴ Deftere a Mbərom a wa: «Do ahay fok tinen kawa gujed,

* 1:16 Ca pə Farillaaji Lewinḡko'en 19.2.

mazlaḅ a tinen aya dukwen kawa
avərez ana gujed ataya re.

Gujed i mac, avərez a dukwen i guce.

²⁵ Əna 'am a Mbərom nā, winen nā i ga
inde pa sə viyviya awan.†»

'Am a Mbərom a mənuko sa slaf
anan həna ata nā, ləbara mugom a
mbala a kwanay sə sləne ata awan.

2

*Mbərom a walay kwanay aday kâ
təren do anahan aya awan*

¹ Kak matanan cukutok nā,
mbəsiken sa ga sədœk, kâ gəden
mungwalay sabay, kâ jipen miresl à
'am cuwcew bay, kî gen ide pə way su
do bay, kâ gəden anan azar ù do bay
re.

² Təren adəka nā, kawa wan gindez
aya sa gan may anā pay a may a tinen
ahay pac pac ataya awan. Natiya,
gen anan may anā 'am a Mbərom a
didek ata nā, kawa gwaslay ahay sa
gan may anā pay ata awan. Matanan,
ki sa həren hus pə ana Mbərom sa tam
wa kwanay sə coy ata kutok.

³ Anga Deftere a Mbərom a ja nā:
«Kə tukumen anan coy, Mbərom nā do
lele awan.*»

⁴ Hədəken ahay pə cakay a Yesu.
Winen nā kon sa var sifa, əna do ahay
ta lar anan kawa kon lelibay awan.
Aya əna, Mbərom a gəḅa anan, anga
pə ide anahan nā, sə zalay kon sa dezl
way ahay fok adəka nā, winen awan.

⁵ Kwanay dukwen, kə təren kawa
kon a tə sifa aya ata awan, aday
Mbərom winen apan i ra kwanay sa
dezl anan doh a aday Apasay anahan
i sa njahay uda ata awan. U doh
ata dukwen, ki təren uda do sə gədan
dungo anā way ahay ma ga nga aya
awan, saa gan mer su way sa zlan à
nga à Mbərom, anga Yesu Almasihu.

⁶ Mə vinde à Deftere a Mbərom
inde, Mbərom a wa:

«Cen apan, ni dəf kon sə mide uno
à wulen su doh sə Urəsalima
inde, ni han apan doh.

Nə walak anan, winen kon lele awan.

Kuwaya dōwan a kə bənək alay à
winen inde cəna, waray i naa
gan itəbay.†»

⁷ Pə kwanay do sa dəf apan nga
ataya nā, winen kon lele awan. Əna
pu do sa dəf apan nga itəbay ataya ite,
winen matanan bay. Bina tə vinde à
Deftere a Mbərom inde nā:

«Kon mbala ana do sa dezl way ahay
sa lar anan ata nā,
sə tərə kon sə mide lele adəka nā,
winen.‡»

⁸ Asa tə vindek à Deftere inde re,
Mbərom a wa:

«Ni dəf kon sə hawan saray anā do
ahay,
aday ti slahay apan re.§»

I hawan atan saray, anga tə dəfak
nga pa 'am a Mbərom a bay. A
tərə kətanən anga a nan anā zek a
Mbərom a kwakwa way anahan.

⁹ Əna kwanay nā, zahav a mə walay
ataya awan, do sə gədan dungo anā
way ahay anga Bahay a mənuko,
slala ma ga nga anga Mbərom ata
awan, do mbala ana Mbərom a sə nga-
may ataya awan. Mbərom a təmay
kwanay i ide zənzən a wa, a dəf
kwanay i ide jiyjay anahan inde sa
dav cəvedəbay ata awan. A walay
apan kwanay anga aday kâ dīken
anan anan mer su way anahan lele
aya anā do ahay.

¹⁰ Kwakwa ata nā, abay kwanay
do a Mbərom ahay bay. Əna həna
kə təren do anahan ahay kutok.
Kwakwa ata nā, abay kə sənən way
a Mbərom sa gak ikwen lele aya
ata bay, əna həna kə sənən anan, kə
njiden anan adəka coy kutok.

*Təren do si mer su way a Mbərom
ahay*

¹¹ Mərak uno ahay, sənən apan
aday nā, kwanay nə mbəlok ahay,
mədurlon aya həna pə daliyugo. Man
sə njahay a kwanay inde à man
a anan ibay. Anga nan na wa,
mbəsiken sa ga way ana ubor si zek
sa gan may. Kî gen apan ide bay.

† 1:25 Ca pə Esaaya 40.6-8. * 2:3 Ca pə Jabuura 34.9. † 2:6 Ca pə Esaaya 28.16. ‡ 2:7 Ca pə Jabuura 118.22. § 2:8 Ca pə Esaaya 8.14.

Way ataya ti nasek ikwen anan mivel a kwanay lele ata awan.

¹² Anjahay a kwanay à wulen su do sə pəra ahay á ga nə lele, anga aday kwa á ga nə ti gədak ikwen azar dəp nə, ti canan anà mer su way a kwanay sa taa ga pac pac ataya lele aya awan. Ata, pə luvon ana Bahay a mənuko saa may ahay ata nə, ti həran anan nga anà Mbərom kutok.

¹³ Dəfen anan apan anà do a məduwen aya həna pə dāliyugo ataya awan, anga həna kwanay nə do ana Bahay a mənuko Yesu ahay. Dəfen anan apan anà bahay sə Ruma, anga a lavan nga anà do a azar aya awan.

¹⁴ Dəfen anan apan anà guverner ahay re, anga sa dəf atan aday tã gan sariya anà do ahay nə zek a bahay sə Ruma awan. A dəf atan aday tã kətah anan do sa ga way lelibay aya awan, aday sə ngaman anà do sa ga way lele ataya cite re.

¹⁵ A nan a Mbərom cəna, gen way lele aya awan. Ata do mindel a sa san awan bay ataya ti gədak ikwen azar sabay, əna ti tacay 'am adəka kutok.

¹⁶ Njihen anjahay sa nga a kwanay, əna kã sa bayiken nə ki mben apan sa ga way lelibay a anga anjahay a kwanay barbarar a ata bay. Adəka bay, njihen nə lele, tədə kawa anjahay su do si mer su way a Mbərom ahay ata kutok.

¹⁷ Dəfen anan apan anà do ahay nə fok. Pəlen anan mərak sa dəf nga pə Yesu ataya awan. Jəjiren anan à Mbərom. Dəfen anan apan anà bahay su kon re.

Dəce ana Almasihu sa sa

¹⁸ Kwanay do sa ga mer su way àga do ahay ataya awan, dəfen anan apan anà bahay su doh a kwanay ahay, həren atan nga lele. Kwa á ga nə tinen do ləfedede aya awan, kwa á ga nə tinen do jinje aya awan, dəfen atan apan nə à alay kərtek a wa hərrə fok.

¹⁹ Do kə səmak anan sa sa lirew anga Mbərom nə, lele. Kwa á ga nə abay tədə á sa lirew ata matanan bay dəp nə, wita way sa zlan à nga anà Mbərom.

²⁰ Kak ti sak ikwen lirew anga ki gen nə way lelibay aya cukutok nə, wita dəce sə munapanaw mba dəw? Adawar! Əna, kak ti sak ikwen lirew anga ki gen nə way lele awan, aday kə səmen anan nə, i zlan à nga á Mbərom a kutok bidaw?

²¹ Mbərom a a ngamak ikwen nə pə winen awan, anga Almasihu a ta nga anahan a kə sak lirew nə bayak a anga sa tam kwanay. Winen nə minje sə dakak ikwen anan cəved aday kī gen kawa winen a re.

²² Kula winen kə gak ines itəbay fok. Mungwalay inde à winen inde itəbay re.

²³ Do ahay tə gənəhak anan, kə mak atan anan uda siked a bay. Kwa á ga nə kə sak lirew dəp nə, kə pəlak 'am pə dōwan wa bay re. Adəka bay, a mbəsakan anan way ata à alay inde ana Mbərom, winen do sa san sa ga sariya lele ata awan.

²⁴ Yesu Almasihu a ta nga anahan a kə tavakak anan ines a mənuko ahay pa nga anahan awan, a mac anan pə dədom mə zləngad awan. A ga matanan, anga aday dē təra kawa do ma mac aya pə cakay sə ines ahay, aday dā njad sə njahay sə dīdek a lele. Də mbərak həna anga mbəlak anahan a sa njad ataya awan.

²⁵ Abay kə tərən kawa təman mə lize aya awan, əna həna ki men ahay, ki pərihen anan azar nə, anà dōwan a sa ca pikwen aday sa gak ikwen nga ata awan.

3

Anjahay atə ana uwar ta mbaz

¹ Kwanay uwar ahay dukwen, kuwaya á dəfan apan anà mbaz anahan. Ka sak i gen matanan asanaw cəna, kwa mbaz a kwanay ahay tə dəfak nga pa 'am a Mbərom fan bay dukwen, ti canan anà azla a kwanay a lele ata nə, kwa abay ki jen awan tə təbəlem a kwanay bay dəp nə, ti mbəda anan mivel a tinen, ti dəf nga pə Mbərom.

² Ti ca pə anjahay a kwanay nə lele, aday kə dəfen atan apan dukwen lele a re.

³ Kê dəfen anan abayak nga a kwanay pə way sə ndakay zek ahay ata bay, kawa sa ja nə, kê viren anan anan alay a kwanay fok anà atərad nga bay, anà andakay zek tə way sə gura ahay aday masa bayak ataya bay, aday anà apak zana lele aya ata bay re.

⁴ Əna, suwan arəba a kwanay â cay ahay adəka nə, â mivel a kwanay ahay wa bugol. Təren dō sə tətə ahay aday səkəffe aya awan. Bina arəba kawa winen ata nə, a nes itəbay fok, a zlan â nga anà zek a Mbərom a bayak awan.

⁵ Bayiken pə uwar kwakwa aya sə dəfan ide anà Mbərom ataya aday. Tə ndakay zek nə kətanən, tə dəfen apan anà mbaz nə lele,

⁶ kawa ana Saratu sə dəfan apan anà Ibərahima. A ngaman dukwen bahay anahan. Kak kə mbəsiken anan cəved anà zlawan bay, aday ki gen way lele aya nə, ata kə təren dənə ana Saratu ahay re.

⁷ Kwanay bahay su doh ahay dukwen, kuwaya â njahay tə uwar anahan lele matanan. Gen atan lele, anga kə sənən zle, uwar ahay nə bəle aya awan, tinen kawa kwanay bay. Dəfen atan apan, anga sifa ana Mbərom sa var kəriya ata nə, a var anan anga dō ahay fok hərrō, uwar tə mungol. Ata Mbərom i təmahak ikwen anan amboh a kwanay a sa gan ataya awan.

Liven anan zek anà asa lirew

⁸ Ni ndav anan 'am uno həna nə, natiya: Kwanay a fok, 'am â zlak ikwen pi zek ahay lele. Agan i zek wa ù dō, â ga inde â wulen a kwanay ahay. Pəlen zek ahay lele, anga kwanay kə təren tə mərak ahay pə cəved a Mbərom. Gen anan lele anà dō azar aya awan. Nihen anan nga a kwanay ahay.

⁹ Kî men anan anan uda siked anà dō sə sədøk ahay bay. Dowan a kə gənəhak ikwen dukwen, kê gənihen

anan uda bay. Adəka bay, pəsen anan 'am lele aya awan, anga Mbərom a ngamak ikwen nə, sa ga matanan. Ki gen matanan nə, Mbərom i gak ikwen sumor anahan.

¹⁰ Deftere a Mbərom a ja nə:

«Kuwaya a nan sa njad anjahay mugom a tə ataslay mivel a cəna, â ja 'am lelibay a sabay, â gad mungwalay bay re.

¹¹ A sa ga way lelibay a sabay, â ga adəka cəna, way lele aya awan. A pəlay cəved sa njad zay tə dō ahay bugol.

¹² Mbərom a dəfan ide lele nə, anà dō sa ga way lele aya ata awan.

Do ataya ta gak amboh cəna, a pəkan atan apan sləmay lele.

Əna dō sa ga way lelibay aya ite nə, a nan sə canan atan pə ide wa bay jiya awan.*»

¹³ Kak kə pəlen sa ga nə way lele aya tə mivel kərtek a nə, waya saa gak ikwen huwan cara anaw?

¹⁴ Kwa â ga nə awan a i cak ikwen wurnjalan i zek wa anga mer su way a kwanay a sa ga lele ataya dəp nə, Mbərom i taslak ikwen anan mivel. Natiya kutok, kê jəjiren anan anà dō sə pəlay sa gak ikwen sədøk ataya bay, kê jilen awan bay fok.

¹⁵ Əna adəka bay, həren anan nga anà Almasihu â mivel a kwanay inde. Winen taayan bahay a kwanay. Liven anan zek lele sə mbədahan apan anà dō sə cəce pikwen wa kə dəfen anan ide anà Yesu Almasihu nə, anga ma kərtek anaw ataya awan.

¹⁶ Mbədihen atan apan nə ta 'am ziyzay awan, aday dəfen atan apan re. Gen nə way a aday kə sənən zle, winen lele ataya hwiya. Ata, dō ahay ta jak pikwen 'am lelibay a cəna, waray i gan atan, anga tə gədak ikwen azar nə pə anjahay a kwanay pə cəved ana Almasihu lele aya ata awan.

¹⁷ Kak kə zlak anan â nga anà zek a Mbərom a nə, suwan sa sa lirew anga mer su way lele aya awan, ta sa sa lirew anga sədøk a kwanay ahay nə, na.

* 3:12 Ca pə Jabuura 34.13-17.

¹⁸ Yesu Almasihu a mac anga ines a mənuko ahay nà, saray kərtek, aday kà ndəvak anan mer su way anahan coy. Winen dō mənəna ines ata, kə məcak anga dō sə ines ahay, anga aday ā zla kwanay ā man a Mbərom. Dō ahay tə vədak anan, əna Apasay Cəncan a kà mak anan anan sifa anahan.

¹⁹ Tə məgala ana Apasay ata, kà zlak saa dakan anan ahay 'am a Mbərom anà apasay ahay tinen ā dangay inde ataya awan.

²⁰ Apasay ataya nà, kwakwa tə vəze pə Mbərom, ā alay anahan sa ga munapanaw anga Nuhu ta sa ba anan i ndakay kwalalan ata aday. Dō sa tam a kwalalan ahay inde nà, tinen mənəcək, dō ahay jəmaakan ca. Mbərom a tam atan nə tə a'am.

²¹ A'am a tinen sə takas wa ata nà, a ga minje tə baptisma sa tam kwanay i ines a kwanay ahay wa ata awan. Winen nə abanay mbala mənuko sə cəce pə Mbərom wa aday ā banay puko wa ines ahay ata awan, bina abanay sə dō ahay sə banay zek ata bay. Ata baptisma i təma kwanay kutok, anga Yesu Almasihu kə slabakak ahay ā məkə wa.

²² Yesu Almasihu nə kà mak way anahan ā mburom, a njahay pa man sə njahay lele pə alay puway a Mbərom, winen Bahay sə maslay a Mbərom ahay, aday Bahay sə way məgala aya ata re.

4

Mbərom ā ga pikwen bahay

¹ Da san zle, Almasihu kà sak lirew nə bayak awan. Anga nan, lele dukwen kwanay kə liven anan zek anà asa lirew ata re, anga dō kà sak a sa lirew bayak a nə a ga ines sabay.

² I ban pə həna anan wa hus pa 'am azanan, ā alay a kwanay saa njad sə njahay pə daliyugo ata fok cəna, gen nə way sa zlan ā nga anà Mbərom, bina way a sa zlan ā nga anà ubor si zek a kwanay lelibay ataya sabay.

³ Kə lizen anan alay a bayak coy matanan, sa ga way kawa su dō sə

pəra ahay sa gan may sa ga ata awan. Kī gen matanan həna sabay. Kwakwa ata nà, kə mbəlen anan ahay, ka ti gen ahay cəna, way sa zlan ā nga anà ubor si zek a vərre, ka taa viwen ahay nga, ka tii gen agəsle lelibay aya awan, ka taa njihen sa sa mahay, ka tii gen pəra, way sa zlan ā nga anà 'am a Mbərom a bay ataya awan.

⁴ Əna həna kutok, dō sə pəra ahay ti ga way ataya asa nà, ki zlen tə tinen jiga sabay. Aday dō ataya tə canak ikwen tə tinen sabay ata nà, a gan atan masuwayan, aday ti gənəhak ikwen.

⁵ Əna pə luvon a inde ite nà, ti naa mbədahan apan anà sariya a Mbərom saa gan anà dō ahay fok ata awan. Kwa dōwan aya nə tə sifa aya awan, kwa dōwan aya nə ma mac aya awan, Mbərom kə lavak zek sa gan atan sariya anahan.

⁶ Anà dō ma mac aya nà, 6a Mbərom kə gak atan ahay sariya kawa anahan sa taa gan ahay anà dō ahay pə daliyugo a anan ata awan. Aya əna Almasihu a zla ā man su dō ma mac ataya saa dakan atan anan ahay ləbara mugom awan, anga aday tā njad sifa sa ndav bay ata pə kərtek a tə Mbərom.

Anjahay su dō a Yesu ahay ā wulen a tinen aya inde

⁷ A mbəsak bayan a sabay, daliyugo i ndav. Anga nan, kwanay sənən nga lele, aday gen anan nga i zek, anga aday kī mben apan sa gan amboh anà Mbərom.

⁸ Mə zakay a jiga nà, pərihen anan azar anà asan zek ā wulen a kwanay ahay tə mivəl kərtek awan, anga kak kə pəlen zek ahay cəna, kwa ines a ā ga inde nə bayak dəp nà, ki pəsen zek ahay re.

⁹ Təmihen mbəlok ahay, təben anan wa anà dō ahay, mənəna sə gungwazan atan apan.

¹⁰ Mbərom kə gak ikwen sumor nə bayak awan tə cəved ahay cara cara. Kə varak anan məgala sa ga way ahay cara cara anà kuwaya fok. Kuwaya ā ga anan mer su way tə məgala a

Mbəróm a sa var anga sa man zek anà dō ahay ata awan.

¹¹ Kak dōwan a nə məgala anahan inde sa ja 'am nà, â ja nə 'am a Mbəróm a sa ja ata awan. Kak dōwan a məgala anahan inde sa gan mer su way anà dō ahay, â man atan zek tə gədan a Mbəróm a sə varan ata awan. Gen matanan anga aday dō ahay t̄həran nga anà Mbəróm pə way ahay fok tə sləmay ana Yesu Almasihu. Mazlaḡ tə məgala nà, à alay anahan inde pa sə viyviya awan. Amen!

Asa lirew anga sə pərahan azar anà Almasihu nə lele

¹² Car uno ahay, kwanay apan ki sen lirew bayak a nà, â gak ikwen masuwayan bay. Way ata nà, təktek i ga zek wanahan.

¹³ Kə tiren nga nà, à dəcə ana Almasihu sa sa ata inde. Anga nan, tislen anan mivél adəka, anga aday pə luvon a mazlaḡ a Yesu i kay zek uho ata nà, ki i tislen mivél nə bayak awan.

¹⁴ Kak dō ahay tinen apan ti gənahak ikwen anga Almasihu nà, Mbəróm i daf pikwen alay sə mazlaḡ anahan, anga Apasay a Mbəróm sə zalay way ahay fok tə mazlaḡ ata i njahay tə kwanay kutok.

¹⁵ Dōwan à wulen a kwanay â saa sa lirew anga sa ga way lelibay a bay, kawa avad nga su dō, aga akar, adazay à 'am sə dō ahay inde. Wita nà, â sa tərak ikwen bay, dəcə lele a anga kwanay bay.

¹⁶ Əna, kak dōwan a a sa lirew nà, anga a pərahan azar anà Almasihu cəna, waray â sa gan anan bay. A həran anan nga anà Mbəróm adəka, bina winen dō ana Almasihu.

¹⁷ Alay a kà slak, Mbəróm i gan sariya anahan anà dō ahay kutok. I lah sa gan sariya a pa 'am nà, anà dō anahan ahay aday. Aka aday kak mənuko dō anahan ahay dükwen i lah sa gak uko sariya pa 'am nà, dō aday kə dəfak anan apan anà ləbara mugom a bay jiga fok ataya nà, i sa ga atan nə kəkəma kutok anaw?

¹⁸ Kawa ana Deftere a Mbəróm sa ja, a wa:

«Kak dō didek aya ta tam nə wurcihew wurcihew nà,
dō sə atahasl ahay sə dəfan apan anà Mbəróm itəbay ataya ti sa ga nə kəkəma?»

¹⁹ Anga nan kutok, dō sa sa lirew ahay anga a zlan à nga anà Mbəróm ataya nà, t̄hə pərahan azar sa ga lele, t̄hə mbəsak a zek a tinen pə alay a Mbəróm awan. Winen nə dō sə ndakay atan aday a ga anan way anahan sa ja ataya fok hwiya ata awan.

5

Agan nga anà dō a Yesu ahay

¹ Ni jan ayak 'am həna anan nà, anà məcəd sə egliz ahay à wulen a kwanay inde ataya awan. Nen a dükwen, məcəd sə egliz a re. Nen nə canak anan anà lirew anà Almasihu sa sa à alay ata awan. Ni njad sa zla à man sə mazlaḡ ana Almasihu ata inde pə kərtek a tə kwanay. Anga nan, na jak ikwen, na wa:

² Gen anan nga anà dō a Yesu ahay, winen sə varak ikwen à alay inde ata awan. Gen atan nga nə tə mivél kərtek awan, kawa dō sa gan nga anà təman anahan ahay ata awan. Gen atan nga kawa sa zlan à nga anà Mbəróm awan, bina kawa dōwan a a gak ikwen apan bəlaray bay. Dəfen anan abayak nga a kwanay nə pi mer su way, mənjenja a kwanay sə bayak pə dala a saa njad ata awan.

³ Kà si gen bahay pa nga su dō a Mbəróm sə varak ikwen ataya tə məgala bay, əna təren atan minje lele aya awan adəka.

⁴ Ki gen anan matanan acəkan cəna, pə luvon a Yesu Almasihu dō sa gak uko nga i nay ahay kutok ata nà, kwanay ki i njiden anan magwagway a məduwen a sə njahay pa sə viyviya ata awan. Anga magwagway ata nà, a zalay way azar aya fok.

⁵ Kwanay njavar ahay ite, na jak ikwen, na wa: Dəfen anan apan anà məcəd a kwanay ahay. Na jak ikwen

* 4:18 Ca pə Balndi 11.31.

à kwanay a fok kutok, men anan nga a kwanay à mändak, men anan zek i zek ahay lele, anga Deftere a Mbərom a ja, a wa:

«Mbərom winen a ngazlan uda saray anà dō sə kwecele ahay, əna a gan sumor nà, anà dō sa ma nga a tinen ahay nə hənek à mändak ataya awan.*»

⁶ Anga nan, na jak ikwen, na wa: Men anan nga a kwanay hənek à mändak pa 'am a Mbərom Ba Məgala, anga aday winen a â cakaf kwanay à alay a sa zlan à nga ata awan.

⁷ Way sə juwrak ikwen anan abayak nga fok, mbəsiken anan anan à alay anahan a inde, anga winen dō sa gak ikwen nga.

⁸ Gen anan nga i zek ahay, ben! Bina dō manide a kwanay Fakalaw winen apan i bar, winen apan i pəlay dōwan a aday i ban anan, kawa ziyel sa zlah pi zek sə dazay zugwender sə pəlay way sa pa anahan ata awan.

⁹ Tiven anan pa 'am njənjən lele, pərihen anan azar sa daf nga pə Mbərom. Kə sənən apan zle, dō a Yesu ahay kwa aha fok tinen apan ti ga dəcə bayak a kawa kwanay aya re.

¹⁰ I njahay bayak a sabay, ka sak i sen lirew ata coy nà, Mbərom dō sa taa gak uko sumor ahay ata, i lavay anan zek tə kwanay, i varak ikwen məgala sə səmen anà way ahay fok. A ngamak ikwen anga aday kə dəzlen à man sə mazlaḡ anahan à alay ana Yesu Almasihu inde sə coy awan.

¹¹ Winen nà, məgala anahan inde pa sə viyviya awan. Amen!

Andav sa 'am ahay

¹² Su mo zek sə vinde anan dərəwel a cədwə a anan nà, Silas. Winen nə mərak uno, dō didek awan. A pərahan azar anà Yesu tə didek a re. Nə vindek ikwen ayak nà, anga aday kə njiden məgala lele. Aday nə dəkak ikwen anan ayak nà, sumor a Mbərom sa gak uko tə didek ata awan. Kə sa sliren wa à man a bay.

¹³ Dō a Yesu ahay à Babila à man a anan ta jak ikwen ayak 'am. Mbərom a walay atan dukwen kawa anahan sə walay kwanay ata re. Wan uno Markus kə jak ikwen ayak 'am a re.

¹⁴ Jen anan 'am i zek ahay lele, tə mivəl kərtek awan, anga kwanay tə mərak ahay.

Mbərom â varak ikwen zay anahan, kwanay mə japay a tə Almasihu ataya awan.

* 5:5 Ca pə Balndi 3.34.

**Derewel ana
Piyer
sə vinde mə slala cew
awan
Adakay way pə deftere
a anan**

Piyer a vinde derewel a anan anga egliz azar aya, do maja'am a Mbərom mungwalay aya tə njəkak atan ataya awan. Do maja'am a Mbərom mungwalay ataya tinen apan ti cəce, Yesu a may bəse bay nə angamaw. Piyer a ja nə, lele sə pərahan azar anə atətak way a Yesu, kawa ana Apasay Cəncan a sə dakan atan anan ata awan. Yesu nə kə gak munok bay. A nan adəka nə, do ahay tə yam pə ines a tinen aday.

Nga sa 'am ahay

Angazlay saray à didek a Mbərom inde (1.1-21)

Do sə tətakan anan mungwalay anə do ahay (2.1-22)

Liven zek lele, Yesu winen apan i may (3.1-18)

Aja 'am

¹ Sə vindek ayak derewel a anan nə nen Simon Piyer. Nen bile ana Yesu Almasihu aday do maslan anahan re. Nə vindek ikwen ayak anə kwanay do sa njad sa daf apan nga kawa manay a re ataya awan. Wita nə way lele awan anga kwanay, lele anga manay a re. A təra matanan, anga Yesu Almasihu nə winen do didek awan. Winen nə Mbərom, aday winen do a sa tam mənuko a re.

² Sumor a Mbərom tə zay anahan à zəgahak ikwen, kawa ana kwanay sə zəga anan sa san Mbərom tə Yesu Almasihu Bahay a mənuko ata re.

Anjahay a kwanay à təra kawa ana Yesu Almasihu

³ Yesu Almasihu a varak uko cəved sa san anan Mbərom, do sə ngamak uko ata, anga aday dā njahay à mazlaḅ anahan inde, dā njad sa zla kawa ananahan a kutok. Anga dā san anan zle ata awan, kə varak uko way

a mənuko sa gan may ataya fok tə məgala anahan məduwen ata awan, anga aday dā njad sifa sa ndav bay, dā njahay kawa sa zlan à nga anə Mbərom.

⁴ Tə cəved ata kutok, kə varak uko magwagway sə zalay way ahay fok, kawa anahan a sə zlapak uko anan kurre i varak uko ata awan. Way ataya nə, way lele aya anga mənuko. A ga matanan nə, anga ka sak a njiden anan way ataya kutok nə, ata ki tamen pə way sə daliyugo ahay wa, way mbala ana do ahay sa ga apan ide ataya awan, aday anjahay a kwanay i təra kərtek tə ana Mbərom.

⁵ Anga nan kutok, gen məgala lele. Kə dəfen nga pə Yesu Almasihu coy nə, zlen azla lele kutok. Ki zlen azla lele coy nə, jipen anan apan asan way pə Mbərom re.

⁶ Kə sənən way pə Mbərom lele coy nə, jipen anan apan asan nga lele re. Kə sənən nga lele coy nə, səmen anan anə way ahay fok. Kə səmen anan anə way ahay fok coy nə, zlen kawa sa zlan à nga anə Mbərom a kutok.

⁷ Ki zlen kawa sa zlan à nga à Mbərom coy nə, tərən anan anə mərak ahay do lele aya awan. Kə tərən do lele aya anə mərak ahay coy nə, asan zek à ga inde à wulen a kwanay tə do ahay fok.

⁸ Ki gen anan way ataya matanan pac pac cəna, asan way a kwanay pə Bahay a mənuko Yesu Almasihu i təra way kəriya bay. Mer su way a Mbərom à alay a kwanay inde ataya ti zla nə pa 'am pa 'am lele.

⁹ Əna do sa ga way ataya itəbay ata nə, tinen kawa do hurof aya awan, tə canan anə way ahay lele kula itəbay. Mbərom kə pəsek atan anan ines a tinen ahay dukwen, tə mbədəkek anan à nga wa kwakwa coy.

¹⁰ Anga nan kutok, mərak uno ahay, gen məgala lele anga Mbərom a ngamak ikwen aday a walay kwanay nə, anga aday kī gen matanan. Ata ki zluwen pə cəved sə pərahan azar anə winen a wa itəbay.

¹¹ Mbərom i varak ikwen cəved sa zla à bahay ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu inde, i təma kwanay lele, winen dō sa tam mənuko. Bahay anahan a nə i ga inde hwiya pa sə viyviya awan.

¹² Anga nan kutok, kwa â ga nə kə sənən way ataya zle coy aday kə njihen njənan à way a kwanay sə tətakay ahay ataya inde nə, ni pərahan ayak azar sa mak ikwen anan way ataya à sləmay inde.

¹³ A alay a nen tə sifa a mba cəna, na wa lele nə nâ mak ikwen anan way ataya à sləmay inde, anga aday kə taren dō mə pədek aya hwiya.

¹⁴ Na san zle, ni mac way uno bəse coy, kawa ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu sə duko anan à alay ata, ata awan.

¹⁵ Nə rəzlen à nga wa matanan həna nə, anga aday à alay a nen inde sabay ata dukwen, way ataya tâ mak ikwen ahay à nga inde hwiya.

Piyer a canan anà mazlaḅ ana Yesu Almasihu

¹⁶ A alay ata nə, mə dəkak ikwen anan coy, Bahay a mənuko Yesu Almasihu a nay ahay pə daliyugo tə məgala anahan a nə kəkəməw. Ma ja matanan ata nə, mə taker 'am sə guvugo ahay bay, 'am su dō zənzen a bay re. Əna mə canan anà mazlaḅ anahan a nə tə ide a manay awan.

¹⁷ A alay ana Bəbay anahan Mbərom sə varan anan mazlaḅ məduwen ata nə, manay inde à man ata awan. Mbərom Bahay sə mazlaḅ məduwen ata, a wa: «Həna anan nə, wan uno, ləliwe uno awan. Nə taslay mivəl bayak a nə tə winen awan.»

¹⁸ A alay a manay à bəzlom cəncan a tatə Yesu ata nə, mə sləne dūngo a ndəray ahay à mburom wa tə sləmay a manay awan.*

¹⁹ Anga nan kutok, ma san zle, way ana dō maja'am a Mbərom sa ja ataya nə, didek aya awan. Lele a nə, gen anan nga anà 'am a tinen ahay, anga tə tərak kawa uko sə lalam sa dav à luvon inde ata awan, aday, ide i saa

cəde nə, jiyjay sə bəmtay, kawa sa ja nə, Almasihu, i sa dav à mivəl a kwanay inde.

²⁰ Abay kə sənən way a həna anan aday nə lele: Dowan inde saa mba apan sə dəkay anan 'am ana dō maja'am a Mbərom ahay ta nga anahan à Deftere a Mbərom wa nə, ibay.

²¹ Anga dōwan sa ma anan 'am a Mbərom anga a zlan à nga nə, ibay. Əna Apasay Cəncan a a varan atan məgala sa ma anan 'am a Mbərom aya kutok, kawa anahan a sa jan atan ata awan.

2

Do sə tətakan anan mungwalay anà dō ahay ataya awan

¹ Kwakwa ata dukwen nə, dō maja'am a Mbərom mungwalay aya à wulen su dō a Mbərom ahay inde. A wulen a kwanay azanan dukwen, miter mungwalay aya ti ga inde re. Ti ləlakay zek tə akar, ti tətakan anan way mungwalay aya sə lize anan dō ahay, aday ti məman anan sə pərahan azar anà Bahay a mənuko sa tam atan ata awan. Natiya ti gəḅan ahay anà nga a tinen nə sariya sə lize atan bəse ata awan.

² Dō ahay bayak a ti pərahan atan azar à cəved sə sədək a tinen inde. Anga azla a tinen ata awan, dō ahay ti təra anan cəved sə didek à məndak.

³ Miter sə mungwalay ataya ta gan may anà way sə dō ahay tə mindel. Anga nan, ti tətakak ikwen anan nə, way mungwalay aya aday sa njad anan magwagway. Əna sariya a tinen a nə mə lavay zek a kwakwa coy. Dəce i tan atan à nga, ti lize bəse kwayan'a.

⁴ Kwa maslay a Mbərom a sa ga ines a kwakwa ataya dukwen, Mbərom kə julək atan cara bay, əna kə larak atan à məke inde, i ide zənzen a inde. Tinen mə dərəzl aya à man ata hus pə luvon saa gan atan sariya a tinen.

⁵ Mbərom kə mbəsakak anan daliyugo lelibay a kwakwa ata bay re, əna kə lizek anan wa dō sa ngam sə dəfan apan itəbay ataya tə a'am.

* 1:18 Ca pə Mata 17.1-5; Markus 9.2-7; Lukas 9.28-35.

Mb̄erom a tam wa nà, Nuhu dō s̄a dākay anan dīdek a Mb̄erom, winen tu dō su doh anahan ahay dākdek cuw̄be.*

⁶ Mb̄erom ata k̄artek a, k̄a gak anan sariya t̄a uko an̄a wulen su doh ana at̄a Sodoma t̄a Gomora.† K̄a t̄arak atan r̄ēba, anga aday dō s̄a s̄ad̄ek ahay fok t̄a ca apan, saa njad̄ atan n̄a way ata re.

⁷ A alay ata ite, Mb̄erom a tam wa nà, Ludu, dō s̄a dīdek. Do s̄a s̄ad̄ek ahay ta sak anan lirew n̄a bayak awan, t̄a anjahay a tinen a lelibay ata re.

⁸ Ludu, dō dīdek a, k̄a njahak a wulen a tinen, aday pac pac k̄a canak atan, k̄a sl̄anek way a tinen a sa ga lelibay ataya fok, k̄a b̄anak anan mbiyēd̄ a miv̄el inde bayak awan.

⁹ Natiya kutok, Bahay a m̄anuko Mb̄erom nà, a san sa tam anan dō anahan lele ataya à d̄ace a tinen ahay wa, aday a san sa gan nga an̄a dō lelibay ataya anga aday i k̄eta atan p̄a luvon s̄a sariya anahan re.

¹⁰ M̄a zakay a nà, Mb̄erom i san s̄a k̄eta anan dō sa ga ubor p̄a way si zek ahay lelibay ataya kutok re. Tinen d̄ukwen ti k̄ad̄ey anan mazl̄aḅ a Mb̄erom.

Miter s̄a mungwalay ataya nà, t̄a j̄aj̄ar it̄abay. Tinen apan ti h̄eran nga an̄a zek, ti k̄ad̄ey anan way s̄a mazl̄aḅ ahay à baḡabaga mburom, ti ḡanahan atan re.

¹¹ Kwa maslay a Mb̄erom ahay s̄a zalay miter a mungwalay ataya t̄a m̄agala ataya d̄ukwen, t̄a ḡanahan an̄a way a t̄a mazl̄aḅ ataya p̄a 'am a Mb̄erom à mburom bay re.

¹² Əna dō ataya nà, t̄a p̄erahak anan azar an̄a zlay si zek a tinen kawa way s̄a kiḅe ahay aday tinen m̄a wahay aya d̄ukwen anga sa ban, sa vad̄ ataya awan. Tinen apan ti ḡanahan an̄a way aday tinen a ta san bay ata awan. Mb̄erom i lize atan d̄ukwen kawa way s̄a kiḅe aya re.

¹³ I man atan anan nà, way a tinen sa san lirew an̄a dō ahay ata awan.

Tinen nà, tinen apan ti taslay miv̄el sa ga s̄ad̄ek p̄a 'am s̄a dō ahay. Tinen apan ti pa way p̄a k̄artek a t̄a kwanay nà, ti taslay miv̄el sa van nga an̄a dō ahay ad̄eka. Wuna, anjahay a kwanay t̄a tinen ata a ga waray.

¹⁴ Ta gan may t̄a mindel c̄ana, s̄a z̄azor uwar ahay, ta ya nga sa ga ines it̄abay re. Tinen apan ti l̄alak anan dō b̄ale aya à ḅalay a tinen inde. Miv̄el a tinen k̄a s̄anak anan zek t̄a ubor s̄a way ahay. Mb̄erom k̄a tahaslak atan coy.

¹⁵ T̄a mb̄esakak c̄aved̄ dīdek a, t̄a slarak way a tinen à kiḅe. A man ata kutok, t̄a p̄arahan azar an̄a c̄aved̄ ana Balama, wan ana Be'or. Dowan ata a nan sa ga s̄ad̄ek c̄aved̄abay, anga a gan may an̄a dala.

¹⁶ Əna Mb̄erom k̄a gafak anan 'am an̄a dō maja'am anahan ata awan. Bina, abay zungo n̄a a ja 'am bay, əna an̄a winen n̄a k̄a jak anan 'am kawa dō z̄enzen awan. A gafan 'am p̄a c̄aved̄ s̄a ḅalḅale anahan ata awan.‡

¹⁷ Do s̄a t̄etakan anan mungwalay an̄a dō ahay ataya nà, tinen kawa kurok m̄a kuray aya ata awan, tinen kawa matapasl̄ mad̄ sa ḅal anan veg-ege, a ga iven it̄abay ataya a re. Mb̄erom k̄a lavak atan anan zek ta man i id̄e z̄enzen a inde.

¹⁸ Tinen apan ti zlah awan k̄aray ta 'am k̄ariya awan, aday tinen ti ga anan mer su way t̄a ubor si zek s̄a sapat anan dō a s̄a ḡazla nga h̄aniniye tu dō sa san dīdek a Mb̄erom it̄abay ataya awan.

¹⁹ T̄a zlap̄an an̄a dō ataya n̄a ti t̄amay atan à ḅile wa ad̄eka, əna tinen aya aday d̄ukwen, ḅile s̄a s̄ad̄ek aya awan, anga awan a k̄a gak apak bahay c̄ana, iken ḅile ana awan ata awan.

²⁰ Kak d̄owan a k̄a s̄anak Yesu Almasihu Bahay a m̄anuko aday dō sa tam m̄anuko re c̄ana, k̄a t̄amak à ḅalay s̄a way s̄a daliyugo ahay wa. Aday k̄a sak a ma p̄a way a lelibay ataya re, aday way ataya ta sak a ga apan bahay asa nà, à andav a inde nà, suwan anjahay anahan kwakwa ata awan.

* 2:5 Ca p̄a Laataanooji 6.1 - 7.24. † 2:6 Ca p̄a Laataanooji 19.24. ‡ 2:16 Ca p̄a Limle 22.2-35, 31.16.

²¹ Kak sə matanan ata nà, suwan abay tâ san cəved sə didek ata bay, ta sa san anan aday sə mbəsak anan 'am a Mbərom, ta sa ma pə anjahay məduwer ata nà, na.

²² Way a sə tərən anà dō ataya a dakay anan 'am sə jike aya inde nà, tinen didek aya awan, ta wa: «Kəla a ma pə avəne anahan, a pa anan asa.Ş» Ta wa: «Gadura sə banay anan həniniye ata kà mak saa nahay à dəndəlo6 inde maza awan.»

3

Bahay a mənuko Yesu i may ahay

¹ Car uno ahay, həna anan nà, dərəwel uno mə slala cew a sə vindek ikwen ayak. A dərəwel uno ataya cew a inde nà, na man ayak nà, anà 'am aday kə sənən zle coy ataya awan, anga u no sə pədek anan abayak nga a kwanay pə cəved lele awan.

² U no nà, bayiken pa 'am ana dō maja'am a Mbərom cəncan aya kwakwa ataya aday. Bayiken pa 'am a Yesu, dō sa tam dō, Bahay a mənuko, ma jak ikwen ataya re. 'Am anahan ataya nà, sə tətakak ikwen anan nà dō maslan anahan ahay.

³ Sənən anan way inde lele aday: Pə luvon a saa ndav anan daliyugo ata nà, alay a i nay ahay, dō sa ga way sə ubor si zek ahay ti nay ahay sə mbasay pikwen.

⁴ Ti ja: «Yesu a wa i may ahay. Həna winen ahaw? Bəbay a mənuko ahay tə məcak, kà mak ahay bay. Way ahay pə daliyugo həna dukwen, kawa sə kwakwa ataya hwiya re. Sə mbəda həna nə maw?»

⁵ Ti ja matanan, anga ta gak anan may sə mbədek anan way inde kərtek à nga wa. Bina kwakwa Mbərom a ndakay daliyugo nə ta 'am anahan ma ja awan. A ndakay daliyugo pi zek tə a'am, aday a ray yugo dukwen à a'am ata wa re.*

⁶ A alay a Nuhu dukwen, dō sə daliyugo ahay tə lizek tə a'am a kərtek ata re.†

⁷ Mbərom a wa, daliyugo a anan ta nga mburom a həna ata təkə, ti ga inde nə hus pə anà luvon a aday uko i lize atan wa ata awan. I gan atan nga hus pə luvon anahan saa ga sariya sə lize atan wa dō sə dəfan apan bay ataya fok.

⁸ Car uno ahay, way inde kərtek nə kə mbədəken anan à nga wa bay: Pə Mbərom nà, atə luvon kərtek tə ava dəbu (1,000) dukwen, tinen mende, way kərtek awan.

⁹ Dō ahay inde sə bayak nə Mbərom kà gak munok sa ga kawa anahan sa ja ata awan. Əna adəka bay, matana bay jiga awan. A ga ngatay nə anga kwanay. A nan nə dō ahay tâ yam pə ines a tinen ahay, a nan dōwan kwa kərtek à saa lize bay.

¹⁰ Kə dəzlek pə alay a cəna, Bahay a mənuko Yesu nà, i may ahay acəkan. I may ahay nə kawa dō sə akar, aday dōwan i san luvon a bay. A alay ata kutok, dō ahay ti sləne abəbal awan bayak a à mburom, aday kərngay i lize. Uko i vak anan way sə dala mburom ahay fok: mawuzlawazl ahay, kiya, pi zek ta pac a təkə. Aday way sə dala dəlon ahay tə way a azar aya fok ti lize a wa re.

¹¹ Kak way ataya ti lize matanan cukutok nà, lele a ki njihen nə kəkəməw? Gen nə way sa zlan à nga anà Mbərom awan, dəfen anan apan à Mbərom pə way ahay fok.

¹² Dəfen anan ide anà luvon anà Mbərom a saa ndav anan daliyugo ata awan. Aday dukwen, gen way a kwanay sa mba apan sa ga ataya awan, anga aday luvon a à hədəkey ahay bəse. Pə luvon ata nà, uko i vak anan way sə dala mburom ahay, i ndav atan nə fok, aday way a sə mburom ataya dukwen ti vak wa zek nə fok. Awan a saa mbəsak kwa kərtek ibay.

¹³ Əna Mbərom a jak uko nà, bagəbaga mburom wiya pi zek tə daliyugo wiya ti sləray ahay, way didek aya ti i njahay uda sə coy.‡

Ş 2:22 Ca pə Balndi 26.11. * 3:5 Ca pə Laataanooji 1.6-9. † 3:6 Ca pə Laataanooji 7.11. ‡ 3:13 Ca pə Esaaya 65.17, 66.22.

Winen ata dukwen, way a mənuko sa ba ata awan.

¹⁴ Anga nan kutok, car uno ahay, kak kwanay apan ki ben way a saa tɛra pa 'am ata cɛna, tɛkɛren anan sa ga sɛ mɛgala way a tɛdɛ sa ga ataya tɛ mivɛl kɛrtɛk awan aday. Ata, luvon ata kɛ sak a dɛzley ahay nɛ, i njad kwanay mɛnjɛna inɛs ahay ɛ zay inde pa 'am a Mbɛrom awan.

¹⁵ Sɛnen anan aday, Bahay a mənuko Yesu kɛ gak ayak munok nɛ, anga a mbɛsakan alay a anɛ dɔ ahay sa tam. Pol, mɛrak a mənuko a sɛ pɛlay ata, kɛ vindɛk ikwen anan ayak 'am ata rɛ. A vindɛ anan dukwen tɛ kɛlire[§] a Mbɛrom a sɛ varan ata awan.

¹⁶ A dɛrɛwɛl anahan ahay inde fok, kak winen apan i vindɛ sa ja 'am ata cɛna, a ja nɛ matanan. Way ahay inde ɛ dɛrɛwɛl anahan ahay nɛ ta da 'am sɛ slɛnɛ wanahan. Dɔ ma san way a bay aday tɛ bayak nga pɛ Mbɛrom nɛ cuwcew ataya, tɛ mbɛdɛ anan nɛ cara, aday tɛ cɛvɛd'lele aya itɛ sabay, kawa ana tinen sa taa ga anan 'am sɛ Dɛftɛrɛ a Mbɛrom ma ja azar aya ata rɛ. Kawa ana tinen sa ga matanan ata nɛ, tinen apan ti ngɛzahan ahay sariya a Mbɛrom anɛ nga a tinen aya awan.

¹⁷ Car uno ahay, kwanay nɛ, kɛ sɛnen anan way ataya zɛ coy. Anga nan, na jak ikwen na wa: Gen anan nga i zɛk, bina dɔ a sɛ dɛfan apan anɛ Mbɛrom itɛbay ataya tɛ saa ra pikwen wa saray sɛ slahay kwanay i inɛs inde bay, aday ata ki mbɛsiken anan cɛvɛd a kwanay lele ata, kwanay sɛ tavay uda njɛnjan ata awan.

¹⁸ Matanan bay, pɛrihɛn anan azar anɛ Bahay a mənuko Yesu Almasihu, dɔ sa tam mənuko ata awan adɛka, anga aday ɛ zɛga anan sa gak ikwen sumor anahan, aday ata ki zɛgihɛn sa san anan zɛk anahan a kutok.

Varuko anan mazla⁶ dukwen, hɛna, aday pa sɛ viyviya awan. Amen!

§ 3:15 Kɛlire a anan nɛ, madan bay, ɛna asan way ana Apasay a Mbɛrom.

**Derewel ana
Yuhana
sə vinde mama'am awan
Adakay way pə deftere
a anan**

Derewel a anan nà, winen kawa wazo. A nan à Yuhana sə ďakan atan anan ayak way anga do maja'am a Mbərom mungwalay aya awan. A jan atan nà, tinen nə wan a Mbərom ahay. Anga nan, tē njahay à jiyjay a Mbərom inde, aday tē pəlay zek ahay. Aday ďukwen, tē pərahan azar anà cəved a tinen sə tətak sə pərahan azar à Mbərom ata lele kutok.

Nga sa 'am ahay

Anjahay à jiyjay a Mbərom inde
(1.1 - 2.17)

Wan a Fakalaw ahay ta wan a
Mbərom ahay (2.18 - 3.10)

Asan zek a Mbərom (3.11 - 4.21)

Adaf nga pə Yesu (5.1-21)

Yesu Almasihu do sə varan sifa anà do ahay

¹ Mi vindek ikwen ayak pə Yesu Almasihu, 'Am a Mbərom, do sə varan sifa anà do ahay. Winen inde nà, kwa hənà kabay daliyugo ďukwen mə ndakay a fan bay. Mə slənek 'am anahan awan, mə canak anan njøk tē ide a manay, mə zəzurok anan lele, mə lamak anan tē alay a manay awan.

² Do sa var sifa ata a kay zek uho nà, mə canak anan. Anga nan kutok, manay apan mi ga side sə ďakak ikwen anan 'am sə sifa sa ndav bay ata awan. Sifa ata nà, abay winen pə cakay a Mbərom, Bəbay a nuko, əna hənà sifa ata kà kak umo ahay zek.

³ Way a manay sə canan tē ide a manay aday sə sləne tē sləmay a manay ataya nà, mi ďakak ikwen anan ayak à kwanay, anga aday kə jipen tē manay. Manay mə japay aya tē Bəbay Mbərom aday tē Yesu Almasihu, wan anahan.

⁴ Matanan, mə vindek ikwen ayak way anaya nà, anga aday ataslay mivél a manay à rah wa lele kutok.

Njahuko i ide jiyjay a Mbərom inde

⁵ 'Am a a manay sə sləne pə Yesu Almasihu wa ata nà, manay apan mi ďakak ikwen anan ayak hənà: Mbərom nà, winen do sə ide jiyjay, ide zənzen sə awan inde pə cakay anahan kwa mənjoek ibay.

⁶ Kak da jak mənuko mə japay a tē Mbərom, aday hwiya mənuko i ide zənzen inde cəna, wita də gəďak mungwalay, aday mənuko pə cəved sə dīdem sabay re.

⁷ Kak də njahak à jiyjay a Mbərom inde adəka, kawa winen a sə njahay i ide jiyjay inde ata nà, ata mənuko mə japay a pə kərtek a tu do sə jiyjay azar aya awan. Aday ti mez a Yesu wan anahan, Mbərom i pəsek uko anan ines ahay fok, dī tēra do cəncan aya awan.

⁸ Kak da jak mənuko mənəna ines nà, ata də gəďak anan mungwalay i zek a mənuko ahay, aday dīdek inde à mənuko ibay.

⁹ Əna, kak də sənək pə ines a mənuko ahay aday də yimək apan cəna, Mbərom i pəsek uko anan, i tēra mənuko do cəncan aya awan, anga winen aday nà, do dīdek awan, hwiya a ga anan way anahan sa ja ataya fok.

¹⁰ Kak da jak da gak ines bay cəna, ata də tərək anan Mbərom do sə mungwalay awan. Aday ďukwen 'am anahan inde à mivél a mənuko ite sabay.

2

¹ Dəna uno ahay, nə vindek ikwen ayak way anaya nà, anga aday kī gen ines sabay. Əna, kak aday dōwan a kà gak ines dəp nà, do a mənuko inde pə cakay a Bəbay a nuko Mbərom, i mak uko zek. Dōwan ata nà, Yesu Almasihu, winen a ga ines itəbay.

² Winen kə varək anan sifa anahan anga mənuko, anga aday Mbərom à pəsek uko anan ines a nuko ahay. A var a sifa anahan aday nà, anga ines a mənuko ahay vərre bay, əna anga ines sə do ahay pə daliyugo fok.

Dəfen anan apan anà Mbərom

³ Kak dā dāfak anan apan anā 'am a Mbərom tē dīdem a nā, adāfan apan a mənuko ata i dākay anan dā san Mbərom zle acəkan.

⁴ Kak dōwan kà jak «Na san Mbərom zle» aday a dāfan apan anā 'am a Mbərom a bay cəna, ata winen dō sə mungwalay, dīdek inde à winen ibay.

⁵ Aya əna, kak dōwan kà dāfak anan apan anā 'am a Mbərom nā, tē dīdem a nā asan zek anahan anga Mbərom marah a à mivél inde. Dā san mənuko mə japay a tē Mbərom nā, natiya:

⁶ Kak dōwan kà jak winen mə japay a tē Mbərom nā, azla anahan ā tēra nā kawa ana Yesu Almasihu a kutok.

⁷ Car uno ahay, way a nen sə vindek ikwen ayak həna ata nā, way wiya pə kwanay bay. Adəka bay 'am məduwer a coy, kə slənen anan kwa həna kabay. Kə slənen anan 'am ata nā, kurre, à alay a kwanay sə tēma 'am a Mbərom ata awan.

⁸ Əna 'am a məduwer a nen sə vindek ikwen anan ayak ata nā, winen kawa 'am wiya awan. Kə tərak 'am dīdek a à anjahay a Yesu inde aday à anjahay a kwanay inde, anga idē zənzen winen apan i ndav, aday idē jiyjay guzgwez a kə dazlak anan sa dav uda coy.

⁹ Dōwan a kà jak winen i idē jiyjay a inde, aday cəkəbay hwiya a nan idē anā mərak ahay cəna, ata winen i idē zənzen a inde hwiya mba.

¹⁰ Əna dō sə pəlay mərak ahay nā, winen i idē jiyjay inde kutok, aday way sə zluwe anan à cəved wa dukwen, inde à winen ibay re.

¹¹ Aday dō sa nan idē à mərak ahay ite nā, winen i idē zənzen inde, winen apan i jəjay uda awan. A san i zla ahaw bay, anga idē zənzen kə hurfok anan.

Kə wihe ubor pə way sə daliyugo ahay bay

¹² Dəna uno ahay, ni vindek ikwen ayak həna,

bina Mbərom kə pəsek ikwen anan ines ahay anga sləmay a Yesu Almasihu.

¹³ Məced ahay, ni vindek ikwen ayak həna nā,

anga kwanay kə sənən dōwan a aday winen inde kwa pə dālen a wa ata awan.

Njavar ahay, ni vindek ikwen ayak həna nā,

anga kwanay nə kə mbisen pə Fakalaw.

¹⁴ Dəna uno ahay, nə vindek ikwen ayak nā,

anga kə sənən ahay Mbərom, Bəbay a mənuko.

Məced ahay, nə vindek ikwen ayak nā,

anga kwanay kə sənən dōwan aday winen inde kwa pə dālen a wa ata awan.

Njavar ahay, nə vindek ikwen ayak nā,

anga kwanay məgala aya awan, 'am a Mbərom inde à mivél a kwanay, aday kwanay kə mbisen ahay pə Fakalaw coy.

¹⁵ Kə wihe ubor pə anjahay su dō sə daliyugo ahay bay, aday pə way sə daliyugo aya bay re. Kak dōwan a kə wahak ubor pə way ataya nā, i pəlay Bəbay a nuko Mbərom sabay.

¹⁶ Anga anjahay sə daliyugo aday nā, natiya: Dō ahay ta ga nə way sə ubor si zek a tinen ahay. Tə canak anan à way cəna, a nan atan sa njad anan. Tə njadək anan coy dukwen, ti gan anan ti zek anā dō a azar aya kutok. Way matana ataya nā, ta nāy ahay à Bəbay a nuko Mbərom wa bay. Wita, way sə daliyugo ahay adəka kutok.

¹⁷ Kə sənən apan zle, daliyugo nā, i ndav, pi zek tē way sə dō ahay sa ga apan ubor ataya tēke fok. Əna dō sa ga way sa zlan à nga à Mbərom nā, i njahay tē sifa a pa sə viyviya awan.

Bənen nga a kwanay pu dō manide a Yesu ahay wa

¹⁸ Dəna uno ahay, daliyugo nā, i ndav bəse coy! Kə slənen sa jəka dō manide a Yesu inde i i nāy ahay. Aday həna, dō manide ahay bayak a tinen inde ta nak ahay coy. Anga nan, dā san zle, daliyugo i ndav bəse kutok.

¹⁹ Dō manide ataya nā, abay tinen inde à wulen a mənuko, əna tinen dō a mənuko ahay tē dīdem aya bay. Anga

nan, tə mbəsakak mənuko. Abay á ga nə tinen dō a mənuko ahay tə dīdem aya nə, ti mbəsak mənuko bay. Ana tinen a sə mbəsak mənuko ata nə, a đakay anan abay tinen dō a mənuko ahay bay wanahan.

²⁰ Kwanay adəka nə, Yesu Almasihu kə varak ikwen Apasay Cəncan awan. Aday həna, kwanay a fok kə sənən dīdem sə way ahay zle coy.

²¹ Nə vindek ikwen ayak həna nə, anga sa jəka kə sənən dīdem bay ata đaw? A'ay, nə vindek ikwen ayak adəka nə, anga kə sənən dīdem zle coy ata awan. Aday kə sənən zle re, mungwalay nə, a nay à dīdem wa kula itəbay.

²² Do sə mungwalay aday nə, wayaw? Do sə mungwalay nə, dōwan a sa jəka, Yesu nə winen Almasihu bay ata awan. Winen nə, dō manide ana Yesu Almasihu. A ngam Bəbay Mbərom bay, aday a ngam Yesu wan anahan bay re.

²³ Kak dōwan a kə ngəmak Yesu winen Wan a Mbərom bay nə, a san bay nə, zek a Bəbay Mbərom awan. Aday dō sə təma Yesu winen Wan a Mbərom ite nə, a san nə zek a Bəbay Mbərom awan kutok.

²⁴ Kwanay nə, 'am a kwanay sə sləne kurre ataya nə, tē njahay à mível a kwanay inde. Kak 'am ataya inde à mível a kwanay inde cəna, kwanay dukwen mə japay aya tə Wan a Mbərom, aday tə Bəbay Mbərom a re.

²⁵ Aday dukwen, Yesu Almasihu a kə zlapak uko anan tə awan a inde. Way anahan a sə zlapak uko anan ata nə, anjad sifa sa ndav bay ata awan.

²⁶ Nə vindek ikwen ayak way anaya nə, anga aday kə bənen nga a kwanay pu dō sa njak kwanay ahay wa.

²⁷ Kwanay nə, Apasay a Yesu sə varak ikwen ata, inde à kwanay inde. Anga nan, ki gen anan may anà dō hinen sə đakak ikwen anan awan sabay. Apasay Cəncan ata i đakak ikwen anan way ahay fok. Aday dukwen way anahan sə đakak ikwen anan ataya nə, dīdem aya awan,

mungwalay uda ibay. Natiya awan, njihen kwanay mə japay aya tə Yesu Almasihu, kawa Apasay anahan sə đakak ikwen anan ata awan.

²⁸ Matanan, dəna uno ahay, njihen kwanay mə japay aya tə Yesu Almasihu hwiya, anga aday, pə luvon anahan saa may ata nə, dī jəjar bay, waray i gak uko pa 'am anahan sabay re.

²⁹ Kə sənən apan zle, Yesu Almasihu nə, winen dō dīdek awan. Matanan, kuwaya dōwan a a ga nə, way dīdek a cəna, winen wan a Mbərom.

3

Wan a Mbərom ahay

¹ Cen apan aday, Mbərom a pəlay mənuko tə mindel hus a sə ngamak uko wan anahan ahay. Anga nan, mənuko wan anahan ahay tə dīdek a acəkan! Do sə daliyugo ahay ta san mənuko bay. Ta san Bəbay Mbərom bay, aday ta mba apan sa san mənuko wan anahan ahay bay re.

² Car uno ahay, həna nə, mənuko wan a Mbərom ahay. Aday dī i təra azanan pa 'am kəkəməw nə, đə san fan bay. Əna đə san zle, Yesu kə sak a may cəna, dī təra kawa winen awan, anga dī i canan azanan njək tə ide a mənuko nə, winen a uwek wanahan.

³ Dōwan a nə, winen apan i đəfan ide anà amay a Yesu Almasihu cəna, i gan nga anà zek à cədan'a inde, anga Yesu winen dō cəncan awan.

⁴ Kuwaya dōwan a kə gak ines cəna, a vəze nə pə Mbərom, anga aga ines nə, avəze pə Mbərom awan.

⁵ Əna kə sənən apan zle, Yesu kə nak sa naa pəse anan ines pə dō ahay wa. Aday winen a nə, ines inde apan kwa mənək itəbay.

⁶ Anga nan kutok, dō mə japay a tə winen ataya nə, ti pərahan azar sa ga ines sabay. Aday dō sə pərahan azar sa ga ines cəna, kula kə canak anan itəbay, kə sənək anan itəbay re.

⁷ Dəna uno ahay, bənen nga a kwanay pu dō saa njak kwanay ahay wa. Do sa ta ga way dīdek aya nə,

winen do didek awan, kawa Yesu winen do didek a ata awan.

⁸ Aday do sa ta ga ines ahay na, winen do ana Fakalaw, anga kwa pa sa adazlan ana daliyugo wa na, Fakalaw winen do sa ga ines way anahan. Anga nan kutok, Yesu a nay ahay na, sa naa lize anan wa mer su way ana Fakalaw ataya awan.

⁹ Matanan, kuwaya dowan a winen wan a Mbərom cəna, i pərahan azar sa ga ines sabay, anga 'am a Mbərom sa var ata na, winen mə njahay a à mivél anahan inde kawa zahav. I mba apan sa ga ines sabay, anga winen na, kə tərak wan a Mbərom.

¹⁰ Natiya awan, di mba apan sə gəzlan alay pi zek wa anə wan a Mbərom ahay tə ana Fakalaw ahay nə kəkəməw? Do sa ga way didek a bay na, winen wan a Mbərom bay. Aday do sə pəlay mərak ahay bay dukwen, winen wan a Mbərom bay re.

Asan zek su do a Yesu ahay

¹¹ Matanan, 'am a kwanay a sə sləne kurre ata na, həna: Sənen zek ahay.

¹² Kə sənen apan zle, Kaynu kə vədək anan mərak anahan Abel bəskol.* A vad anan na, anga mer su way ana Abel nə lele, aday mbala anahan a bugol nə lelibay ata awan. Matanan, dē tərak kawa Kaynu bay. Winen nə do ana Fakalaw.

¹³ Mərak uno ahay, do sə daliyugo ahay tinen apan ti nak ikwen ide na, à gak ikwen masuwayan bay.

¹⁴ Ana mənuko sə pəlay mərak ahay ata na, a dəkay anan, də takasak ahay à amac wa, da zlak à sifa inde. Əna do sə pəlay mərak ahay itəbay ata na, winen kə mbədəkek ayak à amac inde vədəkka hwiya.

¹⁵ Do sa nan ide anə mərak ahay na, winen do sa vad nga su do re. Aday kə sənen apan zle, do sa vad nga su do na, sifa sa ndav bay ata inde à winen ibay.

¹⁶ Asan zek na, awan a maw? Way ata, da san a zle, bina Yesu kə varak anan sifa anahan anga mənuko. Matanan, mənuko dukwen, varuko

anan sifa a mənuko ahay anga mərak ahay ite re.

¹⁷ Izəne do inde à wulen a kwanay winen zlıle awan. Hinahibay kə canak anan anə mərak anahan à dəcə inde, aday kə mak anan zek bay na, ata asan zek a Mbərom inde à mivél anahan acəkan dāw?

¹⁸ Dəna uno ahay, dē pəlay do ahay ta 'am vərre bay. Əna kuko atan anan asan zek a mənuko anə do ahay ta sa man atan zek tə didek awan.

¹⁹ Kak da gak matanan na, di san mənuko nə do sə didek ahay. Ata di mba apan sə tavay pa 'am ana Mbərom, ajəjar inde sabay.

²⁰ Kwa abay a ga na, mivél a mənuko winen apan i mak uko anan mungok təkede na, da san zle, Mbərom nə winen məduwen awan, a zalay mivél a mənuko ahay. Aday a san way a mənuko sa ga ahay zle fok.

²¹ Car uno ahay, kak mivél a mənuko kə mak uko anan mungok pə awan ibay na, ata di mba apan sə tavan pa 'am à Mbərom, ajəjar inde sabay.

²² Aday way a mənuko saa cəcə panan ataya fok, i varak uko anan, anga mənuko apan di dəfan apan anə 'am anahan ahay ta sa ga nə way sa zlan à nga anə winen ahay kutok.

²³ Ihe, 'am a Mbərom sa jak uko ata na, həna: Dəfuko nga pə sləmay a Yesu Almasihu wan anahan, aday sənuko zek à wulen a mənuko ahay inde lele, kawa anahan sa jak uko ata awan.

²⁴ Aday dowan a kə dəkay anan apan anə 'am a Mbərom ma ja ataya na, winen kə japak tə Mbərom, aday Mbərom kə japak tə winen kutok re. Aday di san Mbərom kə japak tə mənuko na, anga Apasay anahan a sə varak uko ata awan.

4

Agəzla anan do a Yesu ahay pi zek wa tə ana Fakalaw ahay

¹ Car uno ahay, kə sa dəfen nga pa 'am su do sa jəka: «Manay na, Apasay a Mbərom inde à mivél a manay

* 3:12 Ca pə Laataanooji 4.8.

ahay» ataya fok bay. Əna, bənen nga a kwanay pə tinen wa adəka bugol nə lele. Cen patan wa mazan aday. Kak Apasay a Mbərom inde à mivel a tinen ahay acəkan, kabay awan inde à mivel a tinen ahay ibay cəna, sənen atan aday. Na ja matanan ata nə, anga dō maja'am mungwalay aya inde həna bayak a kwa aha fok.

² Natiya, həna ki sənen atan dō sa jəka Apasay a Mbərom inde à mivel a tinen ataya nə kəkəməw? Ki sənen atan aday nə, pa 'am a tinen aya wa. Dowan a kə jak, Yesu Almasihu a dazay ahay à mburom wa, kə tərak dō tə sluwed si zek a nə, ata winen Apasay a Mbərom inde à mivel anahan acəkan.

³ Əna dō sa ngam sa ja matana itəbay ataya nə, Apasay a Mbərom inde à mivel a tinen itəbay. Aday tinen nə, apasay ana dō manide a Yesu inde à mivel a tinen ahay. Kwanay nə, kə sənen pa 'am ata zle coy. Dō manide a Yesu ata, i nay ahay mba, əna həna ata dükwen, winen inde pə daliyugo coy.

⁴ Dəna uno ahay, kwanay nə, wan a Mbərom ahay, aday kə pəken atan waray i ide anə dō maja'am mungwalay ataya awan. Kə pəken atan waray i ide inde nə, anga Apasay a Mbərom a à mivel a kwanay inde ata, a zalan atan məgala à nga wa anə apasay ana dō manide winen pə daliyugo həna ata awan.

⁵ Dō maja'am mungwalay ataya nə, tinen dō sə daliyugo ahay. Ta ja nə, 'am su dō sə daliyugo ahay, aday dō sə daliyugo ahay tinen apan ti slənen atan anan 'am a tinen ahay lele.

⁶ Mənuko bugol nə, wan a Mbərom ahay. Aday dō sa san Mbərom nə, a pak sləmay pa 'am a mənuko. Əna dō sa san Mbərom bay ahay nə, ti slənek uko anan 'am a mənuko ahay itəbay. Matana awan, di mba apan sə gəzlan alay pi zek wa anə Apasay a Mbərom, tə apasay ana Fakalaw a kutok.

Asan zek a Mbərom

⁷ Car uno ahay, pəluko zek ahay lele, anga asan zek a aday nə, way

a Mbərom. Dowan a kə pələk dō nə, winen wan a Mbərom, aday a san Mbərom zle re.

⁸ Dowan a aday a pəlay dō itəbay ata nə, winen a san Mbərom bay. Anga Mbərom nə, winen asan zek.

⁹ Winen a a kak uko anan ahay asan zek anahan a aday nə, kəkəməw? A kak uko anan ahay nə, natiya: A slənay anan ahay Wan anahan mənduwel a pə daliyugo, anga aday dā njad anan sifa ta Wan ata awan.

¹⁰ Asan zek a nə, awan a maw? Asan zek a nə: Mənuko dā lah sə pəlay Mbərom pa 'am bay, əna Mbərom a lah sə pəlay mənuko bugol. A slənay anan ahay Wan anahan, aday Wan ata kə varak anan sifa anahan anga sə pəsek uko anan ines a mənuko ahay.

¹¹ Car uno ahay, Mbərom kə pələk nuko. Matana nə, mənuko dükwen pəluko zek ahay lele ite.

¹² Mbərom a nə, kula dōwan kə canak anan bay. Əna kak də pələk zek ahay nə, wita a dəkay anan nə Mbərom winen inde à mivel a mənuko ahay inde. Ata, asan zek ana Mbərom a à mivel a mənuko inde ata, kə gak mer su way kawa sa zlan à nga anə Mbərom awan.

¹³ Mbərom kə varak uko ahay Apasay anahan. Anga nan həna dā san zle, winen kə japak tə mənuko, aday mənuko dükwen də japak tə winen ite re.

¹⁴ Bəbay a nuko Mbərom kə slənək anan ahay wan anahan pə daliyugo, sa naa tam anan dō ahay. Manay nə, mə canak anan, aday ma jak ikwen anan ayak həna tə dīdem a nə, 'am ata awan.

¹⁵ Dowan a kə jak Yesu nə, Wan a Mbərom acəkan nə, ata Mbərom kə japak tə winen aday winen dükwen kə japak tə Mbərom a ite re.

¹⁶ Manay ma san zle, Mbərom nə, asan zek. Mə dəfak nga pə asan zek anahan ata awan.

Natiya, asan zek nə, way a Mbərom. Dō sa san dō nə, winen kə japak tə Mbərom, aday Mbərom kə japak tə winen a ite re.

¹⁷ Kak asan zek a Mbərom a à mənuko inde ata, kà gak mer su way tə dīdem a nà, ata pə luvon anahan saa gak uko sariya ata nà dī jəjar sabay. Di jəjar sabay ata nà, angamaw? Anga anjahay a mənuko hənə pə daliyugo ata nà, winen kawa anjahay ana Yesu Almasihu awan.

¹⁸ Kak asan zek a Mbərom winen à mivél a mənuko inde nà, ajəjar i njad uda man sabay. Anga kak asan zek a à mivél a mənuko inde ata kà gak mer su way tə dīdem a nà, i rəzlay anan ahay ajəjar à mivél wa. Bina, way sə jəjar anan dō nà, sariya a Mbərom. Natiya kutok, dō kà sak a jəjar nà, ata anga asan zek a Mbərom a à winen inde ata dukwen, kə ndəvak anan mer su way anahan fan bay.

¹⁹ Mənuko də pəlay dō nà, anga Mbərom a kə lahak sə pəlay mənuko pa 'am aday.

²⁰ Dowan a kà jak: «Nə pəlay Mbərom» aday cəkəbay winen apan i nan idé anà mərak ahay nà, ata a gad mungwalay. Anga, a canan anà mərak anahan zle, Mbərom nà, kula kə canak anan itəbay. Kə pəlak a mərak anahan a aday a canan zle ata bay nà, i jəka a pəlay Mbərom nə kəkəməw?

²¹ Aday asa, Yesu a jak uko nà: Dowan a kə pəlak Mbərom nà, təktek i pəlay mərak ahay re.

5

Adaf nga pə Yesu Almasihu, Wan a Mbərom

¹ Kuwaya kə dəfak nga pə Yesu, winen Almasihu nà, dōwan ata kə tərak wan ana Mbərom coy. Dowan a kə pəlak anan Bəbay Mbərom nà, i pəlay anan wan anahan ahay re.

² Di san sa jəka, də pəlay wan ana Mbərom ahay nə kəkəməw? Di san anan ta sə pəlay Mbərom, aday ta sə dəfan apan anà 'am anahan ahay.

³ Apəlay Mbərom a aday nà, adəfan apan anà 'am anahan aya awan. Adəfan apan anà 'am anahan aya dukwen, a da 'am bay,

⁴ anga dō kə tərak wan a Mbərom nà, məgala anahan inde sə mbasay pə way sə daliyugo ahay. Di mba apan sə mbasay pə way sə daliyugo aya nà, anga də dəfak nga pə Yesu Almasihu ata awan.

⁵ Saa mba apan sə mbasay pə way sə daliyugo a aday nə wayaw? Saa mba apan kərtek nà, si dō sa dəf nga pə Yesu aday kə sənək anan winen nə Wan a Mbərom a re ata awan.

Way ahay sə dakay anan Yesu nə Wan a Mbərom ata awan

⁶ Yesu Almasihu a nay nà, tə a'am sə baptisma anahan, aday tə mez sə amac anahan. A nay tə a'am sə baptisma cəna coy bay, əna tə a'am sə baptisma anahan aday tə mez sə amac anahan re. Aday sə side dīdek sə way ataya nà, Apasay a Mbərom awan, anga Apasay ata nà, a dakay anan nə dīdek sə way ahay.

⁷ Way ahay inde hənə maakan nà, tə dakay anan nà, Yesu, winen Wan a Mbərom.

⁸ Way a maakan ataya nə hənə: Apasay a Mbərom, a'am, aday mez. Aday dukwen, maakan a tinen a fok, 'am a tinen a nə kərtek.

⁹ Dō ahay ta gak uko side dukwen nà, da dəf apan nga re. Aday side a Mbərom sa ga nà, a zalay sə dō ahay adəka bugol bidaw? Aday sa ga side pə Wan anahan nà, zek a Mbərom awan.

¹⁰ Dowan kə dəfak nga pa Wan a Mbərom nà, kə təmahak side a Mbərom à mivél anahan inde. Dowan a kə təmahak side a Mbərom bay cəna, ata pə winen nà, Mbərom nə dō sə mungwalay, anga dōwan ata kə təmahak side a Mbərom sa ga pə Wan anahan ata bay.

¹¹ Side ata nà, hənə: Mbərom kə varək uko sifa sa ndav bay ata tə alay a wan anahan.

¹² Dowan kə təmahak Wan a Mbərom nà, kə njadak sifa ata awan. Aday dōwan a kə təmahak anan bay ite nà, kə njadak sifa ata bay.

Sifa sa ndav bay ata awan

¹³ Nə vindek ikwen ayak 'am a anan nà, anà kwanay dō sa dəf nga pa Wan

a Mbərom ataya awan. Nə vindek ikwen ayak, anga aday kə sənən tə didek a nə, kwanay kə njiden sifa sa ndav bay ata coy.

¹⁴ Di ga amboh pa 'am a Mbərom nə, də jəjar bay, anga da san zle, kak də cəcihen way pə Mbərom wa kawa sa zlan a nga a winen a nə, i slənek uko anan.

¹⁵ Aday kak da san apan zle, way a mənuko sə cəce panan ataya, i slənek uko anan nə, da san zle, i varak uko anan way a nuko sə cəce panan ataya fok acəkan.

¹⁶ Kak dōwan a kə canak anan anə mərak anahan inde winen apan i ga ines, aday ines ata i zla anan a amac inde bay nə, a ga amboh anga winen. Ata Mbərom i varan sifa anə mərak anahan ata kutok. I ga amboh nə, anga ines a aday i zla anan dō ahay a amac inde bay ata dəkdek. Na ja matana ata nə, anga ines hinen inde nə a zla anan dō ahay a amac inde. Əna na jak gen amboh anga ines ata bay.

¹⁷ Asəder a wura wura fok cəna, ines. Əna ines ahay fok nə, ta zla anan dō a amac inde bay.

¹⁸ Da san apan zle, dō kə tərak wan ana Mbərom nə, i pərahan azar sa ga ines ahay sabay, anga Yesu, Wan a Mbərom, winen apan i ba anan. Natiya Fakalaw dukwen i mba apan sə fakan alay sabay re.

¹⁹ Da san apan zle hwiya, mənuko nə, wan a Mbərom ahay, aday dō sə daliyugo ahay fok nə, tinen a alay ana Fakalaw inde mba.

²⁰ Da san apan zle hwiya re, Wan a Mbərom kə nak ahay, kə varak uko məgala sa san anan Mbərom, winen dō didek awan. Natiya, Mbərom nə, dō didek awan, də tərak dō anahan ahay bina də japak tə Wan anahan Yesu Almasihu. Yesu nə, winen nə Mbərom a didek awan, winen dō sa var sifa sa ndav bay ata re.

²¹ Dəna uno ahay, bənen nga a kwanay pə pəra ahay wa.

**Derewel ana
Yuhana
sə vinde mə slala cew
awan
Adakay way pə deftere
a anan**

Yuhana a vinden ayak derewel a anan nà, anà dō a Yesu ahay à egliz a inde. A varan atan mēgala sə pəlay zek ahay à wulen a tinen inde, aday a dakan atan anan dō sə mungwalay ahay tinen inde à wulen a tinen.

*Nga sa 'am ahay
Aja 'am (1-3)
Adəfan apan anà didek (4-13)*

Yuhana a jan 'am anà dō sə egəliz ahay

¹ Nen Yuhana dō maced awan, nə vindek ayak anakiken, uwar a Mbərom sə walay anan ata, aday anà gwaslay anak a nen sə pəlay atan tē didek a ataya re. Sə pəlay kwanay nə nen dəkdek bay, əna dō sa san didek a Mbərom ahay fok, tē pəlay kwanay re.

² Nə pəlay kwanay aday nà, anga didek ata winen à mivél a nuko inde həna, aday i njahay uda sə coy.

³ Bəbay a nuko Mbərom tē Yesu Almasihu, wan anahan, tā gak uko sumor a tinen, dā gan atan i zek wa lele, tē varak uko anjahay zay. Way ataya ti tərak uko anà mənuko dō sə pərahan azar anà didek a Mbərom, tē asan zek anahan ata awan.

Sənen zek ahay lele

⁴ Nə taslak mivél bayak a tē min-del, anga nə slənek sa jəka gwaslay anak ahay inde əngal nə tē pərahan azar anà didek a Mbərom, kawa ana Mbərom sa jak uko ata awan.

⁵ Matanan kutok mazar uno, way a nen sə vindek ayak həna ata nà, way wiya pə iken bay. Kə slənek anan kwa həna kabay. Na ja nà, 'am kərtek a hwiya: Sənuko zek ahay.

⁶ Da gak matanan cəna, a nan sa ja nə dē dēfak anan apan anà 'am

a Mbərom a mə baslay ataya kutok, anga Mbərom a ja nà: «Sənen zek ahay lele.» Wita nə 'am a kwanay sə sləne kurre ata awan.

Do sə tətak anan way mungwalay aya awan

⁷ Na ja matanan ata nà, anga dō sə mungwalay ahay inde həna pə daliyugo bayak awan. Tinen tē ngəmak 'am a sa jəka Yesu Almasihu nà, kə tərak dō zənzen a acəkan ata itəbay. Do matanan ataya nà, tinen dō sə mungwalay ahay, aday dō manide ana Yesu ahay kutok.

⁸ Anga nan kutok, na wa, gen anan nga anà zek lele. Bina ki sa lizen anan magwagway si mer su way a manay à wulen a kwanay ata awan. Abay ki ben sə tēma nə magwagway a kwanay ahay ite asanaw?

⁹ Sənen anan aday nà, kak dōwan a kə pərak anan azar anà atətak way ana Almasihu sə tətakak uko anan ata bay, aday kə zluwek pə cəved anahan wa nà, winen kə japak tē Mbərom a bay. Əna dō aday winen nə pac pac a pərahan azar anà cəved sə atətak way ana Almasihu nà, winen kə japak tē Mbərom aday tē wan anahan Yesu Almasihu a re.

¹⁰ Dōwan a kə sak a zlak ayak əga kwanay aday a dəkak ikwen anan nə atətak way mbala Almasihu bay cəna, kə tēmihen anan əga kwanay bay. Kə sa viren anan alay anga sa jan 'am a bay jiga awan.

¹¹ Anga dōwan a kə sak a jan 'am cəna, ata tē japak tē winen à huwan anahan a sa ga ata inde re.

Andav sa 'am ahay

¹² Way ahay inde bayak a uno sa jak ikwen ayak. Əna u no sə vinde anan avavinde à derewel inde bay. U no adəka həna nà, sa zlak ayak əga kwanay awan. Ata dī ja anan 'am ata i ide inde i ide inde, aday ata ataslay mivél a mənuko ahay tā rah wa lele.

¹³ Do sə egliz a Mbərom sə walay anan à man a anan anaya ta jak anak ayak 'am.

**Derewel ana
Yuhana
sə vinde mə slala maakan
awan
Adakay way pə deftere
a anan**

Yuhana a vinde derewel a anan nà, anà car anahan inde tə ngaman Gayus, winen dō sə lavan nga anà egliz. A vinden ayak nà, anga dōwan a inde tə ngaman Diyotrefes, winen apan i gəzla dō ahay pi zek wa à egliz inde.

Nga sa 'am ahay

Aja 'am (1-2)

Atə Diyotrefes tə Demetriyus (3-15)

Yuhana a jan 'am anà Gayus

¹ Nen Yuhana dō maced awan, nə vindek ayak anakiken Gayus, iken car uno, nen sə pəlay tə didek ata awan.

² Car uno, na ga amboh nà, way ahay fok tā zlak lele aday kə njahay iken gədan a hwiya, kawa mivél anak pa 'am a Mbərom nə zay ata awan.

Yuhana a həran nga anà Gayus

³ Nə taslak mivél tə iken bayan a anga mərak ahay ta taa nay, tu jo nà, 'am anak awan. Tu jo nà, kə rəzlek anan ahay à nga wa lele sə tavay pə didek wanahan. Aday həna dukwen iken apan ki rəzlen à nga wa hwiya matana re.

⁴ Nə slənek gwaslay uno ahay tinen mə tavay aya à cəved sə didek inde cəna, a tuslo anan mivél, abay awan a saa tuslo anan mivél sə zalay way ata nà, inde sabay.

⁵ Car uno, iken kə rəzlen à nga wa anà 'am sa man zek anà mərak ahay lele tə mindel. Kwa á ga nà, ka san mərak ataya bay dukwen, ka man atan zek re.

⁶ Də a iken sa man atan zek ataya ta nay ike à man a anan, tə təkərek 'am sə asan zek anak ata anà mərak ahay à man a ana awan. Həna ata dukwen, man atan zek tə dala sə cəved, kawa sa zlan à nga a Mbərom.

⁷ Tə slabak agay wa nà, anga mer su way ana Yesu Almasihu. Ta zla nə mənjàna sə təma way pu dō sə pəra ahay wa.

⁸ Anga nan kutok, mənuko dō ana Yesu Almasihu aya nà, təmahuko anan dō matana ataya nə lele. Ata kutok i təra dā ga mer su way pə kərtek a tə tinen anga didek a Mbərom.

Atə Diyotrefes tə Demetriyus

⁹ Nə vindek anan ayak derewel anà dō a Yesu ahay ága iken ata hinen inde, əna Diyotrefes, dō sə pəlay cəved sə təra dō məduwen ata, winen a nan sə sləne 'am uno itəbay.

¹⁰ Anga nan, na sak a zlak ayak nà, ni dakay anan way anahan a sa ga lelibay ataya fok, kawa anahan a sa gad upo mungwalay ataya awan nà, na. Way ata adəka cəna coy bay, a ngam sə təma mərak ahay ága winen itəbay re. Aday winen apan i gafan 'am anà dō aday tinen ta ga lele sə təma mərak ahay ága tinen ataya asa. Aday a razl atan à wulen sə dō ahay wa.

¹¹ Car uno, kə pərahan azar anà azla su dō huwan aya ata bay, əna pərahan azar həna adəka nà, anà azla su dō lele aya awan, anga dō sa ga way lele aya nə tinen wan a Mbərom ahay. Aday dō sa taa ga nə way sə huwan ahay ite dukwen, tinen tə sənək Mbərom bay.

¹² Demetriyus ite nà, kuwaya a həran nga. Azla anahan didek ata dukwen a həran nga re. Manay dukwen, mə həran nga nə matana awan. Aday ka san zle, ma ja nà, 'am didek aya awan.

Andav sa 'am ahay

¹³ Way ahay inde bayak a u no sa jak ikwen ayak. Əna u no sə vinde anan avavinde à derewel inde bay.

¹⁴ U no adəka nà, nə canak həna bəse. Kak i ga zek nà, ata dī ja anan 'am ata i ide inde i ide inde kutok.

¹⁵ Zay a Mbərom á tərak. Car anak a sa man a anan ataya ta jak anak ayak 'am lele fok. Jan 'am anà car a mənuko ahay fok kərtek tə kərtek.

Derewel ana Yuda sə vinde ata awan Adakay way pə deftere a anan

Yuda a vinde derewel a anan nà, anga dō sə tətak way mungwalay aya tinen inde à wulen ana dō a Yesu ahay. Miter a mungwalay ataya ta ja nà, dō zenzen a i mba apan sa ga ines kawa sa nan, anga Mbərom i pəsen anan. Yuda a dakan atan anan ayak wurwer sə tavan anà dō sə mungwalay ataya awan.

Nga sa 'am ahay

Aja 'am (1-2)

Wurwer sə tavan anà dō sə mungwalay ahay (3-25)

Aja 'am

¹ Sə vindek ikwen ayak derewel a anan nà, nen Yuda. Nen dō si mer su way ana Yesu Almasihu, aday nen marak ana Yakuba re. Nə vindek ikwen ayak nà, anà kwanay dō a Mbərom sə ngamay ataya awan. Aday dukwen Mbərom, Bəbay a nuko, a pəlay kwanay, winen apan i ba kwanay anga Yesu Almasihu.

² Mbərom à zəga anan sa gak ikwen sumor, sə varak ikwen zay anahan aday à zəgahak ikwen anan asan zek anahan re.

Sariya pu dō sə tətakan anan 'am sə mungwalay and dō ahay

³ Mərak uno ahay, abay na gak anan may sə vindek ikwen ayak pa 'am sə sifa a mənuko sa njad ata nà, kwa həna kabay. Əna bəlaray kə njahak upo həna sə vindek ikwen ayak tə guzlgozl a kutok. Anga u no sə varak ikwen ayak məgala sə rəzlen à nga wa anà way a mənuko sa daf apan nga ata awan. Way a mənuko sa daf apan nga ata nà, 6a Mbərom kə varak anan anan anà dō anahan ahay sə coy.

⁴ Nə vindek ikwen ayak tə guzlgozl ata nà, anga dō sa san Mbərom

bay ahay tə lələkak ayak zek à wulen a kwanay inde. Tinen apan ti nes anan 'am sə sumor a Mbərom sa ga anga dō ahay ata awan. Ta jan anà dō ahay nà, Mbərom kə varak uko cəved sa ga ines kawa ana mənuko sa gan may. Aday dō ataya dukwen, tə mbəsakak sə bənan à 'am wa anà Yesu Almasihu, winen kərtek Bahay a mənuko ata re. Deftere a Mbərom kə jak pə sariya a tinen a kwakwa coy.

⁵ Natiya kutok, u no bayiken pə way aya həna nen apan ni mak ikwen anan ayak à sləmay inde ata aday. Kwakwa ata nà, 6a Mbərom kə təmak anan ahay dō sə Isəra'ila ahay à Misra wa bidaw? Əna pə dəba anahan a wa dukwen, Mbərom a kə lizek anan azar su dō a tinen aya awan, anga tə təmahak 'am anahan sabay.*

⁶ Ənga, bayiken pə maslay a Mbərom ahay aday re. Azar a tinen aya tə jənan pa 'am à Mbərom, tə dəfak anan apan anà Mbərom sabay. Aday maslay a Mbərom ataya, tə mbəsakak ayak man sə njahay a tinen lele ata awan. Natiya awan, Mbərom kə dərzlak atan mə jaway aya i ide zenzen a inde. Aday tinen apan ti ba luvon a Mbərom saa gan atan sariya pə luvon ana daliyugo saa ndav ata awan.

⁷ Asa, bayiken pə ləbara sə Sodoma tə Gomora aday tə wulen su doh a sa mban atan ataya awan aday.† Dō sə wulen su doh ataya ta ga nə way lelibay aya kawa maslay a Mbərom ataya re. Tinen aday nà, tə nahay nə tə dō ahay so, aday kawa dō zenzen aya sabay re. Anga nan, Mbərom kə lizek atan tə uko. Natiya, à alay a daliyugo i ndav nà, i təra matanan re. Mbərom i gan sariya anà dō ahay tə uko sə mbacay itəbay ata awan.

⁸ Matana awan, dō sə lələkak ayak zek à wulen a kwanay inde ataya, ta ga dukwen way lelibay aya kawa su dō ataya re. Cən sə zūbay lelibay aya winen apan i zəban atan. Anga nan, ta ga nà, way sə ubor si zek a tinen ahay. Tə kədey anan məgala a

* 1:5 Ca pə Limle 14. † 1:7 Ca pə Laataanooji 19.1-26.

Mb̄erom, aday tinen apan ti ḡanahan an̄a maslay a Mb̄erom ahay re.

⁹ Minje n̄a, d̄o s̄a lavan nga an̄a maslay a Mb̄erom ahay inde t̄a ngaman Mikayel, winen d̄ukwen k̄a gak kawa ana tinen ata bay re asanaw? Kwakwa ata n̄a, t̄a t̄are t̄a Fakalaw p̄a m̄esinde a Musa, saa ḡ̄ba anan n̄a wayaw ata awan.‡ Aya ̄ana, Mikayel k̄a nḡamak s̄a ḡanahan anga sa gan sariya an̄a Fakalaw bay re. A jan ad̄aka n̄a: «Mb̄erom ̄a gak sariya anahan!» c̄ana coy.

¹⁰ Aka aday d̄o a ataya ta ma nga ad̄aka n̄a s̄a ḡanahan an̄a way a aday tinen a ta san bay ataya awan. Tinen n̄a, kawa way s̄a kībe ahay ta san awan bay. Ta ga n̄a, way sa zlan ̄a nga an̄a sluwed si zek a tinen ahay v̄erre. Way ataya ti man atan zek n̄a, s̄a lize atan s̄a coy awan.

¹¹ Wawayah! Alize wura a tinen ata anaw? Wuna wuna! Ta mba apan sa ba anan nga a tinen p̄a ines ahay wa bay, kawa Kaynu ata re.§ T̄a nj̄akak anan d̄o ahay sa ga ines aday sa njad̄ anan dala, kawa Balama sa ga kwakwa ata asa.* T̄a k̄adey anan m̄agala su d̄o, kawa ana Kore, winen s̄a k̄adey anan m̄agala ana Musa ata awan.† Anga nan, ti lize fok, kawa Kore ata re.

¹² A alay a ki pen way p̄a tuwez n̄a, tinen ̄a wulen a kwanay inde n̄a, kawa way m̄anjad̄ak aya awan. Tinen a aday n̄a, d̄o s̄a kutov ahay, ̄ana a gan atan waray bay. T̄a bayak n̄a, si p̄a kutov a tinen a d̄akdek. Tinen kawa matapasl s̄a iven, mb̄urom a z̄̄bay vegege, ̄ana mad̄ a tan 'am sawayah, aday iven a ga sabay ata awan. Ta ga minje t̄a d̄adazl si sé s̄a wahay wan bay ata awan. Asa ta ga minje t̄a d̄adazl si sé, mad̄ s̄a ndaha anan p̄areh, aday a kuray sokok s̄a coy ata awan.

¹³ Tinen kawa z̄alaka s̄a d̄elos anan a'am s̄a z̄linder ata awan. Mer su way a tinen d̄ukwen kawa m̄esugurndolon s̄a a'am s̄a mb̄esak m̄ad̄ar̄es̄asan pa 'am m̄agujeguje ata

re. Asa, ta ga minje t̄a mawuzlawazl ma mac aya aday s̄a gucey ahay ̄a m̄endak ataya awan. Natiya t̄a mb̄esakak ayak man a Mb̄erom s̄a varan atan ata awan. Mb̄erom a d̄ukwen k̄a lavak atan anan zek an̄a d̄o ataya, ī ide z̄enzen a inde s̄a njahay uda s̄a coy awan.

¹⁴ K̄a njahak h̄ena bayak a d̄ukwen, Anuhu, m̄agije ana Adama m̄a slala cuw̄be awan, a d̄akay anan sariya ana d̄o ataya awan, a wa: «Kagasl, Mb̄erom Fetek winen apan ī nay ahay t̄a maslay anahan ahay d̄efasasa, t̄a baslay zek bay.

¹⁵ Ti nay ahay saa gan sariya an̄a d̄o s̄a daliyugo ahay fok. Ata, Mb̄erom ī ban anan d̄o sa nan ide ahay fok ̄a sariya ata inde. I ban atan n̄a, anga mer su way a tinen sa ga aday sa nan anan ide an̄a Mb̄erom ata awan, aday anga 'am a tinen sa ja apan lelibay ataya re.»

¹⁶ Do ataya n̄a, t̄a njahay n̄a s̄a gungwaz awan hway apan. Tinen apan ti yam pi zek, aday t̄a p̄arahan azar an̄a ubor si zek a tinen ahay hwiya re. Tinen apan ti h̄eran nga ī zek re. Tinen apan ti ran mindel an̄a d̄o ahay ta s̄a varan atan zlangar aday sa njad̄ patan wa way.

Yuda a varan m̄agala an̄a d̄o s̄a bayak nga ahay

¹⁷ M̄arak uno ahay, kwanay a ad̄aka n̄a, bayiken pa 'am ana d̄o maslan ana Yesu Almasihu, Bahay a m̄anuko ataya, tinen sa jak ikwen kurre, p̄a way sa naa t̄ara ataya aday.

¹⁸ Ta taa ja n̄a: «Zukwa daliyugo ī sa ndav n̄a, d̄o ahay inde ti nay ahay s̄a t̄ara kwanay ̄a m̄endak. Tinen aday n̄a, ta san Mb̄erom bay, aday t̄a p̄arahan azar n̄a, an̄a way s̄a ubor si zek a tinen ahay d̄akdek.»

¹⁹ Matanan, s̄a ḡazla anan d̄o ahay pi zek wa t̄a mawrasan d̄ukwen, tinen awan. Abayak nga a tinen aya n̄a p̄a way s̄a daliyugo ahay, anga Apasay a Mb̄erom d̄ukwen inde ̄a m̄ivel a tinen ibay re.

‡ 1:9 Yuda a ja n̄a, p̄a l̄abara aday winen ̄a Deftere inde bay. § 1:11 Ca p̄a Laataanooji 4.1-16. * 1:11 Ca p̄a Limle 31.16. † 1:11 Ca p̄a Limle 16.1-35.

²⁰ Mərak uno ahay, kwanay nà, viren anan məgala i zek ahay sə jəra anan adaf nga a kwanay pə way sa nay ahay à Mbərom wa ataya awan. Gen amboh nə tə məgala sə Apasay Cəncan awan.

²¹ Mbərom a pəlay kwanay. Anga nan, ka si zlen dərən pə asan zek anahan wa ta sa ga way lelibay aya bay. Dəfen anan ide anà luvon a Yesu Almasihu, Bahay a mənuko, saa gak ikwen sumor ta sə varak ikwen sifa sa ndav bay ata awan.

²² Do sa zla zazan zazan à adaf nga a tinen ahay inde pə Mbərom ata nà, tã gak ikwen i zek wa ite.

²³ Bayiken patan sə təmay atan ahay à sariya saa zla atan ù uko inde ata wa. Do azar aya dukwen tã gak ikwen i zek wa ite re. Əna gan anan nga i zek a kwanay ahay lele, anga aday ines a tinen aya â saa zəvak ikwen à kwanay a bay.

Həruko anan nga à Mbərom

²⁴ Həruko anan nga à Mbərom. Winen imba apan sa ba kwanay aday kə slihen à cəved anahan wa bay. Winen imba apan sə banay anan ines a kwanay ahay lele cədan'a. Natiya nə ki tiven pa 'am sə mazlaḡ anahan tə ataslay mível awan.

²⁵ Həruko anan nga, anga winen Mbərom kərtek coy. Sa tam mənuko tə alay ana Yesu Almasihu, Bahay a mənuko dukwen, winen awan. Do ahay fok tã həran nga lele. Tã san a nà, winen do sə mazlaḡ, winen Ba Məgala. Tã san gədan anahan re, aday tã san dukwen winen Bahay Məduwen awan. A təra matanan, kwa pa sə dazlan ana daliyugo, kwa həna, aday kwa azanan pa 'am re. Amen!

Cœn sə zuḡay ana Yuhana Adakay way pə deftere a anan

Sə vinde anan deftere a anan nà, Yuhana do maslan a Yesu ata awan. A vinde anan nà, à alay a do a Yesu ahay tinen à dæce inde anga do ahay tinen apan ti ga atan alay ata awan. Yuhana a vinde nà, way anahan sə canan Mbərom a kan anan à cœn sə zuḡay inde ataya awan. Deftere a anan a dakay anan nà, way saa tēra à alay a daliyugo i saa ndav ataya awan. A andav inde nà, Yesu kə mbasak pə Fakalaw, aday kə ndakak daliyugo wiya awan, bagəbaga mburom wiya re, aday Mbərom i njahay uda tu do anahan ahay pa sə viyviya awan.

Nga sa 'am ahay

Adazlan anahan awan (1.1-8)

Adakay way anga egliz ahay cuwḡe ataya awan (1.9 - 3.22)

Atə Mbərom ta wan sə tēman (4.1 - 5.14)

Ti kwahak anan mətətok ahay cuwḡe (6.1 - 8.5)

Ti fa məzləzlilen ahay cuwḡe (8.6 - 11.19)

Do manide a Mbərom ahay (12.1 - 13.18)

Sariya a Mbərom (14.1 - 16.21)

Mbərom a mbasay pu do manide anahan ahay (17.1 - 20.15)

Mbərom a ndakay way wiya aya miza awan (21.1 - 22.6)

Andav sa 'am ahay (22.7-21)

Adazlan anahan awan

¹ Way ana Yesu Almasihu sa ka anan ataya nà, tinen həna. Mbərom a jan anà Yesu à kan anan anà do si mer su way anahan ahay, aday tã san anan way a sa naa tēra bəse ataya awan. Anga nan kutok, Yesu Almasihu a slənay ahay maslay a Mbərom sa kan anan way a anaya awan, anà Yuhana, do si mer su way anahan.

² Natiya awan, Yuhana a side anan pa 'am sə do ahay, way anahan sə canan ataya fok tə didem awan. Kawa sa ja nà, a taker anan 'am a Mbərom, tə way ana Yesu Almasihu sə dakay anan ataya fok.

³ Mbərom i daf alay sə mazlaḡ anahan pu do sə jinge anan 'am a anan pa 'am sə do ahay ata awan. I daf alay sə mazlaḡ anahan pu do sa pak sləmay pa 'am a anan aday sa daf apan nga ata re. Anga alay ana way ataya i tēra ata nà, i sla həna bəse coy.

Yuhana a jan ayak 'am anà egliz sə wulen su doh ahay cuwḡe

⁴⁻⁵ Sə vindek ayak 'am a anan nà, nen Yuhana. Na jan ayak 'am anà egliz ahay cuwḡe pə daliyugo sə Aziya.

Sumor a Mbərom tə zay anahan à ga inde tə kwanay a fok. Atə Yesu Almasihu tə apasay ahay cuwḡe tinen mə njahay a pa 'am a Mbərom ataya dukwen, tē varak ikwen asan zek tə zay a tinen re.

Mbərom nà, winen inde kwa həna kabay, winen inde həna, aday azana pa 'am dukwen, winen a re.

Yesu Almasihu nà, do sə side didem awan. Winen do sə lahan pa 'am anà do ahay sə slabakay à məkə wa, aday winen dukwen Bahay a pa nga sə bahay sə daliyugo ahay fok. Winen dukwen a pəlay mənuko. Anga nan, kə məkə anga mənuko re. Tə mez anahan, a tēmay ahay mənuko i ines a mənuko ahay wa.

⁶ A tēra mənuko, do anahan ahay à bahay anahan inde. A tēra mənuko do sa gan mer su way anà Bəbay anahan Mbərom. Do ahay fok tē hēran nga anga mazlaḡ anahan tə mēgala anahan pa sə viyviya awan. Amen!

⁷ Cen ide à mburom! Yesu nà, i nay ahay à matapasl inde. Do ahay fok, ti canan tə ide a tinen, aday kwa do sa ndaz anan ataya dukwen ti i canan tə ide a tinen ahay re. Zahav sə do ahay pə daliyugo ahay fok ti yiman. Acəkan. Amen!

⁸ Bahay Mbərom, Ba Mēgala, a ja nà: «Sə dazlan anà way ahay fok nà,

nen awan. Aday saa ndav anan wa way ahay fok dukwen, nen a re.»

Mbærom nà, winen inde kwa hëna kabay, winen inde hëna, aday azana pa 'am dukwen, winen a re.

Yuhana a canan anà Yesu kawa i cœn sə zûfay inde

⁹ Nen nà Yuhana, mærak a kwanay. Nen dukwen mæ japay tæ Yesu nà, kawa kwanay a fok. Mbærom a ga puko bahay nà pæ kærtek awan. Natiya na ga dæce anga 'am a Mbærom dukwen kawa kwanay awan, di sæmen dukwen pæ kærtek a re.

Nen, nà wazay anan 'am a Mbærom. Næ tætakan anan læbara ana Yesu anà dō ahay. Anga nan kutok asanaw nà, ta ban nen, tæ dæfay ahay nen à Patmos, ù kon a à mamasl sə a'am inde ata awan.

¹⁰ Apasay Cæncan a a nay ahay upo, pac sə Zlaba a inde. Aday dundo a ndæray ahay à dæba uno wa, kawa mæzlæzlilen.

¹¹ 'Am a a ndæray à dundo ata wa, a wa: «Way a iken saa canan ata nà, vinde anan pæ dærewel, aday slan anan anà egliz ahay cuwbe: à Efesus, à Samirna, à Pærgam, à Tiyatira, à Sardis, à Filadelfiya, aday à Lawdikiya.»

¹² Næ slæne anan cæna, næ mbæda 'am aday ni ca pæ dowan a su jo ahay 'am ata awan, næ canan nà, anà lalam ahay ma daf aya pæ way ahay cuwbe, mæ ndakay aya dukwen tæ gura. ¹³ Næ canan anà awan a inde, winen kawa dō, à wulen sə way sa daf lalam ataya inde re. Zana anahan pi zek kawa rækot hus pæ gudæba, aday winen ma ban dæginæine a hærap tæ maslærapa sə gura.

¹⁴ Sibœk sa nga anahan a ca kawa gugumay herre. Idæ anahan ahay ta dav nà kawa miresl sə uko.

¹⁵ Saray anahan ahay dukwen ta dav kawa ndæfære mæ gæbay a ù uko wa ata awan. A ja 'am dukwen, a ndar kawa zælaka sə dazay à zlinder pæ pækærad ata awan.

¹⁶ Dowan ata nà, mawuzlawazl ahay cuwbe inde à alay puway anahan, maslalam ma pa awan, a

zlæray ahay à 'am anahan wa mbeet. Idæ anahan a dav nà kawa pac sa dav man ipec ata awan.

¹⁷ Næ canan cæna, næ slahay duboz pa 'am anahan, kawa nen ma mac awan, æna a daf upo alay puway, u jo: «Kê jæjar bay! Sə dazlan anà way ahay fok nà, nen awan, aday saa ndav anan way ahay fok dukwen, nen a re.

¹⁸ Nen nà, Dō sə Sifa. Næ mæcak, aday hëna nen tæ sifa pa sə viyviya awan. Næ lavan nga anà Amac tæ Mæke anahan a tæke.

¹⁹ Natiya kutok, vinde anan way anak sə canan, way sə tæra hëna, aday way saa tæra azana pa 'am ataya re.

²⁰ Ni dækak anan 'am ana mawuzlawazl a iken sə canan à alay puway uno inde, tinen cuwbe ataya awan, tæ way sə lalam a cuwbe mæ ndakay aya tæ gura ataya awan. San nà, mawuzlawazl a cuwbe ataya nà, tinen næ maslay a Mbærom sa ba pæ egliz ahay cuwbe ataya awan. Way sə lalam a cuwbe ataya dukwen, tinen næ egliz a cuwbe ataya re.»

2

Derewel anga egliz à Efesus

¹ Dowan ata awan u jo asa, a wa: «Vinden ayak anà maslay a Mbærom a à egliz à Efesus ata nà, natiya: Nen Yesu nà, nen dowan a mawuzlawazl ahay à alay puway anahan inde cuwbe ata awan, nen apan ni bar à wulen sə way sə lalam ahay inde cuwbe mæ ndakay aya tæ gura ata re.

² «Hëna a anan nà, 'am uno awan: Na san mer su way anak a sa ga anga nen ataya zle. Kæ pæruho azar tæ dæce awan, æna kæ sæmak anan, bina kæ mbæsakak anan mer su way ataya bay. Aday na san zle, kæ tæmahak dō sə sædœk ahay sə njahay à wulen a kwanay inde aday sa ga mer tæ kwanay bay. Anga ta ja nà, tinen dō maslan a Yesu ahay, æna kæ sænæk atan, tinen dō sə mungwalay ahay bina, nen næ slænæk atan ayak bay.

³ Kæ hawak atan bay, kæ sæmen anà dæce ahay nà, anga nen awan.

⁴ «Aya əna, way inde ni gafak apan 'am: Kə pəlay nen həna kawa ananak sə dazlan kurre ata sabay.

⁵ Natiya, bayak pə asan zek anak a kurre ata aday, ca apan, ka mak à dəba jiya awan, mbəsak ines anak ata awan, aday ga kawa ananak a kurre ataya awan. Bay nə, ni zlak ayak əga iken, ni gəba anan way sə lalam anak ata awan.

⁶ «Ta day maza kəmaya, iken apan ki ga mer su way lele awan, ta sa nan ide anə mer su way mbala ana do a Nikolay* ahay ata awan. Nen a dukwen na nan ide anə mer su way a tinen ata re.

⁷ «Natiya, do aday sləmay inde apan nə, à sləne 'am ana Apasay Cəncan a sa jan anə egliz ahay ata awan. Anə do sə mbasay pə dəce ahay nə, ni varan cəved sa zla à jerne a Mbərom sa ban bumbok i sé sə varan sifa anə do ahay ata wa, aday i pa.»

Derewel anga egliz à Samirna

⁸ Dowan ata u jo asa, a wa: «Vinden ayak anə maslay a Mbərom a à egliz à Samirna ata nə, natiya: Nen Yesu nə, nen do sə dazlan anan way fok, aday sa ndav anan way ahay fok ata awan. Nə məcak, aday nə slabakak ahay à məke wa re.

⁹ «Na san dəce anak a zle, na san mətawak anak ata zle re, əna tə didem a nə, iken zlile awan. Lelibay sə do ahay sa ja apak ata nə, na san anan zle. Do ataya ta ja nə, tinen Yahuda ahay, aday cəkəbay ta gad mung-walay. Tinen nə, do ana Fakalaw ahay cukutok.

¹⁰ «Ka saa jəjaran anə dəce saa nay ahay apak ataya bay. Sləne 'am a anan: Fakalaw i ban do ahay à wulen a kwanay wa, i zla atan à dangay aday sə kataḅ anan adaf nga a kwanay pi nen. Dəce ataya i təra nə, luvon kuro. Ban mivel. Kwa à ga nə 'am sa njad wa amac dəp nə, kə mbəsak anan adaf nga anak pi nen bay, anga ni varan magwagway anə do matana

ataya awan, ti njad sifa sa ndav bay ata awan.

¹¹ «Natiya, do aday sləmay inde apan nə, à sləne 'am ana Apasay Cəncan a sa jan anə egliz ahay ata awan. Do sə mbasay pə dəce ataya nə, i mac à məke sə mərda itəbay.»

Derewel anga egliz à Pərgam

¹² Dowan ata u jo asa, a wa: «Vinden ayak anə maslay a Mbərom a à egliz à Pərgam ata nə, natiya: Nen Yesu nə, nen dowan a maslalam anahan inde ma pa ata awan.

«Həna anan nə, 'am uno awan:

¹³ Na san man sə njahay anak ata zle, man sa ga bahay ana Fakalaw. Ta vad Antipas, do sa taa dakay anan 'am uno dukwen à man ata awan. Əna iken kə pərahak uno azar à alay ata tə didem awan, aday iken apan ki pəruho azar hwiya. Kə məmanak anan sləmay uno bay.

¹⁴ «Aya əna, way ahay inde dukwen ni gafak apan 'am: Do ahay inde əga iken, tinen apan ti pərahan azar anə atətak way ana Balama.† Balama ata a dakan anan anə Balak cəved sa njak anan Isəra'ila ahay aday tā ga ines. A njak atan sa rac sluwed sə pəra aday sa ga mədigwed re.

¹⁵ Matana re, do sə pərahan azar anə atətak way anə do a Nikolay ahay dukwen inde əga iken asa.

¹⁶ «Anga nan kutok, mbəsak ines anak ataya awan. Bay nə, ni zlak ayak bəse, nen tə maslalam a saa zləray ahay à 'am uno wa ata awan. Aday ni ga vərəm tə tinen kutok.

¹⁷ «Natiya, do aday sləmay inde apan nə, à sləne 'am ana Apasay Cəncan a sa jan anə egliz ahay ata awan: Anə do sə mbasay pə dəce ataya nə, ni varan magwagway. I njad way sa pa mi der a sə ngaman manu ata awan. Aday ni varan kon sə masitolok kwedekkwedek awan, sləmay wiya mə vinde apan. Dowan saa san sləmay ata nə, ibay, si dowan a sə təma kon ata vərre.»

* **2:6** Nikolay ahay nə, tə sləfan sləmay anə do ataya nə, à Deftere ana Yuhana a anan inde. Dowan a san awan maza patan bay. † **2:14** Ca pə Limle 31.16, 22.1 - 25.9.

Derewel anga egliz à Tiyatira

¹⁸ Dowan ata u jo asa, a wa: «Vinden ayak anà maslay a Mbərom a à egliz à Tiyatira ata nà, natiya: Nen Yesu nà, nen dō aday idē anahan ahay ta dav nē kawa miresl sē uko ata awan, aday saray anahan ahay dukwen mē ndərkesl aya kawa tē gəbāy ahay ndəfəre ù uko wa ata re. Həna anan nà, 'am uno awan.

¹⁹ «Way anak sa ga nà, na san zle. Na san asan zek anak tē adaf nga anak pi nen zle. Na san zle, ka gak anan mer su way anà dō ahay, aday kē rəzlek anan à nga wa sē pəruho azar re. Həna dukwen, ka ga nē way sē zalay ananak sē dazlan ata asa.

²⁰ «Aya əna, way inde nà, ni gafak apan 'am. Kē mbəsak anan uwar a sē ngaman Yezebel ata, winen apan i njak a dō ahay ta sa ja nà, winen nē dō maja'am a Mbərom. Winen apan i tətakan anan mungwalay anà dō si mer su way uno ahay aday tā ga mədīgweđ, tā rac sluwed sē pəra asa re.

²¹ Nē varak anan alay awan aday ā yam pē sədœk anahan awan, əna a ngam sē mbəsak ines anahan ahay bay hwiya.

²² «Anga nan, ni zlamba anan pē lala sē mədīgweđ anahan ata awan, aday tinen tu dō anahan a sa ga mədīgweđ ataya ti sa mändolor sē dāce à alay uno wa. Kak si tē mbəsakak, tē yimak pē ines a tinen ataya aday bay nà, ni mbəsak atan bay.

²³ Ni pəslay panan gwaslay ahay re, aday egliz ahay fok sənən nà, nen na san way a kwanay sē bayak à mível a kwanay ataya zle. Ni varak ikwen magwagway pi mer su way a kwanay ataya fok.

²⁴ «Əna kwanay, dō azar aya à Tiyatira ite nà, ni jak ikwen: Ni tavakak ikwen awan maza pa nga ite bay, anga kwanay kē ngəmen sa daf nga pē atətak way a tinen a lelibay ataya itəbay. Aday asa, way a tinen sē ngaman wurwer ana Fakalaw mi dər ataya nà, kwanay kē tətiken itəbay re.

²⁵ Way inde kərtek: Bənen anan adaf nga a kwanay ata lele, hus pē luvon uno saa may ahay.

²⁶ «Anà dō sē mbasay pē dāce ataya, aday winen apan i ga mer su way uno hwiya cəna, ni varan məgala sē ləvan nga anà kon azar aya awan,

²⁷ kawa ana Bəbay uno sē vuro məgala ata awan. Ni varan anà dōwan ata dukwen sukol sē rəslom sa ga anan bahay, aday ā kad anan kon ahay kawa sa kad səngəle sē dudo ngum ngum, sedede ata awan,†

²⁸ aday ni varan bəmtay à alay inde re.

²⁹ «Natiya, dō aday sləmay inde apan nà, ā sləne 'am ana Apasay Cəncan a sa jan anà egliz ahay ata awan.»

3*Derewel anga egliz à Sardis*

¹ Dowan ata u jo asa, a wa: «Vinden ayak anà maslay a Mbərom a à egliz à Sardis ata nà, natiya: Nen Yesu nà, nen dōwan a mawuzlawazl ahay inde à alay anahan cuwəe aday a ləvan nga anà apasay ahay cuwəe sa ga mer su way ana Mbərom re ata awan. Na san mer su way anak a zle. Dō ahay tinen apan ti ngərak, ta wa: “Kē njadək sifa coy.” Cəkəbay iken adəka nà, ma mac awan.

² «Na tan à nga anà mer su way anak pa 'am a Mbərom nà, ma ndav a wa bay. San pi zek, aday slabak. Gan nga anà mer su way anak mē mbəsak ata lele, bina winen apan i ndav zek coy.

³ Bayak pē way anak mē sləne kwakwa ata aday. Ka taa sləne 'am a Mbərom nà, kəkəma kəlanaw? Həna kəma, kâ ga ines adəka sabay, yam pē ines anak, aday daf nga pa 'am a Mbərom à mível anak inde. Kak kē sənək pi zek aday sē pədek bay cəna, nen ni zlak ayak apak kawa dō sē akar. Ki san luvon a ata bay.

⁴ «Aya əna, dō ahay inde kərtek kərtek āga iken à Sardis nà, ta gak ruhom pē zana ana tinen ahay itəbay. Tinen adəka nà, ta slak sa pak zana

† 2:27 Ca pē Jabuura 2.9.

kwedekkweðek aya pi zek, aday mi bar pə kərtek awan.

⁵ «Anà dō sê mbasay pə dāce a anaya nà, ni varan cəved sa pak zana herre ata pi zek, aday dukwen ni mbacay anan sləmay anahan à derewel su dō tē sifa aya wa bay. A alay a nen pa 'am ana Bəbay uno tē maslay anahan ahay nà, ni ja way anahan, winen nà, dō uno.

⁶ «Natiya, dō aday sləmay inde apan nà, à sləne 'am ana Apasay Cəncan a sa jan anà egliz ahay ata awan.»

Derewel anga egliz à Filadelfiya

⁷ Dowan ata u jo asa, a wa: «Vinden ayak anà maslay a Mbərom a à egliz à Filadelfiya ata nà, natiya: Nen Yesu nà, nen dō cəncan awan, aday na gad mungwalay itəbay. Way sê tēba məsudoh su doh ana bahay Dawuda nà, à alay uno inde. Nə tacak anan məsudoh nà, dō maza saa tēba dukwen ibay. Nə tēbak anan dukwen, dōwan saa tacay anan isabay re.

⁸ «Na san way anak a sa ga ata zle, aday na san zle, məgala anak inde gem ibay. Əna, kə dəfak anan apan anà 'am uno lele, kə dakak anan iken dō uno re. Ca apan, nə tēbak anak məsudoh həna, dōwan saa tacay anan dukwen ibay.

⁹ Sləne aday, dō sa jəka tinen Yahuda ahay, aday cəkəbay ta gad nə mungwalay ataya nà, tinen dō ana Fakalaw ahay. Ni bənan atan ahay nga ù vo anak, aday ti san, nə pəlay iken acəkan.

¹⁰ Kə rəzlek anan à nga wa kawa anuno sa jak ata awan. Anga nan kutok, ni gak nga i iken a lele aday kə dazay à dāce ahay inde bay. Bina, dāce inde i dazay pu dō ahay bayak awan, i kataḡ anan abayak nga su dō sē dāliyugo ahay fok.

¹¹ Nen apan ni mak ayak bəse. Ban anan way anak sa njad ata nà, lele, anga aday tā sa ngəzar panak wa mərdok sē way uno nen saa varak ata bay.

¹² «Dō sê mbasay pə dāce ataya nà, ni tēra atan kawa kon sē alay su məsudoh ahay ù doh sē mazlaḡ a

Mbərom uno inde, aday kula dōwan a i rəzlay atan ahay wa bay. Ni vinde patan sləmay ana Mbərom uno tē sləmay sē wulen su doh ana Mbərom uno. Wulen su doh ata nà, winen Urəsalima wiya awan. Wulen su doh ata i dazay à mburom wa, pə cakay ana Mbərom uno wa. Dō ataya dukwen ni vinde patan sləmay uno wiya re.

¹³ «Natiya, dō aday sləmay inde apan nà, à sləne 'am ana Apasay Cəncan a sa jan anà egliz ahay ata awan.»

Derewel anga egliz à Lawdikiya

¹⁴ Dowan ata awan u jo asa, a wa: «Vinden ayak anà maslay a Mbərom a à egliz à Lawdikiya ata nà, natiya: Nen Yesu nà, nen dōwan a tē ngaman Amen ata awan. Nen dō dīdek a sa taa dakay anan 'am a Mbərom. Mbərom a ndakay way aya fok nà, a nay pi nen a wa.

¹⁵ «Na san way anak sa ga ata zle fok. Kə pəruho azar nə tē mivél kərtek a bay, aday dukwen nə slənek sa jəka, kə larak nen bay re asa. Kə tavay à gaga inde ata dukwen, u zlo à nga bay re.

¹⁶ Anga nan, kak kə tavak à gaga inde kətanən acəkan nà, ni vənīhey iken à 'am uno wa mbaak.

¹⁷ «Iken, ka jan anà nga anak dukwen, iken zlile awan, awan a kəcak bay, aday ka gan may anà awan sabay. Cəkəbay, ka san bay, bina iken mə lənged a həməcekeslkəsle, iken ndəpasasa ma ga mugo awan, iken mətawak awan, iken ti zek kəriya sərdaluwwa, aday iken hurof a re.

¹⁸ Anga nan kutok, pak sləmay. Nen apan ni jak həna: Sukom gura mə banay a tē uko awan, à alay uno wa, aday ki njad zlile dīdek a acəkan. Sukom zana herre ata à alay uno a wa, aday ki pak pi zek. Ata waray i gak sabay. Sukom way sē ide pi nen wa, aday ata ki tudē i ide inde, aday ki i canan ide lele kutok.

¹⁹ «Nen nə pəlak anan dōwan a nà, nə gafan 'am pə way ahay aday nə kəta anan re. Matanan, sumor a nà,

kâ gəsle anan ta 'am uno itəbay, yam pə ines anak ahay adəka!

²⁰ Pak sləmay lele, nen mə tavay a həna pa 'am su doh, ni ngamay uho. Dowan kə slənek 'am uno uho, aday kə təbak uno ayak wa nà, ni zla ù doh àga winen, mi i pa dəf maya awan.

²¹ «Do sə mbasay pə way sə daliyugo ahay nà, ni varan atan cəved sa nay ahay aday mi i njahay tu do ataya pa man sə njahay sə bahay uno. Kawa nen a dukwen, nə mbasak pə way ataya re, həna mə njahak tə Bəbay uno pa man sə njahay sə bahay anahan ata awan.

²² «Natiya, do aday sləmay inde apan nà, à sləne 'am ana Apasay Cəncan a sa jan anà egliz ahay ata awan.»

4

Ahəran nga anà Mbərom à mburom

¹ Pə dəba anahan a wa, na ca ide à mburom, nə canan anà 'am su doh mə təba awan. Nə sləne dundo a dowan a su jo 'am kurre ata, a ndar kawa məzləzlilen ata awan. U jo nà: «Hayak à mburom à man a anan aday ni dakak anan way a sa naa təra ataya awan.»

² A alay ata cəna, Apasay Cəncan a a nay ahay upo. Nə canan anà man sə njahay sə bahay à mburom, dowan a inde winen mə njahay a apan.

³ Dowan ata nà, ide anahan a wuted kawa kon mə rəba aya ata awan, a ca zeziye, aday dəzdaz a re. Awan a kawa kulay a van nga anà man sə njahay anahan ata awan, kulay ata dukwen a dav nə kawa kon ataya re.

⁴ Man sə njahay maza aya inde kwa kuro cew nga anahan a fudo à man ata re. Ta van nga anà man sə njahay sə bahay ata awan. Məced ahay inde, tinen kwa kuro cew nga fudo mə njahay aya apan. Tinen tə zana aya pi zek nə kwedekkwedek, aday jugo sə bahay ahay inde patan mə ndakay aya sə gura.

⁵ Cœrœd, Mbərom a wuted, tanday a dac apan hohum hohum pa 'am sə man sə njahay sə bahay ata wa. Lalam ahay inde à man ata cuwbe,

tinen apan ti dav à man ata lele. Lalam a cuwbe ataya dukwen, tinen nà, apasay ahay cuwbe sa ga mer su way ana Mbərom.

⁶ Awan a inde kawa dəlov sə malam, ide a slar wa nà, ngal ngal kawa malam mə banay awan. Awan ata dukwen pa 'am ana man sə njahay sə bahay ata awan.

Awan aya inde fudo, ta van nga anà man sə njahay ata tew. Awan ataya nà, tinen tə sifa aya awan, aday zek a tinen a dukwen cərkəzlkazl ide a dəkdek, ta sa 'am aday ta sə dəba a təke re.

⁷ Awan a mama'am a nà, a ga minje tə ziyel. Way mə slala cew a nə a ga minje ta wan sa sla. Way mə slala maakan a kəma, ide anahan nà, kawa ide su do. Aday way mə slala fudo kutok nà, winen kawa zləba winen apan i fatay.

⁸ Awan ataya fok aday nà, bərgaslay ahay inde patan nə mbərka mbərka. Zek a tinen aya dukwen cərkəzlkazl ide a dəkdek, pə day sə bərgaslay ahay fok re. Awan ataya tinen apan ti ga ara mənəna sə mbəsak, luvon tə ipec fok. Ta wa:

«Cəncan a nà, Mbərom a taayak!

Cəncan a nà, Mbərom a taayak!

Iken Mbərom, kə zalay way ahay fok, iken a pa nga awan.

Iken inde kwa həna kabay,

iken inde həna,

aday azana pa 'am dukwen, iken a re.»

⁹ Awan fudo ataya ta ga nà, ara sə zambad anan Mbərom awan. Tə həran nga, tə ngəran anà Mbərom, dowan a mə njahay a pa man sə njahay sə bahay ata awan, anga winen inde tə sifa pa sə viyviya awan.

¹⁰ A alay a tinen apan ti həran nga ata nà, məced ahay kwa kuro cew nga fudo ataya, tinen apan ti dukwe gərmec pa 'am ana Mbərom mə njahay a pa man sə njahay sə bahay ata awan, aday winen tə sifa dukwen pa sə viyviya awan. Ata ti cəlukwan jugo à nga wa ti dəf anan pə cakay sa man sə njahay sə bahay ata awan, ti həran nga matanan, ta wa:

11 «Bahay a manay Mbêrom,
mazlaḅ tē mēgala inde apak.
Lele nā, dō ahay tē dēfak apan, tē
hêrak nga,
anga sê ndakay way ahay fok nā,
iken.
Kê ndakay atan dukwen,
anga a zlak â nga,
aday tē ga inde.»

5

*Saa tēḅa anan derewel mē tapay a
nā, wan sê tēman*

1 Aday nē canan anā derewel a inde
â alay puway ana dōwan a mē njahay
a pa man sē njahay ata awan. Derewel
ata dukwen mē vinde a nā, day cew
maya awan. Derewel ata mē faday a
asa, aday ma ga mētōtok a â man ahay
cuwḅe lele, aday â saa tēḅa bēse bay.

2 Natiya awan, nē canan â maslay
a Mbêrom, aday nē slāne winen apan
i ja tē mēgalak a, a wa: «Dōwan a saa
mba apan sē kwahak anan mētōtok
a anan aday i pēsak anan derewel a
anan nē wayaw?»

3 Əna dōwan ibay, kwa â wulen
su dō ma mac aya awan, kwa â
man wura, kwa â mburom dukwen,
dōwan inde saa mba apan sē kwahak
anan mētōtok ata, aday saa ca ide â
derewel ata inde nā, ibay.

4 Na ma nga pē ayam cēdōek cēdōek,
anga dōwan inde tēde i kwahak anan
mētōtok aday i ca ide â derewel ata
inde nā, ibay.

5 Mēced ahay kwa kuro cew nga
fudō ataya, kērtēk a tinen a, u jo a
wa: «Kâ yam bay. Ca ide, dōwan inde
tē ngaman “Ziyel”, winen zahav ana
Yahuda, slala ana bahay Dawuda.
Winen nā, dō sē mbasay pē way ahay
fok. I mba apan sē kwahak anan
mētōtok a cuwḅe ataya aday sē tēḅa
anan derewel ata awan.»

6 Cēna, nē canan anā wan sē tēman
a inde, winen mē tavay a pē cakay
sa man sē njahay sē bahay ata awan.
Mēced ahay tatē awan a fudō ataya
ta van nga tew. Wan sē tēman ata
nā, winen abay ma vad awan. Winen
tē lēkam aya cuwḅe pa nga. Ide

ahay inde cuwḅe pa nga anahan re.
Ide ataya cuwḅe nā, tinen apasay a
Mbêrom ahay cuwḅe sa taa slān atan
kwa aha pē daliyugo ataya awan.

7 Wan sē tēman ata a zla â man ana
dōwan a mē njahay a pa man sē nja-
hay sē bahay ata awan, a tēma anan
derewel ata â alay puway anahan wa.

8 A tēma anan derewel ata cēna,
awan a fudō ataya tē mēced a kwa
kuro cew nga fudō ataya tē dukwen
gērmec ū vo anā wan sē tēman ata
awan. Tinen tē gēnjavaal aya fok â
alay inde, aday tē tasa sē gura aya re.
Tasa ataya nā, ma rah aya tē lēluway.
Lēluway ataya nā, amboh su dō ana
Yesu ahay sa taa ga ataya awan.

9 Dō ataya ta ga ara wiya awan, ta
wa:

«Iken ka slak sē tēma anan derewel,
ka slak sē kwahak anan mētōtok
aya re.

Anga iken a aday nā, tē vēdak iken, kê
mēcak.

Kê tēmāk anan dō ahay bayak a tē mez
anak ata awan.

Kê bēmbadāk dō ahay anā Mbêrom,
â wulen sē zahav ahay wa fok,
â wulen sa 'am ahay wa fok,
pē slala, pē slala fok,
aday pu kon, pu kon fok re.

10 Tē tērak dō anahan ahay â bahay
anahan inde,
aday tinen dō sa gan mer su way
anā Mbêrom ū doh sē mazlaḅ
anahan,
aday ti ga bahay pē daliyugo
fok.»

11 Pē dēḅa anahan a wa cēna, nē
canan anā maslay ana Mbêrom ahay,
tinen bayak a ti baslay zek bay. Tinen
ma van nga awan, anā man sē njahay
sē bahay ata awan, anā awan a fudō
ataya pē kērtēk a tē mēced a kwa kuro
cew nga fudō ataya awan. Nē slāne
tinen apan ti ga ara.

12 Ta ga ara ata nā, tē mēgalak
awan, ta wa:

«Wan sē tēman a ma vad ata nā,
kâ slak, aday dī hēran nga, dī
dēfan apan,
anga mēgala anahan inde, zlile
anahan inde,

asan way anahan inde re, gədan
anahan a dukwen a ndav bay,
winen tə mazlaḡ awan.»

¹³ Natiya nə sləne asa, way ahay
fok, à mburom, pə daliyugo, à bəlay
ahay inde, aday à man su dō ma mac
aya, tinen apan ti ga ara, ta wa:

«Həruko anan nga anà dōwan a mə
njahay a pa man sə njahay sə
bahay ata awan,
aday anà wan sə təman re, dəfuko
atan apan.

Məgala tə mazlaḡ ahay fok ta nay
ahay à tinen a wa.

Zambaḡuko atan pa sə viyviya
awan.»

¹⁴ Awan a fudo ataya tə mbəḡa
apan, ta wa: «Amen!» Məced ataya ta
ma nga sə dukwen gərmec ù vo anà
wan sə təman tu dō a mə njahay a pa
man sə njahay sə bahay ata awan, tə
həran atan nga.

6

A kwahak anan mətətək ahay

¹ Cəna, nə canan anà wan sə təman,
a təma anan dərəwel a mə tapay a
tə mətətək man cuwḡe ata, a kwahak
anan mətətək a kərtek awan. Ata, nə
sləne awan a à wulen sə awan a fudo
ataya, a ja 'am, a ndar kawa Mbərom
a dac ike, a wa: «Hayak!»

² Kagasl, pəles kwedekkwedek a a
zləray ahay bok. Dəwan a inde pə
pəles ata awan, linge inde à alay ana-
han, aday winen a dukwen tə tuwdek
anan jugo sə bahay à nga inde. Kə
mbasak pə dō manide ahay, aday kə
zлак saa ga vərəm aday i mbasay
patan asa re.

³ Aday wan sə təman a kwahak
anan mətətək mə slala cew awan.
Cəna, nə sləne awan a mə slala cew
ata, a wa: «Hayak!»

⁴ Pəles maza awan, a ca dəzdəz,
a zləray ahay bok. Tə varan anà
dōwan a mə njahay a pə pəles ata
nə, maslalam məduwen awan. Tə
varak anan cəved sa njak anan dō
sə daliyugo ahay pi zek, aday tə
ga vərəm, tə jaf zek ahay, məsinde
səngaf səngaf.

⁵ Aday wan sə təman a kwahak
anan mətətək mə slala maakan awan.
Cəna, nə sləne awan a mə slala
maakan ata, a wa: «Hayak!» Kagasl,
pəles zənzen a tərəw tərəw a zləray
ahay bok. Agwada sə lavay way inde
à alay anà dōwan pə pəles ata awan.

⁶ Nə sləne dūngo a kawa su dō,
a ndəray ahay à wulen sə awan
a fudo ataya wa, a wa: «May pə
daliyugo! Dala si mer su way hway
cəna, i sukom nə, ndaw agwada
kərtektəkke. Kak ndaw gadam nə,
agwada maakan. Əna mbəsak anan
atə mahay tə amar tə ga inde tuwwa.»

⁷ Aday wan sə təman a kwahak
anan mətətək mə slala fudo ata cəna,
nə sləne awan a mə slala fudo ata a
wa: «Hayak!»

⁸ Pəles a inde kəfatata. Dəwan a
pə pəles ata, tə ngaman Amac, aday
Məke a pərahan azar. Tə njadak cəved
pa man sə daliyugo ahay fudo fok, sə
gəḡa wa day kərtek a, aday dō ahay
tə mac ta may, tə məgara, tə vərəm à
man ata awan, aday way sə kiḡe ahay
dukwen tə rac atan re.

⁹ Aday wan sə təman a kwahak
anan mətətək mə slala dāra awan. Nə
canan anà sifa su dō ma vad aya anga
tə wazay 'am a Mbərom, tinen mə
njahay aya ù vo sa man sə varan way
anà Mbərom ata awan. Ta vad atan
anga tə təmahak 'am a Mbərom, aday
tə dəkak anan kawa ana Yesu sa jan
atan ata awan.

¹⁰ Də a ataya ta ja tə məgalak a, ta
wa: «Bahay a manay Mbərom, iken
nə məduwen awan, iken dō cəncan
awan, aday dō didek awan. Də sə
daliyugo ahay tə vədak manay. Ki i
gan atan sariya nə siwa kəla anaw?»

¹¹ Kagasl, ta pak patan zana
kwedekkwedek aya fok, ta jan atan:
«Ben apan mənjoek asa, tə vad apan
mərak a kwanay sa gan mer su way
à Mbərom ataya kawa tinen sa vad
kwanay ataya re asa aday. Ta sak
a vad apan dō ahay aday kə dəzlek
kawa ana Mbərom sa gan may ata nə,
i i gan atan sariya kutok.»

¹² Aday nə canan anà wan sə təman
ata, a kwahak anan mətətək a mə

slala mbərka ata awan. Daliyugo fok a 6al kəzlek kəzlek. Pac dukwen a dav sabay, a ca zənnen kawa kupon. Ata kiya nà, a ca ngəlazaza kawa mez.

¹³ Pərtəztazltazla mawuzlawazl ahay mə guce aya à məndak, kawa wan sə rəve ma nah a bay a, mad sə gucey anan ahay i sé wa ata awan.

¹⁴ Mburom fok inde sabay, a faday zek kawa sə faday biket ata awan. Bəzlom pi zek tə culok ahay à a'am inde ataya, tinen inde à man a tinen ahay inde sabay re.

¹⁵ Do ahay pə daliyugo fok ta der zek. Ta der zek à sləlak sə bəzlom ahay inde, à lar ahay inde. Sa der zek a nà, bahay ahay, wan bahay ahay, bahay sə suje ahay, do sə zlile ahay, do məduwen aya sə daliyugo a anaya awan, 6ile ahay aday do azar aya fok re.

¹⁶ Tə ngaman anà bəzlom ahay, aday ta wa: «Mbəzlen ahay pumo, dərən manay pa man sə ide a dōwan a mə njahay a pa man sə njahay sə bahay ata wa. Dərən manay pa wan sə təman wa re, anga winen tə mivəl a tə manay.

¹⁷ Anga mivəl a tinen ata kə dəzlek ahay. Waya saa mba apan sə səmen à luvon ata anaw?»

7

Do sə Isəra'ila ahay 144,000

¹ Pə də6a anahan a wa, nə canan anà maslay a Mbərom ahay fudo, tinen mə tavay aya pə bərgaslay a Mbərom ahay fudo fok ite. Ta gan nga anà mad sa day ahay fudo fok lele, anga aday mad à saa laman anà a'am bay, anà daliyugo bay, aday à saa laman anà dədazl si sé ahay bay re.

² Nə canan anà maslay a Mbərom a hinen inde a may ahay à dəlon wa. Way sa ga vivay a Mbərom bahay sə sifa pə do ahay, inde à alay anahan. A ngaman tə məgalak a anà maslay ataya fudo awan, anga Mbərom a varan atan məgala sa nes anan dədala tə a'am nà, anà tinen awan.

³ A jan atan, a wa: «Kə nəsen anan dədala, a'am tə dədazl si sé ahay fan bay. Guko vivay ana Mbərom pi jœr ana do si mer su way anahan ahay aday.»

⁴⁻⁸ Tu jo abaslay su do ataya ma ga vivay aya awan, tinen mbulo səkat tə kwa kuro fudo nga fudo (144,000), tinen à wulen sə zahav sə Isəra'ila ahay wa kuro nga cew fok. Kawa sa ja nà, pə zahav fok mbulo kuro nga cew. Zahav ataya nà, zahav ana Yahuda, ana Ruben, ana Gada, ana Aser, ana Neftalim, ana Manasa, ana Simiyon, ana Lewi, ana Isakar, ana Jabulon, ana Yusufu aday ana Benyamin.

Man su do su kon azar aya awan

⁹ Pə də6a anahan a wa nà, nə canan anà man su do, a baslay zek bay. Ta nay ahay kwa à wulen sə zahav ahay wa fok, aday pə slala pə slala, pu kon pu kon, aday 'am ahay fok inde. Tinen a fok mə tavay aya pa 'am ana man sə njahay ana bahay aday pa 'am ana wan sə təman. Tinen a fok ma pak zana aya pi zek kwedekkwedek aya awan, aday daslam sə tə6a ahay à alay inde sə həran anan nga anà Mbərom.

¹⁰ Ta ja 'am tə məgalak awan, ta wa: «Da tam nà, tə alay ana Mbərom a mənuko winen mə njahay a pa man sə njahay anahan, aday tə alay ana wan sə təman re.»

¹¹ Maslay a Mbərom ahay fok, tinen mə tavay aya awan, aday ta van nga anà man sə njahay sə bahay, pi zek tə maced ahay pə kərtek a tə awan a tə sifa aya fudo ata awan. Tə dukwen gərmec u vo anà man sə njahay sə bahay, aday tə həran nga anà Mbərom

¹² ta sa ja asa:

«Amen!

Mbərom a mənuko nà,
mazla6 inde apan,
məgala anahan inde,
winen kəlire* awan,
gədan inde apan,
inde apan pa sə viyviya awan.

* 7:12 Kəlire a anan nà, madan bay, əna asan way ana Apasay a Mbərom.

Həruko anan nga,
guko anan suse,
dɛfuko anan apan,
sə coy awan.

Amen!»

¹³ Dowan a à wulen su dō mæced ataya kərtek a, a cæce puno wa, a wa: «Həna anan, ma pak zana aya kwedekkwedek a anaya nə, maya ite anaw? Ta nay ahay awanaw?»

¹⁴ Nə mbədahan apan, na wa: «Sa san nə iken awan! Bina nen na san atan bay.»

U jo asa, a wa: «Do anaya nə, ta gak anan ngatay anə way ahay fok, tə səmak anan anə dæce mæduwen ata awan. Tə banak anan zana a tinen ahay i mez ana wan sə təman inde, anga aday ā dav herre.

¹⁵ Anga nan kutok:

Ta njad sə tavay pac pac pa 'am ana man sə njahay a Mbərom.

Ta gan mer su way à Mbərom ù doh sə mazlaḅ anahan awan.

Mbərom, dōwan a mə njahay a pə man sə njahay ata i i gan atan nga tə mazlaḅ anahan.

¹⁶ May tə jom i gan atan kula sabay.

Pac i kwadāh atan sabay,
way saa han patan uko nə, inde sabay.

¹⁷ Anga wan sə təman a pə cakay ana man sə njahay sə bahay ata, i gan atan nga,
i lagay atan pə kurok sə a'am sa var sifa ata awan.

Mbərom i təlkadān atan anan ide sə ayam a tinen ahay pə ide wa.»

8

Akwahak mətətok a mædakwidok a ata awan

¹ Wan sə təman a ma pə dɛrewel ata awan. A kwahak anan mətətok a mædakwidok a mə slala cuwḅe ata cəna, dōwan kə jak 'am à mburom sabay tətətemme, i ga way sə minit kwa kuro maakan.

² Pə dəḅa a wa nə, nə canan anə maslay a Mbərom ahay cuwḅe sa taa tavay pa 'am ana Mbərom ataya awan, aday tə varak atan mæzləzlilen à alay inde fok a tinen a re.

³ Maslay a Mbərom hinen inde kərtek a nay, a tavay pa man sə varan way anə Mbərom ata awan, aday tasa sa vak ləluway ahay à alay inde, tasa ata nə, sə gura. Tə varak anan ləluway ahay bayak a aday i vak anan pə ruwec sə gura ata anga Mbərom, aday ruwec ata dūkwən winen pa 'am ana man sə njahay sə bahay. Winen apan i vak anan ləluway ataya cəna, ata a zəga anan amboh su dō a Yesu ahay sa ga pə daliyugo ata awan.

⁴ Natiya kutok, jinjek sə ləluway ata, pi zek tə amboh su dō a Yesu ataya, a slabak pa 'am a Mbərom, à alay ana maslay a Mbərom ata wa.

⁵ Maslay a Mbərom ata a gəḅa tasa sə gura ata, a rah anan ta slan sə uko sə ruwec ata awan, a pəkak anan ayak pə daliyugo. Mbərom a wuted, a dac nguzlec, aday a gungwal. Daliyugo a fok a ḅal kəzlek kəzlek.

Məzləzlilen ma fa aya fudo

⁶ Natiya maslay a Mbərom a cuwḅe ataya tə lavay zek sa fa anan mæzləzlilen a tinen ahay.

⁷ Aday maslay a Mbərom mama'am ata a fa anan mbala anahan. Lanja, uko, mez, tə japay fok kərtek, aday a pəkay ahay pə daliyugo. Daliyugo ite a gəzla zek maakan, aday day kərtek a, a vak tə dədazl su way aya təkə. Gujed ahay fok tə vakak re.

⁸ Natiya, maslay a Mbərom mə slala cew ata a fa anan mæzləzlilen anahan ite. Awan a inde mæduwen a kawa ḅəzlom winen apan i ban, ta lar anan à a'am inde təzlev. A'am ata a gəzla zek maakan, aday day kərtek a tərə fok kawa mez.

⁹ Way sə a'am ahay fok, kərtek pə maakan a nə kə məkak, aday kwalalan ahay dūkwən, tə nəsek matanan re.

¹⁰ Natiya asa, maslay a Mbərom mə slala maakan a ata a fa anan mæzləzlilen anahan ite. Mawu-zlawazl a inde mæduwen a, a slahay à mburom wa. Winen apan i ban kawa miresl sə uko. A slahay cəna, a nes

anan zlinder ahay kêrtek pə maakan aday tə kurok aya təkə.

¹¹ Tə ngaman anà mawuzlawazl ata nà, Məduwek. A'am sê zlin-der ahay fok tə gəzla maakan, aday Məduwek ata a təra anan a'am sa day mə slala maakan ata serekeke. Do ahay bayak a tə məcak anga sa sa a'am a serekeke ata awan.

¹² Maslay a Mbərom mə slala fudo ata a fa anan məzləzlilen anahan ite. A fa anan cəna, tə dəcan anə way ahay fok à mburom. Pac a gəzla maakan, kiya matana awan, aday mawuzlawazl ahay kêrtek pə maakan fok kə mbacak à alay kêrtek a wa mbətək, ta dav sabay. Luvon tə ipec a təkə a gəzla zek maakan re. Day sê ipec kêrtek a pə maakan, day sê luvon kêrtek a pə maakan nà, awan kə dəvak uda sabay.

¹³ Kagasl, nə canan anə zləba məduwen a winen apan i fatay à mburom. Nə sləne winen apan i ja tə məgalak awan, a wa: «Wawayah! Wawayah! Dəce pu do sê daliyugo ahay! Anga maslay a Mbərom ahay inde maakan ti fa məzləzlilen a tinen ahay mba. Ta sak a fa atan cəna, dəce ahay ti nay ahay bayak awan.»

9

Məzləzlilen ma fa mə slala dāra awan

¹ Cəna, maslay a Mbərom mə slala dāra ata a fa anan məzləzlilen anahan. Nə canan anə mawuzlawazl a inde mə slahay à mburom wa, à məndak. Tə varan anan lakile sê təba anan bələlən sê məke sê mərda ata awan.

² A təba anan do'a cəna, jinjek a zləray wa dul dul kawa jinjek sê uko sa tak way. Jinjek ata a kərtan pə ide anə pac kustehtehhe, aday ide zənzen a ga takədimbom.

³ Jaray a zləray à jinjek ata wa pə daliyugo fok. Mbərom kə varak atan məgala sa nda do ahay kawa rəje.

⁴ Kə varak atan cəved sa gan awan anə daslam ahay bay, t̄a saa laman anə gujed bay, aday kwa dədom təkede t̄a laman bay re. T̄a nda nà,

do ma ga vivay ana Mbərom a pi jœr itəbay ataya awan.

⁵ Tə njadak cəved sa mac anan do ataya bay re, əna ti ga dəce kiya dāra cəna coy. Dəce ata dukwen, a han kawa ahan sê rəje sa nda do aday a gan atan ata awan.

⁶ A kiya dāra ata inde ite nà, do ahay ti gan may anə amac, aday ti njad bay. Ti pəlay amac pi zek, əna cəved sa mac inde sabay.

⁷ Jaray ataya nà, ta ga minje tə pəles sê vəram ahay. Jugo sê bahay ahay inde patan à nga inde, ma han aya nə tə gura. Nga a tinen aya dukwen kawa nga sê do ahay.

⁸ Sibœk a tinen aya nə kawa sibœk sê uwar ahay, aday slan a tinen aya kutok nà, kawa slan sê ziyel ahay ite.

⁹ Dəginəginə a tinen ahay ma ban aya kawa tə palalam sê rəslom. Bərgaslay a tinen awan, a ndar nə kawa muta sê pəles ahay bayak a, tinen apan ti haw à man sê vəram ata awan.

¹⁰ Guter patan kawa ana rəje nduwrenren, aday ta nda do nà, tə winen a re. Sə varan atan məgala sa gan way anə do ahay kiya dāra ata dukwen, guter ataya awan.

¹¹ Bahay a tinen a nà, maslay a sa ba pə məke sê mərda ata awan. Tə ngaman ta 'am sê Yahuda ahay nà, Abadon, aday ta 'am sê Gərek ite, Apoliyon. Sləmay ataya a nan sa ja nà: «Do sê lize way.»

¹² Natiya, dəce mama'am a kə ndəvak. Əna dəce maza aya inde cew asa re.

Məzləzlilen ma fa mə slala mbərka awan

¹³ Kutok, maslay a Mbərom mə slala mbərka ata a fa anan məzləzlilen anahan ite. Nə sləne 'am a ndəray ahay kwa à ləkam ahay fudo pə ruwec sê gura ata wa, winen pa 'am a Mbərom ata awan.

¹⁴ Am a sê ndəray ahay ata a jan anə maslay a Mbərom a sa fa məzləzlilen a mə slala mbərka ata, a wa: «Pəsak anan maslay a Mbərom aya fudo, ma ban aya pa 'am zlinder sê ngaman Efərat is ata awan.»

¹⁵ Tê pəsak atan cəna, ta vad' dō ahay, kərtek pə maakan fok kə məcak. Anga Mbərom a lavay anan zek tē tinen sa ga mer su way ata à alay a anan, pə luvon a anan, pə kiya a anan, aday pə ava a anan re.

¹⁶ Cəna, nə canan anà suje ma ján a pə pəles ataya, tinen bayak awan. Tu jo abaslay a tinen awan, tinen miliyon səkat cew (200,000,000).

¹⁷ I cœn sê zûfay uno ata, nə canan nà, natiya. Pəles ahay tu dō a ma ján aya apan, tinen tē zana sê vərəm aya pi zek dāz dāz kawa slān sê uko, aday mbamburom kawa a'am sê dəlov ahay, aday kawa azay sa wan re. Nga sê pəles ataya kawa nga sê ziyel ahay. Jinjek a pi zek tē uko, tatē mətətək sê uko ta nay à 'am a tinen ahay wa.

¹⁸ Dəce a maakan a sê zləray à 'am sê pəles ataya wa nà, ta vad' dō kərtek pə maakan fok.

¹⁹ Natiya awan, mēgala ana pəles ataya sa gan way lelibay a anà dō ahay, a nay nà, à 'am a tinen aya wa. Guter a tinen aya dukwen ta gan way anà dō ahay re, anga guter aya kawa dədew ahay, nga ahay inde patan.

²⁰ Dō aday tē məcak anan tē dəce ataya itəbay ata nà, ta ngam sê mbəsak sê həran nga anà setene ahay bay, ta ngam sê mbəsak pəra a tinen a sē ndakay ataya bay re. Tē ndakay pəra a tinen aya nē, tē gura, tē dala, tē ndəfəre, tu kon aday tē dədom re. Way a mē ndakay ataya nà, tē canan ide bay, tē sləne sləmay bay, aday ta zla bay re. Əna a nan atan sē pərahan azar sē həran nga hwiya.

²¹ Dō ataya nà, tē mbəsakak sa ga ines ahay bay, tinen apan ti vad' dō hwiya, tinen apan ti ga madan a tinen ahay, tinen apan ti dah uho, tinen apan ti kəra way ahay hwiya re.

10

Maslay a Mbərom tē derewel cəfəw awan, à alay inde

¹ Pə dəba anahan wa, nə canan anà maslay a Mbərom hinen mēgala a re, winen apan i dazay ahay à mburom wa. Zana anahan pi zek nà, matapasl,

aday winen mē tuwed' nga nē tē kulay. Ide anahan a dav kawa pac sē ipec. Saray anahan ahay ta ca kawa miresl sē uko.

² Derewel cəfəw a inde à alay anahan, mē tēba awan. A ngazlay saray sē alay puway pa nga sē a'am, saray sē alay gula nà, pə yugo uho.

³ A zlah tē mēgalak a kawa ziyel sa yam. Cəna, nə sləne Mbərom a dac tanday tanday saray cuwbe sē mbədahan apan.

⁴ Adac a Mbərom a cuwbe ataya a ndav nà, abay u no sē vinde anan way a nen sē sləne ata awan, əna nē sləne dūngo a ndəray ahay à mburom wa asa, u jo: «Kê vinde anan 'am ana Mbərom sa dac cuwbe ataya bay, anga aday dōwan à san 'am ataya bay.»

⁵ Maslay a Mbərom a mē ngazlay saray a kərtek pa nga sē a'am, kərtek pə yugo ata, a ka alay à mburom,

⁶ a mbədāy dərزالah tē sləmay a Mbərom, a wa: «Mbərom winen inde tē sifa pa sē viyviya awan, winen dō sē ndakay atē mburom tē daliyugo tē bəlay. A ndakay mburom tē awan anahan aya tēke, daliyugo dukwen tē awan a anahan aya tēke, aday bəlay tē awan anahan aya tēke ite re. Way a saa tēra ata nà, winen apan i tēra hənə bəse kutok.

⁷ Azanan, maslay a Mbərom mē slala cuwbe ata kà fak anan mēzləzlilen anahan nà, Mbərom i ndav anan wa way anahan mi dər ata awan, kawa ananahan sa jan panan wa anà dō maja'am anahan ahay kwakwa ata awan.»

⁸ Dūngo ana dōwan nen sē sləne 'am anahan ata u jo ahay à mburom wa, a wa: «Zla, kà saa tēma anan derewel a mē tēba ata à alay ana maslay a Mbərom a mē ngazlay saray a pa nga sē a'am aday pə yugo ata wa.»

⁹ Natiya na zla à man ana maslay a Mbərom ata awan, na jan: «Vuro anan derewel a cəfəw a anan.»

U jo nà: «Tēma anan, rac anan. I gumak à 'am inde nà, kawa umam, əna ka sak a səfak anan cəna, i gak sərekeke.»

¹⁰ Nê tēma anan dērewel ata à alay anahan wa, na rac anan. A 'am inde nà, u gom kawa umam acēkan wanan. Nê sēdak anan gēdek cēna, u go sērekeke.

¹¹ Asa tu jo nà: «Zla, kâ sa ma anan 'am a Mbērom sa ja pē zahav ahay, pu kon ahay, pē slala sa 'am ahay, pē bahay su kon ataya asa.»

11

Do sê dakay anan 'am a Mbērom ahay cew

¹ Natiya, tē vuro gusuko à alay inde kawa sukol sê lavay way. Tu jo nà: «Slabak, zla, kâ saa lavay anan doh sê mazlaḅ a Mbērom, lavay anan man sē varan way anà Mbērom, baslay anan dō ahay aday tinen apan ti hēran nga anà Mbērom ataya awan.

² Əna kâ saa lavay anan gala sē uho ata itēbay, anga Mbērom a kē varak anan anan man ata anà dō a azar aya mbala anahan ahay bay ataya awan. Do ataya ti i ngērasl anan wulen su doh à kiya kwa kuro fudo nga anahan a cew inde, kawa sa ja nà, luvon mbulo tē sēkat cew tē kwa kuro mbērka (1 260).

³ A alay ata nà, ni i slēnak ayak dō sē dakay anan 'am uno ahay cew. Ti man anan 'am uno anà dō ahay à luvon a mbulo tē sēkat cew tē kwa kuro mbērka (1 260) ataya inde, ti pak pi zek dukwen zana sa zla à mēsinde.»

⁴ Do ataya cew a nà, mē tavay aya pa 'am ana Mbērom, winen Bahay a pē daliyugo ata awan. Do ataya nà, tinen dēdazl si sē ahay cew sē ngaman *ulivet* ataya awan.* Aday tinen lalam ahay cew re.

⁵ Dowan kē pēlak sa gan atan awan a cēna, uko a nay ahay à 'am a tinen wa, a vad anan dōwan ata awan. Natiya, dō sa gan may sa nan atan idē ahay, ti mac nà, matana awan.

⁶ A alay a tinen apan ti ma 'am a Mbērom ata nà, mēgala a tinen inde sē gafan 'am anà iven, aday à ga bay. Mēgala a tinen inde sē tēra anan a'am mez a re. Aday mēgala a tinen inde

sa pak mēgara pu dō sē daliyugo ahay cara cara, kawa sa zlan atan à nga ata awan.

⁷ Ta sak a ndav anan ama 'am a tinen ata nà, zizœk a inde, i nay ahay à mēke sē mērda wa re. Zizœk ata i vad zek tu dō a cew ataya awan. I mbasay patan, i nja atan, ti mac.

⁸ Mēsinde a tinen aya ti njahay hwiya pē cēved sē wulen su doh a mēduwen ata awan. Tē ngaman à wulen su doh ata nà, Sodoma, kabay Misra, kawa sa ja bine maw nà, ta ga ines ataya kērtēk awan. Tē daray anan bahay a tinen pē dēdom mē zlēlŋad a nà, à man ata re.

⁹ Do ahay ti nay sa ca pē mēsinde ataya nà, à wulen sē zahav ahay wa fok, à wulen sē slala ahay wa fok, à wulen sa 'am ahay wa fok, aday pu kon ahay wa fok re. Anga nan, tē varak anan cēved anà dōwan sa la atan bay luvon maakan tē njamde ahay apan kuro nga anahan cew.

¹⁰ Do sē daliyugo ahay fok ti taslay mivēl anga amac su dō a cew ataya awan. Ti ga azar uko sa vad dō ataya awan, ti varan magwagway i zek ahay, anga dō a Mbērom ataya cew a nà, tē pēkak mēgara pu dō sē daliyugo ahay, à alay a tinen apan ti ma anan 'am ana Mbērom ata awan.

¹¹ Natiya awan, luvon a maakan ataya tē ler aya kuro nga anahan cew ataya ta ndav cēna, Mbērom a vēzle patan apasay sē sifa anahan, tē slabak way a tinen, tinen tē sifa aya awan. Man su dō a sa zlak ayak sa cay ahay patan ataya, ta ma nga pē ajējar anga zlawan.

¹² Do a cew ataya tē slēne dūngo a jan atan ahay 'am tē mēgalak a kwa à mburom wa, a wa: «Jēnen ahay à man a anan!» Ta ján way a tinen deceḅ à mburom à matapasl inde pē idē su dō a sa nan atan idē ataya fok.

¹³ A alay ata cēna, daliyugo a ḅal kēzlek kēzlek. A wulen su doh ata fok, pu doh ahay kuro nà, kērtēk a kē mbēzlak. Anga nan re, dō ahay mbulo cuwḅe (7,000) fok tē mēcak. Do a mē mbēsak a tē mēcak itēbay ataya

* 11:4 Ca pē deftere Jekariya 4.1-14.

dukwen, tē jəjarak bayak awan. Aday tē həran nga anā Mbərom sē bagəbaga mburom.

¹⁴ Natiya kutok, dəce mē slala cew ata kē ndəvak coy, hinen mē slala maakan a, winen apan i nay bəse coy re.

Maslay a Mbərom a fa anan məzləzlilen mē slala cuwəe awan

¹⁵ Pə dəbə anahan a wa cəna, maslay a Mbərom mē slala cuwəe awan, a fa anan məzləzlilen anahan ite. Nə sləne dūngo ahay mēduwen aya tē gungwal ā mburom, aday ta wa:

«Həna Bahay a mənuko Mbərom tē Almasihu anahan,
ti ga bahay pə daliyugo kutok.
Mbərom i ga bahay kətanān hwiya pa sē viyviya awan.»

¹⁶ 'Am ataya ta ndav cəna, məcəd ahay kwa kuro cew nga anahan a fudō, mē njahay aya pa 'am ana Mbərom ataya, tē dukwen gərmec ū vo, tē həran nga.

¹⁷ Ta wa:
«Bahay a manay Mbərom, Ba Məgala, iken inde nə kwakwa,
həna dukwen iken a re.
Mə ngərak, anga iken apan ki ga bahay pə daliyugo
aday ki lavan nga tē məgala anak awan.

¹⁸ Ba dō su kon ahay ta gak mivēl, əna alay a ma var a həna, iken ki ga patan mivēl ite,
ki gan sariya anā dō ma mac aya fok.

Alay a ki varan magwagway anā dō maja'am anak ahay, anga tinen 6ile anak ahay ata nā, kē dēzlek.

Ki varan magwagway anā dō anak ahay,
anā dō sē dəfak apan ataya fok,
kwa gwaslay ahay,
kwa dō məcəd aya awan.

Əna dō sa nes anan daliyugo ahay ite nā,

ki lize atan wa kutok.»

¹⁹ Pə dəbə sa 'am a tinen ata wa cəna, məsudoh su doh sē mazla6 a Mbərom ā mburom ata a tē6a pan-gaya. Zəndok sē a6an 'am a Mbərom

ata uda a cay ike. Cœrœd, Mbərom a wuted, tanday a dac apan hohum hohum, daliyugo a 6al, aday lanja a pəkay ahay səngef səngef bayak awan.

12

Atə uwar tē zizœk a inde

¹ Cəna, nə canan anā awan a ā mburom, a ga masuwayan. Nə canan anā dō uwar awan, zana anahan pi zek nā, pac. A dəf saray anahan ite nā, pə kiya. Mazangalan anahan dukwen, sē mawuzlawazl ahay kuro nga anahan a cew, winen kawa jugo sē bahay.

² Uwar ata nā, wan ā kutov. Winen apan i wahay bəse coy, kē dəlak anan tē mindel, a han apan. Anga nan, a zlah pi zek tē məgalak awan.

³ Nə canan anā awan a inde ā mburom asa. Zizœk a inde, winen kawa gədam mēduwen awan, a ca dēzdəz. Nga ahay inde apan nə cuwəe, aday jugo sē bahay ahay pa nga cuwəe ataya re, ləkam ahay kuro inde anan pa nga.

⁴ A mēne anan mawuzlawazl ahay ā mburom wa ā mēndak tē guter anahan. Kərtek pə maakan fok kē gucek ahay ā mburom wa. Winen a aday nā, a tavay pa 'am ana uwar a winen apan i wahay ata, aday kē sak a wahay a cəna, i gə6a anan wan a mē wahay ata awan, aday i rac anan.

⁵ Natiya, uwar ata a wahay anan wan anahan a nā, mungol awan, aday i i tēra bahay tē məgala awan pa nga su kon ahay fok. A wahay anan cəna, tē gə6a anan, ta haw anan pa 'am ana Mbərom winen mē njahay a pa man sē njahay sē bahay anahan ata awan.

⁶ Zek ana uwar a kutok nā, a haw, a man ā nga ā man sa saf inde, ā man ana Mbərom a sē lavan anan zek aday tā gan uda nga ata awan. I i njahay ā man ata nā, luvon mbulo tē səkāt cew tē kwa kuro mbərka (1 260).

⁷ Kagasl, vərəm a slabak ā mburom. Maslay a Mbərom inde tē ngaman Mikayel, a ra maslay anahan ahay

fok, ta vad zek tə zizœk ata aday tə maslay anahan ahay cite re.

⁸ Əna Mikayel tu do anahan ahay tə mbasay patan, tə rəzlak atan. Anga nan, man sə njahay a zizœk ata tə maslay anahan ahay nə inde à mburom sabay.

⁹ Natiya, ta lar anan zizœk a məduwen ata uho. Zizœk ata nə, winen nə, dədew kwakwa awan sa taa njəkan uda anə do ahay kwakwa pə daliyugo fok ata awan. Tə ngaman bahay sə apasay lelibay aya awan. Sləmay anahan dukwen Fakalaw. Tə larak anan à məndak, winen tə maslay anahan ahay fok.

¹⁰ Cəna, nə sləne 'am a ndəray ahay kwa à mburom wa, a wa:

«Həna nə, Mbərom kə təmak nuko kutok.

Kə kak anan məgala anahan.

Winen bahay awan.

Həna dukwen, Almasihu anahan kə kak anan mazlaḡ anahan.

Anga həna,

dəwan a sa taa ra 'am pə mərak a mənuko ahay

pə cakay ana Mbərom luvon tə ipec ata nə,

tə larak anan ayak à məndak.

¹¹ Əna mərak a mənuko ahay tə mbasay apan nə, anga mez anə wan sə təman.

Tə mbasay apan dukwen,

anga 'am a tinen sə dakay anan didek ata awan.

Tə təmahak sa mac,

ta mak anan wa bay.

¹² Kwanay a həna à mburom ata awan,

tislən mivəl kutok.

Atə dədala tə a'am kəma,

dəce anga kwanay kutok wuna!

Anga Fakalaw kə dazak ayak əga kwanay,

aday dukwen winen tə mivəl awan,

anga a san zle, a mbəsakan alay a bayak a sabay.»

¹³ Zizœk ata a ca apan tə larak anan pə daliyugo kəma, a ma nga sə kukwan azar anə uwar a sə wahay wan mungol ata awan.

¹⁴ Əna, uwar ata nə, tə varan bərgaslay sə zləba məduwen awan, aday ā fatay way anahan à man sa saf à man a Mbərom sə lavan anan zek aday tā gan uda nga ata awan. I i njahay à man ata nə, ava maakan tə rita.* Zizœk a kawa dədew ata i mba apan sə dəzle apan alay à man ata sabay.

¹⁵ Anga nan, dədew ata a vənihəy a'am à 'am wa kawa zəlaka, aday a'am ā hawan azar anə uwar ata, ā ra anan.

¹⁶ Aka aday maw? Dədala kə mak anan zek anə uwar ata awan. Dədala a ta cədak, a sa anan a'am a sa nəy ahay à 'am anə zizœk wa ata fok.

¹⁷ Zizœk ata a canan à dədala sa san anan a'am ata nə, a zəga anan mivəl anahan sa ga pə uwar ata asa. Anga nan, a ma pə dəba saa ga vəram tə gwaslay sə sləla anahan a mə mbəsak ataya awan. Tinen kəma, do sə dəfan apan anə 'am a Mbərom ahay, aday sə təma sə dakay anan ləbara sa 'am a Yesu ataya awan.

¹⁸ Natiya, zizœk ata a zla way anahan saa tavay pa 'am məgugəgəje sə bəlay.

13

Zizœk a inde a zləray ahay à bəlay wa

¹ Cəna, nə canan anə zizœk a inde, a zləray ahay à bəlay wa ladada. Nga ahay inde apan nə cuwḡe, aday ləkam ahay kuro. Jugo sə bahay dukwen pə ləkam pə ləkam. Sləmay lelibay a inde mə vinde pa nga pa nga, sə gənanan anə Mbərom.

² Zizœk ata nə, kawa lungu. Saray anahan aya dukwen kawa saray sə dərlinge. 'Am a dukwen kawa 'am sə ziyel. Zizœk a kawa gədam ata a mbəsakan anan nə gədan anahan, bahay anahan awan, aday məgala anahan məduwen awan.

* **12:14** Ava maakan tə rita: kawa sa ja nə luvon 1 260 ata re.

³ Nga anahan a kərtek a nà, a ga nə kawa vivay sə mbəlak məduwen a inde apan, abay i mac anan, əna mbəlak ata kə pasak. Anga nan, vivay anahan ata a gan masuwayan anà do sə daliyugo ahay, tə dazlan sə pərahan azar.

⁴ Fok a tinen aya tə həran nga anà zizœk a kawa gədam ata awan, anga kə varak anan mægala anahan anà zizœk sa nay à bəlay wa ata awan. Tinen apan ti həran nga anà zizœk ata kurkwer re, ta wa: «Waya məduwen a kawa zizœk a anan anaw? Waya saa mba apan sa ga vərəm tə winen anaw?»

⁵ Zizœk ata kə njadək cəved mənjoek sə həran nga anà zek, aday sə gənahan anà Mbərom. Kə njadək cəved sa ga bahay kiya kwa kuro fudo nga anahan a cew (42) re.*

⁶ A dazlan sə gənahan anà Mbərom: a gənahan anà sləmay anahan, anə man sə njahay anahan a re, aday anə do mə njahay aya à mburom ata fok.

⁷ Kə njadək cəved sa ga vərəm tu do a Yesu ahay, aday à mbasay patan. Matanan, kə njadək mægala sə lavan nga anə sləla ahay fok, anə zahav ahay fok, anə 'am ahay fok, aday anə kon ahay fok re.

⁸ Do sə daliyugo ahay fok ti dukwen gərmec u vo. Əna do aday sləmay anahan inde mə vinde à dərəwel su do tə sifa aya inde nà, i dukwen gərmec u vo itəbay. Mbərom a vinde dərəwel ata nà, a ban pə ananahan sə ndakay daliyugo wa, aday a varan anan à alay inde anə wan sə təman a ma vad ata awan.

⁹ Natiya, do aday sləmay inde apan cəna, à sləne 'am a anan:

¹⁰ Dowan a nà, Mbərom a ja nà, sa ban anan, ti ban anan. Dowan a nà, Mbərom a ja nà, sə wacay anan tə maslalam dukwen, ti wacay anan tə maslalam acəkan. Anga nan kutok, lele nə do a Yesu ahay tə zəga anan sa daf nga pə Mbərom, aday tə səmen anə way ahay.

Zizœk a inde, a zləray ahay à yugo wa

¹¹ Pə dəba wa, nə canan anə zizœk a inde maza asa, winen apan i zləray ahay à yugo wa. Ləkam ahay inde anan pa nga cew, kawa ləkam sa wan sə təman, aday a ja 'am kawa ana gədam re.

¹² A ga bahay anahan a dukwen tə mægala ana zizœk a sa nay à bəlay wa ata awan, a ga nə pa 'am anahan awan. A daf bəlaray pu do sə daliyugo ahay fok sə həran nga anə zizœk ata awan, winen tə vivay sə mbəlak məduwen a aday mə pasay a coy ata awan.

¹³ Kə gak way ahay bayak a, ma ga masuwayan aya awan: a dazay anan ahay uko à mburom wa pə idə sə do ahay fok à məndək.

¹⁴ Kə njadək cəved sa ga masuwayan ahay bayak a pa 'am ana zizœk a sə zləray à bəlay wa ata awan. Natiya, masuwayan ataya dukwen tə njəkək anan do ahay bayak a re. Zizœk sə zləray à yugo wa ata a jan atan nà: «Ndiken pəra sa ga minje tə zizœk a mə wacay a tə maslalam, aday kə məcək anan tə mbəlak anahan a bay ata awan.»

¹⁵ Zizœk a sa ja 'am ata nà, kə njadək cəved sə vəzle apasay à pəra ata inde, aday à ja 'am, à mba apan sa var cəved sa vad anan do sə həran nga bay ataya awan.

¹⁶ Zizœk ata a gan bəlaray anə do ahay fok, gwaslay ahay tə məcəd sə do ahay, do sə zləle aya pi zek tu do mətawak aya awan, 6ile ahay pi zek tu do azar aya awan, tə təma vivay pə alay puway a tinen ahay, kabay pi jœr a tinen ahay re.

¹⁷ Dowan a aday vivay anahan inde apan ibay nà, i njad sə sukom way à lumə wa bay, i njad sə sukom anan way tə way anahan ahay itəbay re. Vivay ata dukwen nà, sləmay ana zizœk ata awan, kawa sa ja nà, lamba sə sləmay anahan.

¹⁸ Natiya, lele nà, do sə kəlire ahay tə san way. Do sə kəlire ahay tə san

* 13:5 Kiya kwa kuro fudo nga anahan a cew: kawa luvon 1 260 re.

nà, lamba ata a ðakay anan nê maw re. Anga lamba ata nà, lamba sê slêmay su ðo zênzen awan. Lamba anahan nà, sêkat mbêrka tê kwa kuro mbêrka nga anahan a mbêrka (666).

14

Do ana Yesu ahay tinen apan ti ga ara wiya awan

¹ Na ca idé asa cêna, nê canan anà wan sê têman mê tavay a à bêzlom sê ngaman Siyona ata awan, tinen tu ðo a aday slêmay a wan sê têman tê slêmay ana Bêbay anahan mê vinde aya pi jêr a tinen ataya awan. Tinen a fok nà, tinen mbulo sêkat tê kwa kuro fudô nga fudô (144,000).

² Nê slêne asa bine maw nà, agungol inde a ndêray à mburom wa kawa zêlaka sê dazay pê pêkêrad à zlin-der ata awan, a ndar kawa adac a Mbêrom, aday a ndar kawa ðo ahay tinen apan ti fa gênjaval re.

³ Man su ðo ataya ðukwen tinen mê tavay a pa 'am sa man sê njahay sê bahay, aday pa 'am ana awan a fudô ataya awan, aday pa 'am ana maced ahay re. Tinen apan ti ga ara wiya awan. Dowan a mba apan sê têtak ara a tinen ata bay, si kak ðo a mbulo sêkat tê kwa kuro fudô nga fudô (144,000) a mê bêmbaday aya pê daliyugo wa ataya aday.

⁴ Ðo a anaya nà, ta gak anan nga î zek lele. Tê dabolok zek tê uwar ahay itêbay. Tê pêrahan azar anà wan sê têman nê kwa aha. Mbêrom a têmay atan ahay à wulen su ðo sê daliyugo ahay wa anga winen, aday anga wan sê têman re.

⁵ Mungwalay inde à 'am a tinen itêbay, ines a tinen ðukwen ibay.

Maslay a Mbêrom ahay maakan

⁶ Natiya awan asa, nê canan anà maslay a Mbêrom maza awan, winen apan i fatay pa nga mburom. A ðakay anan lêbara mugom a a mbêda itêbay pa sê viyviya ata awan. I ðakan anan anà ðo sê daliyugo ahay fok, anà ðo sê zahav ahay a fok, anà ðo sa ja 'am wura wura fok, aday pê slala pê slala, pu kon pu kon re.

⁷ Maslay ata a ja 'am tê mêgalak awan, a wa: «Jêjiren anan anà Mbêrom, hêren anan nga, anga alay a kà slak hêna i gan sariya anà ðo ahay. Hêren anan nga. Sê ndakay bagêbaga mburom, tê daliyugo, tê bêlay, tê kurok ahay nà, winen a re.»

⁸ Maslay a Mbêrom hinen a slêray ahay asa, a wa: «Coy! Babila, wulen su doh a mêduwen ata kê slahak. Babila kê slahak dezdezez! Winen a aday nà, kà hak anan mahay sê atahasl anahan anà ðo ahay. Atahasl anahan ata nà, kê wadadâk anan pê ðo sê daliyugo ahay fok, aday tâ ga kawa winen awan.»

⁹ Maslay a Mbêrom mê slala maakan awan, a slêray ahay asa. Winen ite a ja tê mêgalak awan, a wa: «Kuwaya, ðowan a kê dukwek anan gêrmec û vo anà zizœk ata awan, kabay anà pêra sa ga minje tê winen ata awan, aday kê têmahak vivay anahan pi jêr kabay pê alay re ata kêma,

¹⁰ i ga dœce. I gurac mahay à gœvet sa ga mivel a Mbêrom wa, aday mahay ata nà, mê japay a tê a'am itêbay. Natiya ðowan ata i sa dœce û uko à dœlov sê uko inde mê japay a pi zek tê mêtêtok sê uko ata awan. Dœce ata i têra ðukwen nà, pa 'am ana maslay a Mbêrom cêncan aya awan, aday pa 'am ana wan sê têman re.

¹¹ Jinjek sê uko sa man sê dœce a tinen ata i slabak pa nga mburom nê dadêkwdukwe pa sê viyviya awan. Kuwaya ðowan a kê dukwek anan gêrmec û vo anà zizœk aday anà pêra sa ga minje tê winen ata cêna, kê têmahak vivay sê slêmay anahan, i man uda kula itêbay, luvon tê ipec fok.»

¹² Anga nan kutok, kwanay ðo ana Yesu ahay, ðo sê dœfan apan anà 'am a Mbêrom ahay, ðo sa ðaf nga pê Yesu ahay, tiven nê lele.

¹³ Asa, nê slêne duno a jay ahay 'am kwa ahay à mburom wa, a wa: «Vinde! I ban pê hêna anan wa nà, Mbêrom i ðaf alay sê bahay anahan pu ðo sa mac aday, winen apan i ga mer su way anahan hwiya ata awan.»

Apasay Cœncan a a mbêda apan, a wa: «Matanan acêkan. Ti man uda tē ataslay mivēl awan, anga Mbêrom a san pi mer su way a tinen ma ga lele ataya zle.»

Sariya a dazlan

¹⁴ Na ca idē asa, nē canan anā mat-apasl kwedekkwedek awan. Awan a inde mē njahay a apan, a ga minje tē wan su dō. Jugo sē bahay inde ā nga anahan, ma han a tē gura. Winen ti dem ma pa a hepepe ā alay inde.

¹⁵ Maslay a Mbêrom maza awan, a nay ahay ū doh sē mazlaḅ a Mbêrom wa, a jan anā dōwan mē njahay a ā matapasl inde ata tē mēgalak awan, a wa: «Gēḅa dem anak, car, anga alay sē halan nga anā way ahay kà slak. Daliyugo fok ma nah a tēde sa car.»

¹⁶ Natiya, dōwan a mē njahay a ā matapasl inde ata a gēḅa dem anahan, a car anan way sē daliyugo ahay fok kērap.

¹⁷ Nē canan anā maslay a Mbêrom hinen a nay ahay ū doh sē mazlaḅ a Mbêrom ā bagēbaga mburom wa, winen ḁukwen ti dem anahan a ma pa a ā alay inde re.

¹⁸ Maslay a Mbêrom hinen inde maza awan, a nay ahay ā man sē varan way a Mbêrom ata wa. Winen nā, maslay a Mbêrom sē lavan nga anā uko ata awan. A tēḅa 'am, a jan ahay anā maslay a Mbêrom a ti dem a ma pa a ā alay inde ata, a wa: «Gēḅa dem anak, aday zlav anan cune mē wahay aya pē daliyugo ata fok. Anga wan si sé ataya tē nahak coy.»

¹⁹ Maslay a Mbêrom ti dem a ā alay inde ata, a zlav anan cune mē wahay aya pē daliyugo wa, a pak anan ā kudom sē caslay anan wan sē cune ahay. Kudom ata ḁukwen, man sa ga mivēl a Mbêrom.

²⁰ Wan sē cune ahay fok, mē caslay aya ā kudom inde uho, ā wulen su doh wa zad. Zēlaka sē mez a pēkay ahay ā kudom ata wa, a haw. Zēbor sē zlinder sē mez ata i ga kilometer sēkat maakan (300). Sēdek anahan a ḁukwen i ga miter cew, pēles ā

tavay uda nā, saa cay ahay wa nē nga dēkdek.

15

Maslay a Mbêrom ahay tē pēkay ahay mēgara ahay cuwḅe

¹ Pē dēḅa anahan a wa nā, nē canan anā awan a inde mēduwen awan, aday ma ga masuwayan aya ā mburom asa. Maslay a Mbêrom ahay inde cuwḅe, tē mēgara aya ā alay inde cuwḅe ite re. Awan ataya ḁukwen, mēgara mēdakwidok aya awan, anga tē mēgara ana Mbêrom ata ḁukwen, mivēl anahan i ndav sē coy.

² Aday nē canan anā awan a inde kawa dēlov sē malam mē japay a tē uko awan. Asa, nē canan anā dō sē mbasay pē zizōek tē pēra anahan ataya awan, aday tē lamba sē slēmāy anahan. Tinen nā, Mbêrom kē varak atan gēnjavaḅ ahay ā alay inde, aday tinen mē tavay aya pa 'am sē dēlov sē malam ata awan.

³ Tinen apan ti ga ara ana Musa, dō si mer su way ana Mbêrom, tē ara ana wan sē tēman. Ara ata nā, natiya:

«Mbêrom Ba Mēgala,
mer su way anak ahay fok nē
mēduwen aya awan,
ta ga masuwayan.
Bahay su kon ahay fok nā, iken awan.
Way anak ahay sa ga ḁukwen,
lele aday dēdek aya re.

⁴ Bahay a manay,
dōwan a saa jējarak bay nā,
wayaw?

Dōwan a saa ngam sē hērak nga bay
nā, winen wayaw?
Anga iken a kērtēk cœncan awan.

Do su kon ahay fok ti nay adēka nē sē
hērak nga,
anga dō ahay fok tē canak anan
anā mer su way anak ahay fok
nē lele.»

⁵ Pē dēḅa anahan a wa asa, nē canan anā doh sē mazlaḅ a Mbêrom ā bagēbaga mburom inde, kawa sa ja nā, jawjawa cœncan awan, winen mē tēḅa awan.

⁶ Maslay a Mbêrom cuwḅe ataya tē mēgara aya cuwḅe ā alay inde, tē zlēray ā man a cœncan ata wa. Tinen

ma pak zana kwedekkwedek aya pi zek re, aday tinen ma ßan mbac aya tē maslārāpa sē gura.

⁷ Kārtēk ā wulen sē awan aya fudō tē sifa ataya inde, a varan tasa sē gura ahay cuwōe anā maslay a Mbārōm a cuwōe ataya cite. Tasa ataya ma rah aya tē mivēl a Mbārōm sa ga pē dō ahay, aday Mbārōm nē inde tē sifa pa sē viyviya awan.

⁸ Natiya, doh sē mazlāō a Mbārōm a rah tē jinjek sē mazlāō a anahan tē gēdan anahan a tēke dadekwdukwe. Dowan sa mba apan sa zla ū doh ata ibay, hus azanan maslay a Mbārōm a cuwōe ataya tē ndāvak anan mēgara a tinen a cuwōe ataya aday.

16

Tasa sē mēgara ahay cuwōe

¹ Nē slāne dūngo a mēduwen a a ndāray ahay kwa ū doh sē mazlāō a Mbārōm wa. Winen apan i jan anā maslay a Mbārōm a cuwōe ataya, a wa: «Zlen, kā sa pēken anan way sē tasa sē mivēl a Mbārōm a cuwōe ataya pē daliyugo kutok.»

² Natiya maslay a Mbārōm a mama'am awan, a zla, a pak anan way sē tasa anahan pē daliyugo. Mbēlak lelibay aya aday ma han aya a gan anā dō ahay. Sa njād mbēlak ata nā, dō sa njād vivay ana zizōek ataya awan, aday ta taa dukwen gērmec ū vo anā pēra ana zizōek ata re.

³ Asa maslay a Mbārōm mē slala cew awan, a pak anan way sē tasa anahan pa nga sē bēlay. A'am sē bēlay ata a tēra kawa mēngēdazay su dō ma mac awan, aday way sē a'am ahay fok tē mēcak.

⁴ Maslay a Mbārōm mē slala maakan awan, a pak anan way sē tasa anahan pa nga sē a'am sē dēlov ahay aday pa nga sē a'am sē kurok ahay fok. Natiya kutok a'am ahay fok tē tēra mez asa re.

⁵ Aday nē slāne maslay a Mbārōm a, sa gan nga anā a'am ata a hēran nga anā Mbārōm, a wa: «Iken nā, dō cēncan awan. Iken inde nā, kwa hēna kabay, hēna dukwen iken a re. Ka gak

anan sariya anā dō ahay hēna tē cēved awan.

⁶ Dō anaya tē vēdak anan dō anak ahay, aday tē vēdak anan dō maja'am anak ahay re. Anga nan, ka han atan mez, tē njādak magwagway pē lelibay a tinen kutok.»

⁷ Cēna nē slāne dūngo a ndāray ahay ā man sē varan way anā Mbārōm ata wa. A wa: «Ayaw, Bahay Mbārōm, Ba Mēgala, ka ga sariya anak nē tē cēved awan, tē dīdek a re.»

⁸ Natiya kutok, maslay a Mbārōm mē slala fudō awan, a pak anan way sē tasa anahan pē idē sa pac. Cēna pac a njād cēved sa dav ndayaya aday sa han sē zalay sē kukwa ata awan, a vak anan dō ahay tē uko anahan awan.

⁹ Anga pac a sa vak atan ata awan, dō ahay ta ma nga adēka nē sē gēnahan anā slēmāy a Mbārōm, winen dō sē lavan nga anā mēgara ataya awan. Bina, tē ngēmāk sē mbēsak anan cēved a tinen a lelibay ataya bay, aday tē ngēmāk sē hēran nga anā Mbārōm anga mazlāō anahan bay re.

¹⁰ Maslay a Mbārōm mē slala dāra awan, a pak anan way sē tasa anahan pa man sē njahay ana zizōek ata awan, aday luvon a ga takēdīmbom pē bahay anahan ata fok. Dō ahay ta ma nga sa rac slan, anga dēce inde ndālekeke bayak awan.

¹¹ Tē gēnahan anā Mbārōm sē bagēbaga mburom, anga dēce tē mbēlak a tinen ataya awan. Aya āna, tē mbēsakak sa ga huwan bay hwiya.

¹² Natiya asa re, maslay a Mbārōm mē slala mbērka awan, a pak anan way sē tasa anahan ite. Winen nā, a pak anan mbala anahan nē ā zlin-der a inde mēduwen a tē ngaman Efēratis. Coy a'am a sa wa, aday bahay sē dēlon ahay ta njād cēved sē takas anan zlin-der ata awan.

¹³ Cēna nē canan anā apasay lelibay aya maakan. Tinen kawa njēlaadaw ahay, tē zlēray ā 'am ana zizōek a kawa gēdam ata wa, ā 'am ana zizōek a sa nay ā bēlay wa ata wa, aday ā 'am ana dō maja'am a Fakalaw ata wa re.

¹⁴ Tinen nà, apasay sê setene ahay sa ga masuwayan ahay cara cara. Apasay ataya ti halan nga anà bahay sê daliyugo ahay fok, anga aday ti ga vëram pë luvon a mëduwen a ana Mbërom Ba Mëgala ata awan.

¹⁵ Bahay a wa: «Ihe, nen apan ni zlak ayak nê kawa dō sê akar, dōwan i san apan bay. Ni daf alay sê mazlaḅ uno pë dō sê dëfan ide anà luvon ata mënjēna sa njak ahan ata awan, aday dukwen zana anahan inde më lavay zek a lele, anga aday na sak a zlak ayak cēna, waray i gan sa bar pa 'am sê dō ahay bay, bina zana i ga inde pi zek.»

¹⁶ Natiya kutok, apasay a lelibay ataya, tē halan nga anà bahay ahay fok à man kërtek awan. Tē ngaman anà man ata ta 'am sê Yahuda ahay nà, Harmagedon.

¹⁷ Kagasl, maslay a Mbërom a më slala cuwḅe a kutok, a ndav anan sa pak way sê tasa anahan pa nga mburom. Dungo a ndëray tē mëgalak a kwa ahay pa man sê njahay ana Mbërom a wa, ù doh sê mazlaḅ anahan a wa, a wa: «Hēna nà, kē ndëvak coy kutok!»

¹⁸ Cēna, cœrœd, Mbërom a wuted, tanday a dac apan hohum hohum, aday daliyugo a ḅal tē mëgalak awan. Kwa pë ana Mbërom sê ndakay dō ahay pë daliyugo nà, hus ahay hēna, kula daliyugo kē ḅëlak matanan bay.

¹⁹ Cëdak, daliyugo a ta i zek wa. Wulen su doh a mëduwen ata a gëzla i zek wa maakan re. Wulen su doh sê daliyugo ahay fok tē mbëzlaḅ, tē nēsek. Natiya kutok, Mbërom a may anan ahay à nga inde lëbara ana Babilā, wulen su doh a mëduwen ata awan, a varan tasa sa ga apan mível anahan ata ma rah a ledled tē mahay awan, aday â sa anan wa nê fok.

²⁰ Kon aya aday a'am sê bëlay a van atan nga ataya fok, tē ndërmadək à a'am inde. Bëzlom ahay dukwen tē dafasak fok cite re.

²¹ Lanja dugulom aya kawa mëndaḅ a pëkay ahay mbortoto bayak a pë dō ahay. Anga nan, dō

ahay tē gënanan anà Mbërom, anga iven sê lanja ata kē gëḅak dëce nē ndëlekeke bayak awan.

17

Atə uwar tə zizæk

¹ Pë dëḅa anahan a wa nà, dō kërtek à wulen sê maslay a Mbërom a cuwḅe sa ban tasa ahay cuwḅe à alay inde ataya, a nay, u jo: «Hayak, ni dākak anan sariya ana Mbërom sa gan anà uwar a sa ján uho tē dō ahay so ata awan. Winen nà, wulen su doh a ma han a pë cakay sê zlinder ahay ata awan.

² Bahay sê daliyugo ahay ta gak mëdigwed tē winen, aday dō sê daliyugo ahay bayan a tē vawak nga ta sê nahay tē winen a re.»

³ Apasay Cēncan awan, a nay ahay upo, a ban nen, aday maslay a Mbërom ata a zla nen à saf inde. A man ata awan, nē canan anà uwar a inde, winen ma ján a pë zizæk a inde, a ca dëzdaz. Nga anahan ahay cuwḅe, aday lëkam ahay apan kuro re. Zek anahan a fok dukwen më vinde apan nà, slëmay lelibay aya dëkdëk, sê gënanan anan anà Mbërom.

⁴ Uwar ata ite nà, zana anahan pi zek dëzdaz kawa zana vavize awan, way sê slëmay anahan inde sê gura, aday kon lele aya pi zek tē mëdine ahay inde apan re. Tasa sê gura dukwen inde à alay anahan, aday way lelibay aya uda teppe, më rëbas aya vërekeke, kawa sa ja nà, mer su way anahan sa ga lelibay ataya awan.

⁵ Slëmay inde më vinde pi jœr anahan, aday slëmay ata nà, a dākay a way mi dër a inde hēna: «Nen Babilā, wulen su doh mëduwen awan. Nen may sê uwar sê nahay tē dō ahay so ataya fok, aday nen may su dō huwan aya fok re.»

⁶ Aday nē canan bine siwaw nà, uwar ata kē sak mez su dō a Yesu ahay ma vad aya anga tē dākay anan slëmay a Yesu cërkëke ataya awan. Aday uwar ata kē vawak nga tē mez a tinen ata awan.

Nē canan matanan cēna, u go masuwayan.

⁷ Maslay a Mbərom ata u jo, a wa: «Sa gak masuwayan nə maw? Ni dakak anan way a mi der a pə uwar ata tə zizœk a sə gəba anan, winen tə ləkam aya kuro pa nga ahay cuwbe ata awan.

⁸ Zizœk a iken sə canan ata nà, abay winen tə sifa awan, əna həna nà, kə məcak. Azanan nə i jənay ahay à məke sə mərda wa. Kà sak a jənay ahay wa cəna, Mbərom i lize wa sə coy a kutok. Do aday sləmay a tinen inde mə vinde à derewel su do tə sifa aya inde itəbay, kwa sə ndakay anan daliyugo ata fok, ti canan anà zizœk ata nà, i gan atan masuwayan. Anga abay winen tə sifa awan, aday həna winen ma mac awan, aday pa 'am mənjoek dukwen i i may ahay tə sifa asa re.»

⁹ U jo asa, a wa: «Lele nà, do ahay tã njad kəlire sa san way a anan. Nga ataya cuwbe nà, ta ga minje tə bəzlom ana uwar ata sə njahay apan ataya awan. Aday dukwen, a ga minje tə bahay ahay cuwbe re.

¹⁰ A wulen sə bahay ataya dukwen, dara aya nà, tə məcak coy. Bahay mə slala mbərka nə winen inde həna bahay awan. Əna bahay mə slala cuwbe a ite nà, alay a anahan kà slak fan bay. Alay anahan a â sla dukwen, i njahay bayak a bay.

¹¹ Zizœk ata ite nà, abay winen tə sifa awan, aday həna winen tə sifa sabay asa, ata winen a dukwen bahay a mə slala jəmaakan awan. Bahay ata dukwen tinen pə kərtek a tə bahay a cuwbe ataya awan. Kà sak a sləray ahay asa nà, Mbərom i lize wa sə coy a kutok.

¹² «Ləkam a kuro iken sə canan ataya nà, ta ga minje tə bahay ahay kuro ti nay ahay mba, bina ta gak bahay fan bay. Ti i njad cəved sa ga bahay a mba, aday ti ga bahay a nə jiya tatə zizœk ata awan, əna ti njahay bayan a bay.

¹³ Bahay ataya kuro dukwen, tinen kərtek a i mer su way a tinen inde. Aday ti varan məgala a tinen tə mazlaḡ a tinen anà zizœk ata aday â ga anan bahay anahan.

¹⁴ Ti ga vəram tə wan sə təman, aday wan sə təman ata i mbasay patan, anga winen Bahay sə zalay bahay ahay fok. I mbasay patan, winen tu do anahan a mə ngamay ataya awan. A walay atan, aday ti pərahan azar tə mivəl kərtek awan.»

¹⁵ Maslay a Mbərom ata u jo asa, a wa: «Uwar a sa ján uho tə do ahay so ata nà, winen mə njahay a pə cakay sə zlinder aya iken sə canan ataya awan. Zlinder ataya nà, ta ga minje tu do sə zaav ahay fok, ta 'am ahay fok, tə slala ahay fok, aday tu kon ahay fok re.

¹⁶ Ləkam a kuro iken sə canan ataya, aday tə zizœk a iken sə canan ata nà, ti ma nga sa nan ide anà uwar a sa ján uho tə do ahay so ata awan. Ti ngəzar panan way anahan ahay fok à alay wa, aday i njahay zek kəriya slokwitor a, ti rac sluwed si zek anahan, ti lize anan tə uko.

¹⁷ Bahay a kuro ataya ta ga matanan nà, anga Mbərom a daf abayak nga ata à mivəl a tinen inde. Natiya, 'am a zlan atan pi zek anà bahay ataya sə varan məgala sə bahay a tinen anà zizœk, hus pə luvon a aday 'am a Mbərom ma ja aya ti ndav wa coy ata awan.

¹⁸ Uwar a iken sə canan ata ite nà, a ga minje tə wulen su doh məduwen a sə lavan nga anà bahay sə daliyugo ahay fok ata awan.»

18

Mbərom a gan sariya anà wulen su doh sə Babila

¹ Pə dəba anahan a wa kutok, nə canan anà maslay a Mbərom hinen inde, winen apan i dazay ahay à mburom wa. Məgala anahan inde bayan awan, jiyjay sə mazlaḡ anahan dukwen a dəvan anà daliyugo fok.

² A zlah tə məgalak awan, a wa: «Coy! Wulen su doh a sə ngaman Babila ata kə slahak, Babila kə slahak dezdezez! Wulen su doh ata kə rahak tə apasay lelibay aya awan, apasay huwan aya, aday tə məvuhom ma ga

mənjadak aya* cara cara tinen ma rah a à wulen su doh ata inde re.

³ Anga winen kə varak anan mahay anà do su kon ahay fok aday tâ sa. Asa mahay anahan nà, ubor sa ga mədigwed tə winen awan. Bahay sə daliyugo ahay fok ta gak mədigwed ata awan. Do sa ga masa tə way ahay fok, tə tərak do sə zlile ahay anga zlile sə mədigwed anahan sa ga ata awan.»

⁴ Nə sləne asa bine maw nà, dungo a ndəray ahay kwa à mburom wa, a wa:

«Kwanay do uno ahay, hayak ikwen ahay à wulen su doh ata wa, anga aday kə limen anan alay anà ines a tinen ataya bay, kɪ gen dace kawa tinen bay re.

⁵ Hayak ikwen ahay à wulen su doh ata wa, anga ines anahan ataya dukwen tə dazlek zek jəgenegene hus pa man sə ide a Mbərom, aday Mbərom awan, a may anan ines ana Babila ataya à nga inde re.

⁶ Gen anan nə kawa anahan a sa gak ikwen ata cite.

Gen anan adəka nà, si sə zalay mbala anahan ata məcapar cew awan.

Kak winen kə varak ikwen mahay gəzlaway zet nà, viren anan uda kawa anahan ata awan, əna məgala mbala a kwanay à zalay anahan məcapar cew awan.

⁷ Kə pəlak anjahay sə mazlaḡ tə zlile a nə cəvedabay.

Matanan bənen anan mbiyed nə bayak a kutok,

à ga dace dukwen matanan re, kawa winen u doh sə məsinde.

Aday nà, a wa: “Nen bahay, nen mə njahay a pa man sə njahay sə bahay uno lele.

Nen mədukway sə uwar bay, ni yam ma ite anaw, anga mbaz uno inde kə məcak ibay.”

⁸ Anga nan kutok, məgara ahay ti tan à nga nə luvon kərtek: amac, ayam, aday may re.

Ti vak anan tə uko, anga Bahay Mbərom a sa gan sariya ata nà, winen məgala awan.

⁹ «Bahay sə daliyugo ahay sa taa japay tə winen pə ubor, aday pa sa ján uho tə winen ataya fok, ti yam tongof tongof, anga ti canan anà jinjek sə uko ata awan.

¹⁰ Ti tavay dərən, anga zlawan sə dace məduwen ataya i gan atan. Aday ti ja à wulen a tinen:

“Wuna, wuna!

Babila, iken wulen su doh məduwen awan,

Babila iken wulen su doh məgala ata, iken inde sabay!

Kə lizek à ler kərtek inde ca!

Matanan, Mbərom kə gak anak sariya coy.”

¹¹ «Do sa ga masa tə way ahay dukwen ti yam, ti ja mawa, anga dowan saa sukom way a tinen ahay nà, inde sabay:

¹² way kawa gura, dala, kon lele aya awan, mədine ahay; zana kataw aya awan, zana dəzdaz aya awan, zana kwedekkwedek aya awan, zana vavize aya re; dədom sə rəbas lele aya awan, aday way mə ndakay aya ta slan sə mbəle ataya awan, aday way mə ndakay aya tə dədom masa a da 'am ataya re; azar aya dukwen mə ndakay aya tə dangwa, tə rəslom, aday tu kon mə rəḡa aya awan;

¹³ kemsire lele aya awan, amar sa ga pi zek ahay, wurde sə ngaman *mira* ata awan, wurde sa vak avavak ahay; mahay, amar sə ile; ndaw, nuko sa ndaw; sla ahay, təman ahay, pəles ahay, muta sə pəles ahay; ḡile ahay, aday sifa sə do ahay fok, dowan saa sukom way ataya nà, inde sabay.

¹⁴ «Natiya, do sa ga masa ahay ti jan anà wulen su doh ata, natiya: “Way anak a sa ga anan ti zek ataya fok tə lizek. Zlile anak, way sə ndakay zek anak, fok tə lizek. Kula ki njad atan sabay.”

¹⁵ Do sa njad zlile ta sa ga masa sə way ataya ti tavay dərən pə wulen su doh wa, anga dace anahan ataya a

* 18:2 Minje kawa zəzen, mugudok, ngahak, kəzkez. Ca pə Tooktaaki Tawreeta 14.3-21.

gan atan zlawan. Ti ma nga sa yam, sa ja mawa nə bayak awan.

¹⁶ Ti ja: “Waay, waay! Babila, wulen su doh məduwen awan, abay a taa pak pi zek nə zana aday kwedekkwedek aya, zana dəzdaz aya, aday zana vavize aya bidaw? Winen mə ndərkesl a nə tə way sə gura ahay, tu kon sə masa lele aya awan, aday tə mədine ahay re.

¹⁷ Way ataya fok tə lizek à ler kərtek a inde ca!”

«Do sə kwalalan ahay pi zek tə bahay nga a tinen aya təkə, tatə do sa bar tə kwalalan ahay, ti tavay dərən cite re.

¹⁸ Ti canan anà jinjek sə uko sa vak anan wulen su doh ata nə, ti zlah, ti ja: “Kula wulen su doh inde məduwen a kawa həna anan nə, ibay!”

¹⁹ Ti ra yugo, ti pak pi zek tə ayam awan†, ti ja mawa tə ayam awan: “Waay, waay, Babila, wulen su doh məduwen awan! Do sə kwalalan ahay pa nga sə bəlay fok ta ga zlıle nə, tə winen a bidaw? Way anahan ahay fok tə lizek à ler kərtek inde ca!”

²⁰ Natiya kutok, kwanay do sə mburom ahay, tislen mivel, anga wulen su doh ata kə lizek. Kwanay do a Yesu ahay, do maslan a Yesu ahay, do maja'am a Mbərom ahay, tislen mivel, anga Mbərom kə mak anan anan gəsiked anahan, kawa Babila sa gak ikwen ata awan.»

²¹ Kagasl kutok, maslay a Mbərom məduwen a hinen inde, a zla, a gəba van məduwen awan, a lar anan à bəlay inde dəzlez, a wa: «Ti lar anan Babila wulen su doh a məduwen ata dukwen, kətanən. Dowan i canan kula sabay.

²² Ara su do sa fa gənjavaal ahay, sa fa məzləzlilen ahay, sa fa cicœk ahay, aday tə ara su do sa fa sləlem ahay i ga inde à Babila sabay. Dowan i canan anà do sa han way ahay, do sə ndakay way ahay fok sabay. Dowan i sləne aḃal ana wan sa van pa van à Babila sabay.

²³ Dowan i canan anà jiyjay sə uko sə lalam à Babila sabay. Dowan i sləne ara su do sə gəba dalay ahay à Babila sabay fok. Ayaw, do sa ga masa ahay à Babila nə, tə zalay do sə daliyugo ahay fok tə mazlaḃ. Əna, kə njəkak anan do su kon azar ataya ta sa ga masuwayan anahan ahay cara cara pə daliyugo fok.

²⁴ Mez su do a maja'am anahan ahay, pi zek tə mez anà do a Yesu ahay ma pak awan, à wulen su doh ata awan. Aday asa, mez sə do ahay ma pak a pə daliyugo fok ata nə, pa nga ana Babila awan. Mbərom a gan sariya anà Babila nə, matanan.»

19

¹ Pə dəba anahan a wa kutok, nə sləne awan a inde kawa dundo sə do ahay bayan a à mburom, winen apan i ja, a wa:

«Həren anan nga à Mbərom!

Anga Mbərom a mənuko nə do sa tam do,
mazlaḃ nə pə winen,
məgala anahan inde.

² Mbərom a ga sariya dukwen tə cəved awan, aday tə dīdem a re.

Kə gak anan sariya anà uwar sa ján uho tə do ahay so ata awan.

Sa nes anan daliyugo fok tə mədigwed nə, winen a re.

Mbərom kə gak anan sariya anga kə vədak anan anan do si mer su way anahan ahay.»

³ Ta ja asa:

«Həren anan nga anà Mbərom!

Anga jinjek sə uko sə dəroz à wulen su doh ata wa nə, i ndav kulibay,
i dəroz wa nə pa sə viyviya awan!»

⁴ Natiya kutok, məced ahay kwa kuro cew nga fudo pi zek tə awan a fudo tə sifa ataya, tə dukwen gərmec u vo anà Mbərom a mə njahay a pa man sə njahay sə bahay anahan ata awan. Do ataya ta wa: «Amen, matanan! Həren anan nga anà Mbərom!»

Azar uko sə gəba dalay ana wan sə təman

† 18:19 Aga tinen ta yam məsinde nə, ta ra yugo pi zek.

⁵ Cəna, nə sləne 'am a ndəray ahay kwa à man sə njahay sə bahay a Mbərom wa, a wa:

«Həren anan nga anà Mbərom a nuko, kwanay dō si mer su way anahan ahay, dō sə jəjaran ahay, məcəd ahay pi zek tə gwaslay aya təkə fok.»

⁶ Nə sləne asa abəbal awan sə man su dō məduwen awan, kawa zəlaka sə dazay pə pəkərad à zlınder ata awan, kawa Mbərom sa dac tə məgalak ata awan. Nə sləne nə, a wa:

«Həren anan nga anà Mbərom! Anga Mbərom Ba Məgala, dō sə lavak uko nga nə winen Bahay awan!

⁷ Tasluko mível, mbasuko pə kərtek awan.

Həruko anan nga, anga məduwen anahan!

Alay a kà slak, wan sə təman i gəba uwar anahan.

Dəna ata dukwen kə lavak zek, winen apan i ba.

⁸ Tə varak anan zana sə gəba zek kəlfedede aday ma dav a herre, à pak pi zek.»

Zana anahan a kəlfedede ata nə, mer su way ana dō a Yesu ahay sa ga lele aya ata awan.

⁹ Natiya kutok, maslay a Mbərom ata u jo, a wa: «Vinde: Mbərom i daf alay sə mazlaḡ anahan pə dō mə ngamay aya à man sə azar uko sə gəba dalay ana wan sə təman ata awan.» Asa, u jo, a wa: «'Am a anaya nə, 'am didek aya awan, 'am a Mbərom.»

¹⁰ Nə sləne 'am ata cəna, nə dukwen gərmec pə saray anà maslay a Mbərom ata awan, əna u jo, a wa: «Kà ga matana sə dukwo gərmec ù vo bay. Nen dukwen dō si mer su way kawa iken, aday kawa mərak anak azar aya sa ga side pə Yesu ataya re. Dukwen gərmec ù vo nə, anà Mbərom!» Anga sə varan məgala anà dō maja'am a Mbərom ahay dukwen, side sə dəkay anan 'am ana Yesu ata awan.

Do sa ján pə pəles kwedekkwedek awan

¹¹ Kagasl, nə canan anà mburom mə təba awan, aday pəles a inde

à man ata kwedekkwedek awan. Dowan a ma ján a apan ata nə, tə ngaman nə dō ma daf nga awan, aday dō didek a re. A ga sariya, aday a ga vəram nə, tə cəved awan.

¹² Ide anahan ahay ta dav nə kawa miresl sə uko. Jugo sə bahay ahay inde anan à nga nə bayak awan. Aday dukwen, sləmay anahan inde mə vinde apan, əna dōwan a san anan bay, si zek anahan awan.

¹³ Zana anahan pi zek nə, dəzdəz tə mez awan. Tə ngaman nə 'Am a Mbərom.

¹⁴ Dō sa ga vəram anahan ahay fok tə pərahan azar à mburom wa, tinen a fok ma ján aya pə pəles kwedekkwedek aya re. Zana a tinen pi zek dukwen kəlfedede aya dəkdek, aday ma dav aya herre re.

¹⁵ Mbeet, maslalam ma pa awan, a zləray ahay à 'am anahan wa. I mbasay pə dō manide anahan ahay pu kon pu kon nə, tə winen awan. I təra bahay tə məgala awan, pa nga su kon ahay. I zlaḡ atan kawa dō sa zlaḡ wan si sé à kudom inde ata awan. Way ata dukwen, aga mível ana Mbərom Ba Məgala.

¹⁶ Sləmay inde mə vinde pə zana anahan, aday pə gos anahan natiya: «Bahay sə zalay bahay ahay fok.»

¹⁷ Aday nə canan ayak anà maslay a Mbərom hinen, winen mə tavay a pa pac. A ngaman ayak anà məvuhom sa nga mburom ahay fok tə məgalak awan, a wa: «Hayak ikwen ahay, anga dī halay nga sa pa daf sə azar uko ana Mbərom.

¹⁸ Hayak ikwen ahay, rəcen sluwed si zek sə bahay ahay, sə bahay nga sə suje ahay, ta sə suje aya awan, aday sluwed sə pəles pi zek tə sluwed su dō sa ján pə pəles ataya təkə, aday tə sluwed sə dō ahay fok: sluwed su dō su kon ahay ta sə bile ahay, sluwed su dō məcəd aya ta sə gwaslay aya təkə.»

¹⁹ Aday nə canan anà zizək ata kutok, anà bahay sə daliyugo ahay pi zek tə suje a tinen aya təkə, tə halay nga sa ga vəram tə dōwan a ma ján a pə pəles a kwedekkwedek ata, pi zek

tə suje anahan ahay ite re.

²⁰ Ta ban anan zizœk ata, aday tə jaway anan, winen tu do maja'am ana Fakalaw sa ta ga masuwayan pa 'am anahan ata awan. Tə masuwayan ataya dukwen kə njəkak anan do ahay aday tē tēma vivay ana zizœk ata pi zek a tinen, tē hēran nga anā pēra sa ga minje tə winen ata re. Natiya, ta ban anan zizœk ata tu do maja'am ana Fakalaw ata nā, ta lar atan ā dēlov sə uko inde tə ide aya awan. Dēlov sə uko ata nā, ma han a nē tə mētətok sə uko.

²¹ Suje ana zizœk ataya nā, dōwan a pē pēles kwedekkwedek ata a vad atan nē tə maslalam sə zlēray ā 'am anahan wa ata awan. Məvuhom sa nga mburom ahay fok tə rahak tə sluwed su do ataya tēhœhœ.

20

Fakalaw i ga ava mbulo ā dangay

¹ Aday nē canan anā maslay a Mbərom inde, winen apan i dazay ahay ā mburom wa. Lakile sə tēba mēsudoh sə mēke sə mērdā ata, inde ā alay anahan, aday calalaw ma ba awan, inde ā alay anahan re.

² Maslay a Mbərom ata a ban anan zizœk a kawa gēdam a mēduwen ata awan. Zizœk ata nā, winen dēdew sə njēkan uda anā do ahay kwakwa way anahan, winen nē Fakalaw. Maslay a Mbərom ata a jaway anan sə ava mbulo,

³ aday a lar anan ā mēke sə mērdā ata inde kutok. A tacan a 'am tē lakile, aday a tapay anan tē mētətok, anga aday ā saa ma apan sa njak anan do su kon ahay sabay, hus pē ava mbulo ata sa ndav. Ava ata kē ndəvak nā, ti i mbəsakay anan mənœk asa re.

⁴ Pē dēba anahan a wa nā, nē canan anā man sə njahay sə bahay ahay. Mē njahay aya apan ataya nā, do aday Mbərom a varan atan cəved sa gan sariya anā do ahay ataya awan. Nē canan anā sifa su do ma mac aya awan. Tinen, ma car aya tē tirez, anga tē dakay anan lēbara ana

Yesu, aday anga tē wazay anan 'am a Mbərom re. Do ataya nā, tē dukwek anan gərmec ū vo anā zizœk tē pēra anahan ata itəbay. Tē tēmahak lamba sə sləmay anahan pi jœr a tinen ahay itəbay re. Kwa pē alay a tinen dukwen, vivay sə lamba anahan inde patan ibay. Tinen tē slabakak ahay ā mēke wa, ta ga bahay tatē Yesu Almasihu ava mbulo.

⁵ Wita nā, aslabak ā mēke wa mama'am awan. Do azar aya nē tē slabakak ahay ite fan bay, hus ava mbulo ata i ndav aday.

⁶ Ataslay mivēl i tēran anā do a saa slabakay ahay ā mēke wa ā aslabak a mama'am ataya awan, anga tinen do ma gan nga aya anga Mbərom. Amac mēslala cew awan, i mba patan sabay. Ti tēra adəka nā, do sa ga mer su way ū doh sə mazlaḡ a Mbərom, anga Mbərom aday anga Yesu Almasihu re. Ti ga bahay tē Yesu Almasihu ava mbulo.

Mbərom kə mbasak pē Fakalaw

⁷ Fakalaw kə sak a va mbulo ā mēke sə mērdā ata inde nā, ti mbəsakay anan uho asa.

⁸ Kē jēnak ahay ā mēke wa cēna, i zla saa njak anan do su kon ahay pē daliyugo fok asa, kawa sa ja nā, atē Gog tē Magog.* Fakalaw i halan nga anā do ahay pē kərtek awan, sa ga vəram tē Mbərom. Tinen nā, mē wasay aya kawa wiye sə zliner.

⁹ Nē canan atan nā, tinen mē ndire zek aya awan, ta zla kwa ta sə wura fok pē daliyugo, aday ta van nga anā man ana do a Yesu ahay mē njahay aya uda ata awan, kawa sa ja nā, Urəsalima, wulen su doh ana Mbərom a sə pēlay anan ata re. Ta van nga lele cēna, uko a dazay ahay ā mburom wa, a vak atan fok.

¹⁰ Zek ana Fakalaw a sa taa njak atan ata nā, ta ban anan, aday tē larak anan ayak ā dēlov sə uko ata inde. A man ata dukwen nā, mētətok sə uko winen apan i ban. Ba tē larak anan ayak zizœk tu do maja'am ana Fakalaw ata ā man ata kurre. Dəce ā

* 20:8 Ca pē Ejekiyel 38 - 39.

man ata a ndav itəbay, luvon tə ipec fok, aday pa sê viyviya awan.

Sariya mädakwidok awan

¹¹ Natiya, nê canan anà man sê njahay sê bahay mæduwen a aday a ca kwedekkwedek. Dowan a inde, winen mæ njahay a apan. Daliyugo pi zek tə bagəbaga mburom a, ta haw pa 'am anahan wa sê coy awan. Dowan i canan atan kula sabay.

¹² Aday nê canan anà dō ma mac aya awan, mæced ahay tə gwaslay aya təkə fok, mæ tavay aya pa 'am ana man sê njahay sê bahay ata awan. Deftere ahay inde, həna mæ təba aya awan. Deftere hinen inde, mæ təba a re. Winen nà, mæ vinde uda nê sləmay su dō tə sifa aya awan. Mbərom a gan sariya anà dō ma mac ataya awan, kuwaya pi mer su way anahan ma ga aya aday mæ vinde a à deftere ataya inde ata awan.

¹³ A'am a vənihey anan dō sa mac à a'am inde ataya awan. Amac pi zek tə Məke, tə vənihey anan dō a tinen ma mac aya fok. Mbərom a gan sariya anà dō a ataya fok, kuwaya pi mer su way anahan ma ga aya fok re.

¹⁴ Ta lar anan Amac pi zek tə Məke à dəlov sê uko ata inde. Dəlov sê uko ata nà, amac mæ slala cew ata awan.

¹⁵ Kak dōwan a nê sləmay anahan inde à derewel su dō tə sifa aya ata bay cəna, ta lar anan nê gem à dəlov sê uko ata inde re.

21

Bagəbaga mburom wiya awan, tə daliyugo wiya awan

¹ Cəna nê canan anà bagəbaga mburom wiya awan, tə daliyugo wiya inde re. Bagəbaga mburom mæduwer ata tə daliyugo mæduwer ata tə lizek, bəlay dukwen kə lizek re.

² Nê canan ayak anà wulen su doh cəncan awan, winen Urəsalima wiya awan, winen apan i dazay ahay à mburom wa, pə cakay ana Mbərom wa. Winen mæ ndakay zek a dukwen kawa dəna dalay a i zla à mbaz ata awan.

³ Nê sləne dūngo a ndəray ahay kwa à man sê njahay sê bahay wa, a ja tə məgalak awan, a wa: «Həna nà, man sê njahay a Mbərom, winen à wulen sê dō ahay inde. I njahay tə tinen, aday ti təra dō anahan ahay. Zek a Mbərom a dukwen i ga inde à wulen a tinen, winen Mbərom a tinen.

⁴ I takad patan wa ide sê ayam a tinen ahay fok. Amac inde sabay, ayam inde sabay, dəcə inde sabay re. Way mæduwer aya fok nà, tə ndəvak sê coy.»

⁵ Kagsal, dōwan a mæ njahay a pa man sê njahay ata, a wa: «Həna nà, ni mbəda anan way ahay fok, aday way ahay ti təra nê wiya aya awan.» U jo i nen a kutok, a wa: «Vinde anan, anga 'am a anaya nà, didek aya awan, aday 'am sa daf apan nga ahay re.»

⁶ A pərahan azar ta su jo asa, a wa: «Mer su way a anan dukwen kə ndəvak. Sə dazlan anà way ahay fok nà, nen awan. Aday saa ndav anan wa way ahay fok dukwen, nen a re. Jom kə gak anan anà dōwan a cəna, ni varan a'am kəriya awan, à kurok sa var sifa wa.

⁷ Do saa mbasay pə dəcə ata nà, ni varan anan way ataya fok. Ni təra Mbərom anahan, aday i təra wan uno.

⁸ Əna, dō aday a nan sê pəruho azar bay anga zlawan a gan atan ataya awan, dō sa daf upo nga sabay ataya awan, dō sa ga way mənjadak aya awan, aday dō sa vad nga su dō ahay, dō sa dah uho ahay, dō sa ga maram ahay, dō sê tawal pəra ahay, aday dō sa gad mungwalay ahay dukwen, man sê njahay ana dō ataya fok nà, à dəlov sê uko a pi zek tə mətətok sê uko ata inde. Way ata nà, amac tə slala cew a kutok.»

Urəsalima wiya awan

⁹ Maslay a Mbərom a inde, a nay ahay pə cakay uno kutok. Winen dō kərtek à wulen sê maslay a Mbərom a cuwəe sa ban tasa ahay cuwəe à alay inde ataya awan. Tasa a tinen ahay nà, ma rah aya tə dəcə mädakwidok aya cuwəe ite re. Dowan ata u jo:

«Zlumo, ni i đakak pə dənə aday wan sə təman i i gəba ata awan.»

¹⁰ Apasay a Mbərom a nay ahay upo, a ban nen, aday maslay a Mbərom ata a gəba nen pa nga sə bəzlom zəbor a aday sololo ata awan. U ko anan Urəsəlima, wulen su doh a cəncan ata awan, winen apan i dazay ahay pə cakay ana Mbərom a mburom wa.

¹¹ A dav nə pəzlad pəzlad lele tə jiyjay sə mazla6 a Mbərom awan. A wuted kawa kon lele aya aday mə rəba aya ata awan, zeziye aday ide cərwa kawa malam.

¹² Zled məduwen a a van nga tew fok. Məsudoh ahay inde apan nə kuro nga anahan a cew. Aday maslay a Mbərom ahay kuro nga anahan a cew dukwen, tinen apan ti ba pə məsudoh a kuro nga cew ataya re. Sləmay sə zahav sə Isəra'ila ahay kuro nga anahan a cew dukwen mə vinde aya apan.

¹³ Məsudoh ahay maakan tə day sə dəlon, maakan tə day sə mburom, maakan tə day sə walay, aday maakan dukwen tə day sə wundala.

¹⁴ Zled sə wulen su doh ata nə, saray a ma pak a dukwen tu kon ahay kuro nga anahan a cew, aday sləmay su do maslan ana wan sə təman ahay kuro nga anahan a cew mə vinde aya apan re.

¹⁵ Maslay a Mbərom a su jo ahay 'am ata nə, way sə lavay way inde ə alay anahan, anga sə lavay anan wulen su doh, tə məsudoh anahan aya təke, aday ti zled anahan a təke re. Way sə lavay way ata dukwen, mə ndakay a sə gura.

¹⁶ Wulen su doh ata nə, day anahan aya fudo fok, tə lavay ike hedek hedek. Maslay a Mbərom ata a lavay anan wulen su doh tə way sə lavay way anahan ata kutok. Day anahan a kərtek a nə, kilometer mbulo cew tə səkat cew (2 200).^{*} Day anahan aya dukwen, tə lavay ike tə zəbor sə mburom ata awan.

¹⁷ A lavay anan zled sə wulen su doh ata awan. Zəbor sə mburom anahan nə, miter kwa kuro cuw6e nga anahan a cew (72)[†], kawa alavay way a mənuko.

¹⁸ Zled sə wulen su doh a nə, mi dezl a tu kon sə ngaman *yaspa* ata awan. Əna zek a wulen su doh a ite nə, mi dezl a tə gura, aday ide cərwa kawa malam.

¹⁹ Kon sə saray su doh ataya kuro nga cew nə, tinen mə ndakay aya tu kon mə rəba aya cara cara. Kon kərtek a nə mə ndakay a tə *yaspa*, hinen tə *safira*, hinen tə *agate*, hinen tə *miradi*,

²⁰ hinen tə *onikis*, hinen tə *sardis*, hinen tə *kirisolit*, hinen tu kon zeziye awan, hinen tə *topas*, hinen tə *kirisoparasu*, hinen tə *lipilar*, aday hinen tə *ametistu*.[‡]

²¹ Way sə tacay 'am su doh aya kuro nga anahan a cew ataya dukwen, tinen nə mədine ahay kuro nga anahan a cew ite re. Aday dukwen, way sə tacay məsudoh kərtek fok, mədine kərtek coy. Cəved sə wulen su doh məduwen ata dukwen, winen mə ndakay a tə gura aday ide cərwa kawa malam ata awan.

²² A wulen su doh ata nə, nen nə canak anan anə doh sə mazla6 a Mbərom sabay, anga Bahay Mbərom, Ba Məgala, ta wan sə təman, sə tərə doh sə mazla6 a Mbərom nə, tinen awan.

²³ Wulen su doh ata dukwen a gan may anə pac kabay kiya saa dav uda sabay, anga jiyjay sə mazla6 a Mbərom winen apan i dav uda coy. Lalam sa man ata dukwen, wan sə təman awan.

²⁴ Do su kon ahay fok, ti zla nə, ə jiyjay anahan ata inde. Bahay sə daliyugo ahay dukwen ti zlak ayak tə zlile a tinen ahay uda awan.

²⁵ Məsudoh sə wulen su doh ataya nə, tə tacay atan itəbay, anga luvon a ga ə man ata bay.

²⁶ Məgala a pi zek tə zlile su kon ahay fok ti halak anan ayak ə man ata awan.

²⁷ Way mənjadak aya fok nə, ti dəzle

^{*} **21:16** Kawa sa ja nə, «stadi» 12 000. [†] **21:17** Kawa sa ja nə, «cukulek» ahay 144. [‡] **21:20** Kon ataya nə, inde əga mənuko ibay.

uda itabay. Do sê mungwalay ahay tu dô sa ga ines ahay, ti njad sa zla uda itabay re. Saa zla uda cœna, dô aday slamay anahan mē vinde a â derewel su dô tē sifa aya, mbala ana wan sē tēman sē lavay ata awan.

22

¹ Cœna, maslay a Mbērom ata u ko anan zlinder sē a'am sa var sifa a inde, ide cērwa kawa malam, aday a zlaray ahay â man sē njahay ana atē Mbērom ta wan sē tēman ata wa.

² A'am sē zlinder ata a haw â wulen su doh inde â mamasl sē cēved mēduwen ata awan. Pa 'am zlinder ata ta day cew maya fok, sē sē varan sifa anā dô ahay ma zav a inde patan. Sé ata a wahay saray kuro nga cew â ava daz inde, pē kiya pē kiya fok saray kērtēk. Daslam anahan a dukwen, disise sa mbar anan dô su kon ahay fok â dēvac a tinen ahay wa.

³ Atahasl dô i ga inde â wulen su doh ata sabay. Man sē njahay sē bahay ana atē Mbērom tē wan sē tēman i tavay uda sē coy.

Natiya, dô si mer su way ana Mbērom ahay ti hēran nga â man ata awan.

⁴ Ti canan anā ide a Mbērom awan, aday slamay anahan i ga inde mē vinde pi jœr a tinen ahay.

⁵ Luvon a ga â man ata sabay, ta gan may anā lalam bay, ta gan may anā pac sabay re, anga mazlaḡ a Mbērom Ba Mēduwen i dēvan atan. Tinen nā, ti ga bahay tē winen pa sē viyviya awan.

⁶ Cœna, maslay a Mbērom ata u jo, a wa: «'Am a anaya nā, dīdek aya awan, aday 'am sa daf apan nga ahay re. Mbērom Ba Mēduwen, dô sē varan ahay Apasay anahan Cēncan a anā dô maja'am anahan ahay ata, a slēnay ahay maslay anahan anga aday â dakan anan anā dô si mer su way anahan ahay way a sa naa tēra bēse ataya awan.»

Yesu i may ahay

⁷ Yesu a ja, a wa: «Pēken slēmay, ni mak ayak bēse! Atlaslay mivēl inde anga dô sē dēfan apan anā way a

mē vinde â derewel a anan inde ata awan, anga sē dakay anan nē zek a Mbērom awan.»

⁸ Nen Yuhana, nen nā, dô sē slēne aday sē canan anā way a anaya awan. Nē slēne anan aday nē canan lele nā, na ma nga sē dukwen gērmec ū vo anā maslay a Mbērom a sē dukō anan way ataya fok, aday ni hēran nga.

⁹ Cēkēbay, winen a dukwen u jo, a wa: «Kâ ga matanan bay! Kâ hēro nga bay. Anga nen dukwen dô si mer su way a Mbērom kawa iken a re, aday kawa mērak anak dô maja'am a Mbērom ahay azar aya sē dēfan apan anā 'am a mē vinde â deftere a anan inde ataya awan. Hēran nga nā, anā Mbērom a dēkdek.»

¹⁰ U jo asa, a wa: «Kâ saa dēr anan way a iken sē vinde â derewel inde anaya pē dô ahay wa bay, anga alay sē way anaya i tēra bēse coy.

¹¹ Dô sē huwan, â zēga anan apan huwan anahan. Dô mēnjadāk awan, â zēga anan apan sa ga mēnjadāk anahan re. Dô sa ga sumor, â zēga anan apan sumor anahan ata ite re. Aday dô sē cēncan ite dukwen, â zēgahan alay anā cēncan anahan ite hwiya.»

¹² Yesu a ja, a wa: «Pēken slēmay, ni mak ayak bēse! Ni zlak anan ayak magwagway â alay inde. Kuwaya i njad nā, tēde pi mer su way anahan a sa ga ataya awan.

¹³ Sē dazlan anā way ahay fok nā, nen awan. Aday saa ndav anan wa way ahay fok dukwen, nen a re. Nen dô mama'am awan, aday nen dô mēdakwidok a re.

¹⁴ «Atlaslay mivēl inde anga dô sē banay anan rēkot a tinen ahay ataya awan, anga tinen ti njad sa zla tē mēsudoh sē wulen su doh, aday ti pa bumbok i sē sa var sifa anā dô ahay ataya wa re.

¹⁵ Ōna, dô sa ga way sa zlan atan â nga ahay, maram ahay, dô sa ga mēdigwed ahay, dô sa vad nga su dô ahay, dô sē pēra ahay, dô sa taa gan may sa gad mungwalay ahay nā, ti ka nga â wulen su doh ata inde itabay jiya awan.

¹⁶ «Nen Yesu, nê slênak ayak maslay uno saa ðakak ikwen anan way a anaya awan, kwanay ðo sê egliz ahay cuwêe ataya fok. Nen a aday nâ, ðo sa nay â zahav ana Dawuda wa. Nen bəmtay sa ðav ata awan.»

¹⁷ Apasay Cəncan awan, tə ðəle ana wan sê təman a saa gəba ata, ta wa: «Hayak!» Kwanay a sê sləne 'am a anan ataya ðukwen, jen nâ: «Hayak!»

Kuwaya, jom a gan anâ ðowan a nâ, â nay. Kâ nak anâ ðowan cəna, i təma a'am sa var sifa həna kəriya awan.

Məðakwidok sa 'am ahay

¹⁸ Nen Yuhana nâ, nen apan ni gafan 'am anâ ðo sê sləne 'am a məvinde â ðerewel a anan inde ataya fok: Kak ðowan a kə zəgahak anan

apan 'am pə ðerewel a anan nâ, Mbərom i zəgahan anan apan ðəce ahay kawa ana ðerewel a anan sa ja apan ataya re.

¹⁹ Aday kak ðowan a kə zəbak panan ite, Mbərom i zəban pə magwagway anahan ahay wa, kawa ana ðeftere sa ja apan ataya re. I njad sê njahay â wulen su doh a cəncan ata bay, i njad sa pa wan si sé sa var sifa anâ ðo ahay ata bay re.

²⁰ Dowan a sa san ðidek sa 'am anaya, a ja nâ: «Tə ðidek a, nen ni zlak ayak bəse coy!»

Amen! Yesu Ba Məduwen, hayak ahay coy.

²¹ Bahay a mənuko Yesu â gan sumor anâ ðo sa ðaf apan nga ahay fok.